

De (on)deelbaarheid van het kind

Een empirisch onderzoek naar het
co-ouderschap

Christine Van Roy

Promotor: Prof. P. Senaeve

proefschrift aangeboden tot het behalen van
de titel Doctor in de Rechten

September

Mei 2019

INLEIDING

I. Het voorwerp en de probleemstelling	1
II. De onderzoeksvraag	5
III. De methode	7

EERSTE DEEL: DE VERBLIJSREGELING BINNEN HET BELGISCHE EN INTERNATIONALE RECHTSSYSTEEM

I. Het begrip	11
A. De definities	11
B. De grondslagen van het omgangsrecht	13
1. Inleiding	13
2. Het ouderlijk gezag	13
3. De juridisch ouderschap zonder ouderlijk gezag	13
4. Het grootouderschap	15
5. Het pleegzorgerschap	15
6. De bijzondere affectieve band	16
II. De herkomst en evolutie	17
III. Het huidige stelsel	19
A. Bij overeenkomst	19
1. Algemeen	19
2. De contractanten	19
a. De ouders	19
b. Derden	19
3. De vorm van de overeenkomst	20
4. De homologatie	20
a. Algemeen – noodzaak van bemiddeling en waarde van het homologatievonnis	20
b. De rol van de rechter	21
c. De rol van het Openbaar Ministerie	23
5. De rol van het kind	24
B. Bij gebreke aan overeenkomst	26
1. Het omgangsrecht van de ouders	26
a. Het wettelijk kader	26
i. Procedureel	26

1. <i>De materiële bevoegdheid</i>	26
2. <i>De territoriale bevoegdheid</i>	28
3. <i>Het aanhangig maken</i>	30
4. <i>Hoogdringendheid</i>	31
5. <i>De zitting</i>	31
6. <i>Uitvoerbaarheid bij voorraad</i>	33
7. <i>De blijvende saisine</i>	33
8. <i>Eens bevoegd, altijd bevoegd?</i>	36
9. <i>De bemiddeling: mogelijkheid of verplichting</i>	37
ii. <i>Materieel recht</i>	39
1. <i>Het statuut van de ouders – huwelijk of samenwoning</i>	39
2. <i>Het ouderlijk gezag en de verblijfsregeling</i>	39
3. <i>Een voorlopige regeling</i>	40
4. <i>Een prioritair te onderzoeken verblijfsregeling</i>	41
5. <i>De concrete omstandigheden van de zaak</i>	42
6. <i>Het belang van het kind</i>	42
7. <i>Het belang van de ouders</i>	43
8. <i>De verhouding tussen het belang van het kind en het belang van de ouders</i>	45
a. <i>Algemeen</i>	45
b. <i>Artikel 3 IVRK</i>	45
i. <i>Een vertalingsfout</i>	45
ii. <i>De rechtstreekse werking</i>	46
c. <i>Artikel 8 EVRM</i>	51
d. <i>Artikel 24, tweede lid EU-handvest</i>	54
e. <i>Artikel 22bis, vierde lid Gw.</i>	55
f. <i>Openbare orde</i>	56
g. <i>Artikel 1253ter/7, § 1, tweede lid, 3° in fine Ger.W.: Overbodig, toonaangevend of lex specialis?</i>	56
9. <i>Het deskundigenonderzoek, het politieel en het maatschappelijk onderzoek</i>	58
10. <i>Een latere wijziging</i>	61
11. <i>De opheffing door de rechter van het recht op contact</i>	63
12. <i>De protectioneel geplaatste kinderen</i>	63
13. <i>De verdeling van de tijd: week-week en zijn alternatieven</i>	64
14. <i>De vrije omgangsregeling</i>	66
15. <i>Lacunes in de verzoeken: niemand wil de kinderen</i>	69
b. <i>De rol van de rechter</i>	71
i. <i>De bijzondere motiveringsplicht</i>	71
ii. <i>De ambtshalve uitspraak van het verblijfsco-ouderschap</i>	71
c. <i>De rol van het Openbaar Ministerie</i>	75
i. <i>Algemeen</i>	75
ii. <i>Passief : het advies</i>	76
iii. <i>Actief : de rechtsingang</i>	80
d. <i>De rol van het kind</i>	82

i. Passief : het hoor-recht	82
ii. Actief : de rechtsingang	85
e. De rol van derden	87
i. Passief : het getuigenverhoor	87
ii. Actief : de rechtsingang	87
2. De omgangsplicht van de ouders	88
3. Het omgangsrecht van het kind	88
4. Het plaatsen onder voorwaarden van het omgangsrecht of recht op persoonlijk contact	88
C. De weigering van de uitvoering van het omgangsrecht	90
1. Algemeen	90
2. De weigering tot afgifte door de ouder(s) die het kind huisvest(en)	91
a. Burgerrechtelijk en procedureel	91
i. Het specifieke wettelijke kader	91
ii. De bevoegde rechter	93
iii. Het aanhangig maken en de behandeling van de zaak	96
1. <i>De titularissen</i>	96
2. <i>De procedure</i>	96
iv. De mogelijke maatregelen	98
1. <i>Algemeen</i>	98
2. <i>De onderzoeksmaatregelen</i>	98
3. <i>De dwangsom</i>	98
a. <i>Algemeen</i>	98
b. <i>Het bedrag</i>	102
c. <i>De verbeurte</i>	103
d. <i>Artikel 1412, eerste lid, 3° Ger.W.</i>	103
4. <i>De dwangmaatregelen</i>	104
5. <i>De wijziging van de verblijfsregeling en de uitoefening van het ouderlijk gezag</i>	106
6. <i>De opschorting van de onderhoudsbijdrage</i>	107
7. <i>Het treffen van een beschermingsmaatregel</i>	107
8. <i>Schadevergoeding</i>	108
v. De procedure op eenzijdig verzoek	110
b. Strafrechtelijk	113
3. De weigering tot teruggave	114
4. De ontvoering naar het buitenland door een ouder	114
5. De weigering door de omgangsgerechtigde	114
6. De weigering door het kind?	115
IV. Het omgangsrecht binnen de Europese en internationale regelgeving	120
A. Inleiding	120

B. Het EVRM	120
1. Algemeen	120
2. Artikel 8 EVRM	120
3. Het EVRM, ook voor het kind?	123
C. Het IVBPR	124
D. Het IVRK	124
1. Algemeen	124
2. Artikel 3 IVRK	125
3. Artikel 7 IVRK	125
4. Artikel 9 IVRK	126
5. Artikel 12 IVRK	127

TWEEDE DEEL: DE WET VAN 18 JULI 2006 – HET EMPIRISCH ONDERZOEK

I. De systematiek van het empirisch onderzoek	128
II. Het gevoerde onderzoek	130
A. Doelstelling en methode	130
B. Aantal uitspraken	136
C. Wie vraagt en krijgt het verblijfsco-ouderschap?	138
D. Territoriale verdeling	141
1. Toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap in 2005	141
2. Toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap in 2013	141
3. Verschil tussen 2005 en 2013	142
E. Aantal criteria	143
F. Verantwoording van de volgorde van de behandeling van de criteria in de tekst	144
G. Het prioritaire karakter van het verblijfsco-ouderschap – de wil van de wetgever	148
1. Algemeen: Meer verblijfsco-ouderschap na 2006?	148
2. Concreet : Het prioritaire karakter van het verblijfsco-ouderschap als criterium	149
H. De concrete omstandigheden van de zaak	157
1. Het advies van een door de magistraat aangestelde onderzoeker	157
a. Algemeen	157
b. Het maatschappelijk onderzoek	159

c. Het politieel onderzoek	165
d. Het deskundig onderzoek	169
i. Het psychiatrisch onderzoek	169
ii. Het psychologisch onderzoek	171
iii. Het algemeen deskundig onderzoek	173
2. De beschikbaarheid van de ouders	175
3. De leeftijd van het kind	182
4. De verstandhouding tussen de ouders	192
5. De mening van het kind	201
a. Algemeen	201
b. Het kind werd gehoord door de magistraat	202
c. Het kind werd niet gehoord door de magistraat	208
6. De behoefte van het kind aan continuïteit – het behoud van de huidige regeling	212
7. De afstand tussen de woonplaatsen van de ouders	219
8. De bekwaamheid om voor het kind te zorgen	225
9. Het comfort in huisvesting van de ouders	231
10. De betrokkenheid van de ouders	236
11. Het familiaal of sociaal netwerk van de ouders voor opvang van het kind	241
12. Het samen houden van broers en zussen	245
13. De stabiliteit in het leven of de leefomgeving van de ouders	249
14. De behoefte van het kind aan continuïteit – het verblijf in dezelfde omgeving gedurende lange(re) tijd	252
15. Vroegere akkoorden of uitspraken	254
16. Het verschil in opvoedingsvisie of -stijl van de ouders	259
17. De relatie van het kind met de stief-familie	263
18. Het verschil in levensstijl van de ouders	267
19. De fysieke of mentale beperking van het kind	270
20. Parentificatie	273
21. De desinteresse van een ouder in het kind of het niet betrokken zijn in opvang en opvoeding van het kind gedurende het samenleven van de ouders	277
22. De relatie tussen de verzoekende ouder en het kind	280
23. Het behoud van de leefomgeving (gezinswoning)	283
24. De fysieke of mentale beperking van een ouder	286
25. De onwaardigheid van een ouder	288
26. De taakverdeling tijdens het samenleven	291
27. Het verschil in religie of cultuur	294
28. De verborgen fiscale intentie of de intentie van het ontwijken van betaling van een onderhoudsbijdrage voor het kind	297
29. De hobby's van het kind	299
30. De aanwezigheid van een huisdier	302
31. Het aantal kinderen	304
32. Medische getuigschriften	306
33. De band tussen het kind en de familie van de verzoekende ouder	308

34. Het verschil in levensniveau	310
35. De financiële problemen van de verzoekende ouder	313
36. De gelijkheid tussen man en vrouw	315
37. De andere ouder wil het kind niet veel bij zich	318
38. De woonbuurt van de verzoekende ouder	321
I. Het belang van het kind	323
J. Het belang van de ouders	330
K. De Europese en internationale regelgeving	336
1. EVRM	336
2. IVRK	336
L. Een buitenbeentje: De wetenschappelijke werken	338
M. Een vergelijking van de criteria tussen 2005 en 2013	340
N. De bijzondere motiveringsplicht	341
DERDE DEEL : HET ONDERZOEK EN ZIJN NUT VOOR DE PRAKTIJK	342

INLEIDING

I. Het voorwerp en de probleemstelling

1. Niet alle kinderen vormen tot aan het bereiken van hun meerderjarigheid¹ een gezin met hun beide juridische ouders. Gelet op het zeer liberale karakter van de Belgische echtscheidingswetgeving – België heeft na de Scandinavische landen en Nederland in Europa de kortste juridische procedure om uit de echt te scheiden² – ligt de drempel naar de echtscheiding laag, en kinderen van samenwonende koppels hebben een nog hogere kans om een relatiebreuk van hun ouders mee te maken.³

2. Tot vóór de wet van 18 juli 2006⁴ bevatte de Belgische wetgeving geen enkele regel of richtlijn voor de rechter die uitspraak deed over het verblijf van kinderen na de beëindiging van het (al dan niet gehuwde) samenleven van hun ouders en bleven tot omgang gerechtigde ouders die door de andere ouder verhinderd werden in hun contact met de kinderen beperkt tot de gemeenrechtelijke techniek van de dwangsom en de strafklacht *ex* artikel 431 Sw. voor het niet-afgeven van kinderen. In de familierechtelijke praktijk was deze gemeenrechtelijke techniek van de dwangsom eerder problematisch, aangezien een Circulaire van 21 maart 1996 van de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders de gerechtsdeurwaarders niet langer toeliet een beslissing inzake omgangsrecht *manu militari* uit te voeren.⁵

3. De wet van 13 april 1995⁶ bevatte een verwijzing naar het *concept* van het omgangsrecht, doch dit enkel voor personen die geen titularis waren van het ouderlijk gezag. Het oud artikel 374, vierde lid BW waarborgde het recht op persoonlijk contact tussen de ouder die geen titularis van het ouderlijk gezag meer was en zijn kind, en artikel 375*bis* BW aangaande het recht op persoonlijk contact van grootouders en derden werd ingevoerd. Een regel of richtlijn voor de rechter met het oog op het invullen van de *uitoefening* van dit contact was er niet, de rechter diende het recht op persoonlijk contact naar goed vermogen in te vullen (oud art. 374, vijfde lid BW). Een wettelijke bepaling met betrekking tot het omgangsrecht van de ouder, titularis van het ouderlijk gezag, was er niet.

Voor de uitoefening van het ouderlijk gezag en het onderhoud (dit laatste voor minderjarige én studerende meerderjarige kinderen) was de algemene regel er wél: de algemene regel van

---

¹ Hierna zal het woord “kinderen” steeds verwijzen naar minderjarige kinderen.

² D. MORTELMANS, I. PASTEELS, P. BRACKE, K. MATTHIJS, J. VAN BAVEL, C. VAN PEERS (eds.), *Scheiding in Vlaanderen*, Leuven, Acco, 2011, 11.

³ D. MORTELMANS, I. PASTEELS, P. BRACKE, K. MATTHIJS, J. VAN BAVEL, C. VAN PEERS (eds.), *Scheiding in Vlaanderen*, Leuven, Acco, 2011, 13.

⁴ Wet van 18 juli 2006 tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *BS* 4 september 2006, in werking getreden op 14 september 2006. Hierna: de wet van 2006.

⁵ P. SENAEVE en H. VANBOCKRIJCK, “De wet van 18 juli 2006 op het verblijfsverblijfsco-ouderschap, de blijvende saisine van de jeugdrechtbank en de tenuitvoerlegging van uitspraken aangaande verblijf en omgang”, *EJ* 2006, afl. 8-9, 140.

⁶ Wet van 13 april 1995 betreffende de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag, *BS* 24 mei 1995. Hierna: de wet van 1995.

de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag (oud art. 373, eerste lid BW) werd door de wet van 1995 geëxtrapoleerd naar ouders die niet (meer) samenleefden (oud art. 374, eerste lid BW), en ook na het beëindigen van hun samenleven dienden beide ouders naar evenredigheid van hun middelen bij te dragen in het onderhoud van hun kinderen (oud art. 203 e.v. BW).

4. Op 17 maart 2005 diende de Regering bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers een wetsontwerp in tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde “huisvesting” van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake “huisvesting” van het kind.⁷ Naast de modernisering van de procedure inzake de verblijfsregeling van het kind, de invoering van de mogelijkheid tot gedwongen teruggave van het kind en de optimalisering van de dwangsom op het stuk van de verplichting om de kinderen aan te bieden, beoogde het wetsontwerp de invoering van de gelijkmatig verdeelde huisvesting – in correct Nederlands: verblijf – van het kind⁸ als wetgevend model, dat bij gebrek aan een concrete contra-indicatie van toepassing zou zijn.

5. De regering streefde met de invoering van dit wetgevende model van verblijfsco-ouderschap twee centrale doelstellingen na.⁹

Als eerste wenste de Regering de toenmalige *onvoorspelbaarheid* van de geschillen inzake verblijfsregelingen aan banden te leggen door het invoeren van een wetgevend *model*. De uitslag van een proces was zeer onzeker, wat er volgens de Regering toe leidde dat de gerechtelijke procedures zich opstapelden.¹⁰ Het invoeren van een wetgevend model zou de onvoorspelbaarheid van de geschillen en bijgevolg ook het aantal rechtszaken verminderen.

Ten tweede streefde de Regering een verbetering van de *gelijkheid* tussen de ouders na. Deze gelijkheid zou gerealiseerd worden door het wetgevende model te vertalen in het model van *verblijfsco-ouderschap*.

6. Het wetsontwerp stelde voor het volledige bestaande artikel 374 BW als eerste paragraaf van het nieuwe artikel 374 BW te nummeren en een tweede paragraaf in te voegen. In de nieuwe paragraaf zou de regering de rechters die in de toekomst uitspraak zouden doen over een verblijfsregeling van kinderen verplichten om in geval van gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag de regeling van verblijfsco-ouderschap prioritair te onderzoeken.

---

⁷ Wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwonge tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/001.

⁸ Hierna: verblijfsco-ouderschap.

⁹ Mvt bij het wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwonge tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/001, 3.

¹⁰ Mvt bij het wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwonge tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/001, 4.

7. In de Memorie van Toelichting werden als voorbeeld enkele contra-indicaties aangegeven waarmee de rechter rekening kon houden, maar de Minister stelde voor om geen lijst, zelfs geen voorbeeldlijst, van contra-indicaties in de wet op te nemen, de rechter diende deze indicaties vrij te bepalen.¹¹

In het oorspronkelijke wetsontwerp ontbrak dan ook een verwijzing naar enige concrete indicatie of contra-indicatie waar de rechter rekening mee kon houden, enkel het meer algemene belang van het kind en het belang van de ouders werden als criteria vooropgesteld en dit enkel bij het prioritair onderzoeken van de regeling van verblijfsco-ouderschap; wanneer de rechter zou oordelen dat verblijfsco-ouderschap niet aangewezen was, kon hij een andere verblijfsregeling vastleggen en bij het bepalen van deze regeling werd hij niet verplicht tot een toetsing aan het belang van het kind of het belang van de ouders.¹²

Amendementen in de Kamer en de Senaat zorgden er voor dat deze criteria verplaatst werden naar een vierde lid van artikel 374, § 2 BW. Bijgevolg werd de verplichte toetsing aan het belang van het kind en het belang van de ouders niet beperkt tot de verzoeken om verblijfsco-ouderschap; het belang van het kind en het belang van de ouders moeten in overweging genomen worden bij *iedere* beslissing aangaande de verblijfsregeling van kinderen (art. 374, § 2, vierde lid BW).

8. De rechters zijn voor de invulling van de meer concrete criteria aangewezen op zichzelf en genieten een zeer grote discretionaire bevoegdheid. Een belangrijke vraag is deze of de vrijheid van de rechters niet te ruim is. Een zeer brede discretionaire bevoegdheid kan immers leiden tot (minstens een gevoel van) ongelijke behandeling van de rechtsonderhorigen en/of een aanslag op de eenheid van recht vormen, en dit waren net de twee problemen – ongelijkheid tussen de ouders en onvoorspelbaarheid van de geschillen (*supra* nr. 5) – waarmee de wetgever in 2006 komaf wilde maken.

Een voorbeeld uit de praktijk kan verhelderend zijn. De vader van een vierjarig kind beëindigt zijn samenleven met de moeder van het kind en dient bij de familierechtbank te Brugge een verzoek in met betrekking tot de verblijfsregeling van zijn kind. Hij vraagt de rechtbank om uitspraak van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, maar wordt hierin afgewezen. De enige reden die de rechter hiervoor aanhaalt is de (te) jonge leeftijd van het kind. Zijn neef richtte een zelfde verzoek aan de Mechelse familierechtbank en hoewel diens kind slechts anderhalf jaar oud is, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap wel ingewilligd.

De rechter kan niets verweten worden; nergens in de wet staat geschreven vanaf welke leeftijd de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap aangewezen kan zijn, het staat de rechter vrij

---

¹¹ Mvt bij het wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwonge tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/001, 12.

¹² Wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwonge tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/001, 27, voorgesteld art. 2.

de overtuiging te hebben dat een vierjarig kind omwille van zijn jonge leeftijd niet in aanmerking komt voor de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, terwijl een andere rechter van oordeel kan zijn dat een kind van anderhalf jaar oud hier wél voor in aanmerking komt.

Een situatie als deze wordt door de rechtsonderhorige moeilijk aanvaard. Hij voelt zich ongelijk behandeld en zijn vertrouwen in de rechtspraak of het gerecht wordt ondermijnd.

9. Deze probleemstelling leidt tot de centrale onderzoeksvraag in dit onderzoek (*infra* nr. 10); de wetgever wenste met de wet van 2006 de rechtszekerheid te vergroten en de gelijkheid tussen de ouders (meer) te garanderen (*supra*, nr. 5), en de vraag is of de wet van 2006 deze doelstellingen bereikt heeft. De wetgeving werd bijgehouden tot het Staatsblad van 15 juli 2019.

II. De onderzoeksvraag

10. De centrale onderzoeksvraag van dit proefschrift luidt als volgt: “*Werden de door de wetgever met de wet van 18 juli 2006 nagestreefde doelstellingen in de rechtspraktijk/rechtspraak verwezenlijkt?*”

Ik beschouw de centrale doelstellingen die de Belgische wetgever met de wet van 2006 nastreefde – rechtszekerheid¹³ en gelijkheid – zeer lovenswaardig en meen dat er inderdaad gezocht dient te worden naar een systeem dat de ouders die geconfronteerd worden met het zoeken naar recht inzake een verblijfsregeling voor hun kinderen een zo hoog mogelijke rechtszekerheid en gelijkheid garandeert.

De wetgever streefde ook een afname van het aantal procedures en een hogere aanvaarding van de uitspraken door de rechtzoekende na. Het bereiken van deze doelstellingen wordt in dit onderzoek niet onderzocht. Er wordt niet onderzocht of er *in globo* procentueel minder geprocedeerd werd met betrekking tot de verblijfsregeling en/of ouders vaker tot een overeenkomst kwamen of de uitspraak van de rechter gemakkelijker aanvaardden. De gehanteerde methode (*infra* nr. 13 e.v.) leende zich niet tot het toetsen van deze doelstellingen.

De zoektocht naar het antwoord op de centrale vraag zal lopen aan de hand van twee subvragen. De antwoorden op deze subvragen zullen de bouwstenen zijn om een antwoord op de centrale onderzoeksvraag te formuleren.

11. “*Hoe gingen de Nederlandstalige rechters in België om met de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap vóór de wet van 18 juli 2006?*” vormt de eerste subvraag. Deze vraag geeft de aanzet tot het uitgebreide kwantitatief empirisch onderzoek dat gevoerd werd in de Nederlandstalige Belgische rechtspraak van 2005 en dat op zijn beurt overgaat tot het zoeken van een antwoord op volgende vragen:

- Hoe vaak werd de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap door de rechter toegekend wanneer de regeling van verblijfsco-ouderschap in het kader van een betwisting over de verblijfsregeling gevraagd werd door één van beide ouders?
- Welke criteria werden door de rechter in overweging genomen bij het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap door één van beide ouders?
- Hoe veel criteria werden door de rechter in een concreet geschil in overweging genomen bij het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap door één van beide ouders?

---

¹³ In de geest van het toenmalige wetsontwerp betekende wordt het woord rechtszekerheid omschreven als *voorspelbaarheid*. Mvt bij het wetsontwerp tot het bevoorrecht van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwonge tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/001, 5.

12. De tweede subvraag luidt als volgt: “*Hoe gaan de Nederlandstalige rechters in België om met het huidige artikel 374, § 2, tweede lid BW en artikel 374, § 2, vierde lid BW?*” Deze vraag geeft de aanzet tot het uitgebreide kwantitatief empirisch onderzoek dat gevoerd werd in de Nederlandstalige Belgische rechtspraak van 2013 en dat op zijn beurt overgaat tot het zoeken van een antwoord op volgende vragen.

- Hoe vaak werd de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap door de rechter toegekend wanneer de regeling van verblijfsco-ouderschap in het kader van een betwisting over de verblijfsregeling gevraagd wordt door één van beide ouders?
- Welke criteria werden door de rechter in overweging genomen bij het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap door één van beide ouders?
- Hoe veel criteria werden door de rechter in een concreet geschil in overweging genomen bij het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap door één van beide ouders?
- Hoe vaak werd het belang van het kind in overweging genomen bij het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap door één van beide ouders?
- Hoe vaak werd het belang van de ouders in overweging genomen bij het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap door één van beide ouders?

III. De methode

13. Dit doctoraatsonderzoek rust methodologisch op de empirische onderzoeksmethode, een methode waarvoor de laatste jaren steeds vaker gepleit wordt in de rechtswetenschap en die een beroep doet op andere methoden dan deze die gangbaar zijn in de klassieke, dogmatische rechtswetenschap (*infra* nr. 18).¹⁴

14. Één van de vragen die men kan trachten te beantwoorden door middel van een empirisch onderzoek is deze of de rechtsregels het effect hebben dat de regelgever heeft beoogd.¹⁵ Om die reden was deze methode de meest aangewezen methode voor huidig onderzoek.

Aangezien de Belgische wetgever de rechter geen concrete criteria aanreikt om in overweging te nemen bij het beoordelen van de verblijfsregeling, gaat de rechtspraak zelf op zoek naar criteria (*supra* nr. 8); in het empirisch onderzoek werd op zoek gegaan naar deze criteria.

Tevens werd onderzocht hoe vaak de rechters ingingen op het verzoek van een van de ouders om uitspraak van verblijfsco-ouderschap.

De rechtspraak van 2005 – het jaar vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet – werd geplaatst naast deze van 2013. Door deze vergelijking werd nagegaan of de door de wetgever nagestreefde doelstellingen van rechtszekerheid en gelijkheid (*supra*, nr. 5) bereikt werden.

15. Er werd hiervoor gewerkt met een representatieve steekproef, door middel van een zelf uitgevoerd empirisch onderzoek. De gepubliceerde rechtspraak is ongetwijfeld relevant voor de rechtspraktijk, maar is niet altijd even representatief. Hij wordt vaak geselecteerd op basis van zijn illustratief karakter of precedentwaarde en geeft daarom geen correct beeld van de *common practice* in de rechtspraktijk.¹⁶

Er wordt gewerkt met de empirische bron van een zelf aangelegde databank van rechtspraak.

16. In voorbereiding van het doctoraal onderzoek werd reeds een exhaustief onderzoek gedaan van gepubliceerde rechtspraak vanaf 2000 aangaande de verblijfsregeling van kinderen, wat al een licht heeft kunnen werpen op de criteria die door dit deel van de rechtspraak wordt aangewend. De resultaten van dit vooronderzoek duiden op een niet altijd even coherente toepassing van de door de rechtspraak zelf gecreëerde toetsingscriteria. Een representatieve steekproef kon meer duidelijkheid scheppen.

17. De belangrijkste toetsingscriteria die teruggevonden werden in het predoctoraal onderzoek van de gepubliceerde Belgische rechtspraak waren (niet gerangschikt naar belangrijkheid):

---

¹⁴ J. BAECK (ed.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge, die Keure, 2018, 5.

¹⁵ M.V. ANTOKOLSKAIA, “Opkomst van empirical legal studies: een vloek, een zegen, of allebei?”, *TPR* 2016, af. 2-3, 427.

¹⁶ G. VERSCHULDEN, “Empirisch familierechtelijk onderzoek in België: *Yes, we can!*”, *T.Fam.* 2011, 234.

- De leeftijd van het kind
- De mening van het kind
- De verstandhouding tussen de ouders
- De afstand tussen de woonplaatsen van de ouders
- De beschikbaarheid van de ouders
- Eventuele (schriftelijke of mondelinge) akkoorden die er (ooit) tussen de ouders waren en het handhaven van een bestaande situatie
- De levensstijl van beide ouders
- De moeilijk te verzoenen religieuze of filosofische overtuigingen van beide ouders
- De materiële (on)mogelijkheid van een ouder om het kind gedurende een volledige week comfortabele huisvesting te geven
- De behoefte aan stabiliteit van het kind
- Parentificatie
- Problemen van het kind met de nieuwe partner van een ouder
- Het samen houden van broers en zussen
- De onwaardigheid van een ouder
- De desinteresse van een ouder in het kind of het niet betrokken zijn in opvang en opvoeding van het kind gedurende het samenleven van de ouders
- Het behoud van de leefomgeving (toewijzing van de kinderen aan de ouder die verder blijft wonen in de gezinswoning)
- De verborgen intentie van het ontwijken van betaling van een onderhoudsbijdrage voor het kind.

Deze criteria vormen waarschijnlijk een misvormd beeld van de meer dagelijkse rechtspraak, maar waren een goed vertrekpunt voor het empirisch onderzoek.

18. In de steekproef die genomen werd, werd een analyse gemaakt van ongeveer vierduizend niet-gepubliceerde uitspraken. De vijftig eerste uitspraken van het jaar 2005 en de vijftig eerste uitspraken van het jaar 2013 van de veertig hierna vermelde rechtscolleges aangaande de verblijfsregeling van kinderen, werden geanalyseerd.

Aangezien het (binnen de aanleg in kwestie) diende te gaan om definitieve uitspraken ten gronde, werd binnen de volgende krijtlijnen gewerkt :

1. De uitspraak was een *eindbeslissing*.¹⁷ Een voorlopige regeling in afwachting van een herevaluatie, een maatschappelijk onderzoek of een deskundig onderzoek werd niet opgenomen in de analyse.
2. De beschikking in *kort geding* of het arrest in hoger beroep tegen een beschikking in kort geding was uitgesproken in een procedure op grond van *artikel 1280 Ger.W.*, niet

---

¹⁷ Uiteraard is dit een relatief begrip, aangezien in deze zaken een uitspraak steeds *rebus sic stantibus* genomen wordt.

op grond van het algemene artikel 584, eerste lid Ger.W. Dit lag in het verlengde van het eerste criterium. Wanneer de voorzitter in kort geding (of het hof van beroep na hoger beroep) toenertijd¹⁸ uitspraak deed op grond van artikel 1280 Ger.W., deed hij deze uitspraak ten gronde; de echtscheidingsrechter deed geen uitspraak over de verblijfsregeling van de kinderen. Wanneer de uitspraak gedaan werd op grond van artikel 584 Ger.W. was deze uitspraak louter bij voorraad; de uitspraak ten gronde zou door de jeugdrechter gebeuren en het was doorgaans enkel omwille van de lange wachttijd bij de bodemrechter (jeugdrechtbank) dat de niet-gehuwde ouders aan de voorzitter in kort geding enkele voorlopige maatregelen vroegen op grond van het gemeenschappelijke artikel 584, eerste lid Ger.W.

3. De beschikking, het vonnis of het arrest was een uitspraak *op tegenspraak*, geen uitspraak bij verstek.
4. In de zaak waarin uitspraak gedaan werd, *verzocht één van beide ouders om (het behoud van) de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap en verzette de andere ouder zich er tegen*. Het ging bijgevolg om
  - a. een zaak waarbij voor de eerste maal om een regeling verzocht werd en één van beide ouders op hoofd- of tegeneis de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap vroeg, of
  - b. een zaak waarbij de wijziging van een bestaande regeling die deel uitmaakte van een vonnis, arrest of overeenkomst werd gevraagd en waarbij
    - i. er geen verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap was en nu één van de ouders verblijfsco-ouderschap vroeg, of
    - ii. er wel een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap was en nu één van de ouders de afschaffing van het verblijfsco-ouderschap vroeg, terwijl de andere ouder het behoud van het verblijfsco-ouderschap vroeg.

19. Om deel uit te maken van het onderzoek diende de uitspraak op tegenspraak te zijn genomen. De prioritaire toets aan de regeling van verblijfsco-ouderschap wordt de magistraat bij een procedure op verstek m.i. immers niet opgelegd. In geval van verstek zal de rechter een toetsing uitvoeren aan de wettelijke bepalingen, deel uitmakend van de openbare orde, doch het tweede lid van artikel 374, § 2 BW maakt in tegenstelling tot het belang van het kind geen deel uit van de openbare orde en zal door de magistraat in geval van verstek niet in overweging genomen worden.

20. Uitspraken waarin partijen tot een akkoord kwamen werden evenmin opgenomen in het onderzoek.

---

¹⁸ *I.e.* vóór de Wet van 30 juli 2013 betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank, BS 27 september 2013, met ingang van 1 september 2014. Hierna: de wet van 2013.

Het was de bedoeling na te gaan hoe de magistraten omgingen met de verplichting van prioritair toetsing aan de verblijfsregeling van verblijfco-ouderschap, hen opgelegd door de wetgever bij de wet van 18 juli 2006, ingeval partijen niet tot een akkoord kwamen. Het tweede lid van artikel 374, § 2 BW legt de verplichting van prioritair toets immers op *bij gebrek aan akkoord*.

Uitspraken waarin de magistraat de regeling ambtshalve oplegde – *i.e.* wanneer geen van beide ouders hierom verzocht – werden wél in het onderzoek opgenomen. Dit zijn uitspraken in casussen waarin bijvoorbeeld elk van beide ouders het hoofdverblijf van het kind bij zich wenste en de rechter verzocht een beperkt verblijf zoals een weekend om de 14 dagen bij de andere ouder uit te spreken.

21. De jaren waarvan de rechtspraak geanalyseerd werd waren jaren voor het bestaan van de op 1 september 2014 geïntroduceerde familie- en jeugdrechtbank. De wet van 2013 zou het onderzoek minder exhaustief maken.

De vonnissen van de vrederechten zouden wegvallen uit het onderzoek. De materiële bevoegdheid met betrekking tot de dringende maatregelen uit artikel 223 BW verschoof van het vrederecht naar de familierechtbank. Vóór 1 september 2014 maakte artikel 594, 19° Ger.W. de vrederechter exclusief bevoegd voor de vorderingen ingesteld met toepassing van artikel 223 BW. Artikel 134, 6° van de wet van 30 juli 2013 verving artikel 594, 19° Ger.W. Artikel 594, 19° Ger.W. maakte de vrederechter niet langer bevoegd voor de vorderingen ingesteld met toepassing van (onder andere) artikel 223 BW, doch wel over de verzoeken om een curator aan te wijzen krachtens artikel 936 BW. Artikel 572*bis*, 3° Ger.W. maakte de familierechtbank sedertdien bevoegd om maatregelen op grond van artikel 223 BW – niet langer dringende voorlopige maatregelen, maar wel dringende maatregelen – uit te spreken.¹⁹

Ook op het niveau van de rechtbank van eerste aanleg zou het onderzoek krimpen. Waar vroeger zowel de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg (oud art. 1280 Ger.W), zetelend in kort geding, als de jeugdrechtbank (art. 387*bis* BW) uitspraken ten gronde deden over de verblijfsregeling van kinderen, werd deze bevoegdheid samengevoegd bij de familierechtbank. Hierdoor zou op het niveau van de rechtbank van eerste aanleg het onderzoek halveren.

Op het niveau van het hof van beroep zou het onderzoek ook halveren. In het empirisch onderzoek, gevoerd in het kader van deze thesis, werd afzonderlijk gekeken naar de kamers binnen de hoven van beroep die uitspraak deden over een hoger beroep, aangetekend tegen een vonnis van de jeugdrechtbank, en de kamers die uitspraak deden over een hoger beroep, aangetekend tegen een vonnis van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kort geding.

---

¹⁹ Het artikel werd ingevoegd door artikel 128 van de wet van 2013.

EERSTE DEEL: DE VERBLIJFSREGELING BINNEN HET BELGISCHE EN INTERNATIONALE RECHTSSYSTEEM

I. Het begrip

A. De definities

22. Het recht voor een volwassen persoon om een kind regelmatig te mogen ontmoeten of bij zich te laten verblijven kent een tweeledige nuance. *In globo* kan het algemene begrip *omgangsrecht* gebruikt worden, het recht van een bepaalde volwassen persoon om op geregelde tijdstippen persoonlijk contact te hebben met een minderjarige.²⁰ Binnen deze meer algemene term is er sprake van twee nuances.

23. Indien de juridische ouders van het kind het ouderlijk gezag over dit kind gezamenlijk uitoefenen, vormt het omgangsrecht een onderdeel van het ouderlijk gezag.²¹ Tussen deze ouders wordt een *verblijfsregeling* met betrekking tot dit kind overeengekomen of door de rechter uitgesproken.²² In deze verblijfsregeling wordt aangegeven op welke ogenblikken het kind bij de ene, dan wel bij de andere ouder zal verblijven.

Het recht van bewaring tegenover een kind is een component van het ouderlijk gezag.²³ Het gaat om het recht het kind bij zich te hebben en in te staan voor de dagelijkse opvoeding van het kind. In het kader van een verblijfsregeling tussen twee ouders die beiden titularis zijn van het ouderlijk gezag wordt het recht op materiële bewaring geschorst gedurende de periode dat de andere ouder zijn recht erop uitoefent.²⁴

Aangezien er hier sprake is van de juridische ouders, kan dit ook gelden ten aanzien van adoptieve ouders. Een persoon die een kind geadopteerd heeft zal, zowel in geval van een gewone als in geval van een volle adoptie, het ouderlijk gezag over dit kind uitoefenen. De oorspronkelijke ouders verliezen alle bevoegdheden van het ouderlijk gezag (art. 353-8, eerste lid BW en art. 356-1 eerste lid BW).

Een biologische ouder die geen juridische vader of moeder van het kind is of een ander familielid van het kind kan nooit het ouderlijk gezag over dit kind uitoefenen, zelfs wanneer het kind (quasi) voortdurend bij deze persoon verblijft. Tussen deze ouder en de ouder die wél titularis is van het ouderlijk gezag, zal geen sprake zijn van een verblijfsregeling, welke ook de omvang is van het persoonlijk contact dat de biologische ouder werd toegekend.

---

²⁰ P. SENA EVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 671.

²¹ P. SENA EVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 673; G. VERSCHULDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, Die Keure, 2016, 367.

²² P. SENA EVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 365.

²³ P. SENA EVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 676.

²⁴ E. COENE, "De verblijfsregeling in perspectief" (noot onder Gent (protectionele zaken) 14 januari 2015), *TJK* 2015/4, 388, met verwijzing naar A. DE WOLF, F. APS, "Rechtsbescherming bij materiële bewaring van een kind door een derde", *EJ* 2004/4, 54.

24. Ingeval een omgangsrecht wordt uitgesproken op verzoek van een persoon die geen titularis is van het ouderlijk gezag over het kind, is er sprake van een *recht op persoonlijk contact* in hoofde van de verzoeker (art. 374, § 1, vierde lid BW en art. 375bis BW).

Als eerste gaat het hier om de juridische ouder die geen titularis is van het ouderlijk gezag. Tussen deze ouder en de ouder die het exclusieve ouderlijk gezag uitoefent wordt geen verblijfsregeling uitgesproken. De regeling van het verblijf is alleen van toepassing ingeval de rechter beslist tot voortzetting van de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag, in een systeem van uitsluitende uitoefening, toegekend aan één van de ouders heeft deze ouder per definitie het recht om het kind dagdagelijks bezig op te voeren en onder zijn bewaring te hebben.²⁵ De wettelijke ouder die geen titularis is van het ouderlijk gezag heeft een recht op persoonlijk contact met zijn kind (art. 374, § 1, vierde lid BW).²⁶

Als tweede zijn er de grootouders, de pleegzorgers of de personen die aantonen een bijzondere affectieve band met het kind te hebben (art. 375bis BW). Sinds de wet van 15 juni 2018 kan de rechter de uitoefening van het recht op persoonlijk contact enkel weigeren als de uitoefening van het recht ingaat tegen het belang van het kind (art. 375bis, tweede lid BW).²⁷

In het kader van dit onderzoek werd voor de verblijfsregeling enkel als verblijfsco-ouderschap beschouwd, een gelijkmatig verdeeld verblijf.

---

²⁵ P. SENAËVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 365.

²⁶ P. SENAËVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 366.

²⁷ Artikel 3 Wet tot wijziging van artikel 375bis van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 1253ter/1, 1253ter/3 en 1253quater van het Gerechtelijk van 15 juni 2018, *BS* 2 juli 2018, met ingang van 12 juli 2018 (art. 7).

B. De grondslagen van het omgangsrecht

1. Inleiding

25. Er bestaat geen eenduidige grondslag voor het omgangsrecht van de hierboven vernoemde, verschillende categorieën personen. De grondslag voor het omgangsrecht verschilt al naargelang de titularissen ervan.²⁸

2. Het ouderlijk gezag

26. Een persoon die de juridische ouder van het kind is en, al dan niet exclusief, het ouderlijk gezag uitoefent over het kind heeft het recht dit kind te ontmoeten. Bij gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag door twee personen, wordt het verblijf van het kind bij de ene, dan wel de andere ouder, vertaald in een verblijfsregeling (*supra* nr. 23).

3. Het juridisch ouderschap zonder ouderlijk gezag

27. Een juridische ouder van het kind die ontzet werd uit het ouderlijk gezag, heeft nog steeds het recht om dit kind te ontmoeten. Dit omgangsrecht wordt vertaald in een recht op persoonlijk contact van deze persoon met zijn wettelijk kind over wie hij geen ouderlijk gezag uitoefent (*supra* nr. 24).

Het recht zelf vindt geen wettelijke grondslag, wel het feit dat de rechter het dient te regelen (art. 374, § 1, vierde lid BW), maar kan teruggekoppeld worden naar het natuurrecht, dat tussen de ouder en zijn kind een band erkent waar een regelmatig contact uit voortvloeit.²⁹

28. Enkel omwille van bijzonder ernstige redenen kan dit persoonlijk contact geweigerd worden aan de juridische ouder die het ouderlijk gezag niet uitoefent. De ouder die het ouderlijk gezag uitoefent zal in dit geval de aanwezigheid van de bijzonder ernstige redenen moeten aantonen. Voorbeelden van deze bijzonder ernstige redenen zijn verkrachting, incest, mishandeling en verregaande verwaarlozing.³⁰ De homofiele geaardheid van een ouder, zijn afwezigheid van kennis van het Nederlands, zijn psychisch disfunctioneren of zijn samenleven met een nieuwe partner werden niet aanvaard als bijzonder ernstige reden.³¹

Niettemin dient de ouder dit te verzoeken, de rechter kan niet ambtshalve een recht op persoonlijk contact toekennen. Het Hof van Cassatie oordeelde terecht dat het uitspreken van de modaliteiten van de uitoefening van het recht op persoonlijk contact door de ouder die

---

²⁸ P. SENAËVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 673.

²⁹ P. SENAËVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 677; G. VERSCHULDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, Die Keure, 2016, 370.

³⁰ G. VERSCHULDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, Die Keure, 2016, 370.

³¹ G. VERSCHULDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, Die Keure, 2016, 370.

geen ouderlijk gezag uitoefent het beschikkingsbeginsel schendt indien de rechter dit doet zonder dat deze ouder een concrete vordering tot recht op persoonlijk contact instelt.³²

29. BOONE verdedigt het standpunt dat het niet mogelijk is voor de rechter om een recht op persoonlijk contact toe te kennen aan de ouder van wie de uitoefening van het ouderlijk gezag ontnomen wordt, ingeval de ouder de rechtbank verzocht had om uitspraak van een verblijfsregeling bij gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag. Enkel indien deze ouder de rechtbank (ondergeschikt) verzocht zou hebben om uitoefening van een recht op persoonlijk contact in geval van exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag door de andere ouder, zou de rechtbank kunnen ingaan op dit verzoek.³³

M.i. dient de rechtspraak hier meer pragmatisch mee om te gaan. Het is correct dat de rechtsgrond van het omgangsrecht verschilt naargelang de wettelijke ouder al dan niet het ouderlijk gezag uitoefent; in geval van gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag spreekt de rechter een verblijfsregeling uit (art. 374 BW) en in geval van exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag kent de rechter de ouder die het ouderlijk gezag niet uitoefent een recht op persoonlijk contact toe (art. 375bis BW). Het gaat echter te ver om de ouder wiens verzoek om gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag afgewezen wordt ook te fnuiken in zijn omgangsrecht met het kind omdat hij dit omgangsrecht formuleerde als een verblijfsregeling (art. 374 BW) en niet als een recht op persoonlijk contact (art. 375bis BW).

Men dient in het achterhoofd te houden dat de rechter, zelfs ambtshalve, de rechtsregels dient toe te passen op de feiten die hem ter beoordeling voorgelegd zijn. *Da mihi factum, dabo tibi ius.*

De rechter dient de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten en handelingen te onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen er aan hebben gegeven, de aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen. Hij heeft de plicht ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen worden aangevoerd tot staving van hun eisen en dient de toepasselijkheid te onderzoeken van de niet-aangevoerde rechtsgronden die zich door de feiten zoals zij worden aangevoerd aan hem opdringen.³⁴

Ongeacht de omschrijving die partijen aan een eis gegeven hebben kan de rechter de eis aanvullen, op voorwaarde dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt. De ouder verzocht de rechtbank een omgangsrecht uit te spreken, doch omschreef dit als

---

³² Cass. (1° k.) 3 oktober 2014, *T.Fam.* 2016/7, 169, noot T. VERCRUYSSSE.

³³ I. BOONE, “Gezag over de persoon van de minderjarige”, in G. VERSCHULDEN, I. BOONE, S. BROUWERS, L. DE SCHRIJVER en A. VAN THIENEN, “Overzicht van rechtspraak. Familierecht (2012-2017)”, *TPR* 2017, afl. 2-3, 1081.

³⁴ Cass. (1° k.) 17 maart 2016, *RW* 2016-17, 1658.

verblijfsregeling (art. 374 BW), terwijl het *in casu* blijkt te gaan om een recht op persoonlijk contact (art. 375bis BW).

Steunend op het cassatiearrest van 2016 dient de magistraat m.i. de door de ouder gevorderde verblijfsregeling te vertalen in een recht op persoonlijk contact en vervolgens te oordelen over dit verzochte omgangsrecht.

4. Het grootouderschap

30. Vóór de creatie van artikel 375bis BW door de wetgever in 1995 (*supra* nr. 3) werd het omgangsrecht van grootouders ten aanzien van hun kleinkind door de rechtspraak reeds erkend.³⁵ Een vaste rechtspraak steunde het omgangsrecht van de grootouders op een rechtsbeginsel, en vond de grondslag van het omgangsrecht in het natuurrecht.³⁶ In de rechtsleer werd de grondslag van het recht op persoonlijk contact van de grootouders ook gevonden in artikel 8 EVRM, aangezien het door dit artikel beschermde gezins- en familieleven zeer ruim geïnterpreteerd wordt.³⁷

Sinds de wet van 1995, vindt dit omgangsrecht zijn grond in het, inmiddels aangepaste³⁸, artikel 375bis BW.

5. Het pleegzorgerschap

31. Pleegzorgers zijn de meerderjarige natuurlijke personen die vrijwillig, onder begeleiding van een dienst voor pleegzorg en tegen onkostenvergoeding, binnen het eigen gezin één of meerdere pleegkinderen en/of pleeggasten opvangen.³⁹ In de wet van 19 maart 2017 verschafte de wetgever de pleegzorgers onder bepaalde voorwaarden een burgerrechtelijk statuut als principieel omgangsrechtigden.⁴⁰

Vóór de wet van 2017 konden voormalige pleegzorgers pogen hun recht op persoonlijk contact te verkrijgen door zich te beroepen op de bijzondere affectieve band die zij in de loop der tijd opbouwden met het kind dat ze bij zich opgevangen hadden.

---

³⁵ Cass. 14 oktober 1915, *Pas.* 1915-16, I, 455; Cass. 4 maart 1976, *Arr.Cass.* 1976, 767.

³⁶ G. VERSCHULDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, Die Keure, 2016, 383.

³⁷ P. SENAËVE, P. LEMMENS, *De betekenis van de mensenrechten voor het personen- en familierecht*, Antwerpen-Groningen-Oxford, Intersentia, 2003, 95.

³⁸ Artikel 3 Wet tot wijziging van artikel 375bis van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 1253ter/1; 1253ter/3 en 1253quater van het Gerechtelijk van 15 juni 2018, *BS* 2 juli 2018, met ingang van 12 juli 2018 (art. 7).

³⁹ T. VERCRUYSSSE, "Burgerrechtelijk statuut voor pleegzorgers – Commentaar bij de wet van 19 maart 2017", *T.Fam.* 2018/1, 6.

⁴⁰ Wet van 19 maart 2017 tot wijziging van de wetgeving tot invoering van een statuut voor pleegzorgers, *BS* 5 april 2017, 48369-48372, in werking getreden 1 september 2017.

6. De bijzondere affectieve band

32. Ook andere personen, naast de grootouders, konden zich vóór de wet van 1995 op geen enkele wettelijke bepaling steunen om een omgangsrecht met een kind te verzoeken aan de rechtbank, ook niet indien zij met dit kind een bijzondere affectieve band konden aantonen.

Toch was er ook hier sprake van een doorheen de jaren gegroeide jurisprudentiële praktijk. Indien een derde persoon sterke banden van erkentelijkheid en genegenheid tussen hemzelf en het kind kon aantonen, waardoor het belang van het kind vereiste dat de contacten tussen deze persoon en het kind werden verdergezet, kende de rechtspraak in uitzonderlijke omstandigheden een omgangsrecht toe aan deze persoon.

Dit omgangsrecht steunde zich niet op het natuurrecht. De grondslag hiervoor werd gezocht in het recht op bescherming van het gezins- en familieleven en het recht op bescherming van het privéleven, inzonderheid dat van de verwekker (art. 8 EVRM).⁴¹

---

⁴¹ P. SENAËVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 673.

II. De herkomst en evolutie

33. Hoewel het familierecht grotendeels van middeleeuwse oorsprong is, sterk beïnvloed door het canoniek recht⁴², is het ouderlijk gezag reeds terug te vinden in het Romeins recht.

In die periode was er nog geen sprake van ouderlijk gezag, enkel van de vaderlijke macht, de *patria potestas*, een onbeperkte macht die uitgeoefend werd door een Romeinse man, als *pater familias* van zijn gezin.⁴³

34. Later, in ons oude gewoonterecht in de Middeleeuwen en Moderne Tijden, kon ook de moeder deze “macht” hebben. Dit was echter veeleer het geval in Vlaanderen Flamingant, het Nederlandstalige deel van het oude graafschap Vlaanderen, en enkele andere gewoonterechten. Vader en moeder hadden samen deze macht. In de meeste gewoonterechten bleef de macht nog steeds exclusief de vader toebehoren, met dien verstande dat bij zijn overlijden de macht toekwam aan de moeder.⁴⁴

Met betrekking tot de verblijfsregeling of het omgangsrecht zijn geen regels terug te vinden.

35. Ook in het Burgerlijk Wetboek van 1804, de napoleontische Code Civil, dat in stilte verder bestond na de Belgische onafhankelijkheid van 4 oktober 1830, bestond gedurende het huwelijk alleen de vaderlijke macht en werd gezwegen over een verblijfsregeling.

36. Met de wet van 1965 werd een eerste stap gezet in de richting van de gelijkheid tussen vader en moeder, tijdens het huwelijk zouden zij het ouderlijk gezag gezamenlijk uitoefenen.⁴⁵ Toch legde de vader nog steeds meer gewicht in de schaal, als de moeder en hij ergens niet akkoord over waren, zou zijn wil doorslaggevend zijn. De moeder beschikte in dat geval wel over de mogelijkheid zich tot de jeugdrechtbank te wenden (oud art. 373 BW).

37. Het is pas sinds 1974⁴⁶ dat beide ouders in volledige gelijkheid de ouderlijke macht (het ouderlijk gezag) uitoefenen – de “concurrerende” bevoegdheid⁴⁷ – en sinds 1995 gezamenlijk.

Artikel 3 van de wet van 1 juli 1974 ging over tot opheffing van het toenmalige artikel 374 BW. Tot dan stelde dit artikel dat, indien de ouders het niet eens waren over een beslissing die diende te worden genomen over het kind, de wil van de vader doorslaggevend was, maar de moeder het recht had zich tot de jeugdrechtbank te wenden.

---

⁴² D. HEIRBAUT, *Privaatrechtsgeschiedenis van de Romeinen tot heden*, Gent, Academia Press, 2013, 183.

⁴³ D. HEIRBAUT, *Privaatrechtsgeschiedenis van de Romeinen tot heden*, Gent, Academia Press, 2013, 211.

⁴⁴ D. HEIRBAUT, *Privaatrechtsgeschiedenis van de Romeinen tot heden*, Gent, Academia Press, 2013, 214.

⁴⁵ Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, BS 15 april 1965, in werking getreden op 1 september 1966 (art. 100, art. 1 KB 30 juni 1966, BS 2 juli 1966).

⁴⁶ Wet van 1 juli 1974 tot wijziging van sommige artikelen van het Burgerlijk en het Gerechtelijk Wetboek, BS 1 augustus 1974, 10.249, en *erratum* BS 26 september 1974, 11.772.

⁴⁷ P. SENAËVE (ed.), *Co-ouderschap en omgangsrecht. Commentaar op de Wet van 13 april 1995*, Antwerpen-Apeldoorn, Maklu Uitgevers, 1995, 15.

38. Pas met de wet van 1995 voegde de wetgever de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag in. Artikel 7 en 8 van deze wet voegden de gezamenlijke uitoefening in, zowel tijdens het huwelijk van de ouders (art. 373 BW) als indien zij niet (langer) samenleven (art. 374 BW).

Geen van beide artikelen verwees echter naar een algemeen omgangsrecht of een verblijfsregeling voor ouders die niet langer zouden samenleven. De wet van 1995 voegde enkel een recht op persoonlijk contact in voor de ouder die niet het ouderlijk gezag uitoefende (oud art. 374, vierde lid BW – nu art. 374, § 1, vierde lid BW).

De reden hiervoor was dat het omgangsrecht toendertijd een onderdeel vormde van het ouderlijk gezag van de ouders.⁴⁸ In geval van exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag verloor één van beide ouders het omgangsrecht en om die reden diende voor deze ouder een afzonderlijke mogelijkheid gecreëerd te worden om zijn kind te ontmoeten. Op enkele specifieke plaatsen in de wetgeving, zijnde de bepalingen met betrekking tot de aan de echtscheiding door onderlinge toestemming voorafgaande familierechtelijke overeenkomst (oud art. 1288, eerste lid, 2° Ger.W.) en het horen van de minderjarige (oud art. 56bis jeugdbeschermingswet), werd verwezen naar iets als het omgangsrecht, maar van een algemene bepaling was geen sprake.⁴⁹

39. Slechts met de wet van 18 juli 2006 plaatste de Belgische wetgever voor de eerste maal een bepaling in de wet met betrekking tot het verblijfsrecht van een kind bij zijn ouders. Het toenmalige artikel 374 BW werd de eerste paragraaf van het nieuwe artikel 374 BW en de wetgever voegde een tweede paragraaf toe aan het artikel, dat handelde over de verblijfsregeling (art. 2 wet 18 juli 2006). Deze bepaling is tot op heden van toepassing.

---

⁴⁸ P. SENAËVE, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, Boekdeel 2, 1991, nr. 909.

⁴⁹ P. SENAËVE (ed.), *Co-ouderschap en omgangsrecht. Commentaar op de Wet van 13 april 1995*, Antwerpen-Apeldoorn, Maklu Uitgevers, 1995, 49.

III. Het huidige stelsel

A. Bij overeenkomst

1. Algemeen

40. Partijen, al dan niet betrokken in een procedure aangaande een omgangsregeling kunnen m.i. steeds een overeenkomst sluiten met betrekking tot deze omgangsregeling. Ouders kunnen onderling een overeenkomst sluiten met betrekking tot de verblijfsregeling van hun gemeenschappelijke kinderen, andere partijen kunnen steeds een overeenkomst sluiten met de ouders van een kind over een recht op persoonlijk contact.

2. De contractanten

a. De ouders

41. De mogelijkheid van de ouders om onderling een akkoord te sluiten met betrekking tot de verblijfsregeling vindt zijn grondslag in artikel 374, § 2, eerste lid BW.

b. Derden

42. Zowel voor de principieel omgangsgerechtigde grootouders en pleegzorgers als voor de virtueel omgangsgerechtigde derden met een bijzondere affectieve band met het kind, is het m.i. mogelijk een overeenkomst te sluiten met de ouders van een kind met het oog op de uitoefening van hun recht op persoonlijk contact met dit kind. Deze mogelijkheid vindt zijn grondslag in het tweede lid van artikel 375*bis* BW, dat de familierechtbank bevoegd maakt om te oordelen over een betwisting over het recht op persoonlijk contact doch dit enkel indien tussen partijen geen overeenkomst mogelijk blijkt.

43. Artikel 375*bis*, tweede lid BW verwijst echter niet letterlijk naar de ouders van het kind die een overeenkomst kunnen sluiten met de personen die de uitoefening van een recht op persoonlijk contact met het kind nastreven. De reden hiervoor kan worden gezocht in het feit dat niet ieder kind (één of twee) ouders heeft. Ingeval een kind onder volledige voogdij geplaatst werd kan de persoon die het recht op persoonlijk contact wenst uit te oefenen met het kind een overeenkomst sluiten met de voogd van het kind.

Bepaalde doctrine stelt dat dit contract tevens gesloten kan worden tussen de persoon die het recht van materiële bewaring over het kind uitoefent en de persoon die een recht op persoonlijk contact wenst uit te oefenen met het kind.⁵⁰ M.i. dient men zich hier ietwat terughoudend op te stellen. Ingeval een kind onder materiële bewaring staat van een derde

---

⁵⁰ M. GOEGBUER, “Artikel 375*bis* BW” in X., *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2011, 25.

persoon⁵¹, bijvoorbeeld de grootmoeder, geeft dit haar m.i. niet de mogelijkheid om een overeenkomst te sluiten met een derde persoon die een recht op persoonlijk contact wenst uit te oefenen met haar kleinkind.

3. De vorm van de overeenkomst

44. De overeenkomst die de ouders sluiten met betrekking tot de verblijfsregeling van hun kinderen kan de vorm aannemen van een onderhandse, dan wel een notariële overeenkomst.

45. Ingeval de ouders een akkoord bereikten met betrekking tot de verblijfsregeling en zij daar een uitvoerbare titel wensen aan te verlenen, dienen zij zich tot een notaris te wenden.⁵² Als openbare ambtenaar wordt een notaris onder andere aangesteld om contracten te verlijden waaraan partijen de authenticiteit van een overheidsakte willen doen verlenen (art. 1 Wet van 25 ventôse jaar IX op het notarisambt).

4. De homologatie

a. Algemeen – noodzaak van bemiddeling en waarde van het homologatievonnis

46. Ouders kunnen m.i. geen verzoek tot de rechtbank te richten om hun onderhandse overeenkomst in een uitvoerbare titel te gieten door middel van een akkoordvonnis. Artikel 374, § 2, eerste lid BW regelt de homologatie van het akkoord tussen de ouders over de verblijfsregeling van hun gemeenschappelijke kinderen, maar kadert deze homologatie in het aanhangig maken van het *geschil* van de ouders.

47. De enige uitzondering hierop vind ik in het bij de wet van 21 februari 2005 op de bemiddeling⁵³ ingevoerde artikel 1733 Ger.W. Ingeval de ouders in het kader van een vrijwillige bemiddeling én door tussenkomst van een bemiddelaar, op grond van artikel 1726 Ger.W. erkend door de Federale Bemiddelingscommissie, een akkoord bereiken waardoor er tussen hen geen geschil meer bestaat, kunnen zij zich tot de rechtbank wenden met het oog op de homologatie van hun akkoord (art. 1733, eerste lid Ger.W.).

De ouders dienen dit niet noodzakelijk samen te doen, het volstaat dat één van hen de overeenkomst wenst te laten homologeren door de rechtbank. Bovendien kunnen partijen dit doen bij eenzijdig verzoekschrift. De wetgever voorziet hier in het eerste lid van artikel 1733

---

⁵¹ Ondanks het feit dat het recht van materiële bewaring een essentieel bestanddeel is van het ouderlijk gezag, aanvaardt een deel van de rechtspraak dat bij disfunctioneren van het ouderlijk gezag de loutere materiële bewaring overgedragen kan worden aan derden. Zie: Jeugdrb. Gent 10 april 2008, *TJK* 2009, afl. 4-5, 345, noot R. VASSEUR; Jeugdrb. Luik 14 april 2008, *J.dr.Jeun.* 2008, afl. 280, 35. *Contra*: Brussel (jeugd.) 2 maart 2009, *TJK* 2009, afl. 4-5, 339, noot R. VASSEUR.

⁵² P. SENAËVE, H. VANBOCKRIJCK, “De wet van 18 juli 2006 op het verblijfsco-ouderschap, de blijvende saisine van de jeugdrechtbank en de tenuitvoerlegging van uitspraken aangaande verblijf en omgang”, *EJ* 2006/8-9, 122.

⁵³ Wet van 21 februari 2005 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek in verband met de bemiddeling, *BS* 22 maart 2005.

Ger.W. een uitzondering op het gemeenrechtelijke artikel 1026, 5° Ger.W., dat voor een eenzijdig verzoekschrift de aanwezigheid van de handtekening van een advocaat aangeeft als voorwaarde op straffe van nietigheid. Op die manier kunnen partijen, ingeval zij bemiddeld hebben bij een erkend bemiddelaar die geen advocaat is, de kost uitsparen van een advocaat die het verzoekschrift moet ondertekenen.⁵⁴

Aan het verzoekschrift tot homologatie dient het bemiddelingsprotocol gevoegd worden (art. 1733, eerste lid Ger.W.). Dit protocol moet voldoen aan de inhoudelijke vereisten van artikel 1731, § 2 Ger.W.⁵⁵

48. Door de homologatie krijgt het akkoord de waarde van een akkoordvonnissen (art. 1733, derde lid Ger.W.) en kan het net als een gewoon vonnis ten uitvoer worden gelegd.⁵⁶

49. Het is mogelijk dat, na het aanhangig maken van een geschil bij de rechtbank, partijen toch tot een akkoord komen. Ook in dat geval zal de rechter het akkoord homologeren, tenzij het kennelijk strijdig is met het belang van het kind (art. 374, § 2, eerste lid BW) of met een bepaling van openbare orde.

50. Indien de problematiek met betrekking tot de verblijfsregeling van de kinderen zich situeert binnen een procedure van echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting (artikel 229 BW), wordt de mogelijkheid homologatie van een akkoord gevonden in artikel 1256 Ger.W.⁵⁷ In tegenstelling tot artikel 374 BW legt artikel 1256, tweede lid Ger.W. de magistraat een volledige toets aan het belang van het kind op.

b. De rol van de rechter

51. De rol van de familierechter aan wie de homologatie van het akkoord met betrekking tot de verblijfsregeling gevraagd wordt verschilt danig tussen de rechter die dit doet in het kader van een echtscheidingsprocedure (art. 1256, tweede lid Ger.W.) en de rechter die dit gevraagd wordt buiten het kader van de echtscheidingsprocedure (art. 374, § 2, eerste lid BW), al dan niet na tussenkomst van een erkend bemiddelaar (art. 1733, tweede lid Ger.W.).

---

⁵⁴ T. WIJNANT, “Van familierechtelijke overeenkomst tot uitvoerbare titel: afweging van diverse wegen en kosten” in P. SENAËVE, G. VERSCHELDEN, *Wetgeving en rechtspraak familie(proces)recht 2017*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2017, nr. 396.

⁵⁵ T. WIJNANT, “Van familierechtelijke overeenkomst tot uitvoerbare titel: afweging van diverse wegen en kosten” in P. SENAËVE, G. VERSCHELDEN, *Wetgeving en rechtspraak familie(proces)recht 2017*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2017, nr. 385.

⁵⁶ T. WIJNANT, “Van familierechtelijke overeenkomst tot uitvoerbare titel: afweging van diverse wegen en kosten” in P. SENAËVE, G. VERSCHELDEN, *Wetgeving en rechtspraak familie(proces)recht 2017*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2017, nr. 392.

⁵⁷ I. BOONE, “Gezag over de persoon van de minderjarige”, in G. VERSCHELDEN, I. BOONE, S. BROUWERS, L. DE SCHRIJVER en A. VAN THIENEN, “Overzicht van rechtspraak. Familierecht (2012-2017)”, *TPR 2017*, afl. 2-3, 1053.

52. Artikel 374, § 2, eerste lid BW vertoont een vrij rigied karakter. Het duidt op een zeer beperkte beoordelingsvrijheid van de rechter. Het akkoord *wordt* door de rechtbank gehomologeerd, tenzij het akkoord *kennelijk* strijdig is met het belang van het kind. M.i. verplicht de wetgever de rechter hier om ieder akkoord te homologeren en laat enkel de ruimte voor een marginale toets aan het belang van het kind. Bij de totstandkoming van de wet van 2006 werd een amendement ingediend om de mogelijkheid van weigering tot homologatie te schrappen. De indiener van het amendement achtte het belang van het kind een al te vaag begrip dat de rechter al teveel vrijheid zou geven akkoorden af te wijzen.⁵⁸ Het amendement werd later ingetrokken en de rechter kreeg de beperkte ruimte voor een marginale toets van het akkoord aan het belang van het kind.

53. In het kader van een procedure van echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting voorziet het tweede lid van artikel 1256 Ger.W. de mogelijkheid voor de familierechtbank om tot weigering van de homologatie een overeenkomst met betrekking tot de verblijfsregeling en verleent hiervoor de ruimte voor een volledige toets aan het belang van het kind. De rechtbank *kan weigeren* de overeenkomst te homologeren als deze *duidelijk* in strijd is met het belang van het kind.

54. Hierbij stelt zich de vraag of dit verschil tussen de volledige toets aan het belang van het kind van het akkoord bij de echtscheiding door onherstelbare ontwrichting, en de marginale toets aan het belang van het kind van het akkoord bij een procedure buiten de echtscheiding, de toets aan het gelijkheidsbeginsel kan doorstaan. Het akkoord in het kader van de procedure van echtscheiding door onderlinge toestemming zal in theorie een zwaardere toets aan het belang van het kind dienen te ondergaan.

Een vraag over dit verschil werd nog niet aan het Grondwettelijk Hof gesteld, doch zelf betwijfel ik of dit verschil tussen artikel 374, § 2, tweede lid BW en artikel 1256, tweede lid Ger.W. de toets aan het gelijkheidsbeginsel zou doorstaan.

55. Dezelve vraag kan gesteld worden met betrekking tot het akkoord dat tussen de ouders bereikt werd in het kader van een vrijwillige bemiddeling en door tussenkomst van een erkend bemiddelaar, en waarmee zij zich naar de rechtbank wenden met het oog op de homologatie. Hierbij heeft de rechter immers net zoals in het kader van artikel 1256, tweede lid Ger.W. meer ruimte om te oordelen of het akkoord gehomologeerd kan worden. Artikel 1733, tweede lid Ger.W. legt de rechter een gewone toets aan de openbare orde én aan het belang van het kind op. Als eerste toetst de rechter in dit geval dus niet alleen aan het belang van het kind, doch ook aan de openbare orde in zijn geheel. Bovendien voert de rechter geen marginale toets uit, doch wel een *gewone* toets.

Ook dit artikel dient m.i. op dezelfde lijn geplaatst te worden als artikel 374, § 2, tweede lid BW en artikel 1256, tweede lid Ger.W. en de toets aan het gelijkheidsbeginsel te doorstaan.

---

⁵⁸ *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/003, Amendement nr. 9 (Swennen).

56. De vraag rijst bovendien of de rol van de rechter in deze artikels – indien een verschil in toets verantwoord lijkt – niet beter zou worden verwisseld. Een akkoord, door partijen aan de rechter na inleiding van een geschil voorgelegd, kan in de gang aan de zittingszaal snel-snel opgesteld zijn, terwijl een akkoord dat opgesteld werd door tussenkomst van een erkend bemiddelaar vaak het resultaat is van lange gesprekken en het wikken en wegen van de desiderata en belangen van de ouders en hun kinderen. Vanuit de praktijk vraagt dit niettemin enige relativering. De rechter zal een akkoord dat hem voorgelegd wordt steeds met veel aandacht en precisie bekijken en zal hierbij m.i. geen al te groot onderscheid maken tussen een akkoord, opgesteld door tussenkomst van de raadslieden van partijen in het kader van een hangende procedure, en een akkoord dat hem ter homologatie wordt voorgelegd na tussenkomst van een erkend bemiddelaar.

57. De controle van de homologatierechter⁵⁹ bestaat in het bijzonder uit:

- een toets aan de wettelijke voorwaarden van de Bemiddelingswet,
- een toets aan zijn materiële en territoriale bevoegdheid,
- het nagaan of hij op regelmatige wijze is gevat,
- een toets aan de wettelijke voorschriften, zoals het leiden van de bemiddeling door een erkend bemiddelaar,
- het controleren van de vorm en de abstracte inhoud van het voorgelegde akkoord.

58. De rechter zal m.i. daarnaast ook steeds de toets uitvoeren naar een eventueel wilsgebrek in hoofde van een van de ouders. Indien de rechter meent dat de instemming van (één van) de ouders in dwaling, na geweld of bedrog werd gegeven kan hij de homologatie weigeren, na toets aan de gemeenrechtelijke bepalingen van de artikelen 1108 BW en 1109 BW.

c. De rol van het Openbaar Ministerie

59. Het Openbaar Ministerie wordt in de procedure aangaande de verblijfsregeling betrokken (*infra* nr 205 e.v.). De wetgever maakt hierbij geen verschil tussen de zaken waarbij de rechtbank een akkoord aangaande de verblijfsregeling homologeert, dan wel uitspraak ten gronde doet in het kader van een betwisting aangaande de verblijfsregeling, artikel 765/1 Ger.W. geldt in iedere zaak betreffende minderjarige kinderen.

De opdracht van het Openbaar Ministerie bij de familiekamer in het hof van beroep, dan wel de familierechtbank wordt uitgeoefend door parketmagistraten die de in artikel 259*sexies*, § 1 Ger.W. bedoelde gespecialiseerde opleiding, georganiseerd door het IGO, hebben gevolgd en die zijn aangewezen door de procureur des Konings (art. 143, § 2/1 Ger.W. en art. 151, tweede lid Ger.W.).

---

⁵⁹ Zie voor bespreking hiervan T. WIJNANT, “Van familierechtelijke overeenkomst tot uitvoerbare titel: afweging van diverse wegen en kosten” in P. SENAËVE, G. VERSCHULDEN, *Wetgeving en rechtspraak familie(proces)recht 2017*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2017, nrs. 400 e.v.

Artikel 138*bis*, § 1/1 Ger.W. bepaalt dat de familierechtbank slechts uitspraak doet na mededeling van de zaak aan het Openbaar Ministerie, met het oog op het eventueel advies of vorderingen omtrent alle vorderingen met betrekking tot minderjarigen. Ook in geval van homologatie van een akkoord met betrekking tot de verblijfsregeling wordt toepassing gemaakt van dit artikel.

60. Het Openbaar Ministerie beschikt hier m.i. na kennisname van de zaak over de mogelijkheid om te beslissen geen advies te verlenen in de zaak en deze beslissing mee te delen aan de rechtbank. Indien het beslist advies te verlenen gebeurt dit in de praktijk schriftelijk dan wel mondeling ter zitting.

5. De rol van het kind

61. Wanneer de rechter optreedt in een materie die het kind aanbelangt, heeft het kind het recht om gehoord te worden (art. 1004/1, § 1 Ger.W.).

Dat dit gebeurt in het kader van een betwisting aangaande het verblijfsrecht is duidelijk (*infra* nr. 218 e.v.). De vraag rijst in hoeverre het horen van het kind zich opdringt indien de ouders een overeenkomst sluiten aangaande het omgangsrecht.⁶⁰

Concreet gebeurt het regelmatig dat een geschil aanhangig gemaakt wordt, waarbij de griffie automatisch de brieven toezendt aan de kinderen met de vraag of zij een gesprek wensen met de rechter, maar op de inleidingszitting blijkt dat partijen inmiddels een akkoord bereikten of partijen op de zitting zelf tot een akkoord komen. Inmiddels antwoordden de kinderen echter reeds aan de rechtbank dat zij wensen gehoord te worden.

62. Het is steeds mogelijk de zaak op deze inleidingszitting uit te stellen naar latere datum om eerst de kinderen te horen, doch in de praktijk wordt dit meestal niet gedaan. De akkoordconclusies worden door de partijen neergelegd en geïntegreerd in een akkoordvonnis. De vraag is of dit wettelijk correct is, doch het horen van het kind wordt door de wet niet voorgeschreven op straffe van nietigheid. Indien de ouders tot een akkoord komen stellen zij een einde aan hun betwisting en het geschil. Geen van beide ouders zal het op dat ogenblik nog nodig achten dat het kind door de rechtbank gehoord wordt. De rechtbank beschikt steeds over de mogelijkheid om toch te beslissen het kind nog te horen, doch m.i. wordt de wet niet geschonden door de rechter die het kind niet meer hoort.

Ik acht het horen van het kind niet (langer) opportuun wanneer de rechtbank kennis neemt van een akkoord tussen de ouders. Het bereiken van dit akkoord kan een einde van twisten tussen

---

⁶⁰ P. SENAËVE, “Het hoorrecht van minderjarigen” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, nr. 804.

de ouders betekenen en bijgevolg een terugkeren van de (ziels)rust binnen het gebroken gezin, wat het belang van het kind ten zeerste dient.

Het bereiken van een akkoord tussen ouders kan bovendien een resultaat zijn van wikken en wegen, in begeleiding van bekwame erkende bemiddelaars die de ouders in een redelijke baan leiden rond hun hoog oplaaierende emoties. Het opnieuw betrekken van de kinderen hierin kan deze misschien broze redelijkheid m.i. doorbreken, wat het belang van de kinderen geenszins dient.

B. Bij gebreke aan overeenkomst

1. Het omgangsrecht van de ouders

a. Het wettelijk kader

i. Procedureel

1. De materiële bevoegdheid

63. In 2005 en 2013 werd in eerste aanleg nog door drie verschillende rechters uitspraak ten gronde gedaan over de verblijfsregeling van kinderen.

In geval van ernstige verstoring van hun verstandhouding of grof plichtsverzuim in hoofde van (één van) beide echtgenoten, konden aan de *vrederichter* dringende voorlopige maatregelen gevraagd worden (oud art. 223 BW en oud art. 594, 19° Ger.W.). Deze maatregelen konden betrekking hebben op de kinderen van partijen, waarbij de vrede rechter onder andere een verblijfsregeling voor deze kinderen uitsprak.

Echtgenoten die een procedure in echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting aanhangig maakten (art. 229 BW), konden in hun zelfde dagvaarding of verzoekschrift aan de *voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kort geding*, vragen om in het kader van hun echtscheidingsprocedure en in afwachting van behandeling van de zaak ten gronde, enkele voorlopige maatregelen uit te spreken (oud art. 1280, eerste lid Ger.W.). Een verblijfsregeling voor de kinderen was één van deze maatregelen. Het was een bijzondere maatregel, in die zin dat de term “voorlopig” hier ietwat misplaatst was. Waar maatregelen met betrekking tot de gezinswoning of de roerende goederen strikt voorlopig waren, oordeelde de voorzitter hier ten gronde. De rechter die de echtscheiding zou uitspreken zou niet meer oordelen over de verblijfsregeling voor de kinderen, en ook in het kader van de vereffening-verdeling kwamen de kinderen niet langer aan bod.

Ouders die niet (meer) gehuwd waren, doch wel een verblijfsregeling uitgesproken wensten te zien met betrekking tot hun kinderen, dienden zich te wenden tot de *jeugdrechtbank* (oud art. 387*bis*, eerste lid BW). De jeugdrechter zou hier ten gronde oordelen over de verblijfsregeling.

64. Inmiddels verschoof deze bevoegdheid. Reeds lange tijd sprak men ervan om een einde te maken aan deze ongezonde versnippering van bevoegdheden in de familierechtelijke procedures. De wet 2013 voerde een centralisatie door van de materiële bevoegdheid inzake familie- en jeugdkwesties. Binnen de rechtbank van eerste aanleg werd een nieuwe afdeling gecreëerd. De familie- en jeugdrechtbank werd de gemeenrechtelijke rechter in de familie- en jeugdkwesties. Op heden is het aldus in eerste aanleg de familierechtbank die zal oordelen in de familiale aangelegenheden.

Het doel van deze wet was om door alle geschillen van een zelfde familie toe te vertrouwen aan één enkel rechtscollege, te komen tot een harmonisering van de procedureregels, minder kosten, minder tegenstrijdigheden en doorverwijzingen van rechtbank naar rechtbank.⁶¹

65. In 2017 besloot de wetgever echter artikel 7 van de Jeugdbeschermingswet opnieuw op te nemen en vanaf 1 september 2017 kan ook de jeugdrechtbank uitspraak doen over alle maatregelen inzake het ouderlijk gezag, voor zover deze samenhangen met door de jeugdrechtbank opgelegde jeugdbeschermingsmaatregelen.⁶² Aangezien de verblijfsregeling deel uitmaakt van het ouderlijk gezag (*supra* nr. 26) kan de jeugdrechtbank oordelen over de verblijfsregeling. Na de beëindiging van de jeugdbeschermingsmaatregelen blijft deze regeling van toepassing, tot op het ogenblik dat de partijen hieromtrent anders overeenkomen of de familierechtbank hierover beslist (art. 7/1, tweede lid Jeugdbeschermingswet).

Eventueel is er al een verblijfsregeling van kracht op het ogenblik dat de jeugdrechtbank overgaat tot uitspraak van de jeugdbeschermingsmaatregel. De uitspraak van de maatregel door de jeugdrechtbank schorst de overeengekomen of door de familierechtbank uitgesproken verblijfsregeling tot op het ogenblik van de beëindiging van de jeugdbeschermingsmaatregel, waarna deze verblijfsregeling “herleeft” (art. 7/1, eerste lid Jeugdbeschermingswet).

66. Verschillende antwoorden worden geformuleerd op de vraag of de familierechtbank een procedure met betrekking tot de verblijfsregeling kan behandelen zolang er een protectionele maatregel van toepassing is.⁶³

M.i. dient de familierechtbank zich niet noodzakelijk terug te trekken uit ieder dispuut zolang er een protectionele maatregel van toepassing is. Niet iedere protectionele maatregel betreft immers een verblijfsregeling in de zin van artikel 374 BW. In het belang van de kinderen kan het aangewezen zijn een zeker “vangnet” te creëren om te vermijden dat er op het ogenblik van het aflopen van de protectionele maatregel een vacuüm zou ontstaan. Indien de jeugdrechtbank besloot de kinderen in bewaring te geven bij een derde persoon en deze maatregel afloopt, ontstaat er een juridisch vacuüm met betrekking tot de verblijfsregeling van de kinderen, waar een door de familierechtbank tijdens de protectionele maatregel uitgesproken verblijfsregeling (tijdelijk) soelaas kan brengen.

67. In de familierechtbank worden de zaken met betrekking tot de verblijfsregeling behandeld door een kamer met één rechter.

---

⁶¹ *Parl. St.* Kamer 2010-11, DOC 53-0682/001, 4.

⁶² Artikel 20 Wet 19 maart 2017, *BS* 5 april 2017, met ingang van 1 september 2017 (art. 23).

⁶³ Zie hiervoor F. SWENNEN, A. VERSTAPPEN, “De raakvlakken tussen het familierechtelijke en het protectionele contentieux” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 391.

Vóór de wet van 19 oktober 2015 kon een magistraat slechts alleen zetelen als hij gedurende ten minste drie jaar het ambt van rechter of van magistraat bij het Openbaar Ministerie had uitgeoefend. Artikel 68 van de wet van 19 oktober 2015⁶⁴ wijzigde dit (Potpourri I). Sindsdien kunnen de werkende rechters in de rechtbank van eerste aanleg die gedurende ten minste een jaar het ambt van rechter of van magistraat bij het Openbaar Ministerie hadden uitgeoefend als alleenzetelend rechter zitting houden (art. 195, eerste lid Ger.W.).

68. Om het ambt van familierechter te kunnen uitoefenen moet de rechter een gespecialiseerde opleiding hebben gevolgd, georganiseerd door het Instituut voor gerechtelijke opleiding (art. 259*sexies*, § 1, 1°, derde lid Ger.W.). Deze opleiding wordt door het Instituut voor gerechtelijke opleiding ieder jaar georganiseerd en bestaat uit drie “modules” die door de magistraten gevolgd moeten worden.

In een eerste week volgen de magistraten de module familierecht. In de tweede week wordt de module jeugdrecht gevolgd en in een laatste week handelt de opleiding zeer specifiek over het horen van kinderen.

2. De territoriale bevoegdheid

69. Indien er tussen de ouders nog geen vordering als bedoeld in artikel 572*bis* Ger.W. aanhangig is, is voor de betwistingen aangaande verblijfsregelingen de familierechtbank van de woonplaats van het kind bevoegd of, bij ontstentenis, van de gewone verblijfplaats van de minderjarige (art. 629*bis*, § 2, eerste lid Ger.W.).⁶⁵

Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt naargelang de oorzaak van de procedure. Zowel wanneer het gaat over een betwisting tussen gehuwde ouders die al dan niet wensen uit de echt te scheiden, personen die wettelijk of feitelijk samengeleefd hebben of andere ouders, is steeds deze familierechtbank bevoegd.

70. Met artikel 628, 1° Ger.W. maakt de wetgever de familierechtbank van de laatste echtelijke verblijfplaats of de woonplaats van de verweerder bevoegd wanneer het gaat om een vordering tot echtscheiding. Deze bevoegdheid geldt tevens voor de voorlopige maatregelen om welke de om echtscheiding verzoekende echtgenoot vraagt. Wanneer er in deze eis om voorlopige maatregelen echter maatregelen vervat zitten die betrekking hebben op de verblijfsregeling moet de zaak aanhangig gemaakt worden voor de familierechtbank van de woonplaats van het kind of, bij ontstentenis, van de gewone verblijfplaats van het kind.

In artikel 629*bis*, § 6 Ger.W. wordt de “voorrang” van artikel 629*bis*, § 2, eerste lid Ger.W. op artikel 628, 1° Ger.W. gelezen. Wanneer er geen sprake is van permanente saisine

---

⁶⁴ Wet houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie 19 oktober 2015, BS 22 oktober 2015.

⁶⁵ A. BEKKERS, “De interne territoriale bevoegdheid van de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, nr. 234.

(*infra* nr. 83) en de eisende partij verscheidene vorderingen instelt, waaronder een vordering die betrekking heeft op de verblijfsregeling, zal de familierechtbank van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van het kind bevoegd zijn (art. 629*bis*, § 6 Ger.W.).⁶⁶

71. Anders is het indien de eisende partij geen maatregelen vraagt met betrekking tot het minderjarige kind, doch de verwerende partij dit wel doet bij tegeneis. De familierechter van de laatste echtelijke verblijfplaats bij wie de hoofdvordering correct werd ingesteld conform de regels van de territoriale bevoegdheid blijft bevoegd om kennis te nemen van de tegenvorderingen.

Een voorbeeld: Een man en een vrouw zijn gehuwd, hebben twee minderjarige kinderen en wonen in Gent. De vrouw verlaat de gezinswoning en gaat met de kinderen in het buitenverblijf van het gezin te Knokke wonen. De vrouw legt een verzoekschrift tot echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting neer en vraagt de familierechtbank ook om enkele voorlopige maatregelen uit te spreken (art. 1253*ter*/5 Ger.W.).

Mogelijkheid 1: De vrouw vordert naast de echtscheiding alleen voorlopige maatregelen die geen betrekking hebben op de kinderen. Ze vraagt de rechtbank om haar te machtigen afzonderlijk verblijf te houden in het buitenverblijf te Knokke, met verbod aan haar echtgenoot tot het betreden van dit verblijf, en vraagt de rechtbank haar echtgenoot te veroordelen tot het verder afbetalen van de hypothecaire lening die partijen aangingen voor de verbouwingswerken aan de gezinswoning te Gent. In dit geval is de familierechtbank te Gent bevoegd, aangezien daar de laatste echtelijke verblijfplaats van partijen was (art. 628, 1° Ger.W.). Ook wanneer de man na inleiding van de procedure voor de familierechtbank te Gent bij conclusies een tegeneis instelt met verzoek aan de rechtbank om uitspraak van een verblijfsregeling met betrekking tot de kinderen, blijft de familierechtbank te Gent bevoegd.

Mogelijkheid 2: De vrouw vordert naast de echtscheiding ook maatregelen die betrekking hebben op de kinderen. Ze vraagt de rechtbank de hoofdverblijfplaats van de kinderen bij haar te vestigen en haar echtgenoot te veroordelen om haar maandelijks een onderhoudsbijdrage van € 450 per kind te betalen. In dit geval is de familierechtbank te Brugge bevoegd, aangezien de woonplaats van de kinderen gelegen is te Knokke (art. 629*bis*, § 6 Ger.W.).

72. Hetzelfde geldt voor de dringende maatregelen in de zin van artikel 223 BW. Ook hier is de familierechter van de laatste echtelijke verblijfplaats bevoegd (art. 628, 2° Ger.W.), maar zal deze plaats ruimen voor de familierechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van het kind indien er (onder andere) dringende maatregelen gevorderd worden met betrekking tot een kind van de partijen.

---

⁶⁶ A. BEKKERS, “De interne territoriale bevoegdheid van de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, nr. 238.

Bij dringende maatregelen tussen wettelijk samenwonenden (art. 1479 BW) is de familierechter van de laatste gemeenschappelijke verblijfplaats van de wettelijk samenwonenden bevoegd (art. 628, 18° Ger.W.). Ook hier zal de familierechter van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van het kind bevoegd zijn, wanneer er (onder andere) dringende maatregelen gevorderd worden met betrekking tot een kind van de partijen.

Het voorbeeld dat hiervoor werd gegeven in het kader van het huwelijk, kan hier ook worden toegepast. De familierechter dient voor de toetsing van zijn bevoegdheid te kijken naar de hoofdeis.

3. Het aanhangig maken

73. Ingeval een zaak met betrekking tot de verblijfsregeling voor de eerste maal aanhangig gemaakt wordt voor de familierechtbank, gebeurt dit door neerlegging van een tegensprekelijk verzoekschrift, een dagvaarding of een gezamenlijk verzoekschrift (art. 1253ter, § 2 Ger.W.).

Voortgaande op het gemeenrechtelijk procesrecht wordt iedere zaak op straffe van nietigheid bij wijze van dagvaarding aanhangig gemaakt bij de rechtbank. Enkel in geval van wettelijke uitzondering inzake vrijwillige verschijning en rechtspleging op verzoekschrift is het toegelaten van deze regel af te wijken (art. 700, eerste lid Ger.W. j° art. 1034bis Ger.W.).⁶⁷

74. Het inleiden van een procedure met betrekking tot een verblijfsregeling voor kinderen gebeurt eerder uitzonderlijk door het betekenen van een dagvaarding. In het merendeel van de zaken gebeurt dit door neerlegging van een tegensprekelijk verzoekschrift. Bij neerlegging van een tegensprekelijk verzoekschrift dient immers enkel een rolrecht betaald te worden, het eenmalige rolrecht van € 100 (art. 269, 2° W.Reg.), terwijl de betekening van een dagvaarding de kosten van de tussenkomst van de gerechtsdeurwaarder met zich meebrengt.

75. In het merendeel van de zaken met betrekking tot de verblijfsregeling voor kinderen staat de rechtbank een afwijking van artikel 700, eerste lid Ger.W. toe. Bij zaken met betrekking tot de verblijfsregeling voor kinderen is de inleiding bij wijze van dagvaarding voor de familierechtbank enkel verplicht wanneer het verzoek gekoppeld wordt aan het verzoek om uitspraak van een echtscheiding op grond van artikel 229, § 1 BW. Enkel ingeval het verzoek om echtscheiding gegrond is op artikel 229, § 2 BW of artikel 229, § 3 BW staat het gerechtelijk wetboek immers een uitzondering toe op artikel 700, eerste lid Ger.W. (art. 1254, § 1, eerste en tweede lid Ger.W.). Artikel 1254, § 1 Ger.W., noch enig andere artikel staat een uitzondering op artikel 700, eerste lid Ger.W. toe voor de echtscheiding op grond van artikel 229, § 1 BW.

---

⁶⁷ J. LAENENS, D. SCHEERS, P. THIRIAR, S. RUTTEN, B. VANLERBERGE, *Handboek Gerechtelijk Recht*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2016, 376.

76. Voortgaande op artikel 700, eerste lid Ger.W. zou een inleiding van de echtscheiding op grond van artikel 229, § 1 BW door middel van het neerleggen van een verzoekschrift leiden tot nietigheid van de vordering. Niettemin kan de rechter de nietigheid niet ambtshalve opwerpen en dient de partij die de exceptie opwerpt aan te tonen dat haar belangen zijn geschaad, dat haar recht van verdediging is geschonden.⁶⁸ De partij die de exceptie van nietigheid wil opwerpen, moet dit bovendien *in limine litis* doen.⁶⁹

4. Hoogdringendheid

77. Een procedure met betrekking tot de verblijfsregeling van de kinderen wordt verondersteld hoogdringend te zijn (art. 1253ter/4, § 2, eerste lid, 3° Ger.W.). Dit brengt mee dat de spoedeisendheid van deze zaken ingeroepen, noch bewezen dient te worden door de eiser en door de verweerder niet kan worden betwist.⁷⁰

Ten gevolge van deze veronderstelde hoogdringendheid zal de zaak met betrekking tot de verblijfsregeling van de kinderen voor de familierechtbank behandeld worden zoals in kort geding (art. 747, § 3 Ger.W.).

5. De zitting

78. Overeenkomstig de regels van het algemene gerechtelijk privaatrecht is de behandeling van een dossier ter zitting openbaar (art. 757, § 1 Ger.W.). Enkel wanneer de wet hierop een uitzondering bepaalt zal de gerechtelijke procedure in raadkamer verlopen.

De behandeling ter zitting van een dossier waarin de verblijfsregeling van een kind aan de orde komt is één van de uitzonderingen op deze algemene regel. Een gerechtelijke procedure inzake artikel 374 BW verloopt in raadkamer (art. 757, § 2, eerste lid, 3° Ger.W.). Niettemin beschikt de rechter in elke stand van het geding over de mogelijkheid de openbaarheid van de debatten te bevelen, wat hij zelfs ambtshalve kan beslissen (art. 757, § 2, laatste lid Ger.W.).

Indien rechtsvorderingen op dezelfde zitting worden behandeld als deze met betrekking tot de verblijfsregeling van de kinderen zullen zij mee in raadkamer behandeld worden, ook al zou dit niet het geval zijn wanneer er geen samenhang was met de rechtsvordering aangaande de verblijfsregeling (art. 757, § 2, eerste lid, 13° Ger.W.).⁷¹

---

⁶⁸ A. VAN THIENEN, “De rechtspleging inzake echtscheiding op grond van onherstelbare ontwijking” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, nr. 1086.

⁶⁹ J. LAENENS, D. SCHEERS, P. THIRIAR, S. RUTTEN, B. VANLERBERGE, *Handboek Gerechtelijk Recht*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2016, 359 met verwijzing naar Cass. 23 mei 2013, RW 2014-15, 663.

⁷⁰ P. SENAËVE, “De rechtspleging inzake voorlopige maatregelen tussen echtgenoten en tussen wettelijk samenwonenden en inzake spoedeisende procedures voor de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 844 met verwijzing naar *Parl.St.* Kamer 10 juni 2011 DOC 53 0682/007, amendement nr. 51 van BROTCORNE, 25.

⁷¹ P. SENAËVE, “De rechtspleging inzake voorlopige maatregelen tussen echtgenoten en tussen wettelijk samenwonenden en inzake spoedeisende procedures voor de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 847.

79. De vader zowel als de moeder van het kind dienen in persoon te verschijnen zowel op de inleidingszitting, de zitting waarop de vragen aangaande de kinderen worden besproken, als op de pleitzittingen (art. 1253ter/2, tweede lid Ger.W.). In geval van uitzonderlijke omstandigheden kan de rechter evenwel een afwijking op deze verplichting toestaan (art. 1253ter/2, derde lid Ger.W.).

De sanctie op het niet verschijnen van (één van) de partijen kan door de rechter gekozen worden uit de mogelijkheden opgenomen in het vierde lid van artikel 1253ter/2 Ger.W.

Indien de eiser niet in persoon verschijnt kan de rechter beslissen de eiser van zijn eis vervallen te verklaren, dan wel de zaak naar de bijzondere rol van de kamer te verwijzen.⁷² Ingeval de zaak naar de bijzondere rol verwezen wordt kan de zaak vervolgens op verzoek van (één van) de partijen opnieuw ter zitting worden gebracht. Hiervoor volstaat het dat de rechtbank een gewone brief toegezonden wordt door (één van) de partijen.

Ingeval het de verweerder is die niet in persoon verschijnt spreekt de rechter hetzij een vonnis bij verstek uit, hetzij stelt hij de zaak uit tot een latere rechtsdag.⁷³ In dit laatste geval wordt verweerder een nieuwe gerechtsbrief toegezonden en zal de rechtbank, indien verweerder opnieuw niet verschijnt op de nieuwe zitting en er geen sprake is van enige uitzonderlijke omstandigheid, een vonnis uitspreken dat geacht wordt op tegenspraak te zijn geweest (art. 1253ter/2, vierde lid *in fine* Ger.W.).

80. De vraag die gesteld kan worden is of deze bepalingen danig rigide toegepast moeten worden, in het bijzonder wat betreft de inleidingszitting. In de praktijk zijn zaken op de inleidingszitting al te vaak niet in staat voor behandeling en wensen de raadslieden, meestal deze van de verwerende partij, over een zekere (al dan niet korte) tijdspanne te beschikken om het dossier en de eventuele overtuigingsstukken van de eisende partij met hun cliënt te bespreken en eventueel conclusies op te stellen met het oog op het instellen van een tegenvordering. Op deze zittingen gebeurt het al wel eens dat (één van) de partijen niet aanwezig is maar wel zijn raadsman, die met zijn confrater een akkoord tot uitstel bereikte. De rechter zou in dit geval de eiser van zijn zaak vervallen moeten verklaren, dan wel de zaak naar de bijzondere rol moeten verwijzen.⁷⁴

M.i. dient dit het belang van het kind niet en dient de rechtspraak hier eerder pragmatisch mee om te gaan. Anders oordelen zou immers met zich zou meebrengen dat de zaak (minstens) op lange(re) termijn geschoven wordt terwijl het meestal gaat om zaken die een dringende tussenkomst van de rechtbank nopen. Er mag hierbij niet uit het oog verloren worden dat het

---

⁷² S. MOSSELMANS, “Persoonlijke verschijning voor de familierechtbank” in P. SENAEVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, nr. 671.

⁷³ S. MOSSELMANS, “Persoonlijke verschijning voor de familierechtbank” in P. SENAEVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, nr. 674.

⁷⁴ S. MOSSELMANS, “Persoonlijke verschijning voor de familierechtbank” in P. SENAEVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, nr. 671.

hier gaat om zaken die onbetwistbaar spoedeisend zijn (*supra* nr. 77). Het zal hier aan de rechter zijn om te oordelen hoe ver er gegaan wordt in het interpreteren van de “uitzonderlijke omstandigheden” van het derde lid van artikel 1253*ter*/2 Ger.W.

6. Uitvoerbaarheid bij voorraad

81. Vooraleer de Wet Potpourri I⁷⁵ in werking trad waren vonnissen van de familierechtbank die geacht werden spoedeisendheid zijn in de zin van artikel 1253 *ter*/4, § 2 Ger.W., waaronder de zaken met betrekking tot de verblijfsregeling, uitvoerbaar bij voorraad (oud art. 1398/1, § 1 Ger.W.). Het (oude) artikel 1398/1, § 1 Ger.W. vormde hiermee een uitzondering op het (oude) algemene artikel 1397 Ger.W., waardoor het verzet en hoger beroep tegen eindvonnissen de tenuitvoerlegging van de vonnissen schorsten.

82. Sedert 1 november 2015⁷⁶ schorst ook in het gemeenrechtelijk procesrecht het hoger beroep tegen een eindvonnis niet langer de tenuitvoerlegging van het vonnis. Eindvonnissen zijn uitvoerbaar bij voorraad, behoudens de uitzonderingen die de wet bepaalt of tenzij de rechter bij met bijzondere redenen omklede beslissing anders beveelt (art. 1397, tweede lid Ger.W.). Verzet tegen een verstekvonnis daarentegen schorst de tenuitvoerlegging van het vonnis wel, behoudens de uitzonderingen die de wet bepaalt of tenzij de rechter bij met bijzondere redenen omgekeerde beslissing anders beveelt.

Bij verstekvonnissen, uitgesproken door de familierechtbank, is dit niet het geval. Verzet tegen het eindvonnis gewezen door de rechter van de familierechtbank schorst de tenuitvoerlegging van het verstekvonnis niet (art. 1398/1, eerste lid Ger.W.).⁷⁷ De wetgever maakte hierbij m.i. een terechte uitzondering op de algemene regel. De aanwezigheid van een (minstens voorlopige) beslissing vormt een bron van rechtszekerheid en dient de rust en het belang van het kind.

7. De blijvende saisine

83. Zaken die geacht worden spoedeisend te zijn blijven ingeschreven op de rol van de familierechtbank (art. 1253*ter*/7, § 1, eerste lid Ger.W.). Aangezien zaken met betrekking tot de verblijfsregeling van kinderen geacht worden spoedeisend te zijn (art. 1253*ter*/4, § 2, 3° Ger.W.) blijven deze ingeschreven op de rol van de familierechtbank, ook na het aantekenen van hoger beroep tegen het eindvonnis en ook na een uitspraak in hoger beroep blijft de zaak ingeschreven op de rol van de familierechtbank.⁷⁸

---

⁷⁵ Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie, *BS* 22 oktober 2015.

⁷⁶ Artikel 50 Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie, *BS* 22 oktober 2015.

⁷⁷ P. SENAËVE, “De voorlopige tenuitvoerlegging van vonnissen in materies van familierecht na de wet van 19 oktober 2015 (Wet Potpourri I)”, *T.Fam.* 2015/10, 248.

⁷⁸ P. SENAËVE, “De blijvende saisine van de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 266.

84. Het beginsel van de blijvende saisine in het kader van de verblijfsregeling is niet nieuw. Reeds bij de wet van 2006 werd in het vijfde lid van (oud) artikel 387*bis* BW het beginsel van de blijvende saisine van de jeugdrechtbank ingeschreven.⁷⁹ Ook reeds voor deze wet gold de blijvende saisine gedurende de procedure van de echtscheiding op grond van feiten. In 1994 creëerde de wetgever de regeling dat, ingeval er zich tijdens deze procedure nieuwe omstandigheden voordeden, de ouders zich terug tot de voorzitter in kort geding konden wenden met het verzoek de eertijds uitgesproken voorlopige maatregelen te wijzigen (oud art. 1280, negende lid Ger.W.).⁸⁰

De blijvende saisine bij de voorzitter in kort geding kende een einde op het ogenblik van de ontbinding van het huwelijk. Wensten de ouders nadien de eertijds uitgesproken regeling te wijzigen, dienden zij zich te wenden tot de jeugdrechtbank. De blijvende saisine van de jeugdrechtbank kende op zijn beurt een einde op het ogenblik dat het kind op wie het geschil betrekking had ontvoegd werd of de leeftijd van wettelijke meerderjarigheid bereikte.⁸¹

85. Het ingeschreven blijven op de rol brengt met zich mee dat een zaak in geval van nieuwe elementen opnieuw voor de rechtbank kan worden gebracht zonder dat hiervoor een nieuw verzoekschrift neergelegd dient te worden of een nieuwe dagvaarding betekend dient te worden. Het volstaat dat ter griffie een conclusie of zelfs een eenvoudige brief neergelegd wordt met het verzoek de zaak opnieuw voor de rechtbank te brengen.

Het principe van de blijvende saisine brengt echter niet mee dat een ouder die de zaak omwille van nieuwe elementen terug aanhangig wenst te maken verplicht is om dit te doen bij wijze van conclusie of eenvoudig schriftelijk verzoek. Het blijft steeds mogelijk de zaak aanhangig te maken bij wijze van verzoekschrift of dagvaarding. Een eventuele reden om de zaak bij wijze van dagvaarding terug in te leiden is een extreme hoogdringendheid. De gewone termijn van dagvaarding is immers maximum acht dagen (art. 707 Ger.W.), terwijl het gewoon toezenden van een brief aan de griffie er niet voor zal zorgen dat de zaak minder dan acht dagen na datum ter zitting zal opgeroepen worden.

Dit laatste neemt niet weg dat eiser nog steeds de zaak kan inleiden door middel van dagvaarding of verzoekschrift op tegenspraak. In dat geval dienen wel opnieuw rolrechten betaald te worden. De inleiding door middel van dagvaarding kan aangewezen zijn in geval van hoogdringendheid, gelet op het feit dat bij deze manier van inleiding slechts rekening gehouden moet worden met een dagvaardingstermijn van twee dagen (art. 1035, tweede lid Ger.W.).⁸²

---

⁷⁹ P. SENAËVE, “De rechtspleging voor de jeugdgerechten in civielrechtelijke zaken”, *CABG* 2009, afl. 4, 48.

⁸⁰ Wet van 30 juni 1994 houdende wijziging van artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek en van de bepalingen betreffende de procedures van echtscheiding, *BS* 21 juli 1994, in werking getreden op 1 oktober 1994 (art. 21).

⁸¹ P. SENAËVE, “De rechtspleging voor de jeugdgerechten in civielrechtelijke zaken”, *CABG* 2009, afl. 4, 49.

⁸² P. SENAËVE, “De blijvende saisine van de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 282.

86. Het artikel op grond waarvan eertijds de zaak aanhangig gemaakt werd bij de familierechtbank doet *in se* niet ter zake. Het is mogelijk dat de zaak eertijds aanhangig werd gemaakt in het kader van een echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting (art. 229 BW), met daaraan gekoppeld het verzoek tot voorlopige maatregelen op grond van artikel 1280 Ger.W. De familierechtbank heeft toen in het kader van de verzochte voorlopige maatregelen uitspraak gedaan over de verblijfsregeling van de kinderen van de echtgenoten. Jaren na datum wenst één van de ex-echtgenoten de verblijfsregeling gewijzigd te zien. Op dat ogenblik gaat het niet langer om een maatregel op grond van artikel 1280 Ger.W., maar om een zaak die geacht wordt spoedeisend te zijn in de zin van artikel 1253*ter*/4, § 2, 3° Ger.W. Het feit dat het niet langer gaat om een maatregel in de zin van artikel 1280 Ger.W. is niet relevant, de zaak kan aanhangig gemaakt worden bij conclusie of gewoon schriftelijk verzoek.⁸³

87. De zaak kan terug aanhangig gemaakt worden door elk van beide partijen. Ook de partij die in de vorige procedure verweerder was en zelfs geen tegenvordering had ingesteld, kan ditmaal de verzoekende partij zijn en een conclusie neerleggen ter griffie om de zaak terug aanhangig te maken, zich steunend op de blijvende saisine.⁸⁴

88. *Conditio sine qua non* om de zaak opnieuw voor de rechtbank te brengen is de aanwezigheid van nieuwe elementen. Op straffe van nietigheid moeten deze nieuwe elementen aangegeven worden in de conclusie of het schriftelijk verzoek dat neergelegd wordt ter griffie (art. 1253*ter*/7, § 1, eerste lid Ger.W.).

De wetgever heeft in het tweede lid van artikel 1253*ter*/7, § 1 Ger.W. rigoureus aangegeven wat deze nieuwe elementen zijn. Wat betreft de verblijfsregeling dient gekeken te worden naar artikel 1253*ter*/7, § 1, tweede lid, 1° en 3° Ger.W.

Algemeen kan men zich steunen op een feit dat niet bekend was bij het vorige verzoek (art. 1253*ter*/7, § 1, tweede lid, 1° Ger.W). De wetgever gebruikt hier het woord “eerste” verzoek, doch m.i. kan het hier evenzeer gaan over een derde verzoek en betrekking hebben op een feit dat niet bekend was bij het tweede verzoek.

Specifiek met betrekking tot de organisatie van de verblijfsregeling kan de ouder zich steunen op nieuwe omstandigheden die de toestand van de partijen of die van het kind kunnen wijzigen. Onnodig verwijst de wetgever hier naar het feit dat de rechter het nieuwe verzoek enkel kan inwilligen indien het belang van het kind dit rechtvaardigt. Een procedure met betrekking tot de verblijfsregeling van het kind zal steeds steunen op artikel 374 BW, waarbij de rechtbank in ieder vonnis rekening dient te houden met het belang van de kinderen (art.

---

⁸³ P. SENAËVE, “De blijvende saisine van de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 271.

⁸⁴ P. SENAËVE, “De blijvende saisine van de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 274.

374, § 2, vierde lid BW). Een verwijzing naar het belang van het kind in artikel 1253ter/7, § 1, tweede lid, 3° *in fine* Ger.W. was niet nodig.

8. *Eens bevoegd, altijd bevoegd?*

89. In de wet van 2013 opteerde de wetgever voor een groepering van de familiale geschillen volgens het principe “één familie - één dossier - één rechter”. Hiervoor kan worden gekeken naar artikel 629bis, § 1 Ger.W.

Zodra voor een familierechtbank ooit een betwisting gevoerd is tussen de ouders met betrekking tot hun kind, blijft deze rechtbank bevoegd. Indien er zich later nieuwe elementen of verwickelingen voordoen en de zaak terug aanhangig gemaakt wordt, gebeurt dit bij de familierechtbank die eertijds uitspraak deed in de zaak. Hierbij wordt in principe niet gekeken naar de eventuele wijziging in de woon- of verblijfplaats van de kinderen; ook indien de kinderen inmiddels met hun moeder naar Antwerpen verhuisden en hun vader naar Charleroi blijft de familierechtbank te Ieper bevoegd die eertijds de echtscheiding tussen vader en moeder uitsprak en uitspraak deed over de verblijfsregeling van de kinderen.

Het principe “één familie - één dossier - één rechter” kan gevolgd worden, doch in een zaak zoals deze dient hierover te worden nagedacht, zeker aangezien er binnen de magistratuur verschuivingen plaatsvinden en het niet zeker is dat het dossier in Ieper door dezelfde rechter behandeld zal worden.

90. De wetgever heeft een mogelijkheid voorzien voor de rechter om af te wijken van de strikte eerste paragraaf van artikel 629bis Ger.W. Indien het belang van het kind het vereist kan de familierechtbank beslissen het dossier door te verwijzen naar de familierechtbank van een ander arrondissement (art. 629bis, § 7, eerste lid Ger.W.). Een klassiek voorbeeld hiervan geeft artikel 629bis, § 7 Ger.W. in het tweede lid. Indien inmiddels een jeugdossier samengesteld werd op de familierechtbank van een ander arrondissement is het aangewezen het dossier door te verwijzen naar de familierechtbank van dat arrondissement.⁸⁵

91. Indien de rechter beslist de zaak door te verwijzen, dient hij deze beslissing te motiveren (art. 629bis, § 7, derde lid Ger.W.).

Deze bijkomende, expliciete verwijzing naar de motiveringsplicht van de rechter is overbodig. Artikel 149 Gw. verplicht de rechter zijn beslissing met redenen te omkleden en is toepasselijk op de procedure voor de familierechtbank.

92. Er kan geen rechtsmiddel aangewend worden tegen de beslissing van familierechtbank om een zaak door te verwijzen (art. 629bis, § 7, derde lid Ger.W.).

---

⁸⁵ A. BEKKERS, “De interne territoriale bevoegdheid van de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, nr. 254.

9. De bemiddeling: mogelijkheid of verplichting

93. In de procedures met betrekking tot de verblijfsregeling of het recht op persoonlijk contact is het gemeenrechtelijke artikel 1734 Ger.W. van toepassing. In elke stand van het geding kan de familierechter of de raadsheer in het hof van beroep met instemming van beide partijen een bemiddeling bevelen, zolang de zaak niet in beraad is genomen.

94. Een bemiddeling kan niet voor onbepaalde duur bevelen worden. In de beslissing die de bemiddeling beveelt wordt de duur van de opdracht van de bemiddelaar uitdrukkelijk vermeld, een duur die de wettelijke maximumduur van zes maanden niet kan overschrijden (art. 1734, § 2 Ger.W.). In de beslissing wordt eveneens reeds de datum vermeld waarop partijen terug zullen verschijnen voor de rechter. In deze nieuwe verschijning kunnen de partijen om een nieuwe termijn verzoeken (art. 1734, § 3 Ger.W.).

95. In elke stand van het geding kunnen partijen om een bemiddeling verzoeken en ook op elke manier. Partijen kunnen dit mondeling ter zitting aan de rechter verzoeken, maar kunnen dit ook reeds in de akte van rechtsingang vermelden (art. 1734, § 4, tweede lid Ger.W.). Ook in conclusies of bij eenvoudig schriftelijk verzoek kan het verzocht worden.

96. Naast de vereiste dat de zaak nog niet in beraad werd genomen, stelde de wet tot voor kort de instemming van de partijen als *conditio sine qua non* voor de aanstelling van de bemiddelaar door de rechter. De rechter kon niet op eigen initiatief, zonder instemming van de partijen, een bemiddeling bevelen (oud art. 1734, § 1, eerste lid Ger.W.). Het ging aldus slechts om een loutere aanbeveling van bemiddeling.

Bij wet van 18 juni 2018 schepte de wetgever de mogelijkheid voor de rechter om ambtshalve de bemiddeling te bevelen.⁸⁶ Ook indien geen van de partijen de rechter om bemiddeling verzoekt kan de rechter de bemiddeling bevelen, tenzij indien alle partijen daartegen gekant zijn (art. 1734, § 1, tweede lid Ger.W.).

De rechter dient hier echter met de nodige terughoudendheid mee om te springen. Het kan gaan om een dossier waarin één van beide ouders het contact tussen de andere ouder en het kind verhindert of tot een minimum beperkt. Deze ouder wenst zo spoedig mogelijk zijn contact met de kinderen (opnieuw) op te bouwen of uit te breiden en voelt zich door het gerecht met een kluitje in het riet gestuurd. In dit geval is het niet aangewezen de ouder die gekant is tegen de bemiddeling hiertoe te dwingen.

---

⁸⁶ Artikel 225 Wet houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing van 18 juni 2018, *BS* 2 juli 2018.

Parallel lopend met jeugdhulp⁸⁷ acht ik het belangrijk ouders aan te moedigen de stap te zetten naar de bemiddeling, doch het ambtshalve bevelen hiervan is een brug te ver.

97. De bemiddeling kan bevolen worden ofwel voor het geheel aan betwistingen tussen de partijen, ofwel voor een deel van de betwistingen (art. 1735, § 2 Ger.W.). Het is bijgevolg mogelijk dat de zaak voor het gedeelte dat betrekking heeft op de verblijfsregeling van de kinderen naar de bemiddelaar wordt verzonden, terwijl het gedeelte van het dossier dat betrekking heeft op de onderhoudsbijdrage en de regeling met betrekking tot de buitengewone kosten bij de familierechter blijft. Dit laatste deel zal vervolgens uitgesteld worden naar de datum op welke de zaak zal terugkeren van de kamer voor minnelijke schikking, aangezien geen uitspraak kan gedaan worden over een eventuele discussie met betrekking tot de onderhoudsbijdrage zolang er geen zicht is op de verblijfsregeling.

---

⁸⁷ Ouders kunnen door de familierechtbank *aangemoedigd* worden de stap te zetten naar de vrijwillige jeugdhulp, doch de rechtbank kan ze hiertoe niet *dwingen*, dwang is uitsluitend mogelijk in het kader van de gerechtelijke jeugdhulp. L. MEEUWISSEN, “Balansen in (v)echtscheidingen: zowel tussen ouders en kind, als tussen familie- en jeugdrechtbank” (noot onder Gent (protectionele zaken) 13 november 2017), *TJK* 2018/2, 241.

ii. Materieel recht

1. Het statuut van de ouders – huwelijk of samenwoning

98. In de procedure met betrekking tot de verblijfsregeling grondt de familierechtbank, eertijds de vrederechter, jeugdrechter, respectievelijk voorzitter in kort geding, zijn uitspraak steeds op artikel 374 BW. Dit artikel wordt steeds toegepast in een procedure tussen twee personen die samen de wettelijke ouders zijn van een kind, er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt op grond van het statuut van de ouders.

99. Wanneer ouders met elkaar gehuwd zijn kunnen de echtgenoten in het kader van een procedure van echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting (art. 229 BW) de familierechtbank vragen te oordelen over de verblijfsregeling van de gemeenschappelijke kinderen. Gehuwde ouders kunnen dit ook aan de rechtbank vragen zonder te willen tornen aan hun huwelijkse statuut, en de familierechter enkel vragen enkele dringende maatregelen uit te spreken op grond van artikel 223 BW.

100. Ook ouders die wettelijk samenwonen met elkaar dienen te kijken naar artikel 374 BW voor de verblijfsregeling van de kinderen na het beëindigen van de wettelijke samenwoning. Artikel 374 BW zal door de familierechtbank toegepast worden zowel wanneer wettelijk samenwonenden de rechtbank verzoeken om dringende maatregelen in de zin van artikel 1479, eerste lid BW, als wanneer zij na de definitieve beëindiging van de wettelijke samenwoning een definitieve regeling voor het verblijf van de kinderen beogen.

101. Ook ouders die feitelijk met elkaar samenleefden en dit samenleven beëindigen, zowel als ouders die nooit met elkaar hebben samengeleefd en slechts een kortstondige dan wel langere LAT- of andere relatie hadden vallen onder artikel 374 BW.

2. Het ouderlijk gezag en de verblijfsregeling

102. Ouders maken deel uit van de groep van de principieel omgangsgerechtigden. Bij de ouders die titularis zijn van het ouderlijk gezag maakt dit omgangsrecht een deel uit van dit ouderlijk gezag.

103. De wet regelt het omgangsrecht van de ouders die hun ouderlijk gezag verloren zijn niet. Artikel 374 BW legt de rechter wel de taak op om de wijze te bepalen waarop de ouder die het ouderlijk gezag niet uitoefent persoonlijk contact met het kind onderhoudt, doch kent dit recht op persoonlijk contact geen principieel karakter toe (art. 374, § 1, vierde lid BW). DECLERCK en SENA EVE plaatsen hen terecht in de groep van de principieel omgangsgerechtigden, hierbij steunend op het natuurrecht.⁸⁸

---

⁸⁸ P. SENA EVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 676.

Het feit dat de rechter in artikel 374, § 1, vierde lid BW niet verwijst naar een bijzondere affectieve band tussen de ouder die geen titularis is van het ouderlijk gezag en het kind volstaat m.i. om te zeggen dat dit omgangsrecht een principieel karakter heeft. De nuance in artikel 375*bis* BW tussen de principieel en de virtueel omgangsgerechtigden is immers het feit dat de wetgever het recht op persoonlijk contact van de grootouders en de pleegzorgers zonder franjes vermeldt, terwijl hij voor het omgangsrecht van de virtueel omgangsgerechtigden de vereiste van de bijzondere affectieve band stelt.

104. De verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap is m.i. gekoppeld aan de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag. Ik acht het onlogisch om een kind op gelijk verdeelde wijze te laten verblijven bij de ene, dan wel de andere ouder, ingeval één van deze ouders niet actief betrokken dient te worden in het nemen van belangrijke beslissingen aangaande het kind.

105. Toch lijkt het in de praktijk voor te komen. In een vonnis van 2005 sprak de jeugdrechtbank te Brugge een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap uit, ondanks het feit dat de vader het ouderlijk gezag over het kind exclusief uitoefende. De moeder had de wijziging naar de regeling van verblijfsco-ouderschap gevraagd en aangezien het kind zich tijdens zijn gesprek met de magistraat positief had uitgelaten over het verblijfsco-ouderschap kende de rechtbank, ook het belang van het kind in overweging nemende, het verzoek van de moeder toe, ondanks de in het vonnis ongewijzigde exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag door de vader.⁸⁹

3. Een voorlopige regeling

106. Ingeval de magistraat onderzoeksmaatregelen beveelt om zich een beter beeld te kunnen vormen over het wel-zijn van de ouders van het kind en/of de persoon die een persoonlijk contact nastreeft met het kind (*infra* nr. 162 e.v.) kan hij, in afwachting van de resultaten van het onderzoek, een voorlopige of precaire regeling bevelen. Het bevolen onderzoek kan ettelijke maanden in beslag nemen en het is vaak aangewezen om voorlopig reeds een, eventueel beperkte, omgangsregeling uit te spreken.

Tot aan de wet van 2013 steunde het uitspreken van deze voorlopige regeling op het meer algemene artikel 19, derde lid Ger.W. De wet van 2013 voerde artikel 1253*ter*/5 Ger.W. in, dat de familierechter de mogelijkheid verschaft om voorlopige maatregelen te nemen in afwachting van het definitieve vonnis of arrest dat zal uitgesproken worden. Eén van deze maatregelen is de organisatie van de verblijfsregeling en het bevelen of aanpassen van het recht op persoonlijk contact (art. 1253*ter*/5, eerste lid, 1° Ger.W.). Voor de familierechtbank kan evenwel ook toepassing gemaakt worden van artikel 19, derde lid Ger.W. (art. 1253*ter*/5,

---

⁸⁹ Jeugdrrb. Brugge (20° k.) 3 november 2005, 340.B.2005/20.

eerste lid Ger.W.). Hiervan dient evenwel slechts behoedzaam toepassing gemaakt te worden.⁹⁰

107. De lijst van voorlopige maatregelen zoals opgenomen in artikel 1253*ter*/5, eerste lid Ger.W. is geen exhaustieve, maar een exemplatieve opsomming.⁹¹ Andere maatregelen, zoals het voorlopige gebruik van een buitenverblijf, het behartigen van een handelszaak of het zorgen voor een huisdier kunnen evenzeer uitgesproken worden als voorlopige maatregel in het kader van artikel 1253*ter*/5, eerste lid Ger.W.

4. Een prioritair te onderzoeken verblijfsregeling

108. In de in 2006 ingevoerde tweede paragraaf van artikel 374 BW verplicht de wetgever de rechters om in geval van gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag de regeling van verblijfsco-ouderschap prioritair te onderzoeken voorzover minstens één van de ouders om deze verblijfsregeling verzoekt (art. 374, § 2, tweede lid BW).

De regeling van het verblijfsco-ouderschap is de prioritair te onderzoeken verblijfsregeling, doch indien de magistraat van mening is dat het verblijfsco-ouderschap niet de meest aangewezen regeling is kan hij beslissen om een ongelijk verdeeld verblijf vast te leggen (art. 374, § 2, derde lid BW).⁹²

109. Dit verplichte prioritaire onderzoek van de regeling van verblijfsco-ouderschap is slechts toepasselijk voor zover twee cumulatieve voorwaarden vervuld zijn.

Als eerste dient er sprake te zijn van gezamenlijk ouderlijk gezag. Ingeval het ouderlijk gezag exclusief uitgeoefend wordt door één van beide ouders en toch om uitspraak van de regeling van de verblijfsco-ouderschap gevraagd wordt, zal de rechter dit verzoek onderzoeken, doch niet prioritair.

Als tweede dient het verblijfsco-ouderschap door (minstens één van) de ouders gevorderd te zijn. Ingeval er sprake is van gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag, doch geen van beide ouders de rechtbank vraagt om uitspraak van de regeling van de verblijfsco-ouderschap, wordt de regeling niet prioritair onderzocht.

---

⁹⁰ P. SENA EVE, “De rechtspleging inzake voorlopige maatregelen tussen echtgenoten en tussen wettelijk samenwonenden en inzake spoedeisende procedures voor de familierechtbank” in P. SENA EVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 855.

⁹¹ P. SENA EVE, “De rechtspleging inzake voorlopige maatregelen tussen echtgenoten en tussen wettelijk samenwonenden en inzake spoedeisende procedures voor de familierechtbank” in P. SENA EVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 840 met verwijzing naar *Parl.St.* Senaat 2012-13, 5-1189/4, amendement nr. 64 van DELPEREE; *Parl.St.* Senaat 2012-13, 5-1189/7, verslag namens de commissie voor de justitie, 134.

⁹² G. VERSCHULDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, die Keure, 2016, 368.

5. De concrete omstandigheden van de zaak

110. Bij het beoordelen van een verzoek aangaande de verblijfsregeling houdt de rechter rekening met de concrete omstandigheden van de zaak (art. 374, § 2, laatste lid BW). Hiermee is alles en niets gezegd. *Iedere* zaak heeft zijn concrete omstandigheden en met deze omstandigheden zal de (goede) rechter *steeds* rekening houden.

Het is om die reden dat het de concrete omstandigheden zijn die de aandacht trekken en (mee) aanleiding gegeven hebben tot het hierna omschreven empirisch onderzoek.

6. Het belang van het kind

111. De verwijzing naar het belang van het kind in artikel 374 BW is niet nieuw. In tegenstelling tot de concrete omstandigheden van de zaak in het belang van de ouders heeft het belang van het kind al een lange weg achter zich.

Het criterium blijft de aandacht trekken, niet alleen die van de rechtsleer maar – op een andere manier – door psychologen, pedagogen e.d.m., ieder vanuit hun eigen specialisatie.⁹³

112. Het belang van het kind is een vaag begrip. Toch meent het VN-comité dat ondanks het feit dat de de inschatting van het belang van vijf verschillende kinderen tot vijf verschillende invullingen zou kunnen leiden, de inschatting en invulling van het belang van één kind door vijf verschillende volwassenen wel tot dezelfde conclusie zou moeten leiden.⁹⁴

In het general comment nr. 14 geeft het VN-comité een niet-limitatieve en niet-hiërarchische opsomming van elementen die een rol kunnen spelen bij de inschatting van het belang van het kind. Het comité wijst hier op de mening van het kind, de identiteit van het kind, het behoud van familiale banden en de omgang met familie, de zorg, bescherming en veiligheid van het kind, de mogelijke kwetsbaarheid van het kind, het recht op gezondheidszorg en op onderwijs van het kind.⁹⁵

113. Ouders kunnen meer dan één gezamenlijk kind hebben waarover een beslissing dient genomen te worden, bij akkoord dan wel bij gerechtelijke beslissing. Deze kinderen kunnen een verschillend belang hebben. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als er een groot leeftijdsverschil tussen de kinderen is. Het kleine broertje van een jaar oud heeft er alle belang

---

⁹³ C. DECLERCK, “*Leave a light on. Scheiden zonder schade voor de kinderen*”, *T.Fam.* 2018/4-5, 94, met verwijzing naar D. DE WACHTER, *Borderline Times. Het einde van de normaliteit*, Leuven, Lannoo Campus, 2012, 64.

⁹⁴ N. DESMET, “De inschatting van het belang van het kind” (noot onder Gent (vakantiekamer, zetelende in familiezaken) 24 augustus 2016), *TJK* 2017/1, 54, met verwijzing naar J.C. LLORENS, “Presentation of General Comment Nr. 14: strengths and limitations, points of consensus and dissent emerging in its drafting” in M. SORMUNEN (ed.), *The best interests of the child – A dialogue between theory and practice*, Strasbourg, Council of Europe Publishing, 2016, 11-17.

⁹⁵ Committee on the rights of the Child, General Comment nr. 14 on the right of the child to have his or her best interests taken as primary consideration (art. 3, 1 VRK), paragraph 50.

bij om meer tijd bij de moeder door te brengen, terwijl de 16-jarige broer in zijn gesprek met de rechter te kennen heeft gegeven bij de vader te willen wonen. In dit geval liggen de belangen van de kinderen danig uit elkaar dat het aangewezen is een verblijfsregeling op maat uit te schrijven voor elk van beide kinderen.

Toch is het aangewezen om, wanneer voor de kinderen binnen een zelfde gezin een verschillende verblijfsregeling uitgeschreven wordt, er voor te zorgen dat deze regelingen nog zoveel als mogelijk “overlappen”.⁹⁶

7. Het belang van de ouders

114. Het laatste criterium waar de wetgever de rechters verplicht rekening mee te houden is het belang van de ouders (art. 374, § 2, vierde lid BW).

115. In het wetsontwerp van 17 maart 2005⁹⁷, dat leidde tot de wet van 18 juli 2006 (*supra* nr. 4), had de minister van Justitie het belang van de ouders reeds geplaatst als criterium waaraan de rechter die uitspraak zou doen in een betwisting aangaande de verblijfsregeling deze regeling diende te toetsen.

In de memorie van toelichting werd echter nergens duiding gegeven aan het begrip en de Raad van State gaf geen opmerkingen ter zake. De weinige amendementen die tijdens de parlementaire behandeling voorgesteld werden met betrekking tot het criterium werden verworpen.

116. Een eerste amendement werd ingediend om de gebruikte bewoording ‘het belang van de ouders’ te veranderen in ‘de toestand van de ouders’.⁹⁸ De enige verantwoording die hierbij gegeven werd was het nauwkeuriger herschrijven van de tekst. Aangezien de indieners het amendement niet zagen als een inhoudelijke verandering van de ontwerp tekst, zou men hieruit kunnen afleiden dat het belang van de ouders, minstens volgens deze personen, geïnterpreteerd moet worden als de toestand waarin deze ouders zich bevinden.⁹⁹

In een tweede amendement werd voorgesteld om in het vierde lid van artikel 374, § 2 BW de woorden “*en de ouders*” te schrappen, waardoor de rechter enkel nog rekening zou moeten houden met de concrete omstandigheden en het belang van het kind.¹⁰⁰ De “toestand van de

---

⁹⁶ Brussel 12 mei 2010, *TBBR* 2010, 283, noot R. HEPS.

⁹⁷ Wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van kinderen van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van een gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/001.

⁹⁸ Amendement nr. 1 (DEFRAIGNE, DE ‘T SERCLAES en CHEFFERT), *Parl.St.* Senaat 2005-06, nr. 3-1645/2, 1-2.

⁹⁹ Verslag namens de Commissie voor de Justitie uitgebracht door de heer Mahoux bij het wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Senaat 2005-06, nr. 3-1645/4, 37.

¹⁰⁰ Amendement nr. 5 (NYSSSENS), *Parl.St.* Senaat 2005-06, nr. 3-1645/2, 6.

ouders” zou dan wel opgenomen worden als element in de lijst van “concrete omstandigheden” waarmee de rechter rekening dient te houden.¹⁰¹ Beide amendementen werden verworpen zonder enige motivering.¹⁰²

In de bespreking van een ander amendement werd verwezen naar het standpunt van de vertegenwoordiger van de Ordre des barreaux francophones et germanophone (OBFG), door hem geuit tijdens een colloquium in de Senaat op 15 januari 2005. Het OBFG zou geen bezwaar hebben tegen de uitbreiding van de gelijkmatig verdeelde, beurtelingse verblijf-regel, “voor zover deze verantwoord is, meer bepaald rekening houdend met de belangen van het kind, met de inzet van de ouders en met de feitelijke omstandigheden”.¹⁰³ Het OBFG schoof zo weer een andere mogelijke invulling van het belang van de ouders naar voren, nl. de inzet van de ouders.

117. Het belang dat ouders hebben, zou kunnen slaan op het recht om hun kind te zien opgroeien, om accenten kunnen te leggen bij de opvoeding en om betrokken te worden in het ouderschap. Of nog: het recht van elke ouder om zijn waarden en normen over te dragen op het kind.¹⁰⁴

118. Aangezien een concrete toelichting bij het belang van de ouders niet gevonden wordt in de parlementaire voorbereiding is het m.i. aangewezen terug te plooiën naar de algemene, tweevoudige doelstelling die de wetgever nastreefde met de invoering van het wetgevend model van verblijfsco-ouderschap (*supra* nr. 5).

Naast het terugschroeven van de toenmalige *onvoorspelbaarheid* van de geschillen inzake verblijfsregelingen streefde de Regering een verbetering van de *gelijkheid* tussen de ouders na. Deze gelijkheid zou gerealiseerd worden door het wetgevend model te vertalen in het model van *verblijfsco-ouderschap*.

Ondanks het feit dat de gelijkheid van de ouders gediend werd door de plaatsing van het model van verblijfsco-ouderschap als prioritair te onderzoeken regeling, wenste de wetgever de aandacht van de rechter nog meer te richten op de rol en het belang van de ouder, en hij deed dit door van het belang van de ouders een afzonderlijk toetsingscriterium te maken.

---

¹⁰¹ Verslag namens de Commissie voor de Justitie uitgebracht door de heer Mahoux bij het wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Senaat 2005-06, nr. 3-1645/4, 36.

¹⁰² Verslag namens de Commissie voor de Justitie uitgebracht door de heer Mahoux bij het wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Senaat 2005-06, nr. 3-1645/4, 43.

¹⁰³ Amendement nr. 7 (DEFRAIGNE, DE ‘T SERCLAES en CHEFFERT), *Parl.St.* Senaat 2005-06, nr. 3-1645/2, 9-10.

¹⁰⁴ C. DENOYELLE, “Beoordelingscriteria voor een verblijfsregeling – een persoonlijke kijk vanuit de praktijk” in CBR (ed.), *Verblijfsregeling*, Antwerpen, Intersentia, 2008, 59.

8. De verhouding tussen het belang van het kind en het belang van de ouders

a. Algemeen

119. Het belang van de ouders staat sedert de wet van 2006 als criterium naast dat van het belang van het kind, maar artikel 374, § 2, vierde lid BW noch de parlementaire voorbereiding maakt gewag van enige hiërarchie tussen de respectievelijke belangen.

120. Aangezien de wet noch de parlementaire voorbereiding enige duidelijkheid geeft aangaande het al dan niet bestaan van enige hiërarchie tussen beide belangen, bestaat er geen eensgezindheid in de rechtspraak en rechtsleer. Waar een eerste strekking de twee belangen in het kader van het vierde lid van artikel 374, § 2 BW als evenwaardig naast elkaar plaatst, meent een tweede strekking dat het belang van het kind boven dat van de ouders geplaatst dient te worden.¹⁰⁵

Aangezien artikel 374 BW geen antwoord geeft op de vraag naar de voorrang van het ene dan wel het andere belang, dient het antwoord m.i. gezocht te worden in andere, zowel nationale als internationale, rechtsbronnen.¹⁰⁶

b. Artikel 3 IVRK

i. Een vertalingsfout

121. Een groot deel van de rechtspraak en rechtsleer leest in artikel 3 (1) IVRK¹⁰⁷ dat het belang van het kind, ondanks de invoeging door de wetgever van het belang van de ouders in 2006, blijft primeren.¹⁰⁸, zelfs indien men het artikel slechts een interpretatief karakter zou toekennen.¹⁰⁹

In zijn officiële Nederlandse vertaling bepaalt het artikel immers dat bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere

---

¹⁰⁵ P. SENAËVE, H. VANBOCKRIJCK, “De Wet van 18 juli 2006 op het verblijfsco-ouderschap, de blijvende saisine van de jeugdrechtbank en de tenuitvoerlegging van uitspraken aangaande verblijf en omgang”, *EJ* 2006/8-9, 129.

¹⁰⁶ C. VAN ROY, “Artikel 374, § 2, vierde lid BW en het belang van de ouders – Van theorie naar praktijk”, *T.Fam.* 2015/2-3, 73.

¹⁰⁷ Verdrag van 20 november 1989 inzake de rechten van het kind, *BS* 17 januari 1992.

¹⁰⁸ Antwerpen 10 maart 2015, *TBBR* 2016, 564; Vred. Kortrijk 3 oktober 2006, *RW* 2007-08, afl. 12, 497; S. BROUWERS, M. GOVAERTS, *Huwelijk en (echt)scheiding, een modellenboek*, Mechelen, Kluwer, 2009, 78; H. VAN BOCKRIJCK, “Het juridisch kader en de toepassing in de rechtspraak, inclusief knelpunten op sociaal en fiscaal vlak” in CBR (ed.), *Verblijfsregeling*, Antwerpen, Intersentia, 2008, 18; H. VAN BOCKRIJCK, “Deel IV. Twee jaar toepassing van de wet van 18 juli 2006 inzake het verblijfsverblijfsco-ouderschap en de uitvoering en sanctionering van verblijfs- en omgangsregelingen” in P. SENAËVE, F. SWENNEN, G. VERSCHELDEN (eds.), *Knelpunten echtscheiding, afstamming en verblijfsregelingen*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 196.

¹⁰⁹ I. BOONE, “Gezag over de persoon van de minderjarige”, in G. VERSCHELDEN, I. BOONE, S. BROUWERS, L. DE SCHRIJVER en A. VAN THIENEN, “Overzicht van rechtspraak. Familierecht (2012-2017)”, *TPR* 2017, afl. 2-3, 1058.

instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, de belangen van het kind *de* eerste overweging vormen (art. 3 (1) IVRK). Bijgevolg zou de rechter maar met de belangen van de ouders rekening kunnen houden, voor zover daardoor het belang van het kind niet wordt geschaad.

122. SENA EVE en VAN BOCKRIJCK merken echter terecht op dat deze overtuiging en de officiële Nederlandse vertaling niet stroken met de authentieke versies van het verdrag.¹¹⁰ Zowel uit de authentieke Engelse vertaling (“*the best interests of the child shall be a primary consideration*”¹¹¹) als uit de authentieke Franse versie (“*l’intérêt supérieur de l’enfant doit être une considération primordiale*”¹¹²) volgt immers dat het belang van het kind een zeer gewichtige overweging is, maar wel één die staat naast andere, even belangrijke overwegingen. Bovendien werd ook tijdens de voorbereidende werkzaamheden van het verdrag aangehaald dat het belang van het kind niet de alles overheersende overweging kan zijn in elke zaak: in bepaalde zaken zouden andere procespartijen immers gelijkwaardige of zelfs hogere juridische belangen kunnen hebben.¹¹³ Er kan moeilijk naast gekeken worden dat enkel volgens artikel 21 IVRK, dat gaat over adoptie, het belang van het kind *de* determinerende overweging is.¹¹⁴ Aldus maakt de nieuwe wet, volgens deze auteurs, van het belang van het kind en het belang van de ouders evenwaardige criteria.¹¹⁵

ii. De rechtstreekse werking

123. Indien men zou meegaan in de (m.i. verkeerde) stelling dat artikel 3 (1) IVRK het belang van het kind boven dat van de ouders stelt, stuit men op een ander probleem. Om zich in rechte te kunnen beroepen op dit artikel om daaruit de voorrang van het belang van het kind op dat van de ouders te kunnen afleiden, dient het verdrag rechtstreeks toepasselijk te zijn in de nationale rechtsorde en daarnaast – minstens het desbetreffende artikel – directe werking te hebben.

124. De *rechtstreekse toepasselijkheid* vormt *in casu* geen probleem. Het betreft de vraag of de internationaalrechtelijke verplichtingen die uit het verdrag voortvloeien, zonder verdere tussenkomst van een nationaal staatsorgaan gevolgen hebben voor de interne rechtsorde van

---

¹¹⁰ P. SENA EVE, H. VANBOCKRIJCK, “De wet van 18 juli 2006 op het verblijfsverblijfsco-ouderschap, de blijvende saisine van de jeugdrechtbank en de tenuitvoerlegging van uitspraken aangaande verblijf en omgang”, *EJ* 2006, 129.

¹¹¹ Artikel 3.1 Internationaal verdrag voor de Rechten van het Kind van 20 november 1989, *United Nations Treaty Series*, vol. 1577, nr. 27531, 46.

¹¹² Artikel 3.1 Internationaal verdrag voor de Rechten van het Kind van 20 november 1989, *United Nations Treaty Series*, vol. 1577, nr. 27531, 64.

¹¹³ S. DETRICK, *A commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*, Den Haag, Kluwer Law International, 1999, 91.

¹¹⁴ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, nr. 826.

¹¹⁵ R. HEPS, “Het recht van broers en zussen om niet van elkaar te worden gescheiden: een reeds bestaand recht?”, *TJK* 2011/1, 29; D. REYNAERT, “Het belang van het kind. Zoektocht naar een lading voor de vlag.”, *TJK* 2007, 204; P. SENA EVE, H. VANBOCKRIJCK, “De wet van 18 juli 2006 op het verblijfsverblijfsco-ouderschap, de blijvende saisine van de jeugdrechtbank en de tenuitvoerlegging van uitspraken aangaande verblijf en omgang”, *EJ* 2006, 129.

een verdragsluitende Staat.¹¹⁶ Het antwoord op die vraag hangt samen met het onderscheid tussen de monistische en de dualistische traditie van landen. Aangezien België sinds het arrest Franco-Suisse Le Ski van 27 mei 1971¹¹⁷ de monistische visie aanhangt, maken rechtsgeldig gesloten verdragen – *i.e.* verdragen waarmee ingestemd is door de bevoegde wetgevende vergadering, die geratificeerd zijn en in het Belgische Staatsblad werden bekendgemaakt – zoals het IVRK, zonder bijkomende handelingen integraal deel uit van de nationale rechtsorde en zijn ze rechtstreeks toepasselijk.¹¹⁸

125. De *directe werking* van het verdrag ligt moeilijker. Een verdrag heeft slechts directe werking ingeval een particulier er rechten en plichten uit kan putten en er zich voor de nationale rechter rechtstreeks op kan beroepen.¹¹⁹ In de Belgische rechtsorde brengt de directe werking met zich mee dat de internationale verdragsnorm voorrang heeft op de daarmee strijdige nationale norm.¹²⁰

126. De directe werking is *in casu* belangrijk opdat men – indien men zich neerlegt bij de officiële, doch foutieve, Nederlandse vertaling – de primauteit van het belang van het kind op het belang van de ouders zou kunnen inroepen.

127. Over het feit of artikel 3 IVRK directe werking heeft bestaat geen eensgezindheid. Het is de nationale rechter die de directe werking van een internationaalrechtelijke regel in de interne rechtsorde bepaalt,¹²¹ hiervoor geleid door twee, cumulatief te hanteren criteria.

---

¹¹⁶ A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 29.

¹¹⁷ Cass. 27 mei 1971, *Arr.Cass.* 1971, 959.

¹¹⁸ A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 30-31. In een dualistische traditie heeft een internationaalrechtelijke verplichting slechts uitwerking in de nationale rechtsorde nadat ze in nationaal recht is omgezet en is er sprake van een onrechtstreekse toepasselijkheid. A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 30.

¹¹⁹ A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 31.

¹²⁰ Cass. 27 mei 1971, *Arr.Cass.* 1971, 959; A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 33.

¹²¹ A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 36.

128. Als eerste is er een *subjectief criterium*, dat doelt op de intentie van de verdragspartijen; het antwoord op de vraag of de ondertekenaars van het verdrag de bedoeling hadden om directe werking toe te kennen aan het verdrag. Uiterst zelden zal dit door partijen expliciet overeengekomen zijn en dus zal een interpretatie van het verdrag meestal noodzakelijk zijn.¹²² Bij multilaterale verdragen, zoals het IVRK, is het moeilijk aan te nemen dat alle verdragspartijen ter zake eenzelfde intentie hadden. Onder hen bevinden zich immers meestal ook staten met een dualistische visie, waardoor de figuur van de directe werking er niet eens gekend is.¹²³ Wel zouden we *in casu* uit het feit dat men van een beginselverklaring (“Verklaring van Genève” van 1924 en “Verklaring van de Rechten van het Kind” van 1959) evolueerde naar een internationaal bindend verdrag (het IVRK) kunnen afleiden dat de verdragsstaten de directe werking in ieder geval niet in zijn geheel hebben willen uitsluiten.¹²⁴

129. Als tweede is er een *objectief criterium*, de volledigheid en nauwkeurigheid van de internationale rechtsregel. Om een verdrag directe werking te geven moeten de in de verdragstekst gehanteerde bewoordingen de verbintenissen van de Staat voldoende volledig en nauwkeurig weergeven, zodat de rechter deze onverwijld kan toepassen. Bij het toetsen van dit criterium, beoordeelt men eigenlijk de beleidsvrijheid die de staatsorganen nog hebben bij het naleven van de verbintenis. Hoe groter deze beleidsvrijheid is, des te kleiner is de kans dat de rechter de directe werking aanvaardt.¹²⁵

130. Wat de directe werking van het IVRK betreft, stoot men in praktijk op een zeer specifiek probleem, nl. het bijzondere karakter van dit verdrag. Het IVRK wordt gekenmerkt door zijn zogenaamd “comprehensief” karakter,¹²⁶ het tracht de bescherming van het kind in al zijn facetten te omvatten. Hierdoor vindt men zowel traditionele burgerrechten terug in het verdrag, als economische, sociale en culturele rechten; er worden verschillende categorieën mensenrechten onder de gemeenschappelijke noemer van “de rechten van het kind”

---

¹²² A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 37.

¹²³ A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 37.

¹²⁴ MvT bij het wetsontwerp houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989, *Parl.St. Kamer* 1990-91, nr. 1568/1, 1-2; A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 50.

¹²⁵ A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 38. Naar de getoetste beleidsvrijheid verwijst men als het “normatief criterium”.

¹²⁶ A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 48.

samengebracht.¹²⁷ Al deze bepalingen dienen gezien te worden als afhankelijk van elkaar.¹²⁸ De Raad van State merkte in zijn advies bij het ontwerp van de instemmingswet op dat het IVRK enerzijds bepalingen bevat die voldoen aan de criteria voor directe werking, terwijl er anderzijds ook bepalingen instaan waarvoor een bijkomende tussenkomst van de Belgische wetgever nodig is.¹²⁹ Een eenduidige analyse van de directe werking van het IVRK is aldus niet eenvoudig.

131. Gelet op dit bijzondere karakter van het verdrag dient men wat betreft het objectief criterium uit te gaan van een beoordeling per artikel.

132. De regel die in artikel 3 (1) IVRK vervat ligt omvat twee aspecten: als eerste een positieve verplichting voor de Staat om dit als doelstelling voorop te stellen, daarnaast de negatieve verplichting om niet op te treden in strijd met het belang van het kind.¹³⁰

133. De rechtspraak lijkt het niet eens over het feit of deze verplichtingen op een voldoende volledige en nauwkeurige manier zijn weergegeven. Het gaat immers om een ‘open norm’;¹³¹ het begrip ‘belang van het kind’ behoeft in de praktijk interpretatie en concretisering. Dit belet in beginsel echter de directe werking van het artikel niet, de rechter zal steeds *in concreto* de inhoud van het begrip in het voor hem voorliggende geval moeten nagaan, mede door middel van een belangenafweging.¹³² Op basis daarvan zal hij dan, rekening houdend met het normatief criterium van de beleidsvrijheid van de overheid, de directe werking moeten beoordelen.

134. Wat het subjectieve contentieux betreft, lijkt de rechtspraak het niet eens over de directe werking van artikel 3 (1) IVRK. In de lagere rechtspraak zijn vonnissen te vinden waarin artikel 3 IVRK succesvol werd ingeroepen. Vaak gebeurt dit in samenhang met hetzij een andere bepaling uit het IVRK¹³³, hetzij een bepaling uit een ander verdrag waarin naar het

---

¹²⁷ MvT, *Parl.St.* Kamer 1990-91, nr. 1568/1, 4.

¹²⁸ K. HANSON, “Directe werking van het IVRK en ‘het belang van het kind’”, *TJK* 2000, 65.

¹²⁹ Adv.RvS 1568/1 bij de wet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989, *BS* 17 januari 1992.

¹³⁰ A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 55.

¹³¹ A. VANDAELE, “De directe werking van en capita selecta uit het internationaal verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN, G. CAPPELAERE, G. DECOCK (eds.), *Kinderrechtengids: commentaren, regelgeving, rechtspraak en nuttige informatie over de maatschappelijke en juridische positie van het kind. Deel I*, Mechelen, Wolters Kluwer België, 2003, 17.

¹³² A. VANDAELE, “De directe werking van en capita selecta uit het internationaal verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN, G. CAPPELAERE, G. DECOCK (eds.), *Kinderrechtengids: commentaren, regelgeving, rechtspraak en nuttige informatie over de maatschappelijke en juridische positie van het kind. Deel I*, Mechelen, Wolters Kluwer België, 2003, 17.

¹³³ Rb. Kortrijk 8 december 1992, *RW* 1992-93, 1272, noot G. CAPPELAERE, E. VERHELLEN, F. SPIESSCHAERT; Arbrb. Brussel 17 december 1996, *JDJ* 1997, 176, noot B. VAN KEIRSBILCK.

belang van het kind verwezen wordt¹³⁴. Daarnaast zijn ook zaken te vinden waarin artikel 3 IVRK zelfstandig wordt aangehaald.¹³⁵ In die laatste gevallen werd de directe werking van artikel 3 IVRK aanvaard. Evenzeer zijn er uitspraken waarin de directe werking wordt ontkend.¹³⁶

135. Ook het Hof van Cassatie lijkt op de vraag naar de directe werking van artikel 3 IVRK geen eenduidig antwoord te hebben. Hoewel het Hof in 1994 de directe werking van het artikel aanvaard had¹³⁷, oordeelde het in twee latere arresten dat de artikelen 3 (1) en 3 (2) IVRK op zichzelf niet voldoende nauwkeurig en volledig zijn om directe werking te hebben omdat zij verscheidene mogelijkheden aan de Staat laten om aan de vereisten van het belang van het kind te voldoen.¹³⁸ Het Hof lijkt hier zelfs te zeggen dat artikel 3 IVRK nooit directe werking zou hebben, terwijl dit steeds *in concreto* beoordeeld dient te worden. Nauwelijks meer genuanceerd was het Hof in een volgend arrest, waarbij het besloot dat artikel 3 IVRK geen directe werking heeft voor de strafrechter.¹³⁹

136. De directe werking van artikel 3 IVRK kwam ook reeds aan bod in het objectieve contentieux. Het voormalige Arbitragehof deed in twee arresten zélf een beroep op het artikel.¹⁴⁰ De schending van artikel 3 IVRK werd in geen van beide gevallen rechtstreeks aan de orde gesteld, het Hof werd enkel gevraagd te oordelen of er een schending was van de artikelen 10 en 11 Gw. Bij deze beoordeling betrof het Hof vervolgens op eigen initiatief artikel 3 (1) IVRK. Op basis daarvan zou men in ieder geval kunnen stellen dat het Arbitragehof in deze arresten – zij het impliciet – de directe werking van artikel 3 (1) IVRK vaststelde.¹⁴¹ Ook meer recent heeft het Grondwettelijk Hof de directe werking van artikel 3 IVRK bijgetreden.¹⁴²

137. In het objectieve contentieux is evenwel ook een andersluidende stem te vinden. In vier arresten – die allen handelden over afgewezen asielaanvragen van minderjarigen – kwam de Raad van State tot het besluit dat artikel 3 IVRK geen directe werking heeft.¹⁴³ Opvallend is

---

¹³⁴ Rb. Dendermonde 6 december 1995, *KIDS*, Deel 3, 3.2.1, 9; Arbrb. Brugge 24 december 2001, *RW* 2002-03, 833; Luik 4 april 2003, nr. 2002JE134, *JLMB* 2005, 455; Arbrb. Brussel 9 december 2004, *Soc.Kron.* 2005, 135.

¹³⁵ Jeugdrb. Luik 17 april 1997, *RRD* 1997, 335; Arbh. Bergen 23 maart 1999, *JDJ* 2000, afl. 192, 36, concl. Ph. DE KOSTER.

¹³⁶ Brussel 22 april 1997, *JLMB* 1999, 321; Arbh. Antwerpen 7 mei 1999, *TJK* 2001, 21, noot M. BOUCKAERT, M.-C. FOLETS.

¹³⁷ Cass. 11 maart 1994, *Arr.Cass.* 1994/1, 253.

¹³⁸ Cass. 4 november 1999, AR C.99.0048.N, *RW* 2000-01, 232, noot en *TJK* 2000, 62; Cass. 4 november 1999, AR C.99.0111.N, *RW* 2000-01, 232, noot A. VANDAELE.

¹³⁹ Cass. 10 november 1999, AR P.99.0689.F, *Arr.Cass.* 1999, nr. 599, 1419.

¹⁴⁰ Arbitragehof 14 juli 1994, nr. 62/94, *JLMB* 1995, 164, noot D. PIRE; Arbitragehof 6 juni 1996, nr. 36/96, *RW* 1996-97, 977, noot F. APS.

¹⁴¹ A. VANDAELE, “De directe werking van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind: Een stand van zaken” in E. VERHELLEN, *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 78.

¹⁴² GwH 7 maart 2013, nr. 30/2013. Zie ook: GwH 16 december 2010, nr. 144/2010.

¹⁴³ RvS 7 februari 1996, nr. 58.032; RvS 11 juni 1996, nr. 60.097; RvS 26 september 1996, nr. 61.990; RvS 1 april 1997, nr. 65.754.

dat de directe werking hier werd afgewezen zonder de beleidsvrijheid van de Staat in aanmerking te nemen. Evenmin werd uitdrukkelijk verwezen naar de nauwkeurigheid en volledigheid van de inhoud van de norm. De precieze reden voor de afwijzing van de directe werking is bijgevolg niet te achterhalen, wat de duidelijkheid hieromtrent natuurlijk niet ten goede komt.¹⁴⁴ Ook hier werd artikel 3 IVRK in drie van de vier arresten ingeroepen in samenhang met andere verdragsbepalingen.

138. Hoewel de directe werking van artikel 3 (1) IVRK aldus regelmatig erkend wordt, staat ze niet onomwonden vast en wordt er, ingeval ze erkend wordt, meteen gewezen op de beperkte kracht van deze directe werking. Zelfs als men abstractie zou maken van de vertalingsfout in de Nederlandstalige versie (*supra* nr. 122) is een verwijzing naar artikel 3 (1) IVRK bijgevolg geen onbuigzaam argument voor de primauteit van het belang van het kind op dat van de ouders.

139. Uiteraard mag niet vergeten worden dat ook verdragsbepalingen zonder directe werking een zekere betekenis kunnen hebben in de nationale rechtsorde. Een verdragsbepaling als deze kan door de rechter gebruikt worden als leidraad voor de interpretatie van interne rechtsnormen, vermits de bepaling minstens een bepaalde intentie van de verdragspartijen weergeeft.¹⁴⁵ Hoewel het Hof van Cassatie de directe werking van het artikel afwijst (*supra* nr. 135), verwijst het naar het mogelijke nut van het artikel.¹⁴⁶ Zoals I. BOONE en T. WUYTS correct aangeven dient artikel 3 (1) IVRK aanzien te worden als een interpretatief beginsel van internationaal recht.¹⁴⁷

*c. Artikel 8 EVRM*¹⁴⁸

140. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) plaatst het omgangsrecht met een kind onder het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven *ex* artikel 8 EVRM.¹⁴⁹ Het samenzijn van ouder en kind is een essentieel element van het

---

¹⁴⁴ A. VANDAELE, “De directe werking van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind: Een stand van zaken” in E. VERHELLEN, *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 77.

¹⁴⁵ A. ALEN, W. PAS, “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in E. VERHELLEN (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 44.

¹⁴⁶ Cass. 4 november 1999, AR C.99.0048.N, RW 2000-01, 232, noot en *TJK* 2000, 62; Cass. 4 november 1999, AR C.99.0111.N, RW 2000-01, 232, noot A. VANDAELE.

¹⁴⁷ I. BOONE, “Gezag over de persoon van de minderjarige”, in G. VERSCHULDEN, I. BOONE, S. BROUWERS, L. DE SCHRIJVER en A. VAN THIENEN, “Overzicht van rechtspraak. Familierecht (2012-2017)”, *TPR* 2017, afl. 2-3, 1058; T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, nr. 847.

¹⁴⁸ Zie voor volledige bespreking T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, nr. 631 e.v.

¹⁴⁹ EHRM 8 juli 1987, nr. 9749/82, W./Verenigd Koninkrijk, § 59; EHRM 24 maart 1988, nr. 10465/83, Olsson/Zweden, § 59; EHRM 22 juni 1989, nr. 11373/85, Eriksson/Zweden, § 58; EHRM 24 februari 1995, nr. 16424/90, McMichael/Verenigd Koninkrijk, § 86; EHRM 7 augustus 1996, nr. 17383/90, Johansen/Noorwegen,

gezinsleven. Aangezien dit gezinsleven volgens het Europees Hof ook na een (echt)scheiding blijft bestaan moet ook dan het omgangsrecht gewaarborgd blijven.¹⁵⁰ Het ouderlijk gezag behoort immers tot de fundamentele elementen van gezins- en familielevens en uit artikel 8 EVRM volgen niet enkel de negatieve verplichtingen, maar ook de positieve verplichtingen.¹⁵¹

Ondanks het feit dat het EHRM erkent dat een beslissing door een rechtsprekend orgaan omtrent ouderlijk gezag en omgang een inmenging uitmaakt in het gezinsleven van ouder en kind, wordt dit getolereerd.¹⁵² Niet iedere inmenging in het privé- of gezinsleven maakt een schending van artikel 8 EVRM uit.

141. Het EHRM interpreteert het omgangsrecht ruim; het gaat om een recht op wederzijds contact tussen de ouder en zijn kind¹⁵³, maar ook tussen de grootouder en zijn kleinkind¹⁵⁴ en zelfs tussen de biologische ouder en het ter adoptie afgestane kind¹⁵⁵.

142. Een beslissing door het openbaar gezag, en dus ook de rechter, wordt beschouwd als een inmenging in het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven en is bijgevolg slechts geoorloofd ingeval voldaan is aan drie cumulatieve voorwaarden (art. 8, § 2 EVRM) : de inmenging moet

- bij wet voorzien zijn,
- nodig zijn in een democratische samenleving, en
- in het belang zijn van 's lands veiligheid, de openbare veiligheid, of het economisch welzijn van het land, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

143. Hoewel het EHRM oordeelde dat artikel 8 EVRM in beginsel geen positieve verplichting voor de Staten inhoudt maar hen enkel verbiedt zich ongerechtvaardigd te mengen in het privé- en gezinsleven van de onderdanen¹⁵⁶, kan de rechtsleer onderschreven worden die stelt dat er ook sprake is van een positieve verplichting voor de Staten.¹⁵⁷ De overheid moet er voor zorgen dat het gezinsleven in de zin van artikel 8 EVRM ook na de (echt)scheiding blijft

---

§ 52; EHRM 9 juni 1998, nr. 22430/93, *Bronda/Italië*, § 51. In de meerderheid van de gevallen gaat het over zaken waarbij de verzoeker niet over het ouderlijk gezag beschikt, doch m.i. dient artikel 8 EVRM evenzeer toegepast te worden ingeval het ouderlijk gezag gezamenlijk uitgeoefend wordt.

¹⁵⁰ EHRM nr. 25735/94, 13 juli 2000 (*Elsholz/Duitsland*), § 43.

¹⁵¹ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, nr. 634, met verwijzing naar EHRM nr. 44362/04, 4 december 2007 (*Dickson/V.K. (Grote Kamer)*), § 70.

¹⁵² E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017/9, 243, met verwijzing naar EHRM 27 september 2011, nr. 32250/08, *Diamante en Pelliccioni/San Marino*, § 171.

¹⁵³ EHRM nr. 25735/94, 13 juli 2000 (*Elsholz/Duitsland*); EHRM nr. 63627/00, 29 juni 2004 (*Volesky/République Tchèque*); EHRM nr. 60145/00, 28 juni 2005 (*Fourchon/Frankrijk*); EHRM nr. 30595/02, 30 juni 2005 (*Bove/Italië*).

¹⁵⁴ EHRM nr. 22430/93, 9 juni 1998 (*Bronda/Italië*).

¹⁵⁵ EHRM nr. 9749/82, 8 juli 1987 (*W./Verenigd Koninkrijk*).

¹⁵⁶ EHRM nr. 10465/83, 24 maart 1988 (*Olsson/Zweden*); EHRM nr. 11373/85, 22 juni 1989 (*Eriksson/Zweden*).

¹⁵⁷ J. DE BOER, "Omgang als mensenrecht", *NJB* 1982, 1128; B. VANLERBERGHE, "Omgangsrecht in het licht van artikel 8 E.V.R.M.", *Jura Falc.* 1990-91, 154.

voortbestaan. Aangezien een omgangsrecht deel uitmaakt van dit gezinsleven (*supra* nr. 140), moet het door de overheid worden vastgesteld, wat een handelen van de Staat veronderstelt en dus een positieve verplichting uitmaakt.¹⁵⁸

144. Het EHRM vermoedt dat er in bepaalde situaties nauwe persoonlijke banden bestaan tussen een volwassene en een kind, die vallen onder het begrip “gezins- en familielevens” in de zin van artikel 8 EVRM.¹⁵⁹ Bij een kind, geboren uit een wettig en niet-geveinsd huwelijk, bestaat er vanaf het ogenblik van de geboorte en door het loutere feit van geboorte uit het huwelijk een band tussen hem en zijn ouders die gezins- en familielevens in de zin van artikel 8 EVRM uitmaakt. Het Hof gaat ervan uit dat dit ook geldt indien de ouders op dat tijdstip niet meer samenleven. Ook ingeval partijen samenleven buiten het huwelijk vermoedt het Hof dat uit die samenleving gezins- en familielevens is ontstaan, indien de samenleving voldoende lang heeft geduurd of wordt aangevuld met andere elementen die wijzen op gezins- en familielevens.

Artikel 8 EVRM breidt zich uit tot het potentiële gezins- en familielevens, dat zich zou kunnen ontwikkelen tussen een natuurlijke vader en een kind geboren buiten het huwelijk.¹⁶⁰ Hierbij wordt rekening gehouden met de aard van de relatie tussen de natuurlijke ouders en het engagement die de natuurlijke vader jegens zijn kind vertoont, zowel voor als na de geboorte.

145. Omwille van zijn directe werking kan het volledige EVRM gevolgen hebben in de nationale rechtsorde en aldus een afdwingbare invloed hebben op de verhouding tussen het belang van het kind en het belang van de ouders in het kader van het eventuele opleggen van een verblijfsco-ouderschap.¹⁶¹

In zoverre men dus aanneemt dat de verblijfsregeling een onderdeel uitmaakt van het omgangsrecht, is de invulling die het EHRM aan artikel 8 EVRM geeft richtinggevend en zelfs bindend voor de nationale overheid.

Bijgevolg zou men hieruit kunnen afleiden dat het belang van het kind bij de beoordeling in het kader van artikel 374, § 2 BW primeert op het belang van de ouders.

146. Het EHRM bleek aanvankelijk in zaken die kaderen in de context van het omgangsrecht een primair belang toe te kennen aan het belang van het kind. In 2002 oordeelde het Hof dat wanneer de rechten die aan ouders zijn gewaarborgd bij artikel 8 EVRM én de rechten van een kind in het geding zijn, de rechter het grootste belang dient te hechten aan de rechten van

---

¹⁵⁸ B. VANLERBERGHE, “Ongangsrecht in het licht van artikel 8 E.V.R.M.”, *Jura Falc.* 1990-91, 155.

¹⁵⁹ Zie voor rechtspraak en verdere bespreking hiervan T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, nr. 649 e.v.

¹⁶⁰ Zie voor rechtspraak en verdere bespreking hiervan T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, nr. 652 e.v.

¹⁶¹ B. ENGBERTS, H. DE GROOT, “België en het Europees Verdrag voor de rechten van de mens”, *Jura Falc.* 1983-84, 236.

het kind. In geval van een belangenafweging dient de voorrang gegeven te worden aan de belangen van het kind.¹⁶²

In een meer recente uitspraak oordeelde het Hof dat bij de belangenafweging het belang van het kind *een* en niet *de* eerste overweging moet zijn. *In casu* ging het echter over de weigering door het kind van contact met een ouder en zoals E. MERCKX terecht opmerkt is het mogelijk dat het Hof deze minder strenge variant verkoos om zo sneller tot een schending te kunnen besluiten.¹⁶³

d. Artikel 24, tweede lid EU-handvest

147. Net zoals in de authentieke versies van het IVRK wordt in artikel 24, tweede lid van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie¹⁶⁴ aan het belang van het kind een uitzonderlijke waarde toegekend, zonder evenwel de absolute voorrang ervan voorop te stellen; de belangen van het kind vormen *een* essentiële overweging bij alle handelingen in verband met kinderen.

148. Sedert het verdrag van Lissabon¹⁶⁵ is het EU-Handvest wettelijk bindend voor de lidstaten van de Europese Unie en heeft het dezelfde rechtskracht¹⁶⁶ als het VEU¹⁶⁷ en het VWEU¹⁶⁸. Het Handvest behoort sedert 2007 dus tot het primair Unierecht. In het arrest Van Gend en Loos¹⁶⁹ erkende het Hof van Justitie de directe werking van dit primair recht, voor zover de verplichtingen nauwkeurig, duidelijk en onvoorwaardelijk zijn en geen aanvullende maatregelen vereisen.

149. Het EU-Handvest kent echter een beperkt toepassingsgebied;¹⁷⁰ het is voor de lidstaten uitsluitend van toepassing ingeval zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen.¹⁷¹ Ondanks deze beperkte rechtstreekse draagwijdte van het instrument kan men in ieder geval besluiten dat de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties en de instellingen van de Europese

---

¹⁶² EHRM 5 november 2002, nr. 33711/96 (*Youssef/Nederland*), nr. 73. *In casu* betrof het weliswaar een afstammingsgeschil en geen geschil m.b.t. de regeling van verblijf.

¹⁶³ E. MERCKX, “Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk”, *T.Fam.* 2017/9, 243, met verwijzing naar EHRM 17 maart 2017, nr. 36216/13, K.B. e.a./Kroatië, § 143.

¹⁶⁴ Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, *Pb.L.* 30 maart 2010, 083/02.

¹⁶⁵ Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van 13 december 2007, *Pb.L.* 17 december 2007, C 306/1.

¹⁶⁶ Artikel 8 verdrag van Lissabon; artikel 6 VEU.

¹⁶⁷ Verdrag van de Europese Unie, ondertekend te Maastricht op 7 februari 1992, *Pb.C.* 83, 30 maart 2010, err. *Pb.C.* 181, 6 juli 2010.

¹⁶⁸ Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, ondertekend te Rome op 25 maart 1957, *Pb.C.* 83, 30 maart 2010, err. *Pb.C.* 181, 6 juli 2010.

¹⁶⁹ HvJ 26/62, *Van Gend en Loos*, *Jur.* 1963, 1.

¹⁷⁰ Artikel 51, § 1 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, *Pb.L.* 30 maart 2010, 083/02.

¹⁷¹ M. DE MOL, A. PAHLADSINGH, L.R. VAN HEIJNINGEN, “Inroepbaarheid in rechte van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie: toepassingsgebied en het onderscheid tussen ‘rechten’ en ‘beginselen””, *SEW* 2012, 223.

Unie¹⁷² bij het aannemen van het EU-Handvest het belang van het kind erkenden, zonder het daarbij tot absoluut prioritair criterium uit te roepen.

e. Artikel 22bis, vierde lid Gw.

150. Op nationaal niveau wordt de absolute voorrang van het belang van het kind vooropgesteld door artikel 22bis, vierde lid Gw., wat de implementatie is van artikel 3 (1) IVRK in het Belgische recht.¹⁷³ In lijn met de (foutieve) Nederlandstalige versie van dit verdrag wordt ook hier bepaald dat het belang van het kind de eerste overweging moet vormen bij elke beslissing die het kind aangaat (art. 22bis, vierde lid Gw.).

151. De parlementaire voorbereiding van het ontwerp tot herziening van artikel 22bis Gw. duidt echter op een louter symbolische functie van deze bepaling.¹⁷⁴ De wetgever wou met deze bepaling enkel duidelijk maken dat aan alle rechten van het kind een bijzondere betekenis gegeven wordt en dat zij een waarde uitmaken waaraan in de Belgische rechtsorde belang gehecht wordt.¹⁷⁵

Tijdens de parlementaire voorbereiding werd herhaaldelijk benadrukt dat aan de nieuwe bepaling geen directe werking zou toekomen¹⁷⁶, waardoor een verdere tussenkomst van de wetgever vereist is opdat de vooropgestelde primauteit van het belang van het kind daadwerkelijk uitwerking zou krijgen.

152. Toch is de bekrachtiging van de rechten van het kind in de Grondwet vanuit juridisch oogpunt erg zinvol.

Alle formele wetten moeten conform de grondwet geïnterpreteerd worden¹⁷⁷ en daar waar men bij de verdragsconforme interpretatie de absolute voorrang van het belang van het kind kan weerleggen door naar de authentieke versies te verwijzen (*supra* nr. 122), laat een grondwetsconforme interpretatie geen twijfel bestaan: bij iedere beslissing die het kind

---

¹⁷² Meer bepaald: het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie.

¹⁷³ S. BENKHELIFA, H. RIAD, “Artikel 22bis Grondwet: directe werking ook voor kinderen zonder papieren? (1)” (noot onder RvS 29 mei 2013), *TJK* 2013, 269.

¹⁷⁴ Voorstel tot herziening van artikel 22bis van de Grondwet, *Parl.St.* Kamer 2007-08, nr. 52-0175/001, 6; Verslag namens de commissie voor de herziening van de Grondwet en de hervorming der instellingen bij de herziening van artikel 22bis van de Grondwet, *Parl.St.* Kamer 2007-08, nr. 52-0175/005, 5 en 32.

¹⁷⁵ Verslag namens de commissie voor de institutionele aangelegenheden bij de herziening van artikel 22bis van de Grondwet, teneinde een lid toe te voegen betreffende de bescherming van aanvullende rechten van het kind, *Parl.St.* Senaat 2004-05, nr. 3-265/3, 39 en 51.

¹⁷⁶ Zie o.a.: Verslag namens de commissie voor de institutionele aangelegenheden bij de herziening van artikel 22bis van de Grondwet, teneinde een lid toe te voegen betreffende de bescherming van aanvullende rechten van het kind, *Parl.St.* Senaat 2004-05, nr. 3-265/3, 5; Voorstel tot herziening van artikel 22bis van de Grondwet, *Parl.St.* Kamer 2007-08, nr. 52-0175/001, 6; Verslag namens de commissie voor de herziening van de Grondwet en de hervorming der instellingen bij de herziening van artikel 22bis van de Grondwet, *Parl.St.* Kamer 2007-08, nr. 52-0175/005, 4, 13 en 31.

¹⁷⁷ Cass. 20 april 1950, Waleffe/Belgische Staat, *Arr.Verbr.* 1950, 517; K. HERBOTS, J. PUT, “De Grondwettelijke verankering van kinderrechten”, *TJK* 2010, 18; B. TILLEMANS, B. DEMARSIN, *Inleiding tot de rechtswetenschap, Deel I*, Leuven, Acco, 2013, 228.

aangaat, dient het belang van het kind de eerste overweging te vormen. Hoewel de primauteit van het belang van het kind op basis van artikel 22*bis*, vierde lid Gw. niet voor de rechter afgedwongen kan worden, moeten de rechters zich bij de invulling van onder meer artikel 374, § 2, vierde lid BW wel laten leiden door deze bepaling en aldus de voorrang van het belang van het kind op dat van de ouders erkennen.

Daarnaast kan er naar verwezen worden in het kader van de prejudiciële en de vernietigingsprocedures voor het Grondwettelijk Hof, wat niet het geval was zolang die rechten enkel gewaarborgd waren door het IVRK.¹⁷⁸

f. Openbare orde

153. Het in acht nemen van het belang van het kind bij elke beslissing die het kind aangaat maakt deel uit van de openbare orde.¹⁷⁹ Gelet op de omschrijving van de openbare orde als een bijzondere categorie van dwingende rechtsregels die gekenmerkt worden door het feit dat zij de bescherming beogen van het algemeen belang, d.i. het geheel van de essentiële belangen van de Staat of van de gemeenschap en de juridische grondslagen waarop de economische of morele orde van de maatschappij geacht wordt te rusten¹⁸⁰, kan inderdaad moeilijk ontkend worden dat het belang van het kind hiervan deel uitmaakt. Het veelvuldig voorkomen in de wetgeving, de doorwerking van internationale instrumenten die dit criterium vooropstellen en de uitdrukkelijke bevestiging ervan in de Grondwet, maken het een essentieel belang van de Staat of een grondslag van de morele orde van de maatschappij en aldus deel van de openbare orde.

154. Dit laatste kan moeilijk gezegd worden van het in acht nemen van het belang van de ouders, dat bijgevolg niet geacht kan worden tot de openbare orde te behoren. Er van uitgaande dat het belang van het kind deel uitmaakt van de openbare orde en het belang van de ouders hier geen deel van uitmaakt, kan besloten worden dat het belang van het kind voorrang heeft op dat van de ouders.

g. Artikel 1253ter/7, § 1, tweede lid, 3° in fine Ger.W.: Overbodig, toonaangevend of lex specialis?

155. De wet van 2013 verplaatste (een deel van) de inhoud van oud artikel 387*bis* BW naar het Gerechtelijk Wetboek, waar het nieuwe artikel 1253*ter*/7 Ger.W. werd ingevoegd dat de permanente saisine van de familierechtbank verwoordt met betrekking tot de zaken die geacht worden spoedeisend te zijn in de zin van artikel 1253*ter*/4, § 2, eerste lid, 1° tot 7° Ger.W.

---

¹⁷⁸ Voorstel tot herziening van artikel 22*bis* van de Grondwet teneinde een lid toe te voegen betreffende de bescherming van de aanvullende rechten van het kind, *Parl.St.* Senaat 2003-04, nr. 3-265/1, 3.

¹⁷⁹ F. BUYSENS, "Overzicht van rechtspraak EOT (2001-2012)", *T.Fam.* 2013, afl. 3-4, 6; B. VAN HEK, "Het belang van het kind als primordiaal beoordelingscriterium bij wijziging EOT overeenkomst inzake ouderlijk gezag: een breuk met het verleden?" (noot onder Cass. 28 juni 2012), *T.Fam.* 2013, afl. 6, 127.

¹⁸⁰ E. DIRIX, B. TILLEMEN en P. VAN ORSHOVEN (eds.), *De Valks juridisch woordenboek*, Antwerpen, Intersentia, 2010, 295.

156. Aangezien de zaken met betrekking tot de verblijfsregeling hiertoe behoren (art. 1253ter/4, § 2, eerste lid, 3° Ger.W.) blijven deze zaken ingeschreven op de rol van de familierechtbank. Hierdoor kunnen de partijen, wanneer er zich nieuwe elementen voordoen, de zaak opnieuw voor de rechtbank brengen bij conclusie of bij schriftelijk verzoek zonder een nieuwe gedinginleidende akte te moeten aanwenden (art. 1253ter/7, § 1, eerste lid Ger.W.).

157. Opmerkelijk is de laatste zin van artikel 1253ter/7, § 1, tweede lid, 3° Ger.W., waarin gelezen wordt dat het nieuwe verzoek aangaande de verblijfsregeling enkel ingewilligd kan worden *indien het belang van het kind zulks rechtvaardigt*.

De vraag kan gesteld worden welke rol de wetgever aan deze zin wenste toe te kennen en waar er in deze dient gebleven te worden met het belang van de ouders.

158. Reeds in het aanvankelijke voorontwerp van wet, later ingediend als wetsvoorstel¹⁸¹, stond dit artikel. Toen nog geplaatst onder het voorgestelde artikel 1253ter/8 Ger.W., stond de regeling te lezen die met de wet van 2013 in het nieuwe artikel 1253ter/7 Ger.W. geïntegreerd werd, inclusief de bepaling dat het verzoek tot wijziging van de verblijfsregeling enkel kan ingewilligd worden indien het belang van het kind dit rechtvaardigt.¹⁸² Enige toelichting werd er niet bij gegeven.

In zijn advies over het voorontwerp formuleerde de Hoge Raad voor de Justitie geen opmerkingen over dit onderdeel van het artikel in het voorontwerp.¹⁸³ Ook de Raad van State zag er geen graten in¹⁸⁴ en latere amendementen hadden geen betrekking op dit aspect.

159. De vereisten *ex* artikel 374, § 2, laatste lid BW gelden m.i. nochtans bij *iedere* uitspraak aangaande de verblijfsregeling, niet enkel bij de uitspraken volgend op een eerste verzoek om uitspraak van een verblijfsregeling. In dit laatste lid staat immers te lezen dat de rechter *in ieder geval* – lees : steeds, ongeacht of dit de eerste keer is dat de zaak in kwestie door de rechter beoordeeld dient te worden – dient te oordelen

- bij een met bijzondere redenen omkleed vonnis, en
- rekening houdend met
  - o de concrete omstandigheden van de zaak,
  - o het belang van de kinderen, en
  - o het belang van de ouders.

---

¹⁸¹ Wetsvoorstel betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank, *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-0682/001, 126.

¹⁸² Artikel 242 Wetsvoorstel (BRET en BROTCORNE) betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank, *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53K0682/001, 126.

¹⁸³ Advies HRJ over het voorontwerp van wet betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank, goedgekeurd door de Algemene Vergadering op 1 december 2010, 17-18.

¹⁸⁴ Adv.RvS nr. 49.212/2 van 28 maart 2011, *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53K0682/006, 51.

Ook ingeval een zaak door een van de ouders (terug) aanhangig gemaakt wordt en deze zich hiervoor steunt op de permanente saisine *ex* artikel 1253*ter*/7, § 1 Ger.W.¹⁸⁵, dient het verzoek tot uitspraak van een (nieuwe) verblijfsregeling door de rechter beoordeeld te worden zoals artikel 374, § 2, laatste lid BW dit voorschrijft en dient bijgevolg (onder andere) getoetst te worden aan het belang van de ouders.

Het feit dat de wetgever in de laatste zin van artikel 1253*ter*/7, § 1, tweede lid, 3° Ger.W. enkel verwijst naar het belang van het kind kan een vergetelheid zijn, er dient teruggekoppeld te worden naar het algemene artikel 374, § 2, vierde lid BW dat een toets aan het belang van het kind én aan dat van de ouders voorschrijft bij *iedere* uitspraak aangaande een verblijfsregeling.

160. Eventueel kan geopperd worden dat artikel 1253*ter*/7, § 1, tweede lid, 3°, *in fine* Ger.W. gezien moet worden als *lex specialis* ten aanzien van artikel 374, § 2, laatste lid BW.

Artikel 1253*ter*/7 Ger.W. betreft *specifiek* de context van de wijziging van een verblijfsregeling die door de familierechtbank of het hof van beroep in een vorige uitspraak werd vastgelegd, terwijl artikel 374 BW een *algemene* bepaling is, betreffende de verblijfsregeling van minderjarigen.

Steunend op het adagium *lex specialis* (art. 1253*ter*/7, § 1, tweede lid, 3°, *in fine* Ger.W.) *derogat legi generali* (art. 374, § 2, laatste lid BW) dient de rechter die uitspraak doet over een verzoek tot *wijziging* van een verblijfsregeling enkel de toets aan het belang van het kind uit te voeren en niet deze aan het belang van de ouders.

161. M.i. kan dit niet de bedoeling van de wetgever geweest zijn. Artikel 374 BW dient als overkoepelend te worden beschouwd; het rechtsstelsel moet worden gezien als één coherent geheel, ook in de bepalingen die letterlijk genomen niet zo coherent zijn.

Toch is artikel 1253*ter*/7, § 1, tweede lid, 3°, *in fine* Ger.W. toonaangevend in het beantwoorden van de vraag over de plaats van het belang van het ouders ten aanzien van deze van het belang van het kind; de wetgever achtte het belang van het kind voldoende belangrijk om de rechters die dienen te oordelen over een verzoek tot wijziging van een verblijfsregeling er aan te herinneren, maar vond het belang van de ouders hier niet belangrijk genoeg voor.

9. Het deskundigenonderzoek, het politioneel en het maatschappelijk onderzoek

162. Indien de magistraat in het kader van een verzoek om omgangsrecht, zowel in geval van de verblijfsregeling (art. 374 BW) als bij het persoonlijk contact (art. 375*bis* BW), de mening is toegedaan dat de partijen hem onvoldoende informatie ter beschikking stellen om uitspraak

---

¹⁸⁵ Voor bespreking van de permanente saisine: P. SENAËVE, “De blijvende saisine van de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 265-294.

te doen over het verzoek, beschikt hij over de mogelijkheid een deskundige aan te stellen of een politieel of maatschappelijk onderzoek te bevelen.

Partijen kunnen de rechtbank vragen een onderzoek te bevelen, doch de rechter is niet verplicht op dit verzoek in te gaan, zelfs niet wanneer het gaat om een gezamenlijk verzoek. Daarnaast kan de rechter ambtshalve beslissen een onderzoek te bevelen.¹⁸⁶

163. Het deskundigenonderzoek maakt deel uit van het gemeenrechtelijk gerechtelijk privaatrecht. Tot voor de wet van 2013 was de mogelijkheid van de rechter die uitspraak deed in zaken met betrekking tot de omgangsregeling wettelijk beperkt tot de gemeenrechtelijke bepalingen in het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot het deskundigenonderzoek (art. 962 e.v. Ger.W.).

Met betrekking tot het maatschappelijk of medisch-psychologisch onderzoek was nergens een bepaling te vinden in het Gerechtelijk Wetboek. Deze onderzoeken maakten ook geen deel uit van het deskundigenonderzoek, de artikelen 962 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek werden op deze onderzoeken niet toegepast.

164. Met de wet van 2013 werd niet alleen de familie- en jeugdrechtbank opgericht, maar werden het maatschappelijk en het medisch-psychologisch onderzoek ook opgenomen in het Gerechtelijk Wetboek bij de specifieke bepalingen met betrekking tot de procedure voor de familierechtbank. Artikel 1253ter/6 Ger.W. verwijst specifiek naar het maatschappelijk onderzoek en het medisch-psychologisch onderzoek dat de rechtbank kan bevelen (art. 1253ter/6, derde lid Ger.W.).

Het artikel maakt geen letterlijke vermelding van het politieel onderzoek, maar biedt de rechter onder meer de mogelijkheid om het onderzoek te doen verrichten dat nodig is om het milieu waarin het kind wordt grootgebracht te kennen, teneinde uit te maken wat het belang van het kind is en welke middelen voor zijn opvoeding of behandeling geschikt zijn (art. 1253ter/6, tweede lid Ger.W.). Het politieel onderzoek kan m.i. hieronder geplaatst worden. Bovendien heeft de wetgever met de wet op de familierechtbank artikel 872 Ger.W. vervangen¹⁸⁷ en biedt het eerste lid van dit artikel de familierechter de mogelijkheid om van het Openbaar Ministerie te vorderen inlichtingen in te winnen in een concreet dossier, *i.e.* een politieel onderzoek te voeren. De wet verwijst hier naar de aangelegenheden in hoofdstuk *Xbis*, boek IV van het vierde deel van het Gerechtelijk Wetboek, zijnde de procedure voor de familierechtbank.

---

¹⁸⁶ I. BOONE, N. BOURGEOIS, “De onderzoeksmaatregelen in de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 356.

¹⁸⁷ Artikel 155 Wet van 30 juli 2013 betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank, *BS* 27 september 2013.

165. In tegenstelling tot het medisch-psychologisch onderzoek, zijn voor het maatschappelijk onderzoek de gemeenrechtelijke bepalingen met betrekking tot het deskundigenonderzoek (art. 962 e.v. Ger.W.) niet van toepassing.

Het maatschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd door de justitieassistenten van de diensten burgerrechtelijke opdrachten van de justitiehuizen.¹⁸⁸

166. In het maatschappelijk onderzoek zal de magistraat die informatie wenst te verkrijgen over de leefsituatie van de partijen de justitieassistent de opdracht geven onder andere te onderzoeken welke de verstandhouding is tussen de partijen onderling, in welke mate communicatie mogelijk is tussen de partijen, hoe de leef-, woon- en werkomstandigheden van de partijen en hun eventuele partners zijn en hoe de bezoeken van het kind verlopen.

De rechtbank kan de justitieassistent daarnaast de opdracht geven hiervoor alle nuttige inlichtingen te verwerven bij derden, zoals de school van het kind, de grootouders en eventuele hulpverleners die in het kader van het protectionele dossier optreden. Om contact te nemen met derden heeft de justitieassistent de voorafgaande toestemming nodig van beide partijen.¹⁸⁹

167. Naast deze informatietaak kan het maatschappelijk onderzoek ook een adviesfunctie hebben en een voorstel bevatten aangaande de door de rechter te nemen beslissing.¹⁹⁰

168. De justitieassistenten hanteren voor het maatschappelijk onderzoek een specifieke methodologie.¹⁹¹ Reden hiervoor is het garanderen dat het maatschappelijk onderzoek door elke justitieassistent op dezelfde manier wordt uitgevoerd. Voor het medisch-psychologisch onderzoek zijn, met enkele nuances, de regels van het gerechtelijk deskundigenonderzoek (art. 962 e.v. Ger.W.) van toepassing.¹⁹²

---

¹⁸⁸ KB van 13 juni 1999 houdende de organisatie van de dienst Justitiehuizen van het ministerie van Justitie, *BS* 29 juni 1999.

¹⁸⁹ S. REISSE, M. BELLEFROID, “Het maatschappelijk onderzoek: opheldering ten behoeve van de familierechtbank”, *T.Fam.* 2014/9, 219.

¹⁹⁰ I. BOONE, N. BOURGEOIS, “De onderzoeksmaatregelen in de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 362.

¹⁹¹ Voor bespreking hiervan, zie I. BOONE, N. BOURGEOIS, “De onderzoeksmaatregelen in de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 362 e.v.; S. REISSE, M. BELLEFROID, “Het maatschappelijk onderzoek: opheldering ten behoeve van de familierechtbank”, *T.Fam.* 2014/9, 215.

¹⁹² Voor bespreking voor deze nuances, zie I. BOONE, N. BOURGEOIS, “De onderzoeksmaatregelen in de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 367.

10. Een latere wijziging

169. Met de wet op de familierechtbank voerde de wetgever de permanente saisine in voor de familierechtbank.¹⁹³ De permanente saisine duidt op het feit dat een zaak aanhangig blijft bij een rechtbank of ingeschreven blijft op de rol van de rechtbank.¹⁹⁴

Als concept was deze permanente saisine voor de verblijfsregeling niet geheel nieuw. Bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg die uitspraak deed over de verblijfsregeling in het kader van de voorlopige maatregelen gedurende de echtscheidingsprocedure (oud art. 1280 Ger.W.) zowel als bij de jeugdrechtbank (oud art. 387*bis*, vijfde lid BW) was er sprake van een permanente saisine.

170. Indien er tegen een vonnis van de familierechtbank hoger beroep is aangetekend, kan er m.i. van de permanente saisine geen gebruik gemaakt worden zolang dit hoger beroep hangende is bij de familiekamer van het hof van beroep. Door het instellen van het hoger beroep wordt het geschil immers volledig aanhangig gemaakt bij het hof van beroep en komt het de familierechtbank niet toe om gedurende dit hoger beroep nieuwe maatregelen te bevelen.

Uitzondering op dit laatste is de vordering die betrekking heeft op een aspect waarover geen hoger beroep werd aangetekend tegen het vorige eindvonnis, in dit geval kan wel gebruik gemaakt worden van de procedure van permanente saisine.¹⁹⁵ Organisatorisch kan dit laatste wel tot problemen leiden. Indien er hoger beroep werd aangetekend tegen het vorig vonnis zal het volledige dossier overgemaakt zijn aan het hof van beroep, wat de behandeling in eerste aanleg onmogelijk maakt.

171. Om toepassing te kunnen maken van de permanente saisine dient het te gaan over een verzoek dat geacht wordt spoedeisend te zijn.¹⁹⁶ Het gaat hier om de gevallen bepaald in artikel 1253*ter*/4, § 2 Ger.W., waaronder de verblijfsregeling van het kind (art. 1253*ter*/4, § 2, 3° Ger.W.).

Als eerste vereiste om op toelaatbare wijze gebruik te maken van de permanente saisine geldt dat er reeds een eindvonnis werd geveld door de familierechter in dezelfde zaak en dit eindvonnis dezelfde materie behandelde als de vordering die bij wijze van permanente saisine terug aanhangig gemaakt wordt.¹⁹⁷

---

¹⁹³ Artikel 201 Wet van 30 juli 2013 betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank, *BS* 27 september 2013.

¹⁹⁴ K. DEVOLDER, “De invoering van een familie-en jeugdrechtbank. Commentaar bij de wet van 30 juli 2013”, *T.Fam.* 2014, 143; X, “Familierechtbank”, *NJW* 2013, 740.

¹⁹⁵ P. SENA EVE, “De blijvende saisine van de familierechtbank” in P. SENA EVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 275.

¹⁹⁶ M. MALLIEN, *Le contentieux judiciaire parental à propos de l'éducation de l'enfant*, Brussel, Larcier, 2017, 63; J. SAUVAGE en I. SCHYNS, “Tribunal de la famille: premiers bilans” in N. GALLUS (ed.), *Actualités en droit de la famille*, Brussel, Bruylant, 2015, 96.

¹⁹⁷ P. SENA EVE, “De blijvende saisine van de familierechtbank” in P. SENA EVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 273.

Als tweede mag de zaak niet doorgehaald zijn op de algemene rol, in geval van doorhaling op de rol vervalt een geding volledig waardoor een nieuw verzoekschrift of een nieuwe dagvaarding noodzakelijk wordt.¹⁹⁸

Tenslotte kunnen partijen slechts gebruik maken van de permanente saisine indien er nieuwe elementen voorhanden zijn. De wetgever geeft in het tweede lid van artikel 1253ter/7, § 1 Ger.W. zelf aan wat kan of moet worden verstaan onder deze “nieuwe elementen”. Een eerste vorm van nieuwe elementen zijn feiten die niet *gekend* waren bij de behandeling van het eerste verzoek. Dit betekent niet dat het een feit moet zijn dat nog niet *bestond* bij het eerste verzoek.¹⁹⁹ De tweede “categorie” van de nieuwe elementen zijn specifiek van toepassing op de onderhoudsbijdrage en gaat om nieuwe omstandigheden waarin de partijen of de kinderen verkeren en die hun situatie ingrijpend kunnen wijzigen. De derde categorie tenslotte handelt specifiek over de verblijfsregeling en het recht op persoonlijk contact en duidt op nieuwe omstandigheden die de toestand van de partijen of die van het kind kunnen wijzigen, waarbij de wetgever er op wijst dat in dit laatste geval de rechtbank dit nieuwe verzoek enkel kan inwilligen indien het belang van het kind dit rechtvaardigt.

172. In het kader van deze nieuwe elementen vereist de wetgever niet dat het gaat om een ingrijpende wijziging van de situatie.²⁰⁰

173. Indien een partij gebruik maakt van de permanente saisine verschillen de procedureregels met die van het gemeen recht.

174. In het gemeenrechtelijke procesrecht put de rechter met het uitspreken van een vonnis zijn rechtsmacht uit, wat betekent dat hij zijn eigen definitieve beslissing niet meer kan wijzigen (art. 25 Ger.W.). Door het regime van de permanente saisine kan de rechter zijn beslissing echter wel wijzigen in geval van nieuwe omstandigheden (art. 1253ter/7, § 1 Ger.W.).

In het gemeen recht wordt een zaak doorgehaald op de rol wanneer het geding is beëindigd, terwijl de kern van de permanente saisine net is dat de zaak ingeschreven blijft op de rol van de familierechtbank (art. 1253ter/7, § 1, eerste lid Ger.W.).²⁰¹

175. In de conclusie of in het schriftelijk verzoek moeten de nieuwe elementen op straffe van nietigheid worden uiteengezet (art. 1253ter/7, § 1, eerste lid, *in fine* Ger.W.).

---

¹⁹⁸ P. SENAËVE, “De blijvende saisine van de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 274.

¹⁹⁹ P. SENAËVE, “De blijvende saisine van de familierechtbank” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 276.

²⁰⁰ F. SWENNEN, *Het Personen- en Familierecht. Een benadering in Context*, Antwerpen, Intersentia, 2017, 328; G. VERSCHULDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, die Keure, 2016, 831.

²⁰¹ A. DUELZ, J.-C. BROUWERS en Q. FISCHER, *Le droit du divorce*, Brussel, Larcier, 2017, 44; J.-P. MASSON, “Le tribunal de la famille et le divorce” in L’ASSOCIATION FAMILLE & DROIT A.S.B.L (ed.), *Etats généraux du droit de la famille. Actualités juridiques et judiciaires de la famille en 2014*, Limal, Anthemis, 2014, 105.

176. Artikel 1253ter/7, § 2 Ger.W. bepaalt dat, indien er op oneigenlijke wijze gebruik gemaakt wordt van de permanente saisine, de rechter zijn bevoegdheid toegekend in artikel 780bis Ger.W. kan aanwenden. Dit wil zeggen dat de rechter dit oneigenlijke gebruik kan sanctioneren met een civiele geldboete of een schadevergoeding aan de wederpartij.²⁰²

Door de permanente saisine is het voor een partij goedkoper om zijn zaak voor de familierechtbank te brengen en dit zou er kunnen toe leiden dat partijen misbruik gaan maken van dit mechanisme, ook al voldoen zij niet aan de wettelijke voorwaarden.²⁰³ Indien de rechter meent dat dit het geval is, beschikt hij bijgevolg over de mogelijkheid dit oneigenlijke gebruik te sanctioneren.

11. De opheffing door de rechter van het recht op contact

177. De familierechtbank beschikt over de mogelijkheid om de uitoefening van het ouderlijk gezag uitsluitend op te dragen aan een van beide ouders (art. 374, § 1, tweede lid BW). In dit geval wordt geen verblijfsregeling uitgesproken met betrekking tot het kind, doch krijgt de ouder die niet langer het ouderlijk gezag (mee) uitoefent een recht op persoonlijk contact toegekend (art. 374, § 1, vierde lid BW).

In geval van bijzonder ernstige redenen kan dit persoonlijk contact worden geweigerd (art. 374, § 1, vierde lid BW).

178. De wet beperkt het weigeren of opheffen van het omgangsrecht *in se* niet tot de ouder die het ouderlijk gezag niet (langer) uitoefent, doch m.i. zal deze weigering of opheffing dode letter blijven voor ouders die gezamenlijk het recht op ouderlijk gezag uitoefenen.

12. De protectioneel geplaatste kinderen

179. De aanwezigheid van een protectioneel dossier bij de jeugdrechtbank raakt niet aan de rechtsmacht van de familierechtbank aangaande het omgangsrecht, de familierechtbank houdt de vrijheid om de procedure (verder) te behandelen.²⁰⁴ Toch is een beslissing van de familierechtbank aangaande het omgangsrecht op een ogenblik dat een protectionele maatregel met betrekking tot de kinderen van kracht is, enkel principieel. Op dat ogenblik dient rekening gehouden te worden met de protectionele maatregelen die uitgesproken werden ten aanzien van de kinderen. Deze maatregelen zijn van publiek recht en gelden *erga omnes*,

---

²⁰² K. DEVOLDER, “De invoering van een familie-en jeugdrechtbank. Commentaar bij de wet van 30 juli 2013”, *T.Fam.* 2014, 143; J.-P. MASSON, “Le tribunal de la famille et le divorce” in L’ASSOCIATION FAMILLE & DROIT A.S.B.L (ed.), *Etats généraux du droit de la famille. Actualités juridiques et judiciaires de la famille en 2014*, Limal, Anthemis, 2014, 106.

²⁰³ A. DE STERCK, “Commentaar bij art. 1253ter/7 Ger.W.” in *Comm. Pers.*, Mechelen, Kluwer, losbl., (2015), afl. 78, 479.

²⁰⁴ F. SWENNEN, A. VERSTAPPEN, “De raakvlakken tussen het familierechtelijke en het protectionele contentieux” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 391.

terwijl een beslissing van de familierechtbank over het omgangsrecht van privaatrecht is en enkel *inter partes* geldt.²⁰⁵

180. M.i. beschikt de familierechtbank over de mogelijkheid om het beschikkend gedeelte van haar vonnis afhankelijk te maken van de opschortende termijn van het aflopen van de protectionele maatregel. Het hof van beroep te Bergen achtte het voorbarig voor de rechtbank (toen nog de jeugdrechtbank, zetelend in civiele zaken) om definitief te oordelen over de verblijfsregeling van een kind, aangezien het kind op het ogenblik van de uitspraak geplaatst was buiten het familiaal milieu in het kader van een protectionele maatregel.²⁰⁶

Het lijkt mij voor de familierechtbank nochtans aangewezen hier wél op in te gaan. Indien hier niet op ingegaan wordt is de kans reëel dat er een periode van juridische lacune ontstaat op het ogenblik van de opheffing van de protectionele maatregel. Het is in het belang van het kind dat er een zeker “vangnet” bestaat voor de periode van het beëindigen van de protectionele maatregel.

Dit laatste geldt enkel indien er nog geen enkele regeling aangaande het verblijf van het kind werd uitgesproken door de familierechtbank. Indien eertijds reeds een regeling werd uitgesproken door de rechtbank is het m.i. aangewezen een eventueel verzoek tot wijziging uit te stellen naar latere datum. Een uitspraak aangaande het omgangsrecht blijft een verzoek dat door de rechtbank *rebus sic stantibus* dient beoordeeld te worden, de vordering hangt af van de ontwikkeling van het jeugdbeschermingsdossier.

13. De verdeling van de tijd: week-week en zijn alternatieven

181. De “verdeling” van de tijd gedurende welke het kind bij de ene dan wel bij de andere ouder verblijft kent de meest uitgebreide waaier aan mogelijkheden.

182. Naast de klassiek gekende regelingen van “klassiek” verblijfsco-ouderschap (strikt 50/50-verblijf) en het “weekend-om-de-14-dagen”, kan ook besloten worden dat het kind zijn verblijfplaats heeft bij de ene ouder en een namiddag per week, een dag om de 14 dagen, of een lang weekend om de 14 dagen (van woensdagnamiddag na school tot en met zondagavond) bij de andere ouder zal verblijven.

Het verblijfsco-ouderschap dat in de regel verzocht en toegekend wordt, is de verblijfsregeling van “week-week”. Voor jongere kinderen zijn dit soms kortere periodes en werkt men met aan-een-schakelende tijdspannes van enkele dagen. In het bijzonder wanneer de kinderen nog niet naar school gaan, kan dit organisatorisch goed opgevangen worden.

---

²⁰⁵ Gent 11 januari 2010, *NJW* 2011, 24.

²⁰⁶ Bergen (jeugd.) 12 juli 2004, *J.dr.jeun.* 2005, afl. 244, 25, noot C. BEDORET.

Zeer uitzonderlijk wordt een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap toegekend waarin men werkt met langere tijdspannes. In de onderzochte rechtspraak van 2005 kende de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Turnhout, zetelend in kort geding, in twee beschikkingen een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap toe waarbij gewerkt werd met tijdspannes van twee weken. De kinderen verbleven beurtelings twee weken bij hun moeder en twee weken bij hun vader.²⁰⁷

183. Bijzonder is het zogenaamde “Zweedse” model. Dit is de regeling waarin de kinderen blijven wonen op de plaats waar zij voorheen met hun ouders een gezin vormden. De ouders verblijven beurtelings een week in deze woning en een andere week op een nieuwe verblijfplaats; de ene week zal de moeder in de gezinswoning bij de kinderen verblijven, de andere week zal de vader in de gezinswoning bij de kinderen verblijven.

In a brave new world zou dit een mooi scenario zijn, dat voor de kinderen het minst zou tornen het gezin, en daar bijhorend hun leven. In werkelijkheid zal dit uiterst sporadisch voorkomen. Als het voorkomt, zal het steeds het gevolg zijn van een overeenkomst tussen de ouders. De vraag is of deze overeenkomst een lang leven beschoren is. Niet alleen is deze regeling voorbehouden voor mensen met een ruime financiële draagkracht, het vergt ook van de ouders een uiterst sterke emotionele draagkracht om op dusdanige manier het “leven” te kunnen blijven “delen” met hun ex-partner.

In de onderzochte jaren van het empirisch onderzoek werd deze regeling uiterst zelden gevorderd. Als de regeling gevorderd werd door een van beide ouders en de andere ouder zich hierin niet kon vinden, werd de regeling bovendien (quasi) nooit toegekend.

In een enkele procedure voor de voorzitter in kort geding te Antwerpen in 2013 had de vader de rechtbank verzocht om de zogenaamde Zweedse regeling toe te staan, waar de moeder zich tegen verzette. De voorzitter meende terecht dat deze regeling slechts kon werken wanneer beide ouders er achter staan en wees het verzoek van de vader af.²⁰⁸

In de onderzochte rechtspraak werd slechts één maal een uitspraak gevonden van een magistraat die in een betwisting tussen de ouders de zogenaamde Zweedse regeling uitsprak. In deze zaak had één van de twee zonen van de ouders een zware handicap. Het huis waarin de ouders samen leefden met de kinderen was aangepast aan deze handicap. De vrederechter sprak de regeling uit dat de moeder iedere week van zondagavond om 18:00 tot vrijdagavond om 18:00 in het huis mocht verblijven met de kinderen en de vader vervolgens van vrijdagavond om 18:00 tot zondagavond om 18:00.²⁰⁹ Hier is geen sprake van een verblijfsco-ouderschap *sensu stricto*, doch de zogenaamde Zweedse regeling laat ruimte voor iedere mogelijke verdeling van tijd.

---

²⁰⁷ KG Turnhout 1 september 2005, 05/263/C; KG Turnhout 12 september 2005, 05/194/C.

²⁰⁸ KG Antwerpen 13 november 2013, 13/827/C.

²⁰⁹ Vred. Genk 15 november 2013, 13A36.

184. Naast het omgangsrecht *sensu stricto* in de zin van een echte ontmoeting, bestaan de meer alternatieve omgangsregelingen. De rechter staat de ouder bij wie de kinderen niet verblijven toe om via telefoon, e-mail, Skype of andere vormen van communicatie met elkaar contact te hebben. In vonnissen waarin zo besloten wordt is het aangewezen deze tijdstippen van ontmoeting evenzeer te specificeren zoals dat gedaan wordt met de meer reguliere ontmoeting.

Het hof van beroep te Gent kende in een arrest van 2005 aan de moeder, naast omgangsrecht tijdens ieder eerste weekend van de maand, een bijkomende omgangsregeling toe. Het kind had zijn hoofdverblijfplaats bij de vader en naast het eerste weekend van de maand, stond het hof aan de moeder ook een vrij e-postverkeer toe en een telefonisch contact op iedere eerste, derde, vierde en eventueel vijfde zondag van de maand.²¹⁰ In een zaak waarin de moeder van de kinderen verhuisde naar de VSA kende de jeugdrechtbank te Gent de moeder buiten het persoonlijk contact in de schoolvakanties een telefonisch contact met de kinderen toe. De moeder mocht elke woensdag en zondag om 20:00, gedurende 15 minuten en buiten de aanwezigheid van de vader of van welke persoon dan ook, privaat telefonisch contact onderhoud hebben met de kinderen.²¹¹

14. De vrije omgangsregeling

185. In sommige zaken acht de magistraat het niet opportuun om een afgeijnde verblijfsregeling uit te spreken. In het vonnis of arrest wordt genoteerd bij welke ouder het kind zijn hoofdverblijf zal houden en het contact met de andere ouder zal op vrije basis plaats vinden. De ouders dienen hiervoor afspraken te maken, of het kind en de ouder bij wie het kind niet woont dienen met elkaar contact op te nemen.

186. Het vastleggen door een rechter van een strikt uitgetekende verblijfsregeling voor een 17-jarig kind lijkt inderdaad niet opportuun. Het kind zal kortelings meerderjarig worden, waardoor de uitspraak niet langer van kracht zal zijn.

187. Niettemin dient hier de nodige voorzichtigheid aan de dag gelegd te worden. Jong of oud zal een kind steeds gewrongen blijven in de slechte verhouding tussen zijn ouders. Wanneer de vader en de moeder verzanden in een blijvende verzuurde verstandhouding leggen zij, gewild of ongewild, een zware last op de schouders van hun kind. Als hij bij zijn moeder verblijft is hij er zich van bewust dat vader hem mist en als er een verblijf bij zijn vader heeft plaatsgevonden, durft hij zijn moeder bij terugkeer niet te vertellen over die fijne uitstap die hij met vader gemaakt heeft.

188. Het uitspreken van een concrete verblijfsregeling geeft het kind een belangrijke, niet te onderschatten bescherming. Het enthousiasme over hetgeen er gebeurde tijdens zijn verblijf

---

²¹⁰ Gent (15^e k.) 3 oktober 2005, 2004/JR/104.

²¹¹ Jeugdrb. Gent (26^e k.) 4 maart 2005, R.V. 465.B.2004.

bij de ene ouder mag niet al te zeer getoond worden bij terugkeer naar de andere ouder, het *feit* van het verblijf dient niet verantwoord te worden.

Bij afwezigheid van een concrete verblijfsregeling bestaat de kans dat het kind ieder contact met de ouder bij wie hij niet zijn hoofdverblijf heeft dient te verantwoorden. Er dient hiervoor zelfs niet *a priori* sprake te zijn van een negatieve houding of kwade trouw in hoofde van de ouder bij wie het kind zijn hoofdverblijfplaats heeft, het volstaat dat het kind zich ervan bewust is dat deze ouder ongelukkig is, of hem zelfs al maar mist wanneer hij bij de andere ouder verblijft.

189. Om die reden acht ik het aangewezen dat de vrije omgangsregeling niet uitgesproken wordt bij al te jonge kinderen.

Uiteraard rijst de vraag welke leeftijd hierin als richtlijn mag dienen. Vanaf welke leeftijd kan de uitspraak van een vrije omgangsregeling te verantwoorden zijn? Dit is eerder een vraag die vanuit de psychologie onderzocht en beantwoord dient te worden.

190. Het empirisch onderzoek bracht een heel aantal uitspraken naar boven waarin de vrije omgangsregeling voor kinderen van 15 jaar en jonger werd uitgesproken. In zaken waarin geoordeeld diende te worden over een omgangsregeling voor kinderen van 13 jaar²¹², dan wel 14 jaar²¹³, werd in de onderzochte jaren niet zelden een vrije omgangsregeling toegekend. Ik durf hier de nodige vragen bij te stellen. Kinderen van die leeftijd bevinden zich in de puberteit en ontwikkelden hun persoonlijkheid nog niet op danig sterke manier om hiermee om te gaan.

---

²¹² Antwerpen (16^e bis k.) 4 december 2013, 2011/JR/97; KG Brugge 30 maart 2005, 04/650/C; KG Brugge 13 april 2005, 04/660/C; KG Mechelen 3 oktober 2005, 2005/231/C; KG Gent 7 oktober 2005, 03/666/C; KG Hasselt 24 november 2005, 05/324/C; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 28 februari 2005, 03-1191-B; Jeugdrb. Dendermonde 17 maart 2005, 04/1981/B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 20 oktober 2005, 302.B.2005/20; Jeugdrb. Mechelen (25^e k.) 22 november 2005, ARVJ 2356; Jeugdrb. Turnhout 4 januari 2013, 12-1544-B; Vred. Gent (IV) 6 mei 2005, 2005A517.

²¹³ Antwerpen (16^e bis k.) 5 juni 2013, 2012/JR/20; KG Brugge 19 januari 2005, 03/350/C; KG Dendermonde 7 maart 2005, 04/446/C; KG Dendermonde 27 april 2005, 04/321/C; KG Brugge 22 juni 2005, 04/201/C; KG Hasselt 24 november 2005, 05/324/C; KG Gent 14 december 2005, 05/483/C; KG Gent 14 december 2005, 05/523/C; KG Dendermonde 22 december 2005, 05/253/C; KG Dendermonde 30 januari 2013, 12/546/C; KG Mechelen 17 juni 2013, 2013/4/C; KG Turnhout 29 juli 2013, 13-184-C; KG Antwerpen 4 november 2013, 13/173/C; Jeugdrb. Gent (25^e k.) 28 februari 2005, R.V.8/2005; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 1 maart 2005, 229.B.2004/14; Jeugdrb. Brussel (9^e k.) 18 maart 2005, 1113/2004/9B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 24 maart 2005, 296.B.2004/20; Jeugdrb. Dendermonde 29 maart 2005, 05/02/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 28 april 2005, JR 5067; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 12 mei 2005, JR 5389; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 13 oktober 2005, 335.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 20 oktober 2005, 302.B.2005/20; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 27 oktober 2005, 87.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 15 december 2005, 348.B.2004/20; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 6 maart 2013, 1372.B.2012; Jeugdrb. Mechelen 7 oktober 2013, 4002.B.2012/16; Jeugdrb. Mechelen 25 november 2013, 5905.B.2013/14; Jeugdrb. Mechelen 3 december 2013, JR 2624; Vred. Aarschot 20 januari 2005, 05A9; Vred. Gent (IV) 7 april 2005, 2004A905.

Eerder uitzonderlijk zijn de zaken waarin deze verblijfsregeling uitgesproken wordt voor kinderen van 12 jaar en jonger.²¹⁴ Deze uitspraken gaan vaak gepaard met bijzondere omstandigheden. In een zaak voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Gent, zetelend in kort geding, hadden de vader en het 12-jarig kind elkaar de voorbije twee jaar hoop en al één maal om de drie weken gezien en vader had zich hier nooit tegen verzet, hij had ook nooit om meer gevraagd.²¹⁵ Voor de jeugdrechtbank te Brussel deed zich een gelijkaardig scenario voor. Het 11-jarig kind leefde bij zijn vader en had reeds jarenlang geen contact meer met zijn moeder. Om die reden achtte de jeugdrechter het aangewezen partijen niet in een keurslijf te dwingen van een strikte verblijfsregeling.²¹⁶ De jeugdrechter te Leuven diende te oordelen in een zaak waarin de moeder zich residentieel liet begeleiden op psychomedisch gebied. De rechter besloot het 12-jarig kind bij de vader te laten wonen en aan de moeder een vrije omgangsregeling toe te staan.²¹⁷

Eveneens uitzonderlijk is een beschikking van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Mechelen, zetelend in kort geding, van 2005 waar een vrije omgangsregeling werd toegekend voor een kind van net 7 jaar²¹⁸ en een vonnis van de vrederechter te Gent waar dringende en voorlopige maatregelen uitgesproken werden tussen de gehuwde ouders van kinderen van 2 en 7 jaar oud.²¹⁹

In sommige zaken is de uitspraak van een vrije omgangsregeling de enige mogelijkheid, gezien de afwezigheid van één van beide ouders gedurende langere, en onvoorspelbare periodes. In een zaak voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Turnhout, zetelend in kort geding, verhuisde de vader van de kinderen naar de Nederlandse Antillen. Aangezien het moeilijk te voorspellen was wanneer de vader aanwezig zou zijn in België en hoe vaak dit zou gebeuren, besloot de voorzitter m.i. terecht om voor de kinderen van 5, 8 en 9 jaar oud een vrije omgangsregeling toe te kennen met hun vader.²²⁰

191. Niettemin kan men ook niet blind zijn voor het feit dat het voor een ouder niet steeds even gemakkelijk is om een puberende jongere van 13-14 jaar te dwingen om een weekend te gaan doorbrengen op een plaats waar hij geenszins wenst te zijn. Eventueel zou men hier als toets-stenen de kwade trouw van de ouder(s) en de volwassenheid van het kind kunnen voortbrengen.

Indien de magistraat merkt dat de ouder bij wie het kind hoofdzakelijk verblijft geenszins de intentie heeft het kind weg te houden van zijn andere ouder en uit het gesprek met het kind

---

²¹⁴ Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 15 september 2005, 241.B.2005/19 (12 jaar); Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 4 december 2013, 414.B.2013 (9 jaar); Vred. Gent (IV) 3 juni 2005, 2005A362 (10 jaar); Vred. Gent (IV) 17 juni 2005, 2005A640 (2 en 7 jaar).

²¹⁵ KG Gent 7 september 2005, 05/329/C.

²¹⁶ Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 8 november 2005, 949/05/4B.

²¹⁷ Jeugdrb. Leuven 16 oktober 2013, 41.B.2012/14.

²¹⁸ KG Mechelen 11 juli 2005, 2005/78/C.

²¹⁹ Vred. Gent (IV) 17 juni 2005, 2005A640.

²²⁰ KG Turnhout 27 oktober 2005, C/350/05.

door de magistraat en/of een maatschappelijk onderzoek gebleken zou zijn dat het kind reeds over voldoende maturiteit beschikt, kan overwogen worden te opteren voor een vrije omgangsregeling.

192. Waar ook rekening mee gehouden kan worden, is het feit dat het jongere kind deel uitmaakt van een gezin met oudere broers of zussen. Indien aan de broer of zus van 16 of 17 jaar een vrije omgangsregeling wordt toegekend, kan overwogen worden dit ook te doen voor het jongere kind.

De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, zetelend in kort geding, sprak in 2005 een vrije omgangsregeling uit voor een kind van 12 jaar. Het kind had een broer en een zus van 16, respectievelijk 17 jaar, die eveneens een vrije omgangsregeling kenden.²²¹ Ook in een zaak voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kort geding, te Dendermonde werd een vrije omgangsregeling toegekend voor een 11-jarig kind. De ouders hadden drie kinderen, waarvan de twee oudste 16 en 17 jaar oud waren. Aangezien voor deze twee kinderen een vrije omgangsregeling toegekend werd, meende de magistraat dat het moeilijk was voor het jongste kind een vaste verblijfsregeling toe te kennen.²²² Ook in Hasselt liet de voorzitter in kort geding het kind van 11 jaar zijn drie oudere broers of zussen volgen in hun vrije omgangsregeling. De kinderen hadden hun hoofdverblijf bij hun vader en verbleven op vrije basis bij hun moeder.²²³

Ook de vrije omgangsregeling van 13- en 14-jarige kinderen wordt vaak gekoppeld aan de aanwezigheid van een oudere broer of zus.²²⁴

15. Lacunes in de verzoeken: niemand wil de kinderen

193. De klassieke betwisting tussen ouders aangaande de verblijfsregeling met betrekking tot hun kinderen is deze waar één van beide ouders zichzelf een ruimer contact met de kinderen wenst toe te eigenen dan datgene wat de andere ouder hem gunt, zo bijvoorbeeld waar de ene ouder de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap wenst te horen uitspreken, en de andere ouder de kinderen het merendeel van de tijd bij hem wenst te laten doorbrengen en het kind slechts een (al dan niet verlengd) weekend om de veertien dagen bij de andere ouder te laten verblijven.

194. Kwantitatief uiterst beperkt doch opmerkelijk zijn de zaken waarin er als het ware “lacunes” in de vorderingen van beide ouders zitten, zodanig dat er periodes zijn waarin geen van beide ouders de kinderen bij zich wenst te hebben, vanuit de behoefte van elk van beide ouders om over [voldoende] zogenaamde kinderloze vrije tijd te beschikken.

---

²²¹ KG Antwerpen 18 maart 2005, 03-1030-C.

²²² KG Dendermonde 2 mei 2005, 04/675/C.

²²³ KG Hasselt 10 november 2005, 05/254/C.

²²⁴ KG Turnhout 21 april 2005, C/389/04 (een kind van 13 jaar en een kind van 16 jaar); KG Mechelen 3 oktober 2005, 2005/231/C (een kind van 13 jaar en een kind van 16 jaar); Vred. Gent (IV) 6 mei 2005, 2005A517 (een kind van 13 jaar en een kind van 16 jaar).

Het klassieke voorbeeld hiervan is de zaak waarin één van beide ouders de rechtbank verzoekt om uitspraak van het verblijfsco-ouderschap, en de andere ouder de kinderen slechts een weekend om de veertien dagen bij zich wenst te laten verblijven. In een zaak als deze is er een midweek (maandag-vrijdag) om de veertien dagen waarin geen van beide ouders de kinderen bij zich wenst te laten verblijven.

In een zaak waar de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde, zetelend in kort geding, uitspraak deed over de verblijfsregeling voor de kinderen in het kader van de voorlopige maatregelen op grond van artikel 1280 Ger.W., verzocht de vader de voorzitter om uitspraak van een beperkt omgangsrecht. Omwille van zijn beroepswerkzaamheden kon hij de kinderen één weekend om de veertien dagen bij hem laten verblijven, doch niet meer. De moeder eiste dat de kinderen meer tijd bij hun vader zouden doorbrengen, de kinderen zouden hier volgens de moeder vragende partij voor zijn. De voorzitter wees het verzoek van de moeder af, de kinderen zouden een weekend om de veertien dagen bij hun vader verblijven. Hij kaderde zijn uitspraak in het feit dat het bij hem laten verblijven van de kinderen een *recht* is dat vader toekomt en geen plicht.²²⁵

De vraag is dan natuurlijk of het een plicht is van de moeder om de kinderen de volledige resterende tijd bij haar te laten verblijven. In zaken zoals deze dient eens te meer gekeken worden naar de concrete omstandigheden, ook moeder kan belast zijn met zware beroepswerkzaamheden, waardoor het aan beide ouders is hun verantwoordelijkheid op te nemen en hun professionele activiteiten wat terug te schroeven in het belang voor de kinderen waar zij geacht worden bewust voor gekozen te hebben.

---

²²⁵ KG Dendermonde 6 mei 2013, 13/109/C.

b. De rol van de rechter

i. De bijzondere motiveringsplicht

195. Artikel 149 Gw. legt de magistraten de plicht op om ieder vonnis met redenen omkleeden.

Van een magistraat die uitspraak doet over de verblijfsregeling wordt meer gevraagd. De wetgever legt de magistraat op om, indien hij uitspraak doet over de verblijfsregeling van kinderen, dit in ieder geval te doen bij een *met bijzondere redenen omkleed* vonnis (art. 374, § 2, vierde lid BW).

196. In het wetsontwerp van 2005 (*supra* nr. 4) had de minister nog niet voorgesteld om een bijzondere motiveringsplicht te koppelen aan het oordeel van de rechter over de verblijfsregeling. Het idee groeide pas in het kader van de amendementen²²⁶ en vond bijval. De magistraat zou in dossiers aangaande de verblijfsregeling zijn uitspraak omkleeden met *bijzondere redenen*.

197. De vraag rijst wanneer een motivering een “bijzonder” karakter heeft.

In de parlementaire voorbereiding wordt niet gevonden *waarom* artikel 149 Gw. versterking nodig had en meer nog, *welke* deze versterking dient te zijn. Er wordt zelfs niet verwezen naar artikel 149 Gw. en het feit of het vierde lid van artikel 374, § 2 BW een verstrenging zou betekenen van de verplichting steunend op artikel 149 Gw.

De wetgever koos m.i. terecht voor deze versterking van artikel 149 Gw. Betwistingen met betrekking tot een verblijfsregeling verlopen vaak tussen partijen met een ernstig verzuurde verstandhouding en handelen over een uiterst gevoelig onderwerp. Om de partijen te laten leven met een beslissing van de magistraat, dient dit een goed gekaderde beslissing te zijn. Niettemin acht ik het onduidelijk welke deze versterking dient te zijn ten aanzien van een andere beslissing binnen het familierecht. Mogelijks vond de wetgever het belangrijk de magistraat er op te wijzen hoe belangrijk zijn motivering in deze zaken is, doch is het slechts een doekje voor het bloeden.

ii. De ambtshalve uitspraak van het verblijfsco-ouderschap

198. In de procedure aangaande de verblijfsregeling van het kind zal meestal elk van beide ouders zijn verzoeken op tafel leggen. In minder voorkomende situaties zal één van beide ouders verstek laten of zal één van hen zich gedragen naar de wijsheid van de rechter zonder een concreet standpunt in te nemen aangaande het verzoek van zijn ex-partner.

---

²²⁶ *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/003, Amendement nr. 7 (Verherstraeten); *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/003, Amendement nr. 13 (Swennen); *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/006, Amendement nr. 21 (Wathelet).

199. In eerder uitzonderlijke zaken zullen de desiderata van de ouders danig van elkaar verschillen dat zij elk van beiden de rechter verzoeken om het hoofdverblijf van het kind bij zich te laten plaatsen, en aan de andere ouder een eerder beperkt omgangsrecht toe te kennen. De moeder zal in dat geval aan de rechter voorstellen dat de kinderen een weekend om de 14 dagen bij hun vader zullen verblijven, terwijl de vader wenst dat de kinderen hun hoofdverblijf bij hem zullen hebben, terwijl ze een weekend om de 14 dagen bij hun moeder zullen doorbrengen.

Een belangrijke vraag is hier of de rechter een strikte “keuze” dient te maken tussen beide mogelijkheden die hem voorgelegd worden door de ouders, of hij de ruimte heeft om hier wat buiten de lijntjes te kleuren. Dient hij er werkelijk voor te kiezen om de kinderen hun hoofdverblijfplaats bij de ene ouder te laten hebben om ze vervolgens slechts een weekend om de 14 dagen bij de andere ouder te laten verblijven, of beschikt hij over de mogelijkheid om dit weekend wat te uit te breiden en de “12/2-regeling” om te vormen naar (bijvoorbeeld) een “9/5-regeling” of zelfs opteren voor een regeling van verblijfsco-ouderschap?

Er kan hier opgeworpen worden dat oordelen buiten de vorderingen die ingesteld worden door de ouders artikel 1138, 2° Ger.W. schendt. Het beschikkingbeginsel, door het Hof van Cassatie erkend als algemeen rechtsbeginsel,²²⁷ verbiedt de rechter uitspraak te doen over niet gevorderde zaken of meer toe te kennen dan er gevraagd was. Indien een rechter in laatste aanleg uitspraak doet over niet gevorderde zaken of een partij meer toekent dan er gevraagd was, staat de uitspraak open voor voorziening in cassatie (art. 1138, 2° Ger.W.).

200. In een arrest van 4 januari 2013 antwoordde het Hof van Cassatie dat de feitenrechter hier wat “buiten de lijntjes mag kleuren”.²²⁸

In een procedure voor het hof van beroep te Gent ambieerde de vader van de kinderen de uitbreiding van de bestaande “klassieke” verblijfsregeling naar een regeling van verblijfsco-ouderschap. De moeder van de kinderen verzette zich tegen deze uitbreiding en wenste het behoud van de huidige situatie. Het hof van beroep sprak een “genuanceerde” regeling van verblijfsco-ouderschap uit, in die zin dat de kinderen verbleven in een regeling van verblijfsco-ouderschap maar elke week bij hun moeder zouden doorbrengen op woensdag van na school of van 12:00 als er op die woensdag geen school was, tot donderdag voor schooltijd of tot 16:00 als er op die donderdag geen school was. Deze beslissing was ingegeven door het feit dat de moeder op woensdag steeds een vrije dag had, terwijl de vader voltijds werkte. *Sensu stricto* bleef er op die manier een ongelijk verdeelde verblijfsregeling bestaan.

---

²²⁷ B. ALLEMEERSCH, “De taakverdeling tussen rechter en partijen in het burgerlijke proces. Stand van zaken en actuele ontwikkelingen” in P. VAN ORSHOVEN (ed.), *Gerechtelijk Recht*, Themis, Brugge, die Keure, 2006, (1), 1.

²²⁸ Cass. 4 januari 2013, *T.Fam.* 2014/2, 50, noot T. VERCRUYSSÉ.

201. De vader meende dat het hof van beroep door deze beslissing niet alleen het recht van verdediging miskend had, hij schond door deze beslissing ook het beschikkingsbeginsel *ex* artikel 1138, 2° Ger.W.

Het Hof van Cassatie volgde de vader in geen van zijn overwegingen. Het hof van beroep te Gent had recht van geoordeeld dat het verdediging noch het beschikkingsbeginsel worden geschonden worden door op een gemotiveerde wijze, op grond van de door de partijen overgelegde gegevens en binnen de grenzen van de tegenstrijdige vorderingen van de ouders, een verblijfsregeling op te leggen in het belang van de ouders en de kinderen.

202. Dit correcte oordeel van het Hof van Cassatie kan perfect geplaatst worden binnen het adagium *Qui peut le plus, peut le moins*. Passende binnen dit adagium kan de magistraat die geconfronteerd wordt met een situatie zoals hierboven aangegeven – elk van beide ouders verzoekt de rechter om de hoofdverblijfplaats van het kind bij zich te laten plaatsen en aan de andere ouder een eerder beperkt omgangsrecht toe te kennen – een “9/5-regeling” of een andere regeling toekennen, zonder aan het beschikkingsbeginsel te tornen (*supra* nr. 200).

Naast dit adagium durf ik hier bovendien ook te kijken naar het belang van het kind dat deel uitmaakt van de openbare orde. FISCHER ging hierin ver en schreef dat het beschikkingsbeginsel volledig dient te wijken voor het belang van het kind. In zaken waarin de rechter dient te oordelen over de verblijfsregeling van kinderen zal het belang van het kind steeds als belangrijkste beslissingscriterium naar voor geschoven dienen te worden.²²⁹ Enig gezond verstand aan de dag leggende, kan de magistraat m.i. het beschikkingsbeginsel inderdaad zachtjes opzij schuiven en werken aan een creatieve rechtspraak in het kader van de verblijfsregelingen. De betwistingen aangaande de verblijfsregelingen voor kinderen zijn vaak zaken die ter zitting gepaard gaan met een danig interactief debat dat de magistraat de ruimte heeft gehad om notie te nemen van de mogelijkheden ter zake.

203. In het verlengde van deze rechtspraak van het Hof van Cassatie kan de vraag of een magistraat ambtshalve de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap kan uitspreken, m.i. positief beantwoord worden.

Dit laatste blijft zeer uitzonderlijk. Het feit dat de desiderata van de ouders danig uit elkaar liggen duidt mogelijk op een uiterst verstoorde verstandhouding tussen de ouders, wat de uitoefening van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap niet ten goede komt. De door beide ouders gevraagde “12/2-regeling” zal “getemperd” worden in de ene of de andere richting naar een “9/5-regeling” of de rechter zal enige verdere creativiteit aan de dag leggen voor uitbreiding van deze strikte, klassieke regeling. Het in dit geval opteren voor een zuivere regeling van verblijfsco-ouderschap is m.i. een brug te ver.

---

²²⁹ Q. FISCHER, “Hébergement subsidiaire – Pouvoir du juge de l’imposer durant des périodes non demandées par un parent”, *Div.Act.* 2002, (70) 72-73.

204. In het empirisch onderzoek werden nochtans enkele uitspraken gevonden waar de magistraat de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap uitsprak terwijl geen van de ouders het verzocht had, in hoofdorde noch subsidiair.

In het kader van de voorlopige maatregelen tijdens de procedure in echtscheiding had elk van beide ouders aan de voorzitter in kort geding te Mechelen het hoofdverblijf van de kinderen bij zichzelf gevraagd. De voorzitter in kort geding te Mechelen sprak de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap uit. De voorzitter gaf hiervoor in de beschikking aan dat hij elk van beide ouders even bekwaam achtte om voor het kind te zorgen.²³⁰

Ook in 2005 werd enkele malen de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap ambtshalve uitgesproken. De jeugdrechtbank te Leuven sprak de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap ambtshalve uit, nadat de aangestelde justitieassistent of deskundige een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap geadviseerd had.²³¹

---

²³⁰ KG Mechelen 27 mei 2013, 13/111/C.

²³¹ Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 24 mei 2005, 269.B.2004/14 (advies door de deskundige); Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 18 oktober 2005, 300.B.2004/14 (advies door de justitieassistent in het maatschappelijk verslag).

c. De rol van het Openbaar Ministerie

i. Algemeen

205. Binnen de rechtbanken en hoven van beroep vormt het Openbaar Ministerie een korps van leden van de rechterlijke macht die de uitvoerende macht vertegenwoordigen bij deze rechtscolleges. Het Openbaar Ministerie is daar gelast met bepaalde opdrachten van algemeen belang.²³² Aangezien het belang van kinderen geacht wordt deel uit te maken van het algemeen belang en de openbare orde, ligt een rol voor het Openbaar Ministerie binnen het kader van de procedures aangaande de minderjarige kinderen in de lijn van de verwachtingen.

De opdrachten van het Openbaar Ministerie bij de familierechtbank en de familiekamers van het hof van beroep worden uitgevoerd door parketmagistraten die de door het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding (IGO) georganiseerde en gespecialiseerde opleiding hebben gevolgd, en die zijn aangewezen door de procureur-generaal (art. 143, § 2/1 Ger.W. j° art. 259*sexies*, § 1, 2°, tweede lid Ger.W.).²³³

206. Naast zijn actieve rol van rechtsingang, heeft het Openbaar Ministerie een belangrijke adviserende rol in de procedures aangaande de verblijfsregeling.

In de rechtspraak van de onderzochte jaren in het empirisch onderzoek, was de adviesrol van het Openbaar Ministerie in de zaken aangaande de verblijfsregeling van kinderen belangrijker dan hij op heden nog is. Een belangrijke wijziging werd doorgevoerd door de Wet Potpourri I²³⁴, die verder bouwde op de wet van 2013, waarmee de familierechtbank in het leven geroepen was.²³⁵

Vandaag kan de familierechtbank in de familiezaken met kinderen nog steeds slechts uitspraak doen na mededeling van de zaak aan het Openbaar Ministerie, met het oog op het eventueel advies of vorderingen omtrent alle vorderingen met betrekking tot minderjarigen, maar is het Openbaar Ministerie in deze zaken niet langer verplicht om nog advies te verlenen (art. 138*bis*, § 1/1 Ger.W.) (*infra* nr. 210 e.v.).

---

²³² L. HUYBRECHTS., “Openbaar Ministerie” in *Artikel & Commentaar*, Mechelen, Wolters Kluwer Belgium, 2014, randnr. 1.

²³³ F. VROMAN, “De rol van het Openbaar Ministerie in de familierechtbank” in P. SENAEVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 226.

²³⁴ Wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake Justitie, *BS* 22 oktober 2015, 65084.

²³⁵ F. VROMAN, “De rol van het Openbaar Ministerie binnen de familiekamers in eerste aanleg en in hoger beroep na de wet van 19 oktober 2015 (Wet Potpourri I), *T.Fam.* 2015/10, 251.

ii. Passief : het advies

207. Het Openbaar Ministerie stelt in een aantal zaken, voorzien in de wet, adviezen op voor de rechtbank. Eén van deze zaken zijn de zaken met betrekking tot de verblijfsregeling of het recht op persoonlijk contact.

208. In de onderzochte jaren 2005 en 2013 lag in de wetgeving nog een nuance tussen de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, die zetelend in kort geding ten gronde tijdens de echtscheidingsprocedure uitspraak deed over de verblijfsregeling van de minderjarige (art. 1280 Ger.W.), de vrederechter en de jeugdrechtbank. Oud artikel 765 Ger.W. verplichtte de *jeugdrechtbank* en de *jeugdkamer van het hof van beroep* het advies van het Openbaar Ministerie te horen vooraleer uitspraak gedaan werd over een zaak aangaande de verblijfsregeling van kinderen. Indien de magistraat zou nalaten het Openbaar Ministerie te horen in deze zaken, was zijn uitspraak nietig (oud art. 765 Ger.W.).

Dit nam niet weg dat bij de procedures gevoerd voor het ambt van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kort geding, op grond van artikel 1280 Ger.W., het Openbaar Ministerie steeds aanwezig was zitting en advies verleende in kwesties aangaande de verblijfsregeling van kinderen, wat ook steeds vermeld werd in de onderzochte beschikkingen. Niet de inhoud van het advies, enkel het feit dát er schriftelijk of mondeling advies gegeven werd, stond te lezen in de beschikking. Gelet op de aanwezigheid van het Openbaar Ministerie op de terechtzitting, werd zijn advies quasi steeds mondeling gegeven. In enkele arrondissementen adviseerde het Openbaar Ministerie in de onderzochte rechtspraak van 2005 in bepaalde zaken schriftelijk.²³⁶

---

²³⁶ KG Brugge 5 januari 2005, 03/509/C; KG Brugge 26 januari 2005, 02/485/C; KG Brugge 23 februari 2005, 04/59/C; KG Veurne 23 februari 2005, 04/158/C; KG Veurne 9 maart 2005, 04/89/C; KG Brugge 30 maart 2005, 01/248/C; KG Veurne 30 maart 2005, 05/004/C; KG Brugge 4 mei 2005, 03/392/C; KG Veurne 11 mei 2005, 04/140/C; KG Brugge 18 mei 2005, 04/375/C; KG Veurne 18 mei 2005, 05/002/C; KG Veurne 18 mei 2005, 05/019/C; KG Veurne 1 juni 2005, 02/113/C; KG Veurne 1 juni 2005, 05/001/C; KG Veurne 1 juni 2005, 05/029/C; KG Brugge 8 juni 2005, 02/322/C; KG Veurne 8 juni 2005, 04/60/C; KG Veurne 22 juni 2005, 04/147/C; KG Brugge 6 juli 2005, 03/583/C; KG Brugge 6 juli 2005, 04/405/C; KG Veurne 24 augustus 2005, 04/41/C; KG Veurne 14 september 2005, 05/88/C; KG Brugge 28 september 2005, 03/071/C; KG Veurne 28 september 2005, 05/002/C; KG Veurne 5 oktober 2005, 05/29/C; KG Veurne 2 november 2005, 05/037/C; KG Brugge 9 november 2005, 04/370/C; KG Brugge 16 november 2005, 03/410/C; KG Brugge 7 december 2005, 03/201/C; KG Veurne 7 december 2005, 05/029/C; Jeugdrb. Gent (25° k.) 24 januari 2005, R.V. 462/2003; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 27 januari 2005, 104.B.2003/20; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 27 januari 2005, 202.B.2005/20; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 27 januari 2005, 312.B.2004/20; Jeugdrb. Gent (27° k.) 2 februari 2005, R.V. 292/2004; Jeugdrb. Gent (27° k.) 2 februari 2005, R.V. 110/2003; Jeugdrb. Gent (25° k.) 7 februari 2005, R.V. 429/2003; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 17 februari 2005, 423.B.2003/19; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 17 februari 2005, 295.B.2003/19; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 24 februari 2005, 322.B.2004/20; Jeugdrb. Gent (27° k.) 30 maart 2005, R.V. 428/2003; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 7 april 2005, 222.B.2003/19; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 7 april 2005, 380.B.2004/20; Jeugdrb. Gent (27° k.) 13 april 2005, R.V. 127/2003; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 21 april 2005, 34.B.2004/20; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 21 april 2005, 6.B.2005/20; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 26 mei 2005, 57.B.2004/19; Jeugdrb. Gent (25° k.) 30 mei 2005, R.V. 594/2004; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 9 juni 2005, 235.B.2004/19; Jeugdrb. Gent (25° k.) 20 juni 2005, R.V. 322/2004; Jeugdrb. Veurne (7° k.) 24 juni 2005, 05/200/B; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 14 juli 2005, 215.B.2004/19; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 3 november 2005, 24.B.2005/20; Jeugdrb. Veurne (14° k.) 4 november 2005, 04/484/B; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 17 november 2005, 4.B.2003/20; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 17 november 2005, 156.B.2004/20; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 24 november 2005, 283.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 1 december 2005, 284.B.2005/20; Jeugdrb. Brugge

De afwezigheid van het Openbaar Ministerie bij een procedure van die aard zou echter niet geleid hebben tot de nietigheid van de beschikking van de voorzitter, aangezien oud artikel 765 Ger.W. niet toepasselijk was.

Bij de procedures op grond van oud artikel 223 BW, waar de vrederechter oordeelde over de verblijfsregeling van kinderen, was artikel 765 Ger.W. niet van toepassing en was het Openbaar Ministerie nooit aanwezig. De oorzaak voor dit laatste was eerder organisatorisch. Indien op iedere zitting waarbij geoordeeld werd over vorderingen op grond van artikel 223 BW de vrederechter geschrinkt diende te worden door een (substituut) procureur des Konings, zou het Openbaar Ministerie nog weinig tijd overgehouden hebben voor zijn andere taken, zoals strafvordering. Bovendien zou het heel wat logistieke ondersteuning vragen, aangezien er onder ieder toenmalig arrondissement verschillende kantons vielen, en de gebouwen van de verschillende vrederechters niet steeds al te dicht gelegen zijn bij de gebouwen van de rechtbank van eerste aanleg, waar de kantoren van het Openbaar Ministerie ook gelegen zijn.

Tijdens het voeren van het empirisch onderzoek, ontmoette ik vrederechters die mij toevertrouwden dat ze, in zeer delicate of twijfelachtige zaken, telefonisch contact opnamen met het Openbaar Ministerie met het verzoek een substituut-procureur des Konings een welbepaalde zitting te laten bijwonen met het oog op mondeling advies, of het dossier overmaakten aan het Openbaar Ministerie met het verzoek om mondeling of schriftelijk advies.

209. De wet van 2013 concentreerde de procedures aangaande de verblijfsregeling van de kinderen bij de familierechtbank. Waar daarvoor zowel de vrederechter, de jeugdrechtbank als de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kort geding, oordeelden over verblijfsregelingen, zouden vanaf 1 september 2014 enkel nog de familierechtbanken en de familiekamers van de hoven van beroep uitspreken in kwesties aangaande artikel 223 en 374 BW, en artikel 1280 Ger.W.

De wet van 12 mei 2014²³⁷ voegde artikel 765/1 Ger.W. in, dat de familierechtbank en de familiekamers van het hof van beroep verplichtte om in zaken met betrekking tot minderjarigen het advies van het Openbaar Ministerie in te winnen, dit laatste op straffe van nietigheid.

210. Sinds de inwerkingtreding van de Wet Potpourri I, is het Openbaar Ministerie in de familiezaken met kinderen niet langer verplicht om nog advies te verlenen (*supra* nr. 206). De zaken moeten nog steeds door de magistraat op straffe van nietigheid *meegedeeld* worden aan

---

(20^e k.) 15 december 2005, 168.B.2004/20; Jeugdrb. Veurne (14^e k.) 16 december 2005, 05/023/B; Jeugdrb. Veurne (14^e k.) 16 december 2005, 05/104/B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 29 december 2005, 26.B.2005/20.

²³⁷ Wet van 12 mei 2014 houdende wijziging en coördinatie van diverse wetten inzake Justitie (II), *BS* 19 mei 2014, 39863.

het Openbaar Ministerie vooraleer hij uitspraak doet, maar het Openbaar Ministerie moet niet langer systematisch gehoord worden.²³⁸ Het advies van het Openbaar Ministerie is facultatief, het wordt aan het Openbaar Ministerie zelf overgelaten om te beslissen in welke zaken het effectief advies zal overbrengen.²³⁹ Alleen wanneer de familierechtbank of de familiekamer van het hof van beroep om het advies van het Openbaar Ministerie verzoekt, is het Openbaar Ministerie verplicht advies te verlenen, naar keuze schriftelijk of mondeling.²⁴⁰

211. Deze wet, die er onder andere toe diende het Openbaar Ministerie de ruimte te geven zijn prioriteiten te stellen, riskeert wat dit specifieke aspect betreft te eindigen als lege doos. In zaken wat minderjarigen betreft is het advies van het Openbaar Ministerie *in se* facultatief, doch wanneer de familierechtbank of de familiekamer binnen het hof van beroep het Openbaar Ministerie om advies verzoekt in deze zaken, is het Openbaar Ministerie *verplicht* om advies te verlenen. Zoals VROMAN opmerkt was dit niet de bedoeling van de wetgever, doch belet de tekst van de wet niet dat dit zou gebeuren.²⁴¹

212. Het belangrijkste verschil tussen de huidige situatie, sinds de inwerkingtreding van de Wet Potpourri I, en de situatie in de onderzochte jaren is de *aanwezigheid* van het Openbaar Ministerie op de zitting in zaken met betrekking tot de verblijfsregeling van kinderen. Waar de rechter voorheen het advies van het Openbaar Ministerie, op straffe van nietigheid, diende *gehoord* te hebben, volstaat het nu dat voor deze zaken de rechter de zaak *meedeelt* aan het Openbaar Ministerie, om nadien kennis te nemen van zijn *eventueel* advies. Het doel hiervan zou geweest zijn het Openbaar Ministerie te ontlasten, zonder hiermee het algemeen belang te schaden.²⁴²

Hoewel artikel 764, vijfde lid Ger.W. bepaalt dat het college van procureurs-generaal richtlijnen geeft in welke verplicht mededeelbare zaken bedoeld in artikel 764, eerste lid Ger.W., advies moet worden verstrekt, zal iedere rechtbank hier aangaande een zeker beleid afspreken met het Openbaar Ministerie van zijn afdeling. Zo zal het Openbaar Ministerie bijvoorbeeld op de familierechtbank te Dendermonde inzake afstammingskwesties (quasi)

---

²³⁸ X., “Wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake Justitie (BS 22 oktober 2015)”, *NJW* 2015, 796.

²³⁹ F. VROMAN, “De rol van het Openbaar Ministerie in de familierechtbank” in P. SENAEVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 231, met verwijzing naar MvT bij het wetsontwerp houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake Justitie, *Parl.St.* Kamer 2014-15, 54K1219/001, 13-14.

²⁴⁰ F. VROMAN, “De rol van het Openbaar Ministerie binnen de familiekamers in eerste aanleg en in hoger beroep na de wet van 19 oktober 2015 (Wet Potpourri I)”, *T.Fam.* 2015/10, 254, met verwijzing naar MvT bij het wetsontwerp houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake Justitie, *Parl.St.* Kamer 2014-15, 54K1219/001, 15.

²⁴¹ F. VROMAN, “De rol van het Openbaar Ministerie binnen de familiekamers in eerste aanleg en in hoger beroep na de wet van 19 oktober 2015 (Wet Potpourri I)”, *T.Fam.* 2015/10, 254.

²⁴² F. VROMAN, “De rol van het Openbaar Ministerie in de familierechtbank” in P. SENAEVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 236, met verwijzing naar Verslag eerste lezing bij het wetsontwerp houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake Justitie, *Parl.St.* Kamer, 2014-15, 54K1219/005, 86 en Verslag eerste lezing bij het wetsontwerp houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake Justitie, *Parl.St.* Kamer, 2014-15, 54K1219/005, 10-12.

nooit aanwezig zijn zitting en steeds schriftelijk zijn advies meedelen, doch inzake verblijfsregeling bijna steeds aanwezig zijn en uiterst zelden schriftelijk advies verlenen. Het Openbaar Ministerie zal de dossiers vóór de inleidingszitting inzien en de rechtbank schriftelijk te kennen geven (1) geen advies te zullen geven in het dossier, (2) mondeling advies ter zitting te zullen geven, of (3) schriftelijk advies te geven, en het advies bij de beslissing voegen. Op andere familierechtbanken zullen hier aangaande ongetwijfeld andere afspraken gemaakt zijn tussen de zetel en het parket.

213. De ouders hebben steeds de mogelijkheid om te repliceren op het advies van het Openbaar Ministerie. Zij kunnen dit doen met een eenvoudige mondelinge repliek ter zitting, dan wel met het neerleggen van schriftelijke repliek (art. 767, § 1 Ger.W.).

Indien een partij schriftelijk wenst te repliceren op het mondelinge advies van het Openbaar Ministerie, dient de rechter hiervoor toestemming te verlenen. De mogelijkheid bestaat dat de rechter hiervoor geen toelating verleent. Tegen deze beslissing van de rechter staat geen hoger beroep open (art. 767, § 1, tweede lid Ger.W.).

Zelf vermoed ik dat dit eerder uitzonderlijk gebeurt. In de jaren waarin ik inmiddels zetel als familierechter en een 1000-tal mondelinge adviezen van het Openbaar Ministerie hoorde of las met betrekking tot de omgangsregeling, werd ik nog nooit geconfronteerd met het verzoek van (één van) beide partijen om schriftelijk te mogen repliceren op het mondelinge advies van het Openbaar Ministerie.

214. Ingeval de rechter in de onderzochte rechtspraak verwees naar een schriftelijk advies van het Openbaar Ministerie, werd meestal aangeduid of één van beide ouders schriftelijk, dan wel mondeling repliek hadden gevoerd op het schriftelijke advies van het Openbaar Ministerie.²⁴³

---

²⁴³ KG Brugge 26 januari 2005, 02/485/C (schriftelijke repliek door de vader); KG Brugge 23 februari 2005, 04/59/C (schriftelijke repliek door de vader en door de moeder); KG Brugge 30 maart 2005, 01/248/C (geen schriftelijke repliek); KG Brugge 4 mei 2005, 03/392/C (mondelinge repliek door de vader en door de moeder); KG Brugge 18 mei 2005, 04/375/C (schriftelijke repliek door de vader); KG Veurne 18 mei 2005, 05/019/C (schriftelijke repliek door de vader en door de moeder); KG Veurne 1 juni 2005, 02/113/C (schriftelijke repliek door de vader); KG Veurne 1 juni 2005, 05/029/C (schriftelijke repliek door de vader); KG Brugge 8 juni 2005, 02/322/C (geen schriftelijke repliek door de ouders); KG Veurne 22 juni 2005, 04/147/C (schriftelijke repliek door de moeder); KG Brugge 6 juli 2005, 03/583/C (geen schriftelijke repliek door de ouders); KG Brugge 6 juli 2005, 04/405/C (schriftelijke repliek door de vader en door de moeder); KG Veurne 24 augustus 2005, 04/41/C (schriftelijke repliek door de vader); KG Veurne 24 augustus 2005, 04/41/C (schriftelijke repliek door de vader); KG Veurne 14 september 2005, 05/88/C (schriftelijke repliek door de vader en door de moeder); KG Brugge 28 september 2005, 03/071/C (geen schriftelijke repliek door de ouders); KG Veurne 28 september 2005, 05/002/C (schriftelijke repliek door de vader); KG Brugge 9 november 2005, 04/370/C (geen schriftelijke repliek door de ouders); KG Brugge 16 november 2005, 03/410/C (geen schriftelijke repliek door de ouders); KG Brugge 7 december 2005, 03/201/C (schriftelijke repliek door de vader en door de moeder); Jeugdrb. Brugge (20° k.) 27 januari 2005, 104.B.2003/20 (schriftelijke repliek door de vader en door de moeder); Jeugdrb. Brugge (20° k.) 27 januari 2005, 202.B.2005/20 (schriftelijke repliek door geen van beide ouders); Jeugdrb. Brugge (20° k.) 27 januari 2005, 312.B.2004/20 (schriftelijke repliek door de moeder); Jeugdrb. Gent (27° k.) 2 februari 2005, R.V. 110/2003 (geen repliek door de ouders); Jeugdrb. Gent (25° k.) 7 februari 2005, R.V. 429/2003 (geen repliek door de ouders); Jeugdrb. Brugge (19° k.) 17 februari 2005, 423.B.2003/19 (schriftelijke repliek door de vader en door de moeder); Jeugdrb. Brugge (19° k.) 17 februari 2005, 295.B.2003/19 (schriftelijke repliek door de vader);

215. In de conclusies waarin (één van beide) ouders repliceert op het advies van het Openbaar Ministerie mag *enkel* antwoord geschreven worden op het advies van het Openbaar Ministerie (art. 767, § 3, laatste lid Ger.W.), nieuwe stukken of argumenten mogen niet meer bijgebracht worden. In twee zaken voor de jeugdrechtbank te Gent had de moeder, respectievelijk de vader dit wel gedaan. De rechter schreef in zijn vonnissen alleen rekening te zullen houden met het gedeelte van de conclusie dat betrekking had op het advies van het Openbaar Ministerie, met het overige zou de rechter geen rekening houden.²⁴⁴

216. Het eigenlijke advies van het Openbaar Ministerie wordt quasi nergens in de uitspraken teruggevonden. Enkel de jeugdrechtbank te Brugge noteerde in enkele vonnissen van 2005 wat de inhoud van het advies van het Openbaar Ministerie was in de zaak.²⁴⁵

Hierover kan echter nagedacht worden. Het advies van het Openbaar Ministerie kan een belangrijke steun vormen voor de magistraat en het is zeker in dit geval aangewezen om de partijen het advies in herinnering te brengen.

iii. Actief : de rechtsingang

217. Het Openbaar Ministerie kan zelf het initiatief nemen om een zaak voor de familierechtbank te brengen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van artikel 138*bis*, § 1 Ger.W.

Ingeval het Openbaar Ministerie de zaak aanhangig maakt en bijgevolg partij is in de zaak zijn bijna alle “normale” procesregels van toepassing.²⁴⁶

Jeugdrb. Brugge (20° k.) 24 februari 2005, 322.B.2004/20 (schriftelijke repliek door de vader en door de moeder); Jeugdrb. Gent (27° k.) 30 maart 2005, R.V. 428/2003 (geen repliek door de vader); Jeugdrb. Brugge (19° k.) 7 april 2005, 222.B.2003/19 (schriftelijke repliek door de moeder); Jeugdrb. Brugge (20° k.) 7 april 2005, 380.B.2004/20 (schriftelijke repliek door geen van de ouders); Jeugdrb. Gent (27° k.) 13 april 2005, R.V. 127/2003 (schriftelijke repliek door de vader en door de moeder); Jeugdrb. Brugge (20° k.) 21 april 2005, 34.B.2004/20 (schriftelijke repliek door geen van de ouders); Jeugdrb. Brugge (20° k.) 21 april 2005, 6.B.2005/20 (schriftelijke repliek door de moeder); Jeugdrb. Brugge (19° k.) 26 mei 2005, 57.B.2004/19 (schriftelijke repliek door de vader en door de moeder); Jeugdrb. Gent (25° k.) 30 mei 2005, R.V. 594/2004 (schriftelijke repliek door geen van beide ouders); Jeugdrb. Brugge (19° k.) 9 juni 2005, 235.B.2004/19 (schriftelijke repliek door geen van beide ouders); Jeugdrb. Gent (25° k.) 20 juni 2005, R.V. 322/2004 (schriftelijke repliek door geen van beide ouders); Jeugdrb. Brugge (19° k.) 14 juli 2005, 215.B.2004/19 (schriftelijke repliek door geen van beide ouders); Jeugdrb. Brugge (20° k.) 3 november 2005, 24.B.2005/20 (schriftelijke repliek door de vader); Jeugdrb. Brugge (20° k.) 17 november 2005, 4.B.2003/20 (schriftelijke repliek door de vader); Jeugdrb. Brugge (19° k.) 24 november 2005, 283.B.2005/19 (schriftelijke repliek door geen van beide ouders); Jeugdrb. Brugge (20° k.) 1 december 2005, 284.B.2005/20 (schriftelijke repliek door de moeder); Jeugdrb. Brugge (20° k.) 15 december 2005, 168.B.2004/20 (schriftelijke repliek door de vader); Jeugdrb. Brugge (20° k.) 29 december 2005, 26.B.2005/20 (schriftelijke repliek door de vader en door de moeder).

²⁴⁴ Jeugdrb. Gent (27° k.) 2 februari 2005, R.V. 292/2004 (de moeder had meer gedaan dan louter gerepliceerd op het advies van het Openbaar Ministerie); Jeugdrb. Gent (27° k.) 30 maart 2005, R.V. 428/2003 (de vader had meer gedaan dan louter gerepliceerd op het advies van het Openbaar Ministerie).

²⁴⁵ Jeugdrb. Brugge (19° k.) 24 november 2005, 413.B.2004/19; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 24 november 2005, 191.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 8 december 2005, 175.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 15 december 2005, 212.B.2004/20; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 22 december 2005, 293.B.2005/19.

Het is mogelijk dat deze rechtsingang pas gebeurt op het niveau van het hoger beroep of het cassatieberoep. Het Openbaar Ministerie kan hoger beroep of cassatieberoep aantekenen tegen een uitspraak van de familierechtbank of de familiekamer van het hof van beroep waarin zij niet als partij optrad, doch slechts advies verleende. Indien het Openbaar Ministerie meent dat de openbare orde in gevaar wordt gebracht kan het hoger beroep aantekenen. Door dit hoger beroep verkrijgt het Openbaar Ministerie de hoedanigheid van partij.²⁴⁷ Dit gebeurt m.i. zelden in de praktijk.

---

²⁴⁶ F. VROMAN, “De rol van het Openbaar Ministerie in de familierechtbank” in P. SENAEVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 232.

²⁴⁷ F. VROMAN, “De rol van het Openbaar Ministerie in de familierechtbank” in P. SENAEVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 233.

d. De rol van het kind

i. Passief : het hoor-recht

218. In 2005 en 2013 was de nieuwe, geüniformiseerde regeling aangaande het horen van het kind nog niet in werking.²⁴⁸ De jeugdrechter diende toepassing te maken van een andere regeling dan de voorzitter in kort geding en de vrederechter.

219. Voor de geschillen die voor de *jeugdrechtbank* kwamen diende gekeken te worden naar oud artikel 56*bis* Jeugdbeschermingswet. De jeugdrechter diende de minderjarige die de leeftijd van twaalf jaar bereikt had op te roepen om gehoord te worden, (onder andere) in zaken die betrekking hadden op de verblijfsregeling. De rechter was *verplicht* de minderjarige op te roepen.²⁴⁹

Indien de minderjarige de leeftijd van twaalf jaar nog niet bereikt had, kon de jeugdrechter beslissen de minderjarige toch op te roepen. Hij beschikte over de *mogelijkheid* om het kind op te roepen. Op grond van het oude gemeenrechtelijke artikel 931, derde lid Ger.W., kon de rechter beslissen de minderjarige te horen indien hij meende dat het kind over het nodige onderscheidingsvermogen beschikte. Indien het verzoek om gehoord te worden kwam van de minderjarige zelf, en de rechter besliste om het kind niet te horen, diende de beslissing van de rechter speciaal gemotiveerd te zijn (oud art. 931, vierde lid Ger.W.). Indien het verzoek van de ouders kwam, was deze bijzondere motivering niet vereist in geval van weigering door de rechter.

Tegen de beslissing van de rechter over het verzoek van (één van) de ouders of het kind om gehoord te worden, kon geen hoger beroep aangetekend worden (oud art. 931, vierde lid Ger.W.).

220. Indien de betwisting aangaande de verblijfsregeling gevoerd werd voor de *vrederechter* (oud art. 223 BW) of voor de *voorzitter in kort geding* (oud art. 1280 Ger.W.), was artikel 56*bis* Jeugdbeschermingswet niet van toepassing. Hierdoor diende de rechter toepassing te maken van het gemeenrechtelijke artikel 931 Ger.W. In tegenstelling tot de jeugdrechter, waren de vrederechter en de voorzitter in kort geding niet verplicht de minderjarige van twaalf jaar of ouder op te roepen, maar beschikten wel over de *mogelijkheid* dit te doen.

221. De minderjarige zelf was niet verplicht om in te gaan op de uitnodiging die hem door de griffie toegezonden werd. Zowel bij toepassing van artikel 56*bis* Jeugdbeschermingswet als

---

²⁴⁸ De wet van 2013 voegde met artikel 157-159 artikel 1004/1 en 1004/2 in het Gerechtelijk Wetboek in, met betrekking tot het horen van de kinderen (Deel IV (Burgerlijke rechtspleging), BOEK II (Geding), TITEL III (Tussengeschillen en bewijs), HOOFDSTUK VIII (Bewijs), AFDELING VII/1 (Het horen van minderjarigen)).

²⁴⁹ P. SENAËVE, "De rechtspleging voor de jeugdgerichten in civielrechtelijke zaken" in *CABG*, Gent, Larcier, 2009/4, 30.

bij artikel 931, derde lid Ger.W. was het gehoord worden slechts een mogelijkheid die hem gegeven werd.

Reeds lange tijd was er kritiek op dit onderscheid in regeling, naargelang het rechtscollege waarvoor de discussie gevoerd werd.²⁵⁰

222. De wet van 2013 wijzigde de regeling aangaande het horen van de kinderen. De regeling in verband met het horen van de minderjarigen in het kader van de procedures die betrekking hebben op de omgangsregeling werd geüniformiseerd.

Artikel 56bis Jeugdbeschermingswet werd opgeheven (art. 244 van de wet van 2013) en artikel 931 Ger.W. werd grondig afgeslankt (art. 156 van de wet van 2013). Het deel van artikel 931 Ger.W. dat betrekking had op het horen van de minderjarigen (art. 931, derde tot vijfde lid Ger.W.) werd opgeheven en vervangen door een kleine aanvulling in het tweede lid met verwijzing naar het nieuwe artikel 1004/1 Ger.W.

223. Zoals in het oude artikel 56bis Jeugdbeschermingswet wordt de scheidingslijn in de nieuwe regeling getrokken op twaalf jaar.

224. Het belangrijkste verschil met het oude artikel 56bis Jeugdbeschermingswet ligt bij de minderjarigen ouder dan twaalf jaar. Waar de jeugdrechter de verplichting had de minderjarige *op te roepen* om gehoord te worden, dient de familierechter de minderjarige *in te lichten* over zijn recht om gehoord te worden.

225. Het inlichten van de minderjarige gebeurt door middel van een brief die hem door de griffie van de rechtbank gestuurd wordt. De brief dient aan verschillende adressen toegezonden te worden (art. 1004/2, vierde lid Ger.W.):

- het adres van elk van de ouders,
- het adres waar het kind verblijft (in geval van plaatsing van het kind), en/of
- de woonplaats van het kind (in geval van domiciliëring bij een derde).

226. Bij Koninklijk Besluit van 23 augustus 2014²⁵¹ werd een eerste model van informatieformulier vastgesteld. Aangezien het slechts een model was, kon er van afgeweken worden.²⁵²

De griffie zorgde er voor dat aan ieder kind een formulier toegezonden werd. Wanneer er verschillende kinderen van twaalf jaar of ouder in het gezin waren, kreeg ieder kind een

---

²⁵⁰ P. SENAËVE, “Het hoorrecht van minderjarigen sinds de wet op de familie- en jeugdrechtbank”, *T.Fam.* 2014/8, 176.

²⁵¹ KB 23 augustus 2014 tot vaststelling van het model van informatieformulier bedoeld in artikel 1004/2 van het Gerechtelijk Wetboek, *BS* 29 augustus 2014.

²⁵² P. SENAËVE, “Het hoorrecht van minderjarigen sinds de wet op de familie- en jeugdrechtbank”, *T.Fam.* 2014/8, 179.

afzonderlijke brief toegezonden. Deze brief hield een antwoordformulier in zich. Het kind diende het antwoordformulier dat erbij gevoegd werd terug te zenden naar de rechtbank. Indien het kind het antwoordformulier toezond naar de rechtbank met de mededeling dat hij wenste gehoord te worden, moest de rechtbank hem oproepen om zich op een bepaalde dag en uur aan te melden voor het gesprek met de rechter.

Het Koninklijk Besluit van 28 april 2017²⁵³ verving de inhoud van het oorspronkelijke model door een meer kindvriendelijke versie en trad in werking op 1 juni 2017. Ook van deze standaardformulieren kan afgeweken worden.²⁵⁴

227. Kinderen jonger dan twaalf jaar worden niet aangeschreven door de rechtbank. In het verlengde van het oude artikel 931, derde lid Ger.W. kunnen zij wel gehoord worden (art. 1004/1, § 2 Ger.W.), maar dient het initiatief hiertoe genomen te worden door

- de minderjarige zelf,
- (één van) de partijen,
- het openbaar ministerie, of
- de rechter (ambtshalve oproeping).

Indien het kind of het openbaar ministerie om het gesprek verzoekt, kan de rechter dit niet weigeren en is hij verplicht om in te gaan op het verzoek. Wanneer het verzoek uitgaat van (één van) de ouders kan hij dat wel, mits een gemotiveerde beslissing.

Net zoals onder het oude recht, kan er tegen de beslissing van de rechter om het kind al dan niet te horen, geen rechtsmiddel worden aangewend (art. 1004/1, § 2 Ger.W.).

228. Indien het kind gehoord wordt door de rechter, zijn de ouders noch enige andere persoon hierbij aanwezig. Het is nochtans mogelijk dat de rechter het aangewezen acht dat een andere persoon erbij aanwezig is. Hij beschikt dan ook over de mogelijkheid er van af te wijken, weliswaar bij een met redenen omklede beslissing (art. 1004/1, § 5, eerste lid Ger.W.). Een voorbeeld hiervan is de aanwezigheid van een meerderjarige broer of zus. Ook de aanwezigheid van een andere vertrouwenspersoon, die geen familiale banden heeft met het kind, kan aangewezen zijn.

229. De ouders hebben steeds de mogelijkheid tot inzage en afschrift van het verslag dat de rechter opstelt (art. 1004/1, § 5, tweede lid Ger.W.). Ik acht dit niet steeds aangewezen. Kinderen zullen m.i. bij de gedachte hieraan soms niet vrijuit spreken, wat het horen van het kind een lege doos maakt. Net om die reden vragen kinderen de magistraat soms om geen verslag op te stellen, wat steeds mogelijk is. Op het proces-verbaal wordt daar dan melding van gemaakt

---

²⁵³ KB van 28 april 2017 tot vaststelling van het model van informatieformulier bedoeld in artikel 1004/2 van het Gerechtelijk Wetboek, BS 22 mei 2017.

²⁵⁴ Voor verdere bespreking hiervan, zie P. SENAËVE, “Het hoorrecht van minderjarigen” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 412.

ii. Actief : de rechtsingang

230. Kinderen zijn handelingsonbekwaam. Deze handelingsonbekwaamheid betreft zowel de materieelrechtelijke rechtshandelingen (bijvoorbeeld: het sluiten van een overeenkomst) als de proceshandelingen. De procesonbekwaamheid van het kind betreft zowel het optreden als eiser, als verweerder en als tussenkomende partij in een gerechtelijke procedure.²⁵⁵

Een kind kan zich laten vertegenwoordigen. Een wettelijke vertegenwoordiger zal dan in zijn plaats in rechte treden. Dit laatste is een heel gewone, gebruikelijke gang van zaken. De ouders kunnen in naam van hun kind een vordering inleiden en dienen hiervoor geen bijzondere machtiging te vragen. Het inleiden van een vordering maakt geen deel uit van de juridisch belangrijke rechtshandelingen waarvoor ouders een voorafgaande en bijzondere machtiging van de vrederechter nodig hebben (art. 378, § 1 j^o art. 410 BW).

231. De vraag is of dit wel mogelijk is met betrekking tot een procedure aangaande de verblijfsregeling van het kind. Een procedure die gevoerd wordt aangaande de verblijfsregeling wordt normalerwijze tussen de ouders gevoerd. Het kind is geen actief deelnemende partij en zal niet degene zijn die de procedure opstart of er als partij in tussenkomt.

232. Deze vraag werd voorgelegd aan het hof van beroep te Gent. In een procedure waar de moeder de exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag toegekend kreeg en de vader een welbepaald omgangsrecht, had het kind hoger beroep aangetekend en het hof verzocht om een vrije omgangsregeling in plaats van de door de rechtbank uitgetekende verblijfsregeling.

Het hof van beroep oordeelde dat een vordering die ingesteld wordt door een kind in de procedure omtrent de verblijfsregeling tussen zijn ouders, ontoelaatbaar is. Het recht dat het kind vordert vormt volgens het hof uitsluitend een onderdeel van het ouderlijk gezag, en aangezien het ouderlijk gezag tot de openbare orde behoort kan dit niet overgedragen worden aan derden, ook niet aan het kind.²⁵⁶

Volgens PAS gaat het hof hier wat te kort door de bocht: door de vordering van het kind toe te laten had het hof het kind erkend als zelfstandig rechtssubject, ook wat de uitoefening van het ouderlijk gezag door de ouders betreft.²⁵⁷ Ook rechtspraak die een meer extensieve interpretatie van artikel 12 IVRK volgt oordeelt dat het recht van de minderjarige om gehoord te worden in gerechtelijke procedures slechts één aspect is van het subjectief recht dat deel uitmaakt van artikel 12 IVRK. Op grond van artikel 12 IVRK zou de vrijwillige tussenkomst

---

²⁵⁵ P. SENAËVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 431.

²⁵⁶ Gent 20 juni 2006, *TJK* 2007/1, 35, noot H. PAS.

²⁵⁷ H. PAS, “Kunnen minderjarige kinderen persoonlijk tussenkomen aangaande het ouderlijk gezag en het omgangsrecht in een echtscheidingsprocedure tussen hun ouders?” (noot onder Gent 20 juni 2006 en Antwerpen 24 maart 2004), *TJK* 2007/1, 38.

van het kind in de procedure tussen zijn vader en moeder met betrekking tot de verblijfsregeling ontvankelijk zijn.²⁵⁸ Hierop voortbreiend zou een kind zelfs een rechtsvordering kunnen instellen tot wijziging van een van toepassing zijnde verblijfsregeling.²⁵⁹

233. Toch dient het standpunt van het hof van Gent hier gevolgd te worden. Buiten de procesonbekwaamheid van het kind kan immers niet gekeken worden naast het acuut loyaliteitsconflict waarin het kind kan terecht komen.²⁶⁰ SENA EVE merkt bovendien terecht op dat gekeken dient te worden naar artikel 1124 BW. Een minderjarige is handelingsonbekwaam en dus procesonbekwaam, tenzij een bijzondere wettelijke bepaling hem uitzonderlijk wel procesbekwaam maakt. Dit laatste is niet het geval voor een vrijwillige tussenkomst in een procedure die tussen zijn ouders hangende is, waardoor hij wat dit betreft procesonbekwaam is.²⁶¹

Bovendien verzandt men dan in een natte-vinger-werk wat betreft de leeftijd van het kind. In de zaak voor het hof van beroep te Gent ging het over een 17-jarig kind dat hoger beroep had aangetekend tegen een vonnis van de rechtbank van eerste aanleg, maar wanneer men deze deur zou open zetten is het evenzeer mogelijk dat een verzoek van de hand van een 6-jarige komt. Die deur blijft beter gesloten.

---

²⁵⁸ P. SENA EVE, P. LEMMENS, *De betekenis van de mensenrechten voor het personen- en familierecht*, Antwerpen-Groningen-Oxford, Intersentia, 2003, 143, met verwijzing naar Bergen 31 maart 1998, *J.dr.jeun.* 1998, afl. 178, 43 en KG Charleroi 7 april 2000, *JLMB* 2001, 569.

²⁵⁹ P. SENA EVE, P. LEMMENS, *De betekenis van de mensenrechten voor het personen- en familierecht*, Antwerpen-Groningen-Oxford, Intersentia, 2003, 143, met verwijzing naar Jeugdr. Luik 11 februari 1997, *J.dr.jeun.* 1997, 172 en Jeugdrb. Bergen 13 februari 1997, *J.dr.jeun.* 1997, 173, noot B. VAN KEIRSBILCK. *In casu* ging het echter wel om wijziging van protectionele maatregelen.

²⁶⁰ Antwerpen 24 maart 2004, *TJK* 2007/1, 34, noot H. PAS.

²⁶¹ P. SENA EVE, "De rechtspleging voor de jeugdgerichten in civielrechtelijke zaken", *CABG* 2009, afl. 4, 39.

e. De rol van derden

i. Passief : het getuigenverhoor

234. In een procedure aangaande de verblijfsregeling of het recht op persoonlijk contact zullen de partijen regelmatig beroep doen op de verklaringen van derde personen. De wet van 16 juli 2012 voegde een nieuwe afdeling in in het gerechtelijk wetboek (afdeling *Vbis*. Overlegging van schriftelijke verklaringen) en creëerde de mogelijkheid voor de rechter om verklaringen van derden in schriftelijke vorm aan te nemen, dit ingeval het getuigenbewijs toelaatbaar is.²⁶² De partijen nemen deze verklaringen op in hun stukkenbundel.

235. Hoewel dit zelden voorkomt, bestaat theoretisch de mogelijkheid om de rechtbank te verzoeken een getuigenverhoor te organiseren (art. 915 e.v. Ger.W.).

ii. Actief : de rechtsingang

236. In de praktijk komen geregeld zaken voor waarin een kwestie aangaande de verblijfsregeling van kinderen aanhangig gemaakt wordt door een derde persoon. Een tante of grootouder maakt de zaak aanhangig voor de familierechtbank indien zij van mening is dat er maatregelen genomen moeten worden aangaande het verblijf van een kind.

Een klassiek voorbeeld hiervan is de zaak waarin een kind bij zijn ouders of één van hen wegloopt om te gaan wonen bij een ander familielid. Deze persoon kan in dit geval een zaak aanhangig maken bij de familierechtbank om deze te verzoeken tot uitspraak van enkele maatregelen.

---

²⁶² Wet van 16 juli 2012 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek, met het oog op een vereenvoudiging van de regels van de burgerlijke rechtspleging, *BS* 3 augustus 2012.

2. De omgangsplicht van de ouders

237. Een ouder kan niet gedwongen worden om contact te hebben met zijn kind. Waar de wetgever een recht op omgang met zijn kind creëert voor een ouder (art. 374 BW), wordt nergens een verplichting opgelegd.

3. Het omgangsrecht van het kind

238. De vraag kan worden gesteld of een kind recht heeft op contact met zijn ouder.

Artikel 9 (3) IVRK verplicht de Belgische staat om het kind dat gescheiden is van één of van beide ouders de mogelijkheid te bieden om op regelmatige basis persoonlijke betrekkingen en rechtstreeks contact met deze ouder(s) te onderhouden, tenzij dit in strijd is met het belang van het kind. Dit artikel aanziet het omgangsrecht van het kind met zijn ouders als een subjectief recht in hoofde van het kind.

De Belgische wetgever heeft dit recht nog niet vertaald in het Burgerlijk Wetboek. Het kind kreeg op dit vlak nog geen bijzondere procesrechtelijke bekwaamheid toegekend, alleen ouders of derden kunnen een procedure opstarten.²⁶³

239. Hoewel er rechtspraak en rechtsleer is die benadrukt dat het omgangsrecht niet alleen een recht is van de ouder maar minstens evenzeer een recht van het kind,²⁶⁴ acht ik dit enigszins precair. Indien een ouder niet geïnteresseerd is in zijn kind en geen contact wenst met dit kind, kan hij niet gedwongen worden het kind te ontmoeten. Het kan ook niet in het belang van het kind zijn, om een ouder die hem niet wenst te ontmoeten te dwingen om tijd met hem door te brengen.

240. In de onderzochte rechtspraak van 2013 beschouwde de voorzitter in kort geding te Ieper zelfs het verblijfsco-ouderschap als een recht van de kinderen. De kinderen hebben recht op verblijfsco-ouderschap, het is in het belang van de opvoeding en de ontwikkeling van kinderen dat zij met hun beide ouders even veel contacten kunnen onderhouden.²⁶⁵

4. Het plaatsen onder voorwaarden van het omgangsrecht of recht op persoonlijk contact

241. Zowel principieel als virtueel omgangsrecht kan door de rechter m.i. uitgesproken worden onder voorwaarden. Er kan van de omgangsgerechtigde bijvoorbeeld geëist worden dat hij het omgangsrecht uitoefent in aanwezigheid van een specifieke (vertrouwens)persoon, zoals zijn ouder(s). Eveneens kan opgelegd worden dat het omgangsrecht op een bepaalde

---

²⁶³ G. VERSCHULDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, Die Keure, 2016, 382.

²⁶⁴ C. MELKEBEEK, "Oudervervreemding en het belang van het kind" (noot onder Corr. Brussel (60^e k.) 1 december 2012), *TJK* 2012/1, 70 met verwijzing naar Corr. Brugge 21 december 1992, *AJT* 1998-99,641.

²⁶⁵ KG Ieper 14 maart 2013,13/10/C; KG Ieper 25 april 2013,13/16/C; KG Ieper 27 juni 2013,13/30/C; KG Ieper 5 september 2013,13/53/C.

plaats uitgeoefend wordt, zoals een specifiek aangegeven speeltuin. Van de omgangsgerechtigde zelf kan ook geëist worden dat hij maandelijks of tweewekelijks een negatieve drugtest voorgelegd indien hij het kind wenst mee te nemen.

C. De weigering van de uitvoering van het omgangsrecht

1. Algemeen

242. In het bijzonder wanneer de verblijfsregeling uitgesproken werd door een rechtscollege is er vaak één van de ouders niet erg opgezet met de regeling. In dit geval gebeurt het al wel eens dat die ouder het recht in eigen handen neemt en de uitgesproken verblijfsregeling niet naleeft. Als het kind bij hem opgehaald wordt, wordt het kind niet afgegeven of zorgt de ouder ervoor niet thuis te zijn. Als hij degene is die het kind dient af te zetten bij de andere ouder, wordt het kind niet gebracht.

243. Tot vóór de wet van 2006 beschikte een ouder die te maken kreeg met een probleem zoals dit over geen specifiek wettelijk kader waarop hij kon terugvallen. Hij diende terug te vallen op de gemeenrechtelijke mogelijkheden.

Als eerste kon de ouders-slachtoffer trachten gebruik te maken van de gemeenrechtelijke dwangsom.

Daarnaast beschikte hij steeds over de mogelijkheid strafklacht neer te leggen *ex* artikel 431 Sw., en zich hierbij burgerlijke partij te stellen.

De dwangmaatregel *pur sang*, het gedwongen afhalen van het kind bij de andere ouder, was niet haalbaar. Een Circulaire van 21 maart 1996 van de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders liet de deurwaarders niet langer toe een beslissing inzake omgangsrecht *manu militari* uit te voeren.²⁶⁶

244. Met de wet van 2006 bood de wetgever de rechter de mogelijkheid om een partij die slachtoffer is van de miskening van een beslissing met betrekking tot het verblijf van een kind of het recht op persoonlijk contact toe te laten een beroep te doen op dwangmaatregelen. Het nieuwe artikel 387ter werd ingevoegd in het Burgerlijk Wetboek.²⁶⁷

---

²⁶⁶ P. SENAËVE, H. VANBOCKRIJCK, “De wet van 18 juli 2006 op het verblijfsco-ouderschap, de blijvende saisine van de jeugdrechtbank en de tenuitvoerlegging van uitspraken aangaande verblijf en omgang”, *EJ* 2006, afl. 8-9, 140; C. VAN ROY, “Art. 387ter BW” in C. AERTS, C. VAN ROY (eds.), *Wet en Duiding. Kids-Codex. Boek II. Personen- en Familierecht*, 2014, 161.

²⁶⁷ Artikel 4 Wet van 18 juli 2006, *BS* 4 september 2006.

2. De weigering tot afgifte door de ouder(s) die het kind huisvest(en)

a. Burgerrechtelijk en procedureel

i. Het specifieke wettelijke kader

245. Het specifieke wettelijke kader is terug te vinden in artikel 387*ter* BW. Ingeval één van de ouders weigert de rechterlijke beslissing met betrekking tot de verblijfsregeling van het kind of het recht op persoonlijk contact uit te voeren kan de zaak opnieuw voor de reeds geadieerde familierechtbank worden gebracht.

Om beroep te doen op artikel 387*ter* BW dient er reeds een rechterlijke beslissing met betrekking tot de verblijfsregeling of het recht op persoonlijk contact uitgesproken te zijn. Uitvoerings- en dwangmaatregelen kunnen niet “preventief” uitgesproken worden.²⁶⁸ M.i. dient de niet-nageleefde gerechtelijke uitspraak niet noodzakelijk een eindbeslissing te zijn. Ingeval de rechter een onderzoeksmaatregel zoals een maatschappelijk onderzoek beveelt gaan er vaak vele maanden over vooraleer de resultaten hiervan beschikbaar zijn. Een maatschappelijk verslag laat soms meer dan een half jaar op zich wachten en intussen wordt meestal een voorlopige, eventueel eerder beperkte, omgangsregeling uitgesproken in afwachting van de resultaten van het onderzoek. Ook een voorlopige regeling zoals deze kan bij niet-naleving het voorwerp uitmaken van een verzoek op grond van artikel 387*ter* BW.²⁶⁹

246. Artikel 387*ter*, § 2 BW wijst er op dat de maatregelen die de eerste paragraaf van het artikel aanreikt eveneens toegepast kunnen worden wanneer de verblijfsregeling deel uitmaakt van de regelingsakte, voorafgaand aan de echtscheiding door onderlinge toestemming.

De vraag kan gesteld worden wat er dient te gebeuren met andere overeenkomsten tussen de ouders. Ook buiten de echtscheiding door onderlinge toestemming kunnen ouders een overeenkomst sluiten met betrekking tot de verblijfsregeling van de kinderen. Ouders die nooit gehuwd zijn geweest kunnen bij het beëindigen van hun relatie een al dan niet notariële overeenkomst sluiten over de verblijfsregeling van de kinderen (*supra* nr. 40 e.v.). Artikel 387*ter* BW vermeldt deze overeenkomsten niet.

De wetgever vergat eveneens de bemiddelingsakkoorden die tot stand komen onder begeleiding van een erkende bemiddelaar (art. 1733 Ger.W.). Bij deze akkoorden kan de rechtbank geadieerd worden met het verzoek tot homologatie van het akkoord zonder de aanwezigheid van een vooraf bestaand daadwerkelijk geschil. Een gehomologeerde bemiddeling is m.i. geen rechterlijke beslissing in de zin van artikel 387*ter*, § 1, eerste lid

---

²⁶⁸ P. SENAËVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387*ter* BW)” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 886.

²⁶⁹ P. SENAËVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387*ter* BW)” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 887.

BW, zodat bij niet-naleving geen beroep kan gedaan worden op de maatregelen van artikel 387*ter* BW. De ouder zal bijgevolg een geschil aanhangig moeten maken om vooreerst een rechterlijke beslissing uit te lokken en vervolgens, na niet-naleving van deze beslissing, de rechtbank te adiëren op grond van artikel 387*ter* BW. Hetzelfde zal hem te wachten staan wanneer eertijds een notariële of onderhandse overeenkomst gesloten werd over de verblijfsregeling van de kinderen.

247. De procedure die gevolgd wordt is deze van artikel 1253*ter*/7 Ger.W. (art. 387*ter*, § 1, eerste lid BW). Artikel 1253*ter*/7 Ger.W. biedt ouders de mogelijkheid om in geval van nieuwe elementen de zaak opnieuw voor de rechtbank te brengen. Het niet naleven van de uitgesproken verblijfsregeling is een nieuw element in de zin van artikel 1253*ter*/7 Ger.W., op het ogenblik van het uitspreken van de verblijfsregeling had de partij die voor de familierechtbank de uitspraak van de dwangmaatregel beoogt geen kennis van het feit dat de verblijfsregeling niet zou nageleefd worden (art. 1253*ter*/7, § 1, tweede lid, 1° Ger.W.). Eventueel zou men in bepaalde gevallen kunnen zeggen dat het feit dat een bepaalde ouder de verblijfsregeling niet zou naleven, wel degelijk gekend was op het ogenblik van het eerste verzoek, maar gelet op het feit de eiser op die manier tot negatief bewijs dient over te gaan kan dit standpunt m.i. niet gevolgd worden.

ii. De bevoegde rechter

248. De omgangsgerechtigde ouder die door de andere ouder gehinderd wordt in de uitoefening van zijn omgangsrecht zal zich wenden tot de familierechtbank die eertijds de uitspraak deed van de geldende omgangsregeling (art. 387*ter*, § 1, eerste lid BW).

Indien de geldende omgangsregeling eertijds uitgesproken werd door het hof van beroep, zal de zaak m.i. toch aanhangig gemaakt worden bij de familierechtbank die in eerste aanleg uitspraak deed in de zaak. Artikel 387*ter*, § 1, eerste lid BW is hierin zeer duidelijk, niet alleen schrijft de wetgever in artikel 387*ter*, § 1 BW dat de zaak voor de reeds geadieerde *familierechtbank* gebracht dient te worden, er wordt ook geschreven dat dit dient te gebeuren overeenkomstig de procedure die de wetgever voorziet in artikel 1253*ter*/7 Ger.W. Dit artikel handelt over de blijvende saisine. De zaken met betrekking tot de verblijfsregeling blijven ingeschreven op de rol van de familierechtbank, *ook in geval van een uitspraak in hoger beroep* (art. 1253 *ter*/7, § 1, eerste lid Ger.W.). Ook vóór het bestaan van de familierechtbank was de bevoegde rechter voor de uitvoeringsmaatregelen de rechtbank van eerste aanleg en niet de rechter in hoger beroep, ook indien de niet-nageleefde omgangsregeling uitgesproken werd door het hof van beroep.²⁷⁰

Het hof van beroep te Gent meent terecht dat dit anders is wanneer de zaak nog hangende is in hoger beroep. Indien uitvoeringsmaatregelen rijzen over een beslissing in eerste aanleg, terwijl de zaak inmiddels hangende is voor het hof van beroep, is het hof van beroep en niet de rechtbank van eerste aanleg bevoegd om maatregelen te nemen op grond van artikel 387*ter* BW. Hier anders over oordelen zou het beginsel van de devolutive werking van het hoger beroep schenden.²⁷¹

249. In geval van nieuwe elementen kunnen de partijen de zaak opnieuw voor de rechter brengen, hetzij bij conclusie dan wel bij schriftelijk verzoek. Onder deze “nieuwe elementen” wordt voor de verblijfsregeling verstaan (1) een feit dat niet bekend was bij het eerste verzoek, of (2) nieuwe omstandigheden die de toestand van de partijen of die van het kind kunnen wijzigen, doch dit enkel indien het belang van het kind zulks rechtvaardigt (art. 1253 *ter*/7, § 1, tweede lid Ger.W.). Op straffe van nietigheid dient de verzoeker de nieuwe elementen te vermelden.²⁷²

De weigering door één van beide ouders om de verblijfsregeling uit te voeren kan m.i. geplaatst worden onder deze “nieuwe elementen”.

---

²⁷⁰ Brussel (jeugdtk.) 21 maart 2007, *T.Fam.* 2007/8, 176, noot H. VANBOCKRIJCK.

²⁷¹ Gent 29 augustus 2007, *NJW* 2008/183, 454, noot G. VERSCHELDEN; Gent 13 september 2007, *NJW* 2008/183, 454, noot G. VERSCHELDEN; Gent 25 oktober 2007, *NJW* 2008/183, 456, noot G. VERSCHELDEN.

²⁷² K. DEVOLDER, “De invoering van een familie- en jeugdrechtbank. Commentaar bij de wet van 30 juli 2013”, *T.Fam.* 2014/6, 43.

250. De vraag is wat er dient te gebeuren met niet-samenlevende ouders die hun akkoord met betrekking tot de verblijfsregeling voor de kinderen lieten opnemen in een notariële akte. Ouders die een uitvoerbare titel wensen te koppelen aan hun akkoord met betrekking tot de verblijfsregeling van de kinderen kunnen dit doen door middel van een notariële akte.²⁷³ Indien één van deze ouders later geconfronteerd wordt met onwil in hoofde van de andere ouder tot uitvoering van de notarieel geakteerde verblijfsregeling kan hij zich echter niet beroepen op artikel 387ter, § 1, eerste lid BW. Dit artikel verwijst immers naar de weigering door één van de ouders tot uitvoering van de *rechterlijke beslissing* met betrekking tot de verblijfsregeling van de kinderen.

M.i. kan een ouder die gehinderd wordt in de uitvoering van de eertijds bij notariële akte overeengekomen verblijfsregeling zich niet op grond van artikel 387ter, § 1, eerste lid, BW. tot de familierechtbank wenden met het verzoek tot uitspraak van de maatregelen zoals voorzien in dit artikel.²⁷⁴

Op grond van artikel 629bis, § 2, eerste lid Ger.W. dient hij zich hiervoor te richten tot de familierechtbank van de woonplaats van het kind of, bij ontstentenis, van de gewone verblijfplaats van het kind. Indien het kind geen woonplaats of geen gewone verblijfplaats heeft, is de familierecht van Brussel bevoegd om kennis te nemen van de vordering (art. 629bis, § 2, tweede lid Ger.W.). Aan deze rechtbank dient hij de bevestiging te vragen van de eertijds bij notariële akte overeengekomen verblijfsregeling. Pas later, in geval van blijvende onwil in hoofde van de andere ouder, zal hij zich dan tot de familierechtbank kunnen wenden op grond van artikel 387ter, § 1, eerste lid BW. Dit zal de familierechtbank zijn die het vonnis uitsprak met betrekking tot de verblijfsregeling.

251. Indien het belang van het kind het vereist, kan de familierechtbank het dossier doorverwijzen naar de familierechtbank van een ander arrondissement (art. 629bis, § 7, eerste lid Ger.W.). De familierechtbank kan de zaak bijvoorbeeld doorverwijzen naar de familierechtbank van een andere arrondissement indien daar een jeugdossier werd samengesteld.²⁷⁵ De familierechter kan deze beslissing ambtshalve nemen, dan wel op verzoek van een partij of van het Openbaar Ministerie.

252. Indien de zaak inmiddels aanhangig gemaakt werd bij het hof van beroep met betrekking tot de omgangsregeling – niet indien (bijvoorbeeld) enkel hoger beroep werd aangetekend tegen de onderhoudsbijdrage – en er zich een probleem van uitvoering of tenuitvoerlegging

---

²⁷³ P. SENAËVE, H. VANBOCKRIJCK, “De wet van 18 juli 2006 op het verblijfsverblijfsco-ouderschap, de blijvende saisine van de jeugdrechtbank en de tenuitvoerlegging van de uitspraken aangaande verblijf en omgang”, *EJ* 2006/8-9, 122.

²⁷⁴ Is deze notariële akte een regelingsakte voorafgaande aan een echtscheiding door onderlinge toestemming, kan wel toepassing gemaakt worden van artikel 387ter BW (art. 387ter, § 2 BW). Zie P. SENAËVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387ter BW)” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 888.

²⁷⁵ S. BROUWERS, “Hoe waarborgt het Belgisch recht de naleving van de omgangs- en verblijfsregeling voor kinderen?” (noot onder EHRM 15 januari 2015), *TJK* 2015/4, 365.

voordoet met betrekking tot de appelleerde omgangsregeling, wordt gekeken naar de devolutieve werking van het hoger beroep (art. 1068, eerste lid Ger.W.). De vordering met betrekking tot de uitvoerings- of dwangmaatregelen wordt aanhangig gemaakt bij het hof van beroep, niet bij de familierechtbank die de niet-nageleefde omgangsregeling uitsprak. Het verzoek wordt voor het hof van beroep aanhangig gemaakt door middel van een conclusie of verzoekschrift.²⁷⁶

253. Het is steeds mogelijk dat problemen pas rijzen na de uitspraak van het hof van beroep over de omgangsregeling. De wet biedt geen antwoord op de vraag welke rechter geadieerd dient te worden door de omgangsgerechtigde die miskend wordt in de door het hof uitgesproken omgangsregeling, en die uitvoerings- of dwangmaatregelen nastreeft. M.i. dient hiervoor de familierechtbank en niet het hof van beroep geadieerd te worden. Het belangrijkste argument hier aangaande is het ontbreken van een wettelijke regeling aangaande de rechtsingang voor het uitvoeringsgeschil bij het hof van beroep.²⁷⁷ Artikel 1253*ter*/7, § 1, eerste lid Ger.W. verwijst voor het concept van de permanente saisine bovendien enkel uitdrukkelijk naar de familierechtbank, voor het hof van beroep is er geen sprake van permanente saisine. Het rechtstreeks aanhangig maken bij het hof van beroep zou bovendien met zich meebrengen dat de gedupeerde een aanleg verliest.

---

²⁷⁶ P. SENA EVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387*ter* BW)” in P. SENA EVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 891.

²⁷⁷ P. SENA EVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387*ter* BW)” in P. SENA EVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 894.

iii. Het aanhangig maken en de behandeling van de zaak

1. De titularissen

254. Het verzoek om maatregelen kan ingesteld worden door iedere persoon die een omgangsrecht ten aanzien van een kind geniet, zowel in de zin van een verblijfsregeling als in de zin van een recht op persoonlijk contact. De ouder ten aanzien van wie de rechter op grond van artikel 374 BW een verblijfsregeling uitsprak die vervolgens verhinderd wordt door de andere ouder kan zich tot deze rechter wenden met het oog op maatregelen. Ook de grootouder²⁷⁸, pleegouder of iedere ander persoon met een bijzondere affectieve band met het kind die een recht op persoonlijk contact toegekend kreeg door de rechter op grond van artikel 375bis BW kan om maatregelen verzoeken.²⁷⁹ Artikel 387ter, § 1 BW verwijst voor de dwangmaatregelen zowel naar de *verblijfsregeling* als naar het *recht op persoonlijk contact* dat zou verhinderd worden door (één van) de ouders.²⁸⁰

255. De miskennis van de gerechtelijke beslissing dient door (één van) de ouders gebeurd te zijn. Indien een grootouder of een derde bij wie het kind tijd heeft doorgebracht op grond van artikel 375bis BW weigert om het kind terug te geven aan de ouder(s) kan door de ouder(s) beroep gedaan worden op de openbare macht.²⁸¹

2. De procedure

256. De vordering met betrekking tot de uitvoeringsmoeilijkheden wordt bij de familierechtbank aanhangig gemaakt via de blijvende saisine, gegrond op artikel 1253ter/7 Ger.W., door de neerlegging van een conclusie of een schriftelijk verzoek.²⁸² Naast deze meer toegankelijke manier van rechtsingang kan ook steeds gebruik gemaakt worden van het klassieke verzoekschrift op tegenspraak of zelfs van de dagvaarding.

Bij uitvoering na de echtscheiding door onderlinge toestemming kan geen gebruik gemaakt worden van de permanente saisine. In dit geval wordt de familierechtbank geadieerd via een verzoekschrift op tegenspraak of een dagvaarding (art. 387ter, § 2 Ger.W.).

---

²⁷⁸ Brussel (42^e k. NL) 7 juni 2016, *T.Fam.* 2016/8, 193, noot L. FERMYN; Jeugdrb. Dinant (14^e bis k.) 30 juni 2011, *RTDF* 2011/4, 932.

²⁷⁹ P. SENAËVE, “Drie jaar toepassing van artikel 387ter BW (wet van 18 juli 2006)”, *T.Fam.* 2010, afl. 6, 114; P. SENAËVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387ter BW)” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 886; C. VAN ROY, “Art. 387ter BW” in C. AERTS, C. VAN ROY (ed.), *Wet en Duiding. Kids-Codex. Boek II. Personen- en Familie recht*, 2014, 161.

²⁸⁰ KG Brussel 2 april 2010, *Act.dr.fam.* 2010/7, 141, noot D. CARRE.

²⁸¹ P. SENAËVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387ter BW)” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 886.

²⁸² S. BROUWERS, “Hoe waarborgt het Belgisch recht de naleving van de omgangs- en verblijfsregeling voor kinderen?” (noot onder EHRM 15 januari 2015), *TJK* 2015/4, 367; P. SENAËVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387ter BW)” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 896.

257. In 2010 voegde de wetgever in artikel 757 Ger.W. een tweede paragraaf in.²⁸³ Deze paragraaf geeft een limitatieve opsomming van de gerechtelijke procedures die in afwijking van artikel 757, § 1 Ger.W. in raadkamer verlopen. De procedures op grond van artikel 387*ter* BW staan hierin vermeld (art. 757, § 2, eerste lid, 3° Ger.W.). De procedures met betrekking tot de weigering door een van de ouders in uitvoering van de verblijfsregeling of het recht op persoonlijk contact van de kinderen worden voor de familierechtbank in raadkamer behandeld.

---

²⁸³ Wet van 2 juni 2010 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en van het Burgerlijk Wetboek, wat de behandeling in raadkamer van gerechtelijke procedures inzake familierecht betreft, *BS* 30 juni 2010.

iv. De mogelijke maatregelen

1. Algemeen

258. Indien de zaak opnieuw gebracht wordt voor de eertijds geadieerde familierechtbank die de beslissing over de verblijfsregeling genomen heeft kan deze rechter *in se* de zaak opnieuw in haar geheel behandelen.

De rechter zal de partijen niettemin steeds voorstellen gebruik te maken van de bemiddeling of de kamers voor minnelijke schikking, en een poging tot verzoening ondernemen. Het is steeds mogelijk dat de partijen een akkoord bereiken dat vervolgens in een vonnis of arrest gehomologeerd wordt.

2. De onderzoeksmaatregelen

259. De rechter kan een nieuw politieel of maatschappelijk onderzoek bevelen wanneer hem een probleem van uitvoering voorgelegd wordt. De weigerende ouder verschuilt zich soms achter een (beweerd) gevoel van ongerustheid ten aanzien van het milieu waarin de andere ouder zich bevindt of een (vermoede) gevaarsituatie. In dit geval kan de rechter het openbaar ministerie vragen een politieel onderzoek uit te voeren en eventueel tegelijk een maatschappelijk onderzoek bevelen.

De rechter kan ook beslissen het kind (terug) te horen. De kans is echter reëel dat het kind, dat weggehouden wordt door (één van) de ouders, niet zal ingaan op deze uitnodiging.

M.i. nemen deze maatregelen niet weg dat tegelijk dwangmaatregelen opgelegd kunnen worden om er voor te zorgen dat de niet-nageleefde regeling voorlopig nageleefd wordt.²⁸⁴

3. De dwangsom

a. Algemeen

260. Tot vóór de wet van 2006 bleven ouders die door de andere ouder verhinderd werden in hun contact met de gemeenschappelijke kinderen beperkt tot de techniek van de dwangsom en de strafklacht *ex* artikel 431 Sw. voor het niet-afgeven van kinderen, aangezien een Circulaire van 21 maart 1996 van de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders de deurwaarders niet langer toeliet een beslissing inzake omgangsrecht *manu militari* uit te voeren (*supra* nr. 2).²⁸⁵

---

²⁸⁴ P. SENAËVE, “Artikel 387ter BW” in X., *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2010, 25.

²⁸⁵ P. SENAËVE en H. VANBOCKRIJCK, “De wet van 18 juli 2006 op het verblijfsverblijfsco-ouderschap, de blijvende saisine van de jeugdrechtbank en de tenuitvoerlegging van uitspraken aangaande verblijf en omgang”, *EJ* 2006, afl. 8-9, 140.

Als gemeenrechtelijke praktijk was de toepassing van de dwangsom binnen het familierecht vóór de wet van 2006 betwist. Het Benelux Gerechtshof oordeelde evenwel in 1982 dat de gemeenrechtelijke dwangsom *ex* artikel 1385*bis* Ger.W. wel degelijk van toepassing was met betrekking tot verplichtingen aangaande het omgangsrecht.²⁸⁶

De wet van 2006 gaf de dwangsom een eigen plaats binnen de familierechtelijke bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (art. 387*ter*, § 1, zesde lid BW) en floot de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders terug door de rechter de mogelijkheid te geven een partij die slachtoffer is van de miskennis van een beslissing met betrekking tot het verblijf van kinderen of het recht op persoonlijk contact toe te staan een beroep te doen op dwangmaatregelen (art. 387*ter*, § 1, vijfde lid BW *j*° art. 387*ter*, § 3, eerste lid BW).

261. Artikel 387*ter* BW kan m.i. toegepast worden op *iedere* uitspraak aangaande een verblijfs- of omgangsregeling, de uitspraak dient geen einduitspraak te zijn. Wanneer de rechter een maatschappelijk of politieel onderzoek beval en ten voorlopige titel een zeker omgangsrecht uitsprak, dient ook dit omgangsrecht uitgevoerd te worden en kan het, indien nodig, gekoppeld worden aan dwangmaatregelen.²⁸⁷

262. Bovendien is artikel 387*ter* BW niet beperkt tot de verblijfsregelingen tussen ouders, ook omgangsregelingen die uitgesproken werden op grond van artikel 375*bis* BW kunnen gekoppeld worden aan de maatregelen *ex* artikel 387*ter* BW.²⁸⁸

Om iedere verwarring te voorkomen, bepaalde de wetgever in 2006 dat artikel 387*ter* BW ook toegepast kan worden indien het omgangsrecht vastgelegd werd in een regelingsakte van een echtscheiding door onderlinge toestemming (art. 387*ter* BW, §2 BW).

263. Belangrijk is dat de rechter deze maatregelen steeds *kan*, maar niet *moet* opleggen. Hij behoudt m.i. een ruime beoordelingsmarge en kan beslissen dat, ondanks de weigering van de ouder(s) het niet opportuun is hier maatregelen aan te verbinden.

P. SENA EVE verwijst hiervoor naar de mogelijkheid dat het kind worstelt met een ernstig loyaliteitsconflict en de rechter oordeelt eerst de resultaten van een deskundigenonderzoek af te wachten, of de mogelijkheid dat de tegenwerkende ouder intussen tot inzicht kwam en de rechter oordeelt dat de vordering om die reden niet langer gegrond is.²⁸⁹

---

²⁸⁶ Benelux Gerechtshof 11 mei 1982, *RW* 1982-83,289.

²⁸⁷ P. SENA EVE, “Artikel 387*ter* BW” in X., *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2010, 7.

²⁸⁸ Brussel (42° k. NL) 7 juni 2016, *T.Fam.* 2016/8, 193, noot L. FERMYN (grootouders); Jeugdrb. Luik 30 oktober 2007, *Act.dr.fam.* 2008, 90 (grootouders); Jeugdrb. Dinant (14° bis k.) 30 juni 2011, *RTDF* 2011/4, 932 (grootouders); P. SENA EVE, “Drie jaar toepassing van artikel 387*ter* BW (wet van 18 juli 2006)”, *T.Fam.* 2010, afl. 6, 114 – *Contra* : Jeugdrb. Charleroi 17 mei 2010, *RTDF* 2010, 1237, noot F. REUSENS.

²⁸⁹ P. SENA EVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387*ter* BW)” in P. SENA EVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 915, met verwijzing naar Jeugdrb. Antwerpen 7 oktober 2009, ARV/JR/9524 (afwachting deskundigenonderzoek) en Brussel 15 januari 2008, 2007/KR/271 (verbetering houding tegenwerkende ouder).

264. De dwangsom kan niet alleen uitgesproken worden met betrekking tot de uitvoering van de omgangsregeling *sensu stricto*, doch ook met betrekking tot andere verplichtingen die de ouders door de rechter opgelegd worden.

In een procedure voor het hof van beroep te Bergen bevestigde het hof de uitspraak van de rechter in eerste aanleg die de moeder veroordeeld had tot betaling van een dwangsom voor het brengen van de kinderen naar hun sportclub. De kinderen speelden al negen jaar bij een voetbalclub en de moeder was niet bereid de jongens naar de club te brengen voor hun trainingen en wedstrijden, zij had de rechtbank verzocht de jongens van voetbalclub te laten veranderen. Omwille van het feit dat de jongens reeds zeer lang bij hun voetbalclub speelden en om die reden ongetwijfeld een band opgebouwd hadden met deze club werd het verzoek van moeder afgewezen en werd moeder veroordeeld tot betaling van een dwangsom indien zij de kinderen niet naar hun club zou brengen voor de trainingen en de wedstrijden.²⁹⁰

265. Specifiek aan de “familierechtelijke” dwangsom *ex* artikel 387*ter*, § 1, vijfde lid BW is het feit dat zij slechts uitgesproken kan worden in een latere uitspraak. Net als iedere andere maatregel uit artikel 387*ter* BW kan de familierechtelijke dwangsom niet uitgesproken worden samen met de omgangsregeling zelf (*supra* nr. 245). Pas op latere datum, wanneer blijkt dat een ouder (of beide ouders, in geval van een persoonlijk contact op grond van artikel 375*bis* BW) weigert de uitgesproken omgangsregeling na te leven, kan de familierechtbank terug geëdieerd worden met het verzoek om uitspraak van maatregelen *ex* artikel 387*ter* BW. Ook de specifieke dwangsom *ex* artikel 387*ter*, § 1, vijfde lid BW kan aldus pas uitgesproken worden in het kader van een nieuwe procedure.

Indien de omgangsrechtige reeds tijdens de procedure met betrekking tot het omgangsrecht sterk vermoedt dat de andere partij de uitoefening van het toegekende omgangsrecht zal dwarsbomen, beschikt hij nog steeds over de mogelijkheid om terug te vallen op de gemeenrechtelijke dwangsom (*supra* nr. 243). De toekenning van de gemeenrechtelijke dwangsom kan reeds gevraagd worden samen met het verzoek om het omgangsrecht. Hierbij zal de familierechter toepassing maken van het gemeenrechtelijke artikel 1385*bis* Ger.W. Het verschil met de familierechtelijke dwangsom *ex* artikel 387*ter*, § 1, vijfde lid BW ligt in de toepassing van het “supervoorrecht” *ex* artikel 1412 Ger.W., waar geen onmiddellijke toepassing van gemaakt kan worden in het kader van de gemeenrechtelijke dwangsom, zelfs niet wanneer deze toegekend wordt in het kader van de omgangsregeling (*infra* nr. 273).

266. Tegenstanders van toepassing van de dwangsom in het kader van het omgangsrecht argumenteren dat het toekennen van de dwangsom op zichzelf een nieuwe bron aan discussie kan betekenen. Met P. SENAËVE ben ik van mening dat dit euvel kan verholpen worden

---

²⁹⁰ Bergen (3^e k.) 21 maart 2012, *RTDF* 2012/2, 434.

door de verbeurte van de dwangsom zo concreet en gedetailleerd mogelijk te omschrijven in het vonnis of arrest dat de dwangsom toekent.²⁹¹

Een voorbeeld hiervan kan gevonden worden in een “klassieke” omgangsregeling van een weekend om de 14 dagen. Indien een ouder recht heeft de twee kinderen bij zich te laten verblijven gedurende een weekend om de 14 dagen en de rechter hieraan een dwangsom gekoppeld heeft, is het belangrijk om te weten dat de omgangsgerechtigde ouder deze dwangsom dient uitgekeerd te worden per weekend, dan wel per dag dat de kinderen niet bij hem verblijven, en bovendien ook of de dwangsom dient uitgekeerd te worden per kind, dan wel geldt voor de twee kinderen samen. Om die reden is het belangrijk dat de magistraat specificeert of de door hem uitgesproken dwangsom van € 500 verbeurt

- aan € 500 voor de twee kinderen samen, of aan € 500 per kind, en
- aan € 500 voor het gehele weekend, of aan € 500 per dag van het weekend.

In deze specifieke casus kan dit immers leiden tot vier mogelijkheden, genomen over een geheel weekend waarin de omgangsgerechtigde ouder het contact ontzegt wordt met zijn beide kinderen:

- de dwangsom verbeurt voor de twee kinderen samen, voor het gehele weekend, wat aanleiding zou geven tot een dwangsom van € 500 per weekend,
- de dwangsom verbeurt per kind, voor het gehele weekend, wat aanleiding zou geven tot een dwangsom van € 1.000 per weekend,
- de dwangsom verbeurt voor de twee kinderen samen, per dag van het weekend, wat aanleiding zou geven tot een dwangsom van € 1.000 per weekend , of
- de dwangsom verbeurt voor per kind, per dag van het weekend, wat aanleiding zou geven tot een dwangsom van € 2.000 per weekend.

Een specificatie zoals deze zou eveneens het niet zeldzame euvel verhelpen waarin de omgangsgerechtigde het contact ontzegt wordt met slechts één van de kinderen. In dit geval is het essentieel om te weten of de uitgesproken dwangsom al dan niet verbeurt per kind. Een ouder die de omgangsgerechtigde ouder het omgangsrecht met één van zijn beide kinderen ontzegt kan stellen dat, in geval van onduidelijkheid met betrekking tot de verbeurte van de dwangsom per kind dan wel voor de twee (of meer) kinderen samen, de dwangsom niet verbeurt aangezien dit slechts zou gebeuren bij afwezigheid van de beide kinderen.

267. Het EHRM sluit dwangmaatregelen niet uit. Bij twee arresten besloot het hof dat het uitoefenen van dwang in geval van niet-naleven of onwettig optreden door de ouder bij wie de kinderen leven geen schending uitmaakt van het EVRM.²⁹²

---

²⁹¹ P. SENA EVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387ter BW)” in P. SENA EVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 916.

²⁹² EHRM 25 januari 2000, Ignaccolo-Zenide/Roemenië; § 106; EHRM 23 september 2003, Hansen/Turkije, § 106.

b. Het bedrag

268. De rechter bepaalt naar vrijheid het bedrag van de dwangsom. Hij zal hierbij enige overweging en realiteit aan de dag moeten leggen. Aan de ene kant dient de dwangsom voldoende afschrikwekkend te zijn, in die zin dat de weerbarstige ouder er niet al te gemakkelijk voor kan kiezen zijn ding te blijven doen door hiervoor met de glimlach een luttel bedrag per maand aan het omgangsgerechtigde slachtoffer te betalen, maar anderzijds moet enige realiteit aan de dag gelegd worden. De magistraat zal hiervoor rekening houden met de financiële draagkracht van ouder die mogelijks de dwangsom zal dienen te betalen. Indien deze ouder een netto-inkomen heeft van zo'n € 17.000 per maand bestaat de mogelijkheid dat hij een dwangsom van € 500 per maand met de glimlach zal betalen, indien dit hij voor deze prijs de andere ouder buiten spel kan zetten. Een ouder met een netto-inkomen van zo'n € 1.200 per maand zal deze dwangsom van € 500 waarschijnlijk meer ernstig nemen.

Hierbij mag het beschikkingsbeginsel *ex* artikel 1138, 2° Ger.W. m.i. niet uit het oog verloren worden. De rechter wie om toekenning van een dwangsom verzocht wordt kan de verzochte dwangsom temperen, doch kan geen dwangsom *ultra petita* uitspreken. Indien de omgangsgerechtigde ouder een dwangsom verzoekt van € 500 per maand, terwijl de weerbarstige ouder een maandelijks netto-inkomen heeft van € 17.000, kan de rechter maximum deze verzochte dwangsom van € 500 per maand toekennen. Het uitspreken van een hogere dwangsom zou een schending uitmaken van het beschikkingsbeginsel.

269. De familierechtbank of het hof van beroep dat de dwangsom uitspreekt, kan een maximum-bedrag uitspreken dat de dwangsom niet te boven mag gaan. De rechter beslist vrij over dit bedrag en zal zich baseren op billijkheidsoverwegingen of andere motieven, zoals de gelijkheid van schuldeisers of de geloofwaardigheid van de dwangsom.²⁹³ Dit maximeren van de dwangsom kan door de rechter ambtshalve gedaan worden.²⁹⁴

---

²⁹³ S. BROUWERS, "Hoe waarborgt het Belgisch recht de naleving van de omgangs- en verblijfsregeling voor kinderen?" (noot onder EHRM 15 januari 2015), *TJK* 2015/4, 369, met verwijzing naar Luik (10^e k.) 18 maart 2008, *RTDF* 2008/2, 534, noot N. BAUGNIET (een dwangsom van € 300 per dag dat het kind niet ter beschikking van de andere ouder wordt gesteld en van € 100 per dag dat de schoolkalender niet mee gedeeld wordt); Antwerpen (Jeugd k.) 12 februari 2014, *T.Fam.* 2015, 18, noot T. VERCRUYSSSE; Jeugd r.b. Dinant (14^e bis k.) 30 juni 2011, *RTDF* 2011/4, 932 (een dwangsom voor iedere niet-verschijning van de kinderen in de vereniging waar de ontmoetingen moesten plaatsvinden); Jeugd r.b. Brussel 9 oktober 2012, *Act.dr.fam.* 2013, 12 (een dwangsom van € 2.500 per dag verblijf in het buitenland en een zekerheidsstelling van € 100.000); Jeugd r.b. Nijvel 26 februari 2014, *Act. dr.fam.* 2014, 231 (dwangsom van € 200 per niet-gerespecteerd contactmoment en per kind (twee kinderen)); Jeugd r.b. Turnhout 14 juni 2013, *T.Fam.* 2015, 16 (een dwangsom van € 750 per keer dat het kind dat bij de moeder dient gebracht te worden er niet gebracht wordt, gemaximeerd op € 25.000).

²⁹⁴ P. SENAËVE, "De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387ter BW)" in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 917.

c. De verbeurte

270. De vraag *of* er wel sprake is geweest van verbeurte kan ook het voorwerp zijn van betwisting. Waar de omgangsgerechtigde kan beweren zich aangemeld te hebben ten huize van de (andere) ouder om het kind op te halen maar daar voor een gesloten deur stond, kan de (andere) ouder beweren dat de omgangsgerechtigde zich niet aangemeld heeft. Omgekeerd kan de omgangsgerechtigde beweren dat de (andere) ouder niet kwam opdagen, ondanks het feit dat het kind diende gebracht te worden, terwijl de (andere) ouder beweert zich ter plaatse aangemeld te hebben, doch dat de omgangsgerechtigde niet thuis bleek te zijn.

271. De omgangsgerechtigde draagt hier de bewijsplicht, het is aan hem om te bewijzen dat hem de uitoefening van zijn omgangsrecht ontzien werd door de (andere) ouder.

Met het oog op het voorzien van een geloofwaardig bewijsmiddel kan een gerechtsdeurwaarder ingeschakeld worden. De omgangsgerechtigde laat zich vergezellen door een gerechtsdeurwaarder bij het ophalen of opwachten van het kind en laat de deurwaarder een proces-verbaal van vaststelling opstellen ingeval de (andere) ouder niet thuis blijkt te zijn of niet komt opdagen. Deze processen-verbaal zijn een ijzersterk bewijsmiddel, doch deze (twee)wekelijkse vaststellingen beginnen na enige tijd een vrij kostelijke aangelegenheid te worden.

Eventueel kan men zich voor het bewijs van de verbeurte ook steunen op de klachtneerlegging waar men als omgangsgerechtigde toe overging bij het niet-afgeven van het kind (art. 431, eerste lid Sw. *j*^o art. 432, § 3 Sw.). Als bewijsmiddel is deze klachtneerlegging minder kracht toegekend dan de processen-verbaal van vaststelling van de gerechtsdeurwaarder. Een dader te kwader trouw kan in zijn verhoor na de klachtneerlegging stellen dat het beweerde slachtoffer zich niet aanmeldde voor de uitoefening van het omgangsrecht, doch zich rechtstreeks naar de politie wendde om over te gaan tot klachtneerlegging. Dit laatste is nochtans niet onmogelijk. De kans bestaat dat de omgangsgerechtigde inmiddels niet meer zo staat te springen om zijn omgangsrecht uit te oefenen, ware het almaar omdat hij vreest dat het kind zich enigszins weerbarstig zou gedragen, doch het als mooi meegenomen beschouwt de eertijds uitgesproken dwangsom te laten verbeuren.

*d. Artikel 1412, eerste lid, 3° Ger.W.*²⁹⁵

272. Aan de dwangsom die gekoppeld wordt aan het niet-uitvoeren van het verblijfs- of omgangsrecht kan het “supervoorrecht” *ex* artikel 1412 Ger.W. gekoppeld worden (art. 387*ter*, § 1, zesde lid BW).

---

²⁹⁵ Zie hiervoor C. VAN ROY, “Artikel 387*ter* BW”, in C. AERTS, C. VAN ROY, *Larcier Wet en duiding. Kids II*, Brussel, Larcier, 2014, 164.

De toepassing van artikel 1412 Ger.W. zorgt er voor dat de uitsluitingen en beperkingen *ex* artikel 1409 en 1410, § 1 Ger.W. niet toegepast worden op dwangsommen die vallen bij niet-naleving van omgangsregelingen (art. 1412, eerste lid, 3° Ger.W.). Ook zeer lage inkomens zoals een OCMW-uitkering kunnen volledig beslagen worden.

273. Deze mogelijkheid is m.i. niet voorbehouden voor de dwangsom die toegekend werd op grond van artikel 387*ter* BW, ook de dwangsom die in het kader van het (gevaar tot) niet naleven van een omgangsrecht toegekend werd op grond van het gemeenrechtelijke artikel 1385*bis* Ger.W. kan gekoppeld worden aan dit supervoorrecht, maar dit niet in het kader van het vonnis of arrest dat het omgangsrecht uitspreekt.

274. De omgangsgerechtigde die geconfronteerd wordt met een (risico op) weigering tot uitvoering van zijn omgangsrecht door de persoon bij wie het kind gehuisvest is, beschikt bijgevolg over twee mogelijkheden.

Als eerste kan men reeds in de procedure waarin de rechter de verblijfsregeling, dan wel het recht op persoonlijk contact uitspreekt de magistraat verzoeken om hier onmiddellijk een dwangsom aan te koppelen. Deze dwangsom wordt uitgesproken op grond van het gemeenrechtelijke artikel 1385*bis* Ger.W. In deze eerste uitspraak kan er geen supervoorrecht aan deze dwangsom gekoppeld worden, maar wanneer de omgangsgerechtigde persoon gehinderd blijft in zijn omgang met het kind, kan hij zich tot de rechter wenden en om een supervoorrecht verzoeken.

Als tweede verzoekt men de magistraat in de procedure waarin de hij de verblijfsregeling, dan wel het recht op persoonlijk contact uitspreekt nog niet om hier een dwangsom aan te koppelen. Wanneer de omgangsgerechtigde persoon vervolgens gehinderd wordt in zijn omgang met het kind kan hij zich tot de rechter wenden, die een dwangsom kan uitspreken op grond van artikel 387*ter* BW. Aan deze dwangsom kan de rechter wel onmiddellijk een supervoorrecht koppelen.

275. Essentieel is dat de magistraat in zijn beslissing uitdrukkelijk dient te stellen dat artikel 1412 Ger.W. van toepassing is, het supervoorrecht is niet automatisch van toepassing.²⁹⁶

Net zoals bij het koppelen van de dwangsom zelf aan de verblijfs- of omgangsregeling (*supra* nr. 263) is de rechter bovendien niet *verplicht* om toepassing te maken van het supervoorrecht *ex* artikel 387*ter*, § 1, vijfde lid BW. Hij *kan* een dwangsom uitspreken om te waarborgen dat de te nemen beslissing zal worden nageleefd en *kan* stellen dat voor de tenuitvoerlegging van die dwangsom, artikel 1412 Ger.W. van toepassing is (art. 387*ter*, § 1, vijfde lid BW).²⁹⁷

---

²⁹⁶ S. BROUWERS, “Hoe waarborgt het Belgisch recht de naleving van de omgangs- en verblijfsregeling voor kinderen?” (noot onder EHRM 15 januari 2015), *TJK* 2015/4, 368.

²⁹⁷ P. SENAEEVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387*ter* BW)” in P. SENAEEVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 914.

4. De dwangmaatregelen

276. Als meest vernieuwende en ingrijpende mogelijkheid bij niet-naleving van de omgangsregeling, creëerde de wetgever de mogelijkheid van gedwongen tenuitvoerlegging van de omgangsregeling (art. 387ter, § 1, vierde lid Ger.W.). Tot voor de wet van 2006 was deze mogelijkheid uitgesloten (*supra* nr. 2). Net zoals bij de “familierechtelijke dwangsom”, kan de rechter die voor de eerste maal uitspraak doet over de verblijfsregeling van het kind de gedwongen tenuitvoerlegging niet uitspreken, er moet reeds een rechterlijke beslissing over het verblijf van de kinderen uitgesproken zijn. Wanneer de omgangsgerechtigde na deze beslissing geconfronteerd wordt met een weigering door de ouder(s) van het kind, kan hij zich niet rechtstreeks tot een gerechtsdeurwaarder wenden; hij dient zich opnieuw tot de rechter te wenden, die zal oordelen of het al dan niet aangewezen is een gedwongen tenuitvoerlegging uit te spreken.

De rechter die hier uitspraak doet maakt de uiterst delicate afweging tussen het recht op fysieke integriteit en het recht op bescherming van het gezins- en familieleven.²⁹⁸

277. Om problemen van interpretatie te vermijden verduidelijkt het eerste lid van artikel 387ter, § 2 Ger.W. dat een uitspraak waarbij de rechter de regelingsakte in het kader van de echtscheiding door onderlinge toestemming homologeert eveneens hiertoe gerekend wordt en de rechter dan ook bij niet-naleving de verblijfsregeling zoals opgenomen in de regelingsakte de dwangmaatregelen kan uitspreken.

Onderhandse overeenkomsten worden hier niet toe gerekend; ouders kunnen na het beëindigen van hun niet-huwelijkse relatie de verblijfsregeling van hun kinderen regelen in een onderhandse overeenkomst, zonder deze te laten opnemen in een notariële akte (*supra* nr. 44), maar lopen hiermee het risico om bij niet-naleving van deze afspraken door één van hen beide in de kou te blijven staan.

278. De gedwongen tenuitvoerlegging is m.i. niet voorbehouden aan omgangsgerechtigde *ouders* die slachtoffer zijn van de onwil van de andere ouder, ook personen die een recht op persoonlijk contact op grond van artikel 375bis BW toegewezen kregen van de familierechtbank of het hof van beroep kunnen de rechter in een latere procedure verzoeken om een gedwongen tenuitvoerlegging.²⁹⁹

279. Indien de rechter een dwanguitvoering oplegt, bepaalt hij ook de meer specifieke regels van de gedwongen afgifte of terugname van het kind. Mogelijk kan hij een persoon aanwijzen

---

²⁹⁸ P. SENAËVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387ter BW)” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 908.

²⁹⁹ P. SENAËVE, “Artikel 387ter BW” in X., *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2010, nr. 3.

die de gerechtsdeurwaarder dient te vergezellen bij de dwanguitvoering, zoals een familielid of een psycholoog.

280. De dwangsom en de dwangmaatregelen worden in theorie niet al te snel gekoppeld aan de regeling van verblijfsco-ouderschap. Het zijn maatregelen die eigen zijn aan ouders die het kind gedurende meer beperkte tijd bij zich hebben, zoals een weekend om de 14 dagen of een dag per week, en het kind niet te zien krijgen.

Zo werd in een procedure voor de voorzitter in kort geding te Tongeren in 2013 de problematiek voorgelegd van een regeling van verblijfsco-ouderschap waarbij de moeder weigerde de kinderen mee te geven met de vader. De echtscheidingsprocedure was hangende en in het kader van artikel 1280 Ger.W. waren door de voorzitter in kort geding in een eerdere beschikking reeds voorlopige maatregelen uitgesproken, waaronder de regeling van verblijfsco-ouderschap voor de kinderen. De moeder hield de kinderen bij zich en weigerde ze mee te geven met de vader, waarna deze zich terug tot de voorzitter in kort geding had gewend met een verzoek om uitspraak van een dwangsom van € 1.000 per overtreding van de beschikking, en om gedwongen tenuitvoerlegging. De moeder verzocht de voorzitter om opschorting van het verblijfsco-ouderschap. De voorzitter heeft een dwangsom uitgesproken voor naleving van de regeling van verblijfsco-ouderschap, maar kende het verzoek om gedwongen tenuitvoerlegging niet toe.³⁰⁰

5. De wijziging van de verblijfsregeling en de uitoefening van het ouderlijk gezag

281. Bij weigering tot naleving van een omgangsregeling kan de rechter beslissen om de verblijfsregeling te wijzigen, in welke zin dan ook. Zoals het Hof van Cassatie terecht besliste, kan de rechter een verblijfsregeling opleggen die het recht van verdediging noch het beschikkingsbeginsel schendt, ingeval hij op een gemotiveerde wijze, op grond van de door de partijen overgelegde gegevens en binnen de grenzen van de tegenstrijdige vorderingen van de ouders, een verblijfsregeling oplegt in het belang van de ouders en de kinderen (*supra* nr. 200).³⁰¹

Indien dit binnen de grenzen van de tegenstrijdige vorderingen van de ouders valt, is het m.i. mogelijk voor de rechter om een verblijfsregeling totaal om te keren. Dit laatste is behoorlijk ingrijpend, doch kan in bepaalde omstandigheden aangewezen zijn. In extreme gevallen van het Parental Alienation Syndrome en vervreemding van een bekwame, toegewijde en machteloze ouder, kan een magistraat overwegen om de hoofdverblijfplaats van het kind te plaatsen bij de vervreemde ouder en het kind zelfs gedurende enige tijd af te zonderen van de dominerende ouder.

Casussen zoals deze dienen uiteraard met de grootste voorzichtigheid behandeld te worden.

---

³⁰⁰ KG Tongeren 23 september 2013, 13/250/C.

³⁰¹ Cass. 4 januari 2013, *T.Fam.* 2014/2, 50, noot T. VERCRUYSSÉ.

282. De rechter beschikt eveneens over de mogelijkheid om de gedupeerde ouder de exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag toe te kennen.³⁰²

6. De opschorting van de onderhoudsbijdrage

283. In de rechtsleer werd gesproken over een sanctionering van het niet naleven van de verblijfsregeling bij wijze van het opschorten van de onderhoudsbijdrage. De ouder die verhinderd wordt in zijn omgangsrecht zal vaak de ouder zijn die een maandelijkse onderhoudsbijdrage betaalt aan de andere ouder. Ter sanctionering van deze verhindering zou de ouder-slachtoffer niet langer de onderhoudsbijdrage betalen.

284. Bij de echtscheiding door onderlinge toestemming werd dit idee gekaderd in de *exceptio non adimpleti contractus*. In het bijzonder bij deze vorm van echtscheiding valt hier wat voor te zeggen, doch in de rechtsleer wordt het niet aanvaard. Als reden hiervoor wordt aangegeven dat de onderhoudsverplichting van een ouder haar grondslag niet vindt in de overeenkomst gesloten in het kader van de echtscheiding door onderlinge toestemming, maar wel in de wet (art. 203 t.e.m. 203*quater* BW). Aangezien de onderhoudsplicht ten aanzien van kinderen tot de openbare orde behoort, zou deze opschorting niet mogelijk zijn.³⁰³ Hoewel dit standpunt juridisch te verdedigen valt, acht ik deze opschorting efficiënter dan de moeilijk uit te voeren gedwongen tenuitvoerlegging. Niettemin zal dit *in se* bereikt worden door het opleggen van een dwangsom, die er voor zorgt dat er in hoofde van de onderhoudsgerechtigde ouder die weigert het kind mee te geven, aan het einde van de maand niet veel meer overschiet van de onderhoudsbijdrage die hij of zij mocht ontvangen van de ouder wiens contact met het kind verhinderd wordt.

7. Het treffen van een beschermingsmaatregel

285. In uitzonderlijke omstandigheden kan het niet-naleven door (één van) de ouders van een verblijfsregeling of een recht op persoonlijk contact leiden tot het opleggen van een jeugdbeschermingsmaatregel op vordering van het Openbaar Ministerie.

286. De bittere strijd die vaak tussen de ouders gevoerd wordt in het kader van de verblijfsregeling kan leiden tot een verontrustende situatie (VOS), waardoor het aanbieden of opleggen van jeugdhulpverlening maatschappelijk noodzakelijk kan zijn. Een verontrustende situatie wordt gedefinieerd als een situatie die de ontwikkeling van een minderjarige bedreigt, doordat zijn psychische, fysieke of seksuele integriteit of die van één of meer leden van zijn

---

³⁰² P. SENAEEVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387*ter* BW)” in P. SENAEEVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 906.

³⁰³ S. BROUWERS, “Hoe waarborgt het Belgisch recht de naleving van de omgangs- en verblijfsregeling voor kinderen” (noot onder EHRM 15 januari 2015), *TJK* 2015/4, 371, met verwijzing naar G. VERSCHULDEN, S. BROUWERS, K. BOONE, I. MARTENS, K. VERSTRAETE, “Overzicht rechtspraak. Familierecht (2001-2006)”, *TPR* 2007, 741.

gezin wordt aangetast, of doordat zijn affectieve, morele, intellectuele of sociale ontplooiingskansen in het gedrang komen.³⁰⁴ Het feit dat gezinsleden, in het bijzonder ouders, met elkaar in conflict liggen en het kind daardoor ongelukkig wordt kan leiden tot een verontrustende situatie.

In dergelijk geval kan het m.i. nodig zijn dat de hulpverlening wordt ingeschakeld. Deze hulpverlening kan zelf door de ouders of het kind gevraagd worden aan de hulpverleningsinstanties, maar ook het Openbaar Ministerie kan hier initiatief nemen. Het parket kan de jeugdrechter vorderen om het kind in bescherming te nemen.

287. Het hof van beroep te Gent bevestigde in 2015 een vonnis van de rechtbank van eerste aanleg van West-Vlaanderen waarin de rechtbank een maatregel van bewaring bevolen had ten aanzien van een kind dat door haar moeder weggehouden werd van de omgangsgerechtigde vader die het beste voor had met zijn kind. De communicatie tussen de ouders zat volledig geblokkeerd en het hof stelde zich de vraag of de hechte band tussen de moeder en haar kind wel gezond was.

Het hof volgde de rechtbank in zijn overweging dat het kind zich in een verontrustende situatie bevond die het nemen van een gerechtelijke maatregel noodzakelijk maakte.³⁰⁵

8. Schadevergoeding

288. In het kader van de strafprocedure (*infra* nr. 299) kan de persoon die slachtoffer is van de onwil van (één van) de ouders om het kind mee te geven zich tijdens of na de klachtneerlegging omwille van het niet-afgeven van een kind (art. 431 Sw. j^o art. 432, § 3 Sw.) burgerlijke partij stellen en de rechtbank verzoeken om de beklaagde te veroordelen hem een morele schadevergoeding te betalen.

289. M.i. kan dit tevens buiten het strafrechtelijke kader van de zaak getrokken worden. De toekenning van een morele schadevergoeding werd door de wetgever niet opgenomen bij de maatregelen van artikel 387*ter* BW. Toch meen ik dat het ontzeggen van een omgangsrecht aan een persoon die dat recht toegekend werd door een gerechtelijke uitspraak, beschouwd kan worden als een fout in de zin van artikel 1382 BW. De persoon bij wie het kind verblijft en die weigert om het kind af te geven aan, dan wel te brengen naar de omgangsgerechtigde persoon pleegt een fout in de zin van dit artikel. De omgangsgerechtigde persoon lijdt hierdoor aan morele schade, die in oorzakelijk verband staat met het foutieve gedrag van de persoon die er voor diende te zorgen dat de omgangsgerechtigde het uitgesproken of overeengekomen omgangsrecht kon uitoefenen.

De omgangsgerechtigde kan deze vordering om schadevergoeding op grond van artikel 1382 BW instellen samen met zijn verzoek om toepassing van (één van) de maatregelen *ex* artikel

---

³⁰⁴ Artikel 2, § 1, 54° Decreet betreffende de integrale jeugdhulp van 12 juli 2013, *BS* 13 september 2013.

³⁰⁵ Gent (protectionele zaken) 14 januari 2015, *TJK* 2015/4, 387, noot E. COENE.

387ter BW. Omwille van de samenhang met deze familierechtelijke dwangmaatregelen zal het m.i. de familierechtbank zijn die samen zal oordelen over zowel de familierechtelijke dwangmaatregelen als het gemeenrechtelijke verzoek om schadevergoeding op grond van artikel 1382 BW.

Verzoekt de omgangsgerechtigde enkel om toekenning van een schadevergoeding op grond van artikel 1382 BW en wordt niet verzocht om toepassing van (één van) de maatregelen *ex* artikel 387ter BW, kan de zaak m.i. niet aanhangig gemaakt worden bij de familierechtbank en zal het de burgerlijke rechtbank zijn die op grond van het gemeenrechtelijke artikel 568, eerste lid Ger.W. en gelet op haar volheid van bevoegdheid³⁰⁶ materieel bevoegd zal zijn om kennis te nemen van de vordering om morele schadevergoeding.

---

³⁰⁶ J. LAENENS, D. SCHEERS, P. THIRIAR, S. RUTTEN, B. VANLERBERGHE, *Handboek Gerechtelijk Recht*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2016, 276.

v. De procedure op eenzijdig verzoek

290. Met § 3 van artikel 387ter BW biedt de wetgever de mogelijkheid om *bij absolute noodzaak* de rechter bij eenzijdig verzoekschrift te vragen om beroep te doen op de dwangmaatregelen. Hierbij worden de gemeenrechtelijke artikelen 1026 tot 1034 Ger.W. inzake de procedure op eenzijdig verzoekschrift toegepast (art. 387ter, § 3, eerste lid BW).

Overeenkomstig het gemeenrechtelijke artikel 1028 Ger.W. zal de rechter de vordering in beginsel enkel op stukken onderzoeken. Dit neemt niet weg dat hij over de mogelijkheid beschikt de verzoeker in raadkamer te doen oproepen (art. 1028, tweede lid Ger.W.).

291. De verzoekende partij dient aan te tonen dat (cumulatief):

- de (andere) ouder(s) daadwerkelijk werd(en) aangemaand de uitspraak na te komen, en
- de (andere) ouder(s) zich heeft (hebben) verzet tegen de uitvoering van de beslissing.

De aanmaning kan plaatsgevonden hebben door een betekening met aanmaning bij gerechtsdeurwaardersexploot, maar ook bij aangetekend schrijven met ontvangstbewijs. Een officiële briefwisseling tussen de advocaten van de partijen, noch een e-mailbericht van het kantoor van een gerechtsdeurwaarder werden tot op heden aanvaard als aanmaning in de zin van artikel 387ter, § 3, eerste lid BW.³⁰⁷

292. De notie “absolute noodzaak” is m.i. restrictiever dan de voorwaarde van het gemeenrechtelijke artikel 584, eerste lid Ger.W., dat het heeft over de “gevallen die [de voorzitter] spoedeisend acht”, en wordt door de rechters zeer strikt toegepast.³⁰⁸

Een voorbeeld hiervan is te vinden in een arrest van het hof van beroep te Gent van 15 oktober 2007. Een kind dat zijn hoofdverblijf had bij zijn vader op grond van voorlopige maatregelen in afwachting van een behandeling ten gronde door de jeugdrechtbank, was na de zomervakantie niet teruggekeerd naar zijn vader. De vader had een procedure ingesteld op grond van artikel 387ter, § 3 BW, met het oog op het verkrijgen van dwangmaatregelen. Het hof meende dat de vader de absolute noodzaak onvoldoende aantoonde en wees het eenzijdige verzoek om die reden af. De zaak stond immers reeds voor behandeling ten gronde op de zitting van 15 november 2007 en in het maatschappelijk onderzoek had het 14-jarige kind aan de justitieassistent duidelijk gemaakt bij zijn moeder te willen wonen. Het hof meende dat de

---

³⁰⁷ P. SENAEEVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387ter BW)” in P. SENAEEVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 900, met verwijzing naar Antwerpen 24 september 2008, 2008/EV/45 (officiële briefwisseling tussen de advocaten) en Gent (Jk.) 15 januari 2007, 2005/RK/272 (e-mailbericht van het kantoor van de gerechtsdeurwaarder).

³⁰⁸ P. SENAEEVE, “Artikel 387ter BW” in X., *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2010, 20.

vader om die reden de absolute noodzaak van het nemen van de maatregel niet had aangetoond.³⁰⁹

De jeugdrechtbank te Charleroi deed een vergelijkbare uitspraak. Ook hier zou de zaak binnen minder dan een maand ten gronde behandeld worden door de rechter die eertijds de voorlopige maatregelen had uitgesproken waarvan in de huidige procedure de tenuitvoerlegging werd gevraagd. Om die reden meende de jeugdrechter dat er geen sprake was van absolute noodzaak.³¹⁰

In sommige zaken zou het voeren van een procedure op tegenspraak elke doeltreffendheid aan de gevraagde maatregel ontnemen. Hierbij kan gedacht worden aan de ouder die weigert het kind terug te geven aan de andere ouder en van wie geweten is dat hij op het punt staat het kind mee te nemen naar een ongekende plaats in het buitenland om zich daar definitief te gaan vestigen.

293. De wetgever laat hier niettemin de deur open naar de gemeenrechtelijke procedure van kort geding.

In het eerste lid van artikel 387ter, § 3 Ger.W. wees de wetgever er in 2006 reeds op dat deze nieuwe procedure op eenzijdig verzoek er kwam naast de gemeenrechtelijke procedure op grond van artikel 584 Ger.W.

294. In deze afzonderlijke procedure kan de rechter enkel gevraagd worden om *dwangmaatregelen* zoals een dwangsom³¹¹ of de gedwongen tenuitvoerlegging, een wijziging van de verblijfsregeling kan enkel gevraagd worden door een procedure op tegenspraak.³¹²

295. Ook de procedure op eenzijdig verzoekschrift is m.i. niet beperkt tot niet-naleving van een verblijfsregeling gegrond op artikel 374 BW. Ook omgangsgerechtigden die een recht op persoonlijk contact toegekend kregen op grond van artikel 375bis BW kunnen, in geval van niet-naleving door de ouders van het vonnis of het arrest waarin hen het recht toegekend werd, beroep doen op de procedure van eenzijdig verzoekschrift.

In een procedure voor de jeugdrechtbank te Nijvel deed een grootmoeder, die een recht op persoonlijk contact toegekend had gekregen op grond van artikel 375bis BW, beroep op artikel 387ter, § 3 BW. De jeugdrechter kende haar verzoek toe en sprak een dwangsom uit.³¹³

---

³⁰⁹ Gent 25 oktober 2007, *NJW* 2008/183, 456, noot GV.

³¹⁰ Jeugdrb. Charleroi (vakantiekamer) 5 juli 2007, *RTDF* 2009/1, 222.

³¹¹ Antwerpen (16^e bis k.) 12 februari 2014, *T.Fam.* 2015/1, 18, noot T. VERCRUYSSSE; Jeugdrb. Nijvel 26 februari 2014, *Act.dr.fam.* 2014, 231.

³¹² P. SENAËVE, "De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387ter BW)" in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 897.

³¹³ Jeugdrb. Nijvel 26 februari 2014, *Act.dr.fam.* 2014, 231.

296. De procedure wordt aanhangig gemaakt voor de familierechtbank of, indien de dwangmaatregel gevorderd wordt hangende de procedure in graad van hoger beroep, de familiekamer van het hof van beroep.³¹⁴

297. Een bijzonder aspect van de procedure op eenzijdig verzoek kwam aan bod in het arrest van het Hof van Cassatie van 25 februari 2011.³¹⁵

Een arrest van het hof van beroep te Antwerpen waarbij aan de vader van een kind een omgangsregeling werd toegekend werd door de moeder niet nageleefd. Bij eenzijdig verzoekschrift op grond van artikel 387ter, § 3 BW vroeg de vader dwangmaatregelen wegens systematische en doelbewuste niet-naleving door de moeder van de door het hof toegekende omgangsregeling. Het hof van beroep te Antwerpen bevestigde de bestaande omgangsregeling en legde hiervoor dwangmaatregelen op. Tegen dit arrest tekent de moeder cassatieberoep zowel als derdenverzet aan. Het Hof van Cassatie wees dit beroep terecht af als onontvankelijk, tegen de in laatste aanleg gewezen beslissing op eenzijdig verzoekschrift kunnen enkel de verzoeker en de eventueel tussengekomen partijen cassatieberoep instellen. In het bestreden arrest van het hof van beroep was de moeder geen partij of tussenkomen partij, waardoor zij volgens het Hof van Cassatie geen cassatieberoep tegen het arrest kan instellen. Het derdenverzet werd door het hof van beroep ontvankelijk doch ongegrond verklaard.

298. Indien het eenzijdig verzoek wordt afgewezen kan de verzoeker hoger beroep aantekenen binnen een maand na de kennisgeving ervan. Dit beroep wordt aangetekend door middel van een ter griffie van de familiekamer van het hof van beroep neergelegd eenzijdig verzoekschrift (art. 1031 Ger.W.).

Indien het verzoek wordt toegekend kan tegen de beschikking enkel derdenverzet aangetekend worden bij de familierechtbank. De onwillige ouder(s) is immers een partij die niet is tussengekomen. Het derdenverzet dient aangetekend te worden binnen een maand na de betekening van de beschikking (art. 1033-1034 Ger.W.).

---

³¹⁴ P. SENAËVE, “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387ter BW)” in P. SENAËVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 897.

³¹⁵ Cass. (1^e k.) AR C.10.0470 25 februari 2011, *Pas.* 2011/2, 667.

b. Strafrechtelijk

299. Het niet afgeven van een kind aan de persoon die recht heeft op omgang met dit kind is een misdrijf. Wanneer een ouder een kind bij zich houdt terwijl dit kind op grond van een rechterlijke beslissing op dat ogenblik bij een andere persoon zou dienen te verblijven, begaat de ouder een misdrijf, opgenomen in artikel 432, § 3 Sw.

De gedupeerde persoon kan hier strafklacht neerleggen, al dan niet met burgerlijke partijstelling.

300. Het is m.i. aan de ouder die het kind bij zich heeft om alles in het werk te stellen om het kind te overtuigen de verblijfsregeling na te leven. Het volstaat niet voor de ouder die het kind bij zich heeft om zich te verschuilen achter de tegenwerking door het kind. Het is aan hem om zijn gezag te doen gelden om de weerstand van het kind te overwinnen.³¹⁶

---

³¹⁶ Cass. 31 januari 2012, *RTDF* 2014, 949.

3. De weigering tot teruggave

301. De hierboven aangegeven maatregelen zoals deze van dwangsom en gedwongen tenuitvoerlegging, kunnen ook opgelegd worden in geval van weigering tot teruggave van het kind door de omgangsgerechtigde.

302. In een zaak voor de voorzitter in kort geding te Tongeren hield een vader het kind bij zich, terwijl hij het kind maar mocht zien in de neutrale bezoekenruimte. De voorzitter sprak in een beschikking van 2013 een dwangsom uit van 250 EUR per dag van niet-afgifte van het kind aan de moeder, en de deurwaarder werd op grond van artikel 387ter Ger.W. gemachtigd om het kind uit te halen ten huize van de vader of op elke andere plaats waar het zich bevond en mee te nemen, desgevallend in aanwezigheid van een vertrouwenspersoon en/of psycholoog en/of maatschappelijk werker, naar keuze van de moeder en vergezeld van een officier van de lokale politie.³¹⁷

4. De ontvoering naar het buitenland door een ouder

303. In de laatste paragraaf van artikel 387ter BW brengt de wetgever in herinnering dat het artikel geen afbreuk doet aan de internationale bepalingen die België verbinden op het vlak van de internationale ontvoering van kinderen (art. 387ter, § 4 BW).

Hierbij had de wetgever twee internationale instrumenten inzake kinderontvoering voor ogen, zijnde het verdrag van Den Haag van 25 oktober 1980³¹⁸ en de Brussel IIbis-verordening³¹⁹. Dit wordt hier niet verder besproken, gelet op het gebrek aan relevantie voor het onderzoek.

5. De weigering door de omgangsgerechtigde

304. De mogelijkheid bestaat evenzeer dat het niet de ouder(s) bij wie het kind zijn hoofdverblijf heeft, doch wel de omgangsgerechtigde is die het hem toegekende omgangsrecht niet uitoefent.

De vraag kan hierbij worden gesteld of deze omgangsgerechtigde persoon evenzeer kan onderworpen worden aan de maatregelen die hem dwingen zijn omgangsrecht uit te oefenen, in het bijzonder de specifieke, familierechtelijke dwangmaatregelen *ex art. 387ter* BW.

305. Hoewel de wetgever artikel 387ter BW in 2006 invoegde om in eerste instantie een hand te reiken aan de verblijfs- of omgangsgerechtigde die slachtoffer is van het niet kunnen

---

³¹⁷ KG Tongeren 7 oktober 2013, 13/255/C.

³¹⁸ Verdrag van Den Haag van 25 oktober 1980 over de burgerlijke aspecten van de internationale ontvoering van kinderen, goedgekeurd bij artikel 2 van de Wet van 10 augustus 1998, *BS* 24 april 1999, en voor België in werking sinds 1 mei 1999.

³¹⁹ EU-verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid en tot intrekking van verordening nr. 1347/2000, *Pb.L.* 338/1 van 23 december 2003.

uitvoeren van zijn verblijfs- of omgangrecht door de weerbarstige houding van de ouder(s), beperkt het artikel zich m.i. niet tot het omgangsgerechtigde slachtoffer. Het is evenzeer mogelijk dat de omgangsgerechtigde nalaat het hem toegekende omgangrecht uit te oefenen, en het kind, dan wel de (andere) ouder zich hierdoor benadeeld voelt.

306. Strikt juridisch kunnen de maatregelen *ex* artikel 387*ter* BW m.i. ook toegepast worden ingeval de omgangsgerechtigde nalaat zijn omgangsrecht uit te oefenen. Niettemin acht ik dit eerder theoretisch. Een niet-geïnteresseerde omgangsgerechtigde die zich niet aanmeldt om het kind op te halen of niet thuis blijkt te zijn wanneer de (andere) ouder zich aanmeldt voor afgifte van het kind is geen geëngageerde persoon van wie men als ouder wenst dat hij het kind bij zich houdt.

Toch bestaat de mogelijkheid dat de ouder die het kind bij zich houdt een signaal wenst te geven aan de omgangsgerechtigde die nalaat zijn omgangsrecht uit te oefenen. Zeker ingeval de omgangsgerechtigde persoon de andere ouder is kan de ouder die het kind bij zich houdt het belangrijk vinden dat het kind zijn andere ouder ook kent en deze ouder ook zijn steentje bijdraagt in de opvoeding van het kind. In dat geval kan deze ouder ook toepassing maken van artikel 387*ter* BW en de hierboven beschreven maatregelen.

6. De weigering door het kind?

307. Het kind zelf is ook een mens van vlees en bloed met een eigen karakter en wil, het is geen lappenpop die van de ene naar de andere ouder wordt doorgeschoven. Het is mogelijk dat het kind een danige afkeer ontwikkelt tegen een ouder dat het zelf pertinent weigert nog enig contact te onderhouden met deze ouder. Ongeacht of deze afkeer veroorzaakt werd door het handelen van de andere ouder, is deze afkeer een feit en kan er moeilijk naast gekeken worden. In het bijzonder bij iets oudere kinderen vanaf een leeftijd van 10-11 jaar dient aandacht besteed te worden aan eventuele gevoelens van afkeer tegenover één van beide ouders die ontstonden bij het kind.

308. In 1985 schreef de Amerikaanse psychiater Richard Alan GARDNER voor het eerst over het Parental Alienation Syndrome.³²⁰

Om te kunnen spreken van het Parental Alienation Syndrome, dienen er volgens GARDNER twee hoofdelementen aanwezig te zijn.

Als eerste dient er sprake te zijn van een ouder die zijn kind ten onrechte opstoot tegen de andere ouder, en op die manier een vervreemding tussen het kind en deze andere ouder veroorzaakt. Er is sprake van “brainwashing” door de ouder die de vervreemding

---

³²⁰ R.A. GARNER, “Recent trends in divorce and custody litigation”, *Academy forum* 1985, www.fact.on.ca/Info/pas/gardnr85.htm, 3-7.

veroorzaakt.³²¹ Belangrijk hierbij is dat dit ten onrechte gebeurt, de verstoten ouder heeft zelf niets gedaan om de vervreemding te veroorzaken. De definitie van GARDNER volgend, kan er bijgevolg geen sprake zijn van een Parental Alienation Syndrome in geval van vervreemding tussen een kind en zijn ouder die gedurende jaren in het buitenland verbleef zonder enig teken van leven te geven. Wanneer deze ouder na jaren terug ten tonele verschijnt en het kind contact weigert met deze ouder, zou dit niet passen in de definitie die GARDNER geeft aan het Parental Alienation Syndrome.

Naast deze “brainwashing” dient het kind, als gevolg van deze “brainwashing”, blindelings partij te kiezen voor de ouder die deze “brainwashing” uitvoerde en deelnemen aan het lasteren van de vervreemde ouder.³²²

309. GARDNER noemt naast deze twee hoofdelementen acht waarneembare hoofdkenmerken voor het Parental Alienation Syndrome.³²³

Als eerste wordt door één van beide ouders een *lastercampagne* gevoerd jegens de andere ouder. Deze lastercampagne wordt overgenomen door het kind en het kind verstoot één van zijn ouders, wil geen contact meer met die ouder en koestert een diepe haat tegenover hem of haar. Over werkelijke haat gaat het volgens GARDNER niet, het kind koestert nog wel affectie tegenover deze ouder, maar uit deze niet en maakt de ouder in plaats daarvan zwart.

Wanneer vervreemde kinderen hun afwijzende gedrag uitleggen tegenover de rechter, een justitieassistent, of een andere in het kader van de procedure aangestelde derde, halen ze uiterst lichtzinnige redeneringen aan die *onvoldoende* zijn om hun gedrag te *verantwoorden*. Kinderen zullen als reden waarom ze bij de ouder van wie ze vervreemden niet wensen te verblijven bijvoorbeeld aanhalen “omdat hij zo weinig spaghetti klaarmaakt”, “omdat ik er ‘s ochtends geen televisie mag kijken”, “omdat ik om 20:00 al moet gaan slapen”, of “omdat hij zo’n stomme mopjes vertelt”.

Als derde creëren de kinderen een extreem *zwart-wit beeld* tegenover de ouders. De ene ouder is perfect, terwijl over de andere ouder niets goed te vertellen is. De kinderen verdringen mooie herinneringen uit het verleden, ontkennen gelukkige momenten, vastgelegd op foto, of beweren zelfs dat zij gedwongen werden te lachen voor de camera.

---

³²¹ R.A. GARNER, S.R. SAUBER, D. LORANDOS, *International Handbook of parental alienation syndrome: Conceptual, clinical and legal considerations*, Springfield (IL), Charles C Thomas Publisher, 2006, 5.

³²² R.A. GARNER, S.R. SAUBER, D. LORANDOS, *International Handbook of parental alienation syndrome: Conceptual, clinical and legal considerations*, Springfield (IL), Charles C Thomas Publisher, 2006, 5.

³²³ M. DELAGE, “Le thérapeute familiale et l’aliénation parentale”, *Thér.Fam.* 2010, (27) 29-30; L. DRIESEN, *Ik wil mama én papa, allebei! : Over echtscheiding, verwerking, loyaliteit en hulpverlening*, Antwerpen, Garant, 2012, 85-86; R.A. GARDNER, “Parental Alienation Syndrome vs. Parental Alienation: Which Diagnosis Should Evaluators Use in Child-Custody disputes?”, *Am.J.Fam.Ther.* 2002, (93) 97; D. LORANDOS, “Parental Alienation” in S.J. MOREWITZ, M.L. GOLDSTEIN (eds.), *Handbook of Forensic Sociology and Psychology*, New York, Springer, 2014, (323) 328; E. SPRUIJT, H. HORSTING-KORMOS, *Handboek Scheiden en de Kinderen*, Houten, Bohn Stafleu van Loghum, 2010, 86-87.

De kinderen vinden dat hun vervreemdend gedrag *gerechtvaardigd* is. Wat de vervreemde ouder ook doet, zoals een kaartje sturen, een cadeautje geven of financiële steun bieden, het kind zal geen dankbaarheid of interesse tonen.

De kinderen zullen ook uitspraken of *verhalen* van de ouder die de vervreemding veroorzaakt *overnemen*. De uitspraken of verhalen worden voor waarheid genomen en de kinderen nemen ze over om ze tegen de andere ouder te gebruiken. Het kind gaat soms woorden of scenario's herhalen die het onmogelijk zelf begrepen kan hebben.

Een zesde kenmerk is het "*onafhankelijke denker*"-verschijnsel. Het kind blijft volhouden dat de vervreemding volledig zijn keuze is en niet is ingegeven door de andere ouder. De dominante ouder zal deze onafhankelijke houding van het kind ten volle ondersteunen.

In geval van conflict tussen de ouders zal het kind onvoorwaardelijk partij kiezen voor de dominante ouder. Het kind neemt een vooringenomen houding aan, weigert te luisteren naar het verhaal van de vervreemde ouder en *kiest automatisch partij* voor de dominante ouder.

Als laatste zal het kind zijn houding *uitbreiden naar de verdere familie* van de vervreemde ouder. Het kind zal zich na verloop van tijd ook afkeren van de verdere familie langs de kant van de vervreemde ouder, zoals neefjes, nichtjes, oma en opa.

310. Het is voor een magistraat uiterst moeilijk om in geval van Parental Alienation Syndrome de juiste maatregelen te treffen. *In se* is er sprake van een weigering door het kind, doch deze weigering is danig ingegeven door de gedragingen van de dominerende ouder dat het kind dringend uit deze negatieve spiraal weggetrokken dient te worden.

De vraag is op welke manier dit wegtrekken best gebeurt. GARDNER verdedigt dat de manier om hier coherent tegen op te treden de manier van de "cold turkey" is, door het kind eensklaps volledig weg te trekken uit het milieu van de dominerende ouder.

311. Ondanks het feit dat de theorie van GARDNER inmiddels omstreden werd, wordt het bestaan van ouderverstoting door onderzoek bevestigd.³²⁴

Onderzoekers KELLY en JOHNSTON sluiten zich niet aan bij de theorie van GARDNER en ontwikkelden m.i. een nieuw model rond ouderverstoting. Dit model is "zachter" dan de theorie van GARDNER, in die zin dat zij het accent meer leggen op het vervreemde kind en minder op de dominerende ouder.³²⁵ Waar GARDNER meer de nadruk legt op de

---

³²⁴ VAN DE MERWE, D., "Gezags- en verblijfsco-ouderschap vanuit ontwikkelingspsychologisch perspectief" in SENA EVE, P., SWENNEN, F., en VERSCHELDEN, G. (ed.), *Ouders en kinderen*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, 236.

³²⁵ VAN DE MERWE, D., "Gezags- en verblijfsco-ouderschap vanuit ontwikkelingspsychologisch perspectief" in SENA EVE, P., SWENNEN, F., en VERSCHELDEN, G. (ed.), *Ouders en kinderen*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, 236, met verwijzing naar J.B. KELLY en J.R. JOHNSTON, "The alienated child. A reformulation of parental alienation syndrome", *Family and Consiliation Courts Review* 2001, 39, 3, 249-266.

“brainwashing” door de dominerende ouder (*supra* nr. 308), kijken KELLY en JOHNSTON meer naar het kind en zijn gevoelens.

De rol van de dominerende ouder mag echter niet onderschat worden. Bij het horen van kinderen die dreigen te verzanden in een situatie van ouderverstoting, kon ik nog nooit vaststellen dat deze kinderen door de dominerende ouder op een positieve manier gestimuleerd werden in hun contact met de verstoten ouder.

312. Met de door GARDNER verdedigde “cold turkey” dient zeer voorzichtig omgegaan te worden, doch in sommige zaken lijkt dit de enige manier om een einde te stellen aan de negatieve spiraal waarin het kind terecht gekomen is.

Deze maatregel lijkt m.i. op dat ogenblik het meest in het belang van het kind, wat niet wegneemt dat men voorzichtig dient te zijn. Het nemen van een dwangmaatregel zou de zaken immers nog verder kunnen doen escaleren. De dominerende ouder voelt zich (nog meer) in het nauw gedreven en bindt de strijd met de andere ouder nog sterker aan. Hij dient nu maandelijks een dwangsom te betalen en speelt dit tegenover het kind uit, door te zeggen dat zij door de schuld van de andere ouder bepaalde uitstapjes niet langer kunnen doen of hij een bepaalde hobby moet laten vallen.

Hetzelfde geldt voor een gedwongen tenuitvoerlegging. Met materiële dwang moet het kind een weekend om de 14 dagen verplaatst worden naar het adres van de vervreemde ouder, wat telkenmale gepaard gaat met een scène van woede en verdriet.

313. Misschien zou een langdurig verblijf van het kind bij de vervreemde ouder het meest aangewezen zijn, dit op voorwaarde dat het gaat om een bekwame ouder met voldoende ruggegraat om deze probleemsituatie goed aan te pakken en het kind voldoende te coachen in deze problematiek, zonder te verzanden in de problematische houding die de andere ouder tot op dat ogenblik aangenomen heeft.

Goede begeleiding van het kind is hierbij m.i. essentieel, aangezien er niet vergeten mag worden dat het kind er – terecht of onterecht – van overtuigd is dat de verstoten ouder een slechte ouder is.

314. DRIESEN wijst terecht op de mogelijkheid van “gedeeltelijk” Parental Alienation Syndrome, waarin meerdere, maar niet alle symptomen van het Parental Alienation Syndrome aanwezig zijn.³²⁶ In deze zaken hebben kinderen nog wel contact met beide ouders, maar zal het verblijf bij de (deels) verstoten ouder met grote tegenzin gebeuren en ophalen of wegbrengen gepaard gaan met weerstand.

---

³²⁶ L. DRIESEN, *Ik wil mama én papa, allebei! Over echtscheiding, loyaliteit en hulpverlening*, Antwerpen-Apeldoorn, Garant, 2012, 86.

Dit is m.i. de meest ingewikkelde situatie. Een volledig vervreemd kind kan gebaat zijn met een “cold turkey”, maar in geval van een gedeeltelijke ouderverstoting acht ik dit geenszins aangewezen. Hoewel zeer moeilijk, moet hier gekeken worden naar hulpverlening, eventueel volgend op een grondig maatschappelijk onderzoek dat de meest belangrijke pijnpunten blootlegt.

VI. Het omgangsrecht binnen de Europese en internationale regelgeving

A. Inleiding

315. Internationaalrechtelijk wordt het recht op persoonlijk contact gewaarborgd door artikel 8 EVRM en door de artikelen 3, 7, 9 en 12 IVRK.³²⁷ Ook artikel 23 IVBPR verwijst naar het recht van een ouder op persoonlijke contacten met zijn kind.

316. Aangezien het uitgevoerde empirisch onderzoek uitwees dat het EVRM zowel als het IVRK uiterst marginaal aan bod kwamen in de onderzochte rechtspraak met betrekking tot de verblijfsregeling van de kinderen, wordt hieraan slechts beperkte aandacht besteed in deze thesis. Een verwijzing naar het IVBPR werd in het empirisch onderzoek nergens teruggevonden.

B. Het EVRM

1. Algemeen

317. Op 4 november 1950 ondertekende België het Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (hierna: het EVRM).³²⁸ Het verblijfs- en omgangsrecht vindt hier aansluiting in artikel 8 EVRM.

2. Artikel 8 EVRM

318. Artikel 8 EVRM waarborgt het recht op bescherming van het familie- en gezinsleven. De betekenis van dit artikel in het kader van het omgangsrecht is tweeledig. Enerzijds houdt het het recht in zich voor een ouder op het herstel van het contact met zijn kind, anderzijds legt het de nationale instanties de verplichting op om maatregelen hiervoor te nemen.³²⁹

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) acht het de taak van de staat om er voor in te staan dat ouders contact kunnen hebben met hun kinderen. Indien een staat hierin tekortschiet wordt artikel 8 EVRM geschonden. Het EHRM acht het de plicht van de staten om er voor te zorgen dat het contact tussen ouders en hun kinderen indien nodig hersteld wordt in het belang van het kind.³³⁰

---

³²⁷ G. VERSCHELDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, Die Keure, 2016, 382.

³²⁸ Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en Fundamentele Vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950, BS 19 augustus 1955, in werking getreden 14 juni 1955.

³²⁹ P. SENAËVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 674.

³³⁰ I. BOONE, “Gezag over de persoon van de minderjarige”, in G. VERSCHELDEN, I. BOONE, S. BROUWERS, L. DE SCHRIJVER en A. VAN THIENEN, “Overzicht van rechtspraak. Familierecht (2012-2017)”, *TPR* 2017, afl. 2-3, 1080.

319. In een arrest van 15 januari 2015 veroordeelde het EHRM Duitsland voor de schending van artikel 8 EVRM, in combinatie met artikel 13 EVRM.³³¹ De aanleiding voor deze veroordeling was het gebrek aan steun dat de Duitse staat gegeven had aan een omgangsgerechtigde ouder die door de andere ouder geboycot werd in de uitvoering van het hem door de Duitse rechter toegekende omgangsrecht.

De verzoeker was in 2003 vader geworden van een buitenhuwelijkse zoon en de moeder van het kind had steeds ieder contact tussen de verzoeker en zijn zoon geweigerd. In 2005 startte de vader een procedure voor de kantonrechter van Frankfurt, om tenslotte in 2014 te eindigen met een arrest van het hof van beroep van Frankfurt. Het kind was intussen reeds 11 jaar geworden en de vader had zijn zoon nooit gekend, omwille van de voortdurende tegenwerking van de moeder.

Het feit dat het omgangsrecht nooit uitgevoerd was geweest zou gelegen hebben aan het te povere karakter van de middelen die het Duitse recht voorzag met het oog op het afdwingen van de naleving van een omgangsrecht. De procedures zouden te lang aangeslept hebben en de opgelegde administratieve geldboetes waren te beperkt om de naleving van het omgangsrecht af te dwingen. De Duitse rechtscolleges zouden aan de moeder slechts een globale administratieve geldboete van € 300 opgelegd hebben, ondanks het feit dat de moeder zes maal het aan de vader toegekende omgangsrecht niet nageleefd had.

Het Europees Hof veroordeelde Duitsland tot betaling van een morele schadevergoeding van 15.000 EUR aan de vader en van een bedrag van € 6.436,53 voor de gerechtskosten.

Het is uiteraard nobel van het EHRM dat het erkent dat de Duitse instanties hier tekort geschoten hebben in het garanderen van contact tussen ouder en kind, doch het kwaad was hier waarschijnlijk reeds geschied. Door in zijn 11-jarig leven nooit contact gehad te hebben met zijn vader, zal er in deze zaak waarschijnlijk sprake zijn van oudervervreemding en mogelijk zelfs van ouderverstoting.

320. In het arrest *Ignaccolo-Zenide/Roemenië* was de moeder van de kinderen gescheiden van haar man, de vader van de kinderen. De kinderen hielden, ten gevolge van een gerechtelijke beslissing, hun hoofdverblijfplaats bij de moeder. Aan de vader was een omgangsrecht toegekend.

Toen de kinderen na een vakantie met hun vader in de Verenigde Staten niet terug keerden wendde de moeder zich naar de rechtbank van eerste aanleg te Boekarest, waar zij in een vonnis van 14 december 1994 een bevel tot terugkeer voor de kinderen verkreeg. Ondanks haar vele pogingen slaagde de moeder er niet in haar kinderen te laten terugkeren. Hierdoor wendde zij zich tot het Europees Hof waar zij het falen van de Roemeense overheid in het uitvoeren van haar verkregen gerechtelijke titel aankloeg als een schenden van artikel 8

---

³³¹ EHRM 15 januari 2015 (nr. 62198/21), *TJK* 2015/4, 360, noot S. BROUWERS.

EVRM. Het Europees Hof oordeelde dat de relatie tussen de moeder en haar dochters een “gezinsleven” in de zin van artikel 8 EVRM betrof. Aan de eerbiediging van dit gezinsleven hangen positieve verplichtingen in hoofde van de overheid. Het is de taak van de overheid om maatregelen te nemen om de ouder en zijn kind terug samen te brengen. Indien de overheid faalt in het nemen van deze maatregelen, maakt dit een schending uit van artikel 8 EVRM. Aangezien de Roemeense overheid volgens het hof gefaald had in het nemen van maatregelen die ervoor hadden kunnen zorgen dat de kinderen teruggekeerd waren naar hun moeder, had de overheid artikel 8 EVRM geschonden.³³²

321. Ook het arrest *Hansen/Turkije* handelde over een zaak van kindervervoering door een ouder en het nalaten van de overheid van het nemen van dwangmaatregelen. De Turkse staat werd door het Europees hof veroordeeld voor het tekortschieten in het nemen van deze dwangmaatregelen. Voor zover verenigbaar met het belang van het kind, dienen deze maatregelen dwingender te zijn dan het opleggen van een geldboete, zeker indien de geldboete niet volstaat om een effectief contact te herstellen.³³³

322. In artikel 8 EVRM kan ook een steunpunt gevonden worden voor de biologische, maar niet wettelijke ouder die contact wenst met zijn kind. Er kan opgeworpen worden dat een artikel 8 EVRM een recht op kennis van zijn genetische oorsprong kan worden gelezen. Dit recht op kennis is volgens het EHRM echter geen absoluut recht. Dit kan afgelezen worden zowel in het arrest *Gaskin* van 1989 als het arrest *Mikulic* van 2002. In beide zaken werd een schending van artikel 8 EVRM aangevoerd.

Reeds in het arrest *Gaskin* concludeerde het Hof dat het recht op persoonlijkheidsontwikkeling en -ontplooiing inherent is aan het recht op eerbiediging van het privéleven. Dit houdt nochtans geen absoluut recht in en dient enkel beschermd te worden onder artikel 8 EVRM indien er aanvaard wordt dat het recht op kennis van oorsprong wel degelijk een wezenlijke bouwsteen is van de menselijke persoonlijkheid.³³⁴ In de zaak *Gaskin* ging het *in se* niet om een omgangsrecht, doch wel om inzagerecht van de geregistreerde burger.³³⁵ Niettemin besloot het Hof dat het recht op kennis van oorsprong een wezenlijke bouwsteen is van de menselijke persoonlijkheid en beschermd wordt door artikel 8 EVRM. Dit kan m.i. getransponeerd worden naar het omgangsrecht.

In het arrest *Mikulic* behield het Hof dit standpunt. Ook hier ging het *in se* niet om een omgangsrecht. Mevrouw Mikulic meende dat de Kroatische rechtscollages haar vordering tot

---

³³² EHRM (1^e afd.) 25 januari 2000, nr. 31679/96, Ignaccolo-Zenide/Roemenië, *Juristenkrant* 2000 (weergave E. BREMS), afl. 3, 3 en *RTDF* 2000, 429.

³³³ EHRM (4^e afd.) 23 september 2003, nr. 36141/97, Sophia Gudrun Hansen/Turkije, *NJW* 2003, afl. 43, 1154, noot E. BREMS.

³³⁴ EHRM 7 juli 1989, *Gaskin/UK*, § 36-37, *Rev.trim.DH* 1990 (verkort), 353, noot P. LAMBERT.

³³⁵ De eisende partij verzocht de rechtbank om de overheid te veroordelen tot schadevergoeding, omwille van zijn plaatsing als kind in verschillende nalatige onthaalgezinnen. In het kader van deze procedure wenste hij inzage in zijn persoonlijk dossier dat eertijds door de rechtbank werd aangelegd. Dit werd hem geweigerd. Deze weigering hield volgens het Hof een schending van artikel 8 EVRM in zich.

vaststelling van het vaderschap niet efficiënt hadden uitgevoerd. Hierdoor had zij in onzekerheid geleefd aangaande haar persoonlijke identiteit, wat volgens haar een schending uitmaakte van artikel 8 EVRM. Ook hier besloot het hof dat informatie in verband met de herkomst bijdraagt aan de vorming van de persoonlijkheid.³³⁶ Ook dit kan m.i. getransponeerd worden naar het omgangsrecht. Toch oordeelde het Hof ook hier dat het hebben van deze informatie geen absoluut recht vormt.³³⁷

3. Het EVRM, ook voor het kind?

323. De vraag kan gesteld worden of het EVRM eveneens kan opgeworpen worden door het kind zelf. Heeft het kind “recht” op een contact met zijn ouders en/of andere familieleden en valt de bescherming van dit recht onder het door artikel 8 EVRM beschermde gezinsleven?

324. HEPS meent dat het door artikel 8 EVRM beschermde gezinsleven eveneens toegepast kan worden op de relatie tussen broers en zussen.³³⁸ In die zin zou het kind aanspraak kunnen maken op contact met zijn broers en/of zussen en zou deze aanspraak beschermd worden door artikel 8 EVRM. De juridische familiale band volstaat echter niet, er is eveneens een voldoende hechte feitelijke band vereist.³³⁹

325. Hoewel het EVRM geen hoorrecht voor het kind en evenmin een hoorplicht voor de magistraat in zich houdt, wordt gezegd dat langs artikel 8 EVRM dit hoorrecht, respectievelijk deze hoorplicht gewaarborgd wordt.³⁴⁰ Het gevolg hiervan zou zijn dat het EVRM op die manier verder zou gaan dan hetgeen vereist wordt door artikel 9 (2) IVRK en artikel 12 (2) IVRK, waarin enkel geschreven wordt dat elk kind dat in staat is hierover zijn mening te uiten de gelegenheid moet worden geboden om te worden gehoord en het aan de rechter toekomt om te beslissen het kind rechtstreeks te horen, dan wel via de tussenkomst van een derde.³⁴¹

326. Hoewel ik het moeilijk acht een ouder als volwassen persoon een plicht tot omgang met zijn kind op te leggen, kan moeilijk verdedigd worden dat artikel 8 EVRM enkel volwassenen het recht op omgang zou garanderen. Ook het kind heeft m.i. recht op omgang met zijn ouders, hievoor steunend op artikel 8 EVRM.

---

³³⁶ EHRM 7 februari 2002, nr. 53176/99, Mikulic/Kroatië, § 53.

³³⁷ P. SENA EVE, P. LEMMENS, *De betekenis van de mensenrechten voor het personen- en familierecht*, Antwerpen, Intersentia, 2003, 57; D. VAN GRUNDERBEECK, *Beginselen van personen- en familierecht. Een mensenrechtelijke benadering*, Antwerpen, Intersentia, 2003, 346; G. VERSCHULDEN, *Origineel ouderschap herdacht*, Brugge, die Keure, 2005, 182 en 195.

³³⁸ R. HEPS, “Het recht van broers en zussen om niet van elkaar te worden gescheiden: een reeds bestaand recht?”, *TJK* 2011/1, 26.

³³⁹ EHRM 13 juni 1979, nr. 6833/74, Marckx/België, RW 1979-80,947.

³⁴⁰ P. SENA EVE, P. LEMMENS, *De betekenis van de mensenrechten voor het personen- en familierecht*, Antwerpen-Groningen-Oxford, Intersentia, 2003, 37, met verwijzing naar de arresten Sahin, Sommerfeld en Hoffman t. Duitsland van 11 oktober 2001.

³⁴¹ P. SENA EVE, P. LEMMENS, *De betekenis van de mensenrechten voor het personen- en familierecht*, Antwerpen-Groningen-Oxford, Intersentia, 2003, 37.

Dit recht van het kind zal echter verzanden in een louter theoretisch recht, aangezien de uitoefening ervan botst op het recht op persoonlijke vrijheid en de onschendbaarheid van de woning van de volwassene.³⁴²

327. De vraag kan hier gesteld worden naar de rol van het tot de openbare orde behorende belang van het kind, wat m.i. voorrang heeft op de onschendbaarheid van de woning van de volwassene en misschien zelfs op zijn recht op persoonlijke vrijheid.

Het belang van het kind speelt hier een dubbele rol. Ik acht het in het belang van het kind contact te hebben met zijn ouders, doch een gedwongen contact met een weigerende ouder kan het belang van het kind schenden, indien het kind geconfronteerd wordt met een ongeïnteresseerde, afwijzende ouder.

C. Het IVBPR

328. Het Mensenrechtencomité V.N. oordeelde dat elk van de ouders op grond van artikel 23 IVBPR het recht houdt om persoonlijke contacten met zijn kind te behouden ook na de verbreking van hun samenleven, behalve in uitzonderlijke omstandigheden.³⁴³

In de onderzochte rechtspraak van het gevoerde empirisch onderzoek kwam het IVBPR nergens aan bod.

D. Het IVRK

1. Algemeen

329. Op 20 november 1989 werd het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind unaniem aangenomen door de algemene vergadering van de Verenigde Naties. Het werd afgesloten 30 jaar na het uitspreken van de Internationale Verklaring van de Rechten van het Kind en werd geratificeerd en ondertekend door 191 landen. Na goedkeuring van de wet van 25 november 1991 trad het IVRK in België in werking op 27 januari 1992.³⁴⁴

De Vlaamse, Franse en Duitse Gemeenschap hadden het Verdrag reeds vroeger goedgekeurd, bij decreten van respectievelijk 15 mei 1991³⁴⁵, 3 juli 1991³⁴⁶ en 25 juni 1991.³⁴⁷

---

³⁴² P. SENAËVE, P. LEMMENS, *De betekenis van de mensenrechten voor het personen- en familierecht*, Antwerpen-Groningen-Oxford, Intersentia, 2003, 37, met verwijzing naar Rb. Brugge 13 januari 1969, *RW* 1968-69, 1138.

³⁴³ P. SENAËVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 674, met verwijzing naar Mensenrechtencomité V.N. 27 juli 1988, Hendriks/Nederland.

³⁴⁴ Wet 25 november 1991 houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989, *BS* 17 januari 1992.

³⁴⁵ Decreet 15 mei 1991 houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989, *BS* 13 juli 1991.

³⁴⁶ Décret 3 juillet 1991 portant approbation de la convention relative aux droits de l'enfant, adoptée à New York le 20 novembre 1989, *MB* 5 septembre 1991.

2. Artikel 3 IVRK

330. In de Nederlandse vertaling van artikel 3 (1) IVRK wordt gelezen dat bij alle maatregelen betreffende kinderen de belangen van het kind de eerste overweging vormen.

Zoals hierboven aangegeven merkt een deel van de rechtsleer op dat de officiële Nederlandse vertaling niet strookt met de authentieke versies van het verdrag (*supra* nr. 122).³⁴⁸ Zowel in de authentieke Engelse vertaling (“*the best interests of the child shall be a primary consideration*”³⁴⁹) als in de authentieke Franse versie (“*l’intérêt supérieur de l’enfant doit être une considération primordiale*”³⁵⁰) staat geschreven dat het belang van het kind een zeer gewichtige overweging is, maar wel één die staat naast andere, even belangrijke overwegingen. Ook tijdens de voorbereidende werkzaamheden van het verdrag werd hierop gewezen.³⁵¹

331. Het Hof van Cassatie kent artikel 3 IVRK een eerder interpretatieve rol toe, in 1999 besloot het Hof dat het artikel geen directe werking had.³⁵² Reden hiervoor is volgens het Hof dat de bepalingen binnen artikel 3 IVRK onvoldoende nauwkeurig en volledig zijn, het artikel laat de Staten (te) veel ruimte om aan de vereisten van het belang van het kind te voldoen. Deze interpretatieve rol houdt in dat wanneer verschillende interpretaties van een juridische bepaling mogelijk zijn, voor deze interpretatie moet gekozen worden die het belang van het kind best dient.³⁵³

3. Artikel 7 IVRK

332. Artikel 7 (1) IVRK kent het kind het recht toe zijn of haar ouders te kennen en door hen te worden verzorgd. In dit artikel kan het recht geplaatst worden voor het kind om in het kader van artikel 374 BW (wettelijke ouders) als zowel artikel 375*bis* BW (natuurlijke ouders of zorgouders) contact te hebben met zijn ouders.

---

³⁴⁷ Dekret zur Billigung des Übereinkommens vom 20 November 1989 über die Rechte des Kindes, *BS* 9 August 1991.

³⁴⁸ P. SENAËVE, H. VANBOECKRIJCK, “De wet van 18 juli 2006 op het verblijfsverblijfsco-ouderschap, de blijvende saisine van de jeugdrechtbank en de tenuitvoerlegging van uitspraken aangaande verblijf en omgang”, *EJ* 2006, 129.

³⁴⁹ Artikel 3.1 Internationaal verdrag voor de Rechten van het Kind van 20 november 1989, *United Nations Treaty Series*, vol. 1577, nr. 27531, 46.

³⁵⁰ Artikel 3.1 Internationaal verdrag voor de Rechten van het Kind van 20 november 1989, *United Nations Treaty Series*, vol. 1577, nr. 27531, 64.

³⁵¹ S. DETRICK, *A commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*, Den Haag, Kluwer Law International, 1999, 91.

³⁵² K. HANSON, “Directe werking van het IVRK en “het belang van het kind”” (noot onder Cass. (2^e k.) 10 november 1999), *TJK* 2000/2, 66; P. SENAËVE, P. LEMMENS, *De betekenis van de mensenrechten voor het personen- en familierecht*, Antwerpen-Groningen-Oxford, Intersentia, 2003, met verwijzing naar Cass. AR C.99.0048.N (D.W./M.G.D.) 4 november 1999, *TJK* 2000, 62 en Cass. AR C.99.0111.N (V.H./V.D. e.a.) 4 november 1999, *RW* 2000-01, 232.

³⁵³ N. DESMET, “De inschatting van het belang van het kind” (noot onder Gent (vakantiekamer, zetelende in familiezaken) 24 augustus 2016), *TJK* 2017/1, 53.

333. Volgend op het recht van het kind zijn ouders te kennen, legt artikel 7 (2) IVRK de Staten die partij zijn van het verdrag de verplichting op de verwezenlijking van deze rechten te waarborgen in overeenstemming met hun nationale recht.

334. Met artikel 374 BW en artikel 375*bis* BW komt de Belgische wetgever m.i. voldoende tegemoet aan hetgeen hem opgelegd wordt door artikel 7 IVRK.

Het basisartikel met betrekking tot het omgangsrecht beperkt zich tot de wettelijke ouders, doch met het invoeren van artikel 375*bis* BW opent de wetgever de deur naar de ouders die niet het statuut hebben van wettelijke ouder maar toch een bijzondere band hebben met het kind. Deze bijzondere band kan van genetische aard zijn (natuurlijke ouders)³⁵⁴, dan wel van psychologische aard (pleeg- of zorgouders).

Naast de personen die een genetische band met het kind hebben, dan wel voor het kind gezorgd hebben, opent artikel 7 IVRK m.i. ook voor iemand als de draagmoeder van het kind de mogelijkheid om de rechtbank te verzoeken contact te hebben met het kind dat zij gedragen heeft en waarvan zij bevallen is. In de voorbereidende werken van het IVRK kan gelezen worden dat er aan het begrip “ouders” een ruime invulling moet worden gegeven. Ingeval er aan het begrip “ouders” een ruime invulling gegeven wordt kan een persoon als de draagmoeder hier inderdaad eveneens onder geplaatst worden.³⁵⁵

335. Artikel 7 IVRK heeft echter geen directe werking in de Belgische rechtsorde. Het Hof van Cassatie heeft hier in een arrest van 11 juni 2010 aangegeven dat het artikel onvoldoende duidelijk en volledig geformuleerd is om er directe werking aan te kunnen geven. De bepalingen van het artikel bieden de staat de mogelijkheid om het belang van het kind op eigen zienswijze in te vullen (art. 7 (2) IVRK). Hierdoor is het artikel onvoldoende duidelijk geformuleerd.³⁵⁶

4. Artikel 9 IVRK

336. Artikel 9 IVRK waarborgt het kind niet gescheiden te zullen worden van zijn ouders, tenzij de overheid beslist dat deze scheiding noodzakelijk is in het belang van het kind (art. 9 (1) IVRK), en garandeert partijen in procedures met betrekking tot deze problematiek hun standpunten naar voren te kunnen brengen (art. 9 (2) IVRK). Dit artikel houdt het omgangsrecht van elke ouder in zich.

---

³⁵⁴ L. PLUYM, “Het recht van het kind om zijn ouders te kennen (art. 7.1 IVRK) na heterologe medisch begeleide voortplanting, adoptie en draagmoederschap in België”, *TJK* 2012/1, 9.

³⁵⁵ R.J. BLAUWHOFF, *Foundational Facts, Relative Truths. A comparative law study on children's right to know their genetic origins* in *European Family Law Series*, nr. 25, Antwerpen, Intersentia, 2009, 57.

³⁵⁶ Cass. 11 juni 2010, *RTDF* 2011/1, 119, noot G. MATHIEU.

Het Hof van Cassatie kende artikel 9 (2) IVRK reeds in 1994 directe werking toe.³⁵⁷

5. Artikel 12 IVRK

337. Artikel 12 IVRK legt de Staten op het kind dat in staat is zijn eigen mening te vormen, het recht te verzekeren deze mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, en hierbij aan de mening van het kind passend belang te hechten in overeenstemming met zijn leeftijd en rijpheid. In artikel 12 (2) wordt hiervoor specifiek verwezen naar het recht van het kind om gehoord te worden, rechtstreeks of door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling.

338. Gelet op de directe werking van artikel 9 (2) IVRK (*supra* nr. 336), wordt aan artikel 12 IVRK eveneens directe werking toegekend. De reden hiervoor is het feit dat artikel 9 (2) IVRK beschouwd kan worden als het artikel dat de principes van artikel 12 IVRK toepast in echtscheidingsprocedures.³⁵⁸

Het belang van de directe werking van artikel 12 IVRK dient m.i. echter niet overschat te worden. De wetgever creëerde met artikel 1004/1 Ger.W. een solide basis voor het recht van het kind om gehoord te worden in procedures met betrekking tot het omgangsrecht.

339. Bepaalde rechtspraak leest in artikel 12 (2) IVRK de mogelijkheid voor minderjarigen tot vrijwillige tussenkomst in een procedure hen als kind aanbelangt, zoals de procedure tussen vader en moeder met betrekking tot de verblijfsregeling, of zelfs de mogelijkheid een rechtsvordering in te stellen zoals een vordering tot wijziging van de verblijfsregeling, wat m.i. een te extensieve interpretatie is van het artikel (*supra* nr. 232).

---

³⁵⁷ P. SENAËVE, P. LEMMENS, *De betekenis van de mensenrechten voor het personen- en familierecht*, Antwerpen-Groningen-Oxford, Intersentia, 2003, 111, met verwijzing naar Cass. 11 maart 1994, *EJ* 1995, 82, noot K. DEKELVER.

³⁵⁸ P. SENAËVE, P. LEMMENS, *De betekenis van de mensenrechten voor het personen- en familierecht*, Antwerpen-Groningen-Oxford, Intersentia, 2003, 141.

TWEEDE DEEL: DE WET VAN 18 JULI 2006 – HET EMPIRISCH ONDERZOEK

I. De systematiek van het empirisch onderzoek

340. Voor het uitvoeren van het doctoraal onderzoek werd beroep gedaan op de methode van het empirisch onderzoek, er worden directe, eigen waarnemingen gebruikt en door systematische observatie wordt getracht samenhangen tussen verschijnselen te ontdekken.

341. Het empirisch onderzoek is een jonge vriend van het recht. Tot voor kort richtte de empirie zich eerder naar de criminologie, sociologie en economie. In het recht ontwikkelde de onderzoeksmethode zich in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk als *Empirical Legal Studies*. Op het Europese continent nam Nederland het voortouw in deze nieuwe vorm van onderzoek in het privaatrecht.³⁵⁹

342. De empirie in het privaatrecht werd door de Nederlandse pioniers zoals Willem VAN BOOM omgedoopt tot de *civilologie*, wat door hen ingevuld wordt als *de verzameling van de wetenschappen die in onderlinge samenhang de kennis vergroten van de werking van het privaatrecht in de echte wereld*.³⁶⁰ Zoals VAN BOOM terecht aanhaalt, gaat privaatrechtelijk onderzoek immers over meer dan alleen interpretatie.³⁶¹ Het empirisch onderzoek zou sinds 2008 in Nederland in een stroomversnelling geraakt zijn.³⁶²

343. In Nederlandse publicaties met betrekking tot empirisch onderzoek wordt een onderscheid gemaakt tussen primaire, secundaire en tertiaire literatuur. In het primair onderzoek bouwt men voort op een eigen dataverzameling en brengt een rapportering van de analyse van deze data.

In het secundaire onderzoek bespreken civilologen de concrete uitkomsten van eerder door andere verzamelde en geanalyseerde data, en in het tertiaire onderzoek wordt gereflecteerd op de ontwikkelingen rondom de empirie en het privaatrecht, waarbij verwezen wordt naar secundaire bronnen.³⁶³

De *Empirical Legal Studies* beperken zich in hun omschrijving tot de methode van het primair onderzoek, essentieel is het aanleggen van een eigen dataverzameling.³⁶⁴

---

³⁵⁹ M.V. ANTOKOLSKAIA, “Opkomst van empirical legal studies: een vloek, een zegen, of allebei?”, *TPR* 2016, af. 2-3, 423.

³⁶⁰ W. VAN BOOM, I. GIESEN, “Tien jaar civilologie: hoe ver staan de luiken open?” in J. BAECK (ed.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge, die Keure, 2018, 16.

³⁶¹ W.H. VAN BOOM, “Empirisch privaatrecht. Enige beschouwingen over de rol van empirisch onderzoek in de hedendaagse privaatrechtswetenschap”, *TPR* 2013/1, 11.

³⁶² W. VAN BOOM, I. GIESEN, “Tien jaar civilologie: hoe ver staan de luiken open?” in J. BAECK (ed.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge, die Keure, 2018, 17.

³⁶³ W. VAN BOOM, I. GIESEN, “Tien jaar civilologie: hoe ver staan de luiken open?” in J. BAECK (ed.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge, die Keure, 2018, 19.

³⁶⁴ M.V. ANTOKOLSKAIA, “Opkomst van empirical legal studies: een vloek, een zegen, of allebei?”, *TPR* 2016, af. 2-3, 426.

344. Voortrekker in het empirisch onderzoek binnen het Belgisch recht is Ruben HEMELSOEN. Hij verdedigde in 2011 met succes zijn doctoraal proefschrift.³⁶⁵

345. Het in deze studie gevoerde onderzoek betreft een primair onderzoek, het bouwt op een eigen dataverzameling en betreft een rapportering van de analyse van deze data.

Aangezien het in dit werk gaat om een descriptieve vraagstelling, is gebruik gemaakt van de kwantitatieve inhoudsanalyse.³⁶⁶ Op grond van deze methode geef ik een kwantitatieve beschrijving van de inhoudsgegevens van de vonnissen en arresten van de jaren 2005 en 2013 waarin één van de ouders de rechtbank verzoekt om uitspraak van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, *i.e.*

- hoe vaak gaat de magistraat in op het verzoek van één van de ouders om uitspraak van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap als de andere ouder zich er tegen verzet,
- welke concrete criteria worden in overweging genomen bij het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap,
- hoe vaak worden deze concrete criteria in overweging genomen, ten voordele dan wel ten nadele van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap.

---

³⁶⁵ Zie hiervoor R. HEMELSOEN, *EOT-overeenkomsten. Een empirisch-juridische studie*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2012, 484 p.

³⁶⁶ Voor beschrijving hiervan zie R. HEMELSOEN, *EOT-overeenkomsten. Een empirisch-juridische studie*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2012, 128, met verwijzing naar F. WESTER en M. VAN SELM, "Inhoudsanalyse als systematisch kwantificerende werkwijze" in F. WESTER, K. RENCKSTORF en P. SCHEEPERS (eds.), *Onderzoekstypen in de communicatiewetenschap*, Alphen aan den Rijn, Kluwer, 2006, 121-150.

II. Het gevoerde onderzoek

A. Doelstelling en methode

346. Om een antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag werd het doel nagestreefd de rechtspraak aangaande het verblijfsco-ouderschap in kaart te brengen in heel Vlaanderen.

Hiervoor werd gewerkt met een zelf aangelegde databank. Na schriftelijke toelating van de voorzitters van de hoven en rechtbanken en de aangeschreven vrederechters, werd studie gedaan van de uitspraken van eerst het jaar 2005, dan het jaar 2013 van de kamers waar de mogelijkheid bestond dat er door (één van) de partijen een verzoek om verblijfsco-ouderschap ingesteld was.

347. De rechters aan wie de vraag kon gesteld worden om uitspraak te doen over een verzoek om verblijfsco-ouderschap waren in het jaar 2005 en het jaar 2013:

- de vrederechter, die uitspraak deed over dringende en voorlopige maatregelen in het kader van artikel 223 BW,
- de voorzitter in kort geding, die uitspraak deed over voorlopige maatregelen in het kader van artikel 1280 Ger.W.,
- de jeugdrechter,
- het hof van beroep.

Alle hoven van beroep van Vlaanderen verleenden hun medewerking, op de rechtbank van eerste aanleg te Oudenaarde na waren alle rechtbanken van eerste aanleg bereid mee te werken aan het onderzoek, en 11 vredegerichten reageerden positief op het verzoek om medewerking.

348. Voor het empirisch onderzoek werden de uitspraken van volgende veertig rechtscolleges³⁶⁷ geanalyseerd:

- Voor de arresten van de hoven van beroep:
  - o het hof van beroep te Antwerpen, namelijk:
    - de kamer die uitspraak deed over de hogere beroepen tegen de beschikkingen die in kort geding uitgesproken waren op grond van artikel 1280 Ger.W., en
    - de jeugdkamer
  - o het hof van beroep te Brussel, namelijk:
    - de Nederlandstalige kamer die uitspraak deed over de hogere beroepen tegen de beschikkingen die in kort geding uitgesproken waren op grond van artikel 1280 Ger.W., en
    - de Nederlandstalige jeugdkamer

---

³⁶⁷ Gelet op het feit dat de onderzochte jaren zich situeerden voor de wet van 2013 gaat het niet om rechtspraak van de familierechtbank, wat materieelrechtelijk geen verschil maakt.

- het hof van beroep te Gent, namelijk:
  - de kamer die uitspraak deed over de hogere beroepen tegen de beschikkingen die in kort geding uitgesproken waren op grond van artikel 1280 Ger.W., en
  - de jeugdkamer
- Voor de beschikkingen van de voorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg, zetelend in kort geding een uitspraak doende op grond van artikel 1280 Ger.W.:
  - De rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen
  - De rechtbank van eerste aanleg te Brugge
  - De Nederlandstalige kamers van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel
  - De rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde
  - De rechtbank van eerste aanleg te Gent
  - De rechtbank van eerste aanleg te Hasselt
  - De rechtbank van eerste aanleg te Ieper
  - De rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk
  - De rechtbank van eerste aanleg te Leuven
  - De rechtbank van eerste aanleg te Mechelen
  - De rechtbank van eerste aanleg te Tongeren
  - De rechtbank van eerste aanleg te Turnhout
  - De rechtbank van eerste aanleg te Veurne
- Voor de vonnissen van de jeugdrechtbanken:
  - De jeugdrechtbank te Antwerpen
  - De jeugdrechtbank te Brugge
  - De Nederlandstalige kamers van de jeugdrechtbank te Brussel
  - De jeugdrechtbank te Dendermonde
  - De jeugdrechtbank te Gent
  - De jeugdrechtbank te Hasselt
  - De jeugdrechtbank te Ieper
  - De jeugdrechtbank te Kortrijk
  - De jeugdrechtbank te Leuven
  - De jeugdrechtbank te Mechelen
  - De jeugdrechtbank te Tongeren
  - De jeugdrechtbank te Turnhout
  - De jeugdrechtbank te Veurne
- Voor de vonnissen van de vredegerichten:
  - Het vredegerecht te Aarschot
  - Het vredegerecht te Brasschaat
  - Het vredegerecht te Genk
  - Het vredegerecht te Gent (IV)
  - Het vredegerecht te Grimbergen
  - Het vredegerecht te Haacht
  - Het vredegerecht te Heist op den Berg
  - Het vredegerecht te Hasselt (I)

- Het vredegerrecht te Kortrijk (I)
- Het vredegerrecht te Veurne-Nieuwpoort (Nieuwpoort)
- Het vredegerrecht te Vilvoorde

349. Op de griffie van ieder rechtscollege werd een studie verricht van de uitspraken van het jaar 2005 en het jaar 2013. Indien één van beide ouders om (het behoud van) de regeling van verblijfsco-ouderschap verzocht had, werd de uitspraak in de databank opgenomen met vermelding van:

- de kamer,
- het rolnummer,
- de datum,
- de verzoeker van (het behoud van) de regeling van verblijfsco-ouderschap (vader of moeder),
- het al dan niet toekennen van het verzoek om verblijfsco-ouderschap door de rechter.

Bij iedere uitspraak werd ook aangeduid:

- welke concrete criteria de rechter in overweging had genomen bij het beoordelen van de verblijfsregeling,
- of deze criteria voor of tegen de regeling van verblijfsco-ouderschap opgeworpen waren,
- of deze criteria weerhouden werden.

350. Enkel de eerste vijftig uitspraken van deze rechtscolleges gedaan in 2005 en in 2013 die aan de hiervoor vermelde criteria (*supra* nr. 18) voldeden, werden in het onderzoek opgenomen.

Op de onderzochte uitspraken werd niet steeds de kamer vermeld van het rechtscollege dat de uitspraak deed. Hierdoor zal bij de verwijzing in de voetnoten naar de onderzochte rechtspraak niet steeds de kamer vermeld worden van de rechtbank of het hof van beroep door wie de uitspraak gedaan werd.

351. Het onderzoek leerde dat meestal alle uitspraken van het jaar in kwestie die voldeden aan de hierboven vermelde criteria (*supra* nr. 18) in het onderzoek opgenomen konden worden aangezien er zelfs niet steeds vijftig uitspraken gevonden werden waarin één van de ouders om (het behoud van) de regeling van verblijfsco-ouderschap verzocht.

352. Van de uitspraken werd vervolgens een inhoudsanalyse uitgevoerd. De centrale idee van inhoudsanalyse is het classificeren van woorden of grotere stukken tekst in een beperkt aantal inhoudscategorieën.³⁶⁸

---

³⁶⁸ R. HEMELSOEN, *EOT-overeenkomsten. Een empirisch-juridische studie*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2012, 127.

In dit onderzoek waren de inhoudscategorieën de criteria die door de magistraat in overweging genomen werden bij het vormen van zijn oordeel over het verzoek om verblijfsco-ouderschap van (één van) de ouders.

Van deze criteria werd vervolgens een kwantitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd met als doel een objectieve, kwantitatieve beschrijving van de criteria die in overweging genomen werden door de magistraat bij het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap van (één van) de ouders.

353. Bij het uitvoeren van het onderzoek werd een antwoord gezocht op volgende vragen, gecodificeerd in het computersysteem Excel:

- In hoeveel % van de gevallen waarin één van de partijen vraagt om (het behoud van) de regeling van verblijfsco-ouderschap, kent de rechter verblijfsco-ouderschap toe?
  - 0 = verblijfsco-ouderschap wordt niet toegekend
  - 1 = verblijfsco-ouderschap wordt toegekend
- Wie is vragende partij voor verblijfsco-ouderschap?³⁶⁹
  - Vader
  - Moeder
- Houdt de rechter rekening met het prioritair karakter van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap?
  - 0 = verblijfsco-ouderschap wordt niet als algemene regel beschouwd
  - 1 = verblijfsco-ouderschap wordt als algemene regel beschouwd
- Welke criteria worden door de rechter in overweging genomen bij zijn uitspraak over de verblijfsregeling en zorgen voor de afwijzing dan wel toekenning van het verzoek tot verblijfsco-ouderschap? Naast het meer algemene belang van het kind en belang van de ouders worden ook de “concrete omstandigheden van de zaken” in overweging genomen. In de loop van het onderzoek kwamen de volgende criteria, te plaatsen onder de “concrete omstandigheden van de zaak”, naar boven:
  - het advies van de onderzoeker, aangesteld door de magistraat, zijnde
    - het maatschappelijk onderzoek,
    - het politieel onderzoek,
    - het onderzoek door een aangestelde derde (psycholoog of psychiater)
  - de beschikbaarheid van de ouders,
  - de leeftijd van het kind,
  - de verstandhouding tussen de ouders,
  - de mening van het kind,

---

³⁶⁹ In het onderzoek werd geen uitspraak tegengekomen waarin het geschil bestond tussen een moeder en een adoptieve meemoeder.

- de behoefte van het kind aan continuïteit, *i.e.* het behoud van de huidige regeling,
- de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders,
- de bekwaamheid om voor het kind te zorgen,
- het comfort in huisvesting van de ouders,
- de betrokkenheid van de ouders,
- het familiaal of sociaal netwerk van de ouders voor opvang van het kind,
- het samen houden van broers en zussen,
- de stabiliteit in het leven of de leefomgeving van de ouders,
- de behoefte van het kind aan continuïteit, *i.e.* het verblijf in dezelfde omgeving gedurende lange(re) tijd,
- de afwezigheid van gewijzigde omstandigheden,
- het verschil in opvoedingsvisie of -stijl van de ouders,
- de relatie van het kind met de stief-familie,
- het verschil in levensstijl van de ouders,
- de fysieke of mentale beperking van het kind,
- parentificatie,
- de desinteresse van een ouder in het kind of het niet betrokken zijn in de opvang en opvoeding van het kind gedurende het samenleven van de ouders,
- de relatie tussen de verzoekende ouder en het kind,
- het behoud van de leefomgeving (de gezinswoning),
- de fysieke of mentale beperking van een ouder,
- de onwaardigheid van een ouder,
- de taakverdeling tijdens het samenleven,
- het verschil in religie of cultuur tussen de ouders,
- de verborgen fiscale intentie of de intentie van het ontwijken van betaling van een onderhoudsbijdrage voor het kind,
- de hobby's van het kind,
- de aanwezigheid van een huisdier,
- het aantal kinderen,
- medische attesten,
- de band tussen het kind en de familie van de verzoekende ouder,
- het verschil in levensniveau tussen de ouders,
- de financiële problemen van de verzoekende ouder,
- de gelijkheid tussen man en vrouw,
- het feit dat de andere ouder het kind niet veel bij zich wil,
- de woonbuurt van de verzoekende ouder.

De criteria werden opgenomen in het gecodificeerde systeem, en in de analyse van de uitspraken werd nagegaan welke criteria de rechters in overweging namen en werden de criteria als volgt aangeduid:

- 0 = het criterium werd niet opgeworpen,

- PRO+ = het criterium werd door de rechter weerhouden in het voordeel van verblijfsco-ouderschap,
- CON+ = het criterium werd door de rechter weerhouden in het nadeel van verblijfsco-ouderschap,
- PRO- = het criterium werd door een ouder opgeworpen in het voordeel van verblijfsco-ouderschap, maar werd door de rechter niet weerhouden,
- CON- = het criterium werd een ouder opgeworpen in het nadeel van verblijfsco-ouderschap, maar werd door de rechter niet weerhouden.

Wanneer een criterium opgeworpen werd en niet in overweging genomen werd omwille van onvoldoende bewijs, werd het criterium niet opgenomen in de lijst bij die zaak en dus aangeduid met 0; enkel wanneer de rechter zich uitspreekt over het criterium zélf als *pro* of *contra* verblijfsco-ouderschap (en het feit zelf voldoende bewezen werd) wordt het in de lijst opgenomen.

- Worden het EVRM en/of het IVRK mee in overweging genomen door de rechter bij zijn uitspraak over de verblijfsregeling?
  - 0 = het verdrag werd niet opgeworpen,
  - PRO+ = het verdrag werd weerhouden in het voordeel van verblijfsco-ouderschap,
  - CON+ = het verdrag werd weerhouden in het nadeel van verblijfsco-ouderschap,
  - PRO- = het verdrag werd opgeworpen in het voordeel van verblijfsco-ouderschap maar werd niet weerhouden,
  - CON- = het verdrag werd opgeworpen in het nadeel van verblijfsco-ouderschap, maar werd niet weerhouden.

B. Aantal uitspraken

354. Om opgenomen te worden in de resultaten van het onderzoek, diende een uitspraak cumulatief aan vier voorwaarden te voldoen (*supra* nr. 18):

- de uitspraak was een *eindbeslissing*,
- de beschikking in *kort geding* of het arrest in hoger beroep tegen een beschikking in kort geding was uitgesproken in een procedure op grond van *artikel 1280 Ger.W.*, niet op grond van het algemene artikel 584 Ger.W.,
- de beschikking, het vonnis of het arrest was een uitspraak *op tegenspraak*, geen uitspraak bij verstek, en
- in de zaak waarin uitspraak gedaan werd, *verzocht één van beide ouders om (het behoud van) de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap en verzette de andere ouder zich hier tegen.*

Dit laatste wil zeggen dat het ging over *alle* uitspraken waarbij een ouder verzocht om de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, dus zowel

- zaken waarin er nog geen sprake was van een overeengekomen of uitgesproken regeling en één van beide ouders de rechter verzocht om uitspraak van deze regeling,
- zaken waarbij de rechter uitspraak deed over de wijziging van een bestaande regeling en:
  - o een andere regeling dan het verblijfsco-ouderschap van toepassing was, een ouder de rechter verzocht om wijziging naar de regeling van verblijfsco-ouderschap en de andere ouder zich hiertegen verzette, of
  - o het verblijfsco-ouderschap van toepassing was en een ouder verzocht om wijziging naar een andere verblijfsregeling, doch de andere ouder de rechtbank verzocht de regeling van verblijfsco-ouderschap te behouden.

355. Voor het jaar 2005 werden bij het onderzoek van de hiervoor vermelde rechtspraak 644 uitspraken gevonden die aan deze voorwaarden voldeden. Voor het jaar 2013 waren dit al 1069 uitspraken.

Verdeling van de uitspraken :

TABEL 1

Rechtscollege	Aantal uitspraken 2005
Hof Antwerpen (KG)	16
Hof Antwerpen (JK)	15
Hof Brussel (KG)	7
Hof Brussel (JK)	16
Hof Gent (KG)	11

Rechtscollege	Aantal uitspraken 2013
Hof Antwerpen (KG)	25
Hof Antwerpen (JK)	42
Hof Brussel (KG)	10
Hof Brussel (JK)	13
Hof Gent (KG)	15

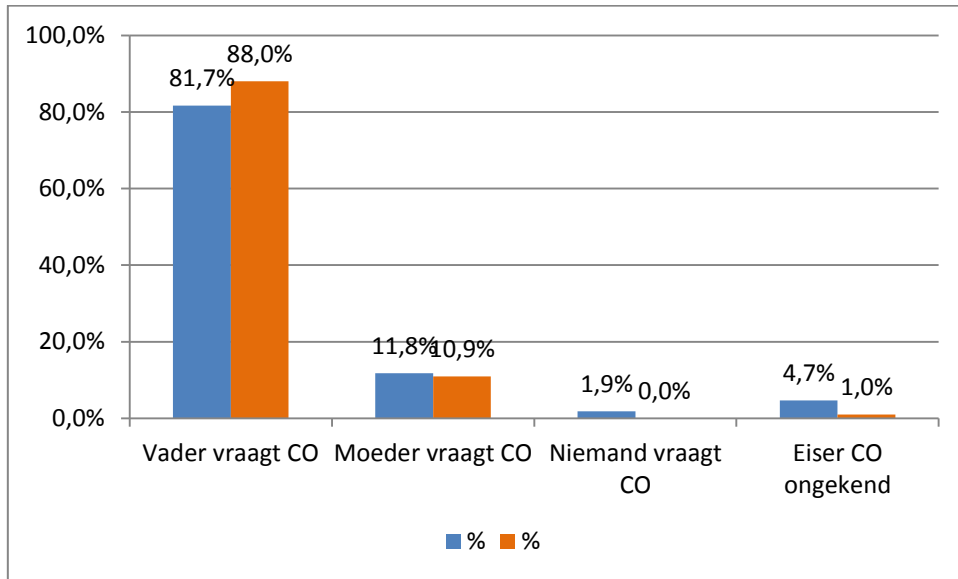
Hof Gent (JK)	15
KG Antwerpen	50
KG Brugge	50
KG Brussel	17
KG Dendermonde	25
KG Gent	19
KG Hasselt	11
KG Ieper	7
KG Kortrijk	18
KG Leuven	18
KG Mechelen	16
KG Tongeren	7
KG Turnhout	15
KG Veurne	3
JRB Antwerpen	42
JRB Brugge	49
JRB Brussel	23
JRB Dendermonde	24
JRB Gent	30
JRB Hasselt	17
JRB Ieper	9
JRB Kortrijk	13
JRB Leuven	30
JRB Mechelen	17
JRB Tongeren	2
JRB Turnhout	24
JRB Veurne	6
Vred. Aarschot	1
Vred. Brasschaat	1
Vred. Genk	1
Vred. Gent (IV)	4
Vred. Grimbergen	1
Vred. Haacht	4
Vred. Hasselt (I)	0
Vred. Heist op den Berg	4
Vred. Kortrijk (I)	0
Vred. Veurne-Nieuwpoort	0
Vred. Vilvoorde	3

Hof Gent (JK)	27
KG Antwerpen	50
KG Brugge	40
KG Brussel	25
KG Dendermonde	32
KG Gent	24
KG Hasselt	49
KG Ieper	13
KG Kortrijk	33
KG Leuven	25
KG Mechelen	30
KG Tongeren	12
KG Turnhout	29
KG Veurne	12
JRB Antwerpen	50
JRB Brugge	50
JRB Brussel	46
JRB Dendermonde	50
JRB Gent	50
JRB Hasselt	32
JRB Ieper	30
JRB Kortrijk	50
JRB Leuven	50
JRB Mechelen	41
JRB Tongeren	39
JRB Turnhout	46
JRB Veurne	19
Vred. Aarschot	0
Vred. Brasschaat	0
Vred. Genk	0
Vred. Gent (IV)	2
Vred. Grimbergen	2
Vred. Haacht	3
Vred. Hasselt (I)	0
Vred. Heist op den Berg	3
Vred. Kortrijk (I)	0
Vred. Veurne-Nieuwpoort	0
Vred. Vilvoorde	0

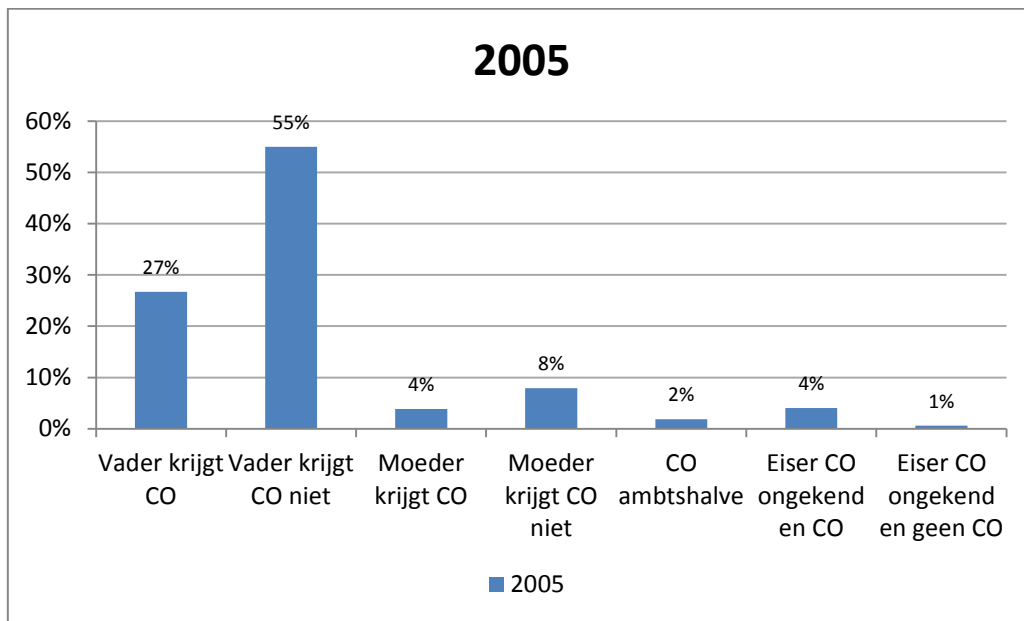

C. Wie vraagt en krijgt het verblijfsco-ouderschap?

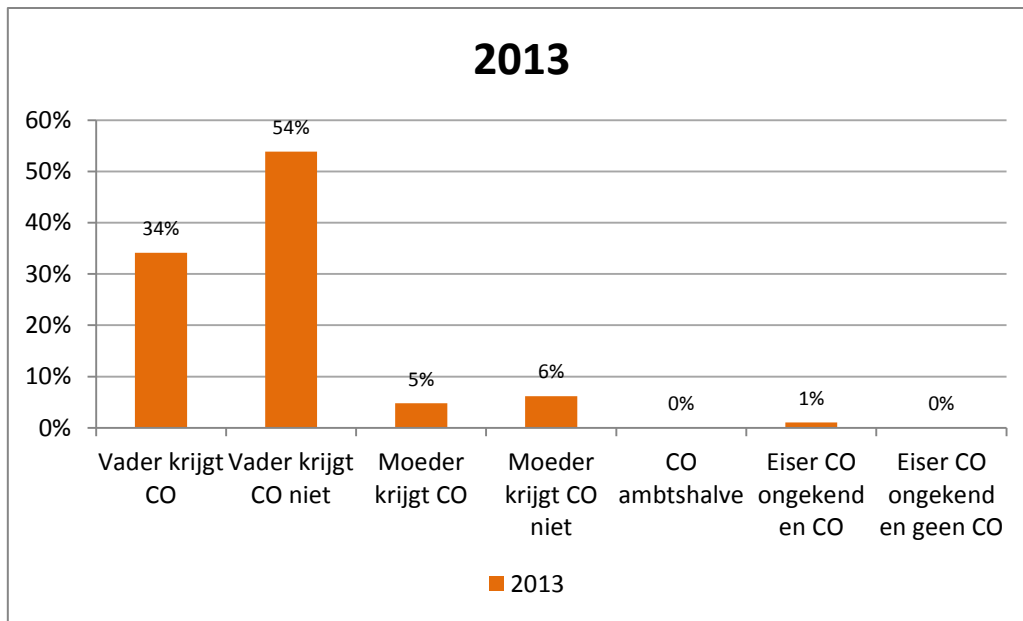
GRAFIEK 1

GRAFIEK 2

GRAFIEK 3

TABEL 2

2005	n	%
Vader vraagt CO	526	81,7%
Moeder vraagt CO	76	11,8%
Eiser CO ongekend	30	4,7%
Ambtshalve CO	12	1,9%
Totaal	644	100,0%

TABEL 3

2013	n	%
Vader vraagt CO	941	88,0%
Moeder vraagt CO	117	10,9%
Eiser CO ongekend	11	1,0%
Ambtshalve CO	0	0,0%
Totaal	1069	100,0%

356. Bij vergelijking van het aantal casussen waarin het verblijfsco-ouderschap verzocht wordt door de vader, respectievelijk de moeder, is het de vader door wie het verblijfsco-ouderschap overwegend gevraagd wordt. Hierin is het verschil tussen de jaren 2005 en 2013 verwaarloosbaar. In 2005 werd het verblijfsco-ouderschap in 87 % van de zaken verzocht door de vader³⁷⁰ en in 13 % van de zaken door de moeder³⁷¹, in 2013 werd het verblijfsco-

³⁷⁰ In 602 zaken beantwoordde de magistraat een verzoek van de vader of de moeder om verblijfsco-ouderschap. In 526 van deze zaken werd het verblijfsco-ouderschap door de vader verzocht. *i.e.* in 87,38 % van deze zaken.

ouderschap in 89 % van de zaken gevraagd door de vader³⁷², in 11 % van de zaken door de moeder.³⁷³

357. In 2005 krijgen vader en moeder quasi exact even vaak hun verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend. Zowel vader als moeder krijgen in 33 % van de zaken waarin zij om de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap verzoeken deze regeling toegekend.³⁷⁴ In 67 % van de zaken waarin om de regeling verzocht wordt, worden vader zowel als moeder afgewezen.³⁷⁵

In 2013 wordt het verzoek van de moeder vaker toegekend dan dat van de vader. Waar de moeder haar verzoek in 44 % van de zaken waarin zij om verblijfsco-ouderschap verzoekt toegekend ziet³⁷⁶, wordt het verzoek van de vader slechts in 39 % van de zaken waarin hij om verblijfsco-ouderschap verzoekt toegekend.³⁷⁷

358. De ambtshalve uitspraak van het verblijfsco-ouderschap werd in de onderzochte rechtspraak enkel teruggevonden in 2005. Waar de rechter in 2005 nog in een kleine 2 % van de zaken de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap uitsprak, ook al werd door geen van beide ouders om deze regeling verzocht³⁷⁸, werd in de onderzochte rechtspraak van 2013 geen enkele uitspraak van die aard teruggevonden. De uitspraken waarin de magistraat in 2013 besloot tot de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap waren steeds zaken waarin één van beide ouders verzocht had om toekenning van deze verblijfsregeling.

---

³⁷¹ In 602 zaken beantwoordde de magistraat een verzoek van de vader of de moeder om verblijfsco-ouderschap. In 76 van deze zaken werd het verblijfsco-ouderschap door de moeder verzocht. *i.e.* in 12,62 % van de zaken.

³⁷² In 1058 zaken beantwoordde de magistraat een verzoek van de vader of de moeder om verblijfsco-ouderschap. In 941 van deze zaken werd het verblijfsco-ouderschap door de vader verzocht. *i.e.* in 88,94 % van deze zaken.

³⁷³ In 1058 zaken beantwoordde de magistraat een verzoek van de vader of de moeder om verblijfsco-ouderschap. In 117 van deze zaken werd het verblijfsco-ouderschap door de moeder verzocht. *i.e.* in 11,06 % van deze zaken.

³⁷⁴ In 526 zaken beantwoordde de magistraat een verzoek van de vader om verblijfsco-ouderschap. In 172 van deze zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend. *i.e.* in 32,69 % van deze zaken. In 76 zaken beantwoordde de magistraat een verzoek van de moeder om verblijfsco-ouderschap. In 25 van deze zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend. *i.e.* in 32,89 % van deze zaken.

³⁷⁵ In 526 zaken beantwoordde de magistraat een verzoek van de vader om verblijfsco-ouderschap. In 354 van deze zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen. *i.e.* in 67,30 % van deze zaken. In 76 zaken beantwoordde de magistraat een verzoek van de moeder om verblijfsco-ouderschap. In 51 van deze zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen. *i.e.* in 67,11 % van deze zaken.

³⁷⁶ In 117 zaken beantwoordde de magistraat een verzoek van de moeder om verblijfsco-ouderschap. In 51 van deze zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend. *i.e.* in 43,59 % van deze zaken. In 66 van deze zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen. *i.e.* in 56,41 % van deze zaken.

³⁷⁷ In 941 zaken beantwoordde de magistraat een verzoek van de vader om verblijfsco-ouderschap. In 365 van deze zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend. *i.e.* in 38,78 % van deze zaken. In 576 van deze zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen. *i.e.* in 61,21 % van deze zaken.

³⁷⁸ In 12 van de 644 zaken, *i.e.* in 1,86 % van de zaken, sprak de rechter de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap uit, ook al had geen van beide ouders om deze regeling verzocht.

D. Territoriale verdeling

1. Toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap in 2005

TABEL 4

Arondissement	n	CO	%
Antwerpen	200	84	42,0%
Oost-Vlaanderen	128	50	39,1%
Vlaams-Brabant / Brussel	120	42	35,0%
Limburg	38	12	31,6%
West-Vlaanderen	158	47	29,7%
Totaal (2005)	644	235	36,5%

359. Uit de in het onderzoek opgenomen uitspraken van het jaar 2005, *i.e.* vóór de wet van 2006, blijkt dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap het meest werd toegekend in het huidige arrondissement Antwerpen. Met een verschil van meer dan 12% werd het verzoek het minst toegekend in het huidige arrondissement West-Vlaanderen (tabel 4).

2. Toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap in 2013

TABEL 5

Arondissement	n	CO	%
Antwerpen	316	151	47,8%
West-Vlaanderen	247	101	40,9%
Vlaams-Brabant / Brussel	174	69	39,7%
Oost-Vlaanderen	200	68	34,0%
Limburg	132	38	28,8%
Totaal (2013)	1069	427	39,9%

360. Uit de in het onderzoek opgenomen uitspraken van het jaar 2013, *i.e.* 7 jaar na de inwerkingtreding de wet van 2006, blijkt dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap nog steeds het meest werd toegekend in het huidige arrondissement Antwerpen (tabel 5). In bijna de helft van deze uitspraken sprak de rechter de regeling van verblijfsco-ouderschap uit.

Het verschil tussen het arrondissement met de meeste toekenningen van het verzoek en het arrondissement met de minste toekenningen van het verzoek werd in de in het onderzoek opgenomen uitspraken groter. In het huidige arrondissement Limburg werden 19% minder verzoeken om verblijfsco-ouderschap toegekend dan in het arrondissement Antwerpen (tabel 5).

3. Verschil tussen 2005 en 2013

TABEL 6

Arrondissement	2005	2013	Vershil
West-Vlaanderen	29,70%	40,90%	11,2%
Antwerpen	42,00%	47,80%	5,8%
Vlaams-Brabant / Brussel	35,00%	39,70%	4,7%
Limburg	31,00%	28,80%	-2,2%
Oost-Vlaanderen	39,10%	34%	-5,1%
Totaal	36,50%	39,90%	3,5%

361. Zeer interessant is het vergelijken van de uitspraken met betrekking tot de verzoeken om verblijfsco-ouderschap tussen de provincies (huidige arrondissementen).

In 2005 werden de verzoeken om verblijfsco-ouderschap het meest toegekend in de in het onderzoek opgenomen uitspraken van het arrondissement Antwerpen. In 42% van deze zaken werd het verzoek door de magistraat toegekend. Zeven jaar na inwerkingtreding van de wet van 2006 was dit percentage gestegen naar 47,8% en bleef Antwerpen in de in het onderzoek opgenomen uitspraken het arrondissement waar de rechtspraak het meeste oor had voor de verzoeken om verblijfsco-ouderschap.

362. De West-Vlaamse magistraten leken de meest toegewijde leerlingen. Van de laatste plaats stegen zij in de in het onderzoek opgenomen uitspraken met 11,2% naar de tweede plaats op de lijst (tabel 4 en 5).

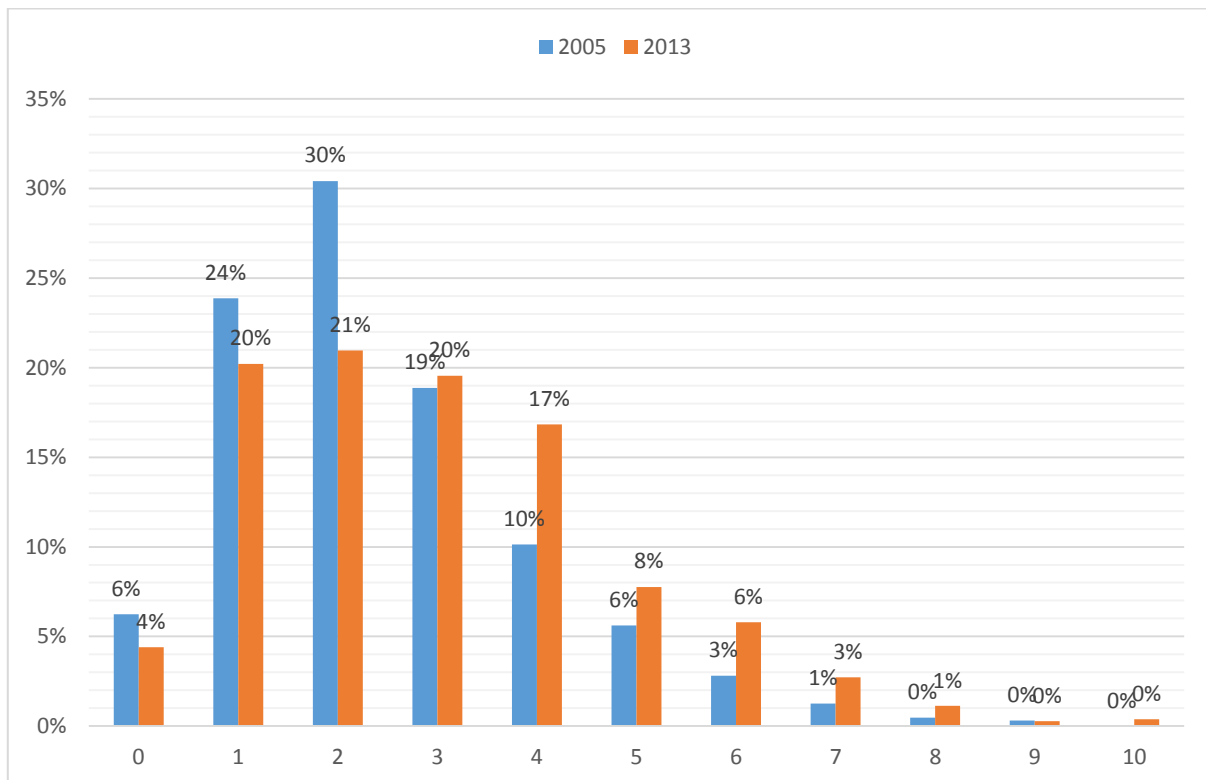
In de arrondissementen Limburg en Oost-Vlaanderen werd in de in het onderzoek opgenomen uitspraken een achteruitgang vastgesteld. Het toewijzen van de verzoeken van de ouders om verblijfsco-ouderschap nam af. In het arrondissement Limburg bleek een achteruitgang van meer dan 2%, in Oost-Vlaanderen zelfs van meer dan 5% (tabel 6).

E. Aantal criteria

363. In een tabel waarin gekeken wordt naar het aantal criteria dat gemiddeld in overweging werd genomen door de magistraat bij het nemen van een aan de onderzoekscriteria beantwoordende uitspraak, wordt een verschil gemerkt tussen beide jaren. Uitspraken waarin meer(dere) criteria in overweging worden genomen komen meer voor in 2013, uitspraken met een beperkt(er) aantal criteria komen meer voor in 2005.

Hierbij dient de nuance gemaakt te worden dat het enkel gaat over de criteria die opgenomen werden in de uitspraak en het mogelijk is dat er in de eventuele conclusies van raadslieden of mondelinge verklaringen ter zitting door de partijen bijkomende criteria ter sprake kwamen. In het onderzoek wordt uitgegaan van het feit dat het vonnis of arrest het onderwerp van de vordering zowel als de uiteengezette middelen van de partijen bevat (art. 780, eerste lid, 3° Ger.W.) en aldus alle door de partijen opgeworpen criteria in de uitspraak vermeld worden.

GRAFIEK 4

Aantal criteria (absolute getallen)³⁷⁹

Verdeling

TABEL 7

Criteria	2005	2013
0	40	47
1	155	216
2	195	224
3	121	209
4	65	180
5	37	83
6	18	62
7	8	29
8	3	12
9	2	3
10	0	4

Criteria	2005	2013
0	6%	4%
1	24%	20%
2	30%	21%
3	19%	20%
4	10%	17%
5	6%	8%
6	3%	6%
7	1%	3%
8	0%	1%
9	0%	0%
10	0%	0%

---

³⁷⁹ 0 = de magistraat verwijst naar geen enkel concreet criterium, 1 = de magistraat verwijst naar één concreet criterium, 2 = de magistraat verwijst naar twee concrete criteria, 3 = de magistraat verwijst naar drie concrete criteria, enz.

F. Verantwoording van de volgorde van de behandeling van de criteria in de tekst

364. In deze tekst worden als eerste de omstandigheden, eigen aan de zaak, behandeld. Deze meer concrete criteria worden vervolgens behandeld in afgaande lijn. Hiervoor wordt uitgegaan van de resultaten van het onderzoek van de uitspraken van 2013. Als eerste wordt het criterium behandeld dat het meest aan bod kwam in het jaar 2013 – los staande van het feit of het criterium weerhouden werd of niet – als laatste wordt één van de criteria behandeld dat niet voorkwam in 2013, maar wel in 2005.

365. Er wordt gekozen om de volgorde van behandeling te steunen op de criteria die teruggevonden werden in de onderzochte rechtspraak van 2013. De reden hiervoor is tweeledig.

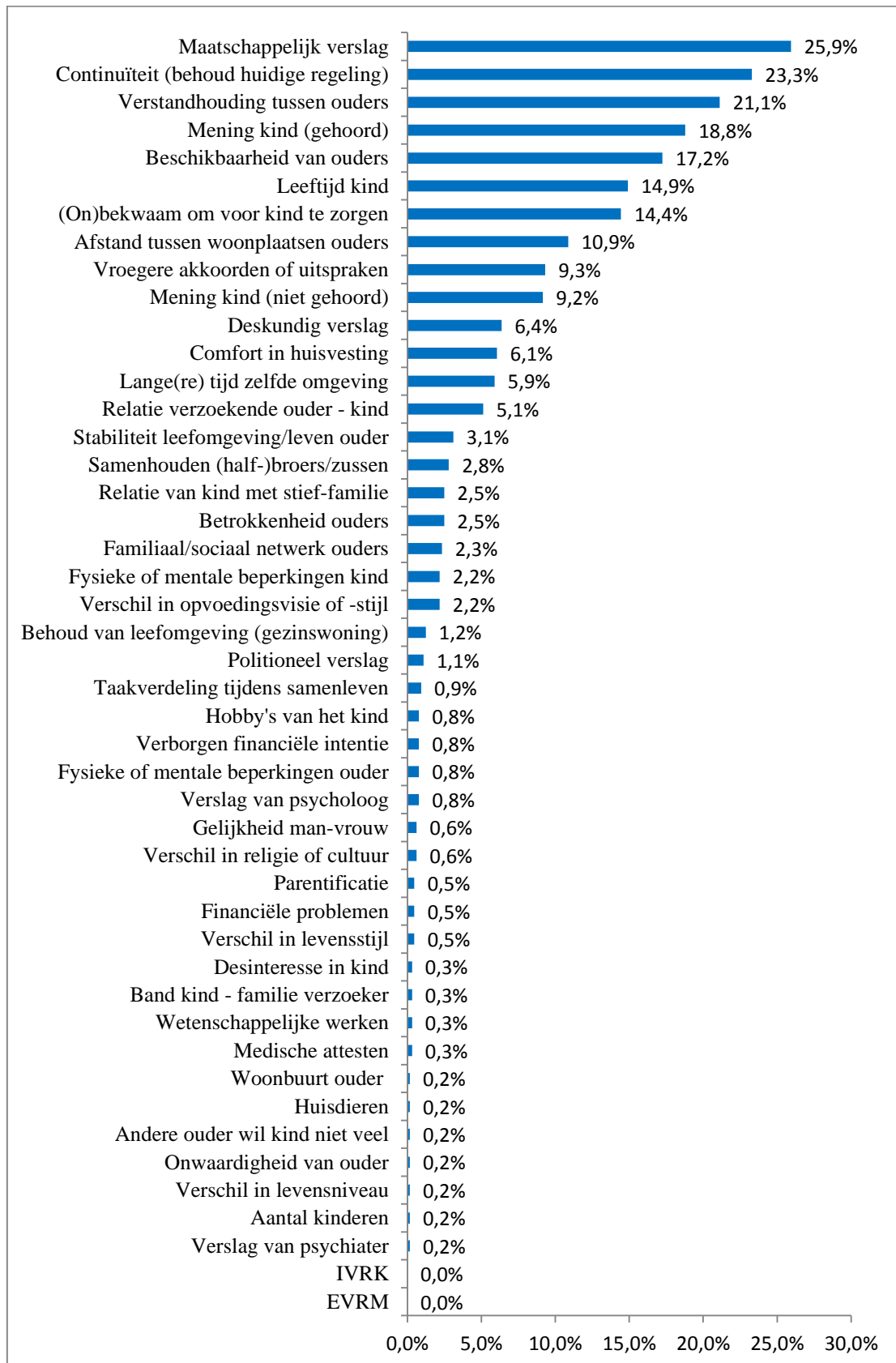
Als eerste werd er in 2013 vaker uitspraak gedaan over een eenzijdig verzoek om verblijfscoouderschap. Waar er in 2005 slechts 644 uitspraken gevonden werden die aan de onderzoekscriteria voldeden, werden in de onderzochte rechtspraak van 2013 1069 uitspraken gevonden.

Daarnaast namen de rechters ook binnen de uitspraken *in se* meer criteria in overweging (*supra* nr. 363).

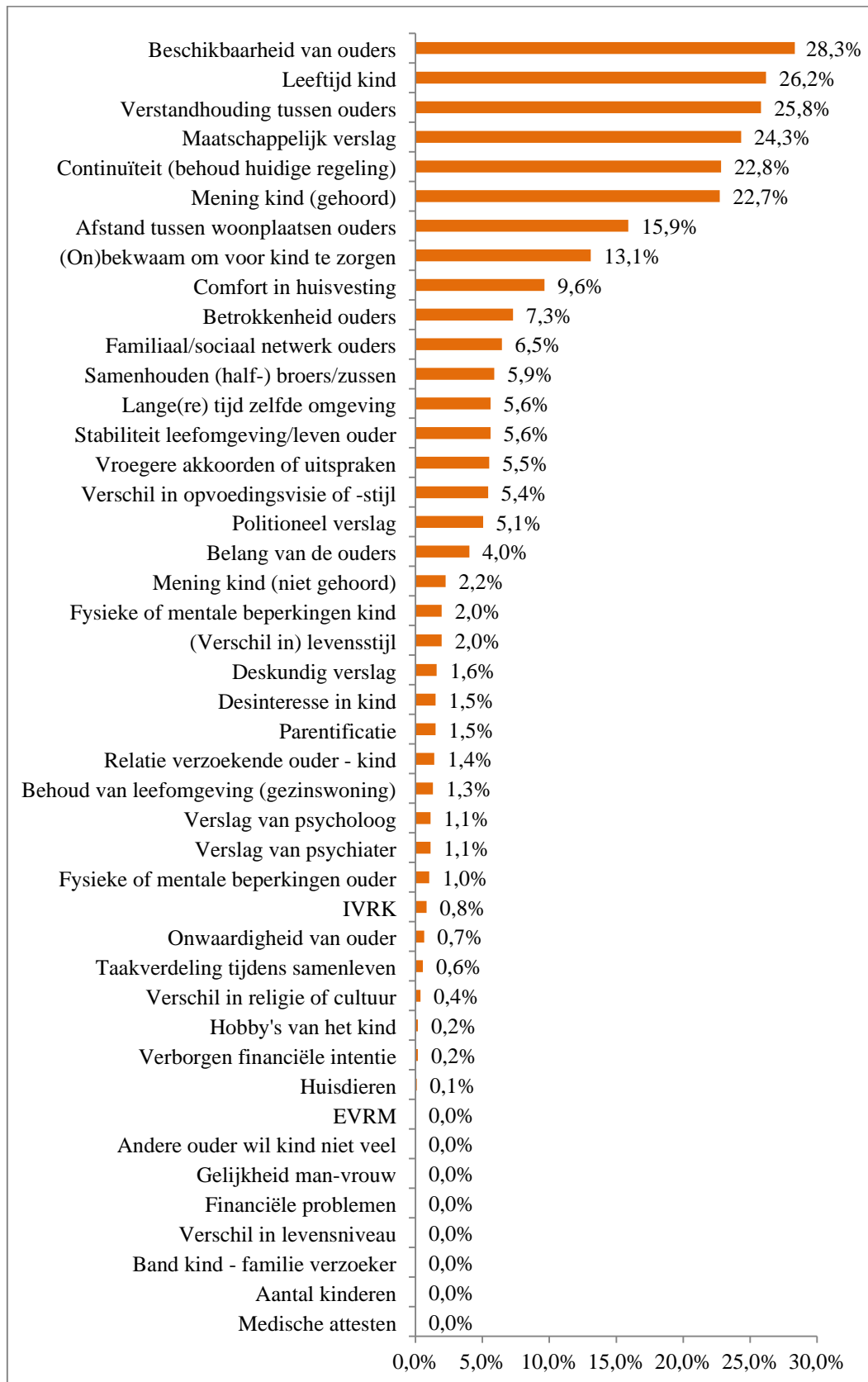
Concrete omstandigheden, eigen aan de zaak, voor het jaar 2005:

GRAFIEK 5

Concrete omstandigheden, eigen aan de zaak, voor het jaar 2005:

GRAFIEK 6

366. In de concrete omstandigheden, eigen aan de zaak, werden vier criteria gevonden waarin de rechter rekening hield met de mening van een derde, deskundige persoon, die door hem zelf aangesteld werd met het verzoek hem te adviseren. Het gaat hier om:

- het maatschappelijk verslag,
- het deskundig verslag van een psychiater of een psycholoog,
- het politieel verslag.

Het aantal maal dat deze criteria in overweging werden genomen, verschilt danig. Het maatschappelijk verslag was in het jaar 2005 het criterium dat bij het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap het meest in overweging genomen werd door de beslissende magistraat, en stond in het jaar 2013 op de vierde plaats (*supra* nr. 365).³⁸⁰ Het verslag van een psychiater kwam in het jaar 2005 in minder dan 1 % van de zaken aan bod³⁸¹, in 2013 in amper 1 % van de zaken.³⁸²

367. Deze criteria, hierboven afzonderlijk aangeduid in de tabel, zullen samen behandeld worden in de overkoepelende titel “Het advies van een onderzoeker, aangesteld door de magistraat”. Het criterium wordt vervolgens onderverdeeld in enerzijds het maatschappelijk onderzoek en anderzijds de andere vormen van onderzoek, om reden dat het maatschappelijk onderzoek op danige manier uitsteekt boven de twee andere vormen van onderzoek, namelijk het politieel onderzoek en het deskundig onderzoek.

---

³⁸⁰ In 2013 werd in 260 van de 1069 zaken door de magistraat een maatschappelijk onderzoek bevolen, *i.e.* in 24,32 % van de zaken. In 2005 werd in 221 van de 644 zaken door de magistraat een maatschappelijk onderzoek bevolen, *i.e.* in 34,32 % van de zaken.

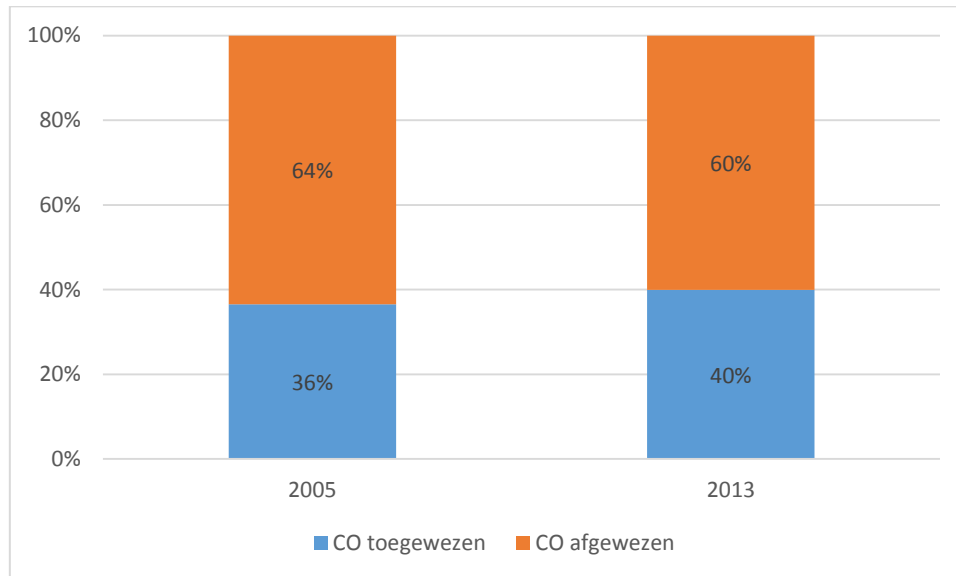
³⁸¹ In 1 van de 644 zaken werd door de magistraat psychiater aangesteld voor onderzoek, *i.e.* in 0,16 % van de zaken.

³⁸² In 12 van de 1069 zaken werd door de magistraat een psychiater aangesteld voor onderzoek, *i.e.* in 1,12 % van de zaken.

G. Het prioritaire karakter van het verblijfsco-ouderschap – de wil van de wetgever

1. Algemeen: Meer verblijfsco-ouderschap na 2006?

GRAFIEK 7

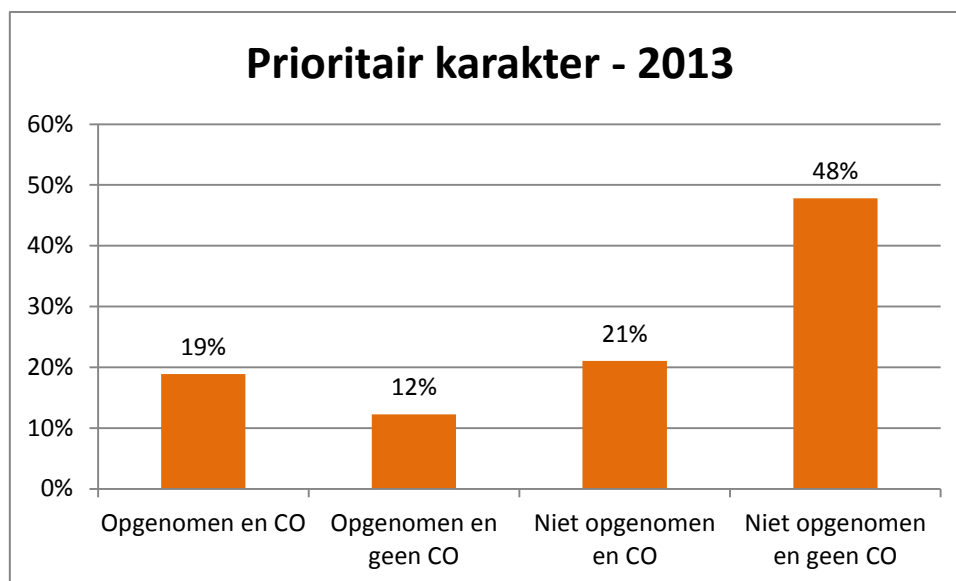
368. Het naast elkaar leggen van de absolute cijfers van het al dan niet toekennen van een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap door de magistraten in de jaren 2005 en 2013, tonen een zeer lichte stijging aan. Waar in het jaar 2005 in slechts 36 % van de uitspraken een verzoek om verblijfsco-ouderschap positief beantwoord werd³⁸³, was dit in 2013 in 40 % van de uitspraken.³⁸⁴ Hoewel dit resultaat vrij verrassend is en waarschijnlijk niet hetgeen de wetgever in 2006 voor ogen had, dient het m.i. met enige terughoudendheid bekeken te worden, aangezien de omstandigheden waarin het verblijfsco-ouderschap gevorderd werd in 2005 en in 2013 niet noodzakelijk dezelfde waren. Er dient m.i. rekening gehouden te worden met het feit dat de ouders eventueel sneller deze regeling verzocht zullen hebben, het verschil niet makende tussen het karakter van “algemene regel” en dat van “bij voorrang door de rechter te onderzoeken regeling”.

³⁸³ In 2005 werd in 235 van de 644 zaken waarin door één van de ouders om verblijfsco-ouderschap verzocht werd of de magistraat ambtshalve een regeling van verblijfsco-ouderschap uitsprak, door de magistraat een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap bevolen, *i.e.* in 36,49 % van de zaken.

³⁸⁴ In 2013 werd in 427 van de 1069 zaken waarin door één van de ouders om verblijfsco-ouderschap verzocht werd door de magistraat een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap bevolen, *i.e.* in 39,94 % van de zaken.

2. Concreet : Het prioritaire karakter van het verblijfsco-ouderschap als criterium

GRAFIEK 8

369. In de uitspraken van 2013 kan worden gezocht naar een expliciete verwijzing door de magistraten naar het prioritaire karakter dat al dan niet toegekend dient te worden aan de specifieke regeling van verblijfsco-ouderschap, zich hierbij steunende op het tweede lid van artikel 374, § 2 BW.

370. In meer dan 30 % van de zaken waarin om de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap verzocht werd door één van de ouders verwees de magistraat naar het prioritaire karakter van deze verblijfsregeling.³⁸⁵ Een verwijzing naar dit prioritaire karakter bracht niet *a priori* met zich mee dat het verzoek werd toegekend. In minder dan 61 % van deze zaken, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend³⁸⁶, in 39 % van deze zaken werd het verzoek alsnog afgewezen.³⁸⁷

371. Ongeveer de helft van de criteria die in het onderzoek naar boven kwamen (*supra* nr. 365) gaven aanleiding tot het afwijzen van het verzoek om verblijfsco-ouderschap, ondanks het feit dat de magistraat in zijn uitspraak wees op het prioritaire karakter dat de wetgever in 2006 toekende aan de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap.

³⁸⁵ In 333 van de 1069 zaken werd verwezen naar het prioritaire karakter van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, *i.e.* in 31,15 % van de zaken.

³⁸⁶ In 202 van de 333 zaken waarin verwezen werd naar het prioritaire karakter van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, werd de verzochte verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap uitgesproken, *i.e.* in 60,66 % van deze zaken.

³⁸⁷ In 131 van de 333 zaken waarin verwezen werd naar het prioritaire karakter van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, werd de verzochte verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap niet uitgesproken, *i.e.* in 39,34 % van deze zaken.

372. In het bijzonder de verstandhouding tussen de ouders, hun beschikbaarheid en de afstand tussen hun woonplaatsen, maar ook de leeftijd en de mening van het kind – gehoord of niet gehoord – zorgden voor het opzij schuiven van het prioritaire karakter.

In de in het onderzoek opgenomen uitspraken waarbij de verzuurde verstandhouding tussen de ouders door de rechter als contra-argument weerhouden werd, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap in de meerderheid van de in het onderzoek opgenomen uitspraken afgewezen. Dit was het geval in 53 % van de in het onderzoek opgenomen uitspraken van 2013 (*infra* GRAFIEK 17).³⁸⁸

Ook ingeval de in het onderzoek opgenomen uitspraken waarbij de beschikbaarheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder door de magistraat als contra-argument weerhouden werd, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap in een significant deel van de in het onderzoek opgenomen uitspraken afgewezen. Dit was het geval in 46 % van de in het onderzoek opgenomen uitspraken van 2013 (*infra* GRAFIEK 15).³⁸⁹

Wanneer de ouders op een te verre afstand van elkaar woonden, wees de magistraat die woordelijk verwees naar het naar zijn mening prioritaire karakter van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, het verzoek om verblijfsco-ouderschap af.³⁹⁰

---

³⁸⁸ Antwerpen (16° bis k.) 28 januari 2013, 2012/JR/180; Antwerpen (3° k.) 5 februari 2013, 2011/RK/382; Gent (15° k.) 13 maart 2013, 2011/JR/193; Gent (15° k.) 3 april 2013, 2012/JR/108; Gent (15° k.) 17 juli 2013, 2011/JR/251; Antwerpen (3° k.) 26 november 2013, 2012/RK/99; KG Veurne 6 maart 2013, 12/110/C; KG Dendermonde 15 april 2013, 09/202/C; KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C; KG Kortrijk 10 oktober 2013, 13/211/C; KG Tongeren 4 november 2013, 13/243/C; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 454.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21; Jeugdrb. Mechelen 14 januari 2013, A.R. 5411; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 21 januari 2013, 11/1822/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 23 januari 2013, 11/44/B; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/645/B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 401.B.2012/21; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 229.B.2008/14; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 353.B.2012/21; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 28 maart 2013, R.V. 565.B.2010; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 16 april 2013, 927/2011/20B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 18 april 2013, R.V. 415.B.2009; Jeugdrb. Ieper 26 april 2013, A.R.V. 12/525/B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 16 mei 2013, R.V. 461.B.2007/1/Ka; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 18 juni 2013, 1939/2012/136; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 20 juni 2013, 1977/2011/135; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 5 juli 2013, 1941/2012/136; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 12/983/B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 23 oktober 2013, R.V. 321/2012; Jeugdrb. Gent (27° k.) 13 november 2013, R.V. 380/2012; Jeugdrb. Brussel (138° k.) 10 december 2013, 1349.B.2012/138.

³⁸⁹ Antwerpen (16° bis k.) 28 januari 2013, 2012/RK/180; Antwerpen (3° k.) 5 februari 2013, 2011/RK/382; Gent (15° k.) 13 maart 2013, 2011/JR/193; Gent (15° k.) 3 april 2013, 2012/JR/108; KG Dendermonde 7 januari 2013, 12/281/C; KG Mechelen 14 januari 2013, 12/356/C; KG Gent 5 maart 2013, 12/696/C; KG Ieper 18 april 2013, 13/12/C; KG Mechelen 29 april 2013, 13/46/C; KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C; KG Mechelen 24 juni 2013, 2013/6/C; KG Mechelen 24 juni 2013, 13/115/C; KG Ieper 27 juni 2013, 13/23/C; KG Brugge 11 september 2013, 13/152/C; KG Mechelen 30 september 2013, 13/153/C; KG Ieper 3 oktober 2013, 13/12/C; KG Kortrijk 10 oktober 2013, 13/211/C; KG Brussel (118° k.) 11 oktober 2013, 2013/193/C; KG Antwerpen 15 november 2013, 13/738/C; KG Dendermonde 25 november 2013, 13/489/C; KG Brussel (118° k.) 11 december 2013, 13/1294/C; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 454.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 392.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 401.B.2012/21; Jeugdrb. Mechelen 5 maart 2013, 5580.B.2012/15; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 28 maart 2013, 565.B.2010; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 25 april 2013, 108.B.2013; Jeugdrb. Gent (27° k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Mechelen 26 juni 2013, 5474.B.2012/16; Jeugdrb. Dendermonde 9 september 2013, 12/983/B; Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B.

³⁹⁰ Gent (15° k.) 13 maart 2013, 2011/JR/193; Antwerpen (3° k.) 9 oktober 2013, 2010/RK/184; KG Mechelen 18 februari 2013, 2012/328/C; KG Mechelen 22 april 2013, 13/38/C; KG Mechelen 24 juni 2013, 2013/6/C;

Ingeval het kind naar de mening van de magistraat te jong was voor de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap³⁹¹ of hij deze verblijfsregeling niet meer opportuun achtte omwille van het feit dat het kind te sterk aanleunde bij de meerderjarigheid³⁹², werd het verzoek eveneens afgewezen. Het feit dat een kind zich te zeer had uitgesproken tegen de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, tijdens zijn gesprek met de magistraat³⁹³ dan wel langs andere weg³⁹⁴,

---

Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 454.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21; Jeugdrb. Brussel (20° k.) 24 januari 2013, 618/2012/20B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 401.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 353.B.2012/21; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 14 maart 2013, 287/2012/20B; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 14 maart 2013, 221/2010/135; Jeugdrb. Tongeren 20 maart 2013, 2012/B/791; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 22 april 2013, 1241.B.2012/136; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 25 april 2013, 108.B.2013; Jeugdrb. Gent (27° k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 5 juli 2013, 1941/2012/136; Jeugdrb. Leuven 8 oktober 2013, 354.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 15 oktober 2013, 5659.B.2013/16; Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B.

³⁹¹ Gent (15° k.) 20 februari 2013, 2011/JR/211 (2 en 4 jaar); Gent (15° k.) 13 maart 2013, 2011/JR/193 (4 jaar); Gent (15° k.) 25 november 2013, 2013/JR/104 (1,5 jaar); KG Dendermonde 7 januari 2013, 12/281/C (6, 4 en 2,5 jaar); KG Dendermonde 14 januari 2013, 12/649/C (-1 jaar); KG Mechelen 14 januari 2013, 12/356/C (3 jaar); KG Mechelen 18 februari 2013, 2012/328/C (2 jaar); KG Veurne 30 januari 2013, 12/105/C (2 jaar); KG Mechelen 4 maart 2013, 2013/2/C (-1 en 2,5 jaar); KG Gent 5 maart 2013, 12/696/C (2 jaar); KG Antwerpen 10 april 2013, 12/1081/C (-1 en 6 jaar); KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C (2 jaar); KG Veurne 6 augustus 2013, 13/064/C (1 jaar); KG Dendermonde 9 september 2013, 13/381/C (1 jaar); KG Hasselt 26 september 2013, 13/178/C (zeer jong – geen vermelding exacte leeftijd); KG Dendermonde 30 september 2013, 13/196/C (2 en 8 jaar); KG Tongeren 4 november 2013, 13/243/C (2 jaar); KG Dendermonde 20 november 2013, 13/594/C (2 en 4 jaar); KG Dendermonde 25 november 2013, 13/489/C (2 en 6 jaar); KG Tongeren 2 december 2013, 13/237/C (1,5 jaar); Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21 (2 jaar); Jeugdrb. Leuven 15 januari 2013, 234.B.2012/14 (-1 jaar); Jeugdrb. Leuven 22 januari 2013, 326.B.2012/14 (1 jaar); Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2012, A.R. 11/1452/5 (2,5 jaar); Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 401.B.2012/21 (4 jaar); Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 506.B.2012/21 (zeer jong – geen vermelding exacte leeftijd); Jeugdrb. Brussel (136° k.) 26 februari 2013, 1923/2012/136 (2 jaar); Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 353.B.2012/21 (2 jaar); Jeugdrb. Ieper 19 maart 2013, 12/459/B (3 en 5 jaar); Jeugdrb. Tongeren 20 maart 2013, 2012/B/791 (3 jaar); Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 28 maart 2013, 565.B.2010 (5 jaar); Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 18 april 2013, 415.B.2009 (4 jaar); Jeugdrb. Ieper 26 april 2013, 12/525/B (4 jaar); Jeugdrb. Gent (27° k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012 (4 en 5 jaar); Jeugdrb. Turnhout 7 juni 2013, 426.B.2013 (1 en 4 jaar); Jeugdrb. Brussel (135° k.) 20 juni 2013, 1977/2011/135 (-1 en 2 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 12/983/B (-1 en 3 jaar); Jeugdrb. Brussel (136° k.) 18 oktober 2013, 223/2013/136 (-1 en 1 jaar); Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 17 oktober 2013, 52.B.2013 (3 en 6 jaar); Jeugdrb. Gent (27° k.) 23 oktober 2013, R.V. 321/2012 (3 jaar); Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B (5 en 7 jaar); Jeugdrb. Mechelen 19 november 2013, 5526.B.2012/16 (4, 5 en 7 jaar); Jeugdrb. Tongeren 18 december 2013, 2013/B/452 (2,5 en 5 jaar).

³⁹² KG Dendermonde 23 januari 2013, 12/603/C (17 jaar); Jeugdrb. Brussel (20° k.) 29 januari 2013, 1769/2010/20B (14 jaar).

³⁹³ Antwerpen (16° bis k.) 28 januari 2013, 2012/JR/180; KG Dendermonde 23 januari 2013, 12/603/C; KG Antwerpen 6 februari 2013, 12/880/C; KG Veurne 6 maart 2013, 12/110/C; KG Dendermonde 25 maart 2013, 11/480/C; KG Leuven 13 mei 2013, 13/9/C; KG Mechelen 8 juli 2013, 2012/112/C; KG Antwerpen 9 oktober 2013, 13/576/C; KG Brussel (118° k.) 18 oktober 2013, 12/1011/C; KG Brussel (118° k.) 29 november 2013, 2013/870/C; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 4 januari 2013, 12-1544-B; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 392.B.2012/21; Jeugdrb. Mechelen 14 januari 2013, A.R. 5411; Jeugdrb. Brussel (20° k.) 29 januari 2013, 1769/2010/20B; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 11 februari 2013, 1058.B.2012/136; Jeugdrb. Ieper 19 februari 2013, 12/158/B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 406.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 16 april 2013, 927/2011/20B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 16 mei 2013, R.V. 461.B.2007/1/Ka; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 13 juni 2013, R.V. 427.B.2012; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15; Jeugdrb. Ieper 16 augustus 2013, 10/539/B; Jeugdrb. Leuven 5 november 2013, 156.B.2011/14; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 22 november 2013, 1423.B.2011; Jeugdrb. Brussel (138° k.) 10 december 2013, 1349.B.2012/138.

³⁹⁴ Antwerpen (3° k.) 31 juli 2013, 2012/RK/154; KG Ieper 14 maart 2013, 12/77/C; KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C; KG Ieper 3 oktober 2013, 13/12/C.

kon ook leiden tot opzij schuiven van het verzoek om verblijfsco-ouderschap, ondanks het feit dat de magistraat duidelijk gewezen had op het prioritair karakter dat aan deze verblijfsregeling dient toegekend te worden.

373. Ook de continuïteit, zowel in de zin van het behoud van de bestaande regeling als in de zin van het gedurende langere tijd verblijven in dezelfde omgeving, en de mening van een derde, konden er voor zorgen dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet toegekend werd, ook al wees de magistraat op het prioritaire karakter van deze regeling. Indien een kind reeds gedurende lange tijd leefde in een verblijfsregeling die niet het karakter van verblijfsco-ouderschap had, ongeacht of deze regeling eertijds was uitgesproken in een rechterlijke beslissing of vastgelegd in een notariële akte dan wel een gewone *modus vivendi* was die de ouders reeds gedurende enige tijd toepasten, was het mogelijk dat een magistraat het verzoek om verblijfsco-ouderschap van een ouder opzij schoof, ondanks hij er in zijn uitspraak op wees zich bewust te zijn van het prioritair karakter van deze verblijfsregeling.³⁹⁵

374. Eveneens zijn er uitspraken te vinden waarin de magistraat duidde op het prioritaire karakter van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, doch het negatieve advies van een door hem aangestelde justitieassistent³⁹⁶, psychiater³⁹⁷ of psycholoog³⁹⁸ met betrekking tot deze verblijfsregeling, zorgde voor het afwijzen van het verzoek van een ouder om verblijfsco-ouderschap. Een ongunstig politieel verslag kon eveneens zorgen voor het

---

³⁹⁵ Antwerpen (3^e k.) 9 oktober 2013, 2010/RK/184; KG Dendermonde 7 januari 2013, 12/281/C; KG Dendermonde 14 januari 2013, 12/649/C; KG Mechelen 14 januari 2013, 12/356/C; KG Veurne 6 maart 2013, 12/110/C; KG Ieper 14 maart 2013, 12/77/C; KG Ieper 18 april 2013, 13/12/C; KG Antwerpen 24 juni 2013, 11/2/C; KG Tongeren 4 november 2013, 12/243/C; KG Leuven 28 november 2013, 12/410/C; Jeugdrb. Ieper 8 januari 2013, 11/390/B; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 392.B.2012/21; Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 29 januari 2013, 1769/2010/20B; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/648/B; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 8 februari 2013, 12/368/B; Jeugdrb. Mechelen 19 februari 2013, 5583.B.2012/16; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 406.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 401.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 506.B.2012/21; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 229.B.2008/14; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 638.B.2011/21; Jeugdrb. Ieper 19 maart 2013, 12/459/B; Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 28 maart 2013, 565.B.2010; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21; Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 16 april 2013, 927/2011/20B; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 25 april 2013, 108.B.2013; Jeugdrb. Mechelen 26 juni 2013, 5474.B.2012/16; Jeugdrb. Mechelen 15 oktober 2013, 5659.B.2013/16; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 23 oktober 2013, R.V. 321/2012; Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B; Jeugdrb. Mechelen 19 november 2013, 5526.B.2012/16; Jeugdrb. Brussel (138^e k.) 10 december 2013, 1349.B.2012/138; Jeugdrb. Tongeren 18 december 2013, 2013/B/452.

³⁹⁶ Gent (15^e k.) 20 februari 2013, 2011/JR/211; Gent (15^e k.) 17 juli 2013, 2011/JR/251; Gent (15^e k.) 25 november 2013, 2013/JR/104; Antwerpen (3^e k.) 26 november 2013, 2012/RK/99; KG Dendermonde 14 januari 2013, 12/649/C; KG Dendermonde 25 maart 2013, 11/480/C; Jeugdrb. Ieper 8 januari 2013, 11/390/B; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 454.B.2011/21; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 21 januari 2013, 11/1822/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 23 januari 2013, 11/44/B; Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 24 januari 2013, 442/2011/20B; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 229.B.2008/14; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 638.B.2011/21; Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 28 maart 2013, 565.B.2010; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Mechelen 3 juni 2013, 5582.B.2012/16; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 9 september 2013, 12/983/B; Jeugdrb. Mechelen 15 oktober 2013, 5659.B.2013/16; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 13 november 2013, R.V. 380/2012; Jeugdrb. Mechelen 19 november 2013, 5526.B.2012/16.

³⁹⁷ KG Dendermonde 25 maart 2013, 11/480/C; KG Dendermonde 15 april 2013, 09/202/C.

³⁹⁸ Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 13 juni 2013, 1762/2011/135.

afwijzen van het verzoek om verblijfsco-ouderschap, ook al was de magistraat zich bewust van het prioritaire karakter van deze verblijfsregeling.³⁹⁹

Ook het samen houden van broers en zussen kreeg voorrang op het prioritaire karakter van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap. Indien één van de broers of zussen volgens de magistraat niet kon leven in een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, bijvoorbeeld door zijn of haar zeer jonge leeftijd, kon dit tot gevolg hebben dat voor een oudere broer of zus evenmin deze verblijfsregeling werd uitgesproken, ook al meende de magistraat dat deze broer of zus zich wél in een leeftijdscategorie bevond waarin hij of zij geschikt wordt geacht te leven in een regeling van verblijfsco-ouderschap en er zich geen enkele andere contra-indicatie voordeed.⁴⁰⁰

375. Minder terug te vinden, maar toch het vermelden waard, zijn enkele zaken waarin de magistraat duidelijk verwees naar het prioritaire karakter van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, doch stelde dat het niet aangewezen was deze verblijfsregeling uit te spreken, omwille van het ontbreken van enig familiaal of sociaal netwerk bij de verzoekende ouder⁴⁰¹, de onbekwaamheid van de ouder om voor het kind te zorgen⁴⁰² of zijn onwaardigheid⁴⁰³, het gebrek aan comfortabele huisvesting⁴⁰⁴ of stabiliteit⁴⁰⁵ in het leven van de ouder, de fysieke of mentale beperkingen van de ouder⁴⁰⁶ of het kind⁴⁰⁷, het behoud van de leefomgeving door het kind⁴⁰⁸, de relatie van het kind met de stief-familie⁴⁰⁹ of een verschil in opvoedingsvisie van de ouders.⁴¹⁰

---

³⁹⁹ Antwerpen (8^e bis k.) 18 december 2013, 2011/RK/228; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 392.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 506.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 638.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 353.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21.

⁴⁰⁰ Antwerpen (3^e k.) 5 februari 2013, 2011/RK/382; KG Antwerpen 6 februari 2013, 12/880/C; KG Antwerpen 10 april 2013, 12/1081/C; KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C; KG Dendermonde 30 september 2013, 13/196/C; KG Ieper 3 oktober 2013, 13/12/C; KG Antwerpen 9 oktober 2013, 13/576/C; KG Tongeren 4 november 2013, 13/243/C; KG Brussel (118^e k.) 29 november 2013, 2013/870/C; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/645/B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 406.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 638.B.2011/21; Jeugdrb. Ieper 19 maart 2013, 12/459/B; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 7 juni 2013, 426.B.2013; Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 20 juni 2013, 1977/2011/135; Jeugdrb. Tongeren 18 december 2013, 2013/B/452.

⁴⁰¹ Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B.

⁴⁰² Gent (11^e ter k.) 3 januari 2013, 2011/RK/307; Antwerpen (3^e k.) 5 februari 2013, 2011/RK/382; Antwerpen (8^e bis k.) 18 december 2013, 2011/RK/228; KG Antwerpen 6 februari 2013, 12/880/C; Jeugdrb. Mechelen 5 maart 2013, 5580.B.2012/15; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15; Jeugdrb. Mechelen 19 november 2013, 5526.B.2012/16.

⁴⁰³ Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15.

⁴⁰⁴ Gent (11^e ter k.) 3 januari 2013, 2011/RK/307; Antwerpen (3^e bis k.) 3 december 2013, 2011/RK/434; KG Ieper 18 april 2013, 13/12/C; KG Antwerpen 12 juni 2013, 13/268/C; KG Brugge 11 september 2013, 13/152/C; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 506.B.2012/21; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 229.B.2008/14; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 18 april 2013, 415.B.2009.

⁴⁰⁵ Gent (11^e ter k.) 3 januari 2013, 2011/RK/307; KG Mechelen 22 april 2013, 13/38/C; Jeugdrb. Mechelen 14 januari 2013, A.R. 5411; Jeugdrb. Mechelen 5 maart 2013, 5580.B.2012/15; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 5 juli 2013, 1941/2012/136.

⁴⁰⁶ KG Mechelen 30 september 2013, 13/153/C; KG Kortrijk 10 oktober 2013, 13/211/C.

⁴⁰⁷ Antwerpen (8^e bis k.) 18 december 2013, 2011/RK/228; KG Ieper 18 april 2013, 13/12/C; KG Ieper 3 oktober 2013, 13/12/C; Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 24 januari 2013, 618/2012/20B.

⁴⁰⁸ Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21.

376. In het merendeel van de zaken waarbij het prioritaire karakter van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap opzij geschoven werd, verwees de magistraat naar verschillende contra-indicaties. Toch waren er criteria die sterk genoeg waren om als enige contra-indicatie er voor te zorgen dat de door de magistraat woordelijk als prioritair aangegeven verblijfsregeling niet werd toegekend.

Hierbij is het belangrijkste criterium de leeftijd van het kind. Indien de magistraat het kind te jong achtte voor de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, schoof hij het prioritaire karakter van deze verblijfsregeling opzij, ook al was er geen enkele andere contra-indicatie aangegeven.⁴¹¹ In één van deze zaken werd ook naar het meer algemene belang van het kind verwezen, maar was de leeftijd van het kind de enige *concrete* omstandigheid waar de magistraat naar verwees.⁴¹²

Er zijn zaken waarin naast de leeftijd van het kind verwezen werd naar het samen houden van broers en zussen.⁴¹³ Hierbij gaat het om zaken waarin minstens één van de kinderen door de magistraat als te jong beschouwd werd voor de regeling van verblijfsco-ouderschap. De enige reden waarom nog als bijkomende overweging verwezen werd naar het samenhouden van broers en zussen, was het feit dat er in de casus ook andere kinderen in het gezin zijn, die mee “volgen” in de uitspraak. Op zich kon als enige (echte) reden de te jonge leeftijd van één van de kinderen gezien worden.

377. De beschikbaarheid van de ouders⁴¹⁴, de verstandhouding tussen de ouders⁴¹⁵, de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders⁴¹⁶, de slechte relatie met de stief-familie⁴¹⁷, het comfort

---

⁴⁰⁹ Antwerpen (3e k.) 31 juli 2013, 2012/RK/154; KG Dendermonde 23 januari 2013, 12/603/C; KG Mechelen 8 april 2013, 2013/51/C; KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 406.B.2011/21; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 229.B.2008/14; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 638.B.2011/21; Jeugdrb. Kortrijk 21 mei 2013, 12/1348/B.

⁴¹⁰ KG Ieper 18 april 2013, 13/12/C; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 17 oktober 2013, R.V. 52.B.2013; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 13 november 2013, R.V. 380/2012.

⁴¹¹ KG Veurne 30 januari 2013, 12/105/C (2 jaar); KG Veurne 6 augustus 2013, 13/064/C (1 jaar); KG Dendermonde 9 september 2013, 13/381/C (1 jaar); KG Hasselt 26 september 2013, 13/178/C (zeer jong kind – geen exacte leeftijd weergegeven); KG Dendermonde 20 november 2013, 13/594/C (2 en 4 jaar); KG Tongeren 2 december 2013, 13/237/C (1,5 jaar); Jeugdrb. Leuven 15 januari 2013, 234.B.2012/14 (-1 jaar); Jeugdrb. Leuven 22 januari 2013, 326.B.2012/14 (1 jaar); Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 11/1452/B (2,5 jaar); Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 18 oktober 2013, 223/2013/136 (1 jaar); Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 15 november 2013, 405/2013/136 (-1 en 2 jaar).

⁴¹² Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 11/1452/B.

⁴¹³ KG Antwerpen 10 april 2013, 12/1081/C (-1 en 6 jaar); KG Dendermonde 30 september 2013, 13/196/C (2 en 8 jaar); Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 7 juni 2013, 426.B.2013 (1 en 4 jaar).

⁴¹⁴ KG Mechelen 29 april 2013, 13/46/C; KG Mechelen 24 juni 2013, 13/115/C; KG Ieper 27 juni 2013, 13/23/C; KG Brussel (118^e k.) 11 oktober 2013, 2013/193/C; KG Antwerpen 15 november 2013, 13/738/C [in deze beschikking wordt ook verwezen naar het meer algemene belang van het kind]; KG Brussel (118^e k.) 11 december 2013, 13/1294/C.

⁴¹⁵ Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 18 juni 2013, 1939/2012/136.

⁴¹⁶ Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 14 maart 2013, 287/2012/20B; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 22 april 2013, 1241.B.2012/136; Jeugdrb. Leuven 8 oktober 2013, 354.B.2012/14.

⁴¹⁷ KG Mechelen 8 april 2013, 2013/51/C; Jeugdrb. Kortrijk 21 mei 2013, 12/1348/B [in dit vonnis wordt ook verwezen naar het meer algemene belang van het kind].

in de huisvesting⁴¹⁸, de continuïteit – zowel in de zin van behoud van de huidige regeling⁴¹⁹ als het langere tijd verblijven op een zelfde plaats⁴²⁰ – en de mening van het kind dat gehoord werd door de magistraat konden soms volstaan om als enige criterium het prioritaire karakter van het verblijfsco-ouderschap te fnuiken.⁴²¹

Er werden twee zaken gevonden waar verwezen wordt naar het prioritaire karakter van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, maar het verzoek met een enkele verwijzing naar het belang van het kind werd afgewezen.⁴²²

378. De resultaten van het maatschappelijk onderzoek⁴²³ en het onderzoek door een psycholoog⁴²⁴ werden ook soms sterk genoeg geacht om als enige contra-indicatie het aangehaalde prioritaire karakter van het verblijfsco-ouderschap opzij te schuiven.

Dit dient echter genuanceerd te worden. De resultaten van het onderzoek kunnen moeilijk weerhouden worden als een criterium dat “als enige” er voor zorgt dat het prioritaire karakter opzij geschoven wordt. De resultaten van het onderzoek hebben een eerder formeel karakter en bestaan vaak uit een geheel van vaststellingen die er samen voor zorgen dat de magistraat overgaat tot afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.

Het onderzoek kan uitwijzen dat de verstandhouding tussen de ouders extreem verziekt is of een ouder onvoldoende comfort in de huisvesting kan bieden. Bovendien houdt de aangestelde persoon vaak een informeel gesprek met het jonge kind dat niet gehoord wordt door de rechter en kan uit dit gesprek blijken dat het kind problemen heeft met een uitgebreid verblijf bij de ene of de andere ouder omwille van de aanwezigheid van de stief-familie.

---

⁴¹⁸ KG Antwerpen 12 juni 2013, 13/268/C.

⁴¹⁹ KG Antwerpen 24 juni 2013, 11/2/C; KG Leuven 28 november 2013, 12/410/C; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/648/B [in dit vonnis wordt ook verwezen naar het meer algemene belang van het kind]; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 8 februari 2013, 12/368/B.

⁴²⁰ KG Leuven 7 maart 2013, 12/464/C [in deze beschikking wordt ook verwezen naar het meer algemene belang van het kind]; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 4 maart 2013, 1184/2012/136.

⁴²¹ KG Leuven 13 mei 2013, 13/9/C; KG Mechelen 8 juli 2013, 2012/112/C; KG Brussel (118^e k.) 18 oktober 2013, 13/1011/C (gehoord kind van 15 jaar); Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 4 januari 2013, 12-1544-B [in deze beschikking wordt ook verwezen naar het meer algemene belang van het kind en het belang van de ouders]; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 13 juni 2013, 427.B.2012 [in dit vonnis wordt ook verwezen naar het meer algemene belang van het kind]; Jeugdrb. Ieper 16 augustus 2013, 10/539/B; Jeugdrb. Leuven 5 november 2013, 156.B.2011/14; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 22 november 2013, 1423.B.2011 (gehoord kind van 13 jaar).

⁴²² Jeugdrb. Brugge 14 februari 2013, 378.B.2012/20; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 31 mei 2013, 221.B.2013.

⁴²³ Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 24 januari 2013, 442/2011/20B; Jeugdrb. Mechelen 3 juni 2013, 5582.B.2012/16.

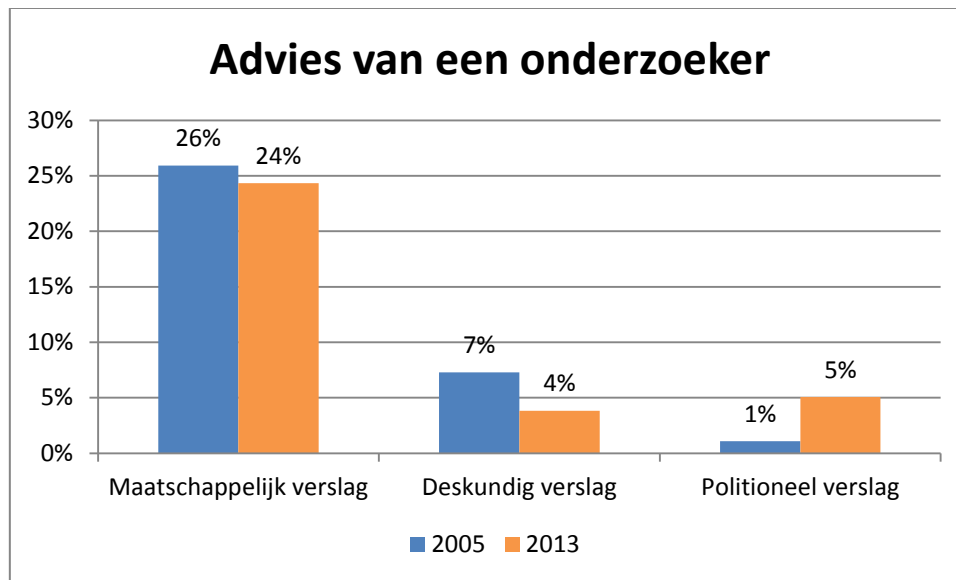
⁴²⁴ Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 13 juni 2013, 1762/2011/135.

H. De concrete omstandigheden van de zaak⁴²⁵

1. Het advies van een door de magistraat aangestelde onderzoeker

a. Algemeen

GRAFIEK 9

2005 $n = 221$

2013 $n = 355$

379. Het is voor de magistraat niet altijd even gemakkelijk om, enkel voortgaande op vaak tegenstrijdige verklaringen en beweringen van partijen, een beslissing van danig ingrijpende aard te nemen als deze met betrekking tot het verblijf van een kind. Om die reden wordt de definitieve behandeling en beoordeling van een verzoek om het vaststellen van een verblijfsregeling vaak voorafgegaan door een onderzoek van de concrete gegevens van de situatie.

In het bijzonder wanneer één van beide ouders een verzoek om verblijfsco-ouderschap richt aan de rechter en de andere ouder zich sterk verzet, zal niet over één nacht ijs gegaan worden.

380. De aanstelling van een derde komt zeer vaak voor. In 2013 werd in 33 % van de onderzochte zaken waarin uitspraak gedaan moest worden over een verzoek om verblijfsco-ouderschap verwezen naar de resultaten van een onderzoek door een derde, dat in een tussenvonnis of tussenarrest bevolen was geweest.⁴²⁶ In 2005 was dit in 34 % van de zaken.⁴²⁷

⁴²⁵ Bij de figuren wordt onder “ n ” aangegeven hoe vaak het criterium werd opgeworpen in de onderzochte zaken.

⁴²⁶ In 355 van de 1069 zaken werd verwezen naar de resultaten van een eerder bevolen onderzoek door een derde, *i.e.* in 33,20 % van de zaken.

De aanstelling van een derde voor verder onderzoek is zeer begrijpelijk. De beweringen van partijen tijdens een procedure kunnen vaak niet of moeilijk getoetst worden aan een graad van waarheid.

381. De derde die aangesteld wordt zal een afzonderlijk gesprek hebben met elk van beide ouders. Ingeval de kinderen niet té jong zijn, zal hij ook een gesprek hebben met de kinderen. De resultaten van dit gesprek worden door de magistraat soms uit het verslag getild en als afzonderlijk criterium in overweging genomen (*infra* nr. 451 e.v.), indien hij de kinderen niet zelf gehoord heeft.

382. Zoals hierboven aangegeven, werden in het empirisch onderzoek drie criteria gevonden waarin de rechter rekening hield met de mening van een derde, deskundige persoon, die door hem zelf aangesteld werd met het verzoek hem te adviseren. Het gaat hier om:

- het maatschappelijk verslag,
- het deskundig verslag van een psycholoog of psychiater, en
- het politieel verslag.

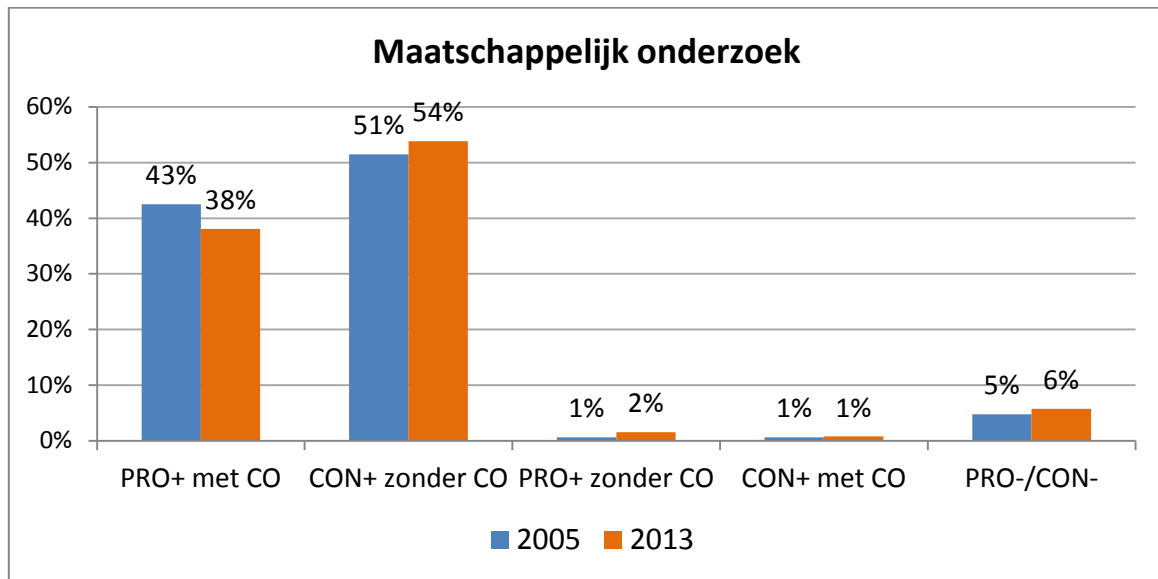
De mate waarin deze drie sub-criteria in de onderzochte uitspraken teruggevonden werden, verschilt danig. Met stip op de eerste plaats staat het maatschappelijk verslag, geschreven door de justitieassistent die aangesteld werd door de magistraat die dient te oordelen in een zaak aangaande de verblijfsregeling.

---

⁴²⁷ In 221 van de 644 zaken werd verwezen naar de resultaten van een eerder bevolen onderzoek door een derde, *i.e.* in 34,33 % van de zaken.

b. Het maatschappelijk onderzoek

GRAFIEK 10

2005 $n = 167$

2013 $n = 260$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De justitieassistent achtte het verblijfsco-ouderschap aangewezen en de magistraat volgt de justitieassistent hierin.
- PRO- : De justitieassistent achtte het verblijfsco-ouderschap aangewezen, maar de magistraat volgt de justitieassistent hier niet in.
- CON+ : De justitieassistent achtte het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen en de magistraat volgt de justitieassistent hierin.
- CON- : De justitieassistent achtte het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen, maar de magistraat volgt de justitieassistent hier niet in.

383. Het in de onderzochte uitspraken meest gekende onderzoek is het maatschappelijk onderzoek. De rechter beveelt een justitieassistent om de houding van elk van beide ouders, hun thuissituatie en het welbehagen van het kind op elk van beide plaatsen te onderzoeken. Na dit onderzoek bespreekt de justitieassistent zijn bevindingen met elk van beide ouders, stelt van het onderzoek een verslag op, het maatschappelijk verslag, en legt dit neer ter griffie. De partijen hebben recht op inzage van dit verslag en kunnen een kopie hiervan aanvragen ter griffie. De justitieassistent zal meestal een concreet advies formuleren. In de eigen praktijk

stel ik vast dat de justitieassistent zelden nalaat een concreet voorstel te formuleren en in de onderzochte rechtspraak verwees de magistraat steeds naar de inhoud van een concreet advies van de justitieassistent.

384. In 2013 kwam het maatschappelijk onderzoek het meest voor tussen de onderzoeken die door derden uitgevoerd werden. In het algemeen werd in 24 % van de zaken waarin uitspraak gedaan diende te worden over een verzoek om verblijfsco-ouderschap een maatschappelijk onderzoek bevolen door de magistraat.⁴²⁸ In 73 % van de zaken waarin een derde werd aangesteld, was dit een justitieassistent die aangesteld werd om een maatschappelijk onderzoek uit te voeren.⁴²⁹

385. In de in het onderzoek opgenomen uitspraken van 2013 waarbij de magistraat een maatschappelijk onderzoek bevolen had, bleek het standpunt van de justitieassistent een criterium waarmee de magistraat in het overgrote deel van de gevallen rekening hield: in de in het onderzoek opgenomen uitspraken van 2013 werd het standpunt van de justitieassistent in 94 % van de uitspraken als criterium weerhouden. Bovendien werd in 92 % van de in het onderzoek opgenomen uitspraken van 2013 het advies gevolgd⁴³⁰; gaf de justitieassistent in deze zaken een negatief advies over het verblijfsco-ouderschap, werd er geen verblijfsco-ouderschap uitgesproken⁴³¹, ingeval de justitieassistent voorstander was van een regeling van verblijfsco-ouderschap, werd het verblijfsco-ouderschap uitgesproken.⁴³²

---

⁴²⁸ In 260 van de 1069 zaken werd door de magistraat een maatschappelijk onderzoek bevolen, *i.e.* in 24,32 % van de zaken.

⁴²⁹ In 260 van de 355 zaken ging het bij de aanstelling van een derde om een maatschappelijk onderzoek, *i.e.* in 73,24 % van de zaken.

⁴³⁰ In 239 van de 260 zaken volgde de magistraat het advies van de justitieassistent, *i.e.* in 91,92 % van de zaken.

⁴³¹ Antwerpen (16^e bis k.) 11 februari 2013, 2012/JR/68; Gent (15^e k.) 20 februari 2013, 2011/JR/211; Gent (11^e ter k.) 28 februari 2013, 2011/RK/358; Antwerpen (16^e bis k.) 18 maart 2013, 2012/JR/19; Gent (15^e k.) 27 maart 2013, 2011/JR/134; Antwerpen (16^e bis k.) 29 mei 2013, 2012/JR/109; Antwerpen (16^e bis k.) 17 juni 2013, 2012/JR/130; Gent (15^e k.) 19 juni 2013, 2012/JR/13; Antwerpen (16^e bis k.) 26 juni 2013, 2012/JR/250; Gent (15^e k.) 17 juli 2013, 2011/JR/251; Brussel (VJ2e k. NL) 26 juli 2013, 2012/JR/94; Antwerpen (16^e bis k.) 29 augustus 2013, 2013/JR/126; Antwerpen (3^e k.) 24 september 2013, 2012/RK/249; Brussel (3^e k. NL) 8 oktober 2013, 2013/KR/18; Antwerpen (16^e bis k.) 16 oktober 2013, 2013/JR/19; Gent (15^e k.) 20 november 2013, 2013/JR/179; Gent (15^e k.) 25 november 2013, 2013/JR/104; Antwerpen (3^e k.) 26 november 2013, 2012/RK/99; Gent (15^e k.) 4 december 2013, 2012/JR/212; Antwerpen (16^e bis k.) 23 december 2013, 2012/JR/133; Antwerpen (16^e bis k.) 23 december 2013, 2013/JR/103; KG Leuven 3 januari 2013, 11/334/C; KG Dendermonde 14 januari 2013, 12/649/C; KG Mechelen 21 januari 2013, 2012/151/C; KG Leuven 14 maart 2013, 11/332/C; KG Dendermonde 25 maart 2013, 11/480/C; KG Hasselt 2 mei 2013, 12/287/C; KG Antwerpen 4 juni 2013, 13/38/C; KG Turnhout 24 juni 2013, 13-48-C; KG Kortrijk 26 juni 2013, 12/123/C; KG Mechelen 1 juli 2013, 2012/356/C; KG Hasselt 4 juli 2013, 12/489/C; KG Hasselt 9 juli 2013, 12/462/C; KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C; KG Turnhout 12 september 2013, 13/30/C; KG Gent 20 september 2013, 12/99/C; KG Gent 2 oktober 2013, 10/610/C; KG Leuven 24 oktober 2013, 12/201/C; KG Leuven 3 januari 2013, 11/334/C KG Gent 7 november 2013, 13/28/C; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 7 januari 2013, 11/876/B; Jeugdrb. Ieper 8 januari 2013, 11/390/B; Jeugdrb. Mechelen 8 januari 2013, 5147.B.2011/14; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 454.B.2011/21; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 16 januari 2013, 1490.B.2010; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 21 januari 2013, 11/1822/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 23 januari 2013, 11/44/B; Jeugdrb. Brugge 24 januari 2013, 208.B.2012/20; Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 24 januari 2013, 442/2011/20B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 28 januari 2013, 12/624/B; Jeugdrb. Leuven 29 januari 2013, 90.B.2012/14; Jeugdrb. Leuven 29 januari 2013, 178.B.2012/14; Jeugdrb. Tongeren 31 januari 2013, 11/1186/B; Jeugdrb. Brugge 7 februari 2013, 627.B.2011/19; Jeugdrb. Leuven 12 februari 2013, 200.B.2011/14; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 13 februari 2013, 11/1713/B; Jeugdrb. Tongeren 13 februari 2013, 2010/B/1198;

Jeugdrb. Dendermonde (24^e k.) 14 februari 2013, 11/149/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 14 februari 2013, 11.435.B en 11.445.B; Jeugdrb. Tongeren 21 februari 2013, 11/349/B; Jeugdrb. Tongeren 6 maart 2013, 2011/B/1204; Jeugdrb. Brugge 7 maart 2013, 93.B.2012/20; Jeugdrb. Tongeren 7 maart 2013, 11/1129/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 12 maart 2013, 678.B.2010; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 469.B.2011/14; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 229.B.2008/14; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 13 maart 2013, 10/1306/B; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 638.B.2011/21; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 18 maart 2013, 10/1613/B; Jeugdrb. Leuven 19 maart 2013, 211.B.2012/14; Jeugdrb. Brugge 21 maart 2013, 602.B.2010/19; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 22 maart 2013, 11.828.B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 25 maart 2013, 11.150.B; Jeugdrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/251/B; Jeugdrb. Leuven 26 maart 2013, 217.B.2012/14; Jeugdrb. Leuven 26 maart 2013, 342.B.2010/14; Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Tongeren 27 maart 2013, 08/1698/B; Jeugdrb. Tongeren 27 maart 2013, 11/1144/B; Jeugdrb. Brugge 28 maart 2013, 137.B.2012/20; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 28 maart 2013, 565.B.2010; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 13476/UOG/B; Jeugdrb. Brugge 11 april 2013, 603.B.2011/19; Jeugdrb. Brugge 11 april 2013, 606.B.2011/19; Jeugdrb. Ieper 12 april 2013, 11/334/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 22 april 2013, 09.459.B; Jeugdrb. Brugge 2 mei 2013, 377.B.2012/19; Jeugdrb. Brugge 2 mei 2013, 387.B.2012/19; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 6 mei 2013, 11.1351.B; Jeugdrb. Kortrijk 7 mei 2013, 1325.B.2010/B; Jeugdrb. Mechelen 7 mei 2013, 5135.B.2011/15; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 8 mei 2013, 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 13 mei 2013, 203/2010/136; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 13 mei 2013, 10/2361/B; Jeugdrb. Leuven 15 mei 2013, 305.B.2011/14; Jeugdrb. Brugge 16 mei 2013, 395.B.2011/21; Jeugdrb. Mechelen 27 mei 2013, 5221.B.2012/14; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 384.B.2011/14; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 153.B.2012/14; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 3 juni 2013, 12.654.B; Jeugdrb. Mechelen 3 juni 2013, 5582.B.2012/16; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 5 juni 2013, 11/2225/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 5 juni 2013, 12/1109/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 5 juni 2013, 12/491/B; Jeugdrb. Dendermonde (22^e k.) 11 juni 2013, 11/1041/B; Jeugdrb. Leuven 11 juni 2013, 145.B.2012/14; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 12 juni 2013, 128/2012; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 13 juni 2013, 406.B.2012; Jeugdrb. Tongeren 19 juni 2013, 2012/B/170; Jeugdrb. Mechelen 24 juni 2013, 5145.B.2011/14; Jeugdrb. Kortrijk 25 juni 2013, 11/442/B; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 26 juni 2013, 12/598/B; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 4 juli 2013, 11/342/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 1 augustus 2013, 10.1549.B; Jeugdrb. Tongeren 6 augustus 2013, 13/163/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 14 augustus 2013, 195.B.2012; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 14 augustus 2013, 656.B.2011; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 14 augustus 2013, 637.B.2009; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 9 september 2013, 12/983/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 9 september 2013, 08/1991/B; Jeugdrb. Tongeren 11 september 2013, 11/1516/B; Jeugdrb. Leuven 18 september 2013, 383.B.2012/14; Jeugdrb. Tongeren 25 september 2013, 12/312/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 30 september 2013, 707.B.2011; Jeugdrb. Turnhout (Bijk. k.) 11 oktober 2013, 1038.B.2011; Jeugdrb. Mechelen 15 oktober 2013, 5659.B.2013/16; Jeugdrb. Leuven 22 oktober 2013, 59.B.2008/14; Jeugdrb. Tongeren 23 oktober 2013, 13/370/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 7 november 2013, 12.260.B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 13 november 2013, 380/2012; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 15 november 2013, 11/311/B; Jeugdrb. Gent (25^e k.) 18 november 2013, 99/2013; Jeugdrb. Mechelen 19 november 2013, 5526.B.2012/16; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 3 december 2013, 259.B.2012; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 11 december 2013, 553.B.2012; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 13 december 2013, 12/233/B; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 13 december 2013, 11/272/B; Jeugdrb. Tongeren 19 december 2013, 12/972/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 23 december 2013, 12.1120.B; Jeugdrb. Tongeren 30 december 2013, 10/1074/B.

⁴³² Antwerpen (16^e bis k.) 20 februari 2013, 2012/JR/203; Gent (15^e k.) 13 maart 2013, 2013/JR/17; Gent (15^e k.) 8 mei 2013, 2012/JR/181; Antwerpen (16^e bis k.) 13 mei 2013, 2012/JR/329; Antwerpen (16^e bis k.) 17 juni 2013, 2012/JR/354; Antwerpen (3^e k.) 18 juni 2013, 2012/RK/185; Gent (15^e k.) 19 juni 2013, 2011/JR/61; Antwerpen (3^e k.) 26 juni 2013, 2012/RK/228; Antwerpen (16^e bis k.) 26 juni 2013, 2012/JR/179; Brussel (33^e k. NL) 17 juli 2013, 2011/JR/264; Antwerpen (3^e k.) 31 juli 2013, 2012/RK/30; Gent (15^e k.) 25 september 2013, 2012/JR/110; Gent (15^e k.) 25 september 2013, 2013/JR/4; Antwerpen (16^e bis k.) 2 oktober 2013, 2012/JR/198; Gent (11^e ter k.) 17 oktober 2013, 2012/RK/96; Gent (11^e ter k.) 24 oktober 2013, 2012/RK/29; Gent (15^e k.) 20 november 2013, 2013/JR/45; Antwerpen (16^e bis k.) 2 december 2013, 2013/JR/82; KG Turnhout 14 januari 2013, 11-460-C; KG Tongeren 21 januari 2013, 11/267/C; KG Brussel 23 januari 2013, 2011/948/C; KG Veurne 6 maart 2015, 11/124/C; KG Hasselt 7 mei 2013, 12/316/C; KG Veurne 29 mei 2015, 12/016/C; KG Kortrijk 30 mei 2013, 12/148/C; KG Hasselt 6 juni 2013, 11/178/C; KG Leuven 27 juni 2013, 12/345/C; KG Leuven 15 juli 2013, 12/452/C; KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C; KG Leuven 3 oktober 2013, 13/79/C; KG Mechelen 7 oktober 2013, 11/270/C; KG Turnhout 21 oktober 2013, 12/409/C; KG Dendermonde 18 november 2013, 12/645/C; Jeugdrb. Mechelen 7 januari 2013, 5174.B.2012/16; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 11 januari 2013, 11/316/B; Jeugdrb. Tongeren 17 januari 2013, 10/920/B; Jeugdrb. Leuven 29 januari 2013, 48.B.2012/14; Jeugdrb. Brugge 31 januari 2013, 626.B.2011/21; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 31 januari 2013, 158.B.2011; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 31 januari 2013, 11.664.B; Jeugdrb. Dendermonde (24^e k.) 14 februari 2013, 11/1818/B;

386. Wanneer de magistraat in de onderzochte rechtspraak de mening van de justitieassistent deelde en hem volgde in zijn redenering, was het uiterst zeldzaam dat hij een uitspraak doet die niet strookte met het advies.

In minder dan 2 % van de zaken met maatschappelijk onderzoek weerhield de magistraat een positief advies, maar sprak geen regeling van verblijfsco-ouderschap uit.⁴³³ In de helft van deze zaken werd het positieve advies opzij geschoven omwille van de leeftijd en de mening van het kind. In deze zaken werd het kind gehoord en zowel het bijna dertienjarige⁴³⁴ als het veertienjarige⁴³⁵ kind hadden zich negatief uitgelaten over de regeling van verblijfsco-ouderschap. De magistraat had oor voor deze mening en vond dat het, mede gezien de leeftijd van de kinderen, niet aangewezen was hen een regeling van verblijfsco-ouderschap op te leggen wanneer ze er niet achter stonden. In de andere twee uitspraken waarin het weerhouden positief advies niet gevolgd werd, kan niet gelezen worden wat de magistraat uiteindelijk bewogen heeft om het advies van de justitieassistent niet te volgen.⁴³⁶

Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 18 februari 2013, 11/2113/B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 129.B.2012/21; Jeugdrb. Gent (26° k.) 26 februari 2013, 421.B.2009; Jeugdrb. Kortrijk 26 februari 2013, 11/731/B; Jeugdrb. Antwerpen 1 maart 2013, JR 12141; Jeugdrb. Tongeren 6 maart 2013, 2011/B/319; Jeugdrb. Antwerpen 15 maart 2013, JR 11493; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 25 maart 2013, 11/1691/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 25 maart 2013, 10/2380/B; Jeugdrb. Antwerpen 28 maart 2013, JR 11301; Jeugdrb. Brugge 28 maart 2013, 172.B.2007/20; Jeugdrb. Brugge 28 maart 2013, 303.B.2012/20; Jeugdrb. Tongeren 28 maart 2013, 12/95/B; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 545.B.2009/21; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 331.B.2012/21; Jeugdrb. Antwerpen 8 april 2013, JR 7067; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 12 april 2013, 12/1373/B; Jeugdrb. Mechelen 16 april 2013, 5425.B.2012/16; Jeugdrb. Tongeren 17 april 2013, 2009/B/801; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 18 april 2013, 16.B.2012; Jeugdrb. Tongeren 24 april 2013, 10/962/B; Jeugdrb. Brugge 25 april 2013, 341.B.2012/21; Jeugdrb. Dendermonde (24° k.) 25 april 2013, 12/517/B; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 2 mei 2013, 11.1622.B; Jeugdrb. Tongeren 2 mei 2013, 2012/B/364; Jeugdrb. Mechelen 6 mei 2013, 5372.B.2012/16; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5226.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5363.B.2012/14; Jeugdrb. Ieper 24 mei 2013, 11/412/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 28 mei 2013, 120.B.2012; Jeugdrb. Kortrijk 4 juni 2013, 12/197/B; Jeugdrb. Tongeren 5 juni 2013, 11/456/B; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 307.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 569.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 13 juni 2013, 594.B.2011/19; Jeugdrb. Tongeren 20 juni 2013, 11/439/B; Jeugdrb. Antwerpen 27 juni 2013, JR 12341; Jeugdrb. Tongeren 27 juni 2013, 2011/B/452; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 28 juni 2013, 12/128/B; Jeugdrb. Mechelen 3 juli 2013, 5082.B.2012/16; Jeugdrb. Mechelen 8 juli 2013, 5387; Jeugdrb. Mechelen 17 juli 2013, 4380.B.2009/14; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 26 juli 2013, 11.1631.B; Jeugdrb. Antwerpen 6 september 2013, JR 10051; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 12/1596/B; Jeugdrb. Kortrijk 10 september 2013, 12/231/B; Jeugdrb. Leuven 18 september 2013, 386.B.2011/14; Jeugdrb. Mechelen 7 oktober 2013, 5618.B.2012/16; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 10 oktober 2013, 11.799.B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 14 oktober 2013, 12/605/B; Jeugdrb. Tongeren 6 november 2013, 11/909/B; Jeugdrb. Brussel (138° k.) 12 november 2013, 837.B.2011/138; Jeugdrb. Tongeren 13 november 2013, 2012/B/928; Jeugdrb. Mechelen 19 november 2013, 5388.B.2012/16; Jeugdrb. Mechelen 20 november 2013, 4687.B.2010/14; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 4 december 2013, 1409.B.2012; Jeugdrb. Mechelen 17 december 2013, 3844.B.2008/16; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 23 december 2013, 12.1096.B.

⁴³³ In 4 van de 260 zaken weerhield de magistraat het positief advies van de justitieassistent, maar werd geen regeling van verblijfsco-ouderschap uitgesproken, *i.e.* in 1,54 % van de gevallen.

⁴³⁴ Jeugdrb. Gent (25° k.) 14 oktober 2013, 113/2012/1.

⁴³⁵ Jeugdrb. Brussel (20° k.) 29 januari 2013, 1769/2010/20B.

⁴³⁶ Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 17 mei 2013, 12.373.B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 24 december 2013, 468.B.2011.

In 1 % van deze zaken weerhield de magistraat een negatief advies, maar sprak toch een regeling van verblijfsco-ouderschap uit.⁴³⁷ Het advies van de justitieassistent werd opzij geschoven door het prioritair karakter dat de magistraat toekende aan de regeling van het verblijfsco-ouderschap⁴³⁸ en in een andere zaak door een combinatie van het belang van het kind en een verwijzing naar het IVRK.⁴³⁹

387. Uitzonderlijk wordt het advies van de justitieassistent niet weerhouden. Zowel een positief⁴⁴⁰ als een negatief⁴⁴¹ advies wordt soms uitdrukkelijk opzij geschoven.

388. Ook in 2005 kwam het maatschappelijk onderzoek het meest voor binnen de categorie van de aanstelling van derden door de magistraat. In het algemeen werd in 26 % van de in het onderzoek opgenomen zaken waarin uitspraak gedaan diende te worden over een verzoek om verblijfsco-ouderschap een maatschappelijk onderzoek bevolen door de magistraat.⁴⁴² In 76 % van de in het onderzoek opgenomen zaken waarin een derde werd aangesteld, gebeurde dit in de vorm van een bevolen maatschappelijk onderzoek.⁴⁴³

389. Ook hier weerhield de magistraat in de in het onderzoek opgenomen uitspraken waarbij hij een maatschappelijk onderzoek bevolen had, in het overgrote deel van de gevallen het standpunt van de justitieassistent als criterium. In 94 % van de in het onderzoek opgenomen uitspraken werd het advies dat geformuleerd werd in het maatschappelijk verslag, door de magistraat die uitspraak deed gevolgd⁴⁴⁴; gaf de justitieassistent een negatief advies over het verblijfsco-ouderschap, werd er geen verblijfsco-ouderschap uitgesproken⁴⁴⁵, was de

---

⁴³⁷ In 2 van de 260 gevallen weerhield de magistraat het negatief advies van de justitieassistent, maar werd de regeling van verblijfsco-ouderschap toch uitgesproken, *i.e.* in 0,77 % van de gevallen.

⁴³⁸ KG Turnhout 24 juni 2013, 13-84-C.

⁴³⁹ Jeugdrb. Leuven 5 februari 2013, 275.B.2011/14.

⁴⁴⁰ KG Hasselt 28 februari 2013, 12/349/C; Jeugdrb. Dendermonde (24^e k.) 7 maart 2013, 10/1817/B; Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 16 april 2013, 927/2011/20B; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 25 april 2013, 108.B.2013; Jeugdrb. Antwerpen 17 oktober 2013, JR 11069; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 7 november 2013, 12.193.B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 14 november 2013, 12.1052.B; Jeugdrb. Veurne (3^e k.) 15 november 2013, 12/422/B; Jeugdrb. Mechelen 20 november 2013, 5636.B.2013/14.

⁴⁴¹ KG Hasselt 26 september 2013, 12/294/C; KG Turnhout 3 oktober 2013, 13/16/C; KG Turnhout 14 oktober 2013, 12/413/C; Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 28 mei 2013, 1346/2011/135; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 13 december 2013, 12/205/B.

⁴⁴² In 167 van de 644 zaken werd door de magistraat een maatschappelijk onderzoek bevolen, *i.e.* in 25,93 % van de zaken.

⁴⁴³ In 167 van de 221 zaken ging het bij de aanstelling van een derde om een maatschappelijk onderzoek, *i.e.* in 75,57 % van de gevallen.

⁴⁴⁴ In 157 van de 167 zaken volgde de magistraat het advies van de justitieassistent, *i.e.* in 94,01 % van de gevallen.

⁴⁴⁵ Antwerpen (3^e k.) 25 januari 2005, 2003/RK/306; Antwerpen (3^e bis k.) 1 februari 2005, 2003/RK/347 en 2004/RK/169; Brussel (Jeugd. NL) 3 maart 2005, 2004/JR/84; Antwerpen (3^e ter k.) 16 maart 2005, 2003/RK/40; Brussel (Jeugd. NL) 18 maart 2005, 2004/JR/220; Brussel (Jeugd. NL) 22 april 2005, 2004/JR/190; Antwerpen (Jeugd.) 12 mei 2005, 2004/JR/139; Gent (15^e k.) 23 mei 2005, 2004/JR/54; Gent (15^e k.) 10 oktober 2005, 2004/RK/238; Antwerpen (3^e bis k.) 25 oktober 2005, 2004/RK/196; Antwerpen (16^e k.) 8 december 2005, 2005/JR/26; Antwerpen (16^e k.) 15 december 2005, 2005/JR/45; Gent (15^e k.) 19 december 2005, 2005/JR/76; Brussel (3^e k. NL) 22 december 2005, 2004/KR/474; KG Brugge 5 januari 2005, 03/471/C; KG Brugge 16 februari 2005, 03/607/C; KG Turnhout 21 februari 2005, C-358-02; KG Kortrijk 24 februari 2005, 04/297/C; KG Mechelen 11 april 2005, 2004/175/C; KG Brussel 18 mei 2005, 2004/591/C; KG Brugge 1 juli 2005, 03/577/C; KG Brugge 6 juli 2005, 04/405/C; KG Brugge 15 juli 2005, 04/013/C; KG Turnhout 20 juli

justitieassistent voorstander van een regeling van verblijfsco-ouderschap, werd het verblijfsco-ouderschap uitgesproken.⁴⁴⁶

2005, C/260/04; KG Antwerpen 26 oktober 2005, 99-451-C; KG Kortrijk 2 november 2005, 04/182/C; KG Antwerpen 7 december 2005, 05-435-C; KG Dendermonde 14 december 2005, 04/412/C; KG Dendermonde 14 december 2005, 03/715/C en 04/552/C; KG Tongeren 19 december 2005, 04/260/C; KG Tongeren 19 december 2005, 05/85/C; Jeugdrb. Hasselt 10 januari 2005, 03.2286.B; Jeugdrb. Hasselt 10 januari 2005, 03.1932.B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 11 januari 2005, 72.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 18 januari 2005, 69.B.2004/14; Jeugdrb. Kortrijk 18 januari 2005, 03.2049.B; Jeugdrb. Veurne (7^e k.) 11 februari 2005, 04/071/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 14 februari 2005, JR 4239; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 28 februari 2005, JR 4199; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 30 maart 2005, R.V. 356/2003 en 376/2003; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 11 april 2005, JR 3341; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 14 april 2005, 103.B.2004/19; Jeugdrb. Dendermonde 14 april 2005, 04/1217/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 20 april 2005, 04/2219/B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 3 mei 2005, 84.B.2004/14; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 4 mei 2005, R.V. 84/2004; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 18 mei 2005, R.V. 219/2004 en 223/2004; Jeugdrb. Brussel (13^e k.) 23 mei 2005, 1045/2003/13B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 26 mei 2005, 47.B.2004/19; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 26 mei 2005, 57.B.2004/20; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 31 mei 2005, 883/02/4B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 1 juni 2005, 04/1911/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 7 juni 2005, JR 4761; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 572/2004; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 455/2004; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 27 juni 2005, R.V. 66/2003; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 28 juni 2005, 162.B.2004/14; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 29 juni 2005, R.V. 250/2004; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 7 juli 2005, JR 4573; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 7 juli 2005, JR 3781; Jeugdrb. Hasselt 7 juli 2005, 04.1156.B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 14 juli 2005, 215.B.2004/19; Jeugdrb. Gent (vakantiekamer.) 3 augustus 2005, R.V. 477/2004 en 480/2004; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 24 augustus 2005, ARVJ 2307; Jeugdrb. Dendermonde 6 september 2005, 04/344/B; Jeugdrb. Tongeren 7 september 2005, 04/1302/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 9 september 2005, R.V. 360.B.2004; Jeugdrb. Brussel (13^e k.) 19 september 2005, 870/2004/13B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 21 september 2005, JR 4740; Jeugdrb. Turnhout (12^e k.) 26 september 2005, 04-2541-B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 29 september 2005, 321.B.2004/19; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 11 oktober 2005, ARVJ 2324; Jeugdrb. Turnhout (12^e k.) 24 oktober 2005, 05-815-B; Jeugdrb. Tongeren 2 november 2005, 04/162/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 16 november 2005, 05/1372/B; Jeugdrb. Dendermonde 17 november 2005, 05/1283/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 4305; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 18 november 2005, R.V. 473.B.2004; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 4877; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 8 december 2005, 175.B.2005/19; Jeugdrb. Dendermonde 13 december 2005, 05/0356/B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 15 december 2005, 212.B.2004/20; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 20 december 2005, 349.B.2004/14; Jeugdrb. Dendermonde 22 december 2005, 05/890/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 23 december 2005, R.V. 314.B.2004.

⁴⁴⁶ Gent (15^e k.) 7 februari 2005, 2003/JR/118; Antwerpen (3^e bis k.) 23 februari 2005, 2003/RK/307; Brussel (Jeugd.) 25 februari 2005, 2004/JR/177; Antwerpen (Jeugd.) 3 maart 2005, 2004/JR/154; Antwerpen (Jeugd.) 17 maart 2005, 2004/JR/170; Antwerpen (Jeugd.) 17 maart 2005, 2004/JR/171; Brussel (Jeugd.) 27 mei 2005, 2004/JR/137; Gent (15^e k.) 13 juni 2005, 2003/RK/407; Antwerpen (Jeugd.) 23 juni 2005, 2004/JR/119; Antwerpen (Jeugd.) 23 juni 2005, 2004/JR/87; Gent (15^e k.) 29 juni 2005, 2005/JR/19; Gent (15^e k.) 10 oktober 2005, 2004/RK/237; Gent (15^e k.) 14 november 2005, 2004/JR/76; Antwerpen (8^e k.) 16 november 2005, 2005/RK/97; KG Dendermonde 10 januari 2005, 04/188/C; KG Mechelen 7 februari 2005, 2004/162/C; KG Mechelen 7 februari 2005, 2002/287/C; KG Dendermonde 9 februari 2005, 04/352/C; KG Gent 9 maart 2005, 03/574/C; KG Ieper 10 maart 2005, 04/23/C; KG Veurne 23 maart 2005, 04/085/C; KG Dendermonde 4 april 2005, 01/282/C; KG Mechelen 6 juni 2005, 2004/189/C; KG Mechelen 8 juli 2005, 2004/257/C; KG Dendermonde 3 oktober 2005, 04/687/C; KG Turnhout 6 oktober 2005, C/272/04; KG Dendermonde 7 november 2005, 05/275/C; KG Tongeren 12 december 2005, 05/41/C; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 19 januari 2005, 04/494/B; Jeugdrb. Veurne (7^e k.) 28 januari 2005, 03/802/B; Jeugdrb. Dendermonde 15 februari 2005, 03/3464/B; Jeugdrb. Kortrijk 22 februari 2005, 03/676/B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 23 februari 2005, ARVJ 2074; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 17 maart 2005, 75.B.2004/19; Jeugdrb. Dendermonde 22 maart 2005, 04/2517/B; Jeugdrb. Kortrijk 22 maart 2005, 02/1786/B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 12 april 2005, ARVJ 2162; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 26 mei 2005, 357.B.2004/19; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 3 juni 2005, 235.B.2003; Jeugdrb. Kortrijk 7 juni 2005, 02.1920.B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 9 juni 2005, 81.B.2004/19; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 503/98; Jeugdrb. Kortrijk 28 juni 2005, 04/385/B; Jeugdrb. Gent (vakantiekamer) 24 augustus 2005, 414.B.2004; Jeugdrb. Dendermonde 6 september 2005, 03/3464/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 16 september 2005, 359.B.2004; Jeugdrb. Dendermonde 20 september 2005, 04/1917/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 23 september 2005, 514.B.2004; Jeugdrb. Dendermonde 27 september 2005, 05/431/B; Jeugdrb. Hasselt 3 oktober 2005, 04.1594.B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 5 oktober 2005, JR 4976; Jeugdrb. Leuven (14e bis k.) 18 oktober 2005, 300.B.2004/14; Jeugdrb. Kortrijk 25 oktober 2005, 04/1558/B; Jeugdrb. Dendermonde 8 november 2005,

390. In slechts één zaak waarin de magistraat uitspraak deed en een positief advies weerhield, werd toch geen verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap uitgesproken.⁴⁴⁷ Het verzoek van de vader werd afgewezen. Uit het vonnis valt moeilijk af te leiden waarom het verzoek, ondanks het positief advies van de justitieassistent, werd afgewezen.

391. In één zaak waarin de magistraat uitspraak deed en een negatief advies weerhield, werd toch een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap uitgesproken.⁴⁴⁸ Het negatieve advies van de justitieassistent over het verblijfsco-ouderschap werd opzij geschoven door de goede relatie tussen de verzoekende vader en het kind en het feit dat de magistraat vertrouwen had in de bekwaamheid van de vader om voor zijn kind te zorgen. Ook het comfort in de huisvesting van de vader en de (iets) oudere leeftijd van het kind (4 jaar) werden weerhouden als argument om de rechter te overtuigen in zijn keuze voor het verblijfsco-ouderschap.

392. Het advies van de justitieassistent wordt ook soms niet weerhouden. Een positief advies wordt soms uitdrukkelijk opzij geschoven.⁴⁴⁹

05/1729/B; Jeugdrb. Hasselt 14 november 2005, 04.1825.B; Jeugdrb. Hasselt 14 november 2005, 04.2081.B; Jeugdrb. Kortrijk 15 november 2005, 04.1485.B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 24 november 2005, 413.B.2004/19; Jeugdrb. Veurne (14^e k.) 2 december 2005, 04/547/B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 13 december 2005, 156.B.2005/14; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 15 december 2005, 78.B.2005/20; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 16 december 2005, 513.B.2004; Jeugdrb. Veurne (14^e k.) 16 december 2005, 05/083/B; Jeugdrb. Veurne (14^e k.) 16 december 2005, 05/104/B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 20 december 2005, ARVJ 2206.

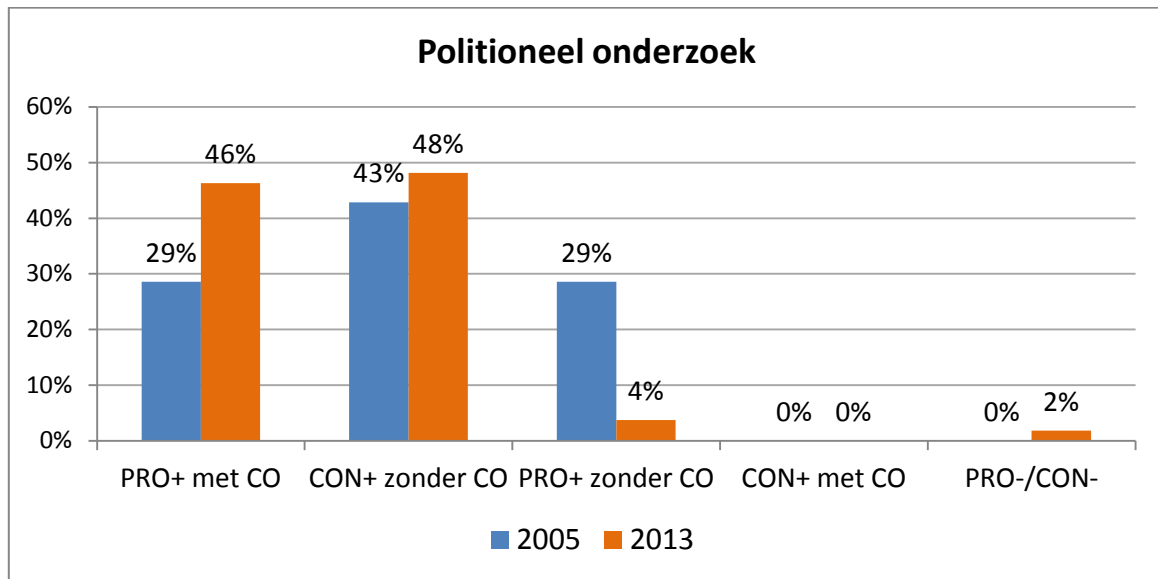
⁴⁴⁷ KG Brussel 11 mei 2005, 2001/1365/C en 2003/909/C.

⁴⁴⁸ Jeugdrb. Dendermonde 15 maart 2005, 04/173/B.

⁴⁴⁹ KG Turnhout 3 maart 2005, C/379/03; KG Brugge 15 juli 2005, 03/548/C; KG Dendermonde 29 juli 2005, 04/389/C; KG Leuven 10 november 2005, 03/243/C; KG Dendermonde 21 december 2005, 04/131/C; Jeugdrb. Dendermonde 14 april 2005, 04/1502/B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 27 april 2005, ARVJ 2107; Jeugdrb. Antwerpen (JR 5 k.) 3 juni 2005, JR 4380.

c. Het politioneel onderzoek

GRAFIEK 11

2005 $n = 54$

2013 $n = 54$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : Het politioneel verslag kaderde de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder positief en (mede) om die reden wordt het verblijfsco-ouderschap uitgesproken.
- PRO- : Het politioneel verslag kaderde de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder positief, maar de magistraat sprak het verzochte verblijfsco-ouderschap niet uit.
- CON+ : Het politioneel verslag kaderde de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder negatief en (mede) om die reden wordt het verblijfsco-ouderschap niet uitgesproken.
- CON- : Het politioneel verslag kaderde de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder negatief, maar de magistraat sprak het verzochte verblijfsco-ouderschap uit.

393. Een politioneel onderzoek wordt bevolen ingeval de rechter zich vragen stelt over de veiligheid van het kind in de omgeving van (een van) de ouders. Vooraleer uitspraak te doen

over de verblijfsregeling dient nagegaan te worden of het kind geen gevaar loopt in het milieu waar de ouders in vertoeven.

De politie krijgt vanwege het parket de opdracht een niet-aangekondigd huisbezoek uit te voeren bij elk van beide ouders en hier een verslag van op te stellen. In tegenstelling tot het maatschappelijk verslag zal het politoneel verslag geen concreet voorstel van verblijfsregeling bevatten. Het verslag heeft een louter beschrijvende functie en zal de magistraat inlichten over de leefomstandigheden van de ouders en een verslag bevatten van het gesprek dat de agenten tijdens dit bezoek mochten hebben met de ouders. In het politoneel verslag wordt tevens melding gemaakt van het strafblad van elk van de ouders.

394. Een politoneel onderzoek kwam in de onderzochte rechtspraak veel minder voor dan een maatschappelijk onderzoek.

In 5 % van de dossiers waarin in 2013 uitspraak gedaan moest worden⁴⁵⁰ en in 15 % van de gevallen waarin een derde werd aangesteld⁴⁵¹ hield de magistraat rekening met de resultaten van een politoneel onderzoek dat uitgevoerd werd.

395. In 2013 werd het politoneel verslag bijna steeds gevolgd.⁴⁵² Wanneer uit het verslag bleek dat elk van beide ouderlijke milieus geschikt was voor de opvang van het kind, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede om die reden) toegestaan.⁴⁵³ Las de magistraat in het politoneel verslag dat het (langdurig) verblijf in één van beide ouderlijke milieus niet aangewezen was voor het kind, dan werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede om die reden) afgewezen.⁴⁵⁴ dit ging steeds om de eigen interpretatie of

---

⁴⁵⁰ In 54 van de 1069 gevallen werd door de magistraat een politoneel onderzoek bevolen, *i.e.* in 5,05 % van de gevallen.

⁴⁵¹ In 54 van de 355 gevallen ging het bij de aanstelling van een derde om een politoneel onderzoek, *i.e.* in 15,21 % van de gevallen

⁴⁵² In 51 van de 54 zaken werd het politoneel verslag gevolgd, *i.e.* in 94,45 % van de zaken.

⁴⁵³ Antwerpen (16^e bis k.) 2 december 2013, 2013/JR/82; KG Brugge 4 januari 2013, 12/285/C; KG Veurne 20 maart 2013, 12/53/C; KG Antwerpen 16 mei 2013, 13/113/C; KG Antwerpen 27 mei 2013, 12/921/C; KG Brugge 19 juni 2013, 12/488/C; KG Kortrijk 31 oktober 2013, 13/265/C; KG Brugge 6 november 2013, 13/298/C; Jeugdrb. Ieper 8 januari 2013, 06/449/B; Jeugdrb. Brugge 31 januari 2013, 626.B.2011/21; Jeugdrb. Antwerpen 8 februari 2013, JR 12793; Jeugdrb. Dendermonde (24^e k.) 14 februari 2013, 11/1818/B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 129.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 493.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 545.B.2009/21; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 563.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 7 mei 2013, 87.B.2013/20; Jeugdrb. Brugge 16 mei 2013, 638.B.2012/21; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 29 mei 2013, R.V. 374/2012; Jeugdrb. Brugge 30 mei 2013, 8.B.2013/20; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 154.B.2008/21; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 307.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 585.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 13 juni 2013, 594.B.2011/19; Jeugdrb. Antwerpen 6 september 2013, JR 10051.

⁴⁵⁴ Antwerpen (8^e bis k.) 18 december 2013, 2011/RK/228; Antwerpen (16^e bis k.) 23 december 2013, 2012/RK/133; KG Hasselt 7 maart 2013, 12/572/C; KG Brugge 27 maart 2013, 12/589/C; KG Brussel 17 juni 2013, 2012/1743/C; KG Antwerpen 28 juni 2013, 13/174/C; KG Gent 20 september 2013, 12/99/C; KG Hasselt 3 oktober 2013, 13/297/C; KG Hasselt 14 november 2013, 13/175/C; KG Kortrijk 28 november 2013, 13/225/C; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 392.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 14 februari 2013, 415.B.2012/20; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 506.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 7 maart 2013, 274.B.2006/20; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 638.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 353.B.2012/21; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 18 maart 2013, 10/1613/B; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 18 april 2013, 19.B.2012/20; Jeugdrb. Antwerpen 2 mei 2013, JR 12784;

mening van de magistraat ten aanzien van de vaststellingen die door de politie gedaan waren, een concreet advies wordt in het politioneel verslag niet gedaan (*supra* nr. 393).

396. In de twee zaken waarin de jeugdrechtbank te Brugge het verzoek om verblijfsco-ouderschap afwees, ondanks het gunstig politioneel verslag, achtte de magistraat het kind te jong en de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder te weinig beschikbaar.⁴⁵⁵ In één van deze zaken speelden ook de afstand tussen de woonplaatsen van beide ouders, hun slechte verstandhouding en de behoefte van het kind aan continuïteit (behoud van de huidige regeling) een rol.⁴⁵⁶

397. In 2005 werd het politioneel onderzoek minder vaak in bevolen dan in 2013. In amper 1 % van de zaken waarin om verblijfsco-ouderschap verzocht werd, werd door de magistraat een politioneel verslag in overweging genomen.⁴⁵⁷ Ook hier werd het in meer dan 70 % van de zaken waarin het bevolen werd gevolgd; een positief geïnterpreteerd politioneel verslag zorgde (minstens mee) voor de toekenning van een verzoek om verblijfsco-ouderschap⁴⁵⁸, een negatief verslag zorgde (minstens mee) voor de afwijzing van het verzoek.⁴⁵⁹

In één van de twee beschikkingen waarin de magistraat oordeelde dat de resultaten van het politioneel onderzoek de deur openen naar de regeling van het verblijfsco-ouderschap, maar het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch afgewezen werd, achtte de magistraat de behoefte van het kind aan continuïteit te belangrijk en behield om die reden de bestaande (klassieke) regeling⁴⁶⁰, in de andere beschikking kan de reden niet afgelezen worden.⁴⁶¹

Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 31 mei 2013, 1241/2011/1/136; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 5 juni 2013, 11/2225/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 12 juni 2013, 12/1638/B; Jeugdrb. Antwerpen 24 juni 2013, JR 11334; Jeugdrb. Gent (25^e k.) 18 november 2013, R.V. 99/2013.

⁴⁵⁵ Jeugdrb. Brugge 3 januari 2013, 426.B.2012/20 (minder dan 1 jaar); Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 401.B.2012/21 (4 jaar).

⁴⁵⁶ Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 401.B.2012/21.

⁴⁵⁷ In 7 van de 644 uitspraken werd door de magistraat een politioneel verslag in overweging genomen, *i.e.* in 1,09 % van de zaken.

⁴⁵⁸ In 2 van de 7 zaken, *i.e.* in 28,57 % van de zaken, zorgde een positief politioneel verslag (minstens mee) voor de toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap. KG Antwerpen 13 mei 2005, 05-251-C; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 24 maart 2005, 174.B.2004/20.

⁴⁵⁹ In 3 van de 7 zaken, *i.e.* in 42,86 % van de zaken, zorgde een negatief politioneel verslag (minstens mee) voor de afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap. Jeugdrb. Gent (27^e k.) 4 mei 2005, R.V. 84/2004; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 31 mei 2005, 883/02/4B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 15 december 2005, 348.B.2004/20.

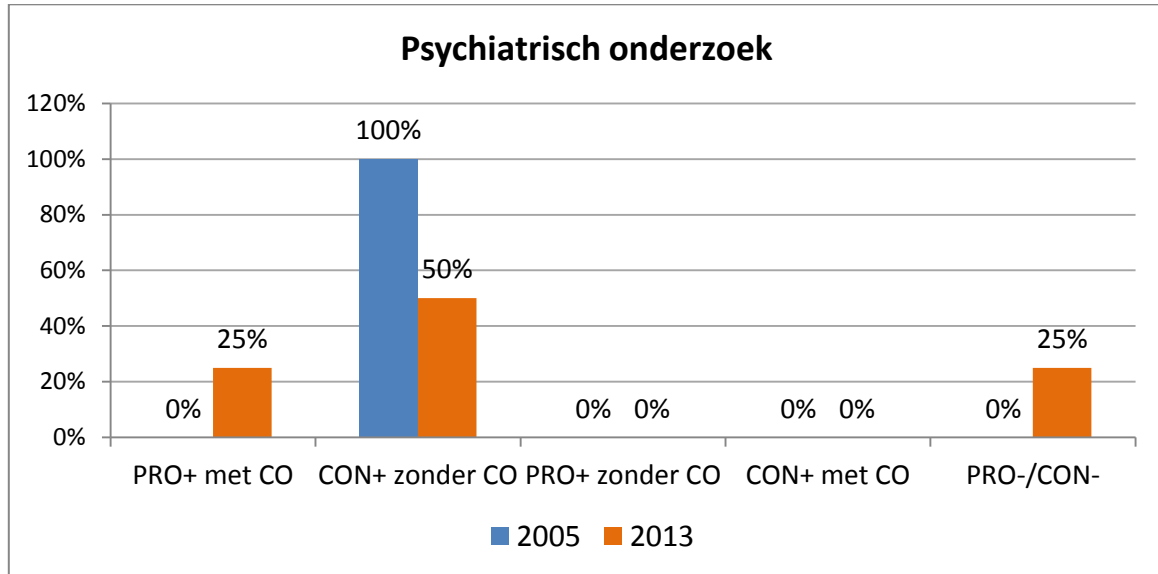
⁴⁶⁰ KG Antwerpen 18 maart 2005, 03-1029-C.

⁴⁶¹ KG Antwerpen 24 juni 2005, 04-612-C.

d. Het deskundig onderzoek

i. Het psychiatrisch onderzoek

GRAFIEK 12

2005 $n = 1$

2013 $n = 12$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De aangestelde psychiater achtte het verblijfsco-ouderschap aangewezen en (mede) om die reden wordt het verblijfsco-ouderschap uitgesproken.
- PRO- : De aangestelde psychiater achtte het verblijfsco-ouderschap aangewezen, maar de magistraat volgt de aangestelde psychiater hier niet in.
- CON+ : De aangestelde psychiater achtte het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen en (mede) om die reden wordt het verblijfsco-ouderschap niet uitgesproken.
- CON- : De aangestelde psychiater achtte het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen, maar de magistraat volgt de psychiater derde hier niet in.

398. Onderzoek door een psychiater wordt ook minder bevolen. In 1 % van de aan de criteria voldoende dossiers van 2013 *in globo*⁴⁶² en in 3 % van de zaken waarin een derde werd

⁴⁶² In 12 van de 1069 zaken werd door de magistraat een psychiater aangesteld voor onderzoek, *i.e.* in 1,12 % van de zaken.

aangesteld⁴⁶³ stelde de magistraat een psychiater aan voor een deskundig onderzoek. In 75 % van deze zaken waarin een psychiatrisch onderzoek uitgevoerd werd, werd het advies van de psychiater gevolgd.⁴⁶⁴ In de zaken waarin de psychiater niet gevolgd werd in zijn advies, ging het steeds over een psychiatrisch deskundige die negatief geadviseerd had voor het verblijfsco-ouderschap. In deze zaken zorgden de mening van het kind (gehoord door de magistraat)⁴⁶⁵, of de betrokkenheid van de verzoekende ouder⁴⁶⁶ samen met de continuïteit en het belang van het kind⁴⁶⁷ ervoor dat de psychiater in zijn advies niet gevolgd werd.

399. In 2005 was dit cijfer nog veel lager. Slechts in één zaak waarin de magistraat diende te oordelen over een verzoek om uitspraak van verblijfsco-ouderschap werd het advies van een door de magistraat aangestelde psychiatrisch deskundige in overweging genomen.⁴⁶⁸ De psychiater sprak een negatief advies uit en het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd (minstens mede) om die reden afgewezen.⁴⁶⁹

---

⁴⁶³ In 1 van de 355 gevallen ging het bij de aanstelling van een derde om de aanstelling van een psychiater voor deskundig onderzoek, *i.e.* in 0,16 % van de gevallen

⁴⁶⁴ Positief advies door de psychiater en verblijfsco-ouderschap toegekend : Brussel (31^e k.) 18 juni 2013, 2012/JR/195; KG Turnhout 18 februari 2013, 11/308/C; Jeugdrb. Brussel (138^e k.) 19 november 2013, 935.B.2011/138. Negatief advies door de psychiater en verblijfsco-ouderschap niet toegekend : KG Dendermonde 25 maart 2013, 11/480/C; KG Dendermonde 15 april 2013, 09/202/C; KG Brugge 26 juni 2013, 12/563/C; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 185.B.2011/14; Jeugdrb. Antwerpen 25 april 2013, JR 11604; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 319.B.2011/14.

⁴⁶⁵ KG Leuven 4 maart 2013, 12/258/C.

⁴⁶⁶ Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 293.B.2010/14; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 319.B.2011/14.

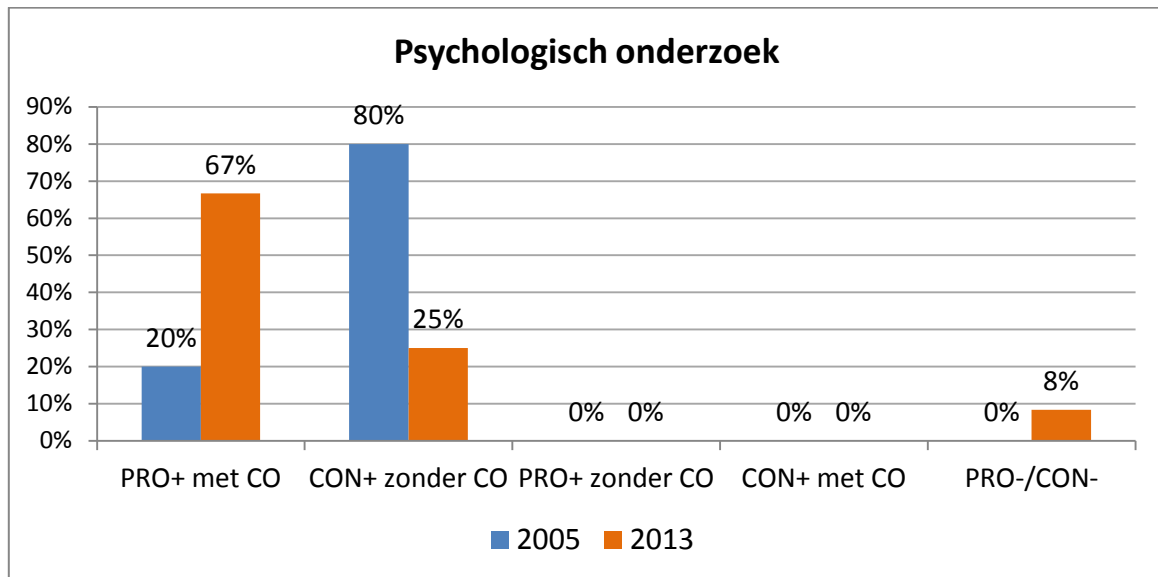
⁴⁶⁷ Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 293.B.2010/14.

⁴⁶⁸ In 1 van de 644 zaken werd door de magistraat psychiater aangesteld voor onderzoek, *i.e.* in 0,16 % van de zaken.

⁴⁶⁹ Brussel (jeugdk.) 22 april 2005, 2004/JR/190.

ii. Het psychologisch onderzoek

GRAFIEK 13

2005 $n = 5$

2013 $n = 12$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De aangestelde psycholoog achtte het verblijfsco-ouderschap aangewezen en (mede) om die reden wordt het verblijfsco-ouderschap uitgesproken.
- PRO- : De aangestelde psycholoog achtte het verblijfsco-ouderschap aangewezen, maar de magistraat volgt de aangestelde psycholoog hier niet in.
- CON+ : De aangestelde psycholoog achtte het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen en (mede) om die reden wordt het verblijfsco-ouderschap niet uitgesproken.
- CON- : De aangestelde psycholoog achtte het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen, maar de magistraat volgt de aangestelde psycholoog hier niet in.

400. In 2013 gebeurde de aanstelling van een psycholoog exact even vaak – uiteraard in andere dossiers – als de aanstelling van een psychiater; in 1 % van de dossiers waarin in 2013

uitspraak moest gedaan worden⁴⁷⁰ en in 3 % van de gevallen waarin een derde werd aangesteld⁴⁷¹ stelde de magistraat een psycholoog aan voor een deskundig onderzoek.

401. Op één zaak na volgde de magistraat in 2013 steeds het advies van de deskundige psycholoog, al dan niet gesteund door andere criteria. Indien de psycholoog zich positief uitsprak over de regeling van verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend⁴⁷², achtte de psycholoog het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen.⁴⁷³ In de zaak waarin de mening van de psycholoog-deskundige opzij geschoven werd, had de psycholoog zich positief uitgelaten over de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap. Omwille van de slechte verstandhouding tussen de ouders, achtte de jeugdrechtbank een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap toch niet aangewezen.⁴⁷⁴

402. In 2005 werd vaker een deskundige psycholoog aangesteld voor een onderzoek dan een psychiater. Nog steeds niet in 1 % van de zaken, maar ditmaal wel in 5 zaken, werd een deskundige psycholoog om advies gevraagd.⁴⁷⁵ Het advies van de psycholoog werd steeds gevolgd, al dan niet samen met andere criteria; adviseerde de psycholoog gunstig voor de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek toegekend⁴⁷⁶, sprak de psycholoog zich negatief uit, werd het verzoek afgewezen.⁴⁷⁷

---

⁴⁷⁰ In 12 van de 1069 gevallen werd door de magistraat een psycholoog aangesteld voor onderzoek, *i.e.* in 1,12 % van de gevallen.

⁴⁷¹ In 12 van de 355 gevallen ging het bij de aanstelling van een derde om de aanstelling van een psycholoog voor deskundig onderzoek, *i.e.* in 3,38 % van de gevallen.

⁴⁷² Gent (15^e k.) 8 mei 2013, 2007/JR/85; Brussel (31^e k.) 18 juni 2013, 2012/RK/195; Antwerpen (3^e bis k.) 10 december 2013, 2012/RK/226; KG Hasselt 14 maart 2013, 12/127/C; KG Tongeren 2 september 2013, 13/230/C; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 18 april 2013, 16.B.2012; Jeugdrb. Mechelen 3 juli 2013, 5082.B.2012/16; Jeugdrb. Mechelen 8 juli 2013, 5387.

⁴⁷³ KG Hasselt 7 mei 2013, 12/393/C; KG Hasselt 6 juni 2013, 12/499/C; Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 13 juni 2013, 1762/2011/135.

⁴⁷⁴ Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 18 juni 2013, 1939/2012/136.

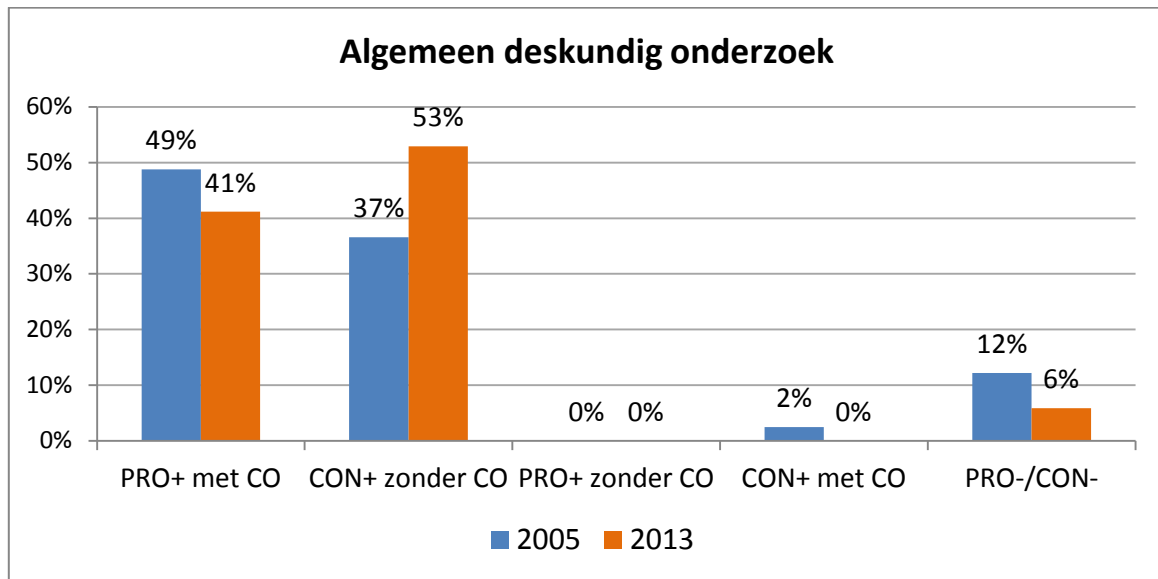
⁴⁷⁵ In 5 van de 644 gevallen stelde de rechter een psycholoog aan voor deskundig onderzoek, *i.e.* in 0,78 % van de gevallen.

⁴⁷⁶ KG Dendermonde 8 juli 2005, 04/482/C.

⁴⁷⁷ Antwerpen (Jeugd.) 17 februari 2005, 2004/JR/104; Brussel (Jeugd.) 19 mei 2005, 2004/JR/157; KG Gent 17 mei 2005, 00/216/C; KG Gent 28 december 2005, 05/23/C.

iii. Het algemeen deskundig onderzoek

GRAFIEK 14

2005 $n = 41$

2013 $n = 17$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De aangestelde deskundige achtte het verblijfsco-ouderschap aangewezen en (mede) om die reden wordt het verblijfsco-ouderschap uitgesproken.
- PRO- : De aangestelde deskundige achtte het verblijfsco-ouderschap aangewezen, maar de magistraat volgt de aangestelde deskundige hier niet in.
- CON+ : De aangestelde deskundige achtte het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen en (mede) om die reden wordt het verblijfsco-ouderschap niet uitgesproken.
- CON- : De aangestelde deskundige achtte het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen, maar de magistraat volgt de aangestelde deskundige hier niet in.

403. Soms gaat de magistraat over tot aanstelling van een deskundige *in globo* en wordt niet vermeld over welke “soort” van deskundige het gaat.

404. In 2013 werd in 2 % van het totaal aantal uitspraken⁴⁷⁸ en 5 % van het aantal uitspraken waarbij het advies van een door de rechter aangesteld derde in overweging wordt genomen⁴⁷⁹, verwezen naar het standpunt van een “deskundige”, zonder verdere aanduiding van diens kwalificatie.

405. In 2005 kwam het niet verder gespecificeerde “deskundig onderzoek” vaker voor. In 6 % van het totaal aantal dossiers⁴⁸⁰ en 5 % van het aantal dossiers waarbij een derde werd aangesteld voor advies⁴⁸¹, verwezen naar het standpunt van een algemeen “deskundige”, zonder verdere aanduiding.

406. Het advies van een deskundige is een sterk argument. Indien het weerhouden werd, werd het bijna steeds gevolgd. In 2013 werd het weerhouden advies van de deskundige steeds gevolgd. Indien de deskundige zich uitgesproken had in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend⁴⁸², sprak de deskundige zich negatief uit over de regeling, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet toegekend.⁴⁸³

In 2005 werd het weerhouden advies op één zaak na⁴⁸⁴ ook steeds gevolgd. Indien de deskundige zich uitgesproken had in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend⁴⁸⁵, sprak de deskundige zich negatief uit over de regeling, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet toegekend.⁴⁸⁶

---

⁴⁷⁸ In 17 van de 1069 gevallen werd door de magistraat het verslag van een algemeen deskundig onderzoek in overweging genomen, *i.e.* in 1,59 % van de gevallen.

⁴⁷⁹ In 17 van de 355 gevallen ging het bij de aanstelling van een derde om de aanstelling van een algemeen deskundige, *i.e.* in 5,03 % van de gevallen.

⁴⁸⁰ In 41 van de 644 gevallen werd door de magistraat het verslag van een algemeen deskundig onderzoek in overweging genomen, *i.e.* in 6,37 % van de gevallen.

⁴⁸¹ In 41 van de 221 gevallen ging het bij de aanstelling van een derde om de aanstelling van een algemeen deskundige, *i.e.* in 18,55 % van de gevallen.

⁴⁸² Antwerpen (16^e bis k.) 20 februari 2013, 2012/JR/203; Brussel (3^e k. NL) 4 juni 2013, 2011/KR/159; Brussel (33^e k. NL) 17 juli 2013, 2012/JR/222; KG Gent 4 oktober 2013, 11/549/C; KG Dendermonde 23 oktober 2013, 12/160/C; KG Leuven 7 november 2013, 13/190/C; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 12 april 2013, 525.B.2012.

⁴⁸³ Antwerpen (3^e k.) 8 januari 2013, 2011/RK/240; Antwerpen (16^e bis k.) 9 januari 2013, 2010/JR/258; Brussel (33^e k. NL) 16 mei 2013, 2012/JR/230; Brussel (33^e k. NL) 27 juni 2013, 2013/JR/1; Antwerpen (16^e bis k.) 10 juli 2013, 2012/JR/239; Brussel (3^e k. NL) 10 september 2013, 2012/KR/149; Antwerpen (3^e k.) 13 november 2013, 2012/RK/238; KG Leuven 17 oktober 2013, 13/100/C; Jeugdrb. Leuven 18 september 2013, 332.B.2012/14.

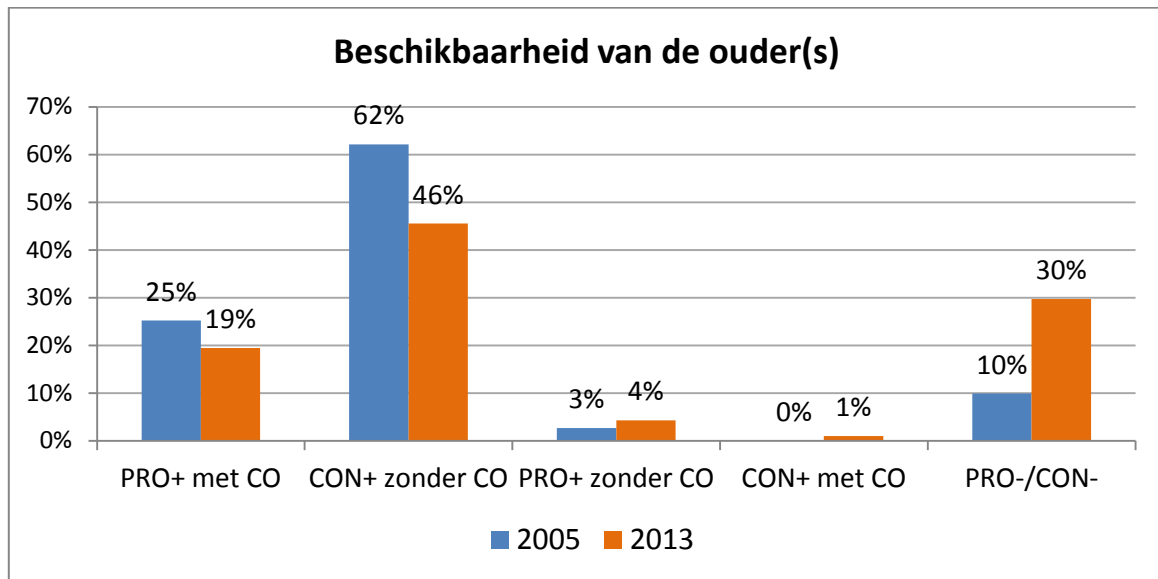
⁴⁸⁴ Jeugdrb. Gent (27^e k.) 20 april 2005, R.V. 173/2003.

⁴⁸⁵ Brussel (3^e k. NL) 12 april 2005, 2003/KR/72; Brussel (3^e k. NL) 19 april 2005, 2004/KR/57; Brussel (3^e k. NL) 4 juli 2005, 2004/KR/16; KG Leuven 3 maart 2005, 04/285/C; KG Leuven 23 mei 2005, 02/302/C; KG Leuven 23 mei 2005, 03/154/C; KG Leuven 20 juni 2005, 04/383/C; KG Hasselt 23 juni 2005; 03/174/C; KG Hasselt 5 juli 2005, 04/374/C; KG Leuven 1 augustus 2005, 03/225/C; KG Leuven 31 oktober 2005, 04/43/C; KG Hasselt 10 november 2005; 05/120/C; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 26 april 2005, 185.B.2004/15; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 3 mei 2005, 155.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 24 mei 2005, 142.B.2003/15; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 24 mei 2005, 257.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 24 mei 2005, 269.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 28 juni 2005, 173.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 6 december 2005, 367.B.2004/14; Vred. Vilvoorde 30 juni 2005, 04A1891.

⁴⁸⁶ Antwerpen (3^e k.) 12 oktober 2005, 2004/RK/248; Antwerpen (16^e k.) 15 december 2005, 2005/JR/45; KG Leuven 20 januari 2005, 04/203/C; KG Hasselt 3 maart 2005, 01/269/C; KG Leuven 3 maart 2005, 04/187/C; KG Leuven 21 april 2005, 02/80/C; KG Leuven 19 september 2005, 05/77/C; KG Hasselt 22 december 2005,

2. De beschikbaarheid van de ouders

GRAFIEK 15

2005 $n = 111$

2013 $n = 303$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling (mede) omwille van zijn ruime beschikbaarheid aangewezen is. De rechter weerhoudt dit argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling (mede) omwille van zijn ruime beschikbaarheid aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de beperkte beschikbaarheid van de verzoekende ouder, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt dit argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de beperkte beschikbaarheid van de verzoekende ouder, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.

05/84/C; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 22 februari 2005, 147.B.2004/14; Jeugdrb. Brussel (9^e k.) 11 maart 2005, 1615/2004/9B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 15 maart 2005, 196.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 22 maart 2005, 12.B.2005/14; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 15 april 2005, 56.B.2004; Jeugdrb. Hasselt 19 december 2005, 04.1049.B; Vred. Haacht 7 september 2005, 05A222.

407. Een criterium dat in betwistingen aangaande verblijfsco-ouderschap begrijpelijkerwijze zeer vaak opgeworpen wordt, is de beschikbaarheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder.

De ouders die iedere ochtend hun kind naar school brengen om in de namiddag terug aan de schoolpoort de schoolbel te horen afgaan zijn dun gezaaid, veel ouders moeten bij het opvoeden van hun kind (al dan niet structureel) beroep doen op derden om het kind op te vangen. Toch is het belangrijk dat een kind zo veel als mogelijk door zijn eigen ouders wordt opgevoed, en wordt bij het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap regelmatig rekening gehouden met de beschikbaarheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder.

408. Het criterium kan in twee richtingen opgeworpen worden; de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder kan zijn ruime beschikbaarheid inroepen als argument om zijn verzoek kracht bij te zetten, de ouder die zich tegen het verblijfsco-ouderschap verzet kan opwerpen dat de verzoekende ouder onvoldoende beschikbaar is om het kind op gedegen manier zelf op te vangen en op te voeden.

409. De beschikbaarheid van de ouders heeft meestal betrekking op de tewerkstelling. Een ouder die een voltijdse tewerkstelling met lange werkdagen heeft, of in het kader van zijn werk regelmatig lange(re) periodes in het buitenland verblijft, zal zijn aanspraak op de regeling van verblijfsco-ouderschap moeilijker hard kunnen maken.

De beschikbaarheid kan ook duiden op de vrijetijdsbesteding door een ouder. Een ouder met een intense hobby die veel tijd in beslag neemt – enkele avonden training gedurende de week, gevolgd door één of twee matches gedurende het weekend – kan zich ook te weinig vrij maken om de langdurige zorg voor een kind op zich te nemen.

410. De beschikbaarheid van een ouder is belangrijk, maar enige relativisering is aangewezen. Het kan niet de bedoeling zijn dat de ouder die het minste aantal werkuren heeft, het steeds “haalt” en een voltijds werkende ouder zelden of nooit aanspraak kan maken op de regeling van verblijfsco-ouderschap. De rechtspraak zal dan ook niet steeds de partij die zich op deze grond tegen het verblijfsco-ouderschap verzet, volgen.

411. Het criterium is zeer populair. In 2013 werd het in 28 % van de zaken opgeworpen.⁴⁸⁷ In bijna de helft van deze zaken⁴⁸⁸ werd het opgeworpen én weerhouden in het nadeel van de regeling van verblijfsco-ouderschap en zorgde het (minstens mee) voor een afwijzing van het verzoek van verblijfsco-ouderschap.⁴⁸⁹

---

⁴⁸⁷ In 303 van de 1069 zaken werd het criterium in overweging genomen, *i.e.* in 28,34 % van de zaken.

⁴⁸⁸ In 138 van de 303 zaken werd het criterium in het nadeel van het verblijfsco-ouderschap weerhouden en werd het verzoek niet toegekend, *i.e.* in 45,54 % van de zaken.

⁴⁸⁹ Antwerpen (16^e bis k.) 28 januari 2013, 2012/JR/180; Brussel (3^e k. NL) 29 januari 2013, 2012/KR/226; Antwerpen (3^e k.) 5 februari 2013, 2011/RK/382; Antwerpen (3^e k.) 6 februari 2013, 2011/RK/304; Brussel (33^e

k. NL) 7 februari 2013, 2012/JR/19; Antwerpen (3° k.) 13 februari 2013, 2012/RK/35; Brussel (3° k. NL) 19 februari 2013, 2011/KR/320; Antwerpen (16° bis k.) 4 maart 2013, 2012/JR/220; Gent (15° k.) 13 maart 2013, 2011/JR/193; Antwerpen (16° bis k.) 25 maart 2013, 2012/JR/251; Gent (15° k.) 3 april 2013, 2012/JR/108; Brussel (33° k. NL) 30 april 2013, 2012/JR/176; Antwerpen (16° bis k.) 13 mei 2013, 2012/JR/314; Brussel (3° k. NL) 14 mei 2013, 2012/KR/191; Brussel (33° k. NL) 22 mei 2013, 2012/JR/129; Antwerpen (16° bis k.) 29 mei 2013, 2012/JR/330; Brussel (3° k. NL) 11 juni 2013, 2012/KR/142; Gent (15° k.) 13 juni 2013, 2012/JR/13; Antwerpen (16° bis k.) 26 juni 2013, 2012/JR/250; Brussel (VJ2° k. NL) 26 juli 2013, 2012/JR/94; Brussel (3° k. NL) 10 september 2013, 2012/KR/149; Brussel (3° k. NL) 8 oktober 2013, 2013/KR/18; Gent (15° k.) 9 oktober 2013, 2013/JR/108; Antwerpen (3° k.) 13 november 2013, 2012/RK/238; Antwerpen (16° bis k.) 23 december 2013, 2012/JR/133; KG Brugge 4 januari 2013, 12/461/C; KG Dendermonde 7 januari 2013, 12/281/C; KG Mechelen 14 januari 2013, 12/356/C; KG Mechelen 14 januari 2013, 12/301/C; KG Gent 18 januari 2013, 12/681/C; KG Kortrijk 24 januari 2013, 12/370/C; KG Kortrijk 30 januari 2013, 12/375/C; KG Brugge 13 februari 2013, 12/532/C; KG Ieper 21 februari 2013, 12/92/C; KG Kortrijk 21 februari 2013, 13/27/C; KG Gent 22 februari 2013, 12/749/C; KG Gent 5 maart 2013, 12/696/C; KG Kortrijk 20 maart 2013, 12/327/C; KG Kortrijk 27 maart 2013, 12/402/C; KG Kortrijk 27 maart 2013, 12/413/C; KG Brugge 17 april 2013, 13/43/C; KG Ieper 18 april 2013, 13/12/C; KG Mechelen 29 april 2013, 13/46/C; KG Gent 30 mei 2013, 13/167/C; KG Hasselt 30 mei 2013, 13/41/C; KG Kortrijk 6 juni 2013, 13/87/C; KG Turnhout 10 juni 2013, 13-73-C; KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C; KG Mechelen 24 juni 2013, 2013/6/C; KG Mechelen 24 juni 2013, 13/115/C; KG Turnhout 24 juni 2013, 13-48-C; KG Ieper 27 juni 2013, 13/23/C; KG Mechelen 1 juli 2013, 2012/356/C; KG Mechelen 12 augustus 2013, 13/189/C; KG Antwerpen 6 september 2013, 13/596/C; KG Brugge 11 september 2013, 13/152/C; KG Gent 11 september 2013, 13/356/C; KG Mechelen 30 september 2013, 13/153/C; KG Brugge 2 oktober 2013, 13/161/C; KG Gent 2 oktober 2013, 13/568/C; KG Hasselt 3 oktober 2013, 13/297/C; KG Ieper 3 oktober 2013, 13/12/C; KG Hasselt 10 oktober 2013, 13/131/C; KG Kortrijk 10 oktober 2013, 13/402/C; KG Brussel (118° k.) 11 oktober 2013, 2013/193/C; KG Hasselt 17 oktober 2013, 13/369/C; KG Brugge 23 oktober 2013, 13/310/C; KG Hasselt 31 oktober 2013, 13/291/C; KG Antwerpen 15 november 2013, 13/211/C; KG Dendermonde 25 november 2013, 13/489/C; KG Brugge 27 november 2013, 13/349/C; KG Kortrijk 28 november 2013, 13/225/C; KG Brugge 4 december 2013, 13/363/C; KG Brussel (115° k.) 11 december 2013, 13/1294/C; KG Brugge 18 december 2013, 13/382/C; KG Hasselt 19 december 2013, 13/336/C; Jeugdrb. Brugge 3 januari 2013, 426.B.2012/20; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 9 januari 2013, 715.B.2012; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 454.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 392.B.2012/21; Jeugdrb. Leuven 15 januari 2013, 66.B.2012/14; Jeugdrb. Tongeren 16 januari 2013, 12/308/B; Jeugdrb. Brugge 17 januari 2013, 488.B.2012/19; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 24 januari 2013, 11.649.B; Jeugdrb. Leuven 29 januari 2013, 90.B.2012/14; Jeugdrb. Dendermonde (22° k.) 31 januari 2013, 13/21/B; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 6 februari 2013, 117.B.2012; Jeugdrb. Gent (27° k.) 6 februari 2013, R.V. 657/2011; Jeugdrb. Kortrijk 19 februari 2013, 12/777/B; Jeugdrb. Antwerpen 21 februari 2013, JR 12895; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 401.B.2012/21; Jeugdrb. Tongeren 21 februari 2013, 11/349/B; Jeugdrb. Mechelen 5 maart 2013, 5580.B.2012/15; Jeugdrb. Turnhout (Bijk. k.) 8 maart 2013, 1750.B.2012; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 469.B.2011/14; Jeugdrb. Leuven 19 maart 2013, 211.B.2012/14; Jeugdrb. Leuven 19 maart 2013, 489.B.2012/14; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 22 maart 2013, 11.828.B; Jeugdrb. Antwerpen 26 maart 2013, JR 10406; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 28 maart 2013, 656.B.2010; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 12/500/B; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 18 april 2013, 19.B.2012/20; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 25 april 2013, 108.B.2013; Jeugdrb. Antwerpen 2 mei 2013, JR 12784; Jeugdrb. Gent (27° k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Antwerpen 13 mei 2013, JR 11807; Jeugdrb. Kortrijk 14 mei 2013, 12/1090/B; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5578.B.2012/14; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 17 mei 2013, 12/473/B; Jeugdrb. Mechelen 27 mei 2013, 5221.B.2012/14; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 1.B.2013/14; Jeugdrb. Kortrijk 4 juni 2013, 13/375/B; Jeugdrb. Mechelen 11 juni 2013, 5564.B.2012/14; Jeugdrb. Gent (27° k.) 12 juni 2013, R.V. 634/2011/1; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 19 juni 2013, 619.B.2012/2; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 19 juni 2013, 276.B.2013; Jeugdrb. Tongeren 19 juni 2013, 2012/B/170; Jeugdrb. Antwerpen 20 juni 2013, JR 12968; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 26 juni 2013, 12/598/B; Jeugdrb. Mechelen 26 juni 2013, 5474.B.2012/16; Jeugdrb. Tongeren 28 juni 2013, 13/354/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 4 juli 2013, 11/342/B; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 1 augustus 2013, 12.1547.B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 12/983/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 08/1991/B; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 2 oktober 2013, 1944-B-2012; Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 6 november 2013, 365.B.2013; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 11 december 2013, 553.B.2012; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 15 november 2013, 12/422/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 13 december 2013, 12/233/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 13 december 2013, 11/272/B; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 18 december 2013, 1499.B.2013; Jeugdrb. Tongeren 30 december 2013, 10/1074/B; Vred. Gent (IV) 1 maart 2013, 13A127; Vred. Grimbergen 10 juli 2013, 13A377.

Slechts in 1 % van de zaken⁴⁹⁰ achtte de magistraat de verzoekende ouder onvoldoende beschikbaar, maar werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap tóch toegekend. In een procedure voor de voorzitter in kort geding te Ieper vond de magistraat de continuïteit in de bestaande regeling te belangrijk, het kind leefde al enige tijd in de regeling van verblijfsco-ouderschap.⁴⁹¹ In de jeugdrechtbank te Tongeren zorgden een positief advies van de justitieassistent in het maatschappelijk verslag en de betrokkenheid van de vader ervoor dat hem zijn meer beperkte beschikbaarheid “vergeven” werd⁴⁹² en in de jeugdrechtbank te Veurne plaatste de rechter de bekwaamheid van de vader en zijn betrokkenheid bij de opvoeding van het kind boven zijn meer beperkte beschikbaarheid. De magistraat verwees hier tevens naar het prioritaire karakter dat de regeling van verblijfsco-ouderschap volgens hem genoot.⁴⁹³

412. Het feit dat ouders die zich verweren tegen een verzoek om verblijfsco-ouderschap van de andere ouder het middel al te graag opwerpen, zorgt ervoor dat de magistraten er – m.i. terecht – vaak voorzichtig mee omspringen. Het is immers zelden zo dat elk van beide ouders exact even veel tijd beschikbaar is voor het kind, of exact hetzelfde aantal werkuren heeft. Een ouder die ervoor kiest voltijds te werken en niet in het onderwijs staat dient hier niet noodzakelijk voor gestraft te worden indien de andere ouder niet of deeltijds tewerkgesteld is, of een baan in de onderwijssector heeft.

Misschien (mede) om die reden wordt het criterium ook vaak afgewezen. In 21 % van de zaken⁴⁹⁴ waarin de beschikbaarheid werd opgeworpen als reden om het verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch toegekend.⁴⁹⁵

---

⁴⁹⁰ In 3 van de 303 zaken werd het criterium in het nadeel van het verblijfsco-ouderschap weerhouden, maar werd het verzoek toch toegekend, *i.e.* in 0,99 % van de zaken.

⁴⁹¹ KG Ieper 4 juli 2013, 13/20/C.

⁴⁹² Jeugdrb. Tongeren 6 maart 2013, 2011/B/319.

⁴⁹³ Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 22 februari 2013, 11/220/B.

⁴⁹⁴ In 63 van de 303 zaken werd het criterium in het nadeel van het verblijfsco-ouderschap opgeworpen, maar werd het argument niet weerhouden en het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch toegekend, *i.e.* in 20,79 % van de zaken.

⁴⁹⁵ Gent (11^e ter k.) 28 maart 2013, 2012/RK/141; Gent (11^e ter k.) 25 april 2013, 2012/RK/162; Brussel (33^e k. NL) 17 juli 2013, 2011/JR/264; KG Leuven 7 januari 2013, 12/416/C; KG Turnhout 21 januari 2013, 12-054-C; KG Kortrijk 23 januari 2013, 12/215/C; KG Antwerpen 7 februari 2013, 12/119/C; KG Turnhout 18 maart 2013, 13/6/C; KG Antwerpen 15 april 2013, 12/461/C; KG Antwerpen 24 april 2013, 13/192/C; KG Ieper 25 april 2013, 13/16/C; KG Kortrijk 22 mei 2013, 13/37/C; KG Veurne 29 mei 2013, 12/016/C; KG Kortrijk 26 juni 2013, 13/71/C; KG Hasselt 27 juni 2013, 13/190/C; KG Turnhout 15 juli 2013, 13/97/C; KG Leuven 29 juli 2013, 13/192/C; KG Brussel 31 juli 2013, 2011/2051/C; KG Brugge 11 september 2013, 13/203/C; KG Dendermonde 25 september 2013, 12/556/C; KG Turnhout 30 september 2013, 13/194/C; KG Antwerpen 7 oktober 2013, 12/1238/C; KG Turnhout 14 oktober 2013, 12/413/C; KG Turnhout 24 oktober 2013, 13/337/C; KG Mechelen 28 oktober 2013, 13/93/C; KG Hasselt 31 oktober 2013, 13/183/C; KG Brugge 6 november 2013, 13/298/C; KG Dendermonde 6 november 2013, 13/427/C; KG Leuven 7 november 2013, 13/190/C; KG Veurne 4 december 2013, 13/97/C; KG Mechelen 9 december 2013, 13/242/C; KG Mechelen 9 december 2013, 13/298/C; KG Mechelen 23 december 2013, 13/314/C; Jeugdrb. Mechelen 7 januari 2013, 5174.B.2012/16; Jeugdrb. Leuven 8 januari 2013, 423.B.2010/14; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 9 januari 2013, R.V. 314/2012; Jeugdrb. Ieper 11 januari 2013, 12/233/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 31 januari 2013, 11.664.B; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/644/B; Jeugdrb. Antwerpen 8 februari 2013, JR 12793; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 18 februari 2013, 11/2113/B; Jeugdrb. Ieper 19 februari 2013, 12/62/B; Jeugdrb. Kortrijk 26 februari 2013, 11/731/B;

413. De beschikbaarheid van een ouder wordt ook als argument in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap opgeworpen. Een ouder die vraagt om een regeling van verblijfsco-ouderschap uit te spreken tracht de rechter hiervoor warm te maken door hem er op te wijzen dat zijn agenda zich ten volle leent tot het opvangen van zijn kind. In 2013 zorgde het in 19 % van de gevallen⁴⁹⁶ waarin het criterium werd opgeworpen (minstens mede) voor een toewijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.⁴⁹⁷

414. De beschikbaarheid is *in se* een belangrijk criterium, maar wordt door andere criteria opzij geschoven. In 4 % van de gevallen⁴⁹⁸ waarin het in 2013 als argument overwogen werd, werd het argument weerhouden – de verzoekende ouder werd voldoende beschikbaar geacht voor de regeling van verblijfsco-ouderschap – maar werd het verzoek om verblijfsco-

---

Jeugdrb. Antwerpen 28 maart 2013, JR 11301; Jeugdrb. Brugge 28 maart 2013, 303.B.2012/20; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 293.B.2010/14; Jeugdrb. Mechelen 16 april 2013, 5425.B.2012/16; Jeugdrb. Antwerpen 18 april 2013, JR 12693; Jeugdrb. Dendermonde (24° k.) 25 april 2013, 12/517/B; Jeugdrb. Mechelen 6 mei 2013, 5372.B.2012/16; Jeugdrb. Brugge 30 mei 2013, 8.B.2013/20; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 6 juni 2013, R.V. 69.B.2013; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 10 juni 2013, 1935/2012/136; Jeugdrb. Kortrijk 18 juni 2013, 12/1518/B; Jeugdrb. Kortrijk 27 juni 2013, 12/1727/B; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 27 juni 2013, 44/2013/135; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 27 juni 2013, 514/2011/135; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 11 juli 2013, 19/2013/135; Jeugdrb. Kortrijk 12 juli 2013, 12/1835/B; Jeugdrb. Mechelen 17 juli 2013, 4380.B.2009/14; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 14 oktober 2013, 12/605/B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 18 december 2013, R.V. 483/2013; Vred. Heist op den Berg 10 december 2013, 13A1050.

⁴⁹⁶ In 59 van de 303 zaken werd het criterium opgeworpen ten voordele van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend, *i.e.* in 19,47 % van de zaken.

⁴⁹⁷ Antwerpen (3° k.) 8 januari 2013, 2011/RK/337; Antwerpen (16° bis k.) 3 april 2013, 2012/JR/272; Antwerpen (16° bis k.) 2 mei 2013, 2012/JR/307; Antwerpen (3° k.) 12 augustus 2013, 2013/RK/202; Gent (11° ter k.) 26 september 2013, 2013/RK/119; Antwerpen (8° bis k.) 11 december 2013, 2009/RK/395; KG Tongeren 21 januari 2013, 11/267/C; KG Brussel 20 februari 2013, 2012/1769/C; KG Turnhout 4 maart 2013, 13/41/C; KG Brussel 6 maart 2013, 2012/1761/C; KG Brussel 15 maart 2013, 2011/2082/C; KG Dendermonde 18 maart 2013, 12/691/C; KG Tongeren 18 maart 2013, 12/333/C; KG Turnhout 8 april 2013, 13/3/C; KG Dendermonde 29 april 2013, 12/343/C; KG Kortrijk 8 mei 2013, 12/97/C; KG Antwerpen 17 mei 2013, 13/110/C; KG Brussel 24 mei 2013, 2012/1028/C; KG Antwerpen 27 mei 2013, 12/921/C; KG Leuven 30 mei 2013, 13/120/C; KG Brussel 14 juni 2013, 2012/1674/C; KG Brussel 14 juni 2013, 2013/589/C; KG Brugge 19 juni 2013, 12/488/C; KG Hasselt 20 juni 2013, 13/97/C; KG Brussel 24 juni 2013, 2013/103/C; KG Leuven 15 juli 2013, 13/195/C; KG Leuven 15 juli 2013, 12/452/C; KG Kortrijk 18 juli 2013, 13/134/C; KG Turnhout 5 september 2013, 13/275/C; KG Antwerpen 18 september 2013, 13/282/C; KG Gent 20 september 2013, 13/311/C; KG Hasselt 3 oktober 2013, 13/269/C; KG Kortrijk 31 oktober 2013, 13/265/C; Jeugdrb. Leuven 15 januari 2013, 182.B.2012/14; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 18 februari 2013, 12/1103/B; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 8 maart 2013, 1802.B.2012; Jeugdrb. Antwerpen 15 maart 2013, JR 12687; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 22 maart 2013, 12/559/B; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 12/1281/B; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 563.B.2012/21; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 12 april 2013, 525.B.2012; Jeugdrb. Mechelen 17 april 2013, 5572.B.2012/14; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 23 april 2013, 231/2010/135; Jeugdrb. Mechelen 23 april 2013, 5498.B.2012/15; Jeugdrb. Tongeren 24 april 2013, 10/962/B; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 24 mei 2013, 100.B.2012; Jeugdrb. Ieper 24 mei 2013, 11/412/B; Jeugdrb. Antwerpen 31 mei 2013, JR 12838; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 585.B.2012/21; Jeugdrb. Antwerpen 24 juni 2013, JR 11849; Jeugdrb. Antwerpen 27 juni 2013, JR 12341; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 28 juni 2013, 12/128/B; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 2 oktober 2013, 545-B-2013; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 4 oktober 2013, 12/099/B; Jeugdrb. Tongeren 6 november 2013, 11/909/B; Jeugdrb. Mechelen 19 november 2013, 5388.B.2012/16; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 4 december 2013, 1409.B.2012; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 11 december 2013, 661.B.2013; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 13 december 2013, 13/228/B.

⁴⁹⁸ In 13 van de 303 zaken werd het criterium in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap opgeworpen en ook zo weerhouden, maar werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch niet toegekend, *i.e.* in 4,29 % van de zaken.

ouderschap niet toegekend. Wanneer het kind te jong geacht werd voor de regeling van verblijfsco-ouderschap⁴⁹⁹ of de justitieassistent/deskundige geen positief advies gaf⁵⁰⁰ kon de beschikbaarheid van de verzoekende ouder niet baten. Ook het feit dat het kind reeds enige tijd in een bepaalde verblijfsregeling (niet verblijfsco-ouderschap) leefde zorgde ervoor dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen werd, ook al had de magistraat vastgesteld dat de verzoekende ouder voldoende beschikbaar was om het kind in een regeling van verblijfsco-ouderschap mee op te voeden.⁵⁰¹

415. In 2005 was het criterium nog niet zo populair. Slechts in 17 % van de onderzochte zaken werd het opgeworpen.⁵⁰² In 62 % van deze zaken⁵⁰³ werd het opgeworpen in het nadeel van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap en zorgde het (minstens mee) voor een afwijzing van het verzoek van verblijfsco-ouderschap.⁵⁰⁴ Ingeval de rechter het argument aanvaardde als contra-argument, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap steeds afgewezen; in de onderzochte rechtspraak werd geen enkele zaak gevonden waarin de om

---

⁴⁹⁹ Gent (11^e ter k.) 7 november 2013, 2013/RK/53 (5 jaar); KG Antwerpen 10 april 2013, 12/1081/C (-1 en 6 jaar); KG Leuven 17 oktober 2013, 13/100/C (3 en 4 jaar); Jeugdrb. Tongeren 20 maart 2013, 2012/B/791 (3 jaar); Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 7 juni 2013, 426.B.2013 (1 en 4 jaar).

⁵⁰⁰ KG Leuven 3 januari 2013, 11/334/C; KG Leuven 17 oktober 2013, 13/100/C; Jeugdrb. Tongeren 13 februari 2013, 2010/B/1198; Jeugdrb. Brugge 11 april 2013, 606.B.2011/19.

⁵⁰¹ Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 8 februari 2013, 12/368/B; Jeugdrb. Mechelen 24 september 2013, 5804.

⁵⁰² In 111 van de 644 zaken werd het criterium in overweging genomen, *i.e.* in 17,24 % van de zaken.

⁵⁰³ In 69 van de 111 zaken werd het criterium in het nadeel van het verblijfsco-ouderschap weerhouden en werd het verzoek niet toegekend, *i.e.* in 62,16 % van de zaken.

⁵⁰⁴ Brussel (Jeugd. NL) 25 januari 2005, 2004/JR/223; Brussel (Jeugd. NL) 25 februari 2005, 2004/JR/178; Gent (15^e k.) 7 maart 2005, 2004/RK/276; Brussel (Jeugd. NL) 18 maart 2005, 2004/JR/220; Antwerpen (Jeugd.) 12 mei 2005, 2004/JR/139; Brussel (Jeugd. NL) 19 mei 2005, 2004/JR/157; Brussel (Jeugd. NL) 20 mei 2005, 2004/JR/213; Brussel (3^e k. NL) 14 juni 2005, 2004/KR/24; Antwerpen (3^e k.) 29 juni 2005, 2004/RK/288; Antwerpen (16^e k.) 13 oktober 2005, 2005/JR/63; Antwerpen (3^e bis k.) 25 oktober 2005, 2004/RK/196; Brussel (Jeugd. NL) 6 december 2005, 2005/JR/35; KG Brussel 14 januari 2005, 04/1605/C; KG Brugge 9 februari 2005, 04/619/C; KG Brugge 16 februari 2005, 03/607/C; KG Kortrijk 24 februari 2005, 04/297/C; KG Dendermonde 11 april 2005, 04/681/C; KG Hasselt 21 april 2005, 05/38/C; KG Leuven 21 april 2005, 02/80/C; KG Brussel 27 april 2005, 05/78/C; KG Kortrijk 27 april 2005, 04/81/C; KG Kortrijk 12 mei 2005, 05/66/C en 05/132/C; KG Brugge 18 mei 2005, 05/019/C; KG Antwerpen 27 mei 2005, 04-958-C; KG Brugge 22 juni 2005, 05/045/C; KG Leuven 30 juni 2005, 05/72/C; KG Dendermonde 4 juli 2005, 04/708/C; KG Gent 5 juli 2005, 03/387/C; KG Brugge 6 juli 2005, 04/405/C; KG Brugge 6 juli 2005, 05/191/C; KG Hasselt 7 juli 2005, 05/174/C; KG Brugge 29 juli 2005, 05/241/C; KG Dendermonde 29 juli 2005, 04/389/C; KG Brussel 14 september 2005, 2005/911/C; KG Leuven 19 september 2005, 05/77/C; KG Brugge 28 september 2005, 05/297/C; KG Kortrijk 19 oktober 2005, 05/169/C; KG Gent 31 oktober 2005, 05/394/C; KG Brugge 2 november 2005, 05/256/C; KG Brussel 3 november 2005, 2005/1514/C; KG Brugge 16 november 2005, 05/295/C; KG Gent 21 november 2005, 05/299/C; KG Antwerpen 7 december 2005, 05-435-C; KG Brugge 21 december 2005, 05/210/C; KG Kortrijk 22 december 2005, 05/334/C; Jeugdrb. Turnhout (12^e k.) 10 januari 2005, 04-1087-B; Jeugdrb. Kortrijk 18 januari 2005, 03.2049.B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 24 februari 2005, 360.B.2004/20; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 15 maart 2005, 196.B.2004/14; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 15 juni 2005, 05/925/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 29 juni 2005, 04/2180/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 4 juli 2005, JR 5286; Jeugdrb. Brugge (vakantiekamer) 14 juli 2005, 91.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (vakantiekamer) 14 juli 2005, 153.B.2005/19; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 24 augustus 2005, ARVJ 2307; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 15 september 2005, 229.B.2005/19; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 21 september 2005, JR 4740; Jeugdrb. Turnhout (12^e k.) 26 september 2005, 04-2541-B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 16 november 2005, 05/1372/B; Jeugdrb. Dendermonde 8 december 2005, 04/2974/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 14 december 2005, JR 4396; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 15 december 2005, 212.B.2004/20; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 15 december 2005, 206.B.2005/20; Jeugdrb. Hasselt 19 december 2005, 04.1049.B; Vred. Grimbergen 9 februari 2005, 04A439; Vred. Gent (IV) 25 februari 2005, 2003A1403; Vred. Heist op den Berg 17 maart 2005, 05A224; Vred. Haacht 27 april 2005, 05A141; Vred. Haacht 7 september 2005, 05A222.

verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder onvoldoende beschikbaar geacht werd, maar zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap toch toegekend werd.

Net zoals in 2013 werd de beschikbaarheid in 2005 als criterium in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap opgeworpen. In 2005 was de beschikbaarheid als criterium in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap nog iets meer populair dan in 2013. In 25 % van de zaken⁵⁰⁵ waarin het criterium werd opgeworpen zorgde het (minstens mee) voor een toewijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.⁵⁰⁶

416. Waar in 2013 de rechtspraak al iets omzichtiger met het criterium omspringt, werd het in 2005 vaker weerhouden én gevolgd, zowel in positieve als in negatieve zin.⁵⁰⁷

417. Ook in 2005 werd in 3 % van de zaken de beschikbaarheid weerhouden als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap, maar werd het verzoek toch afgewezen.⁵⁰⁸ De beschikbaarheid werd daar opzij geschoven door een maatschappelijk verslag waarin de justitieassistent zich negatief uitliet over het verblijfsco-ouderschap⁵⁰⁹ of een slechte verstandhouding tussen de ouders.⁵¹⁰

---

⁵⁰⁵ In 28 van de 111 zaken werd het criterium opgeworpen ten voordele van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend, *i.e.* in 25,23 % van de zaken.

⁵⁰⁶ Antwerpen (Jeugdtk.) 6 januari 2005, 2004/JR/115; Brussel (Jeugdtk. NL) 25 februari 2005, 2004/JR/177; Antwerpen (Jeugdtk.) 3 maart 2005, 2004/JR/154; Antwerpen (Jeugdtk.) 17 maart 2005, 2004/JR/171; Brussel (3^e k. NL) 19 april 2005, 2004/KR/57; Antwerpen (Jeugdtk.) 12 mei 2005, 2004/JR/117; Brussel (Jeugdtk. NL) 27 mei 2005, 2004/JR/137; Gent (15^e k.) 29 juni 2005, 2005/JR/19; Brussel (3^e k. NL) 4 juli 2005, 2004/KR/16; Antwerpen (8^e k.) 9 november 2005, 2005/RK/138; Gent (15^e k.) 14 november 2005, 2004/JR/76; Antwerpen (8^e k.) 16 november 2005, 2005/RK/97; Brussel (Jeugdtk. NL) 5 december 2005, 2004/JR/132; KG Dendermonde 9 februari 2005, 04/352/C; KG Brugge 16 februari 2005, 04/044/C; KG Gent 9 maart 2005, 03/574/C; KG Mechelen 9 mei 2005, 2005/62/C; KG Dendermonde 3 oktober 2005, 04/687/C; KG Turnhout 6 oktober 2005, C/272/04; KG Tongeren 4 november 2005, 05/231/C; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 4 maart 2005, 04/843/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 4 k.) 22 maart 2005, JR 4975; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 26 mei 2005, 357.B.2004/19; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 5 oktober 2005, JR 4976; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 24 november 2005, 191.B.2005/19; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 28 december 2005, R.V. 86/2004; Vred. Vilvoorde 24 maart 2005, 04A1432 en 04A1449; Vred. Heist op den Berg 24 november 2005, 05A964.

⁵⁰⁷ In 2005 werd er in 87 % van de zaken nog het gewenste gevolg aan gegeven (97 van de 111 zaken, *i.e.* 87,39 % van de zaken), in 2013 was dit geminderd tot 65 % van de zaken (197 van de 303 zaken, *i.e.* 65,01 % van de zaken).

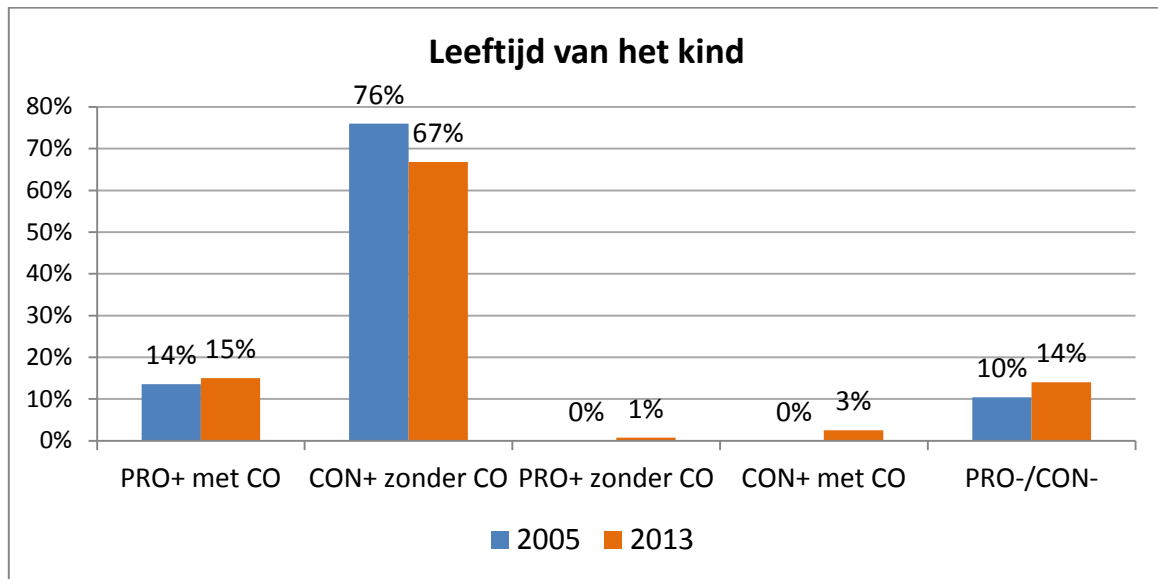
⁵⁰⁸ In 3 van de 111 zaken werd het argument van de beschikbaarheid door de magistraat weerhouden in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap, maar werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch afgewezen, *i.e.* in 2,70 % van de zaken.

⁵⁰⁹ Antwerpen (3^e ter k.) 16 maart 2005, 2003/RK/40; KG Kortrijk 2 november 2005, 04/182/C.

⁵¹⁰ Antwerpen (3^e ter k.) 16 maart 2005, 2003/RK/40; KG Gent 22 september 2005, 03/39/C; KG Kortrijk 2 november 2005, 04/182/C.

3. De leeftijd van het kind⁵¹¹

GRAFIEK 16

2005 $n = 96$

2013 $n = 280$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De rechter meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien de leeftijd van het kind, aangewezen is.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de leeftijd van het kind aangewezen is. De rechter meent echter dat dit argument niet weerhouden kan worden.
- CON+ : De rechter meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien de leeftijd van het kind, niet aangewezen is.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de leeftijd van het kind niet aangewezen is. De rechter meent echter dat dit argument niet weerhouden kan worden.

⁵¹¹ Zie voor bespreking van dit criterium C. VAN ROY, “Het empirisch onderzoek in het familierecht – Een verrijkende duik in het gewoonterecht” in J. BAECK (ed.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge, die Keure, 2018, 69-91.

418. Wanneer de ouders van een kind hun al dan niet huwelijkse samenleven beëindigen, speelt de leeftijd van hun kind steeds een rol, ook los van het concrete beoordelen van een verzoek om verblijfsregeling.

Als eerste oordeelt de magistraat vanaf de meerderjarigheid van het kind niet meer over het verblijf van het kind. Het is nog steeds mogelijk dat de magistraat uitspraak dient te doen over het onderhoudsbijdrage voor het meerderjarig kind, maar het concrete verblijf kan niet langer deel uitmaken van een betwisting in de procedure na (echt)scheiding.

Daarnaast is de leeftijd van het kind bepalend voor het antwoord op de vraag of het kind wordt uitgenodigd voor een gesprek met de magistraat die zal oordelen over de verblijfsregeling (*supra* nr. 218 e.v.).

Maar ook als concreet criterium, in het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap, kan de leeftijd van het kind een rol spelen.

419. Het criterium kan zowel een positief als een negatief karakter hebben. Het kan aangewend worden als contra-argument. Vooral bij zeer jonge kinderen of kinderen die richting de meerderjarigheid gaan, wordt hun leeftijd vaak weerhouden als een reden om het verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen. De leeftijd kan evenwel ook weerhouden worden als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap.

In de rechtspraak wordt regelmatig verwezen naar wetenschappelijke publicaties met betrekking tot de medische of psychologische effecten van verblijfsco-ouderschap op (de ontwikkeling van) jonge kinderen. In het bijzonder het belang van de quasi permanente aanwezigheid van de moederfiguur bij jonge kinderen komt hier vaak aan bod. Moeders werpen dit vaak op als contra-argument bij een verzoek om verblijfsco-ouderschap uitgaande van de vader.

Vanuit de meer wetenschappelijke publicaties wordt vaak aangeraden om jonge kinderen beneden de twee jaar te laten opgroeien in één context en het contact met de uitwonende ouder meermaals per week voor een aantal uren per dag te laten doorgaan, dit liefst in de eigen context om zodoende een continuïteit van omgeving te hebben.⁵¹² Kinderpsychiater VAN DE MERWE gaat uit van de vergelijking dat een subjectieve tijdsbeleving van kinderen uitgedrukt kan worden in een percentage van de leeftijd, waardoor een dag voor 1-jarig kind in zijn subjectieve beleving even lang duurt als een maand voor zijn 30-jarige ouders. Bij een

---

⁵¹² VAN DE MERWE, D., “Gezags- en verblijfsco-ouderschap vanuit ontwikkelingspsychologisch perspectief” in SENAEVE, P., SWENNEN, F., en VERSCHULDEN, G. (ed.), *Ouders en kinderen*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, 243.

“klassieke” verblijfsregeling van een weekend om de 14 dagen zou het missen van de ouder bij wie het kind een weekend om de 14 dagen verblijft even lang duren als een jaar.⁵¹³

420. De leeftijd van het kind is een omstreden en zeer belangrijk criterium. In 2013 werd het criterium in 26 % van de onderzochte uitspraken opgeworpen voor het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap.⁵¹⁴ In 2005 was het criterium nog iets minder belangrijk, en werd het slechts in 15% van de zaken opgeworpen.⁵¹⁵

421. Ingeval de oudere leeftijd van het kind als contra-argument wordt opgeworpen, heeft de rechtspraak er quasi steeds oor voor. Een ouder kind heeft vaak een vaste leefomgeving met schoolse en buitenschoolse activiteiten en vrienden opgebouwd. Zelfs wanneer er geen sprake is van een al te verre afstand tussen de woonplaatsen van de ouders, achtten de magistraten het in de onderzochte jaren voor een ouder kind of jongvolwassene belangrijk één vaste hoofd-verblijfplaats te hebben en voor het overige eerder beperkte periodes – al dan niet op vrije basis (*supra* nr. 185) – door te brengen bij de andere ouder. Zowel in 2005⁵¹⁶ als in 2013⁵¹⁷ is deze trend terug te vinden en in geen van de zaken waarin de leeftijd van het kind van veertien jaar of ouder als contra-argument werd weerhouden, werd het verblijfsco-ouderschap toegekend.

422. In 2013 werd het criterium van de leeftijd van het kind vaker opgeworpen door de ouder die zich wenst te verweren tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap – en dus ten nadele van het verblijfsco-ouderschap – dan door de ouder die een verzoek om verblijfsco-ouderschap indiende. Slechts in 18 % van de zaken waarin het criterium van de leeftijd van het kind ter sprake kwam, werd dit door de ouder die het verzoek om verblijfsco-ouderschap indiende opgeworpen ten voordele van het verblijfsco-ouderschap.⁵¹⁸ In de overige 82 % van

---

⁵¹³ VAN DE MERWE, D., “Gezags- en verblijfsco-ouderschap vanuit ontwikkelingspsychologisch perspectief” in SENAEVE, P., SWENNEN, F., en VERSCHELDEN, G. (ed.), *Ouders en kinderen*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, 244. Als hij die hij als

⁵¹⁴ In 280 van de 1069 zaken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 26,19 % van de zaken.

⁵¹⁵ In 96 van de 644 zaken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 14,91% van de zaken.

⁵¹⁶ KG Brugge 19 januari 2005, 04/616/C (17 jaar); KG Brugge 23 maart 2005, 05/60/C (16 jaar); KG Brugge 25 mei 2005, 05/83/C (16 jaar); KG Gent 28 december 2005, 05/23/C (15 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 7 januari 2013, 11.1071.B (15 jaar); Jeugdrb. Leuven 10 mei 2005, 5.B.2005/14 (15 jaar); Jeugdrb. Hasselt 7 juli 2005, 05.535.B (15 en 17 jaar); Jeugdrb. Dendermonde 6 september 2005, 04/344/B (15 jaar).

⁵¹⁷ Brussel (3^e k.) 14 mei 2013, 2012/KR/22 (17 jaar); KG Dendermonde 23 januari 2013, 12/603/C (17 jaar); KG Kortrijk 29 maart 2013, 12/87/C (16 jaar); KG Veurne 19 juli 2013, 13/042/C (17 jaar); KG Hasselt 14 november 2013, 13/175/C (15 jaar); KG Hasselt 28 november 2013, 13/197/C (17 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 7 januari 2013, 11.1071.B (15 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 23 januari 2013, 10/1442/B (16 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 28 januari 2013, 12/624/B (13 en 15 jaar); Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 29 januari 2013, 1769/2010/20B (14 jaar); Jeugdrb. Turnhout (Bijk. k.) 8 februari 2013, 10-488-B (16 jaar); Jeugdrb. Dendermonde 11 februari 2013, 12/927/B (15 jaar); Jeugdrb. Brugge 14 februari 2013, 442.B.2012/20 (15 en 17 jaar); Jeugdrb. Antwerpen 21 februari 2013, JR 12444 (17 jaar); Jeugdrb. Dendermonde 21 maart 2013, 06/3091/B (14 jaar); Jeugdrb. Brussel 13 mei 2013, 203/2010/1/136 (15 en 17 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 3 juni 2013, 12/609/B (14 jaar); Jeugdrb. Kortrijk 11 juni 2013, 12/1185/B (16 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 29 augustus 2013, 11.414.B (16 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 16 december 2013, 11.1554.B (17 jaar).

⁵¹⁸ In 50 van de 280 zaken werd het criterium van de leeftijd van het kind opgeworpen ten voordele van het verblijfsco-ouderschap, *i.e.* in 17,86 % van de zaken.

de zaken werd het criterium van de leeftijd van het kind opgeworpen door de ouder die zich verweerde tegen het verzoek van de andere ouder om uitspraak van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap.⁵¹⁹

423. De onderzochte rechtspraak van 2013 was genuanceerd, maar consequent. In deze rechtspraak kwamen drie duidelijke leeftijdscategorieën naar boven.⁵²⁰

424. Een eerste categorie is deze van de oudere kinderen, zijnde de kinderen van 14 jaar of ouder. Ingeval in deze zaken de oudere leeftijd van het kind als contra-argument werd opgeworpen, had de rechtspraak er in 2013 steeds oor voor. Een ouder kind heeft vaak een vaste leefomgeving met schoolse en buitenschoolse activiteiten en vrienden opgebouwd. Zelfs ingeval er geen sprake was van een al te verre afstand tussen de woonplaatsen van de ouders, achtten de magistraten het voor een ouder kind belangrijk om één vaste hoofd-verblijfplaats te hebben en voor het overige eerder beperkte periodes – al dan niet op vrije basis – door de brengen bij de andere ouder. In geen van de zaken waarin de leeftijd van het kind van 14 jaar of ouder als contra-argument werd weerhouden, werd het verblijfsco-ouderschap toegekend.⁵²¹

Nochtans werd de oudere leeftijd van het kind in sommige gevallen ook in het voordeel van de regeling van verblijfsco-ouderschap ingeroepen. Ook in dit geval werd het in de onderzochte rechtspraak steeds gevolgd en het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden ingewilligd.⁵²²

425. Een tweede categorie is deze van de jonge(re) kinderen. Ondanks het feit dat in deze categorie de onderzochte rechtspraak iets meer differentieert, is er een duidelijke lijn te trekken.

---

⁵¹⁹ In 230 van de 280 zaken werd het criterium van de leeftijd van het kind opgeworpen ten nadele van het verblijfsco-ouderschap, *i.e.* in 82,14 % van de zaken.

⁵²⁰ C. VAN ROY, “Het empirisch onderzoek in het familierecht – Een verrijkende duik in het gewoonterecht” in J. BAECK (ed.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge, die Keure, 2018, 82 e.v.

⁵²¹ Brussel (3^e k.) 14 mei 2013, 2012/KR/22 (17 jaar); KG Dendermonde 23 januari 2013, 12/603/C (17 jaar); KG Kortrijk 29 maart 2013, 12/87/C (16 jaar); KG Veurne 19 juli 2013, 13/042/C (17 jaar); KG Hasselt 14 november 2013, 13/175/C (15 jaar); KG Hasselt 28 november 2013, 13/197/C (17 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 7 januari 2013, 11.1071.B (15 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 23 januari 2013, 10/1442/B (16 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 28 januari 2013, 12/624/B (13 en 15 jaar); Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 29 januari 2013, 1769/2010/20B (14 jaar); Jeugdrb. Turnhout (Bijk. k.) 8 februari 2013, 10-488-B (16 jaar); Jeugdrb. Dendermonde 11 februari 2013, 12/927/B (15 jaar); Jeugdrb. Brugge 14 februari 2013, 442.B.2012/20 (15 en 17 jaar); Jeugdrb. Antwerpen 21 februari 2013, JR 12444 (17 jaar); Jeugdrb. Dendermonde 21 maart 2013, 06/3091/B (14 jaar); Jeugdrb. Brussel 13 mei 2013, 203/2010/1/136 (15 en 17 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 3 juni 2013, 12/609/B (14 jaar); Jeugdrb. Kortrijk 11 juni 2013, 12/1185/B (16 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 29 augustus 2013, 11.414.B (16 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 16 december 2013, 11.1554.B (17 jaar).

⁵²² KG Antwerpen 27 mei 2013, 12/921/C (14 en 17 jaar); KG Hasselt 20 juni 2013, 13/97/C (15 jaar); KG Brugge 15 juli 2013, 13/207/C (16 jaar); Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 13/10/B (15 jaar); Jeugdrb. Gent (26^e k.) 19 november 2013, 153.B.2013 (15 en 16 jaar).

Indien het criterium werd opgeworpen ingeval het kind 6 jaar of jonger was, was dit in meer dan 92 % van de onderzochte zaken als contra-argument.⁵²³ Binnen deze zaken was het vervolgens ook in bijna 91 % van de zaken dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden afgewezen werd.⁵²⁴ Het feit dat het kind nog (zeer) jong was

---

⁵²³ In 167 zaken werd de jonge leeftijd van het kind (6 jaar of jonger) opgeworpen als argument. Binnen deze 167 zaken was dit in 154 zaken als contra-argument, *i.e.* in 92,22 % van de zaken.

⁵²⁴ In 154 zaken werd de jonge leeftijd van het kind (6 jaar of jonger) opgeworpen als contra-argument. Binnen deze 154 zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om deze reden afgewezen, *i.e.* in 90,91 % van deze zaken Antwerpen (3^e k.) 13 februari 2013, 2012/RK/35 (4 en 6 jaar); Gent (15^e k.) 20 februari 2013, 2011/JR/211 (2 en 4 jaar); Antwerpen (3^e k.) 13 maart 2013, 2012/RK/82 (2,5 en 6 jaar); Gent (15^e k.) 13 maart 2013, 2011/JR/193 (4 jaar); Gent (15^e k.) 13 maart 2013, 2012/JR/247 (4 jaar); Brussel (33^e k. NL) 30 april 2013, 2012/JR/176 (4 en 6 jaar); Brussel (33^e k. NL) 22 mei 2013, 2012/JR/129 (4,5 jaar); Gent (11^e ter k.) 30 mei 2013, 2012/RK/18 (1 jaar); Antwerpen (3^e k.) 15 juli 2013, 2013/RK/172 (1,5 jaar); Brussel (33^e k. NL) 5 september 2013, 2013/JR/28 (3,5 jaar); Brussel (3^e k. NL) 8 oktober 2013, 2013/KR/18 (2,5 jaar); Gent (11^e ter k.) 7 november 2013, 2013/RK/53 (5 jaar); Antwerpen (3^e k.) 13 november 2013, 2012/RK/238 (2 en 6 jaar); Gent (15^e k.) 20 november 2013, 2013/JR/179 (3 jaar); Gent (15^e k.) 25 november 2013, 2013/RK/104 (1,5 jaar); Antwerpen (3^e bis k.) 10 december 2013, 2012/RK/200 (2 jaar); KG Brugge 4 januari 2013, 12/461/C (2 en 3 jaar); KG Dendermonde 7 januari 2013, 12/281/C (2, 4 en 6 jaar); KG Dendermonde 14 januari 2013, 12/649/C (-1 jaar); KG Mechelen 14 januari 2013, 12/356/C (3 jaar); KG Hasselt 24 januari 2013, 12/604/C (4 en 6 jaar); KG Kortrijk 24 januari 2013, 12/370/C (-1 en 2 jaar); KG Kortrijk 30 januari 2013, 12/375/C (4 jaar); KG Veurne 30 januari 2013, 12/105/C (2 jaar); KG Dendermonde 4 februari 2013, 12/657/C (3 jaar); KG Hasselt 14 februari 2013, 13/35/C (1, 3 en 4 jaar); KG Hasselt 14 februari 2013, 10/309/C (3 jaar); KG Mechelen 18 februari 2013, 2012/328/C (2 jaar); KG Ieper 21 februari 2013, 12/92/C (2 jaar); KG Turnhout 21 februari 2013, 12/434/C (2 en 5 jaar); KG Hasselt 28 februari 2013, 12/349/C (2 jaar); KG Mechelen 4 maart 2013, 2013/2/C (-1 en 2,5 jaar); KG Gent 5 maart 2013, 12/696/C (2 jaar); KG Antwerpen 12 maart 2013, 13/81/C (4 jaar); KG Kortrijk 27 maart 2013, 12/413/C (2 jaar); KG Antwerpen 10 april 2013, 12/1081/C (-1 en 6 jaar); KG Brugge 17 april 2013, 13/43/C (2 en 4 jaar); KG Antwerpen 19 april 2013, 11/313/C4 (3 jaar); KG Hasselt 18 april 2013, 13/99/C (1 jaar); KG Antwerpen 31 mei 2013, 13/461/C (1 jaar); KG Turnhout 10 juni 2013, 13-73-C (2 jaar); KG Antwerpen 12 juni 2013, 13/299/C (-1 jaar); KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C (2 jaar); KG Brussel 17 juni 2013, 2012/1743/C (4 jaar); KG Antwerpen 21 juni 2013, 12/538/C3 (1 jaar); KG Veurne 6 augustus 2013, 13/064; KG Hasselt 27 juni 2013, 13/178/C (1 en 3 jaar); KG Hasselt 18 juli 2013, 13/257/C (2 jaar); KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C (1,5 jaar); KG Dendermonde 6 september 2013, 13/381/C (1 jaar); KG Gent 2 oktober 2013, 13/568/C (1 jaar); KG Leuven 17 oktober 2013, 13/100/C (3 en 4 jaar); KG Antwerpen 18 oktober 2013, 13/679/C (1 jaar); KG Hasselt 31 oktober 2013, 13/291/C (1 en 4 jaar); KG Hasselt 10 oktober 2013, 13/131/C (1, 3 en 6 jaar); KG Tongeren 4 november 2013, 13/243/C (2 jaar); KG Gent 7 november 2013; 13/28/C (4 jaar); KG Dendermonde 20 november 2013, 13/594/C (2 en 4 jaar); KG Dendermonde 25 november 2013, 13/489/C (2 en 6 jaar); KG Brugge 27 november 2013, 13/349/C (1 jaar); KG Tongeren 2 december 2013, 12/212/C (1,5 jaar); KG Hasselt 5 december 2013, 13/376/C (2 en 5 jaar); KG Brugge 18 december 2013, 13/382/C (1 jaar); KG Hasselt 19 december 2013, 13/494/C (4 jaar); Jeugdrb. Brugge 3 januari 2013, 426.B.2012/20 (-1 jaar); Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 9 januari 2013, 715.B.2012 (3 jaar); Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21 (2 jaar); Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 14 januari 2013, 1152.B.2012/20 (3 jaar); Jeugdrb. Leuven 15 januari 2013, 234.B.2012/14 (-1 jaar); Jeugdrb. Leuven 15 januari 2013, 66.B.2012/14 (4 jaar); Jeugdrb. Tongeren 16 januari 2013, 12/308/B (1 jaar); Jeugdrb. Brugge 17 januari 2013, 488.B.2012/19 (2 jaar); Jeugdrb. Leuven 22 januari 2013, 326.B.2012/14 (1 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 23 januari 2013, 12/1745/B (-1 jaar); Jeugdrb. Leuven 29 januari 2013, 90.B.2012/14 (3 en 4 jaar); Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 11/1452/5 (2 jaar); Jeugdrb. Brugge 7 februari 2013, 627.B.2011/19 (2 jaar); Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 401.B.2012/21 (4 jaar); Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 26 februari 2013, 1923/2012/136 (2 jaar); Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 4 maart 2013, 1181/2012/136 (2 jaar); Jeugdrb. Antwerpen 7 maart 2013, JR 11041 (3 jaar); Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 14 maart 2013, 221/2010/135 (5 jaar); Jeugdrb. Ieper 19 maart 2013, 12/459/B (3 en 5 jaar); Jeugdrb. Leuven 19 maart 2013, 489.B.2012/14 (3 jaar); Jeugdrb. Tongeren 20 maart 2013, 2012/B/791 (3 jaar); Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 27 maart 2013, 1351.B.2012 (-1 jaar); Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 28 maart 2013, 565.B.2010 (5 jaar); Jeugdrb. Antwerpen 11 april 2013, JR 12931 (3 jaar); Jeugdrb. Ieper 11 april 2013, 11/334/B (2 jaar); Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 18 april 2013, 415.B.2009 (4 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 22 april 2013, 09.459.B (4 en 5 jaar); Jeugdrb. Ieper 26 april 2013, 12/525/B (4 jaar); Jeugdrb. Brugge 2 mei 2013, 387.B.2012/19 (1 jaar); Jeugdrb. Gent (27^e k.) 8 mei 2013, 623/2011 en 145/2012 (4 en 5 jaar); Jeugdrb. Antwerpen 13 mei 2013, JR 11807 (2 jaar); Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5578.B.2012/14 (1 jaar); Jeugdrb.

bracht met zich mee dat de rechters vreesden dat het kind nog geen voldoende notie had van de tijdsindeling om op een serene manier zijn leven ingedeeld te zien in twee volledig verschillende thuissituaties.⁵²⁵ Eveneens werd gemeend dat de langdurige verwijdering van het kind van zijn moeder, die bijna steeds de primaire hechtingsfiguur is, een forse inbreuk zou uitmaken op de kans tot ontwikkeling van een veilige hechting bij het kind.⁵²⁶

Toch kende de rechtspraak van 2013 in meer dan 9 % van de zaken waarin de jonge leeftijd van het kind weerhouden werd als contra-argument het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch toe.⁵²⁷ Dit laatste gebeurde na afweging met andere criteria. De rechters die deze uitspraken deden, hechtten veel belang aan het prioritaire karakter van het verblijfsco-ouderschap. Het prioritaire karakter van het verblijfsco-ouderschap schoof de jonge leeftijd van het kind als aanvaard contra-argument soms opzij en zorgde ervoor dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch werd toegekend.⁵²⁸ Ook het positieve advies van de justitieassistent in het maatschappelijk verslag⁵²⁹ en de behoefte van het kind aan continuïteit (het kind vertoefde al enige tijd in een regeling van verblijfsco-ouderschap)⁵³⁰ schoven de jonge leeftijd als aanvaard contra-argument opzij. Daarnaast waren er ook zaken waar de magistraat de jonge leeftijd van het kind *niet* weerhield als contra-argument, en het verzoek om verblijfsco-ouderschap inwilligde.⁵³¹

Turnhout (Bijk. k.) 7 juni 2013, 426.B.2013 (3 en 4 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (22^e k.) 11 juni 2013, 13/311/B (1 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 12 juni 2013, 12/1638/B (1 jaar); Jeugdrb. Gent (27^e k.) 12 juni 2013, 634/2011/1 (4 en 5 jaar); Jeugdrb. Gent (27^e k.) 12 juni 2013, 128/2012 (6 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 13 juni 2013, 406.B.2012 (3 jaar); Jeugdrb. Tongeren 13 juni 2013, 13/46/B (1 jaar); Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/503/B (3 en 5 jaar); Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/513/B (3 jaar); Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 19 juni 2013, 619.B.2012/2 (3 jaar); Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 20 juni 2013, 1977/2011/135 (2 jaar); Jeugdrb. Ieper 25 juni 2013, 13/75/B (3 jaar); Jeugdrb. Ieper 28 juni 2013, 13/150/B (6 jaar); Jeugdrb. Tongeren 28 juni 2013, 13/354/B (2 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 1 augustus 2013, 12.1547.B (1 en 3 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 1 augustus 2013, 10.1549.B (3 en 5 jaar); Jeugdrb. Tongeren 6 augustus 2013, 13/163/B (2 jaar); Jeugdrb. Gent (26^e k.) 14 augustus 2013, 195.B.2012 (2 jaar); Jeugdrb. Tongeren 22 augustus 2013, 12/810/B (4 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 9 september 2013, 12/983/B (3 jaar); Jeugdrb. Tongeren 11 september 2013, 11/1516/B (5 jaar); Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 2 oktober 2013, 1109-B-2013 (1 jaar); Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 17 oktober 2013, 52.B.2013 (3 en 6 jaar); Jeugdrb. Brussel 18 oktober 2013, 223/2013/136 (1,5 jaar); Jeugdrb. Gent (27^e k.) 23 oktober 2013, 321/2012 (3 jaar); Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 6 november 2013, 714.B.2013 (3 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 7 november 2013, 12.260.B (3 jaar); Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 15 november 2013, 405/2013/136 (2 jaar); Jeugdrb. Ieper 19 november 2013, 11/41/B (3 jaar); Jeugdrb. Veurne 13 december 2013, 12/233/B (1 jaar); Jeugdrb. Tongeren 18 december 2013, 2013/B/452 (2 en 5 jaar); Jeugdrb. Turnhout (Bijk. k.) 20 december 2013, 1207.B.2012 (1 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 23 december 2013, 12.1120.B (3 jaar); Vred. Gent (IV) 1 maart 2013, 13A127 (2 jaar).

⁵²⁵ KG Antwerpen 21 juni 2013, 12/538/C.

⁵²⁶ KG Dendermonde 7 januari 2013, 12/281/C.

⁵²⁷ In 154 zaken werd de jonge leeftijd van het kind (6 jaar of jonger) opgeworpen en weerhouden als contra-argument. Binnen deze 154 zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap in 14 zaken toch toegekend, *i.e.* in 9,09 % van de zaken.

⁵²⁸ Antwerpen (16^e bis k.) 9 januari 2013, 2012/JR/172 (2 jaar); KG Mechelen 8 april 2013, 2013/66/C (1 jaar); KG Brussel 11 december 2013, 13/1082/C (2 jaar); Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 22 februari 2013, 11/220/B (2 jaar).

⁵²⁹ Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 23 december 2013, 12.1096.B (3, 4 en 4 jaar).

⁵³⁰ Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 293.B.2010/14 (4 jaar).

⁵³¹ Gent (11^e ter k.) 28 maart 2013, 2012/RK/141 (3 en 4 jaar); Antwerpen (3^e k.) 15 juli 2013, 2013/RK/172 (1 jaar); Gent (15^e k.) 20 november 2013, 2013/JR/45 (2 jaar); KG Tongeren 18 maart 2013, 12/333/C (2 jaar); KG Tongeren 29 april 2013, 13/79/C (2 jaar); KG Brussel 17 mei 2013, 2012/213/C (2 jaar); KG Veurne 29 mei 2013, 12/016/C (2 en 4 jaar); KG Kortrijk 26 juni 2013, 13/71/C (3 jaar).

In enkele zaken werd de jonge leeftijd weerhouden als argument ten voordele van het kind en werd het verblijfsco-ouderschap ook om die reden toegekend.⁵³² In een heel beperkt aantal zaken werd de jonge leeftijd opgeworpen als argument ten voordele van de verblijfsregeling, maar werd dit niet weerhouden en werd het verblijfsco-ouderschap niet toegekend.⁵³³

426. In de onderzochte rechtspraak van 2013 was een duidelijke “tussen-leeftijd” te vinden. De magistraten achtten de kinderen tussen 6 en 14 jaar op een goede leeftijd om in de regeling van verblijfsco-ouderschap te leven. Ingeval de leeftijd hier als contra-argument werd opgeworpen, werd het argument soms verworpen.⁵³⁴ In de meerderheid van de zaken waar de leeftijd als contra-argument weerhouden wordt, blijft dit er echter voor zorgen dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om deze reden afgewezen werd.⁵³⁵

Bijzonder in deze leeftijds categorie is dat de leeftijd in de onderzochte rechtspraak vaker als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap ingeroepen. In meer dan de helft van de zaken waarin het argument werd opgeworpen, was dit om een verzoek om verblijfsco-ouderschap kracht te verantwoorden.⁵³⁶ Omwille van de leeftijd van de kinderen, acht de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder het aangewezen dat de kinderen in een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap zouden leven. Indien de magistraten dit argument weerhielden werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap, op één uitzondering⁵³⁷ na, steeds toegekend.⁵³⁸

---

⁵³² In 11 van de 167 zaken, *i.e.* in 6,59 % van deze zaken, werd de jonge leeftijd van het kind opgeworpen en weerhouden als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap en werd het verzoek (minstens mede) om die reden toegekend. Antwerpen (16^e bis k.) 2 december 2013, 2011/JR/225 (4 jaar); Jeugdrb. Mechelen 28 januari 2013, 5307.B.2012/14 (2 jaar); Jeugdrb. Tongeren 6 maart 2013, 2011/B/319 (3,5 en 4,5 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 25 maart 2013, 10/2380/B (4 jaar); Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 5568.B.2012/5 (18 maanden); Jeugdrb. Tongeren 17 april 2013, 2009/B/801 (4,5 jaar); Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 31 mei 2013, 1643.B.2012 (4,5 jaar); Jeugdrb. Mechelen 17 juli 2013, ARVJ 4380.B.2009/14 (4 jaar); Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 13 december 2013, 161.B.2011 (3 jaar); Jeugdrb. Gent (27^e k.) 18 december 2013, R.V. 483/2013 (2,5 jaar); Vred. Gent (IV) 1 maart 2013, 13A161 (2 jaar en 3 jaar).

⁵³³ In 2 van de 167 zaken, *i.e.* in 1,20 % van deze zaken, werd de jonge leeftijd van het kind opgeworpen als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap, maar werd het argument niet weerhouden en werd het verzoek (minstens mede) om die reden afgewezen. Jeugdrb. Ieper 10 mei 2013, ARV 12/471/B (5 jaar); Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 19 juni 2013, 12/1920/B (4 jaar).

⁵³⁴ Brussel (3^e k. NL) 11 juni 2013, 2012/KR/142 (13 jaar); KG Brugge 27 maart 2013, 12/529/C (6 jaar); KG Gent 18 oktober 2013, 13/323/C (8 jaar); Jeugdrb. Mechelen 17 april 2013, 5572.B.2012/14 (10 en 11 jaar); Jeugdrb. Mechelen 23 april 2013, 5498.B.2012/15 (6 jaar).

⁵³⁵ KG Antwerpen 22 februari 2013, 12/122/C1 (7 jaar); KG Hasselt 2 mei 2013, 13/90/C; KG Leuven 2 mei 2013, 13/110/C (7 jaar); KG Antwerpen 21 juni 2013, 13/369/C (7, 11 en 13 jaar); Jeugdrb. Kortrijk 8 januari 2013, 14728/UOG/A (13 jaar); Jeugdrb. Brugge 7 maart 2013, 274.B.2006/19 (10 jaar); Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 12/500/B (7 jaar); Jeugdrb. Ieper 27 augustus 2013, 13/37/B (6, 8, 11 en 12 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 7 oktober 2013, 923.B.2012 (13 jaar); Jeugdrb. Gent (25^e k.) 14 oktober 2013, 113/2012/1 (12 jaar); Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 11 december 2013, 553.B.2012 (7 jaar); Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 18 december 2013, 1507.B.2013 (6 en 8 jaar).

⁵³⁶ Van de 43 zaken in deze tussencategorie was dit in 25 zaken als argument ten voordelen van het verblijfsco-ouderschap, *i.e.* in 58,14 % van de zaken en slechts in 18 van de zaken als contra-argument, *i.e.* in 41,86 % van de zaken.

⁵³⁷ KG Hasselt 3 oktober 2013, 13/307/C (9 en 11 jaar) – de magistraat achtte het co-ouderschap in deze zaak in strijd met het belang van de kinderen en wees het om die reden af.

⁵³⁸ Antwerpen (16e bis k.) 11 februari 2013, 2012/JR/195 (6 en 9 jaar); Antwerpen (16e bis k.) 3 april 2013, 2012/JR/272 (8 en 10 jaar); Gent (11e ter k.) 17 oktober 2013, 2012/RK/96 (6 jaar); KG Kortrijk 22 mei 2013,

427. Een bijzondere situatie doet zich voor wanneer binnen hetzelfde gezin meer dan één kind leeft en er tussen de kinderen een (soms) leeftijdsverschil is.

Door kinder- en jeugdpsychiater VAN DE MERWE wordt m.i. terecht geadviseerd de oudste kinderen de regeling van het jongste kind te laten volgen, dit om de bredere context voor de kinderen gelijk te houden.⁵³⁹

De onderzochte rechtspraak van 2013 varieert hier. In sommige zaken werd meer aandacht besteed aan het belang van het jonge(re) kind en het verzoek om verblijfsco-ouderschap om die reden afgewezen. Het jonge(re) kind “trok” dan zijn oude(re) broer of zus “mee” in het niet opportuun zijn van een regeling van verblijfsco-ouderschap en het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd (minstens mede) om die reden afgewezen.⁵⁴⁰ In andere zaken werd het jonge(re) kind “meegetrokken” door het oudere kind en oordeelde de magistraat dat het oude(re) kind behoefte had aan een regeling van verblijfsco-ouderschap. Het constante samenzijn met het oude(re) kind zou ervoor zorgen dat het jonge(re) kind de voor hem nog te belastende regeling van verblijfsco-ouderschap kon dragen.⁵⁴¹

Anders was het wanneer een ouder kind samenleeft met een jongere broer of zus, die zich in de leeftijdscategorie bevond waar de leeftijd vaak als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap weerhouden werd. Het oudere kind had meer behoefte aan een constante leefomgeving. Hier verschoof de aandacht naar het oude(re) kind en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen omwille van de oude(re) leeftijd van het oudste kind.⁵⁴²

428. Deze drie duidelijke categorieën werden niet teruggevonden in de resultaten van de onderzochte rechtspraak van 2005.

Waar er in de onderzochte rechtspraak van 2013 een mooie breuklijn te trekken viel op 6-jarige leeftijd en tussen de “tussen-groep” van 7 tot 13 jaar, werd dit onderscheid niet gevonden in de onderzochte rechtspraak van 2005. De (zeer) jonge leeftijd van kinderen werd

---

13/37/C (9 en 10 jaar); KG Veurne 12 juni 2013, 13/034/C (10 jaar); KG Brussel 31 juli 2013, 2011/2051/C (7 en 14 jaar); KG Tongeren 19 augustus 2013, 13/197/C (12 en 15 jaar); KG Gent 20 september 2013, 13/311/C (5 en 8 jaar); KG Hasselt 3 oktober 2013, 13/269/C (9 en 11 jaar); KG Gent 13 december 2013, 13/550/C (6 jaar); KG Mechelen 23 december 2013, 13/314/C (10 jaar).

⁵³⁹ VAN DE MERWE, D., “Gezags- en verblijfsco-ouderschap vanuit ontwikkelingspsychologisch perspectief” in SENAEVE, P., SWENNEN, F., en VERSCHELDEN, G. (ed.), *Ouders en kinderen*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, 245.

⁵⁴⁰ KG Hasselt 21 februari 2013, 13/43/C (1 en 12 jaar); KG Dendermonde 30 september 2013, 13/196/C (2 en 8 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 22 maart 2013, 11.828.B (4 en 8 jaar); Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 3 juni 2013, 12.654.B (5 en 8 jaar); Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B (5 en 7 jaar); Jeugdrb. Mechelen 19 november 2013, 5526.B.2012/16 (4, 5 en 7 jaar); Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 18 december 2013, 1499.B.2013 (4 en 7 jaar).

⁵⁴¹ KG Leuven 7 januari 2013, 12/416/C (3 en 7 jaar); KG Antwerpen 31 juli 2013, 13/628/C (5 en 7 jaar); KG Leuven 7 november 2013, 13/190/C (4, 6, 7, 10 en 11 jaar).

⁵⁴² KG Kortrijk 13 maart 2013, 12/394/C (13 en 16 jaar); Jeugdrb. Gent (27^e k.) 9 januari 2013, 460/2010/1 (7 en 16 jaar).

zowel als argument in het voordeel⁵⁴³ als in het nadeel⁵⁴⁴ van de regeling van verblijfsco-ouderschap weerhouden, waarna er het verzochte gevolg gegeven werd aan het opgeworpen argument.

De bijzondere “tussen-categorie” van 2013 – de leeftijd tussen 6 en 14 jaar – waar de rechtspraak de leeftijd vaak weerhield als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap en (mede) om die reden het verzoek om verblijfsco-ouderschap toekeende, werd in de onderzochte rechtspraak van 2005 niet teruggevonden. In enkele zaken werd de leeftijd hier weerhouden in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap en werd de verzochte regeling (minstens mede om die reden) toegekend⁵⁴⁵, maar in het merendeel van de zaken was de leeftijd ook hier een argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap en werd het verzoek (minstens mede) om die reden afgewezen.⁵⁴⁶

---

⁵⁴³ De (jonge) leeftijd van het kind wordt opgeworpen als argument in het voordeel van de verblijfsregeling van co-ouderschap en (minstens mee) om die reden wordt het verzoek om co-ouderschap toegekend: KG Dendermonde 9 februari 2005, 04/352/C (1 en 3 jaar); Jeugdrb. Dendermonde 15 februari 2005, 03/3464/B (3 jaar); Jeugdrb. Dendermonde 15 maart 2005, 04/1873/B (4 jaar); Jeugdrb. Hasselt 3 oktober 2005, 04.1594.B (5 jaar); Jeugdrb. Dendermonde 8 november 2005, 05/1729/B (3 jaar).

⁵⁴⁴ De (jonge) leeftijd van het kind wordt opgeworpen als argument tegen de verblijfsregeling van co-ouderschap en (minstens mee) om die reden wordt het verzoek om co-ouderschap afgewezen: Brussel (jeugd.) 22 april 2005, 2004/JR/12 (2 jaar); KG Antwerpen 15 april 2005, 05-127-C (1 en 4 jaar); KG Leuven 2 juni 2005, 05/102/C (2,5 jaar); KG Brugge 6 juli 2005, 05/191/C (4 en 6 jaar); KG Kortrijk 7 juli 2005, 05/228/C (-1 jaar); KG Brugge 15 juli 2005, 04/013/C (3,5 jaar); KG Brugge 28 september 2005, 05/297/C (3 jaar); KG Brugge 2 november 2005, 05/256/C (4,5 jaar); KG Brussel 3 november 2005, 2005/1514/C (2,5 jaar); KG Brussel 9 november 2005, 2005/1260/C (1 jaar); KG Dendermonde 14 december 2005, 03/715/C en 04/552/C (3 en 5 jaar); KG Dendermonde 19 december 2005, 04/578/C (2,5 jaar); Jeugdrb. Turnhout (12° k.) 10 januari 2005, 04-1087-B (-1 jaar); Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 11 januari 2005, 7.B.2004/14 (3,5 jaar); Jeugdrb. Brussel (9° k.) 31 januari 2005, 935/2005/9B (1 en 3 jaar); Jeugdrb. Brussel (13° k.) 21 februari 2005, 951/2004/13B en 996/2004/13B (3 jaar); Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 3 maart 2005, JR 4899 (2,5 jaar); Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 15 maart 2005, 196.B.2004/14 (3,5 jaar); Jeugdrb. Brussel (4° k.) 25 maart 2005, 808-2004-4B en 835-2004-4B (1 jaar); Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 11 april 2005, JR 3341 (6 jaar); Jeugdrb. Brussel (13° k.) 9 mei 2005, 1061/04/13B (3,5 jaar); Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 7 juni 2005, JR 4761 (3 en 5 jaar); Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 15 juni 2005, 05/925/B (1 en 3,5 jaar); Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 28 juni 2005, ARVJ 2422 (1 en 3,5 jaar); Jeugdrb. Brugge (vakantiekamer) 14 juli 2005, 153.B.2005/19 (2 en 5 jaar); Jeugdrb. Brussel (13° k.) 12 september 2005, 427/05/13B en 561/05/13B (3 jaar); Jeugdrb. Kortrijk 13 september 2005, 04/421/B (3 jaar); Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 27 september 2005, JR 4879 (1,5 jaar); Jeugdrb. Brugge (19° k.) 29 september 2005, 321.B.2004/19 (2 jaar); Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 4 oktober 2005, 31.B.2004/14 (2 jaar); Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 25 oktober 2005, 211.B.2004/14 (5 jaar); Jeugdrb. Tongeren 2 november 2005, 04/162/B (3 jaar); Jeugdrb. Brussel (4° k.) 15 november 2005, 1105/05/4B (1,5 jaar); Jeugdrb. Hasselt 19 december 2005, 04.1049.B (4 jaar); Jeugdrb. Brussel (4° k.) 20 december 2005, 1320/2005/4B (1 jaar); Jeugdrb. Brussel (9° k.) 23 december 2005, 918/2005/9B (1 jaar); Vred. Grimbergen 9 februari 2005, 04A439 (2,5 jaar); Vred. Heist op den Berg 17 maart 2005, 05A224 (4 jaar); Vred. Haacht 27 april 2005, 05A141 (3 jaar).

⁵⁴⁵ Brussel (3° k. NL) 12 april 2005, 2003/KR/350 (10 jaar); Brussel (3° k. NL) 19 april 2005, 2004/KR/57 (10 en 11 jaar); KG Brussel 7 december 2005, 05/1688/C (6 en 8 jaar); Jeugdrb. Dendermonde 6 september 2005, 05/526/B (7 jaar); Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 5 oktober 2005, JR 4976 (7 jaar); Vred. Brasschaat 30 augustus 2005, 05A503 (10, 13 en 15 jaar).

⁵⁴⁶ KG Mechelen 31 januari 2005, 2004/283/C (7, 11 en 13 jaar); KG Mechelen 21 februari 2005, 2004/306/C (8 jaar); KG Brugge 23 februari 2005, 05/2/C (9 jaar); KG Dendermonde 14 maart 2005, 04/547/C (8 jaar); KG Brugge 15 juni 2005, 05/161/C (8 jaar); KG Dendermonde 15 juli 2005, 05/304/C (6 en 10 jaar); KG Dendermonde 29 juli 2005, 04/746/C (6 en 8 jaar); KG Veurne 3 augustus 2005, 05/052/C (8 jaar); KG Brugge 23 november 2005, 05/432/C (8 en 11 jaar); Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 11 april 2005, JR 3341 (6 jaar); Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 4 juli 2005, JR 5286 (10 en 13 jaar); Jeugdrb. Brugge (vakantiekamer) 14 juli 2005, 147.B.2005/19 (8 jaar); Jeugdrb. Brugge (19° k.) 29 september 2005, 235.B.2005/19 (8, 8, 13 en 14 jaar);

Ook hier zijn er zaken waar de magistraat uitspraak diende te doen over gezinnen met meerdere kinderen, de ene jonger dan de andere. In het merendeel van de zaken waarin de oudere kinderen ouder dan 6 jaar waren, en andere kinderen in het gezin jonger dan 6 jaar, werd de leeftijd van de kinderen weerhouden als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap en wordt het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden afgewezen.⁵⁴⁷

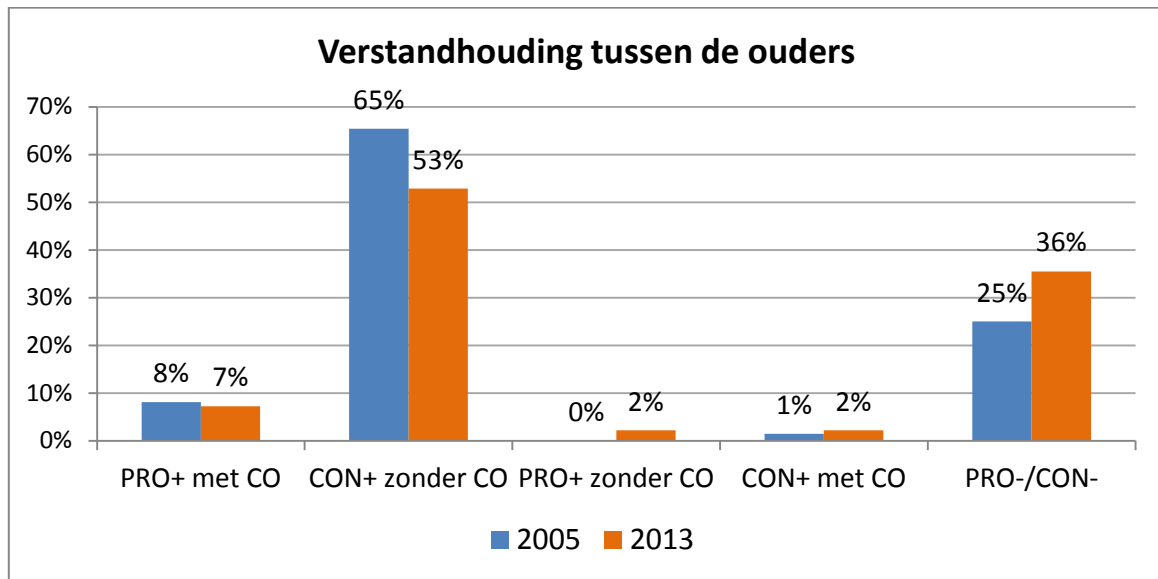

Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 13 oktober 2005, 335.B.2005/19 (12 jaar); Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 10 november 2005, 167.B.2005/19 (14 jaar).

⁵⁴⁷ KG Brussel 14 januari 2005, 04/1605/C (2, 6 en 8 jaar); KG Dendermonde 11 april 2005, 04/681/C (4 en 8 jaar); KG Brugge 4 mei 2005, 05/124/C (5 en 9 jaar); KG Brugge 6 juli 2005, 05/191/C (4 en 6 jaar); KG Brussel 14 september 2005, 2005/911/C (2, 4 en 6 jaar); Vred. Haacht 15 juli 2005, 05A244 (4 en 8 jaar).

4. De verstandhouding tussen de ouders

Grafiek 17

2005 $n = 136$

2013 $n = 276$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De rechter meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien de goede verstandhouding tussen de ouders, aangewezen is.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling (mede) omwille van de goede verstandhouding tussen de ouders aangewezen is. De rechter meent echter dat met dit argument geen rekening dient gehouden te worden.
- CON+ : De rechter meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien de slechte verstandhouding tussen de ouders, niet aangewezen is.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de slechte verstandhouding tussen de ouders, niet aangewezen is. De rechter meent echter dat dit argument niet weerhouden kan worden.

429. Een vaak voorkomend criterium bij het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap is de verstandhouding tussen de ouders.

Belangrijk is de vraag of een goede verstandhouding en een vlotte communicatie tussen de ouders onontbeerlijk, belangrijk, mooi meegenomen of niet belangrijk is voor het welslagen van een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap.

Academisch onderzoek aan de universiteit Utrecht heeft uitgewezen dat de mate van ouderlijke conflicten een belangrijke risicofactor is in het welbevinden van kinderen en jongeren, opgroeien in een gezin na (echt)scheiding blijkt een negatief effect te hebben op het welbevinden van de kinderen.⁵⁴⁸

430. Toch blijken de meningen hieromtrent uiteenlopend bij de Vlaamse magistraten waarvan de uitspraken opgenomen werden in het onderzoek, wat zich weerspiegelt in een niet al te coherente rechtspraak.

Het kan niet ontkend worden dat een goede verstandhouding tussen de ouders de kans op welslagen van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap verhoogt. M.i. is dit zelfs cruciaal en zelfs een absolute voorwaarde. Meer dan bij een klassieke verblijfsregeling zijn de ouders elk van beiden betrokken bij de meer dagelijkse opvoeding van de kinderen, de schoolgang en de hobby's van de kinderen. Bij een meer klassieke verblijfsregeling worden de meer dagelijkse zorgen en in het bijzonder de omkadering van de schoolgang door één van beide ouders gedragen. De andere ouder zal op de hoogte gesteld worden van het oudercontact en het jaarlijkse schoolfeest, maar weet niet dat er deze donderdag een schooluitstap naar de Efteling gepland is en er iedere tweede dinsdag van de maand met de klas naar het zwembad wordt gegaan en de gewone turnles die dag wegvalt.

Dit laatste is vaak de kritiek van ouders die een ruimer contact met hun kinderen wensen. Ze willen meer zijn dan de weekend-ouder en willen hun kinderen kennen in hun meer dagelijkse schoolse en andere beslommeringen.

431. Het goed werken van een regeling waar een kind afwisselend in het meer dagelijkse leven bij elk van beide ouders woont, vraagt m.i. een sterke en regelmatige communicatie tussen de ouders. Ik durf mij aan te sluiten bij de stelling dat de problemen van scheidingskinderen niet zozeer samenhangen met de mate van contact met de uitwonende ouder, maar wel met de ouderlijk ruziefrequentie: contact is positief voor de kinderen als er weinig ruzie is, maar negatief als er veel ruzie is.⁵⁴⁹

In *a brave new world* zou de goede communicatie m.i. een *conditio sine qua non* moeten zijn voor de regeling van verblijfsco-ouderschap. Wanneer de ouders al te zeer met getrokken messen tegenover elkaar staan en hun hoedanigheid van ex-partner moeilijk of onmogelijk

---

⁵⁴⁸ VAN DE MERWE, D., "Gezags- en verblijfsco-ouderschap vanuit ontwikkelingspsychologisch perspectief" in SENAEVE, P., SWENNEN, F., en VERSCHULDEN, G. (ed.), *Ouders en kinderen*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, 237, met verwijzing naar I.E. VAN DER VALK, *Family Matters*, proefschrift, Universiteit Utrecht, 2004.

⁵⁴⁹ A.P. SPRUIJT, "Omgang met scheidingskinderen en ouderlijke ruzie", *FJR* 2009, 18, afl. 2, 41.

loskoppelen van deze van ouder, moet het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen worden.

Deze prachtige theorie zou het de ouders die zich wensen te verweren tegen een verzoek om verblijfsco-ouderschap echter al te gemakkelijk maken. De loutere bewering in hoofde van de zich tegen het verblijfsco-ouderschap verwerende ouder dat de communicatie tussen hem en de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder danig verzuurd is, kan hem van het kwaad verlossen. De magistraat zou dan het verzoek afwijzen.

432. Net om die reden acht ik dit criterium voor de magistraten misschien wel één van de moeilijkste criteria. De goede communicatie is weliswaar broodnodig, maar de slechte communicatie als vrij-ticket in hoofde van de zich tegen verblijfsco-ouderschap verwerende ouder is te hoog gegrepen. Een zeer moeilijk evenwicht.

433. Dit moeilijke evenwicht komt naar boven in de resultaten van het empirisch onderzoek, waar de rechtspraak sterk evolueerde tussen 2005 en 2013.

In se werd het criterium in 2013 meer opgeworpen dan in 2005, maar van een zeer groot verschil is geen sprake; waar het criterium in 2005 slechts in 21 % van de onderzochte zaken werd opgeworpen, was dit in 2013 al in bijna 26 % van de zaken.⁵⁵⁰

Ook de “functie” van het criterium bleef dezelfde. In 2005 zowel als in 2013 diende het criterium er voornamelijk toe om de magistraat ervan te overtuigen dat de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is. In beide onderzochte jaren werd het argument in meer dan 90% van de zaken waarin het opgeworpen werd, opgeworpen als reden om het verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen.⁵⁵¹

434. De evolutie tussen 2005 en 2013 valt vooral af te lezen in de manier waarop de rechtspraak omging met het criterium zelf.

435. Waar het criterium in 2005 nog in meer dan 73 % van de zaken gevolgd werd⁵⁵², sprong de rechtspraak er in 2013 veel voorzichtiger mee om. In 2013 werd slechts in 60 % van de zaken waarin het criterium werd opgeworpen, het gewenste gevolg aan gegeven.⁵⁵³

---

⁵⁵⁰ In 2005 werd de verstandhouding tussen de ouders in 136 van de 544 zaken opgeworpen, *i.e.* in 21,12 % van de zaken. In 2013 werd de verstandhouding tussen de ouders in 276 van de 1069 zaken opgeworpen, *i.e.* in 25,82 % van de zaken.

⁵⁵¹ In 2005 werd de verstandhouding tussen de ouders in 125 van de 136 zaken opgeworpen als contra-argument, *i.e.* in 91,91 % van de zaken waarin het criterium werd opgeworpen. In 2013 werd de verstandhouding tussen de ouders in 249 van de 276 zaken opgeworpen als contra-argument, *i.e.* in 90,22 % van de zaken waarin het criterium werd opgeworpen

⁵⁵² In 100 van de 136 zaken, *i.e.* in 73,53 % van de zaken, werd er het gewenste gevolg aangegeven.

⁵⁵³ In 166 van de 276 zaken gaf de magistraat het gewenste gevolg aan het opwerpen van het criterium, *i.e.* in 60,15 % van de zaken.

In 2005 was deze 73 % verdeeld in 8 % en 65 %. In 8 % van de zaken⁵⁵⁴ zorgde een goede verstandhouding tussen de ouders (minstens mede) voor toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap⁵⁵⁵, in 65 % van de zaken⁵⁵⁶ zorgde de slechte verstandhouding (minstens mede) voor afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.⁵⁵⁷

---

⁵⁵⁴ In 11 van de 136 zaken, *i.e.* in 8,09 % van de zaken, zorgde een goede verstandhouding tussen de ouders (minstens mede) voor toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.

⁵⁵⁵ Antwerpen (Jeugd.) 12 mei 2005, 2004/JR/117; Brussel (3^e k. NL) 19 april 2005, 2004/KR/57; KG Turnhout 6 oktober 2005, C/272/04; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 23 februari 2005, ARVJ 2074; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 17 maart 2005, 75.B.2004/19; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 24 mei 2005, 80/05/4B; Jeugdrb. Dendermonde 6 september 2005, 05/526/B; Jeugdrb. Dendermonde 27 september 2005, 05/431/B; Jeugdrb. Dendermonde 8 november 2005, 05/1729/B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 28 december 2005, R.V. 86/2004; Vred. Vilvoorde 24 maart 2005, 04A1432 en 04A1449.

⁵⁵⁶ In 89 van de 136 zaken, *i.e.* in 65,44 % van de zaken, zorgde een slechte verstandhouding tussen de ouders (minstens mede) voor afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.

⁵⁵⁷ Antwerpen (3^e k.) 25 januari 2005, 2003/RK/306; Antwerpen (3^e bis k.) 1 februari 2005, 2003/RK/347 en 2004/RK/169; Antwerpen (3^e ter k.) 16 maart 2005, 2003/RK/40; Gent (15^e k.) 25 april 2005, 2004/RK/212; Antwerpen (3^e bis k.) 6 september 2005, 2004/RK/358; Gent (15^e k.) 12 september 2005, 2004/RK/224; Antwerpen (3^e k.) 12 oktober 2005, 2004/RK/248; Antwerpen (3^e bis k.) 25 oktober 2005, 2004/RK/196; Antwerpen (8^e bis k.) 9 november 2005, 2004/RK/310; KG Ieper 6 januari 2005, 04/101/C; KG Ieper 13 januari 2005, 04/90/C; KG Leuven 20 januari 2005, 04/203/C; KG Brugge 26 januari 2005, 02/485/C; KG Mechelen 31 januari 2005, 2004/283/C; KG Mechelen 21 februari 2005, 2004/306/C; KG Turnhout 21 februari 2005, C-358-02; KG Hasselt 24 februari 2005, 04/339/C; KG Hasselt 24 februari 2005, 05/12/C; KG Antwerpen 18 maart 2005, 05-63-C; KG Gent 31 maart 2005, 04/706/C; KG Brugge 6 april 2005, 05/23/C; KG Mechelen 11 april 2005, 2004/175/C; KG Leuven 21 april 2005, 02/80/C; KG Gent 17 mei 2005, 00/216/C; KG Brussel 9 juni 2005, 2002/830/C; KG Brugge 15 juni 2005, 99/279/C; KG Leuven 20 juni 2005, 05/121/C; KG Gent 5 juli 2005, 03/387/C; KG Brugge 15 juli 2005, 04/013/C; KG Leuven 19 september 2005, 05/77/C; KG Gent 22 september 2005, 03/69/C; KG Dendermonde 5 oktober 2005, 05/362/C; KG Antwerpen 26 oktober 2005, 99-451-C; KG Kortrijk 2 november 2005, 04/182/C; KG Gent 8 november 2005, 05/364/C; KG Leuven 10 november 2005, 03/243/C; KG Brugge 16 november 2005, 05/295/C; KG Dendermonde 14 december 2005, 04/712/C; KG Dendermonde 14 december 2005, 03/715/C en 04/552/C; KG Dendermonde 21 december 2005, 04/131/C; Jeugdrb. Kortrijk 4 januari 2005, 02.1216.B; Jeugdrb. Brussel (13^e k.) 17 januari 2005, 742/2003/13B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 9 maart 2005, ARVJ 2209; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 15 maart 2005, 196.B.2004/14; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 17 maart 2005, 385.B.2004/19; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 30 maart 2005, R.V. 356/2003 en 376/2003; Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 12 april 2005, JR 4545; Jeugdrb. Kortrijk 12 april 2005, 03/2379/B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 13 april 2005, R.V. 286/2004; Jeugdrb. Dendermonde 14 april 2005, 04/1502/B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 3 mei 2005, 84.B.2004/14; Jeugdrb. Brussel (13^e k.) 9 mei 2005, 1061/04/13B; Jeugdrb. Turnhout (12^e k.) 9 mei 2005, 05-164-B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 18 mei 2005, JR 4391; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 18 mei 2005, R.V. 219/2003 en 223/2004; Jeugdrb. Brussel (13^e k.) 23 mei 2005, 1045/2003/13B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 26 mei 2005, 57.B.2004/20; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 31 mei 2005, 883/02/4B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 1 juni 2005, 04-1911-B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 7 juni 2005, JR 4761; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 572/2004; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 455/2004; Jeugdrb. Kortrijk 28 juni 2005, 04/2664/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 7 juli 2005, JR 4573; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 7 juli 2005, JR 3781; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 7 juli 2005, JR 3638; Jeugdrb. Hasselt 7 juli 2005, 04.584.B; Jeugdrb. Hasselt 7 juli 2005, 04.1457.B; Jeugdrb. Hasselt 7 juli 2005, 04.1156.B; Jeugdrb. Gent (vakantiekamer) 3 augustus 2005, R.V. 477/2004 en 480/2004; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 24 augustus 2005, ARVJ 2307; Jeugdrb. Hasselt 5 september 2005, 04.1535.B; Jeugdrb. Dendermonde 6 september 2005, 04/344/B; Jeugdrb. Tongeren 7 september 2005, 04/1302/B; Jeugdrb. Brussel (13^e k.) 19 september 2005, 870/2004/13B; Jeugdrb. Dendermonde 20 september 2005, 05/846/B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 4 oktober 2005, 31.B.2004/14; Jeugdrb. Hasselt 17 oktober 2005, 04.925.B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 25 oktober 2005, 211.B.2004/14; Jeugdrb. Tongeren 2 november 2005, 04/162/B; Jeugdrb. Dendermonde 15 november 2005, 05/1047/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 4305; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 4877; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 18 november 2005, 473.B.2004; Jeugdrb. Antwerpen (JR 4 k.) 13 december 2005, JR 5275; Jeugdrb. Dendermonde 13 december 2005, 05/0356/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 14 december 2005, JR 4396; Jeugdrb. Hasselt 19 december 2005, 04.1049.B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 20 december 2005, 349.B.2004/14.

De 60 % van 2013 was verdeeld in 7 % en 53 %. In 7 % van de zaken⁵⁵⁸ zorgde een goede verstandhouding tussen de ouders (minstens mede) voor toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap⁵⁵⁹, in 53 % van de zaken⁵⁶⁰ zorgde de slechte verstandhouding (minstens mede) voor afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.⁵⁶¹ In 35 % van

---

⁵⁵⁸ In 20 van de 276 zaken, *i.e.* in 7,25 % van de zaken, zorgde een goede verstandhouding tussen de ouders (minstens mede) voor toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.

⁵⁵⁹ Antwerpen (16^e bis k.) 23 januari 2013, 2012/RK/195; Gent (15^e k.) 30 januari 2013, 2012/JR/120; Antwerpen (16^e bis k.) 5 juni 2013, 2012/JR/174; Antwerpen (3^e k.) 12 augustus 2013, 2013/RK/202; KG Mechelen 7 oktober 2015, 11/270/C; Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 17 januari 2013, 1243/2007/1/20B; Jeugdrb. Dendermonde (24^e k.) 14 februari 2013, 11/1818/B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 129.B.2012/21; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 22 maart 2013, 12/339/B; Jeugdrb. Antwerpen 28 maart 2013, JR 11301; Jeugdrb. Tongeren 28 maart 2013, 12/95/B; Jeugdrb. Brugge 28 maart 2013, 172.B.2007/20; Jeugdrb. Mechelen 16 april 2013, 5425.B.2012/16; Jeugdrb. Mechelen 17 april 2013, 5572.B.2012/14; Jeugdrb. Tongeren 17 april 2013, 2009/B/801; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 10 juni 2013, 1953/2012/1/136; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 28 juni 2013, 12/128/B; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 8 juli 2013, 255.B.2013/136; Jeugdrb. Kortrijk 10 september 2013, 12/231/B; Jeugdrb. Mechelen 19 november 2013, 5388.B.2012/16.

⁵⁶⁰ In 146 van de 276 zaken, *i.e.* in 52,90 % van de zaken, zorgde een slechte verstandhouding tussen de ouders (minstens mede) voor afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.

⁵⁶¹ Antwerpen (16^e bis k.) 21 januari 2013, 2012/JR/170; Antwerpen (16^e bis k.) 28 januari 2013, 2012/JR/180; Antwerpen (3^e k.) 5 februari 2013, 2011/RK/382; Antwerpen (3^e k.) 6 februari 2013, 2011/RK/304; Antwerpen (16^e bis k.) 11 februari 2013, 2012/JR/68; Antwerpen (3^e k.) 13 februari 2013, 2012/RK/35; Antwerpen (16^e bis k.) 4 maart 2013, 2012/JR/220; Gent (15^e k.) 13 maart 2013, 2011/JR/193; Antwerpen (16^e bis k.) 18 maart 2013, 2012/JR/19; Gent (15^e k.) 3 april 2013, 2012/JR/108; Antwerpen (16^e bis k.) 22 april 2013, 2012/JR/279; Antwerpen (16^e bis k.) 13 mei 2013, 2012/JR/314; Antwerpen (16^e bis k.) 17 juni 2013, 2012/JR/130; Antwerpen (16^e bis k.) 26 juni 2013, 2012/JR/250; Brussel (33^e k. NL) 27 juni 2013, 2012/JR/12; Brussel (33^e k. NL) 27 juni 2013, 2013/JR/1; Antwerpen (16^e bis k.) 10 juli 2013, 2012/JR/239; Gent (15^e k.) 17 juli 2013, 2011/JR/251; Gent (15^e k.) 18 september 2013, 2012/JR/225; Antwerpen (16^e bis k.) 30 september 2013, 2013/JR/13; Antwerpen (3^e k.) 13 november 2013, 2012/RK/238; Gent (15^e k.) 20 november 2013, 2013/JR/179; Antwerpen (3^e k.) 26 november 2013, 2012/RK/99; Gent (15^e k.) 4 december 2013, 2013/JR/43; Antwerpen (3^e bis k.) 10 december 2013, 2012/RK/200; Antwerpen (16^e bis k.) 23 december 2013, 2013/JR/103; Antwerpen (16^e bis k.) 23 december 2013, 2012/JR/133; KG Hasselt 24 januari 2013, 12/523/C en 12/587/C; KG Hasselt 28 februari 2013, 12/349/C; KG Dendermonde 6 maart 2013, 13/63/C; KG Veurne 6 maart 2013, 12/110/C; KG Dendermonde 15 april 2013, 09/202/C; KG Hasselt 2 mei 2013, 12/287/C; KG Hasselt 7 mei 2013, 12/393/C; KG Kortrijk 30 mei 2013, 13/29/C; KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C; KG Brussel 17 juni 2013, 2012/1743/C; KG Brussel 17 juni 2013, 2013/155/C; KG Mechelen 12 augustus 2013, 13/189/C; KG Gent 2 oktober 2013, 10/610/C; KG Kortrijk 10 oktober 2013, 13/211/C; KG Hasselt 17 oktober 2013, 13/369/C; KG Tongeren 4 november 2013, 13/243/C; Jeugdrb. Dendermonde (24^e k.) 3 januari 2013, 06/1219/B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 9 januari 2013, R.V. 460/2010/1; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 454.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21; Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 14 januari 2013, 1152.B.2012/20; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 14 januari 2013, 12/532/B; Jeugdrb. Mechelen 14 januari 2013, 5411; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 21 januari 2013, 11/1822/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 23 januari 2013, 11/44/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 23 januari 2013, 12/1745/B; Jeugdrb. Brugge 24 januari 2013, 208.B.2012/20; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 28 januari 2013, 12/624/B; Jeugdrb. Tongeren 31 januari 2013, 11/1186/B; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/645/B; Jeugdrb. Brugge 7 februari 2013, 627.B.2011/19; Jeugdrb. Leuven 12 februari 2013, 200.B.2011/14; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 13 februari 2013, 11/1713/B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 401.B.2012/21; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 6 maart 2013, R.V. 660/2012; Jeugdrb. Tongeren 6 maart 2013, 2011/B/1204; Jeugdrb. Dendermonde (24^e k.) 7 maart 2013, 10/1817/B; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 229.B.2008/14; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 13 maart 2013, 10/1306/B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 13 maart 2013, R.V. 541/2010; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 353.B.2012/21; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 18 maart 2013, 10/1613/B; Jeugdrb. Brugge 21 maart 2013, 602.B.2010/19; Jeugdrb. Leuven 26 maart 2013, 217.B.2012/14; Jeugdrb. Tongeren 27 maart 2013, 11/1144/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 27 maart 2013, 1351.B.2012; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 28 maart 2013, R.V. 565.B.2010; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 13476/UOG/B; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 185.B.2011/14; Jeugdrb. Tongeren 10 april 2013, 12/1363/B; Jeugdrb. Dendermonde (22^e k.) 11 april 2013, 10/1056/B; Jeugdrb. Brugge 11 april 2013, 606.B.2011/19; Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 16 april 2013, 927/2011/B; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 18 april 2013, R.V. 415.B.2009; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 22

de zaken⁵⁶² werd het argument van de slechte verstandhouding in 2013 niet weerhouden.⁵⁶³ In 2005 was dit slechts in 25 % van de zaken.⁵⁶⁴

---

april 2013, 12/1454/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 22 april 2013, 09.459.B; Jeugdrb. Ieper 23 april 2013, 12/309/B; Jeugdrb. Antwerpen 25 april 2013, JR 11604; Jeugdrb. Ieper 26 april 2013, 12/525/B; Jeugdrb. Leuven 30 april 2013, 334.B.2012/14; Jeugdrb. Brugge 2 mei 2013, 387.B.2012/19; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 6 mei 2013, 11.1351.B; Jeugdrb. Mechelen 7 mei 2013, 5135.B.2011/15; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Ieper 10 mei 2013, 12/471/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 13 mei 2013, 10/2361/B; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5578.B.2012/14; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 16 mei 2013, R.V. 461.B.2007/1/Ka; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 17 mei 2013, 12/473/B; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 319.B.2011/14; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 31 mei 2013, 1241/2011/1/136; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 3 juni 2013, 12.654.B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 5 juni 2013, 11/2225/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 5 juni 2013, 12/491/B; Jeugdrb. Dendermonde (22^e k.) 11 juni 2013, 11/1041/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 11 juni 2013, R.V. 486.B.2010; Jeugdrb. Mechelen 11 juni 2013, 5564.B.2012/14; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 12 juni 2013, R.V. 634/2011/1; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 12 juni 2013, R.V. 128/2012; Jeugdrb. Tongeren 13 juni 2013, 13/46/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/353/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/513/B; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 18 juni 2013, 1939/2012/136; Jeugdrb. Tongeren 19 juni 2013, 2012/B/170; Jeugdrb. Antwerpen 20 juni 2013, JR 12968; Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 20 juni 2013, 1977/2011/135; Jeugdrb. Ieper 25 juni 2013, 13/75/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 26 juni 2013, 12/598/B; Jeugdrb. Ieper 28 juni 2013, 13/150/B; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 5 juli 2013, 140/2013/136; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 5 juli 2013, 1941/2012/136; Jeugdrb. Gent (vakantiek.) 17 juli 2013, R.V. 98/2013; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 1 augustus 2013, 10.1549.B; Jeugdrb. Tongeren 6 augustus 2013, 13/163/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 14 augustus 2013, R.V. 195.B.2012; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 14 augustus 2013, R.V. 656.B.2011; Jeugdrb. Turnhout (vakantiek.) 16 augustus 2013, 1577.B.2010; Jeugdrb. Tongeren 22 augustus 2013, 12/810/B; Jeugdrb. Ieper 27 augustus 2013, 11/519/B en 11/520/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 9 september 2013, 13/355/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 9 september 2013, 12/983/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 9 september 2013, 08/1991/B; Jeugdrb. Tongeren 11 september 2013, 11/1516/B; Jeugdrb. Leuven 18 september 2013, 275.B.2012/14; Jeugdrb. Leuven 18 september 2013, 383.B.2012/14; Jeugdrb. Tongeren 25 september 2013, 12/312/B; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 7 oktober 2013, 703/2012/136; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 16 oktober 2013, 324-B-2013; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 16 oktober 2013, 389-B-2013; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 23 oktober 2013, R.V. 321/2012; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 7 november 2013, 12.260.B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 13 november 2013, R.V. 380/2012; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 15 november 2013, 12/422/B; Jeugdrb. Tongeren 4 december 2013, 13/209/B; Jeugdrb. Brussel (138^e k.) 10 december 2013, 1349.B.2012/138; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 13 december 2013, 12/233/B; Jeugdrb. Tongeren 19 december 2013, 12/972/B; Jeugdrb. Tongeren 19 december 2013, 13/544/B.

⁵⁶² In 97 van de 276 zaken werd de slechte verstandhouding tussen de ouders niet weerhouden als contra-argument, *i.e.* in 35,14 % van de zaken.

⁵⁶³ Antwerpen (16^e bis k.) 11 februari 2013, 2012/JR/195; Gent (11^e ter k.) 28 februari 2013, 2011/RK/358; Antwerpen (16^e bis k.) 4 maart 2013, 2012/JR/218; Antwerpen (16^e bis k.) 27 maart 2013, 2012/JR/252; Antwerpen (3^e bis k.) 19 april 2013, 2012/RK/45; Antwerpen (16^e bis k.) 13 mei 2013, 2012/JR/329; Gent (11^e ter k.) 6 juni 2013, 2012/RK/71; Antwerpen (3^e k.) 18 juni 2013, 2012/RK/185; Gent (15^e k.) 19 juni 2013, 2011/JR/61; Antwerpen (3^e bis k.) 25 juni 2013, 2012/RK/223; Brussel (33^e k. NL) 17 juli 2013, 2011/JR/264; Gent (11^e ter k.) 19 september 2013, 2011/RK/314; Gent (15^e k.) 25 september 2013, 2012/JR/110; Gent (11^e ter k.) 24 oktober 2013, 2012/RK/29; Antwerpen (16^e bis k.) 2 december 2013, 2011/JR/225; Antwerpen (3^e bis k.) 10 december 2013, 2012/RK/226; KG Brussel 23 januari 2013, 2011/948/C; KG Hasselt 14 maart 2013, 12/127/C; KG Hasselt 7 mei 2013, 12/316/C; KG Kortrijk 22 mei 2013, 13/37/C; KG Antwerpen 27 mei 2013, 12/921/C; KG Hasselt 6 juni 2013, 11/178/C; KG Brussel 14 juni 2013, 2012/1674/C; KG Kortrijk 26 juni 2013, 13/71/C; KG Brugge 11 september 2013, 13/203/C; KG Mechelen 23 september 2013, 13/180/C; KG Brugge 25 september 2013, 13/269/C; KG Hasselt 26 september 2013, 12/294/C; KG Gent 4 oktober 2013, 11/549/C; KG Gent 16 oktober 2013, 13/349/C; KG Kortrijk 31 oktober 2013, 13/265/C; KG Brugge 6 november 2013, 13/298/C; KG Dendermonde 6 november 2013, 13/427/C; KG Mechelen 23 september 2013, 13/180/C; KG Brugge 25 september 2013, 13/269/C; KG Hasselt 26 september 2013, 12/294/C; KG Gent 4 oktober 2013; KG Mechelen 9 december 2013, 13/242/C; KG Hasselt 17 december 2013, 13/238/C; Jeugdrb. Ieper 8 januari 2013, 06/449/B; Jeugdrb. Antwerpen 11 januari 2013, JR 8615; Jeugdrb. Tongeren 17 januari 2013, 10/920/B; Jeugdrb. Leuven 22 januari 2013, 326.B.2012/14; Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 24 januari 2013, AR 442/2011/20B; Jeugdrb. Mechelen 28 januari 2013, 5307.B.2012/14; Jeugdrb. Leuven 29 januari 2013, 48.B.2012/14; Jeugdrb. Brugge 31 januari 2013, 626.B.2011/21; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/644/B; Jeugdrb. Antwerpen 1 maart 2013, JR 12197; Jeugdrb. Tongeren 7 maart 2013, 11/1129/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 12 maart 2013, 678.B.2010; Jeugdrb. Brussel (135e k.) 14 maart 2013, AR 221/2010/135; Jeugdrb. Antwerpen 15 maart 2013,

436. Zeer interessant is het *gewicht* van een goede of slechte verstandhouding tussen de ouders. Indien de magistraat die oordeelde over het verzoek om verblijfsco-ouderschap van één van de ouders de goede verstandhouding tussen de ouders weerhield als criterium, werd in de onderzochte rechtspraak van 2005 het verzoek om verblijfsco-ouderschap *steeds* toegekend. In 2013 werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap enkele malen afgewezen, ook al werd de goede verstandhouding tussen beide ouders weerhouden als argument ten voordele van de verzochte verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap. In 2 % van de onderzochte zaken⁵⁶⁵ wees de magistraat het verzoek om verblijfsco-ouderschap af, ondanks de goede verstandhouding tussen de ouders.

JR 11493; Jeugdrb. Tongeren 27 maart 2013, 08/1698/B; Jeugdrb. Antwerpen 28 maart 2013, JR 11798; Jeugdrb. Brugge 28 maart 2013, 303.B.2012/20; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 545.B.2009/21; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 331.B.2012/21; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 293.B.2010/14; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 16 april 2013, AR 223/2010/135; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 22 april 2013, AR 1223/2012/136; Jeugdrb. Dendermonde (24° k.) 25 april 2013, 12/517/B; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 2 mei 2013, 11.1622.B; Jeugdrb. Tongeren 2 mei 2013, 2012/B/364; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5226.B.2012/14; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 17 mei 2013, 12/568/B; Jeugdrb. Ieper 24 mei 2013, 11/412/B; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 27 mei 2013, AR 537/2012/136; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 28 mei 2013, AR 1346/2011/135; Jeugdrb. Antwerpen 31 mei 2013, JR 12838; Jeugdrb. Antwerpen 3 juni 2013, JR 12914; Jeugdrb. Tongeren 5 juni 2013, 11/456/B; Jeugdrb. Brugge 13 juni 2013, 594.B.2011/19; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 13/10/B; Jeugdrb. Kortrijk 25 juni 2013, 12/1693/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 26 juni 2013, 09/2439/B; Jeugdrb. Antwerpen 27 juni 2013, JR 12341; Jeugdrb. Kortrijk 27 juni 2013, 12/1727/B; Jeugdrb. Kortrijk 27 juni 2013, 12/1440/B; Jeugdrb. Antwerpen 28 juni 2013, JR 12796; Jeugdrb. Mechelen 3 juli 2013, 5629.B.2013/16; Jeugdrb. Mechelen 8 juli 2013, AR 5387; Jeugdrb. Leuven 16 juli 2013, 118.B.2010/14; Jeugdrb. Ieper 16 augustus 2013, 13/8/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 12/1596/B; Jeugdrb. Leuven 18 september 2013, 386.B.2011/14; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 30 september 2013, 707.B.2011; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 10 oktober 2013, 11.799.B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 14 oktober 2013, 12/605/B; Jeugdrb. Antwerpen 17 oktober 2013, JR 11069; Jeugdrb. Gent (27° k.) 23 oktober 2013, R.V. 250/2010/1; Jeugdrb. Brussel (138° k.) 12 november 2013, 837.B.2011/138; Jeugdrb. Tongeren 13 november 2013, 2012/B/928; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 15 november 2013, 11/311/B; Jeugdrb. Brussel (138° k.) 19 november 2013, 935.B.2011/138; Jeugdrb. Ieper 19 november 2013, 13/117/B; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 4 december 2013, 1409.B.2012; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 13 december 2013, 13/228/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 13 december 2013, 12/205/B; Jeugdrb. Mechelen 17 december 2013, 3844.B.2008/16; Jeugdrb. Mechelen 23 december 2013, 4023.B.2009/14.

⁵⁶⁴ In 34 van de 136 zaken werd de slechte verstandhouding tussen de ouders niet weerhouden als contra-argument, *i.e.* in 25 % van de zaken. Antwerpen (Jeugd.) 6 januari 2005, 2004/JR/115; Gent (15° k.) 17 januari 2005, 2003/JR/98; Brussel (Jeugd. NL) 25 februari 2005, 2004/JR/177; Brussel (Jeugd. NL) 25 februari 2005, 2004/JR/178; Brussel (Jeugd. NL) 27 mei 2005, 2004/JR/137; Brussel (3° k. NL) 14 juni 2005, 2004/KR/24; Brussel (3° k. NL) 21 juni 2005, 2003/KR/327; Antwerpen (Jeugd.) 23 juni 2005, 2004/JR/119; Gent (15° k.) 29 juni 2005, 2005/JR/19; Brussel (3° k. NL) 4 juli 2005, 2004/KR/16; Antwerpen (8° k.) 16 november 2005, 2005/RK/97; KG Mechelen 7 februari 2005, 2004/162/C; KG Mechelen 7 februari 2005, 2002/287/C; KG Gent 9 maart 2005, 03/574/C; KG Dendermonde 11 mei 2005, 04/541/C; KG Antwerpen 15 juli 2005, 05-520-C; KG Brugge 15 juli 2005, 04/580/C; KG Brugge 14 september 2005, 04/083/C; KG Leuven 21 november 2005, 05/25/C; Jeugdrb. Kortrijk 8 februari 2005, 04/2136/B; Jeugdrb. Dendermonde 15 februari 2005, 03/3464/B; Jeugdrb. Ieper (5° k.) 4 maart 2005, 04/843/B; Jeugdrb. Dendermonde 15 maart 2005, 04/1873/B; Jeugdrb. Dendermonde 22 maart 2005, 04/2517/B; Jeugdrb. Brussel (4° k.) 10 mei 2005, 684/04/4B; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 24 mei 2005, 269.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 31 mei 2005, 149.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 18 oktober 2005, 300.B.2004/14; Jeugdrb. Turnhout (12° k.) 12 december 2005, 05-136-B; Jeugdrb. Ieper (5° k.) 16 december 2005, 05/370/B; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 20 december 2005, 263.B.2005/14; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 29 december 2005, 26.B.2005/20; Vred. Heist op den Berg 24 november 2005, 05A960.

⁵⁶⁵ In 6 van de 276 zaken gaf de magistraat werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen, ondanks de weerhouden goede verstandhouding tussen de ouders, *i.e.* in 2,17 % van de zaken.

Het afwijzen van het verzoek werd veroorzaakt door omstandigheden of criteria die sterker doorwogen dan de goede verstandhouding tussen de ouders.

Een negatief advies van de justitieassistent in het kader van het maatschappelijk onderzoek⁵⁶⁶, zowel als een deskundig verslag dat negatief adviseerde over de regeling van verblijfsco-ouderschap⁵⁶⁷ zorgden hier voor het afwijzen van het verzoek om verblijfsco-ouderschap, ondanks de goede verstandhouding tussen de ouders. Ook de mening van het door de magistraat gehoorde kind woog zwaarder door.⁵⁶⁸ De jonge leeftijd van het kind, samen met het belang van dit jonge kind om gedurende langere tijd te verblijven in dezelfde leefomgeving was sterker dan de goede verstandhouding tussen de ouders en zorgden voor een afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.⁵⁶⁹

De beschikbaarheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder, die niet beschikte over een familiaal of sociaal netwerk om hem te steunen in de opvang van het kind, zorgde voor afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap van een ouder die nochtans een goede verstandhouding tussen zichzelf en de andere ouder kon aantonen.⁵⁷⁰

Op één zaak na⁵⁷¹ werd ook in elk van deze zaken het belang van het kind weerhouden als reden om het verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen.

437. Wanneer de slechte verstandhouding tussen de ouders weerhouden wordt als contra-argument, wordt het verzoek bijna steeds afgewezen. In 2005 werd het verzoek in dat geval in 98 % van de zaken⁵⁷² afgewezen, in 2013 was dit in 96 % van de zaken.⁵⁷³

438. In één van de twee zaken waarin de magistraat in 2005 de regeling van verblijfsco-ouderschap toch toekende, ondanks de slechte verstandhouding tussen de ouders, was dit omwille van de mening van het kind, door hem gehoord, gekoppeld aan het belang van het kind. Het kind had de magistraat megedeeld graag in een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap te willen verblijven. Ondanks het feit dat de verstandhouding tussen de ouders niet goed was, sprak de magistraat de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap toch uit. In de tweede van deze zaken is het niet duidelijk welk criterium ervoor zorgde dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd toegekend, ondanks de slechte verstandhouding tussen de ouders.

---

⁵⁶⁶ Antwerpen (3^e k.) 24 september 2013, 2012/RK/249; Jeugdrb. Tongeren 21 februari 2013, 11/349/B; Jeugdrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/251/B.

⁵⁶⁷ Antwerpen (3^e k.) 8 januari 2013, 2011/RK/240.

⁵⁶⁸ KG Mechelen 8 juni 2013, 2012/112/C; Jeugdrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/251/B.

⁵⁶⁹ Jeugdrb. Tongeren 20 maart 2013, 2012/B/791.

⁵⁷⁰ Jeugdrb. Tongeren 21 februari 2013, 11/349/B.

⁵⁷¹ KG Mechelen 8 juli 2013, 2012/112/C.

⁵⁷² In 91 zaken werd het criterium als contra-argument weerhouden, waarbij in 89 van deze zaken het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd afgewezen, *i.e.* in 97,80 % van de zaken.

⁵⁷³ In 152 zaken werd het criterium als contra-argument weerhouden, waarbij in 146 van deze zaken het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd afgewezen, *i.e.* in 96,05 % van de zaken.

439. In 2013 zorgden een positief advies na maatschappelijk⁵⁷⁴ of deskundig⁵⁷⁵ onderzoek voor een toekenning van het verblijfsco-ouderschap, ondanks de slechte verstandhouding tussen de ouders. Ook de mening van het door de magistraat gehoorde kind, dat zijn voorkeur voor de regeling van verblijfsco-ouderschap had uitgesproken was prioritair tegenover de slechte verstandhouding tussen de ouders⁵⁷⁶, net zozeer als de positieve betrokkenheid van de ouders⁵⁷⁷ en hun goede beschikbaarheid⁵⁷⁸ en een sterk familiaal of sociaal netwerk waarop er kon teruggevallen worden.⁵⁷⁹

440. De voorzitter in kort geding te Antwerpen wees er in een aantal beschikkingen van 2013 op dat een regeling van verblijfsco-ouderschap misschien net *aangewezen* zou zijn in geval van een slechte communicatie of verhouding tussen de ouders. Een combinatie van verblijfsco-ouderschap met de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag zou de ouders volgens de magistraat immers tot meer overleg verplichten, al dan niet met bijstand van een bemiddelaar.⁵⁸⁰ Ook de jeugdrechter te Brugge deed uitspraak in die zin.⁵⁸¹

Voor dit laatste valt wat te zeggen, maar jammer genoeg kunnen ouders niet verplicht worden zich te laten bijstaan door een bemiddelaar. Een “verblijfsco-ouderschap onder voorwaarden” is een mooi idee voor de toekomst. Het verblijfsco-ouderschap wordt uitgesproken, doch de ouders worden verplicht zich te wenden tot een bemiddelaar om de uitgesproken verblijfsregeling in goede banen te leiden.

---

⁵⁷⁴ Jeugdrb. Turnhout (Bijk. k.) 12 april 2013, 12/1373/B; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 569.B.2012/21.

⁵⁷⁵ Brussel (33^e k. NL) 17 juli 2013, 2012/JR/222; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 319.B.2011/14.

⁵⁷⁶ Brussel (33^e k. NL) 17 juli 2013, 2012/JR/222; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 569.B.2012/21.

⁵⁷⁷ Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 319.B.2011/14; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 569.B.2012/21.

⁵⁷⁸ Antwerpen (3^e k.) 8 januari 2013, 2011/RK/337; Jeugdrb. Turnhout (Bijk. k.) 12 april 2013, 525.B.2012.

⁵⁷⁹ Antwerpen (3^e k.) 8 januari 2013, 2011/RK/337.

⁵⁸⁰ KG Antwerpen 17 mei 2013, 13/110/C; KG Antwerpen 27 mei 2013, 12/921/C; KG Antwerpen 27 mei 2013, 12/1180/C; KG Antwerpen 10 juni 2013, 13/127/C; KG Antwerpen 12 juni 2013, 13/268/C; KG Antwerpen 18 november 2013, 13/326/C.

⁵⁸¹ Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 154.B.2008/21; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 307.B.2012/21.

5. De mening van het kind

a. Algemeen

441. Bij het oordelen over een verzoek om uitspraak van een verblijfsregeling kan een magistraat ook rekening houden met de mening van het kind om wiens verblijf de betwisting tussen de ouders handelt.

Het belang van dit criterium dient met enige voorzichtigheid bekeken te worden. Enerzijds kan niet ontkend worden dat het belangrijk is dat de magistraat enige notie heeft van de mening van het kind. Het kind is de centrale figuur in het gebeuren en hoewel hij geen procespartij kan zijn (art. 1004/4, § 6 Ger.W.) (*supra* nr. 230 e.v.), kan niet over het belang van zijn mening heen gekeken worden. Anderzijds dient hier m.i. voorzichtig mee omgesprongen te worden. Kinderen zijn beïnvloedbaar en houden soms rekening met aspecten die hun belang niet dienen.

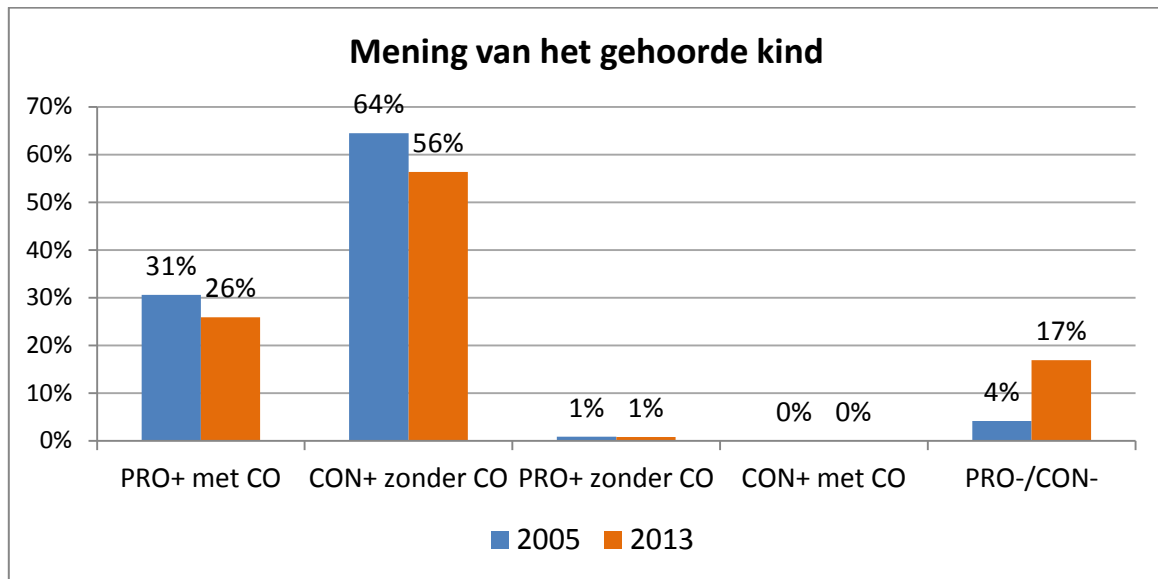
442. Het gesprek dat de magistraat heeft met het kind in het kader van artikel 1004/1 Ger.W. is veel ruimer dan het stellen van de vraag aan het kind hoe veel tijd het bij welke ouder wenst door te brengen. Het gesprek kan de rechter helpen ook andere criteria of argumenten die opgeworpen worden door de ouders te plaatsen. Voor de rechter is het vaak moeilijk om, enkel voortgaande op conclusies en pleidooien van advocaten en/of partijen, te beoordelen hoe ruim of beperkt de beschikbaarheid van een ouder in werkelijkheid is, hoe belangrijk het voor een kind is om in zijn vertrouwde omgeving (gezinswoning) te blijven met de familiehoofd die bij één van de ouders gebleven is en hoe de relatie van het kind met de nieuwe stiefouder(s) is. Dit zijn criteria die ter sprake kunnen komen in het gesprek van de rechter met het kind, waardoor dit gesprek de magistraat kan helpen om bepaalde door de ouders opgeworpen argumenten of criteria correct te plaatsen.

443. Als criterium in het empirisch onderzoek werd de mening van het kind opgenomen in de zin van een werkelijke voor- of afkeur van het kind voor de regeling van verblijfsco-ouderschap.

b. Het kind werd gehoord door de magistraat

GRAFIEK 18

2005 $n = 121$

2013 $n = 243$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : Het kind werd gehoord en was voorstander van een regeling van verblijfsco-ouderschap en de magistraat houdt rekening met deze mening.
- PRO- : Het kind werd gehoord en was voorstander van een regeling van verblijfsco-ouderschap, maar de magistraat houdt geen rekening met deze mening.
- CON+ : Het kind werd gehoord en was geen voorstander van een regeling van verblijfsco-ouderschap en de magistraat houdt rekening met deze mening.
- CON- : Het kind werd gehoord en was geen voorstander van een regeling van verblijfsco-ouderschap, maar de magistraat houdt geen rekening met deze mening.

444. In 2013 werd het kind in 23 % van de zaken waarin een ouder om verblijfsco-ouderschap verzocht, gehoord.⁵⁸²

Ingeval het kind in deze zaken gehoord werd en zijn voor- of afkeur voor de regeling van verblijfsco-ouderschap geuit had, werd in 82 % van de zaken zijn mening gevolgd⁵⁸³; was het

⁵⁸² In 243 van de 1069 zaken werd het kind gehoord, *i.e.* in 22,73 % van de zaken.

⁵⁸³ In 200 van de 243 zaken werd het kind in zijn mening gevolgd, *i.e.* in 82,31 % van de zaken.

kind voorstander van verblijfsco-ouderschap werd verblijfsco-ouderschap uitgesproken⁵⁸⁴, wenste het kind geen regeling van verblijfsco-ouderschap werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen.⁵⁸⁵

---

⁵⁸⁴ Gent (15° k.) 30 januari 2013, 2012/JR/120; Gent (11° ter k.) 28 februari 2013, 2012/RK/25; Antwerpen (16° bis k.) 25 maart 2013, 2012/JR/266; Gent (15° k.) 8 mei 2013, 2012/JR/181; Antwerpen (16° bis k.) 13 mei 2013, 2012/JR/329; Brussel (31° k. NL) 4 juni 2013, 2012/JR/177; Brussel (33° k. NL) 17 juli 2013, 2012/JR/222; KG Brugge 9 januari 2013, 12/410/C; KG Brugge 27 februari 2013, 12/506/C; KG Leuven 4 maart 2013, 12/258/C; KG Dendermonde 18 maart 2013, 12/426/C; KG Turnhout 18 maart 2013, 12/312/C; KG Brugge 10 april 2013, 12/392/C; KG Brussel 24 mei 2013, 2012/1028/C; KG Veurne 5 juni 2013, 13/006/C; KG Hasselt 20 juni 2013, 13/97/C; KG Brugge 21 augustus 2013, 12/314/C; KG Brugge 30 oktober 2013, 13/273/C; KG Dendermonde 24 december 2013, 13/558/C; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 7 januari 2013, 12.211.B; Jeugdrb. Dendermonde (23° k.) 17 januari 2013, 10/376/B; Jeugdrb. Tongeren 17 januari 2013, 10/920/B; Jeugdrb. Brugge 24 januari 2013, 465.B.2012/20; Jeugdrb. Tongeren 24 januari 2013, 12/917/B; Jeugdrb. Brugge 31 januari 2013, 626.B.2011/21; Jeugdrb. Dendermonde (24° k.) 14 februari 2013, 11/1818/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 18 februari 2013, 12/1103/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 18 februari 2013, 11/2113/B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 493.B.2012/21; Jeugdrb. Gent (26° k.) 26 februari 2013, 421.B.2009; Jeugdrb. Kortrijk 26 februari 2013, 12/1406/B; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 28 februari 2013, 583/2012/20B; Jeugdrb. Ieper 8 maart 2013, 12/231/B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 14 maart 2013, 560.B.2012; Jeugdrb. Antwerpen 15 maart 2013, JR 12687; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 21 maart 2013, 12.374.B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 22 maart 2013, 12/559/B; Jeugdrb. Antwerpen 28 maart 2013, JR 13044; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 3 april 2013, 11/1585/B; Jeugdrb. Antwerpen 18 april 2013, JR 12693; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5226.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5363.B.2012/14; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 17 mei 2013, 12/568/B; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 27 mei 2013, 537/2012/136; Jeugdrb. Gent (26° k.) 28 mei 2013, 120.B.2012; Jeugdrb. Tongeren 5 juni 2013, 11/456/B; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 569.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 13 juni 2013, 594.B.2011/19; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 13/10/B; Jeugdrb. Leuven 25 juni 2013, 10.B.2013/14; Jeugdrb. Kortrijk 27 juni 2013, 12/1440/B; Jeugdrb. Tongeren 27 juni 2013, 2011/B/452; Jeugdrb. Mechelen 8 juli 2013, 5387; Jeugdrb. Ieper 16 augustus 2013, 13/8/B; Jeugdrb. Antwerpen 6 september 2013, JR 10051; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 4 oktober 2013, 12/099/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 15 oktober 2013, 484.B.2006; Jeugdrb. Tongeren 13 november 2013, 2012/B/928; Jeugdrb. Gent (26° k.) 19 november 2013, 153.B.2013; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 18 december 2013, 1090.B.2012; Vred. Haacht 6 maart 2013, 13A61.

⁵⁸⁵ Antwerpen (16° bis k.) 28 januari 2013, 2012/JR/180; Brussel (33° k. NL) 7 februari 2013, 2012/JR/56; Antwerpen (16° bis k.) 4 maart 2013, 2012/JR/220; Antwerpen (16° bis k.) 25 maart 2013, 2012/JR/251; Antwerpen (16° bis k.) 22 april 2013, 2012/JR/279; Gent (15° k.) 24 april 2013, 2012/JR/78; Antwerpen (16° bis k.) 13 mei 2013, 2012/JR/314; Antwerpen (16° bis k.) 29 mei 2013, 2012/JR/109; Antwerpen (16° bis k.) 29 mei 2013, 2012/JR/330; Gent (15° k.) 19 juni 2013, 2012/JR/115; Brussel (33° k. NL) 27 juni 2013, 2013/JR/1; Antwerpen (16° bis k.) 10 juli 2013, 2012/JR/239; Brussel (VJ2° k. NL) 26 juli 2013, 2012/JR/94; Antwerpen (16° bis k.) 29 augustus 2013, 2013/JR/126; Antwerpen (16° bis k.) 4 september 2013, 2012/JR/301; Brussel (3° k. NL) 17 september 2013, 2011/KR/77; Antwerpen (16° bis k.) 21 oktober 2013, 2012/JR/269; KG Leuven 3 januari 2013, 11/334/C; KG Gent 21 januari 2013, 12/535/C; KG Dendermonde 23 januari 2013, 12/603/C; KG Antwerpen 6 februari 2013, 12/880/C; KG Kortrijk 28 februari 2013, 12/243/C; KG Gent 5 maart 2013, 12/579/C; KG Veurne 6 maart 2013, 12/110/C; KG Kortrijk 13 maart 2013, 12/394/C; KG Dendermonde 25 maart 2013, 11/480/C; KG Kortrijk 27 maart 2013, 12/402/C; KG Ieper 28 maart 2013, 12/112/C; KG Kortrijk 29 maart 2013, 12/87/C; KG Leuven 8 april 2013, 13/22/C; KG Brugge 24 april 2013, 12/581/C; KG Leuven 13 mei 2013, 13/9/C; KG Antwerpen 4 juni 2013, 13/38/C; KG Kortrijk 19 juni 2013, 12/351/C; KG Kortrijk 20 juni 2013, 10/341/C; KG Mechelen 8 juli 2013, 2012/112/C; KG Mechelen 12 augustus 2013, 13/191/C; KG Gent 1 oktober 2013, 12/739/C; KG Leuven 7 oktober 2013, 13/52/C; KG Antwerpen 9 oktober 2013, 13/576/C; KG Antwerpen 11 oktober 2013, 13/671/C; KG Brussel (118° k. NL) 18 oktober 2013, 13/1011/C; KG Brugge 23 oktober 2013, 13/177/C; KG Brugge 30 oktober 2013, 13/273/C; KG Leuven 18 november 2013, 13/234/C; KG Hasselt 17 december 2013, 13/238/C; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 4 januari 2013, 12-1544-B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 7 januari 2013, 11/876/B; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 7 januari 2013, 11.1071.B; Jeugdrb. Kortrijk 8 januari 2013, 14728/UOG/A; Jeugdrb. Mechelen 8 januari 2013, 5147.B.2011/14; Jeugdrb. Gent (27° k.) 9 januari 2013, 214/2012; Jeugdrb. Gent (27° k.) 9 januari 2013, 460/2010/1; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 9 januari 2013, 880.B.2012; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 392.B.2012/21; Jeugdrb. Ieper 11 januari 2013, 12/413/B; Jeugdrb. Mechelen 14 januari 2013, 5411; Jeugdrb. Leuven 16 januari 2013, 4.B.2012/14; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 16 januari 2013, 1490.B.2010; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 17 januari 2013, 430.B.2012; Jeugdrb. Kortrijk 22 januari 2013, 12/775/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 23 januari 2013, 10/1442/B; Jeugdrb. Brugge 24 januari 2013, 476.B.2012/20; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 28 januari 2013, 12/624/B;

445. In bijna 20 % van de zaken waarin het kind gehoord werd in 2013 werd de mening van het kind *niet* gevolgd door de magistraten.

Het feit dat de mening van het kind niet steeds blindelings gevolgd wordt, is begrijpelijk. De mening van het kind is *een* criterium dat in overweging genomen wordt en geplaatst wordt naast andere criteria. In het bijzonder vanaf een meer puberale leeftijd (13 tot 15 jaar) is het begrijpelijk dat een rechter de wens van het kind met het nodige voorbehoud aanschouwt. De mogelijkheid bestaat dat het kind opteert voor het verblijf bij de ouder waar de meest vrije opvoeding gegeven wordt, wat niet steeds in zijn belang is. De magistraat kan bij aanvoelen hiervan toch opteren voor de regeling van verblijfsco-ouderschap, indien hiervoor een of enkele meer objectieve criteria weerhouden kunnen worden. Dit kunnen de zaken zijn waarin het kind tijdens zijn gesprek met de magistraat te kennen geeft geen voorstander te zijn van verblijfsco-ouderschap, maar de magistraat de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap toch uitspreekt.

Jeugdrb. Brussel (20° k. NL) 29 januari 2013, 1769/2010/20B; Jeugdrb. Kortrijk 29 januari 2013, 12/514/B; Jeugdrb. Leuven 29 januari 2013, 273.B.2012/14; Jeugdrb. Tongeren 31 januari 2013, 11/1186/B; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 6 februari 2013, 117.B.2012; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 8 februari 2013, 10-488-B; Jeugdrb. Brussel (136° k. NL) 11 februari 2013, 1058.B.2012/136; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 11 februari 2013, 12/927/B; Jeugdrb. Brugge 14 februari 2013, 415.B.2012/20; Jeugdrb. Ieper 19 februari 2013, 12/158/B; Jeugdrb. Antwerpen 21 februari 2013, JR 12444; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 406.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 313.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 376.B.2011/21; Jeugdrb. Brussel (136° k. NL) 25 februari 2013, 1342/2012/136; Jeugdrb. Kortrijk 26 februari 2013, 12/967/B; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 6 maart 2013, 1372.B.2012; Jeugdrb. Dendermonde (24° k.) 7 maart 2013, 10/1817/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 13 maart 2013, 10/1306/B; Jeugdrb. Dendermonde (24° k.) 21 maart 2013, 06/3091/B; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 22 maart 2013, 811.B.2012; Jeugdrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/251/B; Jeugdrb. Leuven 26 maart 2013, 164.B.2012/14; Jeugdrb. Leuven 26 maart 2013, 418.B.2012/14; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 29 maart 2013, 1682.B.2012; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21; Jeugdrb. Tongeren 10 april 2013, 12/1363/B; Jeugdrb. Brussel (135° k. NL) 16 april 2013, 927/2011/20B; Jeugdrb. Brugge 18 april 2013, 19.B.2012/20; Jeugdrb. Antwerpen 19 april 2013, JR 4130; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 22 april 2013, 12/1454/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 23 april 2013, 357.B.2012; Jeugdrb. Kortrijk 23 april 2013, 12/1010/B; Jeugdrb. Antwerpen 25 april 2013, JR 11604; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 6 mei 2013, 11/2042/B; Jeugdrb. Leuven 7 mei 2013, 472.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 7 mei 2013, 5135.B.2011/15; Jeugdrb. Brussel (136° k. NL) 13 mei 2013, 203/2010/1/136; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 13 mei 2013, 12/418/B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 16 mei 2013, 461.B.2007/1/Ka; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 319.B.2011/14; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 203.B.2012/14; Jeugdrb. Brussel (136° k. NL) 31 mei 2013, 1241/2011/1/136; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 3 juni 2013, 12/609/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 5 juni 2013, 11/2225/B; Jeugdrb. Antwerpen 6 juni 2013, JR 13006; Jeugdrb. Antwerpen 7 juni 2013, JR 9402; Jeugdrb. Gent (26° k.) 11 juni 2013, 478.B.2012; Jeugdrb. Gent (27° k.) 12 juni 2013, 128/2012; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 13 juni 2013, 427.B.2012; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/353/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 17 juni 2013, 12/1544/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 19 juni 2013, 11/1547/B; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15; Jeugdrb. Kortrijk 27 juni 2013, 12/245/B; Jeugdrb. Ieper 16 augustus 2013, 10/539/B; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 29 augustus 2013, 11.414.B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 13/355/B; Jeugdrb. Antwerpen 26 september 2013, JR 13102; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 2 oktober 2013, 1944-B-2012; Jeugdrb. Brussel (136° k. NL) 7 oktober 2013, 703/2012/136; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 7 oktober 2013, 923.B.2012; Jeugdrb. Leuven 8 oktober 2013, 280.B.2011/14; Jeugdrb. Gent (25° k.) 14 oktober 2013, 113/2012/1; Jeugdrb. Leuven 22 oktober 2013, 59.B.2008/14; Jeugdrb. Gent (27° k.) 23 oktober 2013, 33/2009/1; Jeugdrb. Leuven 5 november 2013, 156.B.2011/14; Jeugdrb. Mechelen 20 november 2013, 5636.B.2013/14; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 22 november 2013, 1423.B.2011; Jeugdrb. Tongeren 4 december 2013, 13/209/B; Jeugdrb. Brussel (138° k. NL) 10 december 2013, 1349.B.2012/138; Jeugdrb. Tongeren 19 december 2013, 13/544/B.

446. In de zaken waarin de regeling van verblijfsco-ouderschap uitgesproken wordt, ondanks het feit dat het kind te kennen gaf hier geen voorkeur aan te geven, wordt regelmatig een aanknopingspunt gezocht bij meer objectieve criteria, zoals de beperkte afstand tussen de woonplaatsen van de ouders⁵⁸⁶ en de ruime beschikbaarheid van beide ouders⁵⁸⁷. Ook het (beweerde) prioritair karakter van het verblijfsco-ouderschap⁵⁸⁸ en het belang van de ouders⁵⁸⁹ en/of van het kind⁵⁹⁰ worden zeer vaak weerhouden om de wens van het kind om het merendeel van de tijd bij een van beide ouders door te brengen, opzij te schuiven.

447. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat het kind zijn voorkeur voor verblijfsco-ouderschap uit in zijn gesprek met de magistraat, maar het verblijfsco-ouderschap niet wordt uitgesproken.

In deze zaken zijn het meestal zuiver praktische omstandigheden, zoals de te grote afstand tussen de woonplaatsen van de ouders⁵⁹¹ of de gebrekkige communicatie tussen de ouders⁵⁹², die het verblijfsco-ouderschap in de weg staan. Ook een negatief advies van de justitieassistent in het maatschappelijk verslag kan zorgen voor het opzij schuiven van de wens van het gehoorde kind.⁵⁹³ De magistraten hechten ook belang aan de continuïteit voor het kind. Bij een verzoek om wijziging van een bestaande regeling, al dan niet opgenomen in een vorige uitspraak, zal de wens van het kind met meer omzichtigheid in overweging genomen worden. Een kind is niet steeds in staat de gevolgen van de wijziging van een bestaande regeling in te schatten en de magistraat acht de continuïteit soms belangrijker dan een (misschien kortstondig) desideratum van het kind.⁵⁹⁴ In het verlengde hiervan kan de afwijzing op grond van een gebrek aan gewijzigde omstandigheden geplaast worden.⁵⁹⁵

---

⁵⁸⁶ Gent (11^e ter k.) 24 oktober 2013, 2012/RK/29; KG Brussel 8 maart 2013, 12/1696/C; KG Kortrijk 25 september 2013, 13/94/C; Jeugdrb. Brussel (136^e k. NL) 13 mei 2013, 1612/2012/136; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 11 december 2013, 661.B.2013.

⁵⁸⁷ Gent (11^e ter k.) 5 december 2013, 2013/RK/83; KG Dendermonde 7 januari 2013, 11/579/C; KG Dendermonde 28 januari 2013, 12/644/C; KG Brussel 24 juni 2013, 2013/103/C; KG Leuven 27 juni 2013, 12/345/C; KG Mechelen 23 september 2013, 13/180/C; KG Gent 4 december 2013, 13/508/C; Jeugdrb. Brussel (136^e k. NL) 13 mei 2013, 1612/2012/136; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 14 juni 2013, 12/420/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 11 december 2013, 661.B.2013; Vred. Heist op den Berg 25 juni 2013, 13A367.

⁵⁸⁸ Gent (11^e ter k.) 5 december 2013, 2013/RK/83; KG Brussel 8 maart 2013, 12/1696/C; KG Antwerpen 10 juni 2013, 13/127/C; KG Brussel 24 juni 2013, 2013/103/C.

⁵⁸⁹ Gent (11^e ter k.) 5 december 2013, 2013/RK/83; KG Brussel 24 juni 2013, 2013/103/C; Jeugdrb. Brussel (136^e k. NL) 13 mei 2013, 1612/2012/136; Vred. Heist op den Berg 25 juni 2013, 13A367.

⁵⁹⁰ Gent (11^e ter k.) 5 december 2013, 2013/RK/83; KG Dendermonde 7 januari 2013, 11/579/C; KG Dendermonde 28 januari 2013, 12/644/C; KG Brussel 24 juni 2013, 2013/103/C; KG Kortrijk 25 september 2013, 13/94/C; Jeugdrb. Brussel (136^e k. NL) 13 mei 2013, 1612/2012/136; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 14 juni 2013, 12/420/B; Jeugdrb. Kortrijk 18 juni 2013, 12/1518/B; Vred. Heist op den Berg 25 juni 2013, 13A367.

⁵⁹¹ Jeugdrb. Gent (27^e k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Brussel (136^e k. NL) 5 juli 2013, 140/2013/136; Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B.

⁵⁹² Jeugdrb. Gent (27^e k.) 13 maart 2013, R.V. 541/2010; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Brussel (136^e k. NL) 5 juli 2013, 140/2013/136.

⁵⁹³ Jeugdrb. Ieper 8 januari 2013, 11/390/B; Jeugdrb. Brugge 7 maart 2013, 93.B.2012/20; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Mechelen 24 juni 2013, 5145.B.2011/14.

⁵⁹⁴ Jeugdrb. Ieper 8 januari 2013, 11/390/B; Jeugdrb. Antwerpen 18 april 2013, JR 12832; Jeugdrb. Ieper 27 augustus 2013, 13/37/B; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 11 oktober 2013, 909.B.2013.

⁵⁹⁵ Jeugdrb. Mechelen 24 juni 2013, 5145.B.2011/14; Jeugdrb. Ieper 16 augustus 2013, 13/190/B; Jeugdrb. Ieper 27 augustus 2013, 13/37/B; Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B.

448. In 2005 woog de mening van het gehoorde kind meer door dan in 2013. Het kind werd slechts in 19 % van de zaken waarin een ouder om verblijfsco-ouderschap verzocht gehoord⁵⁹⁶, maar ingeval het kind gehoord werd en zijn voor- of afkeur voor de regeling van verblijfsco-ouderschap geuit had, werd het in 95 % van de zaken in zijn mening gevolgd⁵⁹⁷; was het kind voorstander van verblijfsco-ouderschap werd verblijfsco-ouderschap (minstens mede om die reden) uitgesproken⁵⁹⁸, wenste het kind geen regeling van verblijfsco-ouderschap werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de ouder (minstens mede om die reden) afgewezen.⁵⁹⁹

---

⁵⁹⁶ In 121 van de 644 zaken werd het kind gehoord, *i.e.* in 18,79 % van de zaken.

⁵⁹⁷ In 115 van de 121 zaken werd het kind in zijn mening gevolgd, *i.e.* in 95,04 % van de zaken.

⁵⁹⁸ Antwerpen (3^e bis k.) 23 februari 2005, 2003/RK/307; Antwerpen (Jeugd.) 17 maart 2005, 2004/JR/170; Brussel (3^e k. NL) 12 april 2005, 2003/KR/72; Brussel (3^e k. NL) 12 april 2005, 2003/KR/350; KG Brugge 16 februari 2005, 04/044/C; KG Leuven 24 maart 2005, 04/411/C; KG Dendermonde 4 april 2005, 01/282/C; KG Gent 12 april 2005, 04/237/C; KG Brugge 20 april 2005, 04/574/C; KG Brugge 20 april 2005, 04/655/C; KG Mechelen 30 mei 2005, 2005/108/C; KG Antwerpen 24 juni 2005, 05-260-C; KG Mechelen 30 juni 2005, 2005/121/C; KG Dendermonde 4 juli 2005, 05/10/C; KG Antwerpen 29 juli 2005, 05-462-C; KG Turnhout 1 september 2005, 05/263/C; KG Gent 12 september 2005, 03/566/C; KG Mechelen 12 september 2005, 2005/135/C; KG Turnhout 13 oktober 2005, C/074/05; KG Turnhout 10 november 2005, C/208/05; KG Antwerpen 18 november 2005, 05-889-C; KG Brussel 24 november 2005, 2005/1330/C; KG Brussel 2 december 2005, 2002/298/C; Jeugdrb. Dendermonde 1 februari 2005, 04/1716/B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 10 februari 2005, 272.B.2004/20; Jeugdrb. Turnhout 6 april 2005, 04/2474/B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 24 mei 2005, 269.B.2004/14; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 3 juni 2005, 49.B.2005; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 9 juni 2005, 9.B.2005/19; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, 11/2005; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 4 juli 2005, JR 5287; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 3 november 2005, 340.B.2005/20; Jeugdrb. Hasselt 14 november 2005, 05.811.B; Jeugdrb. Dendermonde 15 november 2005, 05/239/B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 1 december 2005, 420.B.2004/20; Jeugdrb. Turnhout 12 december 2005, 05-136-B; Jeugdrb. Dendermonde 13 december 2005, 05/430/B.

⁵⁹⁹ Antwerpen (Jeugd.) 17 februari 2005, 2004/JR/104; Antwerpen (Jeugd.) 17 februari 2005, 2004/JR/147; Brussel (Jeugd. NL) 25 februari 2005, 2004/JR/178; Gent (15^e k.) 25 april 2005, 2004/JR/61; Gent (15^e k.) 20 juni 2005, 2004/RK/287; Antwerpen (3^e bis k.) 15 november 2005, 2004/RK/261; Antwerpen (16^e k.) 8 december 2005, 2005/JR/92; Brussel (Jeugd. NL) 20 december 2005, 2005/JR/66; KG Antwerpen 7 januari 2005, 04-877-C; KG Brugge 26 januari 2005, 04/491/C; KG Mechelen 31 januari 2005, 2004/283/C; KG Brugge 16 februari 2005, 04/532/C; KG Kortrijk 24 maart 2005, 05/46/C; KG Gent 31 maart 2005, 04/706/C; KG Brugge 6 april 2005, 05/23/C; KG Gent 13 april 2005, 04/703/C; KG Kortrijk 14 april 2005, 04/466/C; KG Antwerpen 22 april 2005, 05-84-C; KG Brugge 11 mei 2005, 04/590/C; KG Kortrijk 12 mei 2005, 05/83/C; KG Brugge 18 mei 2005, 05/019/C; KG Brussel 18 mei 2005, 2001/1633/C; KG Brugge 8 juni 2005, 05/111/C; KG Brussel 9 juni 2005, 2002/830/C; KG Brugge 15 juni 2005, 99/279/C; KG Brugge 22 juni 2005, 04/201/C; KG Mechelen 12 september 2005, 2005/135/C; KG Brugge 19 oktober 2005, 05/260/C; KG Antwerpen 26 oktober 2005, 99-451-C; KG Kortrijk 27 oktober 2005, 05/306/C; KG Brugge 2 november 2005, 03/525/C; KG Turnhout 7 november 2005, C/286/05; KG Gent 10 november 2005, 05/518/C; KG Brussel 2 december 2005, 2002/298/C; KG Kortrijk 21 december 2005, 05/370/C; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 25 januari 2005, 704-2004-4B; Jeugdrb. Brussel (9^e k.) 14 februari 2005, 1499/2004/9B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 22 februari 2005, 214.B.2004/14; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 17 maart 2005, 385.B.2004/19; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 23 maart 2005, JR 4919; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 24 maart 2005, 324.B.2004/20; Jeugdrb. Hasselt 4 april 2005, 04.365.B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 6 april 2005, 04/2498/B; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 12 april 2005, 69-2005-4B; Jeugdrb. Kortrijk 12 april 2005, 03/2379/B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 13 april 2005, R.V. 286/2004; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 14 april 2005, 103.B.2004/19; Jeugdrb. Dendermonde 14 april 2005, 04/111/B; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 19 april 2005, 319/2005/4B; Jeugdrb. Turnhout (12^e k.) 25 april 2005, 05-463-B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 10 mei 2005, 5.B.2005/14; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 12 mei 2005, JR 4958; Jeugdrb. Antwerpen (JR 5 k.) 20 mei 2005, JR 5096; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 26 mei 2005, 47.B.2004/19; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 26 mei 2005, 35.B.2005/19; Jeugdrb. Dendermonde 7 juni 2005, 04/3256/B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 455/2004; Jeugdrb. Gent (25^e k.) 27 juni 2005, R.V. 66/2003; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 4 juli 2005, JR 5287; Jeugdrb. Leuven (14e bis k.) 5 juli 2005, 62.B.2005/14; Jeugdrb. Hasselt 7 juli 2005, 05.535.B; Jeugdrb.

449. Indien het kind aan de magistraat te kennen had gegeven geen voorstander te zijn van verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de ouder nooit toegekend. Slechts in één zaak waarin het kind zich positief had uitgelaten over de regeling van verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek toch afgewezen. De moeder had het verzoek om verblijfsco-ouderschap ingesteld en het kind had zich positief uitgelaten over de regeling, maar de voorzitter in kort geding te Kortrijk stond het verzoek niet toe. De vader was in de gezinswoning blijven wonen met de andere kinderen van het gezin, en de magistraat achtte het in het belang van het kind dat het samen bleef met de andere kinderen van het gezin, in het huis waar ze steeds samen verbleven hadden en dat een groter comfort aan huisvesting schonk dan de plaats waar de moeder naar verhuisd was.⁶⁰⁰

450. In een aantal zaken werd het kind gehoord, maar werd er geen rekening gehouden met zijn mening.⁶⁰¹ De oorzaak van dit laatste kan m.i. zijn dat de magistraat merkt dat het kind onder zware druk staat van (één van) beide ouders en om die reden niet vrijuit spreekt. In deze zaken oordeelde de magistraat zelfs tegen de mening van het kind. In de zaken waarin het kind zich uitgesproken had tegen het verblijfsco-ouderschap sprak de rechter de regeling van verblijfsco-ouderschap niettemin uit, hierbij rekening houdend met het belang van het samen houden van broers en zussen⁶⁰² of het positief advies van de justitieassistent in het kader van het maatschappelijk onderzoek.⁶⁰³ In de zaken waarin de magistraat besloten had tot afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap ondanks het feit dat het kind gezegd had dat deze verblijfsregeling zijn voorkeur genoot, werd het afwijzen van het verzoek veroorzaakt door het gebrek aan beschikbaarheid van de verzoekende ouder⁶⁰⁴ of de verzuurde verstandhouding tussen de ouders.⁶⁰⁵

Dendermonde 20 september 2005, 05/846/B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 29 september 2005, 235.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 29 september 2005, 289.B.2005/19; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 13 oktober 2005, JR 5176; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 13 oktober 2005, 335.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 27 oktober 2005, 415.B.2004/19; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 27 oktober 2005, 87.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 10 november 2005, 167.B.2005/19; Jeugdrb. Hasselt 14 november 2005, 05.811.B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 4305; Jeugdrb. Antwerpen (JR 4 k.) 13 december 2005, JR 5275; Jeugdrb. Dendermonde 13 december 2005, 05/0356/B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 15 december 2005, 348.B.2004/20; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 22 december 2005, 185.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 22 december 2005, 293.B.2005/19; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 23 december 2005, R.V. 253.B.2005; Vred. Aarschot 23 juni 2005, 05A210.

⁶⁰⁰ KG Kortrijk 29 september 2005, 05/182/C.

⁶⁰¹ KG Brugge 26 januari 2005, 04/491/C; KG Brugge 22 juni 2005, 05/045/C; KG Brugge 19 oktober 2005, 05/093/C; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 503/98; Jeugdrb. Hasselt 7 juli 2005, 04.1457.B.

⁶⁰² KG Brugge 19 oktober 2005, 05/093/C.

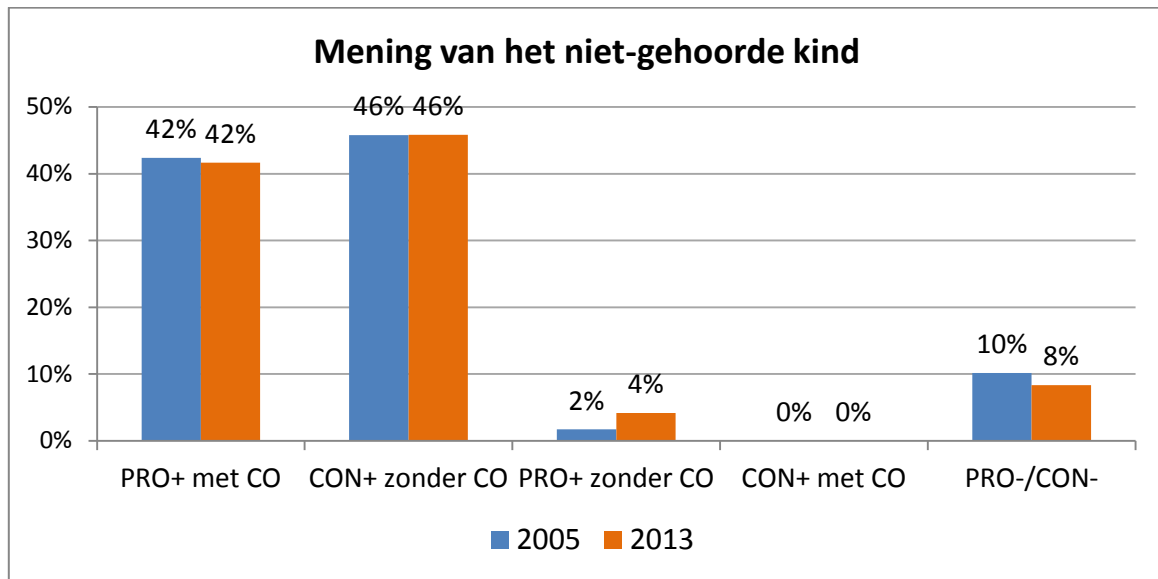
⁶⁰³ Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 503/98.

⁶⁰⁴ KG Brugge 22 juni 2005, 05/045/C.

⁶⁰⁵ Jeugdrb. Hasselt 7 juli 2005, 04.1457.B.

c. Het kind werd niet gehoord door de magistraat

GRAFIEK 19

2005 $n = 59$

2013 $n = 24$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De magistraat verneemt, zonder het kind te horen, dat het kind voorstander is van een regeling van verblijfsco-ouderschap en de magistraat houdt rekening met deze mening.
- PRO- : De magistraat verneemt, zonder het kind te horen, dat het kind voorstander is van een regeling van verblijfsco-ouderschap, maar de magistraat houdt geen rekening met deze mening.
- CON+ : De magistraat verneemt, zonder het kind te horen, dat het kind geen voorstander is van een regeling van verblijfsco-ouderschap en de magistraat houdt rekening met deze mening.
- CON- : De magistraat verneemt, zonder het kind te horen, dat het kind geen voorstander is van een regeling van verblijfsco-ouderschap, maar de magistraat houdt geen rekening met deze mening.

451. Ook ingeval de magistraat het kind niet zelf hoort, kan hij op de hoogte gesteld zijn van de mening van het kind.

452. Wanneer de rechter een derde aanstelt voor het onderzoeken van de omstandigheden eigen aan de zaak en het formuleren van een advies over de meest aangewezen verblijfsregeling (*supra* nr. 381), houdt de hiertoe aangestelde persoon – justitieassistent, psycholoog of psychiater – vaak een informeel gesprek met het kind zelf. Het huisbezoek bij de ouders zal indien mogelijk plaatsvinden op een ogenblik dat het kind verblijft bij de ouder bij wie het huisbezoek plaatsvindt, zodat de justitieassistent het kind kan aanschouwen in de omgeving bij de ouder en hij een informeel gesprek kan voeren met het kind.

Het resultaat van dit gesprek wordt vaak opgenomen in het maatschappelijk of deskundig verslag dat overgemaakt wordt aan de rechter. De mening van het kind zal door de rechter soms als afzonderlijk criterium aangewend worden.

453. Het is ook mogelijk dat het kind de rechter zelf aanschrijft en hem zo mededeelt welke verblijfsregeling zijn voorkeur draagt.

Dit kan gaan om gehoorde kinderen die iets wensen toe te voegen aan hun gesprek met de rechter, doch zal naar mijn ervaring vaak gaan om jonge(re) kinderen, beneden de leeftijd van 12 jaar, die m.i. nog zeer beïnvloedbaar zijn.

Hoewel VAN DE MERWE aanduidt dat kinderen in de leeftijd tussen 6 en 12 jaar graag inspraak wensen over hoe en welke regelingen er worden uitgewerkt⁶⁰⁶, dienen rechters dit m.i. met meer voorbehoud te behandelen. De vraag blijft hangen in hoeverre het kind (letterlijk en/of figuurlijk) bij de hand werd gehouden bij het schrijven van de verklaring, soms in woorden die niet de woorden van een kind van zijn leeftijd kunnen zijn.

DRIESEN wijst op het belang van het onderscheid tussen twee vragen waarover het kind zijn mening kan uiten, zijnde de vraag naar de ouders van die het kind het meest houdt en de vraag naar de ouder die het best voor het kind kan zorgen.⁶⁰⁷ M.i. is het voor een jong(er) kind moeilijk om het onderscheid tussen deze vragen te maken. De eerste vraag dient (mag) immers niet beantwoord te worden in het kader van de verblijfsregeling, aangezien ze de kinderen confronteert met hun loyaliteitsgevoelens.

De tweede vraag kan eerder praktisch van aard zijn en om die reden meer objectief beantwoord worden. Ze staat los van de persoon van de ouders, maar formuleert een antwoord op vragen zoals bij welke ouder aspecten zoals de schoolgang en de omgang met vriendjes vlot verloopt en bij wie het kind gestimuleerd wordt in zijn persoonlijke ontwikkeling, zonder hierdoor te verzanden in de keuze voor de ouder die de meest vrije opvoeding aanbiedt.

---

⁶⁰⁶ VAN DE MERWE, D., “Gezags- en verblijfsco-ouderschap vanuit ontwikkelingspsychologisch perspectief” in SENAEVE, P., SWENNEN, F., en VERSCHULDEN, G. (ed.), *Ouders en kinderen*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, 246.

⁶⁰⁷ L. DRIESEN, *Ik wil mama én papa, allebei! Over echtscheiding, loyaliteit en hulpverlening*, Antwerpen-Apeldoorn, Garant, 2012, 169.

454. In 2013 werd de mening van het kind dat niet gehoord werd in 2 % van de onderzochte zaken door de magistraat onderzocht.⁶⁰⁸

In 88 % van deze zaken, werd de mening van dit kind (minstens mede om die reden) gevolgd; was het kind voorstander van de regeling van verblijfsco-ouderschap, werd de regeling toegekend⁶⁰⁹, was het kind er geen voorstander van, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen.⁶¹⁰

In de enige zaak waarin het verblijfsco-ouderschap niet werd toegekend ondanks de verklaring van het kind dat hij de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap wenste (te behouden), overtuigde een negatief advies van de justitieassistent de jeugdrechter, samen met het feit dat de woonplaatsen van de ouders te ver van elkaar gelegen waren.⁶¹¹

Ingeval een negatieve houding van het kind tegenover de regeling van verblijfsco-ouderschap werd weerhouden, werd het verzoek om de regeling nooit toegekend. In een procedure voor de voorzitter in kort geding te Turnhout had de vader om verblijfsco-ouderschap verzocht en bracht de moeder van het 14-jarig kind twee geschreven verklaringen van het kind voor, waarin stond dat het kind geen regeling van verblijfsco-ouderschap wenste. De voorzitter achtte dit voldoende en besloot om het kind niet meer te horen. Het verzoek van de vader om verblijfsco-ouderschap werd afgewezen, met de mening van het kind als enige overweging.⁶¹²

455. In 2005 kwam dit criterium vaker aan bod. In 9 % van zaken waar om verblijfsco-ouderschap verzocht werd, werd het criterium opgeworpen.⁶¹³

Ook hier werd de mening van het kind meestal gevolgd. Net als in 2013, werd in 88 % van de zaken waarin het criterium in overweging genomen werd, de mening van het kind gevolgd; was het kind voorstander van de regeling van verblijfsco-ouderschap, werd de regeling

---

⁶⁰⁸ In 24 van de 1069 zaken werd de mening van een niet-gehoord kind opgeworpen, *i.e.* in 2,25 % van de zaken.

⁶⁰⁹ In 10 van de 24 zaken kende de magistraat het verzoek om verblijfsco-ouderschap toe in een zaak waar het kind zijn voorkeur voor het verblijfsco-ouderschap had te kennen gegeven zonder rechtstreeks gehoord te zijn, *i.e.* in 41,67 % van de zaken. Antwerpen (16^e bis k.) 23 januari 2013, 2012/RK/195; Antwerpen (3^e k.) 31 juli 2013, 2012/RK/30; KG Tongeren 21 januari 2013, 11/267/C; KG Brussel 23 januari 2013, 2011/948/C; KG Turnhout 18 februari 2013, 11/308/C; Jeugdrb. Turnhout (bijk.k.) 12 april 2013, 525.B.2012; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 28 juni 2013, 12/128/B; Jeugdrb. Mechelen 7 oktober 2013, 5618.B.2012/16; Jeugdrb. Mechelen 19 november 2013, 5388.B.2012/16; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 13 december 2013, 12/205/B.

⁶¹⁰ In 10 van de 24 zaken wees de magistraat het verzoek om verblijfsco-ouderschap af in een zaak waar het kind had te kennen gegeven geen voorstander te zijn van het verblijfsco-ouderschap, zonder rechtstreeks gehoord te zijn, *i.e.* in 45,83 % van de zaken. Antwerpen (16^e bis k.) 9 januari 2013, 2010/RK/258; Antwerpen (3^e k.) 31 juli 2013, 2012/RK/154; Antwerpen (3^e k.) 24 september 2013, 2012/RK/249; Antwerpen (16^e bis k.) 23 december 2013, 2012/RK/133; KG Ieper 14 maart 2013, 12/77/C; KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C; KG Turnhout 29 juli 2013, 13-184-C; KG Ieper 3 oktober 2013, 13/12/C; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 11 januari 2013, 11/345/B; Jeugdrb. Antwerpen 17 oktober 2013, JR 11069; Jeugdrb. Gent (25^e k.) 18 november 2013, R.V. 99/2013.

⁶¹¹ Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 15 november 2013, 11/311/B.

⁶¹² KG Turnhout 29 juli 2013, 13-184-C.

⁶¹³ In 59 van de 644 zaken werd de mening van een niet-gehoord kind opgeworpen, *i.e.* in 9,16 % van de zaken.

toegekend⁶¹⁴, was het kind er geen voorstander van, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen.⁶¹⁵

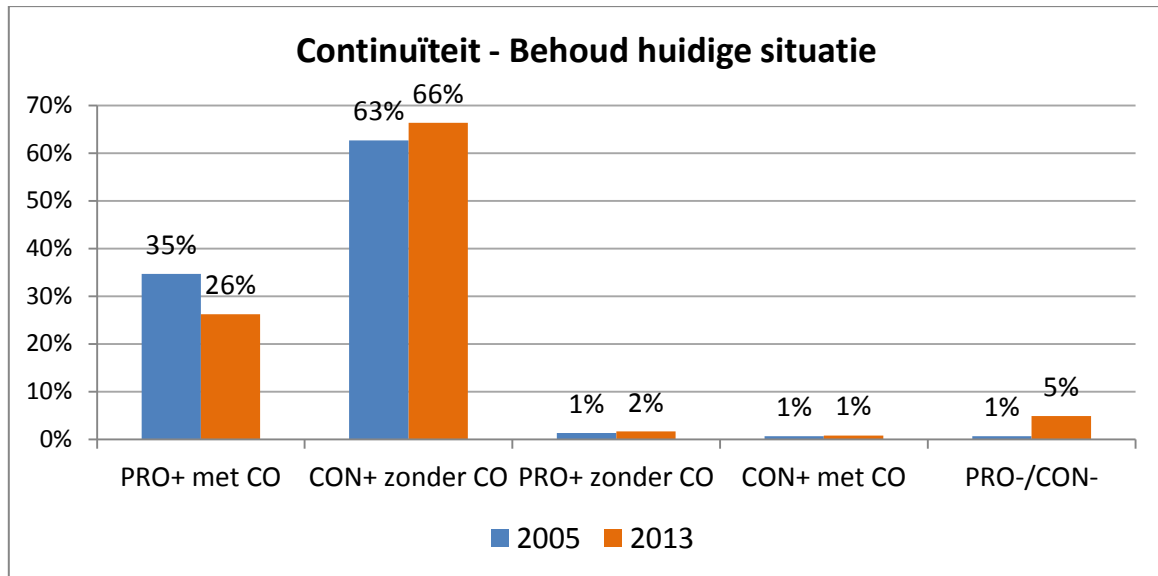
---

⁶¹⁴ In 25 van de 59 zaken kende de magistratuur het verzoek om verblijfsco-ouderschap toe in een zaak waar het kind zijn voorkeur voor het verblijfsco-ouderschap had te kennen gegeven zonder rechtstreeks gehoord te zijn, i.e. in 42,37 % van de zaken. Brussel (jeugdtk.) 25 februari 2005, 2004/JR/177; Brussel (3^e k.) 19 april 2005, 2004/KR/57; KG Turnhout 7 maart 2005, C-012-05; KG Gent 11 maart 2005, 04/425/C; KG Mechelen 9 mei 2005, 2005/62/C; KG Dendermonde 3 oktober 2005, 04/687/C; KG Turnhout 7 november 2005, C/323/04; KG Antwerpen 18 november 2005, 04-521-C; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 23 februari 2005, ARVJ 2074; Jeugdrb. Dendermonde 22 maart 2005, 04/2517/B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 12 april 2005, ARVJ 2162; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 3 mei 2005, 155.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 24 mei 2005, 257.B.2004/14; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 26 mei 2005, 357.B.2004/19; Jeugdrb. Kortrijk 7 juni 2016, 02.1920.B; Jeugdrb. Kortrijk 28 juni 2016, 04/385/B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 28 juni 2005, 173.B.2004/14; Jeugdrb. Gent (vakantiekamer) 24 augustus 2005, 414.B.2004; Jeugdrb. Dendermonde 6 september 2005, 05/526/B; Jeugdrb. Dendermonde 20 september 2005, 04/1917/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 23 september 2005, 514.B.2004; Jeugdrb. Dendermonde 27 september 2005, 05/431/B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 11 oktober 2005, 286.B.2004/14; Jeugdrb. Kortrijk 15 november 2016, 04.1485.B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 24 november 2005, 413.B.2004/19.

⁶¹⁵ In 27 van de 59 zaken wees de magistratuur het verzoek om verblijfsco-ouderschap af in een zaak waar het kind had te kennen gegeven geen voorstander te zijn van het verblijfsco-ouderschap, zonder rechtstreeks gehoord te zijn, i.e. in 45,76 % van de zaken. Brussel (jeugdtk.) 25 januari 2005, 2004/JR/223; Brussel (jeugdtk.) 22 april 2005, 2004/JR/190; Gent (JKe k.) (15^e k.) 23 mei 2005, 2004/JR/54; Antwerpen (3^e k.) 12 oktober 2005, 2004/RK/248; KG Brugge 19 januari 2005, 04/616/C; KG Leuven 20 januari 2005, 04/203/C; KG Turnhout 21 februari 2005, C-358-02; KG Veurne 23 februari 2005, 04/158/C; KG Leuven 3 maart 2005, 04/187/C; KG Brugge 11 mei 2005, 05/145/C; KG Gent 17 mei 2005, 00/216/C; KG Brugge 1 juli 2005, 03/577/C; KG Turnhout 12 september 2005, C-018-05; KG Gent 28 december 2005, 05/23/C; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 28 februari 2005, JR 4199; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 15 maart 2005, 196.B.2004/14; Jeugdrb. Dendermonde 14 april 2005, 04/1502/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 15 april 2005, 56.B.2004; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 31 mei 2005, 883/02/4B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 21 juni 2005, JR 4995; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 22 juni 2005, R.V. 572/2004; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 27 juni 2005, R.V. 66/2003; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 28 juni 2005, 162.B.2004/14; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 29 juni 2005, R.V. 250/2004; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 24 augustus 2005, ARVJ 2307; Jeugdrb. Dendermonde 6 september 2005, 04/344/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 18 november 2005, R.V. 473.B.2004.

6. De behoefte van het kind aan continuïteit – het behoud van de huidige regeling

GRAFIEK 20

2005 $n = 150$

2013 $n = 244$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien de behoefte van het kind aan continuïteit, aangewezen is. De rechter weerhoudt dit argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien de behoefte van het kind aan continuïteit, aangewezen is. De rechter weerhoudt dit argument niet, hij ziet geen (bijkomend) argument in de behoefte van het kind aan continuïteit om het verblijfsco-ouderschap toe te kennen.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is (mede) omwille van de behoefte van het kind aan continuïteit. De rechter weerhoudt dit argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is (mede) omwille van de behoefte van het kind aan continuïteit. De rechter meent echter dat dit argument niet weerhouden kan worden.

456. Om op een evenwichtige manier te kunnen opgroeien heeft een kind een grote behoefte aan continuïteit. Onder andere om die reden kan een (echt)scheiding van de ouders voor een

kind zeer stresserend en verwarrend zijn. Niet alleen wonen zijn ouders plots niet meer samen, hij woont zelf ook niet langer (constant) in het huis waar hij reeds lange tijd woonde en moet misschien zelfs afscheid nemen van de vriendjes en vriendinnetjes, omdat hij van school dient te veranderen.

457. Magistraten hebben veel oog voor de behoefte aan continuïteit in hoofde van het kind. Aangezien het uiteen vallen van het samenzijn van zijn ouders een danige schok meebrengt voor de kinderen, dient er voor gezorgd te worden dat de kinderen voor het overige wat ‘gespaard’ blijven van al te veel destabiliserende effecten. Voor een kind van gescheiden ouders wordt de continuïteit van groot belang geacht. Die continuïteit zou min of meer de stabiele situatie vervangen die kinderen in principe hebben binnen het samen-zijn van hun ouders.

Indien ouders en kinderen bijgevolg al enige tijd in een door de rechter uitgesproken, onderling overeengekomen of als *modus vivendi* ontstane verblijfsregeling leven, staan de magistraten er eerder huiverachtig tegenover om de hele situatie weer om te gooien. De kinderen hebben misschien na enige maanden of jaren hun draai weer wat gevonden in de nieuwe door de rechter opgelegde of door de ouders gecreëerde *modus vivendi* zonder het samenleven van de ouders. Om die reden lijkt het niet opportuun om hier weer verandering te brengen.

458. In 2013 werd het criterium in 23 % van de zaken in overweging genomen.⁶¹⁶ In de zaken waarin het criterium in overweging werd genomen werd het in 93 % van de zaken weerhouden én gevolgd; in 27 % van de zaken⁶¹⁷ zorgde het feit dat het kind reeds in een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap leefde er voor dat de magistraat het verblijfsco-ouderschap uitsprak of niet afschafte⁶¹⁸, in 66 % van de zaken⁶¹⁹ zorgde het feit dat het kind

---

⁶¹⁶ In 244 van de 1069 zaken werd het criterium in overweging genomen, *i.e.* in 22,83 % van de zaken.

⁶¹⁷ In 64 van de 244 zaken, *i.e.* in 26,23 % van de zaken, weerhield de magistraat de behoefte van het kind aan continuïteit in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap én kende hij het verzoek om verblijfsco-ouderschap toe, of wees hij het verzoek om afschaffing van het verblijfsco-ouderschap af. Het kind leefde in een regeling van verblijfsco-ouderschap en ging dat blijven doen.

⁶¹⁸ Gent (15e k.) 30 januari 2013, 2012/JR/120; Antwerpen (16e bis k.) 3 april 2013, 2012/JR/270; Brussel (3^e k. NL) 4 juni 2013, 2011/KR/159; Brussel (33^e k. NL) 17 juli 2013, 2011/JR/264; Brussel (33^e k. NL) 17 juli 2013, 2012/JR/222; KG Veurne 9 januari 2013, 12/109/C; KG Tongeren 28 januari 2013, 12/251/C; KG Antwerpen 11 februari 2013, 12/803/C; KG Turnhout 18 februari 2013, 12/429/C; KG Leuven 25 februari 2013, 13/40/C; KG Brussel 6 maart 2013, 2012/1761/C; KG Tongeren 18 maart 2013, 12/333/C; KG Turnhout 18 maart 2013, 12/312/C; KG Veurne 20 maart 2013, 12/53/C; KG Tongeren 25 maart 2013, 13/30/C; KG Tongeren 29 april 2013, 13/79/C; KG Brussel 28 mei 2013, 2013/366/C; KG Brugge 12 juni 2013, 10/317/C; KG Dendermonde 24 juni 2013, 12/698/C; KG Dendermonde 24 juni 2013, 13/202/C; KG Brussel 25 juni 2013, 2013/801/C; KG Mechelen 1 juli 2013, 13/119/C; KG Ieper 4 juli 2013, 13/20/C; KG Brugge 21 augustus 2013, 12/314/C; KG Ieper 5 september 2013, 13/53/C; KG Mechelen 16 september 2013, 13/169/C; KG Brussel (115^e k.) 19 september 2013, 13/409/C; KG Tongeren 23 september 2013, 13/250/C; KG Dendermonde 4 november 2013, 10/80/C; KG Brussel (118^e k.) 6 november 2013, 2013/857/C; KG Leuven 7 november 2013, 13/190/C; KG Dendermonde 18 november 2013, 13/441/C; Jeugdrrb. Hasselt (3^e k.) 7 januari 2013, 12.211.B; Jeugdrrb. Gent (27^e k.) 9 januari 2013, R.V. 314/2012; Jeugdrrb. Gent (26^e k.) 22 januari 2013, R.V. 232.B.2010; Jeugdrrb. Brugge 31 januari 2013, 626.B.2011/21; Jeugdrrb. Brugge 21 februari 2013, 129.B.2012/21; Jeugdrrb. Brugge 14 maart 2013, 539.B.2012/21; Jeugdrrb. Gent (27^e bis k.) 14 maart 2013, R.V. 560.B.2012; Jeugdrrb. Dendermonde (23^e bis k.) 25 maart 2013, 11/1691/B; Jeugdrrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/961/B; Jeugdrrb. Dendermonde (23^e

niet in een regeling van verblijfsco-ouderschap leefde ervoor dat de magistraat het verzoek om verblijfsco-ouderschap afwees.⁶²⁰ In 2 % van de zaken werd het feit dat het kind reeds in

---

bis k.) 3 april 2013, 11/1585/B; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 545.B.2009/21; Jeugdrb. Antwerpen 8 april 2013, JR 12993; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 293.B.2010/14; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 12 april 2013, 525.B.2012; Jeugdrb. Leuven 16 april 2013, 108.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 17 april 2013, 5572.B.2012/14; Jeugdrb. Antwerpen 3 mei 2013, JR 12828; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5226.B.2012/14; Jeugdrb. Gent (27° k.) 29 mei 2013, R.V. 374/2012; Jeugdrb. Brugge 30 mei 2013, 8.B.2013/20; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 585.B.2012/21; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 19 juni 2013, 12/1814/B; Jeugdrb. Antwerpen 24 juni 2013, JR 11849; Jeugdrb. Mechelen 3 juli 2013, 5629.B.2013/16; Jeugdrb. Mechelen 8 juli 2013, 5387; Jeugdrb. Leuven 16 juli 2013, 118.B.2010/14; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 18 september 2013, 416.B.2013; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 14 oktober 2013, 12/605/B; Jeugdrb. Mechelen 23 oktober 2013, 5814.B.2013/16; Jeugdrb. Ieper 19 november 2013, 13/117/B; Jeugdrb. Mechelen 3 december 2013, 5789; Jeugdrb. Mechelen 17 december 2013, 3844.B.2008/16.

⁶¹⁹ In 162 van de 244 zaken, *i.e.* in 66,39 % van de zaken, weerhield de magistraat de behoefte van het kind aan continuïteit in het nadeel van het verblijfsco-ouderschap én wees hij het verzoek om verblijfsco-ouderschap af. Het kind leefde niet in een regeling van verblijfsco-ouderschap en dat ging zo blijven.

⁶²⁰ Antwerpen (16° bis k.) 21 januari 2013, 2012/JR/170; Brussel (3° k. NL) 29 januari 2013, 2012/KR/226; Brussel (33° k. NL) 7 februari 2013, 2012/JR/56; Brussel (3° k. NL) 19 februari 2013, 2011/KR/320; Antwerpen (3° k.) 6 maart 2013, 2012/RK/57; Gent (15° k.) 13 maart 2013, 2012/JR/247; Antwerpen (16° bis k.) 25 maart 2013, 2012/JR/251; Gent (15° k.) 27 maart 2013, 2011/JR/134; Antwerpen (16° bis k.) 15 april 2013, 2012/JR/277; Antwerpen (16° bis k.) 22 april 2013, 2012/JR/279; Gent (15° k.) 24 april 2013, 2012/JR/78; Brussel (33° k. NL) 30 april 2013, 2012/JR/176; Antwerpen (16° bis k.) 13 mei 2013, 2012/JR/314; Brussel (33° k. NL) 16 mei 2013, 2012/JR/230; Gent (15° k.) 22 mei 2013, 2012/JR/217; Gent (15° k.) 22 mei 2013, 2010/JR/251; Antwerpen (16° bis k.) 29 mei 2013, 2012/JR/330; Gent (15° k.) 19 juni 2013, 2012/JR/115; Antwerpen (16° bis k.) 4 september 2013, 2012/JR/301; Gent (15° k.) 9 september 2013, 2012/JR/256; Brussel (3° k. NL) 10 september 2013, 2012/KR/149; Brussel (3° k. NL) 17 september 2013, 2011/KR/77; Antwerpen (3° k.) 9 oktober 2013, 2010/RK/184; Gent (15° k.) 9 oktober 2013, 2013/JR/108; Antwerpen (16° bis k.) 21 oktober 2013, 2012/JR/269; Antwerpen (16° bis k.) 4 november 2013, 2013/JR/57; KG Brugge 4 januari 2013, 12/353/C; KG Dendermonde 7 januari 2013, 12/281/C; KG Dendermonde 14 januari 2013, 12/649/C; KG Mechelen 14 januari 2013, 12/356/C; KG Mechelen 21 januari 2013, 2012/151/C; KG Gent 22 februari 2013, 12/749/C; KG Kortrijk 28 februari 2013, 12/243/C; KG Veurne 6 maart 2013, 12/110/C; KG Kortrijk 13 maart 2013, 12/349/C; KG Ieper 14 maart 2013, 12/77/C; KG Antwerpen 15 april 2013, 12/882/C; KG Ieper 18 april 2013, 13/12/C; KG Gent 15 mei 2013, 12/279/C; KG Kortrijk 30 mei 2013, 13/44/C; KG Kortrijk 30 mei 2013, 13/52/C; KG Turnhout 10 juni 2013, 13-73-C; KG Brugge 12 juni 2013, 13/106/C; KG Antwerpen 24 juni 2013, 11/2/C; KG Turnhout 24 juni 2013, 13-48-C; KG Brussel 19 juli 2013, 2013/453/C; KG Brugge 23 oktober 2013, 13/177/C; KG Tongeren 4 november 2013, 13/243/C; KG Leuven 28 november 2013, 12/410/C; Jeugdrb. Ieper 8 januari 2013, 11/390/B; Jeugdrb. Mechelen 8 januari 2013, 5147.B.2011/14; Jeugdrb. Gent (27° k.) 9 januari 2013, R.V. 214/2012; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 392.B.2012/21; Jeugdrb. Ieper 11 januari 2013, 12/413/B; Jeugdrb. Leuven 15 januari 2013, 66.B.2012/14; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 23 januari 2013, 12/1745/B; Jeugdrb. Brugge 24 januari 2013, 476.B.2012/20; Jeugdrb. Brussel (20° k.) 29 januari 2013, 1769/2010/20B; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/648/B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 6 februari 2013, R.V. 657/2011; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 8 februari 2013, 12/368/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 11 februari 2013, 12/927/B; Jeugdrb. Brugge 14 februari 2013, 415.B.2012/20; Jeugdrb. Mechelen 19 februari 2013, 5583.B.2012/16; Jeugdrb. Antwerpen 21 februari 2013, JR 12444; Jeugdrb. Antwerpen 21 februari 2013, JR 12895; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 406.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 313.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 376.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 401.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 506.B.2012/21; Jeugdrb. Tongeren 6 maart 2013, 2011/B/1204; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 11 maart 2013, 11.1581.B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 12 maart 2013, 678.B.2010; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 469.B.2011/14; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 229.B.2008/14; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 13 maart 2013, 10/1306/B; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 638.B.2011/21; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 18 maart 2013, 10/1613/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 19 maart 2013, 465.B.2012; Jeugdrb. Ieper 19 maart 2013, 12/459/B; Jeugdrb. Antwerpen 26 maart 2013, JR 13151; Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 28 maart 2013, 565.B.2010; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 12/1047/B; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 12/500/B; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 8 april 2013, 11.1502.B; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 185.B.2011/14; Jeugdrb. Antwerpen 11 april 2013, JR 12495; Jeugdrb. Ieper 12 april 2013, 11/334/B; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 16 april 2013, 927/2011/20B; Jeugdrb. Kortrijk 16 april 2013, 14328/OR/B; Jeugdrb. Kortrijk 16 april 2013, 14169/OR/B; Jeugdrb. Antwerpen 18 april 2013, JR 12832;

een regeling van verblijfsco-ouderschap leefde wel weerhouden, maar werd de regeling niet behouden.⁶²¹ Een negatief advies van de justitieassistent en de beschikbaarheid van de verzoekende ouder⁶²², de stabiliteit van het leven van de verzoekende ouder⁶²³ of de jonge leeftijd van het kind⁶²⁴ zorgden ervoor dat de regeling van verblijfsco-ouderschap vervangen werd door een meer klassieke regeling. In één uitspraak kan niet gelezen worden wat de magistraat overtuigde om de regeling van verblijfsco-ouderschap niet te behouden.⁶²⁵

459. In 1 % van de zaken van 2013⁶²⁶ weerhield de magistraat de behoefte van het kind aan continuïteit als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap, maar kende het verzoek toch toe. De reden hiervoor was in beide gevallen een positief advies van de justitieassistent in het maatschappelijk verslag.⁶²⁷ In het maatschappelijk onderzoek was gebleken dat de

---

Jeugdrb. Antwerpen 19 april 2013, JR 4130; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 22 april 2013, 12/1454/B; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 22 april 2013, 1223/2012/136; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 22 april 2013, 09.459.B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 23 april 2013, 357.B.2012; Jeugdrb. Kortrijk 24 april 2013, 11/419/B; Jeugdrb. Antwerpen 25 april 2013, JR 11604; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 25 april 2013, 108.B.2013; Jeugdrb. Leuven 30 april 2013, 334.B.2012/14; Jeugdrb. Antwerpen 2 mei 2013, JR 12784; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 6 mei 2013, 11/2042/B; Jeugdrb. Brugge 7 mei 2013, 472.B.2012/20; Jeugdrb. Kortrijk 7 mei 2013, 948.B.2011/B; Jeugdrb. Mechelen 7 mei 2013, 5135.B.2011/15; Jeugdrb. Ieper 10 mei 2013, 12/471/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 13 mei 2013, 12/418/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 13 mei 2013, 10/2361/B; Jeugdrb. Brugge 16 mei 2013, 395.B.2011/21; Jeugdrb. Kortrijk 28 mei 2013, 12/1240/B; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 203.B.2012/14; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 5 juni 2013, 12/491/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 12 juni 2013, 12/1638/B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 12 juni 2013, R.V. 634/2011/1; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 12 juni 2013, R.V. 128/2012; Jeugdrb. Turnhout (23^e k.) 12 juni 2013, 1520.B.2012; Jeugdrb. Kortrijk 13 juni 2013, 385.B.2012/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/353/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/503/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/513/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 17 juni 2013, 12/1544/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 19 juni 2013, 11/1547/B; Jeugdrb. Antwerpen 20 juni 2013, JR 12968; Jeugdrb. Mechelen 24 juni 2013, 5145.B.2011/14; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 26 juni 2013, 12/598/B; Jeugdrb. Mechelen 26 juni 2013, 5474.B.2012/16; Jeugdrb. Tongeren 26 juni 2013, 12/4/B; Jeugdrb. Antwerpen 27 juni 2013, JR 7420; Jeugdrb. Ieper 28 juni 2013, 13/150/B; Jeugdrb. Leuven 16 juli 2013, 527.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 17 juli 2013, 5633.B.2013/14; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 1 augustus 2013, 1141/2012/136; Jeugdrb. Ieper 16 augustus 2013, 13/190/B; Jeugdrb. Ieper 27 augustus 2013, 13/37/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 29 augustus 2013, 11.414.B; Jeugdrb. Leuven 18 september 2013, 170.B.2013/14; Jeugdrb. Mechelen 24 september 2013, 5804; Jeugdrb. Antwerpen 26 september 2013, JR 13102; Jeugdrb. Antwerpen 11 oktober 2013, JR 13179; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 11 oktober 2013, 1038.B.2011; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 11 oktober 2013, 909.B.2013; Jeugdrb. Mechelen 15 oktober 2013, 5659.B.2013/16; Jeugdrb. Leuven 16 oktober 2013, 98.B.2013/14; Jeugdrb. Antwerpen 17 oktober 2013, JR 11069; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 23 oktober 2013, R.V. 321/2012; Jeugdrb. Mechelen 28 oktober 2013, 5575.B.2012/14; Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 7 november 2013, 12.260.B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 7 november 2013, 12.193.B; Jeugdrb. Ieper 19 november 2013, 11/41/B; Jeugdrb. Mechelen 19 november 2013, 5526.B.2012/16; Jeugdrb. Brussel (138^e k.) 10 december 2013, 1349.B.2012/138; Jeugdrb. Tongeren 18 december 2013, 2013/B/452; Jeugdrb. Tongeren 19 december 2013, 12/972/B; Vred. Gent (IV) 1 maart 13A127.

⁶²¹ In 4 van de 244 zaken, *i.e.* in 1,64 % van de zaken, werd het feit dat verblijfsco-ouderschap de bestaande regeling was aanvaard als argument in staving van het verzoek om verblijfsco-ouderschap, maar werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch afgewezen.

⁶²² Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 9 september 2013, 08/1991/B.

⁶²³ KG Mechelen 28 oktober 2013, 13/236/C.

⁶²⁴ Jeugdrb. Leuven 15 januari 2013, 234.B.2012/14.

⁶²⁵ Jeugdrb. Gent (26^e k.) 24 december 2013, 468.B.2011.

⁶²⁶ In 2 van de 244 zaken, *i.e.* in 0,82 % van de zaken, werd het feit dat verblijfsco-ouderschap niet de bestaande regeling was aanvaard als argument om het verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen, maar werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch toegekend.

⁶²⁷ Jeugdrb. Antwerpen 6 september 2013, JR 10051; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 23 december 2013, 12.1096.B.

regeling van verblijfsco-ouderschap wel degelijk aangewezen was, ook al leefde het kind al enige tijd in een meer klassieke verblijfsregeling.

460. In 2005 kwam het criterium procentueel even vaak voor. Ook daar werd het criterium in 23 % van de zaken in overweging genomen.⁶²⁸ Het criterium werd toen nog iets vaker weerhouden en gevolgd. In de zaken waarin het criterium in overweging werd genomen werd het in 97 % van de zaken weerhouden én gevolgd; in 35 % van de zaken⁶²⁹ zorgde het feit dat het kind reeds in een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap leefde er voor dat de magistraat het verblijfsco-ouderschap bevestigde⁶³⁰, in 63 % van de zaken⁶³¹ zorgde het feit dat het kind niet in een regeling van verblijfsco-ouderschap leefde ervoor dat de magistraat het verzoek om verblijfsco-ouderschap afwees.⁶³²

⁶²⁸ In 150 van de 644 zaken werd het criterium in overweging genomen, *i.e.* in 23,29 % van de zaken.

⁶²⁹ In 52 van de 150 zaken, *i.e.* in 34,67 % van de zaken, weerhield de magistraat de behoefte van het kind aan continuïteit in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap én kende hij het verzoek om verblijfsco-ouderschap toe, of wees hij het verzoek om afschaffing van het verblijfsco-ouderschap af. Het kind leefde in een regeling van verblijfsco-ouderschap en ging dat blijven doen.

⁶³⁰ Gent (15° k.) 17 januari 2005, 2003/JR/98; Gent (15° k.) 7 februari 2005, 2003/JR/118; Brussel (Jeugd.) 25 februari 2005, 2004/JR/177; Antwerpen (Jeugd.) 3 maart 2005, 2004/JR/154; Brussel (Jeugd.) 27 mei 2005, 2004/JR/137; Brussel (3° k. NL) 21 juni 2005, 2003/KR/327; KG Dendermonde 10 januari 2005, 04/188/C; KG Brugge 23 februari 2005, 04/59/C; KG Brugge 2 maart 2005, 04/572/C; KG Turnhout 7 maart 2005, C-012-05; KG Mechelen 4 april 2005, 2004/93/C; KG Brugge 20 april 2005, 04/574/C; KG Brugge 20 april 2005, 04/655/C; KG Leuven 23 mei 2005, 05/74/C; KG Brugge 15 juni 2005, 04/574/C; KG Antwerpen 22 juni 2005, 05-268-C; KG Antwerpen 24 juni 2005, 05-45-C; KG Mechelen 30 juni 2005, 2005/121/C; KG Brugge 6 juli 2005, 05/142/C; KG Ieper 28 juli 2005, 05/54/C; KG Antwerpen 29 juli 2005, 05-462-C; KG Antwerpen 29 juli 2005, 05-614-C; KG Mechelen 10 augustus 2005, 2005/194/C; KG Tongeren 19 september 2005, 04/210/C; KG Mechelen 3 oktober 2005, 2005/95/C; KG Kortrijk 27 oktober 2005, 03/458/C; KG Leuven 31 oktober 2005, 04/43/C; KG Turnhout 10 november 2005, C/208/05; Jeugdrb. Hasselt 10 januari 2005, 03.2195.B; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 19 januari 2005, 04/494/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 1 februari 2005, JR 3971; Jeugdrb. Dendermonde 1 februari 2005, 04/1716/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 17 maart 2005, JR 5200 en JR 5213; Jeugdrb. Dendermonde 22 maart 2005, 04/2517/B; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 24 maart 2005, 174.B.2004/20; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 12 april 2005, ARVJ 2162; Jeugdrb. Brussel (4° k.) 10 mei 2005, 684/04/4B; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 9 juni 2005, 81.B.2004/19; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 16 juni 2005, 136.B.2005/20; Jeugdrb. Antwerpen (JR 5 k.) 17 juni 2005, JR 5129 en JR 5131; Jeugdrb. Kortrijk 28 juni 2005, 04/385/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 12 september 2005, JR 5264; Jeugdrb. Gent (26° k.) 16 september 2005, 359.B.2004; Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 27 september 2005, JR 5565; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 25 oktober 2005, 389.B.2004/14; Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 22 november 2005, JR 5238; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 24 november 2005, 191.B.2005/19; Jeugdrb. Dendermonde 13 december 2005, 05/430/B; Jeugdrb. Ieper (5° k.) 16 december 2005, 05/370/B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 28 december 2005, R.V. 218/2005; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 29 december 2005, 26.B.2005/20; Vred. Gent (IV) 19 september 2005, 2005A604 en 2005A605.

⁶³¹ In 94 van de 150 zaken, *i.e.* in 62,67 % van de zaken, weerhield de magistraat de behoefte van het kind aan continuïteit in het nadeel van het verblijfsco-ouderschap én wees hij het verzoek om verblijfsco-ouderschap af. Het kind leefde niet in een regeling van verblijfsco-ouderschap en dat ging zo blijven.

⁶³² Brussel (Jeugd.) 25 januari 2005, 2004/JR/223; Antwerpen (Jeugd.) 17 februari 2005, 2004/JR/147; Antwerpen (3° ter k.) 16 maart 2005, 2003/RK/40; Gent (15° k.) 4 april 2005, 2004/JR/131; Brussel (Jeugd.) 22 april 2005, 2004/JR/12; Antwerpen (Jeugd.) 12 mei 2005, 2004/JR/139; Antwerpen (3° bis k.) 6 september 2005, 2004/RK/358; Gent (15° k.) 19 september 2005, 2004/JR/14; Gent (15° k.) 19 september 2005, 2004/JR/68; Antwerpen (3° bis k.) 25 oktober 2005, 2004/RK/196; Antwerpen (16° k.) 8 december 2005, 2005/JR/92; Brussel (3° k. NL) 22 december 2005, 2004/KR/474; KG Brugge 26 januari 2005, 02/485/C; KG Brugge 9 februari 2005, 04/619/C; KG Brugge 16 februari 2005, 03/607/C; KG Brugge 16 februari 2005, 04/532/C; KG Mechelen 21 februari 2005, 2004/306/C; KG Turnhout 21 februari 2005, C-358-02; KG Dendermonde 28 februari 2005, 04/217/C; KG Brugge 9 maart 2005, 04/443/C; KG Antwerpen 18 maart 2005, 03-1029-C; KG Gent 31 maart 2005, 04/706/C; KG Tongeren 4 april 2005, 05/7/C; KG Gent 13 april 2005, 04/703/C; KG Antwerpen 29 april 2005, 05-118-C; KG Dendermonde 23 mei 2005, 04/679/C; KG Gent 5 juli 2005, 03/387/C; KG Kortrijk 7 juli 2005, 05/228/C; KG Brugge 15 juli 2005, 03/548/C; KG Dendermonde 15

461. In twee zaken werd de continuïteit als criterium wel weerhouden, maar werd de heersende regeling van verblijfsco-ouderschap niet behouden. Het ging telkens om een eerste verzoek voor de rechtbank en een heersende *modus vivendi*, er was nog geen uitspraak gedaan over een verblijfsregeling, noch was er sprake van een overeenkomst in de zin van een regelingsakte bij echtscheiding door onderlinge toestemming. In één van beide zaken was het de te beperkte beschikbaarheid van de verzoekende vader die er voor zorgde dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet toegekend werd⁶³³, in de andere zaak is het niet duidelijk wat er voor zorgde dat het verzoek afgewezen werd.⁶³⁴

In één zaak weerhield de magistraat de behoefte van het kind aan continuïteit als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap, maar kende het verzoek toch toe. Het kind was gehoord en had zijn voorkeur voor het verblijfsco-ouderschap uitgesproken.⁶³⁵

462. Aangezien er zodanig veel belang gehecht wordt aan dit criterium, groeit m.i. het risico dat het zwaartepunt van de beslissing in de praktijk veelal verschuift naar de voorlopige verblijfsregeling die de rechter uitspreekt in afwachting van de resultaten van een politieel,

---

juli 2005, 05/304/C; KG Dendermonde 29 juli 2005, 04/746/C; KG Dendermonde 29 juli 2005, 04/389/C; KG Dendermonde 24 augustus 2005, 05/302/C; KG Kortrijk 27 oktober 2005, 05/306/C; KG Tongeren 7 november 2005, 05/204/C; KG Gent 10 november 2005, 05/518/C; KG Brugge 16 november 2005, 05/465/C; KG Kortrijk 8 december 2005, 04/265/C; KG Dendermonde 19 december 2005, 04/578/C; KG Kortrijk 21 december 2005, 05/370/C; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 6 januari 2005, 347.B.2004/19; Jeugdrb. Brussel (9° k.) 31 januari 2005, 935/2004/9B; Jeugdrb. Brussel (9° k.) 31 januari 2005, 1431/2004/9B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 5 k.) 11 februari 2005, JR 4533; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 14 februari 2005, JR 4239; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 15 februari 2005, 277.B.2004/14; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 10 maart 2005, 336.B.2004/20; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 22 maart 2005, 12.B.2005/14; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 23 maart 2005, JR 4919; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 24 maart 2005, 324.B.2004/20; Jeugdrb. Hasselt 4 april 2005, 04.365.B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 12 april 2005, JR 4545; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 12 april 2005, ARVJ 2239; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 13 april 2005, ARVJ 2334; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 14 april 2005, 103.B.2004/19; Jeugdrb. Dendermonde 14 april 2005, 04/1502/B; Jeugdrb. Brussel (4° k.) 19 april 2005, 319/2005/4B; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 11 mei 2005, ARVJ 2327; Jeugdrb. Antwerpen (JR 5 k.) 20 mei 2005, JR 5096; Jeugdrb. Brussel (4° k.) 31 mei 2005, 883/02/4B; Jeugdrb. Dendermonde 7 juni 2005, 04/3256/B; Jeugdrb. Turnhout (12° k.) 13 juni 2005, 05-282-B; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 15 juni 2005, 05/925/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 5 k.) 17 juni 2005, JR 5152; Jeugdrb. Gent (27° k.) 22 juni 2005, R.V. 572/2004; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 28 juni 2005, ARVJ 2422; Jeugdrb. Gent (27° k.) 29 juni 2005, R.V. 173/2005; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 30 juni 2005, 8.B.2005/20; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 7 juli 2005, JR 3638; Jeugdrb. Mechelen (14° k.) 13 juli 2005, ARVJ 2447; Jeugdrb. Gent (vakantiekamer) 3 augustus 2005, R.V. 477/2004 en 480/2004; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 24 augustus 2005, ARVJ 2307; Jeugdrb. Tongeren 7 september 2005, 04/1302/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 9 september 2005, R.V. 360.B.2004; Jeugdrb. Brussel (13° k.) 12 september 2005, 427/05/13B en 561/05/13B; Jeugdrb. Kortrijk 13 september 2005, 04/421/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 13 oktober 2005, JR 5176; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 25 oktober 2005, 211.B.2004/14; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 27 oktober 2005, 87.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 3 november 2005, 148.B.2005/20; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 8 november 2005, 280.B.2001/14; Jeugdrb. Hasselt 14 november 2005, 05.811.B; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 17 november 2005, 202.B.2004/20; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 24 november 2005, 409.B.2005/19; Jeugdrb. Brussel (9° k.) 2 december 2005, 1146/2005/9B; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 13 december 2005, ARVJ 2517; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 15 december 2005, 212.B.2004/20; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 15 december 2005, 348.B.2004/20; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 15 december 2005, 206.B.2005/20; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 15 december 2005, 392.B.2005/20; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 22 december 2005, 293.B.2005/19; Jeugdrb. Gent (26° k.) 23 december 2005, R.V. 253.B.2005; Jeugdrb. Gent (26° k.) 23 december 2005, R.V. 314.B.2004; Vred. Vilvoorde 31 maart 2005, 05A74.

⁶³³ KG Brussel 27 april 2005, 05/78/C.

⁶³⁴ KG Brussel 11 mei 2005, 2001/1365/C en 2003/909/C.

⁶³⁵ Jeugdrb. Brugge (19° k.) 9 juni 2005, 9.B.2005/19.

maatschappelijk of deskundig onderzoek. Deze maatregelen worden echter vaak zonder enige concrete motivering uitgesproken; de voorlopige regeling wordt uitgesproken om de geblokkeerde contacten te herstellen, het onderzoek moet dan uitwijzen welke regeling het meest aangewezen is.

Maanden later, na het afronden van de onderzoek en het uitwisselen van conclusies door de advocaten, komt de zaak terug voor de magistraat. Inmiddels leven de kinderen al meer dan een half jaar in de voorlopige regeling. Zelfs al heeft het onderzoek uitgewezen dat de voorlopige regeling niet de meest opportune regeling is, of er toch ruimte is voor de aanvankelijk verzochte maar voorlopig niet toegekende regeling van verblijfsco-ouderschap, lijkt het misschien niet aangewezen de kinderen nogmaals van leef-ritme te laten veranderen.

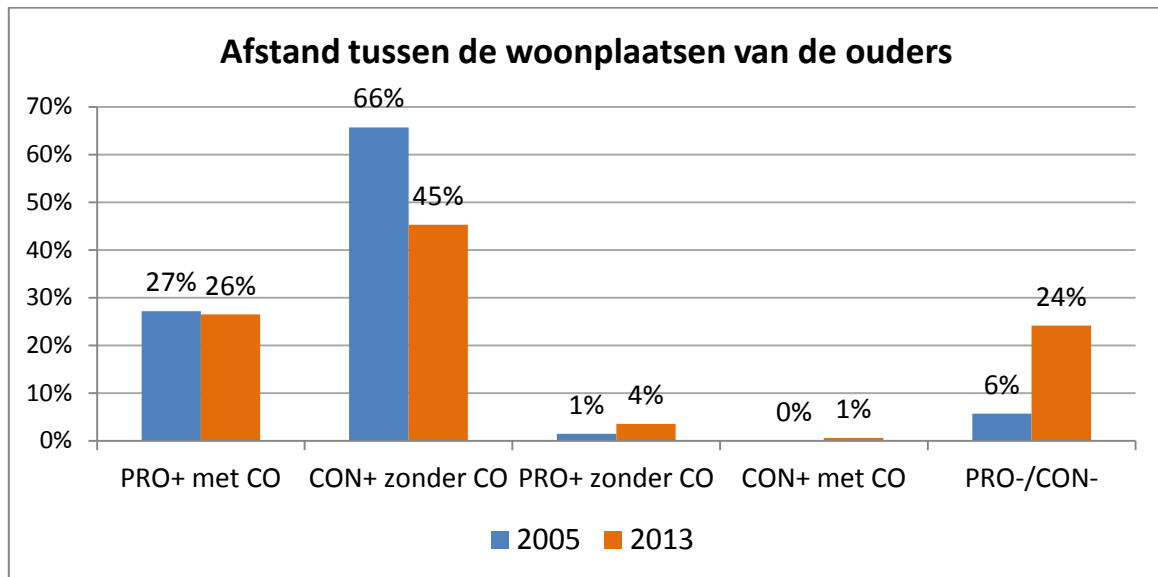
De minister van Justitie had hier bij het indienen van het wetsontwerp in 2005 reeds op gewezen.⁶³⁶

---

⁶³⁶ Wetsontwerp 17 maart 2005 tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/001, 5.

7. De afstand tussen de woonplaatsen van de ouders

GRAFIEK 21

2005 $n = 70$

2013 $n = 170$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling (mede) omwille van beperkte afstand tussen de woonplaatsen van de ouders aangewezen is. De rechter weerhoudt dit argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling (mede) omwille van beperkte afstand tussen de woonplaatsen van de ouders aangewezen is. De rechter meent echter dat met dit argument geen rekening dient gehouden te worden.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de verre afstand tussen de woonplaatsen van de ouders, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt dit argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de verre afstand tussen de woonplaatsen van de ouders, niet aangewezen is. De rechter meent echter dat dit argument niet weerhouden kan worden.

463. Een glashelder argument, moeilijk voor discussie vatbaar, is de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders. Indien de ouders (te) ver van elkaar wonen, is een regeling van verblijfsco-ouderschap niet voor slagen vatbaar. Als eerste heeft de schoolkeuze een problematisch karakter. Zelfs wanneer geopteerd wordt voor een school gelegen halverwege tussen bijvoorbeeld Oostende en Hasselt, zal iedere verplaatsing te belastend zijn. Daarnaast zal de keuze voor hobby's en het uitbouwen van een sociaal leven niet evident zijn. Hoe ouder het kind wordt, hoe meer belastend het leven op twee ver uiteen liggende woonplaatsen zal zijn.

464. De afstand tussen de woonplaatsen van de ouders kan ook als positief criterium opgeworpen worden. Indien de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders danig klein is dat het kind in staat is zijn leefwereld van school, vrienden en hobby's op dezelfde manier te beleven tijdens de momenten dat hij bij zijn vader verblijft als tijdens de momenten dat hij bij zijn moeder verblijft, kan deze afstand als een argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap weerhouden worden.

465. Aangezien de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders één van de meer objectieve criteria is, wordt het regelmatig opgeworpen en ook weerhouden.

466. In de onderzochte rechtspraak van 2013 werd het argument in 16 % van de zaken opgeworpen.⁶³⁷ Hoewel het argument ook opgeworpen kan worden om het verzoek om uitspraak van de regeling van verblijfsco-ouderschap kracht bij te zetten (*supra* nr. 464), werd het vaker opgeworpen door de ouder die zich verzette tegen de verzochte regeling van verblijfsco-ouderschap. In de zaken waar het argument werd aangehaald, was dit in 67 % van deze zaken met het oog op afwijzing van het geformuleerde verzoek om verblijfsco-ouderschap⁶³⁸, en slechts in 33 % van de zaken tot versterking van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.⁶³⁹

467. Het argument werd vaak gevolgd. In 72 % van de zaken⁶⁴⁰ zorgde het argument van de afstand er (minstens mede) voor dat de magistraat het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de ouder die te ver woonde afwees, en het verzoek van de ouder die op een aanvaardbare afstand woonde van de andere ouder inwilligde.

Hoewel het argument meer *opgeworpen* werd als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap (*supra* nr. 466), werd het procentueel vaker *gevolgd* ingeval het opgeworpen werd

---

⁶³⁷ Het argument werd in 170 van de 1069 zaken opgeworpen, *i.e.* in 15,90 % van de zaken.

⁶³⁸ In 114 van de 170 zaken werd het verblijf van de ouders opgeworpen met het oog op afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap, *i.e.* in 67,06 % van de zaken.

⁶³⁹ In 56 van de 170 zaken werd het verblijf van de ouders opgeworpen met het oog op toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap, *i.e.* in 32,94 % van de zaken.

⁶⁴⁰ In 77 van de 170 zaken werd het argument aanvaard en gevolgd als contra-argument (het verblijfsco-ouderschap werd niet uitgesproken), *i.e.* in 45,29 % van de zaken. In 45 van de 170 zaken werd het argument aanvaard en gevolgd als pro-argument (het verblijfsco-ouderschap werd uitgesproken), *i.e.* in 26,47 % van de zaken. Dit geeft een totaal van 122 van de 170 zaken, *i.e.* 71,76 % van de zaken.

als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap. In 68 % van de zaken⁶⁴¹ waarin de afstand opgeworpen werd als reden om het verblijfsco-ouderschap niet uit te spreken, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden niet toegekend.⁶⁴² In 80 % van de zaken⁶⁴³ waarin de afstand als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap werd opgeworpen, werd de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden uitgesproken.⁶⁴⁴

---

⁶⁴¹ In 114 zaken werd de afstand opgeworpen als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap. In 77 van deze 114 zaken werd het verblijfsco-ouderschap vervolgens niet uitgesproken, *i.e.* in 67,54 % van de zaken.

⁶⁴² Brussel (33° k. NL) 7 februari 2013, 2012/JR/19; Gent (15° k.) 13 maart 2013, 2011/JR/193; Antwerpen (16° bis k.) 15 april 2013, 2012/JR/277; Brussel (33° k. NL) 22 mei 2013, 2012/JR/129; Brussel (33° k. NL) 5 september 2013, 2013/JR/28; Brussel (3° k. NL) 8 oktober 2013, 2013/KR/18; Antwerpen (3° k.) 9 oktober 2013, 2010/RK/184; Gent (15° k.) 19 oktober 2013, 2013/JR/108; Gent (11° ter k.) 24 oktober 2013, 2012/RK/82; Antwerpen (16° bis k.) 4 november 2013, 2013/JR/57; Antwerpen (16° bis k.) 20 november 2013, 2013/JR/63; KG Kortrijk 30 januari 2013, 12/375/C; KG Hasselt 14 februari 2013, 13/35/C; KG Mechelen 18 februari 2013, 2012/328/C; KG Gent 19 februari 2013, 13/1/C; KG Dendermonde 6 maart 2013, 13/63/C; KG Mechelen 22 april 2013, 13/38/C; KG Leuven 2 mei 2013, 13/110/C; KG Brugge 29 mei 2013, 13/83/C; KG Brussel 17 juni 2013, 2013/155/C; KG Mechelen 24 juni 2013, 2013/6/C; KG Hasselt 19 september 2013, 13/326/C; KG Hasselt 26 september 2013, 13/108/C; KG Hasselt 3 oktober 2013, 13/297/C; KG Hasselt 10 oktober 2013, 13/131/C; KG Hasselt 24 oktober 2013, 13/338/C; KG Hasselt 5 december 2013, 13/376/C; KG Hasselt 19 december 2013, 13/494/C; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 454.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21; Jeugdrb. Brussel (20° k.) 14 januari 2013, 1152.B.2012/20; Jeugdrb. Leuven 16 januari 2013, 4.B.2012/14; Jeugdrb. Brussel (20° k.) 24 januari 2013, 618/2012/20B; Jeugdrb. Leuven 29 januari 2013, 273.B.2012/14; Jeugdrb. Dendermonde (22° k.) 31 januari 2013, 12/1978/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 8 februari 2013, 12/246/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 13 februari 2013, 11/1713/B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 401.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 7 maart 2013, 274.B.2006/20; Jeugdrb. Gent (26° k.) 12 maart 2013, 678.B.2010; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 353.B.2012/21; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 14 maart 2013, 287/2012/20B; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 14 maart 2013, 221/2010/135; Jeugdrb. Tongeren 20 maart 2013, 2012/B/791; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 27 maart 2013, 1351.B.2012; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 13476/UOG/B; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 185.B.2011/14; Jeugdrb. Kortrijk 16 april 2013, 14169/OR/B; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 22 april 2013, 1241.B.2012/136; Jeugdrb. Kortrijk 24 april 2013, 11/419/B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 25 april 2013, 108.B.2013; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 6 mei 2013, 11/2042/B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 8 mei 2013, 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 17 mei 2013, 12/473/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 12 juni 2013, 12/1638/B; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 19 juni 2013, 276.B.2013; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 4 juli 2013, 11/342/B; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 5 juli 2013, 140/2013/136; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 5 juli 2013, 1941/2012/136; Jeugdrb. Kortrijk 8 juli 2013, 12/717/B; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 1 augustus 2013, 1141/2012/1/136; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 1 augustus 2013, 12.1547.B; Jeugdrb. Turnhout (vakantiek.) 16 augustus 2013, 1577.B.2010; Jeugdrb. Tongeren 11 september 2013, 11/1516/B; Jeugdrb. Tongeren 19 september 2013, 12/576/B; Jeugdrb. Leuven 8 oktober 2013, 354.B.2012/14; Jeugdrb. Antwerpen 11 oktober 2013, JR13179; Jeugdrb. Turnhout (Bijk. k.) 11 oktober 2013, 1038.B.2011; Jeugdrb. Mechelen 15 oktober 2013, 5659.B.2013/16; Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 14 november 2013, 12.1052.B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 15 november 2013, 11/311/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 13 december 2013, 11/272/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 17 december 2013, 199.B.2013; Jeugdrb. Tongeren 19 december 2013, 12/972/B; Jeugdrb. Tongeren 19 december 2013, 13/544/B.

⁶⁴³ In 56 zaken werd de afstand opgeworpen als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap. In 45 van deze 56 zaken werd het verblijfsco-ouderschap vervolgens uitgesproken, *i.e.* in 80,36 % van de zaken.

⁶⁴⁴ Antwerpen (16° bis k.) 9 januari 2013, 2012/JR/172; Gent (11° ter k.) 26 september 2013, 2013/RK/119; Gent (15° k.) 20 november 2013, 2013/JR/45; KG Tongeren 21 januari 2013, 11/267/C; KG Brussel 6 maart 2013, 2012/1761/C; KG Brussel 8 maart 2013, 12/1696/C; KG Ieper 14 maart 2013, 13/8/C; KG Tongeren 25 maart 2013, 13/30/C; KG Turnhout 8 april 2013, 13/3/C; KG Antwerpen 15 april 2013, 12/461/C; KG Tongeren 29 april 2013, 13/79/C; KG Brussel 24 mei 2013, 2012/1028/C; KG Veurne 29 mei 2013, 12/016/C; KG Veurne 5 juni 2013, 13/006/C; KG Veurne 12 juni 2013, 13/034/C; KG Brussel 14 juni 2013, 2012/1674/C; KG Brussel 14 juni 2013, 2013/589/C; KG Brugge 19 juni 2013, 12/488/C; KG Gent 20 september 2013, 13/311/C; KG Kortrijk 25 september 2013, 13/94/C; KG Kortrijk 31 oktober 2013, 13/265/C; KG Brugge 27 november 2013, 13/357/C; Jeugdrb. Ieper 11 januari 2013, 12/318/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 11 januari 2013, 11/316/B; Jeugdrb. Leuven 15 januari 2013, 182.B.2012/14; Jeugdrb. Tongeren 24 januari 2013, 12/917/B; Jeugdrb. Leuven 29 januari 2013, 48.B.2012/14; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 8 maart 2013, 1802.B.2012; Jeugdrb.

468. De leeftijd van het kind kan hierin ook een rol spelen. Zoals hierboven aangegeven (*supra* nr. 463) wordt de nabijheid van de woonplaatsen van de ouders belangrijker naarmate het kind ouder wordt en zijn school- en sociaal leven een meer belangrijke rol in zijn leven innemen. In de enige zaak in 2013 waar het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd toegekend ondanks het feit dat de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders werd weerhouden als contra-argument, was het kind slechts 2 jaar oud, wat wil zeggen dat hij nog niet naar school ging en geen hobby's uitoefende, noch een sociaal leven genoot.⁶⁴⁵

469. In de onderzochte rechtspraak van 2005 was het argument nog iets minder sterk aanwezig. Slechts in 11 % van de zaken werd het argument opgeworpen.⁶⁴⁶ Ook hier werd het vaker opgeworpen door de ouder die zich verzette tegen de verzochte regeling van verblijfsco-ouderschap. In de zaken waar het argument werd aangehaald, was dit in 70 % van deze zaken met het oog op afwijzing van het geformuleerde verzoek om verblijfsco-ouderschap⁶⁴⁷, en slechts in 30 % van de zaken tot versterking van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.⁶⁴⁸

470. Het argument werd zeer vaak gevolgd. In 93 % van de zaken⁶⁴⁹ zorgde het opgeworpen argument van de afstand er (minstens mede) voor dat de magistraat het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de ouder die te ver woonde afwees en de verzoekende ouder die op een aanvaardbare afstand woonde van de andere ouder zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap wel ingewilligd zag.

Het argument werd procentueel iets vaker gevolgd wanneer het opgeworpen werd als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap. In 94 % van de zaken⁶⁵⁰ waarin de afstand opgeworpen werd als reden om het verblijfsco-ouderschap niet uit te spreken, werd

---

Kortrijk 19 maart 2013, 14302/OR/B; Jeugdrb. Tongeren 28 maart 2013, 12/95/B; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 563.B.2012/21; Jeugdrb. Tongeren 17 april 2013, 2009/B/801; Jeugdrb. Dendermonde (24^e k.) 25 april 2013, 12/517/B; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 13 mei 2013, 1612/2012/136; Jeugdrb. Kortrijk 14 mei 2013, 12/949/B; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 17 mei 2013, 12/568/B; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 28 juni 2013, 12/128/B; Jeugdrb. Mechelen 17 juli 2013, 4380.B.2009/14; Jeugdrb. Ieper 16 augustus 2013, 13/8/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 2 oktober 2013, 1802.B.2012; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 4 oktober 2013, 12/099/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 11 december 2013, 661.B.2013; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 13 december 2013, 13/228/B; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 13 december 2013, 12/205/B; Vred. Haacht 6 maart 2013, 13A61.

⁶⁴⁵ Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 22 februari 2013, 11/220/B.

⁶⁴⁶ Het argument werd in 70 van de 644 zaken opgeworpen, *i.e.* in 10,87 % van de zaken.

⁶⁴⁷ In 49 van de 70 zaken werd het verblijf van de ouders opgeworpen met het oog op afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap, *i.e.* in 70 % van de zaken.

⁶⁴⁸ In 21 van de 70 zaken werd het verblijf van de ouders opgeworpen met het oog op toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap, *i.e.* in 30 % van de zaken.

⁶⁴⁹ In 46 van de 70 zaken werd het argument aanvaard en gevolgd als contra-argument (het verblijfsco-ouderschap werd niet uitgesproken), *i.e.* in 65,71 % van de zaken. In 19 van de 70 zaken werd het argument aanvaard en gevolgd als pro-argument (het verblijfsco-ouderschap werd uitgesproken), *i.e.* in 27,14 % van de zaken. Dit geeft een totaal van 65 van de 70 zaken, *i.e.* 92,86 % van de zaken.

⁶⁵⁰ In 49 zaken werd de afstand opgeworpen als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap. In 46 van deze 49 zaken werd het verblijfsco-ouderschap vervolgens niet uitgesproken, *i.e.* in 93,88 % van de zaken.

het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden niet toegekend.⁶⁵¹ Wanneer het als contra-argument weerhouden werd, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap steeds afgewezen. In 90 % van de zaken⁶⁵² waarin de afstand als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap werd opgeworpen, werd de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden uitgesproken.⁶⁵³

471. Wanneer de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap niet mogelijk is omwille van een te verre afstand tussen de verblijfplaatsen van de ouders, kan de vraag gesteld worden wie van beide ouders in dat geval gelijk dient te krijgen. Mogelijks zal de ouder die in hoofdorde aandringt op een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap in ondergeschikte orde opperen dat, wanneer de magistraat van mening zou zijn dat een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is, het kind in hoofdorde bij hem dient te verblijven om daarnaast (bijvoorbeeld) een weekend om de 14 dagen bij de andere ouder te verblijven.

In 2005 werd twee maal een casus van die aard voorgelegd aan de jeugdrechter te Veurne. In elk van deze zaken oordeelde de jeugdrechter dat de ouder die door de verhuis, en dus handelend in eigen belang, een regeling van verblijfsco-ouderschap onmogelijk maakt, bepaalde rechten “verloor”.⁶⁵⁴ In één van deze zaken woonde de vader aanvankelijk in Nieuwpoort en de moeder in Lombardsijde, waarna de moeder verhuisde naar Maldegem om

---

⁶⁵¹ Antwerpen (3e k.) 25 januari 2005, 2003/RK/306; Brussel (Jeugd. NL) 25 januari 2005, 2004/JR/223; Brussel (Jeugd. NL) 18 maart 2005, 2004/JR/220; Gent (15e k.) 4 april 2005, 2004/JR/131; Brussel (3^e k. NL) 14 juni 2005, 2004/KR/24; Brussel (Jeugd. NL) 28 oktober 2005, 2005/JR/122; Brussel (Jeugd. NL) 20 december 2005, 2005/JR/66; Antwerpen (16^e k.) 22 december 2005, 2005/JR/103; Brussel (3^e k. NL) 22 december 2005, 2004/KR/474; KG Brugge 9 februari 2005, 04/619/C; KG Turnhout 3 maart 2005, C/379/03; KG Antwerpen 16 maart 2005, 05-76-C; KG Hasselt 7 april 2005, 05/8/C; KG Antwerpen 13 mei 2005, 05-126-C; KG Brussel 18 mei 2005, 2004/591/C; KG Ieper 2 juni 2005, 04/31/C; KG Brugge 8 juni 2005, 05/041/C; KG Leuven 20 juni 2005, 05/121/C; KG Turnhout 30 juni 2005, C/269/02; KG Dendermonde 15 juli 2005, 05/304/C; KG Turnhout 20 juli 2005, C/260/04; KG Dendermonde 29 juli 2005, 04/746/C; KG Dendermonde 24 augustus 2005, 05/302/C; KG Brussel 14 september 2005, 2005/518/C; KG Leuven 19 september 2005, 05/77/C; KG Antwerpen 26 oktober 2005, 99-451-C; KG Brugge 2 november 2005, 05/256/C; KG Brussel 3 november 2005, 2005/1514/C; KG Gent 18 november 2005, 05/519/C; KG Antwerpen 7 december 2005, 05-435-C; KG Dendermonde 19 december, 04/578/C; Jeugdrb. Hasselt 10 januari 2005, 03.2286.B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 8 februari 2005, 121.B.2004/14; Jeugdrb. Veurne (7^e k.) 11 februari 2005, 04/071/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 14 februari 2005, JR 4239; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 22 februari 2005, 147.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 15 maart 2005, 196.B.2004/14; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 17 maart 2005, JR 4918; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 18 maart 2005, 04/850/B; Jeugdrb. Dendermonde 14 april 2005, 04/111/B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 27 april 2005, ARVJ 2107; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 9 juni 2005, 235.B.2004/19; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 21 september 2005, JR 4740; Jeugdrb. Hasselt 31 oktober 2005, 04.1060.B; Jeugdrb. Brussel (4^e k. NL) 15 november 2005, 1105/05/4B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 17 november 2005, 202.B.2004/20.

⁶⁵² In 21 zaken werd de afstand opgeworpen als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap. In 19 van deze 21 zaken werd het verblijfsco-ouderschap vervolgens uitgesproken, *i.e.* in 90,48 % van de zaken.

⁶⁵³ Brussel (Jeugd. NL) 25 februari 2005, 2004/JR/177; Brussel (3^e k. NL) 19 april 2005, 2004/KR/57; Antwerpen (Jeugd.) 12 mei 2005, 2004/JR/117; Antwerpen (8^e k.) 16 november 2005, 2005/RK/97; KG Dendermonde 9 februari 2005, 04/352/C; KG Brugge 16 februari 2005, 04/044/C; KG Gent 17 maart 2005, 04/478/C; KG Veurne 23 maart 2005, 04/085/C; KG Dendermonde 3 oktober 2005, 04/687/C; KG Turnhout 7 november 2005, C/323/04; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 23 februari 2005, ARVJ 2074; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 4 maart 2005, 04/843/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 17 maart 2005, JR 5200 en JR 5213; Jeugdrb. Turnhout (vak.k.) 1 juli 2005, 05-10222-B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 5 oktober 2005, JR 4976; Jeugdrb. Dendermonde 15 november 2005, 05/239/B; Jeugdrb. Brussel (13^e k.) 28 november 2005, 602/05/138; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 16 december 2005, 05/370/B; Vred. Heist op den Berg 24 november 2005, 05A960.

⁶⁵⁴ Jeugdrb. Veurne (7^e k.) 14 januari 2005, 04/228/B Jeugdrb. Veurne (7^e k.) 11 februari 2005, 04/071/B.

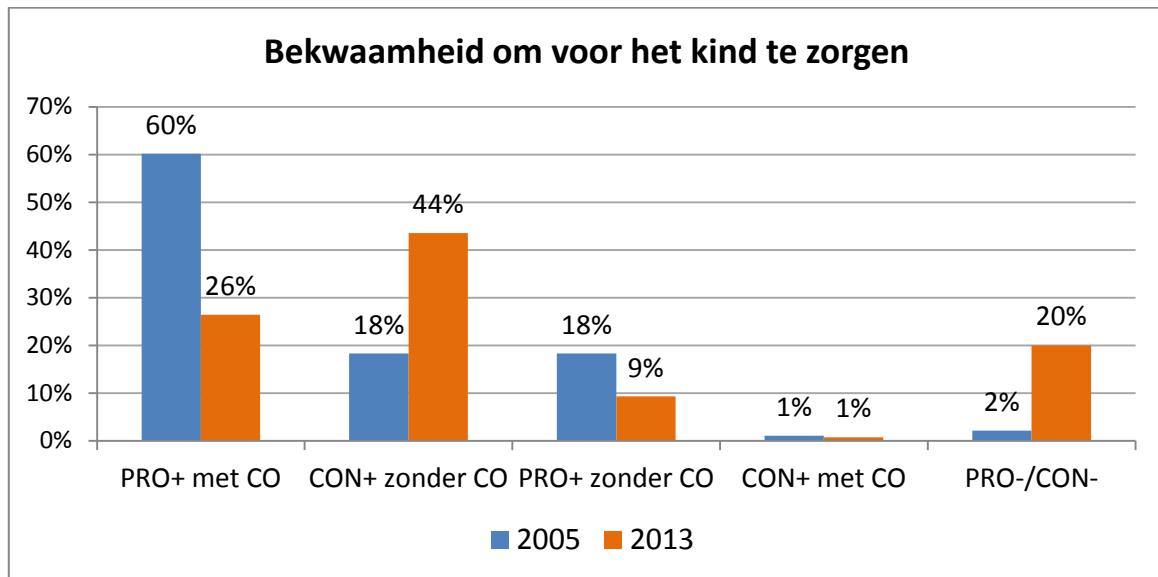
bij haar nieuwe liefde te gaan wonen. Aangezien het de moeder was die door haar verhuis de regeling van verblijfsco-ouderschap niet (langer) mogelijk maakte, besloot de rechter het kind in hooforde bij de vader te laten wonen om een weekend om de 14 dagen in Maldegem bij zijn moeder te gaan doorbrengen.⁶⁵⁵

---

⁶⁵⁵ Jeugdrb. Veurne (7^e k.) 11 februari 2005, 04/071/B.

8. De bekwaamheid om voor het kind te zorgen

GRAFIEK 22

2005 $n = 93$

2013 $n = 140$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De rechter weerhoudt de goede bekwaamheid van de verzoekende ouder om voor het kind te zorgen als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien zijn goede bekwaamheid om voor het kind te zorgen, aangewezen is. De rechter weerhoudt dit argument niet, hij ontkent de goede bekwaamheid *in se* niet maar ziet er geen (bijkomend) argument in om het verblijfsco-ouderschap toe te kennen.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat de verzoekende ouder onvoldoende over de bekwaamheid beschikt om gedurende lange(re) tijd voor het kind te zorgen en betwist (onder andere) om die reden het verzoek om verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt dit argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat de verzoekende ouder onvoldoende over de bekwaamheid beschikt om gedurende lange(re) tijd voor het kind te zorgen en betwist (onder andere) om die reden het verzoek om verblijfsco-ouderschap. De rechter meent echter dat dit argument niet

weerhouden kan worden, de verzoekende ouder wordt niet onbekwaam geacht om gedurende lange(re) tijd voor het kind te zorgen.

472. Om de zorg van een kind te kunnen dragen, dient een persoon hiertoe bekwaam te zijn. Hij dient het kind met de nodige zorg te kunnen omkaderen en te kunnen begeleiden in zijn opgroeien en ontplooiing.

473. Het opvangen van een kind gedurende langere periodes dan een weekend en tijdens de gewone schoolgang vragen meer inzet en “kunnen” van een ouder dan de opvang van het kind gedurende een weekend en tijdens een schoolvakantie. Er dient het kind een goed opvoedingskader gegeven te worden en dat vraagt vaak heel wat organisatie. ’s Ochtends dient alles klaargemaakt worden voor de hele schooldag, moet het kind gegeten hebben en op tijd op school komen, na school komt hij thuis en moet eventueel huiswerk maken, een evenwichtige maaltijd krijgen, wat ontspanning kunnen genieten en op tijd gaan slapen. Het al dan niet bekwaam zijn van een ouder hiertoe, wordt als criterium weerhouden in het beoordelen van de verzoeken om verblijfsco-ouderschap.

In negatieve zin duidt het criterium op tekortkomingen die er voor zorgen dat de ouder niet in staat geacht wordt het kind een juiste of goede begeleiding in zijn opgroei, schoolgang en ontplooiing te geven. Het kan m.i. duiden op alcoholmisbruik, druggebruik, beperking in taal, een depressie, een onregelmatig voedingspatroon, een tekort aan hygiëne of het niet hebben van een rijbewijs.

Ook in positieve zin kan het criterium weerhouden worden. Het goed kunnen geven van schoolbegeleiding en opvoeding kan m.i. als argument weerhouden worden voor het toestaan van een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap.

474. Met dit criterium wordt niet geduid op de aangeboren of door een ziekte of ongeval veroorzaakte fysieke of mentale bekwaamheid van een persoon, die soms ook in overweging genomen wordt door de magistraten bij het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap (*infra* nr. 548 e.v.).

475. In 2013 werd het criterium in 13 % van de zaken opgeworpen.⁶⁵⁶ Binnen deze zaken werd het criterium in 70 % van de zaken weerhouden én gevolgd; in 26 % van de zaken⁶⁵⁷ gaf een positieve evaluatie van de bekwaamheid van een ouder om voor het kind te zorgen (eventueel samen met andere criteria) aanleiding tot een toestaan van de regeling van verblijfsco-ouderschap⁶⁵⁸, in 44 % van de zaken⁶⁵⁹ gaf het feit dat de magistraat de

---

⁶⁵⁶ Het criterium werd in 140 van de 1069 zaken opgeworpen, *i.e.* in 13,10 % van de zaken.

⁶⁵⁷ In 37 van de 140 zaken, *i.e.* in 26,43 % van de zaken, weerhield de magistraat de bekwaamheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder én kende hij het verzoek om verblijfsco-ouderschap toe.

⁶⁵⁸ Antwerpen (16e bis k.) 4 maart 2013, 2012/JR/218; Antwerpen (16e bis k.) 17 juni 2013, 2012/JR/354; Antwerpen (3e k.) 12 augustus 2013, 2013/RK/202; Antwerpen (16e bis k.) 2 oktober 2013, 2012/JR/198; KG Brussel 20 februari 2013, 2012/1769/C; KG Brussel 6 maart 2013, 2012/1761/C; KG Tongeren 18 maart 2013, 12/333/C; KG Tongeren 25 maart 2013, 13/30/C; KG Kortrijk 22 mei 2013, 13/37/C; KG Mechelen 27 mei

verzoekende ouder niet bekwaam achtte (eventueel samen met andere criteria) aanleiding tot het afwijzen van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.⁶⁶⁰

In 9 % van de zaken⁶⁶¹ waarin de magistraat de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder bekwaam achtte om het kind in verblijfsco-ouderschap mee op te voeden, wees hij het verzoek toch af. Er waren in deze zaken criteria die zwaarder doorwogen dan de bekwaamheid van de verzoekende ouder. Objectieve criteria, zoals de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders⁶⁶² en hun respectieve beschikbaarheid⁶⁶³, wogen steeds zwaarder

---

2013, 13/111/C; KG Veurne 29 mei 2013, 12/016/C; KG Hasselt 20 juni 2013, 13/97/C; KG Leuven 15 juli 2013, 13/195/C; KG Antwerpen 31 juli 2013, 13/628/C; KG Brussel 28 augustus 2013, 2013/199/C; KG Dendermonde 25 september 2013, 12/556/C; KG Antwerpen 7 oktober 2013, 12/1238/C; KG Mechelen 7 oktober 2013, 11/270/C; KG Leuven 7 november 2013, 13/190/C; KG Hasselt 14 november 2013, 13/400/C; KG Brugge 27 november 2013, 13/357/C; KG Mechelen 23 december 2013, 13/314/C; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 18 februari 2013, 12/1103/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 22 februari 2013, 11/220/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 26 februari 2013, 421.B.2009; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 25 maart 2013, 11/1691/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 25 maart 2013, 10/2380/B; Jeugdrb. Tongeren 28 maart 2013, 12/95/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 3 april 2013, 11/1585/B; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 331.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 569.B.2012/21; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 12/1596/B; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 2 oktober 2013, 545-B-2013; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 4 oktober 2013, 12/099/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 14 oktober 2013, 12/605/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 13 december 2013, 12/205/B; Jeugdrb. Mechelen 17 december 2013, 3844.B.2008/16.

⁶⁵⁹ In 61 van de 140 gevallen, *i.e.* in 43,57 % van de gevallen, weerhield de magistraat de onbekwaamheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder én wees hij het verzoek om verblijfsco-ouderschap af.

⁶⁶⁰ Gent (11° ter k.) 3 januari 2013, 2011/RK/307; Antwerpen (3° k.) 5 februari 2013, 2011/RK/382; Antwerpen (16° bis k.) 18 maart 2013, 2012/JR/19; Antwerpen (16° bis k.) 22 april 2013, 2012/JR/279; Antwerpen (16° bis k.) 26 juni 2013, 2012/JR/250; Gent (11° ter k.) 5 september 2013, 2012/RK/37; Gent (15° k.) 18 september 2013, 2012/JR/225; Gent (15° k.) 9 oktober 2013, 2012/JR/248; Gent (15° k.) 4 december 2013, 2012/JR/212; Antwerpen (8° bis k.) 18 december 2013, 2011/RK/228; Antwerpen (16° bis k.) 23 december 2013, 2013/JR/103; KG Mechelen 4 februari 2013, 2013/5/C; KG Antwerpen 6 februari 2013, 12/880/C; KG Antwerpen 22 februari 2013, 12/122/C1; KG Hasselt 28 februari 2013, 12/349/C; KG Hasselt 7 maart 2013, 12/572/C; KG Brussel 17 juni 2013, 2013/155/C; KG Kortrijk 19 juni 2013, 12/351/C; KG Hasselt 4 juli 2013, 12/489/C; KG Mechelen 12 augustus 2013, 13/191/C; KG Gent 20 september 2013, 12/99/C; KG Leuven 24 oktober 2013, 12/201/C; KG Kortrijk 6 november 2013, 13/122/C; KG Hasselt 14 november 2013, 13/30/C; KG Hasselt 14 november 2013, 13/175/C; KG Hasselt 14 november 2013, 13/398/C; KG Brugge 27 november 2013, 13/333/C; KG Hasselt 19 december 2013, 13/336/C; KG Ieper 19 december 2013, 13/92/C; KG Dendermonde 24 december 2013, 13/475/C; Jeugdrb. Gent (27° k.) 9 januari 2013, R.V. 460/2010/1; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 16 januari 2013, 1490.B.2010; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 24 januari 2013, 11.929.B; Jeugdrb. Brugge 14 februari 2013, 415.B.2012/20; Jeugdrb. Mechelen 5 maart 2013, 5580.B.2012/15; Jeugdrb. Dendermonde (24° k.) 21 maart 2013, 06/3091/B; Jeugdrb. Turnhout (Bijk. k.) 22 maart 2013, 811.B.2012; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 25 maart 2013, 11.150.B; Jeugdrb. Leuven 26 maart 2013, 217.B.2012/14; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 8 april 2013, 11.1502.B; Jeugdrb. Ieper 23 april 2013, 12/309/B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 13 mei 2013, 10/2361/B; Jeugdrb. Kortrijk 4 juni 2013, 13/375/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 5 juni 2013, 11/2225/B; Jeugdrb. Antwerpen 7 juni 2013, JR 9402; Jeugdrb. Gent (27° k.) 12 juni 2013, R.V. 128/2012; Jeugdrb. Tongeren 19 juni 2013, 2012/B/170; Jeugdrb. Ieper 25 juni 2013, 13/75/B; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15; Jeugdrb. Kortrijk 27 juni 2013, 12/245/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 4 juli 2013, 11/342/B; Jeugdrb. Antwerpen 11 oktober 2013, JR 13179; Jeugdrb. Gent (25° k.) 14 oktober 2013, R.V. 113/2012/1; Jeugdrb. Leuven 16 oktober 2013, 98.B.2013/14; Jeugdrb. Antwerpen 17 oktober 2013, JR 11069; Jeugdrb. Tongeren 23 oktober 2013, 13/370/B; Jeugdrb. Mechelen 19 november 2013, 5526.B.2012/16; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 5 december 2013, 13.198.B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 13 december 2013, 11/272/B; Jeugdrb. Tongeren 30 december 2013, 10/1074/B.

⁶⁶¹ In 13 van de 140 zaken, *i.e.* in 9,29 % van de zaken, weerhield de magistraat de bekwaamheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder, maar kende hij het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet toe.

⁶⁶² KG Mechelen 18 februari 2013, 2012/328/C; KG Mechelen 24 juni 2013, 2013/6/C; Jeugdrb. Leuven 8 oktober 2013, 354.B.2012/14; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 15 november 2013, 11/311/B.

door. Ook wanneer het maatschappelijk⁶⁶⁴ of deskundig⁶⁶⁵ verslag zich negatief uitliet over het verblijfsco-ouderschap kon de weerhouden bekwaamheid van de verzoekende ouder de magistraten niet overtuigen. De leeftijd van het kind⁶⁶⁶ en het negatieve standpunt van het kind dat gehoord werd⁶⁶⁷ zorgden er eveneens voor dat de bekwaamheid van de verzoekende ouder er niet voor kon zorgen dat zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap werd toegekend.

In de enkele keer⁶⁶⁸ dat de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder onvoldoende bekwaam geacht werd om in een regeling van verblijfsco-ouderschap te functioneren, maar de regeling toch uitgesproken werd, werd de magistraat overtuigd door zijn gesprek met het kind en de positieve resultaten van het maatschappelijk onderzoek.⁶⁶⁹

476. In 2005 werd het criterium ongeveer even vaak opgeworpen als in 2013. In 14 % van de zaken werd de bekwaamheid om voor het kind te zorgen opgeworpen.⁶⁷⁰ Binnen deze zaken werd het criterium in bijna 79 % van de zaken weerhouden én gevolgd; in 60 % van de zaken⁶⁷¹ gaf een positieve evaluatie van de bekwaamheid van een ouder om voor het kind te zorgen (eventueel samen met andere criteria) aanleiding tot een toestaan van de regeling van verblijfsco-ouderschap⁶⁷², in 18 % van de zaken⁶⁷³ gaf het feit dat de magistraat de

---

⁶⁶³ KG Kortrijk 20 maart 2013, 12/327/C; KG Kortrijk 27 maart 2013, 12/402/C; KG Mechelen 24 juni 2013, 2013/6/C; KG Mechelen 24 juni 2013, 13/115/C; KG Mechelen 12 augustus 2013, 13/189/C; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 13 december 2013, 12/233/B.

⁶⁶⁴ Jeugdrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/251/B; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 15 november 2013, 11/311/B; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 13 december 2013, 12/233/B.

⁶⁶⁵ KG Leuven 17 oktober 2013, 13/100/C.

⁶⁶⁶ KG Mechelen 18 februari 2013, 2012/328/C (2 jaar); KG Kortrijk 29 maart 2013, 12/87/C (16 jaar); KG Leuven 17 oktober 2013, 13/100/C (3 en 4 jaar); Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 13 december 2013, 12/233/B (1 jaar).

⁶⁶⁷ KG Kortrijk 27 maart 2013, 12/402/C; KG Kortrijk 29 maart 2013, 12/87/C; Jeugdrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/251/B.

⁶⁶⁸ In 1 van de 140 zaken, *i.e.* in 0,71 % van de zaken, weerhield de magistraat de onbekwaamheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder, maar kende hij het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch toe.

⁶⁶⁹ Jeugdrb. Tongeren 27 juni 2013, 2011/B/452.

⁶⁷⁰ Het criterium werd in 93 van de 644 zaken opgeworpen, *i.e.* in 14,44 % van de zaken.

⁶⁷¹ In 56 van de 93 zaken, *i.e.* in 60,22 % van de zaken, weerhield de magistraat de bekwaamheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder én kende hij het verzoek om verblijfsco-ouderschap toe.

⁶⁷² Antwerpen (Jeugd.) 6 januari 2005, 2004/JR/115; Brussel (3e k. NL) 19 april 2005, 2004/KR/57; Antwerpen (Jeugd.) 12 mei 2005, 2004/JR/117; Brussel (Jeugd. NL) 27 mei 2005, 2004/JR/137; Gent (15e k.) 29 juni 2005, 2005/JR/19; KG Dendermonde 10 januari 2005, 04/188/C; KG Dendermonde 9 februari 2005, 04/352/C; KG Gent 9 maart 2005, 03/574/C; KG Gent 22 april 2005, 05/39/C; KG Brugge 6 juli 2005, 05/142/C; KG Leuven 1 augustus 2005, 03/225/C; KG Dendermonde 12 augustus 2005, 05/385/C; KG Dendermonde 21 september 2005, 05/26/C; KG Brugge 28 september 2005, 05/328/C; KG Dendermonde 3 oktober 2005, 04/687/C; KG Turnhout 7 november 2005, C/323/04; KG Leuven 21 november 2005, 05/25/C; KG Tongeren 12 december 2005, 05/41/C; Jeugdrb. Veurne (7^e k.) 28 januari 2005, 03/802/B; Jeugdrb. Kortrijk 8 februari 2005, 04/2136/B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 10 februari 2005, 272.B.2004/20; Jeugdrb. Kortrijk 22 februari 2005, 03/676/B; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 4 maart 2005, 04/843/B; Jeugdrb. Dendermonde 15 maart 2005, 04/1873/B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 17 maart 2005, 75.B.2004/19; Jeugdrb. Antwerpen (JR 4 k.) 22 maart 2005, JR 4975; Jeugdrb. Dendermonde 22 maart 2005, 04/2517/B; Jeugdrb. Kortrijk 22 maart 2005, 02/1786/B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 26 april 2005, 185.B.2004/15; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 24 mei 2005, 80/05/4B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 3 juni 2005, 235.B.2003; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 3 juni 2005, 49.B.2005; Jeugdrb. Antwerpen (JR 4 k.) 14 juni 2005, JR 5193; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 16 juni 2005, 136.B.2005/20; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 503/98; Jeugdrb. Kortrijk 28 juni 2005, 04/385/B; Jeugdrb. Turnhout (vakantiekamer) 1 juli 2005, 05-10222-B; Jeugdrb. Gent (vakantiekamer) 24 augustus 2005, 414.B.2004; Jeugdrb. Dendermonde 6 september 2005, 05/526/B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 23 september 2005, 514.B.2004; Jeugdrb. Hasselt 3 oktober 2005,

verzoekende ouder niet bekwaam achtte (eventueel samen met andere criteria) aanleiding tot het afwijzen van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.⁶⁷⁴

Het criterium werd in 2005 ongeveer even vaak opgeworpen als in 2013, maar was toen minder sterk. In 18 % van de zaken⁶⁷⁵ waarin de magistraat de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder bekwaam achtte om het kind in verblijfsco-ouderschap mee op te voeden, wees hij het verzoek toch af. Er waren in deze zaken criteria die zwaarder doorwogen dan de bekwaamheid van de verzoekende ouder. Objectieve criteria, zoals de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders⁶⁷⁶ en hun respectieve beschikbaarheid⁶⁷⁷, zorgden ervoor dat de tot verblijfsco-ouderschap bekwaam geachte ouder zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap toch afgewezen zag. Ook wanneer het maatschappelijk⁶⁷⁸ verslag zich negatief uitliet over het verblijfsco-ouderschap kon de bekwaamheid van de verzoekende ouder de magistraten niet overtuigen. De continuïteit⁶⁷⁹, de verstandhouding tussen de ouders⁶⁸⁰, de leeftijd van het kind⁶⁸¹ en het negatieve standpunt van het kind dat gehoord werd⁶⁸² zorgden er eveneens voor

---

04.1594.B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 21 oktober 2005, 311.B.2004; Jeugdrb. Dendermonde 8 november 2005, 05/1729/B; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 24 november 2005, 413.B.2004/19; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 24 november 2005, 191.B.2005/19; Jeugdrb. Brussel (13° k.) 28 november 2005, 602/05/13B; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 1 december 2005, 420.B.2004/20; Jeugdrb. Veurne (14° k.) 2 december 2005, 04/547/B; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 6 december 2005, 367.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 13 december 2005, 156.B.2005/14; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 15 december 2005, 78.B.2005/20; Jeugdrb. Gent (26° k.) 16 december 2005, 513.B.2004; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 20 december 2005, ARVJ 2206; Jeugdrb. Gent (27° k.) 28 december 2005, R.V. 86/2004; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 29 december 2005, 26.B.2005/20; Vred. Brasschaat 30 augustus 2005, 05A503.

⁶⁷³ In 17 van de 93 zaken, *i.e.* in 18,28 % van de zaken, weerhield de magistraat de onbekwaamheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder én wees hij het verzoek om verblijfsco-ouderschap af.

⁶⁷⁴ Brussel (Jeugd. NL) 3 maart 2005, 2004/JR/84; Brussel (Jeugd. NL) 19 mei 2005, 2004/JR/157; Antwerpen (3° k.) 26 oktober 2005, 2005/RK/86; Antwerpen (16° k.) 8 december 2005, 2005/JR/26; Antwerpen (16° k.) 15 december 2005, 2005/JR/45; KG Brugge 25 mei 2005, 05/136/C; KG Brussel 12 juli 2005, 2005/790/C; KG Leuven 19 september 2005, 05/77/C; KG Gent 21 november 2005, 05/299/C; Jeugdrb. Gent (27° k.) 30 maart 2005, R.V. 356/2003 en 376/2003; Jeugdrb. Turnhout (12° k.) 11 april 2005, 05-327-B; Jeugdrb. Brussel (4° k.) 12 april 2005, 69-2005-4B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 29 juni 2005, R.V. 250/2004; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 7 juli 2005, JR 4573; Jeugdrb. Dendermonde 20 september 2005, 05/846/B; Jeugdrb. Turnhout (12° k.) 24 oktober 2005, 05-815-B; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 15 december 2005, 348.B.2004/20.

⁶⁷⁵ In 17 van de 93 zaken, *i.e.* in 18,28 % van de zaken, weerhield de magistraat de bekwaamheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder, maar kende hij het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet toe.

⁶⁷⁶ Brussel (Jeugd.) 20 december 2005, 2005/JR/66; KG Turnhout 3 maart 2005, C/379/03; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 9 juni 2005, 235.B.2004/19; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 21 september 2005, JR 4740.

⁶⁷⁷ Brussel (Jeugd.) 20 mei 2005, 2004/JR/213; Jeugdrb. Brugge (vakantiekamer) 14 juli 2005, 91.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (vakantiekamer) 14 juli 2005, 153.B.2005/19; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 21 september 2005, JR 4740.

⁶⁷⁸ KG Dendermonde 14 december 2005, 04/712/C; KG Dendermonde 14 december 2005, 03/715/C en 04/552/C; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 11 april 2005, JR 3341; Jeugdrb. Gent (vakantiekamer) 3 augustus 2005, R.V. 477/2004 en 480/2004; Jeugdrb. Tongeren 7 september 2005, 04/1302/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 9 september 2005, 360.B.2004; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 21 september 2005, JR 4740; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 4305.

⁶⁷⁹ KG Brugge 9 maart 2005, 04/443/C; Jeugdrb. Gent (vakantiekamer) 3 augustus 2005, R.V. 477/2004 en 480/2004; Jeugdrb. Tongeren 7 september 2005, 04/1302/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 9 september 2005, 360.B.2004.

⁶⁸⁰ KG Dendermonde 14 december 2005, 04/712/C; KG Dendermonde 14 december 2005, 03/715/C en 04/552/C; Jeugdrb. Gent (vakantiekamer) 3 augustus 2005, R.V. 477/2004 en 480/2004; Jeugdrb. Tongeren 7 september 2005, 04/1302/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 4305.

⁶⁸¹ KG Dendermonde 14 december 2005, 03/715/C en 04/552/C (3 en 5 jaar); Jeugdrb. Brussel (4° k.) 25 maart 2005, 808-2004-4B en 835-2004-4B (1 jaar); Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 11 april 2005, JR 3341 (6 jaar);

dat de bekwaamheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder er niet voor kon zorgen dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd toegekend.

In de enkele keer⁶⁸³ dat de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder onvoldoende bekwaam geacht werd om in een regeling van verblijfsco-ouderschap te functioneren, maar de regeling toch uitgesproken werd, werd de magistraat overtuigd door een deskundig verslag en het algemene belang van het kind.⁶⁸⁴

Jeugdrb. Brugge (vakantiekamer) 14 juli 2005, 153.B.2005/19 (2 en 5 jaar); Jeugdrb. Gent (vakantiekamer) 3 augustus 2005, R.V. 477/2004 en 480/2004; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 9 september 2005, 360.B.2004.

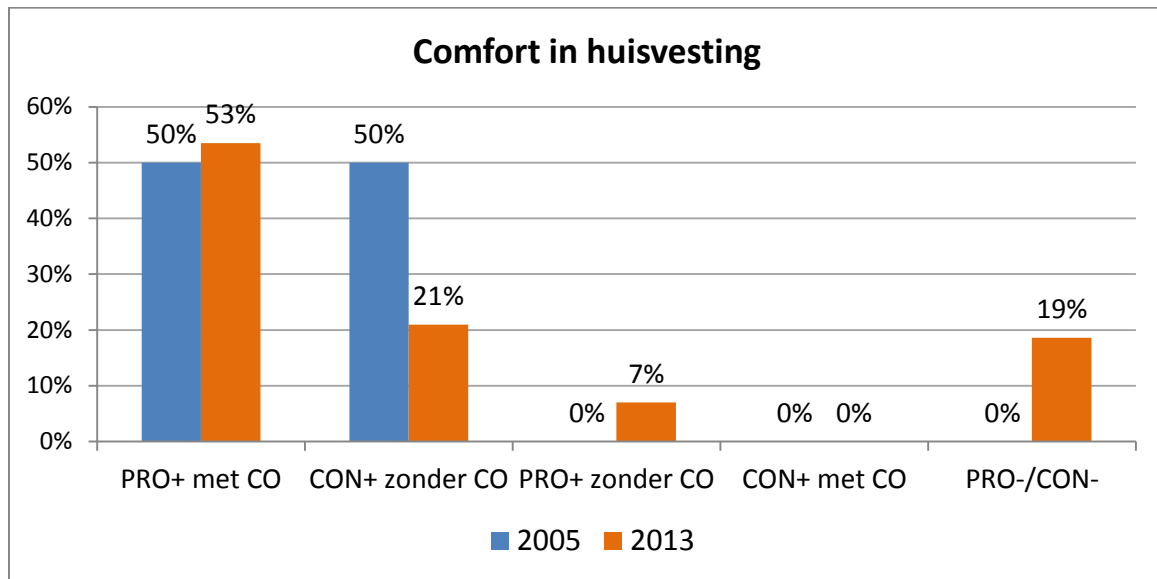
⁶⁸² Brussel (Jeugdtk.) 20 december 2005, 2005/JR/66; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 4305.

⁶⁸³ In 1 van de 93 zaken, *i.e.* in 1,08 % van de zaken, weerhield de magistraat de onbekwaamheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder, maar kende hij het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch toe.

⁶⁸⁴ KG Hasselt 5 juli 2005, 04/374/C.

9. Het comfort in huisvesting van de ouders

GRAFIEK 23

2005 $n = 39$

2013 $n = 103$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat de het verblijfsco-ouderschap aangewezen is, gezien het comfort in huisvesting dat hij het kind te bieden heeft. De rechter weerhoudt het argument niet.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat de het verblijfsco-ouderschap aangewezen is, gezien het comfort in huisvesting dat hij het kind te bieden heeft. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is, gezien het gebrek aan comfort in huisvesting bij de om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is, gezien het gebrek aan comfort in huisvesting bij de om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij. De rechter weerhoudt het argument niet.

477. Wanneer geoordeeld wordt over het verblijf van kinderen, en in het bijzonder wanneer een ouder verzoekt om een kind gedurende lange(re) tijd bij zich te mogen laten verblijven zoals in de regeling van verblijfsco-ouderschap, kan gekeken worden naar het comfort in huisvesting dat een ouder aan het kind te bieden heeft.

Indien een ouder onvoldoende comfort aan huisvesting te bieden heeft, kan de magistraat (mede) om die reden menen dat het niet aangewezen is dat het kind op regelmatige wijze gedurende lange(re) periodes bij deze ouder verblijft.

Omgekeerd kan een ouder die om verblijfsco-ouderschap verzoekt opwerpen dat deze regeling aangewezen is, (mede) omwille van het feit dat hij het kind alle comfort in huisvesting kan bieden.

478. Het comfort aan huisvesting is een argument dat regelmatig opgeworpen wordt en waar de magistraten ook meestal oor naar hebben.

479. In de onderzochte zaken van 2013 waarin de magistraten oordeelden over een verzoek om verblijfsco-ouderschap werd het criterium in bijna 10 % van de zaken opgeworpen.⁶⁸⁵

480. Het criterium werd vaak weerhouden. In bijna 82 % van de zaken werd er het gewenste gevolg aan gegeven⁶⁸⁶, en zorgde het – al dan niet met de hulp van andere criteria die het beoogde verzoek mee ondersteunden – voor toekenning of afwijzing van het verzoek om toekenning van de regeling van verblijfsco-ouderschap.

481. In 4 % van de zaken werd het criterium *in se* weerhouden, maar werd er niet het gewenste gevolg aan gegeven.⁶⁸⁷ In zaken zoals deze zorgden dominante negatieve criteria voor het afwijzen van het verzoek om verblijfsco-ouderschap, ondanks het weerhouden comfort in huisvesting van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder. De leeftijd van het kind kreeg prioriteit. Zowel een (te) jonge leeftijd⁶⁸⁸ als een oudere leeftijd van het kind, in dit laatste geval samen met het horen van het kind⁶⁸⁹, zorgden als negatief criterium voor het opzij schuiven van het nochtans weerhouden comfort in huisvesting van de verzoekende ouder. Ook de negatieve verstandhouding tussen de ouders⁶⁹⁰ en de beperkte beschikbaarheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder⁶⁹¹ zorgden voor het afwijzen van het

---

⁶⁸⁵ Het criterium werd in 103 van de 1069 zaken opgeworpen, *i.e.* in 9,64 % van de zaken.

⁶⁸⁶ In 84 van de 103 zaken werd het weerhouden, *i.e.* in 81,55 % van de zaken.

⁶⁸⁷ In 4 van de 103 zaken werd het criterium weerhouden, maar kende het niet het gewenste gevolg, *i.e.* in 3,88 % van de zaken.

⁶⁸⁸ Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21. Het kind was 2 jaar oud en werd te jong geacht voor de regeling van verblijfsco-ouderschap.

⁶⁸⁹ KG Kortrijk 13 maart 2013, 12/394/C. De kinderen van 13 en 16 jaar oud werden gehoord door de voorzitter en hadden zich negatief uitgesproken over het verzochte regeling van verblijfsco-ouderschap. Zowel de leeftijd van de kinderen als hun mening werden door de voorzitter als twee afzonderlijke, negatieve criteria weerhouden.

⁶⁹⁰ Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 11 april 2013, 606.B.2011/19.

⁶⁹¹ Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21.

verzoek om verblijfsco-ouderschap, ondanks de weerhouden comfortabele huisvesting van de verzoekende ouder.

Ook was het mogelijk dat het gebrek aan comfort in huisvesting van de verzoekende ouder weerhouden werd als contra-argument, maar het verzoek om verblijfsco-ouderschap alsnog toegekend werd. In de enkele zaak waarin dit gebeurde, zorgde een betrokkenheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende vader voor een toekenning van zijn verzoek, ondanks een gebrek aan comfortabele huisvesting.⁶⁹²

482. In 15 % van de zaken werd het criterium afgewezen.⁶⁹³

483. Binnen de keren dat het criterium opgeworpen werd, werd het iets meer ten nadele als ten voordele van de regeling van verblijfsco-ouderschap opgeworpen. In 60 % van de gevallen werd het opgeworpen door de ouder die zich tegen het verblijfsco-ouderschap verzette⁶⁹⁴, in 40 % van de gevallen door de ouder die om de regeling van verblijfsco-ouderschap verzocht.⁶⁹⁵

484. Het comfort in huisvesting dat het kind geboden wordt is een sterk criterium, in het bijzonder ingeval het weerhouden wordt als criterium ten nadele van het verblijfsco-ouderschap. Wanneer het criterium weerhouden werd als criterium ten nadele van het verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap dan ook *steeds* afgewezen.⁶⁹⁶ Dit laatste is niet onlogisch. De invulling van het criterium vraagt enige

---

⁶⁹² KG Turnhout 14 oktober 2013, 12/413/C.

⁶⁹³ In 15 van de 103 zaken werd het criterium niet weerhouden, *i.e.* in 14,56 % van de zaken.

⁶⁹⁴ In 62 van de 103 zaken werd het opgeworpen door de ouder die zich tegen het verblijfsco-ouderschap verzette, *i.e.* in 60,19 % van de zaken.

⁶⁹⁵ In 41 van de 103 zaken werd het opgeworpen door de ouder die om verblijfsco-ouderschap verzocht, *i.e.* in 39,81 % van de zaken.

⁶⁹⁶ Gent (11^e ter k.) 3 januari 2013, 2011/RK/307; Brussel (33^e k.) 30 april 2013, 2012/JR/176; Brussel (3^e k.) 14 mei 2013, 2012/KR/191; Antwerpen (16^e bis k.) 29 augustus 2013, 2013/JR/126; Gent (15^e k.) 18 september 2013, 2012/JR/225; Antwerpen (16^e bis k.) 30 september 2013, 2013/JR/13; Antwerpen (3^e bis k.) 3 december 2013, 2011/RK/434; Gent (15^e k.) 4 december 2013, 2012/JR/212; Antwerpen (16^e bis k.) 23 december 2013, 2012/JR/133; KG Hasselt 24 januari 2013, 12/523/C en 12/587/C; KG Dendermonde 30 januari 2013, 12/546/C; KG Antwerpen 1 februari 2013, 12/695/C; KG Hasselt 14 februari 2013, 13/15/C; KG Kortrijk 21 februari 2013, 09/490/C; KG Hasselt 28 februari 2013, 12/349/C; KG Hasselt 28 maart 2013, 13/49/C; KG Ieper 18 april 2013, 13/12/C; KG Antwerpen 4 juni 2013, 13/38/C; KG Antwerpen 12 juni 2013, 13/268/C; KG Antwerpen 12 juni 2013, 13/299/C; KG Brussel 17 juni 2013, 2013/155/C; KG Dendermonde 26 juni 2013, 13/157/C; KG Antwerpen 28 juni 2013, 13/174/C; KG Hasselt 4 juli 2013, 13/191/C; KG Brugge 11 september 2013, 13/152/C; KG Hasselt 3 oktober 2013, 13/297/C; KG Hasselt 10 oktober 2013, 13/131/C; KG Turnhout 14 oktober 2013, 12/413/C; KG Brugge 23 oktober 2013, 13/310/C; KG Leuven 24 oktober 2013, 12/201/C; KG Hasselt 14 november 2013, 13/175/C; KG Hasselt 14 november 2013, 13/400/C; KG Gent 3 december 2013, 13/642/C; KG Hasselt 5 december 2013, 13/376/C; KG Hasselt 17 december 2013, 13/238/C; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 506.B.2012/21; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 229.B.2008/14; Jeugdrb. Tongeren 27 maart 2013, 11/1144/B; Jeugdrb. Brugge 28 maart 2013, 137.B.2012/20; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 13476/UOG/B; Jeugdrb. Tongeren 10 april 2013, 12/1363/B; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 18 april 2013, 415.B.2009; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 13 mei 2013, 12/418/B; Jeugdrb. Mechelen 27 mei 2013, 5221.B.2012/14; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 384.B.2011/14; Jeugdrb. Kortrijk 4 juni 2013, 13/375/B; Jeugdrb. Antwerpen 24 juni 2013, JR 11334; Jeugdrb. Mechelen 24 juni 2013, 5145.B.2011/14; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 4 juli 2013, 11/342/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 1 augustus 2013 10.1549.B; Jeugdrb. Hasselt (3e k.) 7

beoordeling, maar het criterium zelf is *in se* vrij objectief. Indien een ouder (al dan niet voorlopig) bij een derde is ingetrokken, die niet de ruimte biedt om het kind een eigen slaapruijnte te geven, of een kleine studio betreft waarin één bed geplaatst is, kan de magistraat geneigd zijn het kind niet gedurende lange(re) periodes daar te laten verblijven. In het bijzonder gedurende de schoolperiodes en vanaf een zekere leeftijd is het belangrijk dat het kind over een comfortabele eigen ruimte beschikt.

Werd het weerhouden in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap in 91 % van de zaken⁶⁹⁷ toegekend⁶⁹⁸ en slechts in 9 % van de zaken⁶⁹⁹ niet toegestaan.⁷⁰⁰ In dit laatste geval wilde dit steeds zeggen dat er andere criteria meespeelden die danig sterk waren dat ze het comfort aan huisvesting dat de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder het kind te bieden had, opzij schoven. Criteria van die aard zijn het maatschappelijk verslag⁷⁰¹, de behoefte aan continuïteit van het kind⁷⁰², de mening van het door de magistraat gehoorde kind⁷⁰³, de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders⁷⁰⁴ en de jonge leeftijd van het kind.⁷⁰⁵

485. In 2005 was het criterium ook gekend, maar werd het minder vaak opgeworpen. Slechts in 6 % van de onderzochte zaken kwam het criterium aan bod.⁷⁰⁶ In een kleine 80 % van deze zaken werd het criterium weerhouden én werd er het beoogde gevolg aan gegeven; het opgeworpen comfort aan huisvesting door de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder

---

oktober 2013 923.B.2012; Jeugdrb. Tongeren 23 oktober 2013, 13/370/B; Jeugdrb. Ieper 19 november 2013, 11/41/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 17 december 2013, 199.B.2013.

⁶⁹⁷ In 32 van de 35 zaken waarin het criterium weerhouden werd in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend, *i.e.* in 91,43 % van de zaken.

⁶⁹⁸ Antwerpen (16° bis k.) 9 januari 2013, 2012/JR/172; Antwerpen (16° bis k.) 2 mei 2013, 2012/JR/307; Brussel (31° k.) 18 juni 2013, 2012/JR/195; Antwerpen (3° k.) 31 juli 2013, 2012/RK/30; Gent (15° k.) 20 november 2013, 2013/JR/45; Antwerpen (16° bis k.) 2 december 2013, 2013/JR/82; KG Brussel 23 januari 2013, 2011/948/C; KG Veurne 20 maart 2013, 12/53/C; KG Turnhout 8 april 2013, 12/449/C; KG Ieper 25 april 2013, B.R.K. 13/16/C; KG Antwerpen 16 mei 2013, 13/113/C; KG Antwerpen 27 mei 2013, 12/921/C; KG Veurne 29 mei 2013, 12/016/C; KG Brussel 31 juli 2013, 2011/2051/C; KG Turnhout 5 september 2013, 13/275/C; KG Kortrijk 31 oktober 2013, 13/265/C; KG Hasselt 14 november 2013, 13/400/C; Jeugdrb. Ieper 8 januari 2013, 06/449/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 11 januari 2013, 11/316/B; Jeugdrb. Brugge 31 januari 2013, 626.B.2011/21; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 22 februari 2013, 11/220/B; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 536.B.2012/21; Jeugdrb. Tongeren 24 april 2013, 10/962/B; Jeugdrb. Ieper 24 mei 2013, 11/412/B; Jeugdrb. Turnhout (bijk.k.) 24 mei 2013, 100.B.2012; Jeugdrb. Antwerpen 27 juni 2013, JR 12341; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 28 juni 2013, 12/128/B; Jeugdrb. Mechelen 17 juli 2013, 4380.B.2009/14; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 4 oktober 2013, 12/099/B; Jeugdrb. Tongeren 13 november 2013, 2012/B/928; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 13 december 2013, 12/205/B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 18 december 2013, R.V. 483/2013.

⁶⁹⁹ In 3 van de 35 zaken waarin het criterium weerhouden werd in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet toegekend, *i.e.* in 8,57 % van de zaken.

⁷⁰⁰ KG Kortrijk 13 maart 2013, 12/394/C; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 11 april 2013, 606.B.2011/19.

⁷⁰¹ Jeugdrb. Brugge 11 april 2013, 606.B.2011/19.

⁷⁰² KG Kortrijk 13 maart 2013, 12/394/C.

⁷⁰³ KG Kortrijk 13 maart 2013, 12/394/C.

⁷⁰⁴ Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21.

⁷⁰⁵ Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21 (2 jaar).

⁷⁰⁶ Het criterium werd in 39 van de 644 zaken opgeworpen, *i.e.* in 6,06 % van de zaken.

zorgde (minstens mee) voor de toekenning van zijn verzoek⁷⁰⁷, het opgeworpen gebrek aan comfort in huisvesting bij de verzoekende ouder door de zich tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap verdedigende ouder zorgde (minstens mee) om afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap door de andere ouder.⁷⁰⁸

In geen enkele zaak waarin het gebrek aan comfort werd weerhouden als contra-argument, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend. Waar het comfort in huisvesting weerhouden werd als argument ten voordele van het verzochte verblijfsco-ouderschap, waren er enkele zaken waar het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch afgewezen werd. Een negatief advies van de justitieassistent in het maatschappelijk verslag⁷⁰⁹ of het objectieve gegeven van een te verre afstand tussen de woonplaatsen van de ouders⁷¹⁰ schoven het comfort aan huisvesting bij de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder opzij.

---

⁷⁰⁷ In 22 van de 39 zaken werd het comfort als pro-argument weerhouden én vervolgens verblijfsco-ouderschap uitgesproken, *i.e.* in 56,41 % van deze zaken. Antwerpen (Jeugdtk.) 3 maart 2005, 2004/JR/154; Brussel (3e k. NL) 12 april 2005, 2003/KR/72; Antwerpen (Jeugdtk.) 12 mei 2005, 2004/JR/117; KG Brugge 23 februari 2005, 04/59/C; KG Veurne 23 maart 2005, 04/085/C; KG Antwerpen 13 mei 2005, 05-251-C; KG Brugge 6 juli 2005, 05/142/C; KG Dendermonde 12 augustus 2005, 05/385/C; KG Dendermonde 21 september 2005, 05/26/C; KG Dendermonde 3 oktober 2005, 04/687/C; KG Turnhout 6 oktober 2005, C/272/04; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 10 februari 2005, 272.B.2004/20; Jeugdrb. Dendermonde 15 februari 2005, 03/3464/B; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 4 maart 2005, 04/843/B; Jeugdrb. Dendermonde 15 maart 2005, 04/1873/B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 17 maart 2005, 75.B.2004/19; Jeugdrb. Antwerpen (JR 4 k.) 22 maart 2005, JR 4975; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 12 april 2005, ARVJ 2162; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 24 mei 2005, 80/05/4B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 24 mei 2005, 142.B.2003/14; Jeugdrb. Antwerpen (JR 4 k.) 14 juni 2005, JR 5193; Vred. Vilvoorde 24 maart 2005, 04A1432-04A1449.

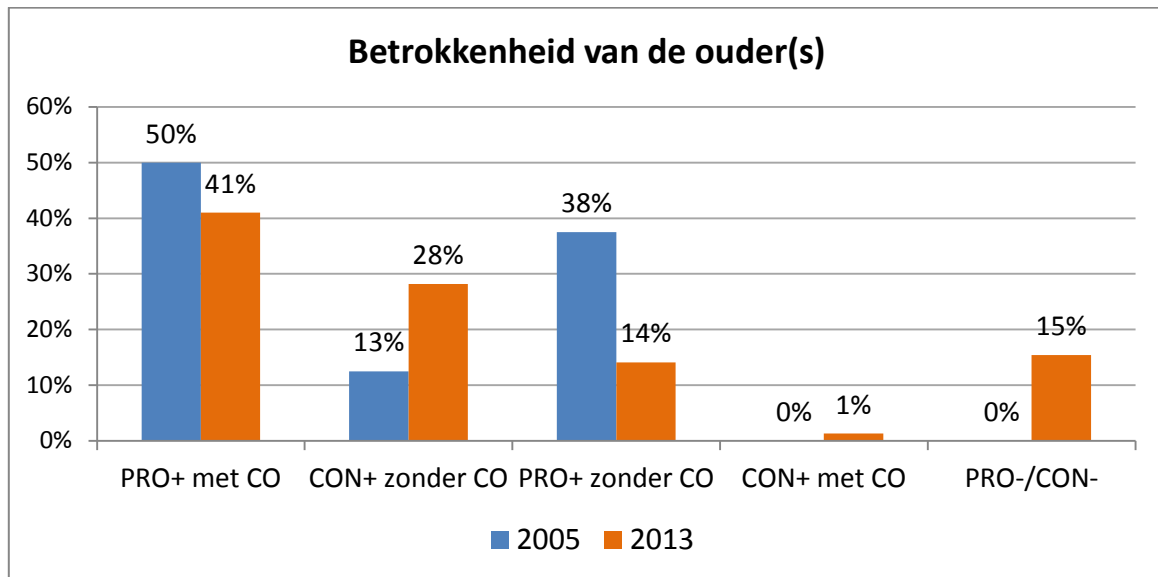
⁷⁰⁸ In 9 van de 39 zaken werd het gebrek aan comfort als contra-argument weerhouden én vervolgens het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen, *i.e.* in 23,08 % van deze zaken. Brussel (Jeugdtk.) 19 mei 2005, 2004/JR/157; Antwerpen (3e k.) 26 oktober 2005, 2005/RK/86; KG Brugge 15 juli 2005, 03/548/C; KG Brussel 14 september 2005, 2005/911/C; KG Kortrijk 29 september 2005, 05/182/C; KG Leuven 10 november 2005, 03/243/C; Jeugdrb. Brussel (9^e k.) 14 februari 2005, 1499/2004/9B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 4 mei 2005, R.V. 84/2004; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 15 december 2005, 348.B.2004/20.

⁷⁰⁹ Antwerpen (3^e ter k.) 16 maart 2005, 2003/RK/40; KG Brussel 18 mei 2005, 2004/591/C.

⁷¹⁰ Brussel (3^e k. NL) 14 juni 2005, 2004/KR/24; Antwerpen (16^e k.) 22 december 2005, 2005/JR/103; KG Brussel 18 mei 2005, 2004/591/C.

10. De betrokkenheid van de ouders

GRAFIEK 24

2005 $n = 16$

2013 $n = 78$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling, gezien zijn goede betrokkenheid in de opvoeding van het kind, aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling, gezien zijn goede betrokkenheid in de opvoeding van het kind, aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van het tekort aan betrokkenheid van de verzoekende ouder niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van het tekort aan betrokkenheid van de verzoekende ouder niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.

486. Voor een goede opvang en begeleiding van het kind, is het belangrijk dat de ouder een goede betrokkenheid toont naar het kind toe.

Een klassieker in de verweermiddelen tegen een verzoek om verblijfsco-ouderschap, is het feit (of de bewering) dat de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder zich in het verleden onvoldoende bekommerde om het kind. De zorg voor het kind zou (quasi) volledig gedragen geweest zijn door de zich tegen het verblijfsco-ouderschap verwerende ouder.

487. De betrokkenheid van een ouder is een criterium dat in sommige gevallen aanleunt tegen de beschikbaarheid en de taakverdeling tijdens het samenleven, maar is moeilijker objectiveerbaar. Om die reden wordt het waarschijnlijk ook veel minder opgeworpen dan de beschikbaarheid. Waar de beschikbaarheid in 2013 in 28 % van de onderzochte zaken opgeworpen wordt⁷¹¹, wordt de betrokkenheid hier slechts in 7 % van de zaken opgeworpen.⁷¹²

488. In 2005 werd het criterium minder vaak opgeworpen, slechts in 2 % van de zaken werd het opgeworpen.⁷¹³

489. In 2005 werd het criterium steeds weerhouden. In het merendeel van de zaken werd het weerhouden ten voordele van de regeling van verblijfsco-ouderschap⁷¹⁴, slechts in enkele zaken werd het weerhouden ten nadele van het verblijfsco-ouderschap.⁷¹⁵

Het feit het argument weerhouden was, zorgde niet noodzakelijk voor het gewenste gevolg. In bijna de helft van de zaken waarin de betrokkenheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder weerhouden werd in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap, sprak de rechter de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap toch niet uit.⁷¹⁶ Dit was meestal omdat de justitieassistent in het maatschappelijk verslag negatief geadviseerd had over het verblijfsco-ouderschap⁷¹⁷ of de magistraat de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder onvoldoende beschikbaar achtte.⁷¹⁸

---

⁷¹¹ In 303 van de 1069 zaken wordt de beschikbaarheid opgeworpen, *i.e.* in 28,34 % van de zaken.

⁷¹² In 78 van de 1069 zaken wordt de betrokkenheid als argument in overweging genomen, *i.e.* in 7,30 % van de zaken.

⁷¹³ In 16 van de 644 zaken wordt het criterium opgeworpen, *i.e.* in 2,48 % van de zaken.

⁷¹⁴ Brussel (jeugdtk.) 25 februari 2005, 2004/JR/178; Antwerpen (jeugdtk.) 3 maart 2005, 2004/JR/154; Antwerpen (3^e ter k.) 16 maart 2005, 2003/RK/40; Brussel (jeugdtk.) 18 maart 2005, 2004/JR/220; Brussel (3^e k.) 14 juni 2005, 2004/JR/24; Antwerpen (3^e ter k.) 25 oktober 2005, 2004/RK/196; Antwerpen (8^e k.) 16 november 2005, 2005/RK/97; KG Antwerpen 15 april 2005, 02-979-C; KG Leuven 9 mei 2005, 04/0374/C en 04/0375/C; KG Antwerpen 29 juli 2005, 04-529-C; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 12 april 2005, ARVJ 2162; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 4305; Jeugdrb. Veurne (14^e k.) 16 december 2005, 05/083/B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 20 december 2005, ARVJ 2206.

⁷¹⁵ Brussel (jeugdtk.) 3 maart 2005, 2004/JR/84; Jeugdrb. Hasselt 10 januari 2005, 03.1932.B.

⁷¹⁶ In 6 van de 14 zaken waarin de rechter de betrokkenheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder weerhield als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap, *i.e.* in 42,86 % van deze zaken, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch niet toegekend.

⁷¹⁷ Antwerpen (3^e ter k.) 16 maart 2005, 2003/RK/40; Brussel (jeugdtk.) 18 maart 2005, 2004/JR/220; Antwerpen (3^e ter k.) 25 oktober 2005, 2004/RK/196; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 4305.

⁷¹⁸ Brussel (jeugdtk.) 25 februari 2005, 2004/JR/178; Brussel (jeugdtk.) 18 maart 2005, 2004/JR/220; Brussel (3^e k. – nl.) 14 juni 2005, 2004/KR/24; Antwerpen (3^e ter k.) 25 oktober 2005, 2004/RK/196.

490. In 2013 werd het criterium veel vaker opgeworpen dan in 2005 (*supra* nr. 487), maar werd het niet steeds weerhouden. In 85 % van de zaken⁷¹⁹ werd het weerhouden⁷²⁰, in 15 % van de zaken⁷²¹ werd het niet weerhouden.⁷²²

491. Ook hier wil het weerhouden van het criterium niet zeggen dat er automatisch het gewenste gevolg aan het verzoek om verblijfsco-ouderschap gegeven wordt. Ingeval het criterium in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap weerhouden wordt, is het nog steeds mogelijk dat het verzoek afgewezen wordt. In 14 % van de zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet toegekend, ook al werd een positieve betrokkenheid van de verzoekende ouder weerhouden als criterium ten voordele van het verblijfsco-ouderschap.⁷²³

---

⁷¹⁹ In 66 van de 78 zaken wordt de betrokkenheid als argument weerhouden, *i.e.* in 84,62 % van de zaken.

⁷²⁰ Brussel (31° k.) 18 juni 2013, 2012/JR/195; Brussel (33° k.) 27 juni 2013, 2012/JR/12; Gent (15° k.) 20 november 2013, 2013/JR/179; KG Tongeren 21 januari 2013, 11/267/C; KG Leuven 7 maart 2013, 12/464/C; KG Tongeren 18 maart 2013, 12/333/C; KG Turnhout 18 maart 2013, 13/6/C; KG Tongeren 25 maart 2013, 13/30/C; KG Hasselt 2 mei 2013, 12/287/C; KG Hasselt 7 mei 2013, 12/316/C; KG Hasselt 30 mei 2013, 13/41/C; KG Hasselt 6 juni 2013, 13/160/C; KG Leuven 15 juli 2013, 13/195/C; KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C (in de berekening is deze uitspraak twee maal opgenomen, omwille van een verschillende regeling voor twee kinderen: voor het ene kind wordt het verzoek van vader om verblijfsco-ouderschap toegekend, voor het andere kind niet); KG Turnhout 5 september 2013, 13/275/C; KG Turnhout 3 oktober 2013, 13/16/C; KG Turnhout 14 oktober 2013, 12/413/C; KG Brugge 23 oktober 2013, 13/310/C; KG Hasselt 14 november 2013, 13/30/C; KG Tongeren 2 december 2013, 13/237/C; Jeugdrb. Mechelen 7 januari 2013, 5174.B.2012/16; Jeugdrb. Kortrijk 15 januari 2013, 12/243/B; Jeugdrb. Kortrijk 22 januari 2013, 12/775/B; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 24 januari 2013, 11.929.B; Jeugdrb. Kortrijk 29 januari 2013, 12/514/B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 31 januari 2013, 158.B.2011; Jeugdrb. Leuven 12 februari 2013, 200.B.2011/14; Jeugdrb. Kortrijk 19 februari 2013, 12/777/B; Jeugdrb. Tongeren 21 februari 2013, 11/349/B; Jeugdrb. Tongeren 6 maart 2013, 2011/B/319; Jeugdrb. Tongeren 7 maart 2013, 11/1129/B; Jeugdrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/251/B; Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Tongeren 27 maart 2013, 11/1144/B; Jeugdrb. Antwerpen 8 april 2013, JR 7067; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 293.B.2010/14; Jeugdrb. Mechelen 16 april 2013, 5425.B.2012/16; Jeugdrb. Tongeren 17 april 2013, 2009/B/801; Jeugdrb. Brussel (135° k.) 23 april 2013, 231/2010/21; Jeugdrb. Kortrijk 24 april 2013, 11/419/B; Jeugdrb. Tongeren 24 april 2013, 10/962/B; Jeugdrb. Tongeren 2 mei 2013, 2012/B/364; Jeugdrb. Kortrijk 7 mei 2013, 1325.B.2010/B; Jeugdrb. Kortrijk 7 mei 2013, 948.B.2011/B; Jeugdrb. Kortrijk 14 mei 2013, 12/1090/B; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5363.B.2012/14; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 16 mei 2013, 133.B.2013; Jeugdrb. Gent (26° k.) 28 mei 2013, 120.B.2012; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 319.B.2011/14 (in de berekening is deze uitspraak twee maal opgenomen, omwille van een verschillende regeling voor twee kinderen; voor het ene kind wordt het verzoek van moeder om verblijfsco-ouderschap toegekend, voor het andere kind niet); Jeugdrb. Antwerpen 3 juni 2013, JR 12914; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 5 juni 2013, 12/491/B; Jeugdrb. Tongeren 5 juni 2013, 11/456/B; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 569.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 585.B.2012/21; Jeugdrb. Turnhout (bijk.k.) 7 juni 2013, 426.B.2013; Jeugdrb. Tongeren 19 juni 2013, 2012/B/170; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 19 juni 2013, 276.B.2013; Jeugdrb. Tongeren 27 juni 2013, 2011/B/452; Jeugdrb. Antwerpen 28 juni 2013, JR 12796; Jeugdrb. Mechelen 3 juli 2013, 5629.B.2013/16; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 5 september 2013, 91.B.2013; Jeugdrb. Mechelen 7 oktober 2013, 5618.B.2012/16; Jeugdrb. Tongeren 23 oktober 2013, 13/370/B; Jeugdrb. Tongeren 13 november 2013, 2012/B/928.

⁷²¹ In 12 van de 78 zaken wordt de betrokkenheid niet als argument weerhouden, *i.e.* in 15,38 % van de zaken

⁷²² KG Antwerpen 10 juni 2013, 13/127/C; Jeugdrb. Ieper 8 januari 2013, 06/449/B; Jeugdrb. Mechelen 8 januari 2013, 5147.B.2011/14; Jeugdrb. Tongeren 16 januari 2013, 12/308/B; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 31 januari 2013, 11.664.B; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/648/B; Jeugdrb. Ieper 8 maart 2013, 12/231/B; Jeugdrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/961/B; Jeugdrb. Kortrijk 11 juni 2013, 12/1185/B; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 18 juni 2013, 1939/2012/136; Jeugdrb. Gent (26° k.) 14 augustus 2013, 656.B.2011; Jeugdrb. Mechelen 20 november 2013, 5636.B.2013/14.

⁷²³ In 11 van de 78 zaken, *i.e.* in 14,10 % van de zaken, werd de betrokkenheid van de verzoekende ouder weerhouden als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap, maar werd het verzoek toch afgewezen.

In de meeste van deze zaken was het een negatief advies van de justitieassistent in het maatschappelijk verslag dat ervoor zorgde dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap ondanks de positieve betrokkenheid van de verzoekende ouder afgewezen werd.⁷²⁴ Ook tegen de jonge leeftijd van het kind kon deze positieve betrokkenheid niet opboksen. Een (volgens de magistraat te) jonge leeftijd van het kind zorgde ervoor dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de betrokken ouder afgewezen werd.⁷²⁵ In een alleenstaand geval was het enkel het belang van het kind⁷²⁶ of de continuïteit van de bestaande regeling⁷²⁷ dat de betrokkenheid opzij schoof.

492. Ook wanneer het criterium in het nadeel van de verblijfsregeling weerhouden wordt, kan het verblijfsco-ouderschap nog steeds uitgesproken worden. In een uitspraak van de jeugdrechtbank te Tongeren was dit het geval. De magistraat had twijfels bij de betrokkenheid van de vader die het verzoek om verblijfsco-ouderschap had ingesteld, maar een positief advies van de justitieassistent in het maatschappelijk onderzoek en het feit dat het kind zich tijdens zijn gesprek met de jeugdrechter positief geuit had tegenover de verzochte regeling zorgden ervoor dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend werd.⁷²⁸

Hoewel het criterium dus in 85 % van de zaken weerhouden werd (*supra* nr. 490), gaf het slechts in 69 % van de zaken het gewenste gevolg. In 41 % van de zaken⁷²⁹ zorgde een positieve betrokkenheid van de verzoekende ouder (minstens mee) voor de uitspraak van de regeling van verblijfsco-ouderschap⁷³⁰, in 28 % van de zaken⁷³¹ zorgde een weerhouden tekort

---

⁷²⁴ Gent (15^e k.) 20 november 2013, 2013/JR/179; KG Hasselt 2 mei 2013, 12/287/C; KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C; Jeugdrb. Tongeren 21 februari 2013, 11/349/B; Jeugdrb. Tongeren 7 maart 2013, 11/1129/B; Jeugdrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/251/B; Jeugdrb. Kortrijk 7 mei 2013, 1325.B.2010/B.

⁷²⁵ Gent (15^e k.) 20 november 2013, 2013/JR/179 (3 jaar); KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C; KG Tongeren 2 december 2013, 13/237/C; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 7 juni 2013, 426.B.2013.

⁷²⁶ Jeugdrb. Kortrijk 15 januari 2013, 12/243/B.

⁷²⁷ KG Leuven 7 maart 2013, 12/464/C.

⁷²⁸ Jeugdrb. Tongeren 27 juni 2013, 2011/B/452.

⁷²⁹ In 32 van de 78 zaken, *i.e.* in 41,03 % van de zaken, zorgde een weerhouden positieve betrokkenheid van de verzoekende ouder er (minstens mee) voor dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend werd.

⁷³⁰ Brussel (31^e k.) 18 juni 2013, 2012/JR/195; KG Tongeren 21 januari 2013, 11/267/C; KG Tongeren 18 maart 2013, 12/333/C; KG Turnhout 18 maart 2013, 13/6/C; KG Tongeren 25 maart 2013, 13/30/C; KG Hasselt 7 mei 2013, 12/316/C; KG Leuven 15 juli 2013, 13/195/C; KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C; KG Turnhout 5 september 2013, 13/275/C; KG Turnhout 3 oktober 2013, 13/16/C; KG Turnhout 14 oktober 2013, 12/413/C; Jeugdrb. Mechelen 7 januari 2013, 5174.B.2012/16; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 31 januari 2013, 158.B.2011; Jeugdrb. Tongeren 6 maart 2013, 2011/B/319; Jeugdrb. Antwerpen 8 april 2013, JR 7067; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 293.B.2010/14; Jeugdrb. Mechelen 16 april 2013, 5425.B.2012/16; Jeugdrb. Tongeren 17 april 2013, 2009/B/801; Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 23 april 2013, 231/2010/21; Jeugdrb. Tongeren 24 april 2013, 10/962/B; Jeugdrb. Tongeren 2 mei 2013, 2012/B/364; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5363.B.2012/14; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 28 mei 2013, 120.B.2012; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 319.B.2011/14; Jeugdrb. Antwerpen 3 juni 2013, JR 12914; Jeugdrb. Tongeren 5 juni 2013, 11/456/B; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 569.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 585.B.2012/21; Jeugdrb. Antwerpen 28 juni 2013, JR 12796; Jeugdrb. Mechelen 3 juli 2013, 5629.B.2013/16; Jeugdrb. Mechelen 7 oktober 2013, 5618.B.2012/16; Jeugdrb. Tongeren 13 november 2013, 2012/B/928.

⁷³¹ In 22 van de 78 zaken, *i.e.* in 28,21 % van de zaken, zorgde een weerhouden tekort aan betrokkenheid van de verzoekende ouder er (minstens mee) voor dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen werd.

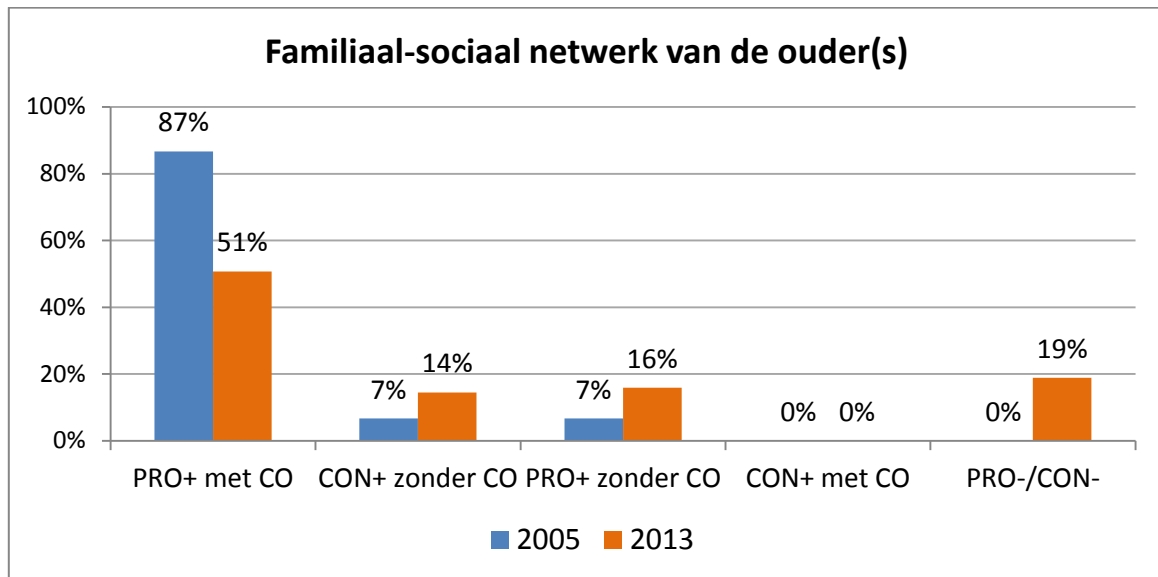
aan betrokkenheid in hoofde van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder (minstens mee) voor afwijzing van zijn verzoek.⁷³²

---

⁷³² Brussel (33° k.) 27 juni 2013, 2012/JR/12; KG Hasselt 30 mei 2013, 13/41/C; KG Hasselt 6 juni 2013, 13/160/C; KG Hasselt 14 november 2013, 13/30/C; Jeugdrb. Kortrijk 22 januari 2013, 12/775/B; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 24 januari 2013, 11.929.B; Jeugdrb. Kortrijk 29 januari 2013, 12/514/B; Jeugdrb. Leuven 12 februari 2013, 200.B.2011/14; Jeugdrb. Kortrijk 19 februari 2013, 12/777/B; Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Tongeren 27 maart 2013, 11/1144/B; Jeugdrb. Kortrijk 24 april 2013, 11/419/B; Jeugdrb. Kortrijk 7 mei 2013, 948.B.2011/B; Jeugdrb. Kortrijk 14 mei 2013, 12/1090/B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 16 mei 2013, 133.B.2013; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 319.B.2011/14; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 5 juni 2013, 12/491/B; Jeugdrb. Tongeren 19 juni 2013, 2012/B/170; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 19 juni 2013, 276.B.2013; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 5 september 2013, 91.B.2013; Jeugdrb. Tongeren 23 oktober 2013, 13/370/B.

11. Het familiaal of sociaal netwerk van de ouders voor opvang van het kind

GRAFIEK 25

2005 $n = 15$

2013 $n = 69$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van zijn goede familiaal en/of sociaal netwerk aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van zijn goede familiaal en/of sociaal netwerk aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de afwezigheid van een familiaal en/of sociaal netwerk bij de verzoekende ouder, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de afwezigheid van een familiaal en/of sociaal netwerk bij de verzoekende ouder, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.

493. De aanwezigheid van een sterk familiaal en sociaal netwerk bij de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder kan door de rechter als pluspunt in overweging genomen worden bij een verzoek om verblijfsco-ouderschap. Omgekeerd geldt dit ook. De rechtbank kan oordelen dat een ouder die “alleen op de wereld staat” en geen of een uiterst beperkt familiaal of sociaal netwerk heeft niet in staat geacht worden te leven in een regeling van verblijfsco-ouderschap.

494. Waar het argument in 2005 nog niet zo vaak in overweging genomen werd, kwam het in 2013 veel vaker voor.

495. Bij de onderzochte uitspraken van 2013 werd het familiaal en sociaal netwerk van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder in meer dan 6 % van de uitspraken in overweging genomen.⁷³³

Het familiaal en sociaal netwerk van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder wordt meestal door de verzoeker zelf als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap opgeworpen. In 80 % van de zaken⁷³⁴ in 2013 waarin het argument werd opgeworpen ziet de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder zijn sterk sociaal-familiaal netwerk als een pluspunt voor het dragen van door hem verzochte de regeling, in 20 % van de zaken⁷³⁵ ziet de zich tegen verblijfsco-ouderschap verwerende ouder het *gebrek* aan sociaal-familiaal netwerk van de verzoeker als een argument tegen het verblijfsco-ouderschap.

496. Indien de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder kan steunen op een sterk familiaal-sociaal netwerk, kende de rechter in 2013 in meer dan 75 % van de zaken het verzoek om verblijfsco-ouderschap toe.⁷³⁶ In de overige kleine 25 % van de zaken⁷³⁷, was er

---

⁷³³ Het criterium werd in 69 van de 1069 zaken opgeworpen, *i.e.* in 6,45 % van de zaken.

⁷³⁴ In 55 van de 69 zaken werd het sterk familiaal-sociaal netwerk opgeworpen door de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder, *i.e.* in 79,71 % van de gevallen.

⁷³⁵ In 14 van de 69 zaken werd (de afwezigheid van) een sterk familiaal-sociaal netwerk bij de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder opgeworpen door de zich tegen verblijfsco-ouderschap verwerende ouder, *i.e.* in 20,29 % van de gevallen.

⁷³⁶ In 46 zaken werd het sterke familiaal-sociaal netwerk van de verzoeker weerhouden als argument in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap. Binnen deze 46 zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap vervolgens in 35 zaken toegekend, *i.e.* in 76,09 % van de zaken. Antwerpen (3^e k.) 8 januari 2013, 2011/RK/337; Antwerpen (16^e bis k.) 9 januari 2013, 2012/JR/172; Antwerpen (16^e bis k.) 11 februari 2013, 2012/JR/195; Antwerpen (16^e bis k.) 25 maart 2013, 2012/JR/266; Gent (11^e ter k.) 25 april 2013, 2012/RK/162; Antwerpen (16^e bis k.) 2 mei 2013, 2012/JR/307; Antwerpen (3^e k.) 15 juli 2013, 2013/RK/172; Antwerpen (3^e k.) 12 augustus 2013, 2013/RK/202; KG Leuven 7 januari 2013, 12/416/C; KG Tongeren 21 januari 2013, 11/267/C; KG Tongeren 28 januari 2013, 12/251/C; KG Antwerpen 11 februari 2013, 12/803/C; KG Turnhout 18 maart 2013, 13/6/C; KG Kortrijk 8 mei 2013, 12/97/C; KG Antwerpen 16 mei 2013, 13/113/C; KG Hasselt 27 juni 2013, 13/190/C; KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C; KG Kortrijk 25 september 2013, 13/94/C; KG Brugge 23 oktober 2013, 13/286/C; KG Mechelen 28 oktober 2013, 13/93/C; KG Hasselt 31 oktober 2013, 13/183/C; Jeugdrb. Mechelen 7 januari 2013, 5174.B.2012/16; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 11 januari 2013, 11/316/B; Jeugdrb. Brugge 28 maart 2013, 303.B.2012/20; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 12/1281/B; Jeugdrb. Antwerpen 29 maart 2013, JR 12738; Jeugdrb. Antwerpen 31 mei 2013, JR 12838; Jeugdrb. Turnhout (bijk.k.) 31 mei 2013, 1643.B.2012; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 585.B.2012/21; Jeugdrb. Antwerpen 24 juni 2013, JR 11849; Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 11 juli 2013, 19/2013/135; Jeugdrb. Mechelen 17 juli 2013,

(bijna) steeds een argument of criterium dat tegen het verblijfsco-ouderschap sprak en waarvan de magistraat de impact groter achtte. De magistraten hechtten meer belang aan het gebrek aan comfort in huisvesting dat de verzoekende ouder het kind te bieden had⁷³⁸, het verslag van politieel⁷³⁹, maatschappelijk⁷⁴⁰ of psychologisch⁷⁴¹ onderzoek, de jonge leeftijd van het kind⁷⁴², de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders⁷⁴³, de continuïteit van de geldende regeling⁷⁴⁴ en de beschikbaarheid van de ouder zelf⁷⁴⁵. Indien één of enkele van deze argumenten de regeling van verblijfsco-ouderschap tegenspraken, werd het verzoek afgewezen ondanks het goede familiaal-sociaal netwerk dat de verzoekende ouder omkaderde.

In de zaken waarin het gebrek aan familiaal-sociaal netwerk in hoofde van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder opgeroepen werd door de ouder die zich tegen verblijfsco-ouderschap verweerde, had de magistraat in meer dan 70 % van de zaken⁷⁴⁶ oor voor dit verweer en wees het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden af.

497. In 2005 kwam het argument veel minder vaak voor. Het familiaal-sociaal netwerk werd slechts in een goede 2 % van de onderzochte zaken als criterium aan bod.⁷⁴⁷

Ook in 2005 was het meestal de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder die zijn eigen familiaal en sociaal netwerk opwierp als argument ter ondersteuning van zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap. In 93 % van de zaken⁷⁴⁸ in 2005 waarin het argument werd opgeworpen zag de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder zijn sterk sociaal-familiaal

---

4380.B.2009/14; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 2 oktober 2013, 545-B-2013; Jeugdrb. Tongeren 6 november 2013, 11/909/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 4 december 2013, 1409.B.2012.

⁷³⁷ In 46 zaken werd het sterke familiaal-sociaal netwerk van de verzoeker weerhouden als argument in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap. Binnen deze 46 zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap vervolgens in 11 zaken niet toegekend, *i.e.* in 23,91 % van deze zaken. KG Hasselt 6 juni 2013, 12/499/C; KG Antwerpen 12 juni 2013, 13/268/C; KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C; KG Hasselt 3 oktober 2013, 13/307/C ; KG Hasselt 10 oktober 2013, 13/131/C; KG Hasselt 17 oktober 2013, 13/369/C; KG Leuven 28 november 2013, 12/410/C; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 8 februari 2013, 12/368/B; Jeugdrb. Turnhout (bijk.k.) 7 juni 2013, 426.B.2013.

⁷³⁸ KG Antwerpen 12 juni 2013, 13/268/C; KG Hasselt 10 oktober 2013, 13/131/C.

⁷³⁹ KG Hasselt 3 oktober 2013, 13/297/C; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21.

⁷⁴⁰ KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C.

⁷⁴¹ KG Hasselt 6 juni 2013, 12/499/C.

⁷⁴² KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C (1,5 jaar); KG Hasselt 10 oktober 2013, 13/131/C (1, 3 en 6 jaar); Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21 (2 jaar); Jeugdrb. Turnhout (bijk.k.) 7 juni 2013, 426.B.2013 (1 en 4 jaar).

⁷⁴³ KG Hasselt 10 oktober 2013, 13/131/C.

⁷⁴⁴ KG Leuven 28 november 2013, 12/410/C; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 8 februari 2013, 12/368/B.

⁷⁴⁵ KG Hasselt 10 oktober 2013, 13/131/C; KG Hasselt 17 oktober 2013, 13/369/C.

⁷⁴⁶ In 14 zaken werd de afwezigheid van enig familiaal of sociaal netwerk opgeworpen als contra-argument. In 10 van deze zaken werd het argument weerhouden en het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden afgewezen, *i.e.* in 71,43 % van de zaken. Brussel (3^e k. NL) 8 oktober 2013, 2013/KR/18; KG Hasselt 14 november 2013, 13/398/C; Jeugdrb. Kortrijk 19 februari 2013, 12/777/B; Jeugdrb. Tongeren 21 februari 2013, 11/349/B; Jeugdrb. Turnhout (bijk.k.) 8 maart 2013, 1750.B.2012; Jeugdrb. Kortrijk 4 juni 2013, 13/375/B; Jeugdrb. Kortrijk 8 juli 2013, 12/717/B; Jeugdrb. Ieper 16 augustus 2013, 13/190/B; Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B; Jeugdrb. Tongeren 30 december 2013, 10/1074/B.

⁷⁴⁷ Het criterium werd in 15 van de 644 zaken opgeworpen, *i.e.* in 2,33 % van de zaken.

⁷⁴⁸ In 14 van de 15 zaken werd het sterk familiaal-sociaal netwerk opgeworpen door de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder, *i.e.* in 93,33 % van de gevallen.

netwerk als een pluspunt voor het dragen van door hem verzochte de regeling, in 7 % van de zaken⁷⁴⁹ zag de zich tegen verblijfsco-ouderschap verwerende ouder het gebrek aan sociaal-familiaal netwerk van de verzoeker als een argument tegen het verblijfsco-ouderschap.

Indien de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder kon steunen op een sterk familiaal-sociaal netwerk, kende de rechter in bijna 93 % van de gevallen het verzoek om verblijfsco-ouderschap toe.⁷⁵⁰ In het enkele geval waarin het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd afgewezen ondanks het als positief weerhouden argument van sterk familiaal of sociaal netwerk van de verzoekende ouder, achtte de vrederechter het 2,5-jarig kind te jong voor de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap en de verzoekende ouder onvoldoende beschikbaar.⁷⁵¹ De steun van een sterk familiaal-sociaal netwerk is een pluspunt, maar de ouder zelf dient nog steeds de meest belangrijke rol te spelen, hij dient niet vervangen te worden door familie of vrienden.

498. In één zaak werd de afwezigheid van een familiaal-sociaal netwerk opgeworpen door de ouder die zich verweerde tegen een verzoek om verblijfsco-ouderschap. In dit enkele geval werd het argument het gewenste gevolg toegekend en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen. Een negatief advies van de justitieassistent samen met een beperkte beschikbaarheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder waren de argumenten die de voorzitter in kort geding in deze zaak mee overtuigden om het verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen.⁷⁵²

---

⁷⁴⁹ In 1 van de 15 zaken werd (de afwezigheid van) een sterk familiaal-sociaal netwerk bij de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder opgeworpen door de zich tegen verblijfsco-ouderschap verwerende ouder, *i.e.* in 6,67 % van de gevallen.

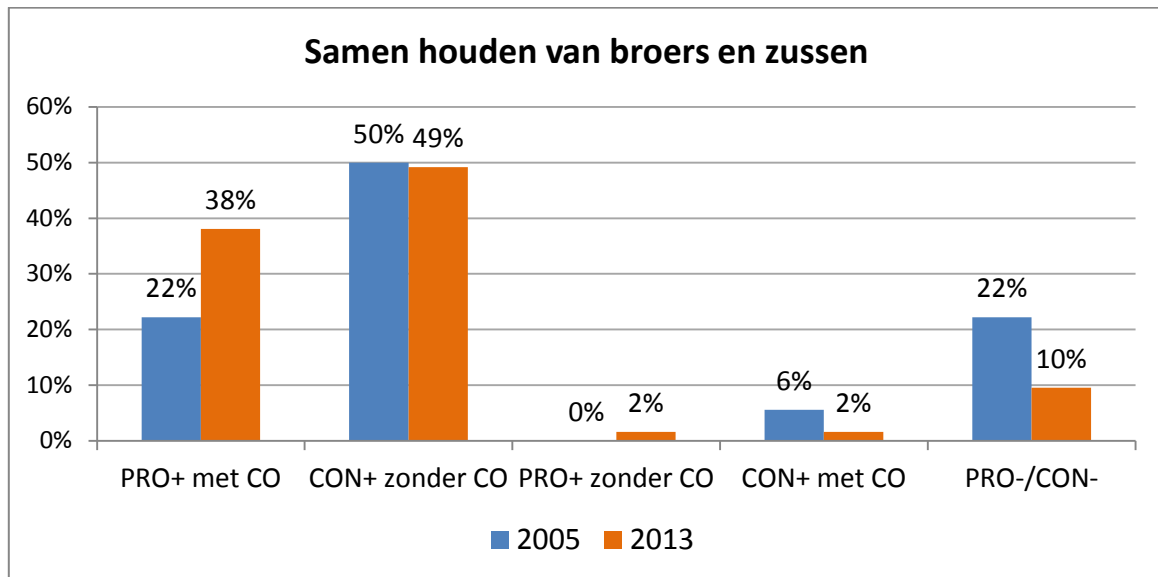
⁷⁵⁰ In 14 zaken werd het sterke familiaal-sociaal netwerk van de verzoeker weerhouden als argument in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap. Binnen deze 14 zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap vervolgens in 13 zaken toegekend, *i.e.* in 92,86 % van de zaken. Antwerpen (3^e bis k.) 23 februari 2005, 2003/RK/307; Antwerpen (Jeugd.) 3 maart 2005, 2004/JR/154; Antwerpen (Jeugd.) 17 maart 2005, 2004/JR/171; Antwerpen (Jeugd.) 17 maart 2005, 2004/JR/170; Antwerpen (Jeugd.) 23 juni 2005, 2004/JR/87; Brussel (Jeugd.) 5 december 2005, 2004/JR/132; KG Leuven 3 maart 2005, 04/285/C; KG Gent 17 maart 2005, 04/478/C; Jeugdrb. Brugge (4^e k.) 24 mei 2005, 80/05/4B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 26 mei 2005, 357.B.2004/19; Jeugdrb. Turnhout (vak.k.) 1 juli 2005, 05-10222-B; Jeugdrb. Leuven (JR 1 k.) 7 juli 2005, JR 5302; Vred. Brasschaat 30 augustus 2005, 05A03.

⁷⁵¹ Vred. Grimbergen 9 februari 2005, 04A439.

⁷⁵² KG Kortrijk 24 februari 2005, 04/297/C.

12. Het samen houden van broers en zussen

GRAFIEK 26

2005 $n = 18$

2013 $n = 63$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De rechter meent dat het verblijfsco-ouderschap aangewezen is, met het oog op het samenhouden van (half)broers en -zussen.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling aangewezen is, met het oog op het samenhouden van (half)broers en -zussen. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De rechter meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is, gezien de nood aan samenhouden van (half)broers en -zussen.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling niet aangewezen is, gezien de nood aan samenhouden van (half)broers en -zussen. De rechter weerhoudt het argument niet.

499. Ieder kind reageert op zijn eigen manier op de (echt)scheiding van zijn ouders. Binnen een gezin met meerdere kinderen kan een (echt)scheiding voor een verschillende dynamiek zorgen en kan het ene kind een voorkeur hebben voor een hoofdverblijf bij de ene ouder, terwijl het andere kind graag even veel tijd bij elk van beide ouders zou doorbrengen.

Ingeval de desiderata van de kinderen met het oog op de verblijfsregeling na (echt)scheiding van elkaar verschillen wordt de magistraat die dient te oordelen over de verblijfsregeling van de kinderen geconfronteerd met de vraag hoe belangrijk het samen houden van broers en zussen is.

Ook de aanwezigheid van een halfbroer of –zus kan een rol spelen. Een ouder die opnieuw mama of papa geworden is, kan opwerpen dat het belangrijk is dat het kind zijn halfbroer of –zus goed kent en er veel tijd mee doorbrengt. Om die reden vindt deze ouder het belangrijk dat het kind veel of zelfs het merendeel van de tijd bij hem doorbrengt.

500. In de onderzochte rechtspraak van 2013 werd dit criterium in 6 % van de zaken opgeworpen.⁷⁵³ Wanneer het criterium opgeworpen werd, werd het zeer vaak weerhouden. In 87 % van deze zaken zorgde het opgeworpen criterium (minstens mee) voor het beoogde gevolg.⁷⁵⁴ In 38 % van de zaken⁷⁵⁵ ging het om zaken waarin het samenhouden van de kinderen opgeworpen werd als reden voor het toekennen van de regeling van verblijfsco-ouderschap, in 49 % van de zaken⁷⁵⁶ ging het om zaken waarin het samenhouden van de kinderen opgeworpen werd als reden voor het afwijzen van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.

Wanneer het criterium weerhouden werd, werd het standpunt van de ouder die het criterium – pro of contra het verzoek om verblijfsco-ouderschap – opwierp, bijna steeds gevolgd.

Binnen de zaken waarin de magistraat meende dat de om (behoud van) verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder het samenhouden van de kinderen terecht opwierp, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap in 96 % van de zaken⁷⁵⁷ toegekend.⁷⁵⁸ Slechts in één zaak volgde de magistraat de ouder, maar wees het verzoek om (*in casu* behoud van) verblijfsco-ouderschap

---

⁷⁵³ Het criterium werd in 63 van de 1069 zaken opgeworpen, *i.e.* in 5,89 % van de gevallen.

⁷⁵⁴ In 55 van de 63 zaken, *i.e.* in 87,31 % van de zaken, zorgde het opwerpen van het criterium (minstens mee) voor het beoogde gevolg.

⁷⁵⁵ In 24 van de 63 zaken, *i.e.* in 38,10 % van de zaken, werd het samenhouden van de kinderen opgeworpen als reden om het verzoek om verblijfsco-ouderschap toe te staan en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden toegestaan.

⁷⁵⁶ In 31 van de 63 zaken, *i.e.* in 49,21 % van de zaken, werd het samenhouden van de kinderen opgeworpen als reden om het verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden afgewezen.

⁷⁵⁷ In 25 van de 26 zaken, *i.e.* in 96,15 % van de zaken, zorgde het als positief weerhouden criterium van samenhouden van broers en zussen voor een toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.

⁷⁵⁸ Antwerpen (16^e bis k.) 25 maart 2013, 2012/JR/266; Gent (11^e ter k.) 5 december 2013, 2013/RK/83; KG Brugge 9 januari 2013, 12/410/C; KG Dendermonde 28 januari 2013, 12/644/C; KG Leuven 4 maart 2013, 12/258/C; KG Dendermonde 18 maart 2013, 12/426/C; KG Veurne 5 juni 2013, 13/006/C; KG Leuven 15 juli 2013, 13/195/C; KG Brugge 11 september 2013, 13/203/C; KG Turnhout 26 september 2013, 13/257/C; KG Gent 4 december 2013, 13/508/C; Jeugdrb. Leuven 15 januari 2013, 182.B.2012/14; Jeugdrb. Antwerpen 31 januari 2013, JR 9096; Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 28 februari 2013, 583/2012/20B; Jeugdrb. Ieper 8 maart 2013, 12/231/B; Jeugdrb. Antwerpen 15 maart 2013, JR 11493; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 12/1281/B; Jeugdrb. Mechelen 6 mei 2013, 5372.B.2012/16; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 13 mei 2013, 1612/2012/136; Jeugdrb. Brugge 16 mei 2013, 638.B.2012/21; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 27 mei 2013, 537/2012/136; Jeugdrb. Antwerpen 29 mei 2013, JR 12703; Jeugdrb. Mechelen 3 juli 2013, 5082.B.2012/16; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 8 juli 2013, 255.B.2013/136.

toch af. *In casu* gold de regeling van verblijfsco-ouderschap, maar had de vader van de kinderen de jeugdrechter verzocht om afschaffing van de regeling. De moeder vroeg de rechter het verzoek van de vader af te wijzen en de regeling van verblijfsco-ouderschap te behouden. Hiervoor wierp ze onder andere het samenhouden van de kinderen met hun halfbroer en/of -zus op, die inmiddels bij de moeder in haar nieuwe gezin woonden. De jeugdrechter volgde de moeder in deze mening, maar een negatief politieel verslag in hoofde van de moeder zorgde samen met de mening van het door de jeugdrechter gehoorde kind voor het volgen van het verzoek van de vader en het afschaffen van de regeling van verblijfsco-ouderschap.⁷⁵⁹

Binnen de zaken waarin de magistratuur meende dat de om afwijzen of afschaffen van verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder het samenhouden van de kinderen terecht opwierp ten nadele van de regeling van verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek om het afschaffen of het afwijzen van het verblijfsco-ouderschap in 97 % van de zaken⁷⁶⁰ toegekend.⁷⁶¹ Ook hier volgde de magistratuur slechts in één zaak de ouder die meende dat het toekennen van het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet aangewezen was omwille van het samenhouden van broers en zussen, maar wees het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch toe. De kinderen leefden in die zaak in een meer “klassieke” verblijfsregeling en de vader had de jeugdrechter verzocht om een wijziging naar een regeling van verblijfsco-ouderschap. De moeder verweerde zich tegen dit verzoek door te zeggen dat het belangrijk was dat het kind zo veel als mogelijk samenleefde met zijn nieuwe halfbroertje en/of -zusje. De jeugdrechter volgde de moeder in haar overtuiging, maar kende het verzoek om de wijziging naar verblijfsco-ouderschap toch toe, zich hierbij steunende op het prioritair karakter van de regeling van verblijfsco-ouderschap en de betrokkenheid van de vader.⁷⁶²

501. In 2005 kwam dit criterium minder vaak voor. In een kleine 3 % van de zaken werd het in overweging genomen door de magistratuur die een verzoek om verblijfsco-ouderschap diende te onderzoeken.⁷⁶³

---

⁷⁵⁹ Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 31 mei 2013, 1241/2011/1/136.

⁷⁶⁰ In 31 van de 32 zaken, i.e. in 96,88 % van de zaken, zorgde het als negatief weerhouden criterium van samenhouden van broers en zussen voor een afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.

⁷⁶¹ Antwerpen (3^e k.) 5 februari 2013, 2011/RK/382; KG Leuven 3 januari 2013, 11/334/C; KG Antwerpen 6 februari 2013, 12/880/C; KG Kortrijk 29 maart 2013, 12/87/C; KG Antwerpen 10 april 2013, 12/1081/C; KG Gent 15 mei 2013, 12/279/C; KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C; KG Dendermonde 30 september 2013, 13/196/C; KG Ieper 3 oktober 2013, 13/12/C; KG Antwerpen 9 oktober 2013, 13/576/C; KG Brugge 23 oktober 2013, 13/310/C; KG Tongeren 4 november 2013, 13/243/C; KG Brussel (118^e k.) 29 november 2013, 2013/870/C; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 9 januari 2013, R.V. 460/2010/1; Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 14 januari 2013, 1152.B.2012/20; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/645/B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 406.B.2011/21; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 22 februari 2013, 1584.B.2012; Jeugdrb. Brugge 7 maart 2013, 93.B.2012/20; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 638.B.2011/21; Jeugdrb. Ieper 19 maart 2013, 12/459/B; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 13647/OR/B; Jeugdrb. Kortrijk 14 mei 2013, 12/1090/B; Jeugdrb. Brugge 16 mei 2013, 395.B.2011/21; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 384.B.2011/14; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 7 juni 2013, 426.B.2013; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 19 juni 2013, 12/1920/B; Jeugdrb. Brussel (135^e k.) 20 juni 2013, 1977/2011/135; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 1 augustus 2013, 1141/2012/1/136; Jeugdrb. Ieper 10 december 2013, 13/51/B; Jeugdrb. Tongeren 18 december 2013, 2013/B/452.

⁷⁶² Jeugdrb. Antwerpen 3 juni 2013, JR 12914.

⁷⁶³ In 18 van de 644 zaken werd dit criterium mee in overweging genomen, i.e. in 2,80 % van de zaken.

Wanneer het criterium weerhouden werd, kreeg het – op één zaak na – steeds het gevolg dat de ouder die het opwierp ermee beoogd had. Wanneer het weerhouden werd ten voordele van het verblijfsco-ouderschap, werd de regeling van verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden toegekend⁷⁶⁴, wanneer het weerhouden werd ten nadele van het verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden verworpen.⁷⁶⁵ In de ene zaak waarin de jeugdrechter erkende dat het samenhouden van broers en zussen belangrijk was en een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap om die reden aangewezen was, doch het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch afwees, was dit omwille van het feit dat er volgens de magistraat een gebrek aan gewijzigde omstandigheden was.⁷⁶⁶

Het hof van beroep te Gent weerhield het argument niet. De jeugdrechtbank had het verzoek van de vader om een regeling van verblijfsco-ouderschap afgewezen en de vader had tegen dit vonnis hoger beroep aangetekend. In een poging om het hof te overtuigen om over te gaan tot afwijzing van het hoger beroep van de vader, had de moeder opgeworpen dat het voor de kinderen belangrijk was het merendeel van de tijd door te brengen in haar gezin, waar hun halfbroertjes leefden. Het hof antwoordde hierop door te zeggen dat de ouders voorrang hebben op de halfbroertjes, het zijn immers niet de halfbroertjes die de kinderen opvoeden. Het hoger beroep van de vader werd toegekend en de regeling van verblijfsco-ouderschap uitgesproken.⁷⁶⁷

---

⁷⁶⁴ Antwerpen (3^e k.) 22 juni 2005, 2004/RK/244; KG Brussel 25 januari 2005, 03/636/C; KG Dendermonde 4 april 2005, 01/282/C; KG Brugge 19 oktober 2005, 05/093/C.

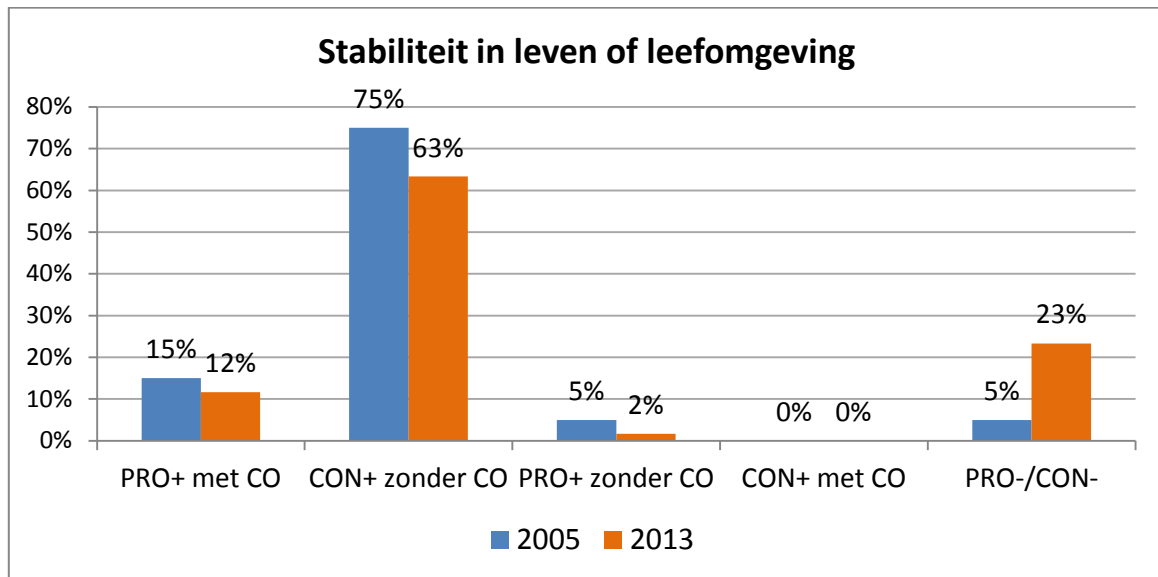
⁷⁶⁵ KG Brugge 26 januari 2005, 02/485/C; KG Brugge 9 februari 2005, 04/589/C; KG Brugge 11 mei 2005, 05/145/C; KG Brussel 9 juni 2005, 2002/830/C; KG Turnhout 30 juni 2005, C/269/02; KG Kortrijk 29 september 2005, 05/182/C; KG Antwerpen 26 oktober 2005, 99-451-C; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 455/2004; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 7 juli 2005, JR 3781.

⁷⁶⁶ Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 4 februari 2005, 04/299/B.

⁷⁶⁷ Gent (15^e k.) 24 oktober 2005, 2005/JR/35.

13. De stabiliteit in het leven of de leefomgeving van de ouders

GRAFIEK 27

2005 $n = 20$

2013 $n = 60$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De rechter weerhoudt de stabiliteit van leefomgeving of leven in hoofde van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat de het verblijfsco-ouderschap aangewezen is, gezien de stabiliteit van leefomgeving of leven in zijnen hoofde. De rechter weerhoudt het argument niet, hij ziet geen argument in de stabiliteit van leefomgeving of leven in hoofde van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder om het verblijfsco-ouderschap toe te kennen.
- CON+ : De rechter meent dat het gebrek aan stabiliteit van leefomgeving of leven in hoofde van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder er voor zorgt dat de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het gebrek aan stabiliteit van leefomgeving of leven in hoofde van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder er voor zorgt dat de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.

502. Indien een kind gedurende lange(re) periodes bij een ouder verblijft, is het belangrijk dat deze ouder een vaste woonplaats heeft en niet al te vaak van leefomgeving wisselt. Dit laatste kan een stresserende en verwarrende impact op het kind hebben.

De stabiliteit van de leefomgeving of het leven van een ouder is belangrijk. Hoewel het criterium in 2013 slechts in 6 % van de onderzochte zaken in overweging werd genomen⁷⁶⁸, zorgde het in 75 % van deze zaken voor het betrachte gevolg. In 12 % van de zaken⁷⁶⁹ wierp de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder de stabiliteit van zijn leefomgeving of leven op als argument om zijn verzoek kracht bij te zetten. Minstens mede om die reden werd het verzoek toegekend en sprak de magistraat de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap vervolgens uit.⁷⁷⁰ In 63 % van de zaken⁷⁷¹ werd het gebrek aan stabiliteit in de leefomgeving of het leven van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder opgeworpen door de ouder die zich tegen het verzoek verweerde en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden afgewezen.⁷⁷²

503. Wanneer het argument weerhouden werd, zorgde het in de onderzochte rechtspraak van 2013 (quasi) steeds voor het gewenste gevolg. Slechts in één zaak wees het hof te Antwerpen het verzoek om verblijfsco-ouderschap af, ondanks het feit dat de stabiliteit van het leven van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder weerhouden was als argument in het voordeel van verblijfsco-ouderschap.⁷⁷³ In deze zaak was het kind gehoord en had het zich tegen het verblijfsco-ouderschap uitgesproken. Bovendien was de verstandhouding tussen de

---

⁷⁶⁸ Het criterium werd in 60 van de 1069 zaken opgeworpen, *i.e.* in 5,61 % van de zaken.

⁷⁶⁹ In 7 van van 60 zaken, *i.e.* in 11,67 % van deze zaken, werd het criterium in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap opgeworpen en werd de regeling van verblijfsco-ouderschap uitgesproken.

⁷⁷⁰ Antwerpen (16^e bis k.) 4 maart 2013, 2012/JR/218; Antwerpen (16^e bis k.) 2 december 2013, 2013/JR/82; Jeugdrb. Kortrijk 19 maart 2013, 14302/OR/B; Jeugdrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/961/B; Jeugdrb. Dendermonde (24^e k.) 25 april 2013, 12/517/B; Jeugdrb. Antwerpen 31 mei 2013, JR 12838; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 13/10/B.

⁷⁷¹ In 38 van van 60 zaken, *i.e.* in 63,33 % van deze zaken, werd het criterium in het nadeel van het verblijfsco-ouderschap opgeworpen en werd de regeling van verblijfsco-ouderschap afgewezen.

⁷⁷² Gent (11^e ter k.) 3 januari 2013, 2011/RK/307; Brussel (3^e k.) 11 juni 2013, 2012/KR/142; Gent (15 k.) 18 september 2013, 2012/RK/225; Antwerpen (16^e bis k.) 16 oktober 2013, 2013/JR/19; KG Hasselt 24 januari 2013, 12/523/C en 12/587/C; KG Mechelen 4 februari 2013, 2013/5/C; KG Dendermonde 6 maart 2013, 13/63/C; KG Hasselt 7 maart 2013, 12/572/C; KG Mechelen 22 april 2013, 13/38/C; KG Kortrijk 30 mei 2013, 13/44/C; KG Mechelen 28 oktober 2013, 13/236/C; Jeugdrb. Kortrijk 8 januari 2013, 14728/UOG/A; Jeugdrb. Mechelen 14 januari 2013, 5411; Jeugdrb. Leuven 15 januari 2013, 66.B.2012/14; Jeugdrb. Leuven 16 januari 2013, 4.B.2012/14; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 24 januari 2013, 11.929.B; Jeugdrb. Leuven 29 januari 2013, 178.B.2012/14; Jeugdrb. Leuven 29 januari 2013, 273.B.2012/14; Jeugdrb. Tongeren 21 februari 2013, 11/349/B; Jeugdrb. Mechelen 5 maart 2013, 5580.B.2012/15; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 18 maart 2013, 10/1613/B; Jeugdrb. Kortrijk 16 april 2013, 14328/OR/B; Jeugdrb. Brugge 18 april 2013, 19.B.2012/20; Jeugdrb. Kortrijk 23 april 2013, 12/1010/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 13 mei 2013, 10/2361/B; Jeugdrb. Mechelen 27 mei 2013, 5221.B.2012/14; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 5 juni 2013, 11/2225/B; Jeugdrb. Mechelen 11 juni 2013, 5564.B.2012/14; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/503/B; Jeugdrb. Antwerpen 24 juni 2013, JR 11334; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15; Jeugdrb. Ieper 25 juni 2013, 13/75/B; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 4 juli 2013, 11/342/B; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 5 juli 2013, 140/2013/136; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 5 juli 2013, 1941/2012/136; Jeugdrb. Tongeren 23 oktober 2013, 13/370/B; Jeugdrb. Tongeren 30 december 2013, 10/1074/B; Vred. Heist op den Berg 3 december 2013, 13A1045.

⁷⁷³ Antwerpen (16^e bis k.) 28 januari 2013, 2012/JR/180.

ouders slecht en was de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder onvoldoende beschikbaar.

Wanneer het leven of de leefomgeving van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder onvoldoende stabiel geacht werd, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap *steeds* afgewezen.

504. In 2005 was het criterium nog niet zo gekend. In amper 3 % van de zaken werd het opgeworpen en diende de magistraat er over te oordelen.⁷⁷⁴

Het criterium werd meestal weerhouden en kreeg het beoogde gevolg. In 90 % van de zaken waarin het opgeworpen werd, werd de stabiliteit of het gebrek aan stabiliteit weerhouden én zorgde het voor het beoogde gevolg.⁷⁷⁵ In zaken waarin de stabiliteit in het leven van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder opgeworpen werd als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend.⁷⁷⁶ In zaken waarin het gebrek aan stabiliteit opgeworpen werd als argument om het verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen, werd het verzoek afgewezen.⁷⁷⁷ Slechts in één zaak werd de stabiliteit in het leven van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder weerhouden als argument ten voordele van de regeling van verblijfsco-ouderschap, maar werd het verzoek toch afgewezen. In deze zaak achtte de magistraat de regeling van verblijfsco-ouderschap niet in het belang van het kind, omwille van de te verre afstand tussen de woonplaatsen van de ouders.⁷⁷⁸

---

⁷⁷⁴ In 20 van de 644 zaken, *i.e.* in 3,11 % van de zaken, diende de rechter te oordelen over dit criterium.

⁷⁷⁵ In 18 van de 20 zaken waarin de stabiliteit of het gebrek aan stabiliteit in het leven van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder wordt opgeworpen, *i.e.* in 90 % van deze zaken, wordt het beoogde gevolg ermee verwezenlijkt.

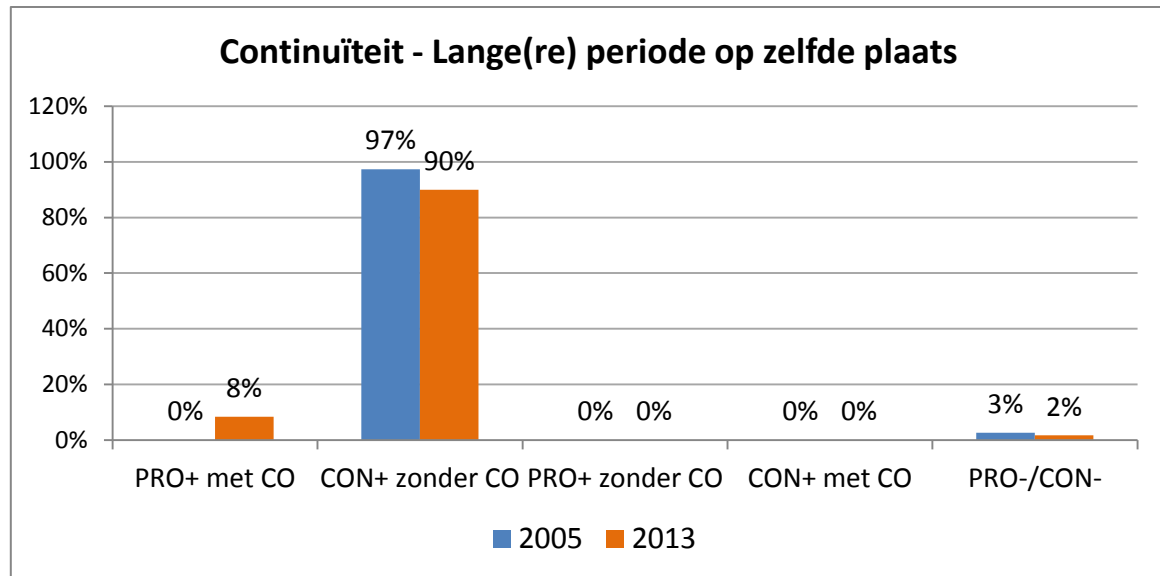
⁷⁷⁶ Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 23 februari 2005, ARVJ 2074; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 26 april 2005, 185.B.2004/15; Jeugdrb. Dendermonde 8 november 2005, 05/1729/B.

⁷⁷⁷ Antwerpen (3° k.) 26 oktober 2005, 2005/RK/86; Gent (JKe k.)(15° k.) 19 december 2005, 2005/JR/76; KG Kortrijk 23 juni 2005, 04/467/C; KG Antwerpen 24 juni 2005, 04-1065-C; KG Veurne 3 augustus 2005, 05/052/C; KG Leuven 10 november 2005, 03/243/C; KG Hasselt 22 december 2005, 05/84/C; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 22 maart 2005, 12.B.2005/14; Jeugdrb. Turnhout (12° k.) 11 april 2005, 05-312-B; Jeugdrb. Dendermonde 14 april 2005, 04/1502/B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 4 mei 2005, R.V. 84/2004; Jeugdrb. Gent (27° k.) 29 juni 2005, R.V. 250/2004; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 29 september 2005, 321.B.2004/19; Jeugdrb. Turnhout (12° k.) 24 oktober 2005, 05-815-B; Jeugdrb. Hasselt 14 november 2005, 05.811.B.

⁷⁷⁸ Antwerpen (16° k.) 22 december 2005, 2005/JR/103.

14. De behoefte van het kind aan continuïteit – het verblijf in dezelfde omgeving gedurende lange(re) tijd

GRAFIEK 28

2005 $n = 38$

2013 $n = 60$

De codering van de resultaten van het onderzoek dient als volgt gelezen te worden:

- PRO+ : Deze codering komt niet voor, aangezien het argument alleen als contra-argument kan opgeworpen worden.
- PRO- : Deze codering komt niet voor, aangezien het argument alleen als contra-argument kan opgeworpen worden.
- CON+ : De rechter meent dat de behoefte van het kind aan continuïteit er voor zorgt dat een regeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is (mede) omwille van de behoefte van het kind aan continuïteit. De rechter weerhoudt het argument niet.

505. Niet alle kinderen hebben de draagkracht om op een goede manier in een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap te functioneren.

Een argument dat soms opgeworpen wordt is de behoefte van een kind aan continuïteit in zijn leefomgeving, in die zin dat het kind gedurende lange(re) periodes in dezelfde omgeving moet vertoeven. Af en toe kan er gedurende een korte(re) periode bij de andere ouder verbleven worden, maar het leef-centrum van het kind moet bij één van beide ouders liggen en niet gelijk verdeeld zijn over de twee woonplaatsen.

506. De magistraten hebben bijna steeds oor voor dit argument. In 2005 werd het in bijna 6 % van de zaken opgeworpen⁷⁷⁹ en werd het slechts één maal afgewezen.⁷⁸⁰ In alle andere zaken waarin het contra-argument werd opgeworpen, werd het door de rechter weerhouden en zorgde het er, al dan niet samen met andere argumenten, voor dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen werd.⁷⁸¹

Dezelfde trend keerde terug in 2013. Ook hier werd het criterium in een kleine 6 % van de zaken opgeworpen.⁷⁸² Op één uitspraak⁷⁸³ na werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap steeds afgewezen wanneer er opgeworpen werd dat de behoefte aan continuïteit van het kind er voor zorgde dat de regeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen was.⁷⁸⁴

---

⁷⁷⁹ Het criterium werd in 38 van de 644 zaken opgeworpen, *i.e.* in 5,90 % van de zaken.

⁷⁸⁰ KG Mechelen 8 juli 2005, 2004/257/C.

⁷⁸¹ Gent (15° k.) 28 februari 2005, 2004/JR/121; Gent (15° k.) 4 april 2005, 2004/RK/323; Gent (15° k.) 7 april 2005, 2004/RK/8; Gent (15° k.) 25 april 2005, 2004/JR/156; KG Ieper 13 januari 2005, 04/90/C; KG Brussel 14 januari 2005, 05/1605/C; KG Ieper 3 februari 2005, 04/106/C; KG Brugge 23 februari 2005, 05/2/C; KG Dendermonde 14 maart 2005, 04/547/C; KG Gent 31 maart 2005, 04/706/C; KG Tongeren 4 april 2005, 05/7/C; KG Brugge 4 mei 2005, 05/076/C; KG Brugge 4 mei 2005, 05/124/C; KG Kortrijk 12 mei 2005, 05/66/C en 05/132/C; KG Gent 17 mei 2005, 00/216/C KG Brugge 15 juni 2005, 05/161/C; KG Dendermonde 4 juli 2005, 04/708/C; KG Brugge 6 juli 2005, 05/191/C; KG Dendermonde 15 juli 2005, 05/304/C; KG Dendermonde 29 juli 2005, 04/389/C; KG Veurne 3 augustus 2005, 05/052/C; KG Dendermonde 24 augustus 2005, 05/302/C; KG Antwerpen 19 oktober 2005, 05-759-C; KG Brussel 3 november 2005, 2005/1514/C; KG Leuven 10 november 2005, 03/243/C; KG Antwerpen 18 november 2005, 05-182-C; KG Gent 18 november 2005, 05/519/C; Jeugdrb. Brussel (13° k.) 21 februari 2005, 951/2004/13B en 996/2004/13B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 11 april 2005, JR 3341; Jeugdrb. Antwerpen (JR 5 k.) 3 juni 2005, JR 4380; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 4 juli 2005, JR 5286; Jeugdrb. Brussel (13° k.) 12 september 2005, 427/05/13B en 561/05/13B; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 15 september 2005, 229.B.2005/19; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 4877; Jeugdrb. Brussel (4° k.) 20 december 2005, 1320/2005/4B; Jeugdrb. Brussel (9° k.) 23 december 2005, 918/2005/9B; Vred. Haacht 27 april 2005, 05A141.

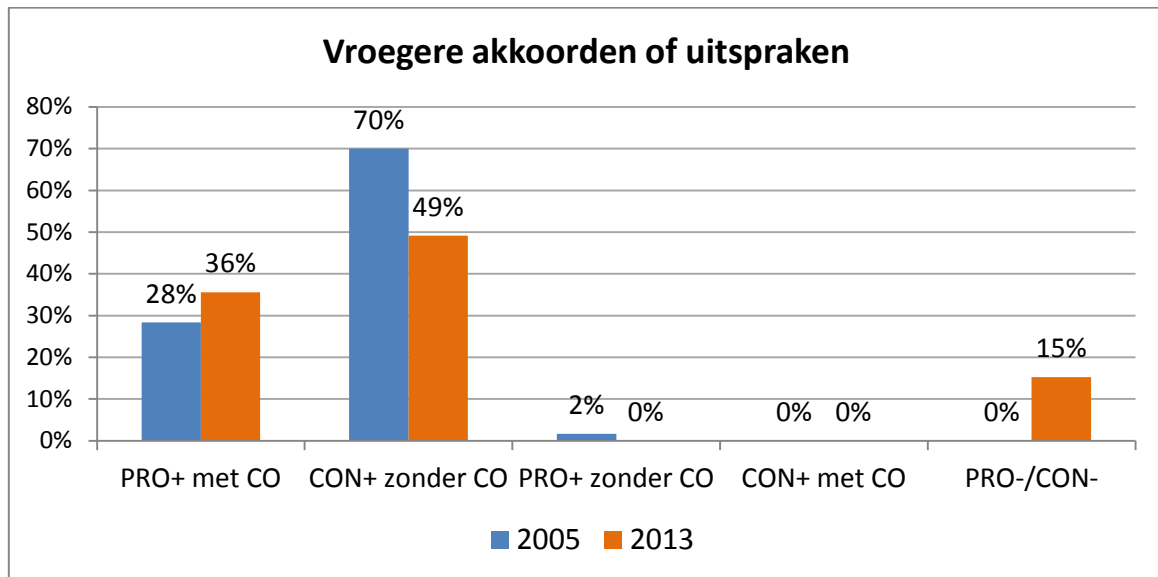
⁷⁸² In 60 van de 1069 zaken wordt het criterium in overweging genomen, *i.e.* in 5,61 % van de zaken.

⁷⁸³ Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5226.B.2012/14.

⁷⁸⁴ Antwerpen (3° k.) 5 februari 2013, 2011/RK/382; Gent (15° k.) 20 februari 2013, 2011/JR/211; Gent (15° k.) 13 maart 2013, 2011/JR/193; Brussel (33° k.) 16 mei 2013, 2012/JR/230; Antwerpen (16° bis k.) 26 juni 2013, 2012/JR/250; Brussel (33° k.) 27 juni 2013, 2012/JR/12; Antwerpen (16° bis k.) 10 juli 2013, 2012/JR/239; Antwerpen (16° bis k.) 29 augustus 2013, 2013/JR/126; KG Hasselt 24 januari 2013, 12/604/C; KG Antwerpen 6 februari 2013, 12/880/C; KG Mechelen 4 maart 2013, 2013/2/C; KG Leuven 7 maart 2013, 12/464/C; KG Antwerpen 12 maart 2013, 13/81/C; KG Kortrijk 29 maart 2013, 12/87/C; KG Ieper 18 april 2013, 13/12/C; KG Brugge 29 mei 2013, 13/83/C; KG Kortrijk 26 juni 2013, 12/123/C; KG Hasselt 18 juli 2013, 13/257/C; KG Hasselt 5 december 2013, 13/376/C; Jeugdrb. Brussel (20° k.) 14 januari 2013, 1152.B.2012/20; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 14 januari 2013, 12/532/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 21 januari 2013, 11/1822/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 23 januari 2013, 11/44/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 28 januari 2013, 12/624/B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 6 februari 2013, R.V. 657/2011; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 13 februari 2013, 11/1713/B; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 26 februari 2013, 1923/2012/136; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 4 maart 2013, 1184/2012/136; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 13 maart 2013, 10/1306/B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 13 maart 2013, R.V. 541/2010; Jeugdrb. Leuven 19 maart 2013, 489.B.2012/14; Jeugdrb. Tongeren 20 maart 2013, 2012/B/791; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 28 maart 2013, R.V. 565.B.2010; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 12/1047/B; Jeugdrb. Tongeren 10 april 2013, 12/1363/B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 18 april 2013,

15. Vroegere akkoorden of uitspraken

GRAFIEK 29

2005 $n = 60$

2013 $n = 59$

De codering van de resultaten van het onderzoek moet als volgt gelezen worden:

- PRO+ : De rechter meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien de gewijzigde omstandigheden, aangewezen is.
- PRO- : De rechter aanvaardt het feit dat er gewijzigde omstandigheden zijn, doch acht ze niet doorslaggevend genoeg om een wijziging van de verblijfsregeling uit te spreken.
- CON+ : De rechter meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien de afwezigheid van gewijzigde omstandigheden, niet kan uitgesproken worden.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de afwezigheid van gewijzigde omstandigheden, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.

R.V. 415.B.2009; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 22 april 2013, 1223/2012/136; Jeugdrb. Kortrijk 7 mei 2013, 1325.B.2010/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 6 mei 2013, 11.1351.B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 12 juni 2013, 12/1638/B; Jeugdrb. Kortrijk 13 juni 2013, 385.B.2012/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 19 juni 2013, 619.B.2012/2; Jeugdrb. Ieper 25 juni 2013, 13/75/B; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 5 juli 2013, 1941/2012/136; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 1 augustus 2013, 10.1549.B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 9 september 2013, 13/355/B; Jeugdrb. Tongeren 25 september 2013, 12/312/B; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 17 oktober 2013, R.V. 52.B.2013; Jeugdrb. Veurne 15 november 2013, 12/422/B; Jeugdrb. Veurne 13 december 2013, 11/233/B; Jeugdrb. Veurne 13 december 2013, 11/272/B.

507. In 2005 meer dan in 2013 was het argument van de afwezigheid van gewijzigde omstandigheden een reden die er vaak voor zorgde dat een verzoek om wijziging van een vroegere regelingsakte afgewezen werd.

Indien de verblijfsregeling in het kader van een echtscheiding door onderlinge toestemming opgenomen was in een regelingsakte, zorgde het streng geformuleerde artikel 1288, tweede lid Ger.W. er voor dat een wijziging slechts toegelaten werd wanneer nieuwe omstandigheden buiten de wil van de ouders hun toestand of die van de kinderen ingrijpend wijzigden.

508. *In se* kan gezegd worden dat dit criterium aansluit bij het criterium continuïteit (*supra* nr. 456 e.v.), doch mijns inziens dient hier een onderscheid gemaakt te worden. Waar het criterium “vroegere akkoorden of uitspraken” – na de wet van 30 juli 2013⁷⁸⁵ “nieuwe elementen” – enkel van toepassing is bij een verzoek om wijziging van een eertijds uitgesproken of bij notariële akte overeengekomen verblijfsregeling en de zuivere vergelijking inhoudt tussen de feitelijke omstandigheden zoals deze waren op het ogenblik van het tot stand komen van de van toepassing zijnde regeling en de omstandigheden op het ogenblik van het verzoek om wijziging, is dit niet het geval bij het criterium “continuïteit”.

Het criterium “continuïteit” duidt op de rust die het behoud van een van toepassing zijnde verblijfsregeling met zich meebrengt en staat los van het feit of er sprake is van een eertijds uitgesproken of bij notariële akte overeengekomen verblijfsregeling en de toepassing van artikel 1253ter/7 Ger.W.

509. Het criterium “continuïteit” kan dan ook in een zelfde dossier opgeworpen en weerhouden worden als het criterium “vroegere akkoorden of uitspraken”. Het empirisch onderzoek bracht dit naar boven. Waar er zaken waren waar enkel het criterium “continuïteit”, dan wel “vroegere akkoorden of uitspraken” opgeworpen en eventueel weerhouden werd, waren er zaken waar beide criteria opgeworpen en eveneens weerhouden werden, in 2005⁷⁸⁶ zowel als 2013.⁷⁸⁷

---

⁷⁸⁵ Wet 30 juli 2013 betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank, *BS* 27 september 2013, met ingang van 1 september 2014.

⁷⁸⁶ Gent (15° k.) 19 september 2005, 2004/JR/68; KG Brugge 16 februari 2005, 03/607/C; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 6 januari 2005, R.V.347.B.2004/19; Jeugdrb. Brussel (9° k.) 31 januari 2005, 1431/2004/9B; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 12 april 2005, ARVJ 2239; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 13 april 2005, ARVJ 2334; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 9 juni 2005, R.V.9.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 30 juni 2005, R.V.8.B.2005/20; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6° k.) 12 september 2005, JR 5264; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 15 december 2005, R.V.212.B.2004/20; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 15 december 2005, R.V.392.B.2005/20; Jeugdrb. Ieper (5° k.) 16 december 2005, 05/370/B.

⁷⁸⁷ Gent (15° k.) 24 april 2013, 2012/JR/78; KG Antwerpen 11 februari 2013, 12/803/C; KG Brussel 6 maart 2013, 2012/1761/C; KG Antwerpen 15 april 2013, 12/882/C; KG Ieper 5 september 2013, B.R.K. 13/53/C; KG Tongeren 23 september 2013, 13/250/C; KG Mechelen 9 december 2013, 13/298/C; Jeugdrb. Mechelen 8 januari 2013, 5147.B.2011/14; Jeugdrb. Ieper 11 januari 2013, A.R.V. 12/413/B; Jeugdrb. Mechelen 19 februari 2013, 5583.B.2012/16; Jeugdrb. Gent (26° k.) 19 maart 2013, R.V.465.B.2012; Jeugdrb. Ieper 19 maart 2013, A.R.V. 12/459/B; Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Antwerpen 8 april 2013, JR 12993; Jeugdrb. Ieper 12 april 2013, A.R.V. 11/334/B; Jeugdrb. Leuven 16 april 2013, 108.B.2012/14; Jeugdrb.

Op één uitspraak na kende de magistraat de criteria, wanneer beide in overweging genomen werden, steeds hetzelfde karakter toe, contra dan wel pro verblijfsco-ouderschap. In de enige casus waarin dit niet het geval was, verzocht de moeder de jeugdrechtbank te Brugge om afschaffing van de geldende regeling van verblijfsco-ouderschap. Zich steunend op een vroeger akkoord of uitspraak en het horen van het kind dat zich in het voordeel van verblijfsco-ouderschap had uitgesproken, besloot de rechtbank de bestaande regeling van verblijfsco-ouderschap te behouden ook al werd de continuïteit weerhouden als contra-indicatie, waarschijnlijk gelet op het feit dat de moeder het kind gedurende enige tijd had weggehouden van vader.⁷⁸⁸

510. In de onderzochte rechtspraak van 2013 werd het criterium in 6 % van de zaken opgeworpen.⁷⁸⁹

In 85 % van deze zaken werd het criterium weerhouden.⁷⁹⁰ Wanneer het criterium weerhouden werd, werd er door de magistraat *steeds* het door het opgeworpen criterium beoogde gevolg aan gegeven. Wanneer de (afwezigheid van) gewijzigde omstandigheden opgeworpen werd als exceptie ter verdediging tegen een verzoek om verblijfsco-ouderschap en het argument weerhouden werd⁷⁹¹, werd het verzoek *steeds* verworpen.⁷⁹² Wanneer de (afwezigheid van) gewijzigde omstandigheden opgeworpen werd ter verdediging van een

---

Mechelen 17 april 2013, 5572.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 23 april 2013, 5498.B.2012/15; Jeugdrb. Mechelen 7 mei 2013, 5135.B.2011/15; Jeugdrb. Ieper 10 mei 2013, A.R.V. 12/471/B; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5226.B.2012/14; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, A.R.V. 12/353/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, A.R.V. 12/503/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, A.R.V. 12/513/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 17 juni 2013, AR 12/1544/B; Jeugdrb. Mechelen 24 juni 2013, 5145.B.2011/14; Jeugdrb. Mechelen 26 juni 2013, 5474.B.2012/16; Jeugdrb. Ieper 28 juni 2013, A.R.V. 13/150/B; Jeugdrb. Mechelen 3 juli 2013, 5629.B.2013/16; Jeugdrb. Mechelen 8 juli 2013, 5387; Jeugdrb. Mechelen 17 juli 2013, ARVJ 4380.B.2009/14; Jeugdrb. Mechelen 17 juli 2013, ARVJ 5633.B.2013/14; Jeugdrb. Ieper 16 augustus 2013, A.R.V. 13/190/B; Jeugdrb. Ieper 27 augustus 2013, A.R.V. 13/37/B; Jeugdrb. Mechelen 23 oktober 2013, 5575.B.2012/14; Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, A.R.V. 13/151/B.

⁷⁸⁸ Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 9 juni 2005, R.V. 9.B.2005/19.

⁷⁸⁹ Het criterium werd in 59 van de 1069 zaken onderzocht, *i.e.* in 5,52 % van de zaken.

⁷⁹⁰ In 50 van de 59 uitspraken, *i.e.* in 84,74 % van de zaken, werd het criterium weerhouden.

⁷⁹¹ In 29 van de 59 uitspraken, *i.e.* in 49,15 % van de zaken, werd het criterium weerhouden in het nadeel van de regeling van verblijfsco-ouderschap en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden afgewezen.

⁷⁹² Antwerpen (16^e bis k.) 27 maart 2013, 2012/JR/252; Gent (15^e k.) 24 april 2013, 2012/JR/78; KG Antwerpen 15 april 2013, 12/882/C; Jeugdrb. Mechelen 8 januari 2013, 5147.B.2011/14; Jeugdrb. Ieper 11 januari 2013, 12/413/B; Jeugdrb. Ieper 19 februari 2013, 12/158/B; Jeugdrb. Mechelen 19 februari 2013, 5583.B.2012/16; Jeugdrb. Ieper 19 maart 2013, 12/459/B; Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Ieper 12 april 2013, 11/334/B; Jeugdrb. Ieper 26 april 2013, 12/525/B; Jeugdrb. Mechelen 7 mei 2013, 5135.B.2011/15; Jeugdrb. Ieper 10 mei 2013, 12/471/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/353/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/503/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/513/B; Jeugdrb. Mechelen 24 juni 2013, 5145.B.2011/14; Jeugdrb. Mechelen 26 juni 2013, 5474.B.2012/16; Jeugdrb. Ieper 28 juni 2013, 13/150/B; Jeugdrb. Mechelen 17 juli 2013, 5633.B.2013/14; Jeugdrb. Ieper 16 augustus 2013, 13/190/B; Jeugdrb. Ieper 27 augustus 2013, 13/37/B; Jeugdrb. Mechelen 28 oktober 2013, 5575.B.2012/14; Jeugdrb. Ieper 5 november 2013, 13/151/B; Jeugdrb. Ieper 10 december 2013, 13/51/B; Jeugdrb. Ieper 19 december 2013, 12/152/B.

verzoek om verblijfsco-ouderschap en het argument weerhouden werd⁷⁹³, werd het verzoek steeds toegekend.⁷⁹⁴

511. In de onderzochte rechtspraak van 2005 kwam het gebrek aan gewijzigde omstandigheden procentueel veel vaker voor. In meer dan 9 % van de zaken waarin om (behoud van) verblijfsco-ouderschap verzocht werd, werd door één van de partijen het gebrek aan gewijzigde omstandigheden opgeworpen tot behoud van een bestaande regeling van verblijfsco-ouderschap of verweer tegen een verzochte wijziging naar een regeling van verblijfsco-ouderschap.⁷⁹⁵

Hier werd het criterium in *alle* zaken weerhouden en werd er op één zaak na⁷⁹⁶ steeds het beoogde gevolg aan gegeven. Wanneer de (afwezigheid van) gewijzigde omstandigheden opgeworpen werd als exceptie ter verdediging tegen een verzoek om verblijfsco-ouderschap en het argument weerhouden werd⁷⁹⁷, werd het verzoek verworpen.⁷⁹⁸ Wanneer de

---

⁷⁹³ In 21 van de 59 uitspraken, *i.e.* in 35,59 % van de zaken, werd het criterium weerhouden in het voordeel van de regeling van verblijfsco-ouderschap en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden toegekend.

⁷⁹⁴ KG Turnhout 21 januari 2013, 12-054-C; KG Antwerpen 11 februari 2013, 12/803/C; KG Brussel 20 februari 2013, 2012/1769/C; KG Brussel 6 maart 2013, 2012/1761/C; KG Leuven 29 juli 2013, 13/192/C; KG Antwerpen 31 juli 2013, 13/628/C; KG Tongeren 2 september 2013, 13/250/C; KG Ieper 5 september 2013, 13/53/C; KG Turnhout 5 september 2013, 13/275/C; KG Turnhout 24 oktober 2013, 13/337/C; KG Turnhout 31 oktober 2013, 09/271/C; Jeugdrb. Mechelen 5 maart 2013, 5541.B.2012/15; Jeugdrb. Mechelen 17 april 2013, 5572.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5226.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 3 juli 2013, 5629.B.2013/16; Jeugdrb. Mechelen 8 juli 2013, 5387; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 18 december 2013, 478.B.2013.

⁷⁹⁵ Het criterium werd in 60 van de 644 zaken onderzocht, *i.e.* in 9,32 % van de zaken.

⁷⁹⁶ Jeugdrb. Kortrijk 1 februari 2005, 02.2068.B. De moeder had de rechtbank hier verzocht om afschaffing van een bestaande regeling van verblijfsco-ouderschap. Door de vader werd het gebrek aan gewijzigde omstandigheden opgeworpen als verweer tegen dit verzoek. Dit gebrek aan gewijzigde omstandigheden werd weerhouden door de rechtbank, maar toch werd de regeling van verblijfsco-ouderschap opgeheven, zonder verwijzing naar nog andere criteria.

⁷⁹⁷ In 42 van de 60 uitspraken, *i.e.* in 70 % van de zaken, werd het criterium weerhouden in het nadeel van de regeling van verblijfsco-ouderschap en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden afgewezen.

⁷⁹⁸ Gent (15^e k.) 9 mei 2005, 2004/RK/342; Gent (JKe k.) 19 september 2005, 2004/JR/68; Brussel (Jeugd k.) 28 oktober 2005, 2005/JR/122; KG Antwerpen 7 januari 2005, 04-877-C; KG Brugge 16 februari 2005, 03/607/C; KG Gent 1 april 2005, 04/372/C; KG Ieper 2 juni 2005, 04/31/C; KG Antwerpen 24 juni 2005, 04-1065-C; KG Gent 22 september 2005, 03/69/C; Jeugdrb. Kortrijk 4 januari 2005, 02.1216.B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 6 januari 2005, 347.B.2004/19; Jeugdrb. Turnhout (12^e k.) 10 januari 2005, 04-2397-B; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 21 januari 2005, 04/508/B; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 25 januari 2005, 704-2004-4B; Jeugdrb. Brussel (9^e k.) 31 januari 2005, 1431/2004/9B; Jeugdrb. Dendermonde 15 februari 2005, 04/2047/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 3 maart 2005, JR 4803; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 4 maart 2005, 04/753/B; Jeugdrb. Brussel (9^e k.) 11 maart 2005, 1615/2004/9B; Jeugdrb. Turnhout (12^e k.) 14 maart 2005, 04-2277-B; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 25 maart 2005, 395.B.2003; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 6 april 2005, 04/2498/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 6 april 2005, 05/99/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 6 april 2005, 05/283/B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 12 april 2005, ARVJ 2239; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 13 april 2005, ARVJ 2334; Jeugdrb. Turnhout (12^e k.) 9 mei 2005, 05-164-B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 10 mei 2005, ARVJ 2315; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 12 mei 2005, JR 4958; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 6 juni 2005, JR 5439; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 16 juni 2005, 436.B.2004/20; Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 21 juni 2005, JR 4995; Jeugdrb. Dendermonde 21 juni 2005, 05/1126/B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 30 juni 2005, 8.B.2005/20; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 14 juli 2005, 197.B.2005/19; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 2 september 2005, 05/66/B; Jeugdrb. Dendermonde 25 oktober 2005, 05/2204/B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 9 november 2005, ARVJ 2548; Jeugdrb. Dendermonde 17 november 2005, 05/1283/B; Jeugdrb. Ieper (5^e k.)

(afwezigheid van) gewijzigde omstandigheden opgeworpen werd ter verdediging van een verzoek om verblijfsco-ouderschap en het argument weerhouden werd⁷⁹⁹, werd het verzoek toegekend.⁸⁰⁰

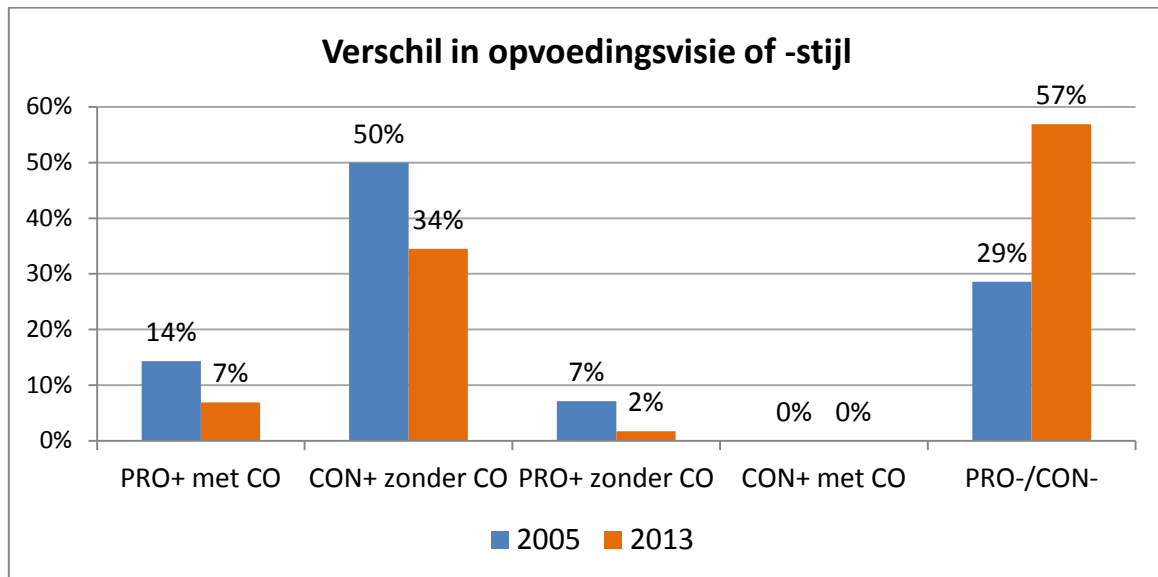
18 november 2005, 05/225/B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 15 december 2005, 212.B.2004/20; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 15 december 2005, 392.B.2005/20.

⁷⁹⁹ In 17 van de 60 uitspraken, *i.e.* in 28,33 % van de zaken, werd het criterium weerhouden in het voordeel van de regeling van verblijfsco-ouderschap en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden toegekend.

⁸⁰⁰ Gent (15^e k.) 11 april 2005, 2004/RK/308; KG Gent 12 april 2005, 04/237/C; KG Antwerpen 17 juni 2005, 04-839-C; KG Antwerpen 24 juni 2005, 03-226-C; KG Antwerpen 15 juli 2005, 05-520-C; KG Leuven 21 november 2005, 05/25/C; KG Ieper 22 december 2005, 04/16/C; Jeugdrb. Veurne (7^e k.) 28 januari 2005, 03/802/B; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 4 februari 2005, 05/299/B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 11 mei 2005, ARVJ 2394; Jeugdrb. Gent (25^e k.) 30 mei 2005, R.V. 594/2004; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 9 juni 2005, 9.B.2005/19; Jeugdrb. Turnhout (vak.k.) 15 juli 2005, 05-833-B; Jeugdrb. Turnhout (vak.k.) 25 augustus 2005, 05-814-B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 12 september 2005, JR 5264; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 25 oktober 2005, 389.B.2004/14; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 16 december 2005, 05/370/B.

16. Het verschil in opvoedingsvisie of -stijl van de ouders

GRAFIEK 30

2005 $n = 14$

2013 $n = 58$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De rechter meent dat het verblijfsco-ouderschap aangewezen is, omwille van het verschil in opvoedingsvisie of –stijl tussen de ouders. Het wordt voor het kind als verrijkend beschouwd om in beide, verschillende opvoedingsstijlen op te groeien.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling aangewezen is, omwille van het verschil in opvoedingsvisie of –stijl tussen de ouders. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De rechter meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is, omwille van het verschil in opvoedingsvisie of –stijl tussen de ouders.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling niet aangewezen is, gezien het verschil in opvoedingsvisie of –stijl tussen de ouders. De rechter weerhoudt het argument niet.

512. Het opvoeden van kinderen is een zeer aparte taak die een mens op zich neemt. Het is een taak waarvoor de doorsnee ouder niet opgeleid wordt. Kandidaat-adoptanten dienen “bekwaam en geschikt” te zijn om een kind te kunnen adopteren (art. 346-1, eerste lid BW).

Vooraleer de familierechtbank oordeelt over de geschiktheid van de kandidaat-adoptant, dient de persoon die een kind wenst te adopteren een specifiek daarvoor georganiseerde voorbereiding gevolgd te hebben (art. 346-2, eerste lid BW).

Dit laatste is niet het geval voor ouders die langs de natuurlijke weg vader of moeder werden van een kind. Ouders staan er vaak niet bij stil welke waarden zij belangrijk zouden achten in het kader van de opvoeding van hun kind, meer nog waren zij niet op de hoogte welke wijze van opvoeding de voorkeur van hun partner, andere ouder van het kind, droeg. Om die reden heeft binnen een koppel iedere ouder vaak zijn eigen weg die hij in het opvoeden van zijn kind bewandelt.

Deze stijl van opvoeding kan licht verschillen, maar grotendeels parallel lopen. Anderzijds is het mogelijk dat ouders er ieder een heel andere visie op na houden wat betreft het opvoeden van het kind en het begeleiden van het kind in zijn groei naar volwassene. Kleine en grote verschillen in deze aanpak kunnen zorgen voor ergernissen tussen de ouders, en wat lichte ergernissen zijn tijdens het samenzijn van ouders, kan uitgroeien tot (in hun ogen) onoverbrugbare verschillen op het ogenblik dat zij niet langer onder hetzelfde dak het kind opvoeden.

513. Het verschil in opvoedingsvisie of –stijl zal eerder als contra- dan als pro-argument opgeworpen worden.

514. In 2005 werd het argument nog niet vaak opgeworpen. In amper 2 % van de zaken werd het argument opgeworpen.⁸⁰¹ Wanneer het criterium weerhouden werd als contra-argument, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap *steeds* afgewezen.⁸⁰² Het argument werd niet steeds weerhouden, in een kleine 30 % van de zaken waarin het argument in overweging genomen werd, weerhield de rechter het niet.⁸⁰³

Hoewel men bij een verschil in opvoedingsvisie vaak aan een negatief iets denkt en het als contra-argument zal catalogeren, wordt het ook soms als een positief iets beschouwd.

Een verschil in opvoedingsvisie kan verrijkend zijn. Ook in het dagelijks leven wordt een kind geconfronteerd met andere visies, gewoonten, karakters en gevoeligheden.

In enkele gevallen werd het dan ook door de ouder die om de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap verzocht opgeworpen als pro-argument en door de rechter ook als

---

⁸⁰¹ In 14 van de 644 zaken waarin uitspraak gedaan werd, werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 2,17 % van de zaken.

⁸⁰² Antwerpen (3^e ter k.) 16 maart 2005, 2003/RK/40; Brussel (jeugd.) 19 mei 2005, 2004/JR/157; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 26 mei 2005, 57.B.2004/20; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 29 juni 2005, R.V. 250/2004; Jeugdrb. Dendermonde 20 september 2005, 05/846/B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 29 september 2005, 321.B.2004/19; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 18 november 2005, 05/225/B.

⁸⁰³ In 4 van de 14 zaken waarin het argument opgeworpen werd, *i.e.* in 28,57 % van de zaken, weerhield de magistraat het niet.

zodanig weerhouden, waarna het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend werd.⁸⁰⁴ In de zaak waarin het verschil in opvoedingsvisie of –stijl als verrijkend werd beschouwd, maar het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch werd afgewezen, was dit omwille van de te verre afstand tussen de woonplaatsen van de ouders.⁸⁰⁵

515. In 2013 kwam het argument inmiddels veel vaker voor, in meer dan 5 % van de zaken waarin een magistraat een verzoek om verblijfsco-ouderschap diende te beoordelen werd het argument opgeworpen.⁸⁰⁶ Ook hier werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap *steeds* afgewezen wanneer het als contra-argument weerhouden werd.⁸⁰⁷

Het verschil in opvoedingsvisie wordt niet steeds aanvaard als sterk contra-argument. Meer nog dan het aanvaard werd, werd het in 2013 verworpen en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch toegestaan. In meer dan 55 % van de zaken waarin het argument werd opgeworpen, werd het als contra-argument opgeworpen en vervolgens verworpen. In sommige van deze zaken werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap vervolgens toegekend⁸⁰⁸, in andere zaken afgewezen.⁸⁰⁹

Ook in 2013 zijn er enkele zaken te vinden waarin het verschil in opvoedingsvisie of –stijl als verrijkend werd beschouwd en de verzochte verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap (minstens mee) omwille van die reden werd toegekend.⁸¹⁰ In de ene zaak waar het verzoek om verblijfsco-ouderschap, ondanks het door de magistraat aanvaarde verrijkend karakter van het verschil in opvoedingsvisie of –stijl, afgewezen werd, was het de slechte verstandhouding

---

⁸⁰⁴ KG Gent 11 maart 2005, 04/425/C; KG Hasselt 5 juli 2005, 04/374/C.

⁸⁰⁵ Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 9 juni 2005, 235.B.2004/19.

⁸⁰⁶ In 58 van de 1069 zaken werd het argument opgeworpen, *i.e.* in 5,43 % van de zaken.

⁸⁰⁷ Antwerpen (16^e bis k.) 9 januari 2013, 2010/JR/258; Brussel (33^e k.) 27 juni 2013, 2013/JR/1; KG Ieper 18 april 2013, 13/12/C; KG Brussel 17 juni 2013, 2012/1743/C; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 9 januari 2013, 460/2010/1; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 6 februari 2013, 657/2010; Jeugdrb. Tongeren 7 maart 2013, 11/1129/B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 13 maart 2013, 541/2010; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 13647/OR/B; Jeugdrb. Brugge 11 april 2013, 606.B.2011/19; Jeugdrb. Brugge 2 mei 2013, 387.B.2012/19; Jeugdrb. Kortrijk 7 mei 2013, 948.B.2011/B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 8 mei 2013, 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 5 juni 2013, 11/2225/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 1 augustus 2013, 10.1549.B; Jeugdrb. Ieper 27 augustus 2013, 11/519/B en 11/520/B; Jeugdrb. Tongeren 25 september 2013, 12/312/B; Jeugdrb. Gent (25^e k.) 14 oktober 2013, 113/2012/1; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 17 oktober 2013, 52.B.2013; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 13 november 2013, 380/2012.

⁸⁰⁸ Antwerpen (3^e k.) 8 januari 2013, 2011/RK/337; Gent (11^e ter k.) 24 oktober 2013, 2012/RK/29; KG Brugge 9 januari 2013, 12/410/C; KG Brugge 16 januari 2013, 12/316/C; KG Brugge 23 januari 2013, 12/513/C; KG Brugge 27 maart 2013, 12/529/C; KG Antwerpen 27 mei 2013, 12/921/C; KG Mechelen 28 oktober 2013, 13/93/C; Jeugdrb. Mechelen 7 januari 2013, 5174.B.2012/16; Jeugdrb. Ieper 8 januari 2013, 06/449/B; Jeugdrb. Dendermonde (23^e k.) 17 januari 2013, 10/376/B; Jeugdrb. Brugge 31 januari 2013, 626.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 129.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 493.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 28 maart 2013, 172.B.2007/20; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 331.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 563.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 25 april 2013, 341.B.2012/21; Jeugdrb. Dendermonde (24^e k.) 25 april 2013, 12/517/B; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5226.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5363.B.2012/14; Jeugdrb. Brugge 16 mei 2013, 638.B.2012/21; Jeugdrb. Kortrijk 4 juni 2013, 12/197/B; Jeugdrb. Tongeren 5 juni 2013, 11/456/B; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 307.B.2012/21; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 5 juli 2013, 1612/2012/136; Jeugdrb. Mechelen 17 juli 2013, 4380.B.2009/14; Jeugdrb. Ieper 19 november 2013, 13/117/B.

⁸⁰⁹ Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 17 januari 2013, 430.B.2012; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 2 mei 2013, 377.B.2012/19; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 5 juli 2013, 140/2013/136.

⁸¹⁰ KG Turnhout 18 maart 2013, 13/6/C; KG Brussel 28 mei 2013, 2013/366/C; Jeugdrb. Mechelen 5 maart 2013, 5541.B.2012/15; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 18 april 2013, 16.B.2012.

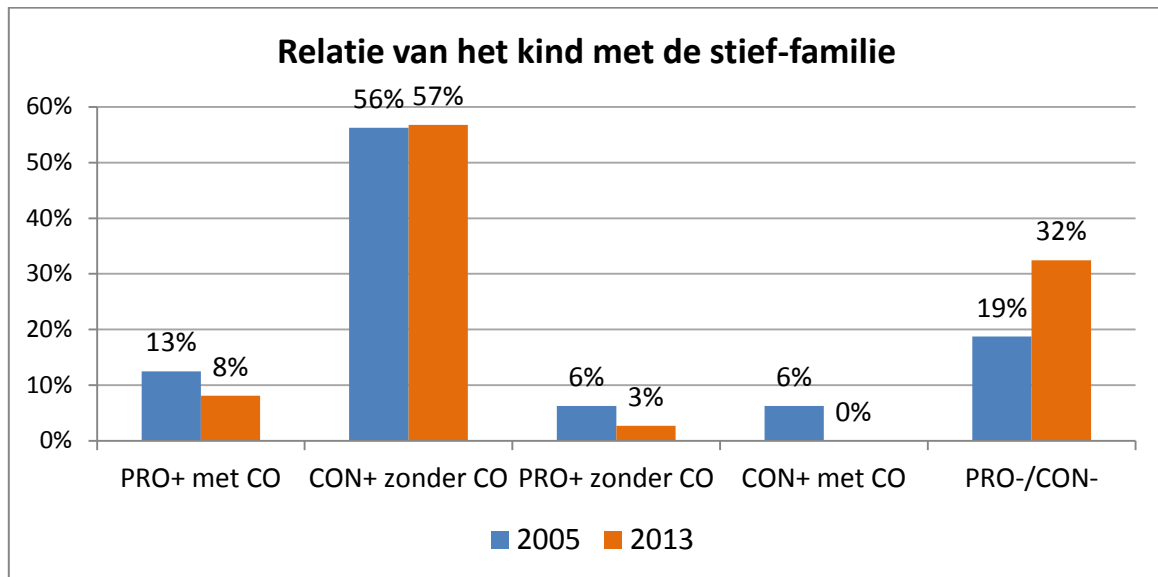
tussen de ouders die het volgens de rechter niet aangewezen maakte om de regeling van verblijfsco-ouderschap uit te spreken.⁸¹¹

---

⁸¹¹ Jeugdrb. Leuven 18 september 2013, 275.B.2012/14.

17. De relatie van het kind met de stief-familie

GRAFIEK 31

2005 $n = 16$

2013 $n = 37$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De rechter meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien de aanwezigheid van de stief-familie of de relatie van het kind van de stief-familie, aangewezen is.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de aanwezigheid van de stief-familie of de relatie van het kind van de stief-familie, aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De rechter meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien de aanwezigheid van de stief-familie of de relatie van het kind van de stief-familie, niet aangewezen is.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de aanwezigheid van de stief-familie of de relatie van het kind van de stief-familie, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.

516. Kort na het uiteengaan van de ouders van een kind, gaan deze ouders of één van hen soms een nieuwe relatie aan en gaan zij soms zelfs snel terug samenleven met hun nieuwe partner. Dit brengt mee dat het kind zeer abrupt geconfronteerd wordt met een heel nieuwe gezinssituatie. Het lijkt alsof iemand de plaats van mama of papa ingenomen heeft. Deze situatie kan ook meebrengen dat er “nieuwe boers of zussen” bij komen, wanneer de stiefouder ook kinderen heeft uit een vorige relatie die (minstens een deel van de tijd) bij hem wonen.

517. De aanwezigheid van de stiefouders en/of hun kinderen kan een invloed hebben op het goed-voelen van een kind in de leefomgeving van zijn vader of moeder. Dit dient niet *a priori* negatief te zijn, de aanwezigheid van de stief-familie kan ook een positieve factor zijn. Met de stiefouder kan een goede band gegroeid zijn en de stiefouder kan voor de nodige stabiliteit zorgen binnen het gezin van de ouder.

Wanneer het argument opgeworpen wordt, zal het evenwel meestal als contra-argument zijn; de ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap, acht het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen omwille van de aanwezigheid van de stief-familie bij de andere ouder.

518. De aanwezigheid van of de relatie met een stief-familie komt niet vaak aan bod in de betwistingen aangaande verblijfsco-ouderschap. In 2005 kwam het slechts enkele malen aan bod. In 2013 werd het iets vaker opgeworpen.

519. In 2005 werd de relatie met de stief-familie in slechts iets meer dan 2 % van de zaken waarin om verblijfsco-ouderschap verzocht werd, opgeworpen.⁸¹²

In de zaken waarin het aspect van de stief-familie als contra-argument weerhouden werd, werd slechts in één zaak het verblijfsco-ouderschap toch toegestaan.⁸¹³ De vader van het kind had de jeugdrechtbank te Gent om afschaffing van de bestaande regeling van verblijfsco-ouderschap verzocht. Ter ondersteuning van zijn verzoek om afschaffing had de vader van het kind de aanwezigheid van de nieuwe partner van de moeder aangehaald, samen met de slechte verstandhouding tussen hemzelf en de moeder. De jeugdrechter had het kind gehoord en het kind wenste de regeling van verblijfsco-ouderschap te behouden. Het verzoek van de vader tot afschaffing van het verblijfsco-ouderschap werd aldus afgewezen, ondanks het feit dat de rechtbank de aanwezigheid van de stiefvader inderdaad niet opportuun achtte.

In de andere zaken waarin de aanwezigheid van een stief-familie weerhouden werd als contra-argument, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden afgewezen.⁸¹⁴

---

⁸¹² In 16 van de 644 zaken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 2,48 % van de zaken.

⁸¹³ Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 11/2005.

⁸¹⁴ Gent (15^e k.) 20 juni 2005, 2004/RK/287; Antwerpen (16^e k.) 8 december 2005, 2005/JR/26; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 14 februari 2005, JR 4239; Jeugdrb. Antwerpen (JR 4 k.) 22 maart 2005, JR 4128; Jeugdrb.

520. In 2013 werd de aanwezigheid van een stief-familie in meer dan 3 % van de in het onderzoek opgenomen zaken in overweging genomen.⁸¹⁵

Wanneer het criterium werd opgeworpen door de ouder die zich verzette tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de andere ouder en de magistraat het argument weerhield, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap *steeds* afgewezen.⁸¹⁶ De magistraat vond voor dit criterium waarschijnlijk vaak steun in zijn gesprek met de minderjarige of de resultaten van het maatschappelijk onderzoek, in de meeste van deze zaken werd het kind gehoord en sprak het kind zich tegen de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap uit⁸¹⁷ of adviseerde de justitieassistent negatief in het maatschappelijk verslag.⁸¹⁸

In 4 van de in het onderzoek opgenomen uitspraken van 2013 werd de aanwezigheid van de stief-familie door de magistraat weerhouden als een positief argument. De ouder die om verblijfsco-ouderschap verzocht, wierp de aanwezigheid van zijn nieuwe partner op als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap. De aanwezigheid van de nieuwe partner en/of zijn goede relatie met het kind droeg er volgens hem toe bij dat het verblijfsco-ouderschap aangewezen was. Op één zaak na⁸¹⁹, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap vervolgens toegekend.⁸²⁰ In deze 4 zaken was het steeds het advies van de justitieassistent dat de bovenhand haalde; in de zaken waarin het verblijfsco-ouderschap toegekend werd had de justitieassistent in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap geadviseerd, in de zaak waarin het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd afgewezen, ondanks de goede band met de stief-familie, stond er een negatief advies in het maatschappelijk verslag.

Antwerpen (JR 1 k.) 21 september 2005, JR 4740; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 5366; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 14 december 2005, JR 4396.

⁸¹⁵ In 37 van de 1069 zaken werd het criterium in overweging genomen, *i.e.* in 3,46 % van de zaken.

⁸¹⁶ Antwerpen (3^e k.) 13 februari 2013, 2012/RK/35; Antwerpen (16^e bis k.) 22 april 2013, 2012/JR/279; Brussel (33^e k. NL) 27 juni 2013, 2013/JR/1; Antwerpen (3^e k.) 31 juli 2013, 2012/RK/154; KG Dendermonde 23 januari 2013, 12/603/C; KG Mechelen 8 april 2013, 2013/51/C; KG Antwerpen 7 juni 2013, 13/334/C; KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C; KG Hasselt 17 december 2013, 13/238/C; Jeugdrb. Kortrijk 22 januari 2013, 12/775/B; Jeugdrb. Kortrijk 29 januari 2013, 12/514/B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 406.B.2011/21; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 229.B.2008/14; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 638.B.2011/21; Jeugdrb. Leuven 26 maart 2013, 164.B.2012/14; Jeugdrb. Antwerpen 11 april 2013, JR 12495; Jeugdrb. Mechelen 7 mei 2013, 5135.B.2011/15; Jeugdrb. Kortrijk 21 mei 2013, 12/1348/B; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 384.B.2011/14; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 18 december 2013, R.V. 609/2010/1; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 18 december 2013, 1507.B.2013.

⁸¹⁷ Antwerpen (16^e bis k.) 22 april 2013, 2012/JR/279; Brussel (33^e k. NL) 27 juni 2013, 2013/JR/1; Antwerpen (3^e k.) 31 juli 2013, 2012/RK/154; KG Dendermonde 23 januari 2013, 12/603/C; KG Ieper 13 juni 2013, 13/31/C; KG Hasselt 17 december 2013, 13/238/C; Jeugdrb. Kortrijk 22 januari 2013, 12/775/B; Jeugdrb. Kortrijk 29 januari 2013, 12/514/B; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 406.B.2011/21; Jeugdrb. Leuven 26 maart 2013, 164.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 7 mei 2013, 5135.B.2011/15.

⁸¹⁸ Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 229.B.2008/14; Jeugdrb. Brugge 14 maart 2013, 638.B.2011/21; Jeugdrb. Mechelen 7 mei 2013, 5135.B.2011/15; Jeugdrb. Leuven 28 mei 2013, 384.B.2011/14.

⁸¹⁹ KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C. Merk op dat het hier om hetzelfde vonnis gaat als één van de drie vonnissen waarin het verzoek om verblijfsco-ouderschap wél toegekend werd. Het gaat hier om twee kinderen, waarvoor de magistraat een verschillende verblijfsregeling uitsprak; het kind voor wie de regeling van verblijfsco-ouderschap niet toegekend werd, werd door de justitieassistent en vervolgens door de magistraat te jong geacht voor het verblijfsco-ouderschap (1,5 jaar).

⁸²⁰ Antwerpen (3^e k.) 31 juli 2013, 2012/RK/30; Gent (15^e k.) 25 september 2013, 2013/JR/4; KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C.

In 27 % van de zaken⁸²¹ waarin uitspraak gedaan werd in 2013 werd de aanwezigheid van de stief-familie opgeworpen als contra-argument, maar werd het niet weerhouden door de magistraat.⁸²²

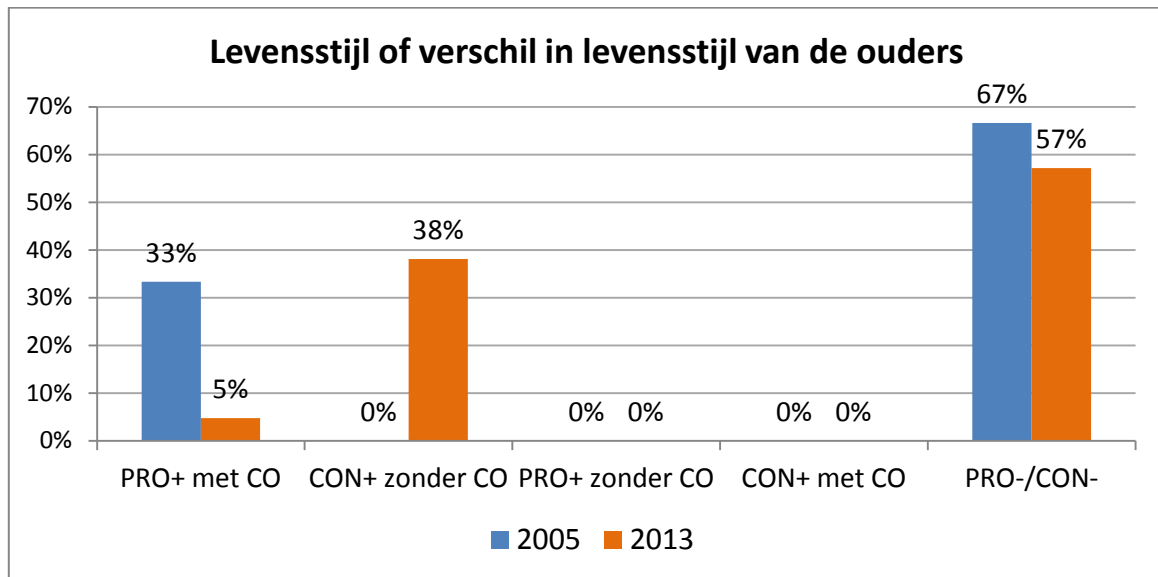
---

⁸²¹ In 10 van de 37 zaken, *i.e.* in 27,03 % van de zaken, werd de aanwezigheid van de stief-familie opgeworpen als contra-argument, maar weerhield de magistraat het niet.

⁸²² KG Gent 16 oktober 2013, 13/349/C; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 9 januari 2013, R.V. 314/2012; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 18 februari 2013, 11/2113/B; Jeugdrb. Mechelen 5 maart 2013, 5541.B.2012/15; Jeugdrb. Tongeren 24 april 2013, 10/962/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 13/10/B; Jeugdrb. Kortrijk 25 juni 2013, 11/1494/B; Jeugdrb. Kortrijk 25 juni 2013, 11/1141/B; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 28 juni 2013, 13/31/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 11 december 2013, 661.B.2013.

18. Het verschil in levensstijl van de ouders

GRAFIEK 32

2005 $n = 3$

2013 $n = 21$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- **PRO+ :** De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder werpt het verschil in levensstijl of de levensstijl van de verzoekende ouder op als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap. Hij ziet het feit dat het kind in gelijke mate kan “proeven” van de verschillende levensstijlen als een meerwaarde. De rechter weerhoudt het argument.
- **PRO- :** De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder werpt het verschil in levensstijl of de levensstijl van de verzoekende ouder op als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap. Hij ziet het feit dat het kind in gelijke mate kan “proeven” van de verschillende levensstijlen als een meerwaarde. De rechter weerhoudt het argument niet.
- **CON+ :** De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder werpt het verschil in levensstijl of de levensstijl van de verzoekende ouder op als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap. Hij ziet het feit dat het kind in gelijke mate kan “proeven” van de verschillende levensstijlen als een meerwaarde. De rechter weerhoudt het argument.

- CON- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder werpt het verschil in levensstijl of de levensstijl van de verzoekende ouder op als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap. Hij ziet het feit dat het kind in gelijke mate kan “proeven” van de verschillende levensstijlen als een meerwaarde. De rechter weerhoudt het argument niet.

521. Mensen, en ook ouders van een zelfde kind, hebben vaak een verschillende levensstijl. Deze levensstijl kan ver uiteen liggen; waar de ene ouder er een meer flamboyante levensstijl op na houdt waar hij zijn kind in betreft, kan een andere ouder een meer discreet leven leiden en meer belang hechten aan stabiliteit en klassieke waarden.

Dit verschil in levensstijl of de levensstijl zelf wordt soms aangehaald als argument in de discussie tussen ouders om toekenning of afwijzing van een verzoek om verblijfsco-ouderschap.

522. In 2013 werd de levensstijl van één van de ouders of het verschil in levensstijl tussen de ouders opgeworpen in 2 % van de zaken waarin door één van de ouders om verblijfsco-ouderschap verzocht werd.⁸²³ Het criterium werd slechts in 43 % van deze zaken⁸²⁴ door de magistraat weerhouden, maar zorgde wel *steeds* voor het beoogde gevolg. Indien de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder de levensstijl opwierp in versterking van zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap, werd het verzoek (mede om die reden) toegekend. Dit laatste was het geval in een zaak voor de jeugdrechtbank te Gent. *In casu* verzocht de vader de jeugdrechter in een eerste procedure om toekenning van de regeling van verblijfsco-ouderschap. De jeugdrechter kende het verzoek om verblijfsco-ouderschap toe en steunde zich hier naast (het verschil in) de levensstijl van de vader op het prioritair karakter van de regeling van verblijfsco-ouderschap, de leeftijd van het kind, het comfort in huisvesting bij de verzoekende ouder en het belang van deze ouder.⁸²⁵

In de overige uitspraken van 2013 waarin het criterium weerhouden werd, was het een reden om het verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen.⁸²⁶ Het twijfelachtige karakter van de levensstijl van de verzoekende ouder ging vaak gepaard met het onbekwaam geacht worden van de verzoekende ouder om het kind (langere tijd) bij zich te houden⁸²⁷ en werd meestal

---

⁸²³ In 21 van de 1069 zaken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 1,96 % van de zaken.

⁸²⁴ In 9 van de 21 zaken, *i.e.* in 42,86 % van de zaken, werd het criterium door de magistraat weerhouden.

⁸²⁵ Jeugdrb. Gent (27° k.) 18 december 2013, R.V. 483/2013.

⁸²⁶ Gent (15° k.) 18 september 2013, 2012/JR/225; Gent (15° k.) 4 december 2013, 2012/JR/212; KG Hasselt 7 maart 2013, 12/572/C; KG Mechelen 12 augustus 2013, 13/191/C; Jeugdrb. Kortrijk 7 mei 2013, 948.B.2011/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 5 juni 2013, 11/2225/B; Jeugdrb. Tongeren 19 september 2013, 12/576/B; Jeugdrb. Tongeren 23 oktober 2013, 13/370/B.

⁸²⁷ Gent (15° k.) 18 september 2013, 2012/JR/225; Gent (15° k.) 4 december 2013, 2012/JR/212; KG Hasselt 7 maart 2013, 12/572/C; KG Mechelen 12 augustus 2013, 13/191/C; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 5 juni 2013, 11/2225/B; Jeugdrb. Tongeren 23 oktober 2013, 13/370/B.

gestaafd door een negatief advies van de justitieassistent na het maatschappelijk onderzoek⁸²⁸ en/of een negatief politieel verslag.⁸²⁹

In meer dan de helft van de zaken⁸³⁰ werd het criterium afgewezen.⁸³¹

523. In 2005 werd het criterium nog minder vaak opgeworpen⁸³², en binnen deze zaken slechts in één derde van de uitspraken weerhouden.⁸³³ Wanneer het criterium weerhouden werd, zorgde het wel steeds voor het beoogde gevolg; de vader had het verschil in levensstijl tussen zichzelf en de moeder van het kind als verrijkend voor het kind opgeworpen en de jeugdrechtbank te Mechelen was hem hierin gevolgd. Ook gesteund door het maatschappelijk verslag en het feit dat de vader zeer bekwaam was om voor het kind te zorgen, werd zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend.⁸³⁴ In de twee andere zaken waarin het criterium werd opgeworpen, hier in het nadeel van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, werd het criterium afgewezen.⁸³⁵

---

⁸²⁸ Gent (15^e k.) 4 december 2013, 2012/JR/212; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 5 juni 2013, 11/2225/B; Jeugdrb. Tongeren 23 oktober 2013, 13/370/B.

⁸²⁹ KG Hasselt 7 maart 2013, 12/572/C; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 5 juni 2013, 11/2225/B.

⁸³⁰ In 12 van de 21 zaken, *i.e.* in 57,14 % van de zaken, werd het criterium afgewezen.

⁸³¹ KG Antwerpen 27 mei 2013, 12/1180/C; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 9 januari 2013, R.V. 214/2012; Jeugdrb. Kortrijk 15 januari 2013, 12/243/B; Jeugdrb. Dendermonde (24^e k.) 14 februari 2013, 11/1818/B; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 4 maart 2013, 1184/2012/136; Jeugdrb. Ieper 8 maart 2013, 12/231/B; Jeugdrb. Kortrijk 19 maart 2013, 12402/UOG/B; Jeugdrb. Tongeren 2 mei 2013; 2012/B/364; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5363.B.2012/14; Jeugdrb. Kortrijk 27 juni 2013, 12/1727/B; Jeugdrb. Kortrijk 27 juni 2013, 12/466/B; Jeugdrb. Brussel (138^e k.) 19 november 2013, 935.B.2011/138.

⁸³² In slechts 3 van de 644 uitspraken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 0,47 % van de zaken.

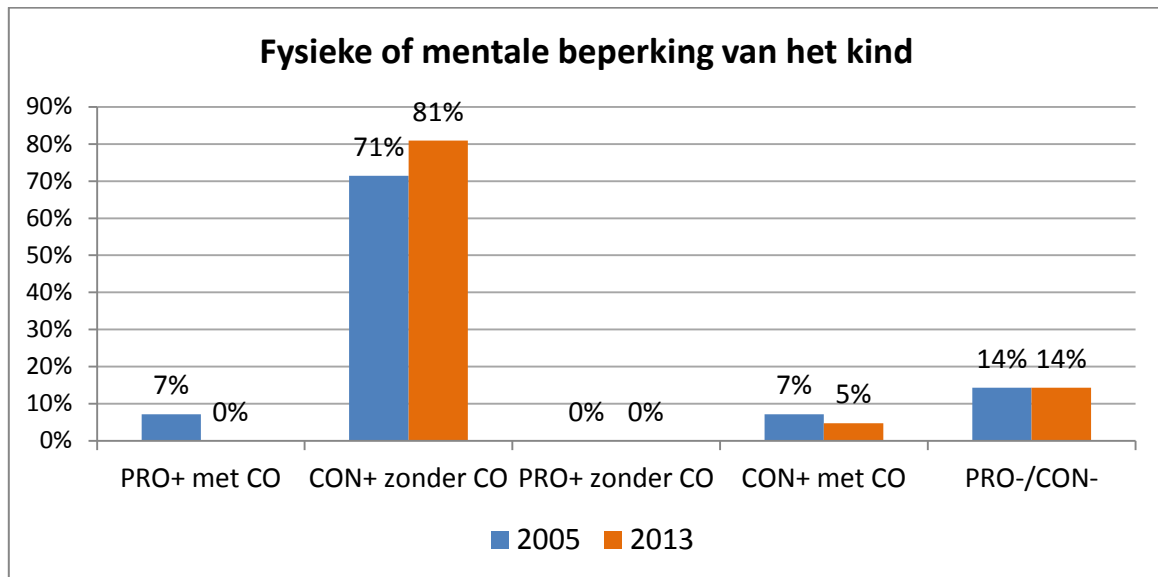
⁸³³ In 1 van de 3 zaken werd het argument weerhouden, *i.e.* in 33,33 % van de zaken.

⁸³⁴ Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 20 december 2005, ARVJ 2206.

⁸³⁵ KG Leuven 3 maart 2005, 04/187/C; Jeugdrb. Hasselt 10 januari 2005, 03.2195.B.

19. De fysieke of mentale beperking van het kind

FIGUUR 33

2005 $n = 14$

2013 $n = 21$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De ouder die de regeling van verblijfsco-ouderschap verzoekt, meent dat deze verblijfsregeling aangewezen is, (mede) omwille van de fysieke of mentale beperking van het kind. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De ouder die de regeling van verblijfsco-ouderschap verzoekt, meent dat deze verblijfsregeling aangewezen is, (mede) omwille van de fysieke of mentale beperking van het kind. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is, (mede) omwille van de fysieke of mentale beperking van het kind. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is, (mede) omwille van de fysieke of mentale beperking van het kind. De rechter weerhoudt het argument niet.

524. Indien een kind geconfronteerd wordt met een fysieke of mentale beperking, kan dit een invloed uitoefenen op de mogelijkheden in het kader van de verblijfsregeling bij het niet (langer) samenleven van de ouders.

De mogelijkheid bestaat dat slechts één van beide ouders van een kind met een fysieke beperking een woning betreft die aangepast is aan de beperking van het kind. De niet-aangepaste woning van de andere ouder volstaat om het kind op regelmatige basis een weekend, enkele dagen of een dag te laten doorbrengen, maar biedt niet de aangepaste accommodatie die het kind nodig heeft om er gedurende lange(re) periodes te verblijven. In dit geval kan de fysieke beperking van het kind een contra-indicatie vormen voor het verblijfsco-ouderschap.

In geval van mentale beperkingen van het kind kan eventueel gezegd worden dat het kind het niet zou aankunnen om op gelijkmatige basis op twee verschillende woonplaatsen te verblijven. Het kind dient een woonplaats te hebben die het beschouwt als zijn “huis” (hoofdverblijf) en op regelmatige basis bezoek brengen aan of kortere termijnen doorbrengen bij de andere ouder.

525. In 2005 werden de beperkingen van het kind in meer dan 2 % van de zaken opgeworpen.⁸³⁶ Op één casus na⁸³⁷ was het steeds de zich tegen het verblijfsco-ouderschap verwerende partij die de beperkingen van het kind als een reden opwierp om het verzoek om verblijfsco-ouderschap te laten afwijzen. De magistraten hadden er bijna steeds oor voor, slechts in één zaak werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch toegekend ondanks het feit dat de magistraat de beperking van het kind weerhouden had als contra-argument.⁸³⁸ In deze zaak woog de beperking van het kind niet op tegen de grote hoeveelheid aan argumenten die spraken in het voordeel van de regeling van verblijfsco-ouderschap. Het kind leefde al enige tijd in de regeling van verblijfsco-ouderschap (behoefte aan continuïteit), de beide ouders genoten een sterk familiaal netwerk voor bijkomende steun en opvang, waren ruim beschikbaar en boden in hun huisvesting alle noodzakelijke comfort. Bovendien had de justitieassistent zich in het maatschappelijk verslag voor het verblijfsco-ouderschap uitgesproken.

In de andere zaken waarin de beperking van het kind als contra-argument door de magistraat werd weerhouden, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap steeds afgewezen.⁸³⁹ In twee zaken werd het argument niet weerhouden.⁸⁴⁰

526. In 2013 werd het argument in minder dan 2 % van de zaken opgeworpen.⁸⁴¹ Het werd steeds opgeworpen door de ouder die zich tegen verblijfsco-ouderschap verweerde en die

---

⁸³⁶ In 14 van de 644 zaken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 2,17 % van de zaken.

⁸³⁷ KG Leuven 9 mei 2005, 04/0374/C en 04/375/C.

⁸³⁸ Antwerpen (jeugd.) 3 maart 2005, 2004/JR/154.

⁸³⁹ Gent (15^e k.) 7 april 2005, 2004/RK/8; KG Leuven 21 april 2005, 02/80/C; KG Antwerpen 8 juli 2005, 05-461-C; KG Dendermonde 24 augustus 2005, 05/302/C; KG Brussel 14 september 2005, 2005/911/C; KG Antwerpen 7 oktober 2005, 05-530-C; KG Antwerpen 19 oktober 2005, 05-759-C; KG Antwerpen 18 november 2005, 05-182-C; KG Kortrijk 21 december 2005, 05/370/C; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 18 november 2005, JR 4877.

⁸⁴⁰ Brussel (jeugd.) 25 februari 2005, 2004/JR/178; Gent (15^e k.) 25 april 2005, 2004/RK/212.

⁸⁴¹ In 21 van de 1069 zaken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 1,96 % van de zaken.

rechter verzocht om het verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen. De trend van afwijzing zette zich door, op drie zaken na⁸⁴² werd het contra-argument steeds weerhouden, en zorgde er vervolgens op één casus na⁸⁴³ steeds voor dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee om die reden) afgewezen werd.⁸⁴⁴

In de casus waarin de beperkingen als contra-argument weerhouden werden, maar het verzoek om verblijfsco-ouderschap toch toegekend werd, steunde de voorzitter zich enkel op het prioritair karakter dat de wetgever sinds 2006 aan de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap had toegekend.⁸⁴⁵ Andere opgeworpen contra-indicaties (de verstandhouding tussen de ouders en de beschikbaarheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder) werden verworpen.

---

⁸⁴² Antwerpen (3^e bis k.) 3 december 2013, 2011/RK/434; KG Antwerpen 7 februari 2013, 12/119/C; Jeugdrb. Kortrijk 26 februari 2013, 11/731/B.

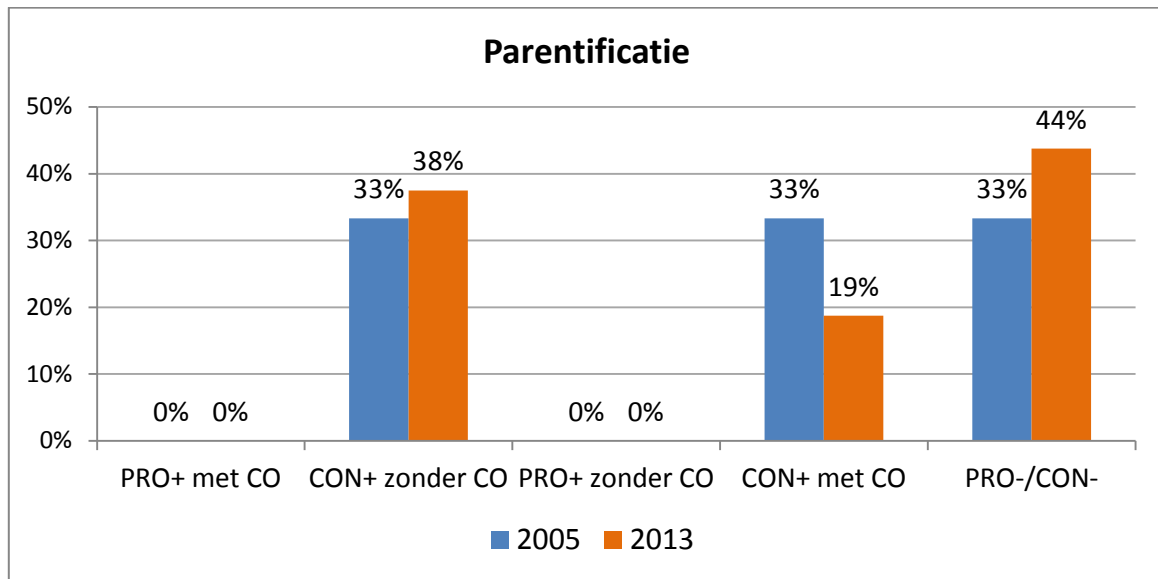
⁸⁴³ KG Mechelen 9 december 2013, 13/242/C.

⁸⁴⁴ Brussel (3^e k.) 17 september 2013, 2011/KR/77; Antwerpen (8^e bis k.) 18 december 2013, 2011/RK/228; Antwerpen (16^e bis k.) 23 december 2013, 2013/JR/103; KG Ieper 18 april 2013, 13/12/C; KG Kortrijk 30 mei 2013, 13/29/C; KG Kortrijk 30 mei 2013, 13/52/C; KG Kortrijk 26 juni 2013, 12/123/C; KG Ieper 3 oktober 2013, 13/12/C (merk op : dit is hetzelfde dossier als bij KG Ieper 18 april 2013 (zie rolnummer); de eerste maal is het de eerste procedure van voorlopige maatregelen bij aanvang van de echtscheidingsprocedure, met het eerste (afgewezen) verzoek om verblijfsco-ouderschap door vader, in de tweede procedure, gekoppeld aan de tweede beschikking, vraagt vader een wijziging van de klassieke verblijfsregeling naar verblijfsco-ouderschap en wordt ook hier afgewezen); KG Dendermonde 24 december 2013, 13/475/C, Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 9 januari 2013, 715.B.2012; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 16 januari 2013, 1490.B.2010; Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 24 januari 2013, 618/2012/20B; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 13476/UOG/B; Jeugdrb. Kortrijk 13 juni 2013, 385.B.2012/B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 2 oktober 2013, 1944-B-2012; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 7 november 2013, 12.193.B; Jeugdrb. Turnhout (11^e k.) 11 december 2013, 553.B.2012.

⁸⁴⁵ KG Mechelen 9 december 2013, 13/242/C.

20. Parentificatie

GRAFIEK 34

2005 $n = 3$

2013 $n = 16$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De rechter weerhoudt de parentificatie in hoofde van de zich tegen verblijfsco-ouderschap verzettende ouder als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat de het verblijfsco-ouderschap aangewezen is, gezien de parentificatie in hoofde van de zich tegen verblijfsco-ouderschap verzettende ouder. De rechter weerhoudt dit argument niet, hij ziet geen (bijkomend) argument in de parentificatie in hoofde van de zich tegen verblijfsco-ouderschap verzettende ouder om het verblijfsco-ouderschap toe te kennen.
- CON+ : De rechter weerhoudt de parentificatie in hoofde van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder ten nadele van het verblijfsco-ouderschap.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat de parentificatie in hoofde van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder er voor zorgt dat de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.

527. Hoewel het fenomeen van de parentificatie in het empirisch onderzoek weinig naar boven kwam, kan aan deze problematiek niet voorbij gegaan worden. Het feit dat het in de praktijk weinig naar boven komt ligt m.i. eerder aan het (zeker toenertijd) minder gekend of erkend zijn van het probleem.

528. De beëindiging van de relatie of het leven van een mens met de persoon die één van de belangrijkste figuren binnen zijn leven uitmaakte, gaat bij ieder mens gepaard met een zeker rouwproces. Bij het overlijden van een echtgenoot of (samenlevings)partner wordt dit erkend. Er wordt aandacht geschonken aan het verdriet en het lijden van de achterblijvende echtgenoot of partner. Vaak zullen familieleden of vrienden inspringen voor opvang van de kinderen om de weduwe of weduwnaar de ruimte te schenken voor diens verwerkingsproces.

Bij het beëindigen van een samenzijn dat niet gepaard gaat met een overlijden zal deze erkenning en aandacht er misschien minder of zelfs niet zijn. De (echt)scheiding wordt door de buitenwereld eerder als positief ervaren: het ging daar al een poosje niet goed en het is maar goed dat er een einde gesteld is aan het samen-zijn van de partners.

Ook al is dit laatste soms het geval, het wegvallen van het gezin zal meestal voor (minstens één van beide) ex-partners een zeker verwerkingsproces meebrengen waarin zich een nood aan steun voordoet.

529. Wanneer de ouder deze steun en erkenning niet ervaart, komt het voor dat steun ongewild bij het kind gezocht wordt. Het kind wordt de gesprekspartner van de ouder, neemt enkele huishoudelijke taken en de zorg voor broers en zusjes op zich en is de steun en toeverlaat voor de ouder. Omwille van dit tweede – de zorg voor de jongere kinderen – vermoed ik dat het oudste kind van het gezin hiermee geconfronteerd wordt.

530. Parentificatie is m.i. ongezond voor een kind. Het effect ervan hangt af van de leeftijd van het kind op het ogenblik dat de parentificatie zich ontwikkelt. Een jonger kind zal niet toekomen aan spelen, terwijl het kind het spelen (met anderen) nodig heeft om zich te ontwikkelen. Een ouder kind of een puber kan problemen krijgen met het losmaken van ouders en met identiteitsontwikkeling, doordat het soms meer dan gezond is thuis zit, omdat het voelt dat het thuis hard nodig is.⁸⁴⁶

531. Het fenomeen van parentificatie wordt vaak ontkend of geloochend⁸⁴⁷ en komt waarschijnlijk om die reden in de onderzochte rechtspraak zelden aan bod bij de procedures in het kader van de verblijfsregeling.

Een eerste belangrijke reden hiervoor is m.i. dat het een moeilijk traceerbaar feit is. Wanneer er slechts een verwaarloosbaar contact is met de andere ouder en diens leefwereld, is het

---

⁸⁴⁶ www.nji.nl/nl/Databanken/Classificatie-Jeugdproblemen

⁸⁴⁷ M. KINET, *Parentificatie. Als het kind te snel ouder wordt*, Antwerpen/Apeldoorn, Garant, 2010, 197.

moeilijk om zich bewust te zijn van het probleem dat zich daar eventueel voordoet. Daarnaast is het ook een probleem dat vreselijk moeilijk te bewijzen valt. Hiervoor is de aanstelling van een deskundige door de rechter onontbeerlijk. Waar de rechter overgaat tot aanstelling van een deskundige en hier een minder algemene opdracht uitschrijft, werd in de onderzochte rechtspraak nergens een specifieke opdracht tot onderzoeken van het probleem van parentificatie gevonden.

Niettemin werd het fenomeen zelf op enkele plaatsen teruggevonden. In de onderzochte rechtspraak werd het criterium enkel als argument *tegen* het verzoek om verblijfsco-ouderschap teruggevonden.

532. In 2005 kwam het criterium in minder dan 1 % van de zaken aan bod.⁸⁴⁸ Op twee plaatsen had de rechter er oor naar. De jeugdrechtbank te Brugge wees omwille van parentificatie het verzoek van de vader tot wijziging naar verblijfsco-ouderschap af. Ook de justitieassistent had de rechtbank geadviseerd het verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen. De kinderen leefden in een meer “klassieke” verblijfsregeling en de vader had de rechtbank verzocht om de kinderen meer bij zich te laten verblijven en de verblijfsregeling te wijzigen naar een regeling van verblijfsco-ouderschap. De justitieassistent had in het maatschappelijk verslag gewezen op het gevaar van parentificatie en de rechtbank had er oor naar.⁸⁴⁹

In Leuven erkende de jeugdrechter het probleem van parentificatie en zag er een contra-argument in, maar kende het verzoek van vader om wijziging naar een regeling van verblijfsco-ouderschap toch toe. De deskundige had zich na onderzoek in zijn verslag ondanks het risico van parentificatie positief geuit over de kans op slagen van het regeling van verblijfsco-ouderschap in de concrete zaak, en de jeugdrechter volgde het advies.⁸⁵⁰

533. In 2013 werd het criterium iets vaker opgeworpen⁸⁵¹, maar minder erkend als contra-argument. In enkele gevallen erkende de magistraat het gegeven van parentificatie en wees om die reden het verzoek om verblijfsco-ouderschap door een van beide ouders af.⁸⁵² In andere (meer) gevallen werd de (te) sterke en verkeerde band met een ouder niet aanvaard als contra-argument en werd de regeling van verblijfsco-ouderschap toch toegestaan⁸⁵³, of werd het wel aanvaard als contra-argument maar het verblijfsco-ouderschap toch toegestaan.⁸⁵⁴ Het

---

⁸⁴⁸ In 3 van de 644 uitspraken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 0,47 % van de zaken.

⁸⁴⁹ Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 8 december 2005, 175.B.2005/19.

⁸⁵⁰ Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 24 mei 2005, 142.B.2003/14.

⁸⁵¹ In 16 van de 1069 uitspraken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 1,50 % van de zaken.

⁸⁵² Antwerpen (3^e k.) 13 februari 2013, 2012/RK/35; Brussel (3^e k.) 10 september 2013, 2012/KR/149; Jeugdrb. Leuven 18 september 2013, 332.B.2012/14; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 3 december 2013, 259.B.2012; Jeugdrb. Tongeren 30 december 2013, 10/1074/B.

⁸⁵³ KG Antwerpen 27 mei 2013, 12/921/C; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 9 januari 2013, R.V. 314/2012; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/644/B; Jeugdrb. Kortrijk 18 juni 2013, 12/1518/B; Jeugdrb. Kortrijk 27 juni 2013, 12/1727/B; Jeugdrb. Kortrijk 27 juni 2013, 12/1440/B.

⁸⁵⁴ Antwerpen (16^e bis k.) 23 januari 2013, 2012/JR/195; Jeugdrb. Gent 22 februari 2013, 11/220/B; Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 18 april 2013, 16.B.2012.

hof van beroep te Antwerpen viel hiervoor terug op het prioritare karakter van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap⁸⁵⁵, in een procedure voor de jeugdrechtbank van Gent hadden zowel de psycholoog als de justitieassistent zich positief uitgelaten over het verblijfsco-ouderschap.⁸⁵⁶

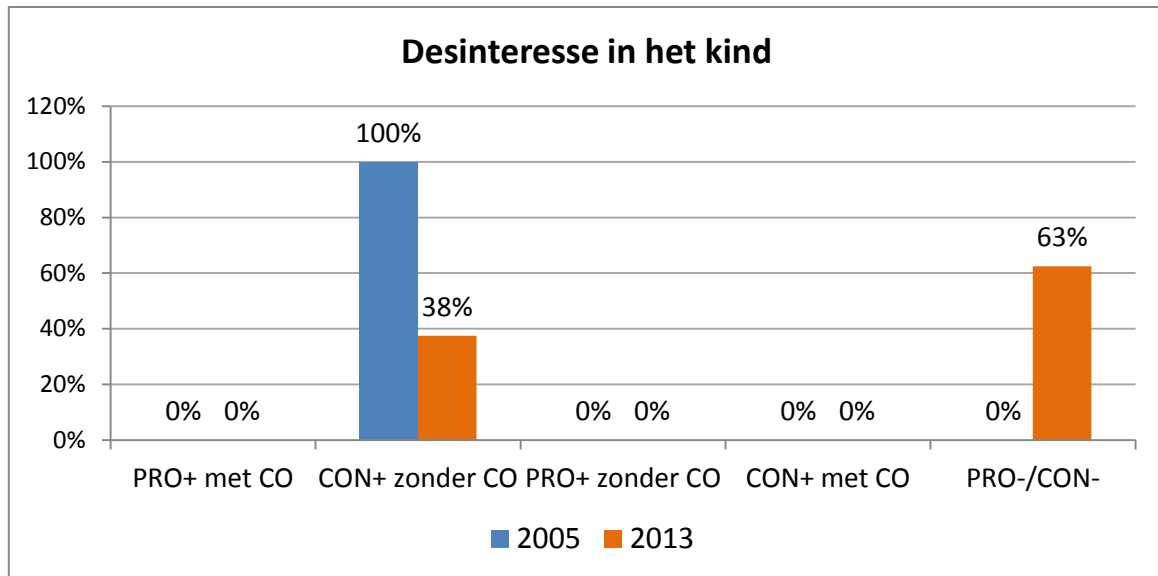
---

⁸⁵⁵ Antwerpen (16^e bis k.) 23 januari 2013, 2012/JR/195.

⁸⁵⁶ Jeugdrb. Gent (27^e bis k.) 18 april 2013, 16.B.2012.

21. De desinteresse van een ouder in het kind of het niet betrokken zijn in opvang en opvoeding van het kind gedurende het samenleven van de ouders

FIGUUR 35

2005 $n = 2$

2013 $n = 16$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : Deze codering komt niet voor, aangezien het argument alleen als contra-argument kan opgeworpen worden.
- PRO- : Deze codering komt niet voor, aangezien het argument alleen als contra-argument kan opgeworpen worden.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is (mede) omwille van de vroegere desinteresse van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder in het kind. De rechter weerhoudt dit argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is (mede) omwille van de vroegere desinteresse van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder in het kind. De rechter weerhoudt het argument niet.

534. Door de ouder die zich verzet tegen de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap wordt soms opgeworpen dat de verzoekende ouder zich tijdens het samenleven te weinig

interesseerde in het kind. De ouder die nu vraagt om het kind op gelijke basis bij zich te mogen houden, zou tot op heden geen belangrijke rol hebben willen spelen in het leven van het kind.

535. In 2005 werd dit argument weinig opgeworpen⁸⁵⁷, maar *steeds* weerhouden door de magistraten; een ouder die zich tijdens het samenleven of in de periode voorafgaand aan het verzoek niet of weinig interesseerde in het kind, diende niet plotseling hierin te veranderen en op gelijke basis de zorg van het kind op zich te nemen. Telkenmale het argument opgeworpen werd en voldoende aangetoond werd dat deze desinteresse wel degelijk aanwezig was, werd het weerhouden en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden afgewezen.⁸⁵⁸

536. In 2013 was de rechtspraak hierin enigszins gewijzigd. De desinteresse in het kind die het verzoek om verblijfsco-ouderschap voorafging werd vaker opgeworpen dan acht jaar geleden⁸⁵⁹, maar werd in meer dan de helft van deze zaken werd het als criterium afgewezen.⁸⁶⁰

De magistraten kregen meer oor voor verzoekende ouders die de inrichting van hun leven gewijzigd hadden en meer tijd konden besteden aan het kind dan tijdens hun samenleven met de andere ouder van het kind. Het feit dat een ouder tijdens het samenleven minder tijd kon besteden aan het kind – wat door de zich tegen verblijfsco-ouderschap verwerende partij vertaald werd in een desinteresse in het kind – kon een gevolg zijn van een door partijen bewuste en in onderling overleg genomen afspraak. Eén van beide ouders zou zich volledig richten op de zorg van het kind, terwijl de andere ouder zou zorgen voor al het brood op de plank en bijgevolg veel minder of zelfs bijna geen aandacht aan de basiszorg voor het kind kon besteden. Deze laatste mogelijkheid in het achterhoofd houdende, oordeelden de magistraten regelmatig dat de mindere aandacht niet automatisch mocht vertaald worden in een “desinteresse” in het kind en verwierpen de contra-indicatie⁸⁶¹, wat zich soms vertaalde in een toekenning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap (al dan niet samen met andere argumenten die de magistraten in overweging namen).⁸⁶²

---

⁸⁵⁷ Het argument werd slechts 2 maal opgeworpen, *i.e.* in 0,31 % van de 644 zaken waarin door één van de ouders om een regeling van verblijfsco-ouderschap gevraagd werd.

⁸⁵⁸ Gent (15° k.) 10 oktober 2005, 2004/RK/238; Jeugdrb. Dendermonde 8 december 2005, 04/2974/B.

⁸⁵⁹ In 2013 werd het argument in 16 van de 1069 zaken opgeworpen, *i.e.* in 1,50 % van de zaken.

⁸⁶⁰ In 10 van de 16 zaken waarin het argument opgeworpen werd, werd het argument afgewezen, *i.e.* in 62,50 % van deze zaken.

⁸⁶¹ Brussel (3° k.) 29 januari 2013, 2012/KR/226; Brussel (3° k.) 18 juni 2013, 2012/KR/307; KG Gent 18 oktober 2013, 13/323/C; Jeugdrb. Mechelen 7 januari 2013, 5174.B.2012/16; Jeugdrb. Brussel (20° k.) 24 januari 2013, 442/2011/20B; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/644/B; Jeugdrb. Mechelen 17 april 2013, 5572.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 23 april 2013, 5498.B.2012/15; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 27 mei 2013, 537/2012/136; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 18 oktober 2013, 223/2013/136.

⁸⁶² Brussel (3° k.) 18 juni 2013, 2012/KR/307; KG Gent 18 oktober 2013, 13/323/C; Jeugdrb. Mechelen 7 januari 2013, 5174.B.2012/16; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/644/B; Jeugdrb. Mechelen 17 april 2013, 5572.B.2012/14; Jeugdrb. Mechelen 23 april 2013, 5498.B.2012/15; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 27 mei 2013, 537/2012/136.

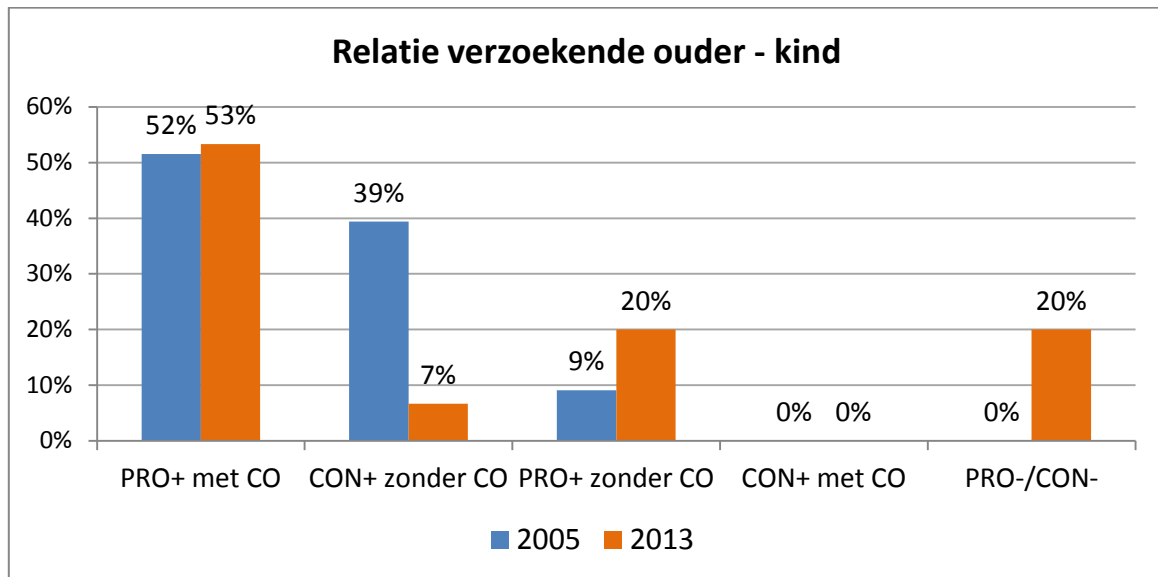
537. Er waren ook casussen waar de desinteresse wel degelijk aanwezig was en het argument wel weerhouden werd. Telkenmale wanneer het argument weerhouden werd, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden afgewezen.⁸⁶³

---

⁸⁶³ Antwerpen (16^e bis k.) 21 januari 2013, 2012/JR/170; Antwerpen (16^e bis k.) 11 februari 2013, 2012/JR/68; Antwerpen (16^e bis k.) 30 september 2013, 2013/JR/13; KG Antwerpen 25 februari 2013, 13/118/C; Jeugdrb. Dendermonde (22^e k.) 31 januari 2013, 13/21/B; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 7 oktober 2013, 923.B.2012.

22. De relatie tussen de verzoekende ouder en het kind

FIGUUR 36

2005 $n = 33$

2013 $n = 15$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van zijn goede relatie met het kind aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van zijn relatie met het kind aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de slechte relatie tussen de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder en het kind, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de relatie tussen de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder en het kind, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.

538. Een gezin is een samen-leven van vaak meer dan drie personen en een dynamiek aan verschillende karakters die samen hun weg dienen te vinden. Elke mens heeft zijn eigen karakter en sluit beter aan bij de ene of de andere mens. Dit geldt ook binnen een samen-leven van ouders en kinderen. Met de ene broer of zus maakt een kind minder ruzie dan met de andere en het ene kind is een “mama’s-kindje”, terwijl het andere meer aansluiting vindt bij de vader.

539. De relatie tussen de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder en het kind wordt in twee richtingen in overweging genomen, zowel in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap als in het nadeel van het verblijfsco-ouderschap.

Wanneer de relatie tussen de verzoekende ouder en het kind als contra-argument wordt opgeworpen, is dit eerder met een blik op het verleden. De ouder die zich tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap verzet, werpt de minder goede relatie tussen het kind en de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder op als argument tegen de verzochte verblijfsregeling. Het kind zou steeds meer aansluiting gevonden hebben bij de ouder die zich tegen het verblijfsco-ouderschap verweert en een ruimer verblijf van het kind bij hem nastreeft, het karakter van het kind sluit minder aan bij de ouder die om verblijfsco-ouderschap verzoekt.

Wanneer de relatie tussen de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder en het kind als argument in het voordeel van verblijfsco-ouderschap wordt opgeworpen, kan dit zowel met een blik op het verleden, als gericht op de toekomst gebeuren. Kijkend naar het verleden kan geargumenteed worden dat het kind steeds evenveel aansluiting vond bij de ene als bij de andere ouder. Meer gericht op de toekomst wordt door de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder opgeworpen dat de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap er voor zal zorgen dat hij een goede relatie behoudt met zijn kind, de afwijzing van zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap zou ervoor zorgen dat hij van zijn kind vervreemdt.

540. Hoewel de relatie tussen de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder en het kind minder vaak opgeworpen wordt⁸⁶⁴, is het een belangrijk criterium. Het is verwonderlijk dat het niet vaker opgeworpen wordt. De rechtspraak had er in beide onderzochte jaren meestal oor voor, slechts in enkele gevallen werd het argument niet weerhouden.

541. In 2005 werd het criterium steeds weerhouden. Zowel wanneer het als argument tegen het verblijfsco-ouderschap werd opgeworpen⁸⁶⁵ als wanneer men het zag als een reden om het verblijfsco-ouderschap toe te staan⁸⁶⁶ had de magistraat er oor voor.

---

⁸⁶⁴ In 2005 werd het criterium 33 van de 644 zaken in overweging genomen, *i.e.* in 5,12 % van de zaken. In 2013 was dit verminderd naar 15 van de 1069 zaken, *i.e.* in 1,40 % van de zaken.

⁸⁶⁵ Brussel (jeugd.) 19 mei 2005, 2004/JR/157; Antwerpen (3^e k.) 26 oktober 2005, 2005/RK/86; KG Leuven 3 maart 2005, 04/187/C; KG Gent 13 april 2005, 04/703/C; KG Brugge 4 mei 2005, 05/076/C; KG Brugge 22 juni 2005, 05/072/C; KG Antwerpen 15 juli 2005, 05-335-C; Jeugdrb. Brussel (9^e k.) 14 februari 2005, 1499/2004/9B; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 12 april 2005, 69-2005-4B; Jeugdrb. Dendermonde 20 september 2005, 05/846/B; Jeugdrb. Hasselt 17 oktober 2005, 04.925.B.

Op enkele zaken na⁸⁶⁷ zorgde het er dan ook steeds (minstens mee) voor dat het verblijfsco-ouderschap afgewezen werd (indien opgeworpen als contra-argument) of toegestaan werd (indien opgeworpen als pro-argument). In elk van de zaken waarin het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen werd, ondanks het weerhouden voordeel voor de band tussen de verzoekende ouder en het kind, werd het verzoek (onder andere) afgewezen omwille van de verre afstand tussen de woonplaatsen van de ouders. Dit laatste is een contra-argument waar men moeilijk omheen kan. Hoe bevorderlijk de regeling van verblijfsco-ouderschap ook kan zijn voor de relatie tussen de ouder en het kind, een regeling van verblijfsco-ouderschap kan moeilijk uitgesproken worden wanneer de ene ouder in Hasselt woont terwijl de andere naar de Belgische kust verhuisde.

542. In 2013 leek de interesse voor dit criterium wat verminderd, in het bijzonder in zijn negatieve functie. Twee maal werd het opgeworpen als argument tegen het verblijfsco-ouderschap, waarvan één maal weerhouden en één maal niet weerhouden. In de eerste zaak werd om die reden het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen⁸⁶⁸, in de tweede zaak werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend, dit omwille van de behoefte van het kind aan continuïteit.⁸⁶⁹

Als argument in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap was er nog wat meer aandacht voor. In meer dan de helft van de zaken waarin het als argument werd opgeworpen, weerhield de magistratuur het als argument in het voordeel voor het verblijfsco-ouderschap⁸⁷⁰ en kende het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mede) om die reden toe.⁸⁷¹ Enkele keren werd het weerhouden als argument voor het verblijfsco-ouderschap, maar werd het verzoek toch afgewezen. De oorzaak van de afwijzing lag in deze zaken bij de jonge leeftijd van het kind⁸⁷² of de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders.⁸⁷³

---

⁸⁶⁶ Antwerpen (jeugd.) 17 maart 2005, 2004/JR/171; Antwerpen (jeugd.) 12 mei 2005, 2004/JR/117; Brussel (3^e k.) 21 juni 2005, 2003/KR/327; Gent (15^e k.) 24 oktober 2005, 2005/JR/35; Brussel (jeugd.) k.) 5 december 2005, 2004/JR/132; KG Brussel 25 januari 2005, 03/636/C; KG Brussel 9 juni 2005, 2002/830/C; KG Antwerpen 17 juni 2005, 04-839-C; KG Leuven 1 augustus 2005, 03/225/C; Jeugdrb. Dendermonde 15 februari 2005, 03/3464/B; Jeugdrb. Dendermonde 15 maart 2005, 04/1873/B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 31 mei 2005, 149.B.2004/14; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 5 oktober 2005, JR 4979; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 25 oktober 2005, 389.B.2004/14.

⁸⁶⁷ Brussel (jeugd.) 20 december 2005, 2005/JR/66; KG Leuven 19 september 2005, 05/77/C; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 9 juni 2005, R.V. 235.B.2004/19. De relatie tussen de verzoekende ouder en het kind werd hier weerhouden als pro-argument, maar het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd niettemin afgewezen.

⁸⁶⁸ KG Brugge 18 september 2013, 13/275/C. Andere criteria warden in deze beschikking niet gevonden.

⁸⁶⁹ KG Brussel 25 juni 2013, 2013/801/C.

⁸⁷⁰ In 8 van de 15 zaken werd het argument weerhouden in voordeel van het verblijfsco-ouderschap en werd de regeling (minsten mede) om die reden toegekend, *i.e.* in 53,33 % van deze zaken.

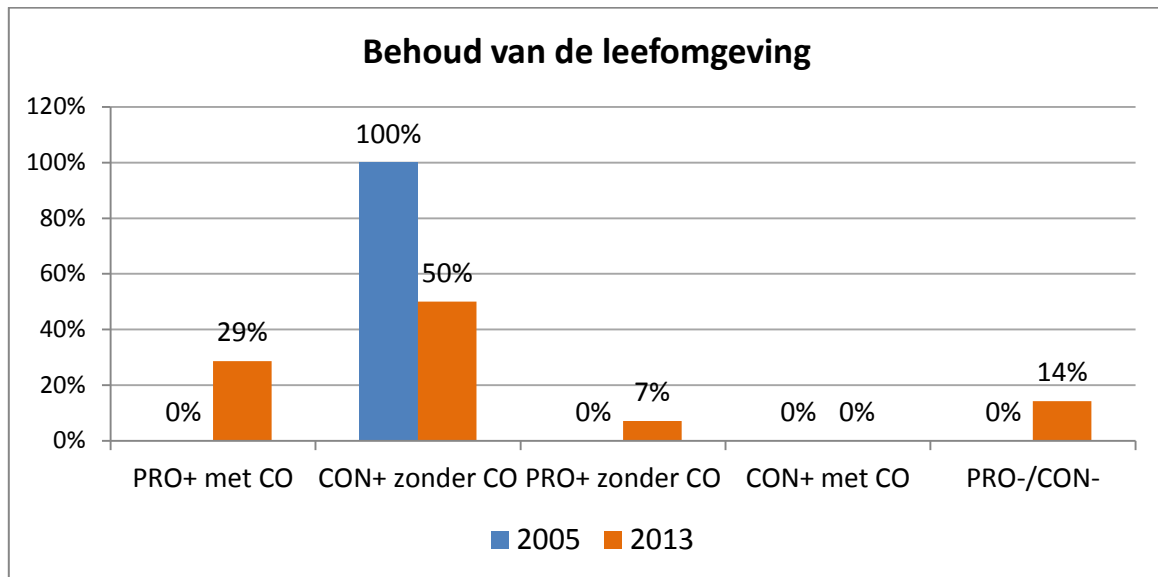
⁸⁷¹ Gent (15^e k.) 8 mei 2013, 2007/JR/85; KG Tongeren 21 januari 2013, 11/267/C; KG Tongeren 18 maart 2013, 12/333/C; KG Tongeren 29 april 2013, 13/79/C; KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C; KG Kortrijk 30 mei 2013, 13/29/C; KG Kortrijk 18 juli 2013, 13/134/C; Jeugdrb. Antwerpen 1 februari 2013, JR 11196.

⁸⁷² KG Tongeren 2 september 2013, 12/212/C; KG Tongeren 2 december 2013, 13/237/C.

⁸⁷³ Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 15 november 2013, 11/311/B.

23. Het behoud van de leefomgeving (gezinswoning)

GRAFIEK 37

2005 $n = 8$

2013 $n = 14$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De ouder die om de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap verzoekt, meent dat deze verblijfsregeling aangewezen is (mede) omwille van de behoefte van het kind in het bewonen van de plaats waar hij steeds of reeds lange tijd gewoond heeft. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De ouder die om de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap verzoekt, meent dat deze verblijfsregeling aangewezen is (mede) omwille van de behoefte van het kind in het bewonen van de plaats waar hij steeds of reeds lange tijd gewoond heeft. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is (mede) omwille van de behoefte van het kind in het bewonen van de plaats waar hij steeds of reeds lange tijd gewoond heeft. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is (mede) omwille van de behoefte van het kind in het bewonen van de plaats waar hij steeds of reeds lange tijd gewoond heeft. De rechter weerhoudt het argument niet.

543. Wanneer de ouders en hun kind samen een gezin vormden, zal bij de splitsing van het gezin vaak één van de ouders de woning behouden waar het gezin samenleefde. Eén van de ouders huurt de woning verder, koopt de andere ouder uit of leeft gewoon verder in de woning die steeds zijn eigendom geweest is.

De mogelijkheid bestaat dat het kind tot dan reeds geruime tijd of zelfs zijn hele leven op deze plaats woonde. De verbreking van het gezin zorgt bij het kind voor een grote schok in zijn bestaan en de magistraat die oordeelt over de verblijfsregeling van het kind, zal er trachten voor te zorgen dat het kind zo veel als mogelijk stabiliteit behoudt in zijn leven. Dit vertaalt zich in een criterium zoals de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders (*supra* nr. 463 e.v.). Indien de ouders niet al te ver van elkaar wonen, zal het verblijfsco-ouderschap niet al te veel tornen aan het behoud van andere aspecten van het leven van het kind. Het kind kan naar dezelfde school blijven gaan en kan zijn hobby's verder blijven uitoefenen (*infra* nr. 569).

544. Het behoud van zijn leefomgeving (woonplaats) door het kind kan evenzeer aan deze behoefte aan stabiliteit tegemoetkomen. De ouder die besloten heeft de gezinswoning verder te bewonen, kan de behoefte van het kind aan het gedurende lange(re) tijd bewonen van de woning waar hij steeds gewoond heeft opwerpen als contra-argument met het oog op het verwerpen door de magistraat van het verzoek om verblijfsco-ouderschap door de andere ouder.

545. In 2005 werd dit argument enkele malen opgeworpen, enkel als contra-argument.⁸⁷⁴ Telkenmale wanneer het opgeworpen werd, werd het door de magistraat weerhouden en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden verworpen.⁸⁷⁵

546. In 2013 werd het criterium procentueel ongeveer even vaak opgeworpen⁸⁷⁶, doch kreeg ook het karakter van pro-argument.⁸⁷⁷ Dit laatste was het geval wanneer de ouder die verzocht om de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, degene was die de woning van het gezin was blijven bewonen. Hij meende dat, wanneer hem de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap toegewezen werd, het kind de kans zou krijgen om meer tijd te blijven doorbrengen op de plaats waar het inmiddels reeds lange tijd of zelfs zijn hele leven woonde. Deze redenering werd meestal gevolgd en het verblijfsco-ouderschap werd in die zaken (mee) om die reden toegekend.⁸⁷⁸ In het enkele geval waarin het argument als voordelig aanvaard werd maar het verblijfsco-ouderschap nochtans niet toegekend werd, had de justitieassistent

---

⁸⁷⁴ Het argument werd in 8 van de 644 zaken in overweging genomen, *i.e.* in 1,24 % van zaken.

⁸⁷⁵ Brussel (jeugd.) 19 mei 2005, 2004/JR/157; Gent (15° k.) 20 juni 2005, 2004/RK/287; KG Tongeren 4 april 2005, 05/7/C; KG Kortrijk 12 mei 2005, 05/66/C en 05/132/C; KG Veurne 3 augustus 2005, 05/052/C; KG Kortrijk 29 september 2005, 05/182/C; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 15 juni 2005, 05/925/B; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 15 september 2005, 229.B.2005/19.

⁸⁷⁶ Het criterium werd in 14 van de 1069 zaken opgeworpen, *i.e.* in 1,31 % van de zaken.

⁸⁷⁷ In 5 van de 14 zaken, *i.e.* in 35,71 % van deze zaken, kreeg het criterium het karakter van pro-argument, in 9 van de 14 zaken, *i.e.* in 64,29 % van deze zaken, het karakter van contra-argument.

⁸⁷⁸ KG Tongeren 28 januari 2013, 12/251/C; KG Turnhout 18 maart 2013, 13/6/C; Jeugdrb. Turnhout (bijk. k.) 12 april 2013, 525.B.2012; Vred. Gent (IV) 1 maart 2013, 13A161.

in het maatschappelijk verslag een negatief advies over het verblijfsco-ouderschap uitgesproken.⁸⁷⁹

Ook het klassieke karakter van contra-argument bleef behouden. Net zoals in 2005 werd het meestal weerhouden, wat ook hier steeds met zich meebracht dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd afgewezen.⁸⁸⁰ In 2013 kwamen ook enkele zaken voor waarbij het argument afgewezen werd.⁸⁸¹ In deze zaken wierp de ouder die zich verzette tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap op dat het voor het kind belangrijk was dat hij het merendeel van de tijd bleef doorbrengen op de plaats waar hij steeds of lange tijd gewoond had, maar volgde de oordelende magistraat hem niet. Het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de verhuisde ouder werd toegekend.

547. Ik acht het enigszins verwonderlijk dat het criterium slechts in iets meer dan 1 % van de onderzochte zaken werd opgeworpen. In Nederland werd een enquête afgenomen bij kinderen, waarbij hen gevraagd werd wat de belangrijkste veranderingen waren bij de (echt)scheiding van hun ouders. Na de komst van stiefmoeder en –vader, werd het verhuis naar een ander huis als belangrijkste verandering voor de kinderen ervaren.⁸⁸² Gelet hierop kon verwacht worden dat het behoud van de leefomgeving vaker opgeworpen zou worden als argument in de procedure over de verblijfsregeling.

---

⁸⁷⁹ Gent (11^e ter k.) 28 februari 2013, 2011/RK/358.

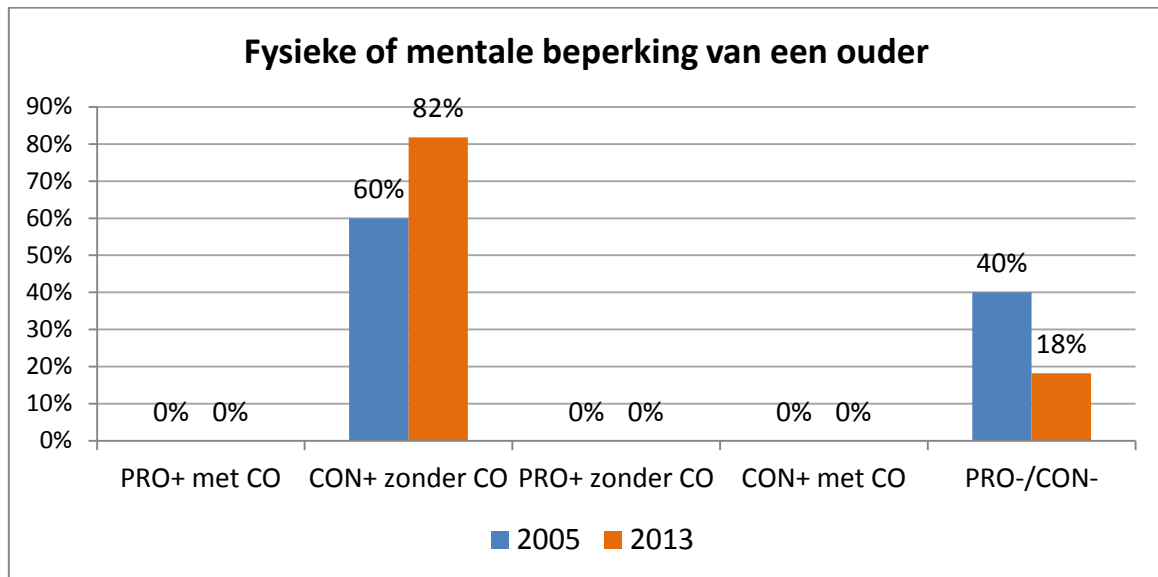
⁸⁸⁰ Jeugdrb. Brussel (20^e k.) 14 januari 2013, 1152.B.2012/20; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 23 januari 2013, 12/1745/B; Jeugdrb. Tongeren 21 februari 2013, 11/349/B; Jeugdrb. Turnhout (bijk. k.) 8 maart 2013, 1750.B.2012; Jeugdrb. Brugge 4 april 2013, 70.B.2012/21; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 5 juli 2013, 140/2013/136; Vred. Gent (IV) 1 maart 2013, 13A127.

⁸⁸¹ Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 27 mei 2013, 537/2012/136; Jeugdrb. Tongeren 6 november 2013, 11/909/B.

⁸⁸² D. VAN DE MERWE, “Gezags- en verblijfsco-ouderschap vanuit ontwikkelingspsychologisch perspectief” in P. SENAEVE, F. SWENNEN en G. VERSCHULDEN (ed.), *Ouders en kinderen*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, 233, met verwijzing naar M. DISTELBRINK, E.M. KROMONTONE, W.S. ROELEVELD en M.J. STEKETEE (2010), *Kinderen aan het woord over gezinnen*, Utrecht, Verwey-Joncker Instituut, 2010.

24. De fysieke of mentale beperking van een ouder

GRAFIEK 38

2005 $n = 5$

2013 $n = 11$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De fysieke of mentale beperking van een ouder wordt opgeworpen ter ondersteuning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De fysieke of mentale beperking van een ouder wordt opgeworpen ter ondersteuning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De fysieke of mentale beperking van een ouder wordt opgeworpen in verweer tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De fysieke of mentale beperking van een ouder wordt opgeworpen in verweer tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument niet.

548. De ouder die zich verzet tegen een verzoek om verblijfsco-ouderschap, beroept zich soms op een fysieke of mentale beperking van de andere ouder. Toen de ouders eventueel nog samen een gezin vormden, kon de met een beperking geconfronteerde ouder misschien zijn

(kleine) steentje bijdragen in het huishouden en de zorg voor het kind, maar hij is niet in staat om het kind op recurrente basis gedurende lang(re) periodes bij zich te laten verblijven en de zorg ervoor te alleen dragen.

549. Zowel in de uitspraken van 2005⁸⁸³ als in deze van 2013⁸⁸⁴ werd dit criterium enkel als contra-argument opgeworpen. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar verdient enige kanttekening. Een fysieke beperking van een ouder kan m.i. verrijkend zijn voor een kind. Indien deze ouder zich voldoende laat ondersteunen, kan hij een kind vanaf de leeftijd dat het de grootste zorg-behoevendheid achter zich gelaten heeft een goede opvang bieden. Een dagelijkse confrontatie van het kind met deze ouder kan het kind een ander beeld schetsen over het leven met een beperking.

550. In 2005 werd de fysieke of mentale beperking van een ouder slechts twee maal afgewezen als contra-argument. In een zaak voor de voorzitter in kort geding te Turnhout volstond de goede band tussen de moeder en het kind om beperking van de moeder, die opgeworpen werd door de vader die het verzoek van de moeder om verblijfsco-ouderschap wilde afgewezen zien, opzij te schuiven.⁸⁸⁵ De voorzitter in kort geding te Veurne had ook geen oor voor het contra-argument, dat hier door de moeder werd opgeworpen. De om verblijfsco-ouderschap verzoekende vader bood volgens de voorzitter voldoende comfort in huisvesting voor het kind en woonde dicht bij de moeder van het kind. Bovendien had de justitieassistent zich in het maatschappelijk verslag positief uitgesproken over het verblijfsco-ouderschap.⁸⁸⁶

In de andere zaken werd het als contra-argument weerhouden en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden afgewezen.⁸⁸⁷

551. In 2013 werd het contra-argument vaker opgeworpen⁸⁸⁸ en werd ook hier slechts twee maal afgewezen.⁸⁸⁹ In elke beschikking waarin het argument werd afgewezen werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap na afwijzing van het contra-argument toegestaan, maar wordt er verder niet verwezen naar een reden waarom het verzochte verblijfsco-ouderschap wél werd toegestaan. Ook het prioritaire karakter wordt niet aangehaald.

552. In alle andere zaken waarin het contra-argument wordt weerhouden wordt het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de ouder die geconfronteerd werd met beperkingen, steeds (minstens mee) om die reden afgewezen.⁸⁹⁰

---

⁸⁸³ In 5 van de 644 uitspraken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 0,78 % van de zaken.

⁸⁸⁴ In 11 van de 1069 uitspraken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 1,03 % van de zaken.

⁸⁸⁵ KG Turnhout 24 maart 2005, C/19/05.

⁸⁸⁶ KG Veurne 23 maart 2005, 04/085/C.

⁸⁸⁷ Brussel (jeugd.) 22 april 2005, 2004/JR/190; Gent (15^e k.) 31 oktober 2005, 2005/JR/46; Gent (15^e k.) 19 december 2005, 2005/JR/76.

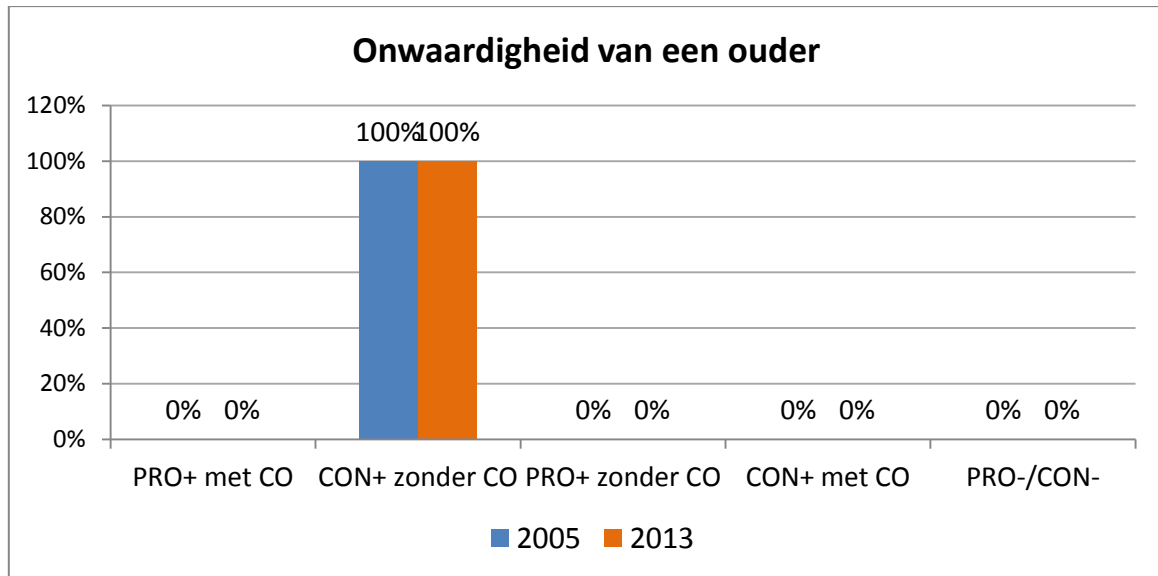
⁸⁸⁸ Het argument werd in 11 van de 1069 uitspraken in overweging genomen, *i.e.* in 1,03 % van de zaken.

⁸⁸⁹ KG Antwerpen 19 april 2013, 13/248/C; KG Mechelen 23 mei 2013, 13/113/C.

⁸⁹⁰ KG Mechelen 14 januari 2013, 12/301/C; KG Mechelen 4 februari 2013, 2013/5/C; KG Turnhout 14 maart 2013, 13/5/C; KG Antwerpen 27 juni 2013, 13/472/C; KG Mechelen 30 september 2013, 13/153/C; KG Gent 2

25. De onwaardigheid van een ouder

GRAFIEK 39

2005 $n = 1$

2013 $n = 7$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : Deze codering komt niet voor, aangezien het argument alleen als contra-argument kan opgeworpen worden.
- PRO- : Deze codering komt niet voor, aangezien het argument alleen als contra-argument kan opgeworpen worden.
- CON+ : De rechter meent dat het onwaardige gedrag van een ouder tegenover het kind er voor zorgt dat een regeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is. (Mede) om die reden, wordt het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet toekend.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is (mede) omwille van het onwaardige gedrag van een ouder tegenover het kind. De rechter weerhoudt het argument niet.

553. Ouders hebben niet alleen rechten, waaronder het omgangsrecht, tegenover hun kind. Het hebben van een kind brengt ook verplichtingen mee in hoofde van de ouder. Deze verplichtingen zijn niet alleen van financiële aard. Een ouder dient ook niet-financiële

---

oktober 2013, 10/610/C; KG Kortrijk 10 oktober 2013, 13/211/C; KG Antwerpen 18 oktober 2013, 13/679/C; Jeugdrb. Hasselt (3^e k.) 5 december 2013, 13.198.B.

verplichtingen op zich te nemen, waaronder het uitoefenen van toezicht en het instaan voor de opvoeding en de ontplooiing van het kind (art. 203, § 1 BW), verplichtingen die *in se* ook te vertalen zijn in een financiële verplichting. Wanneer een ouder niet in staat is de verplichting zelf uit te voeren, kan de verplichting gedelegeerd worden aan een derde, die er al dan niet voor betaald wordt (grootouder, internaat, huispersoneel).

554. Naast deze positieve verplichting is er ook een negatieve verplichting. Een ouder mag geen onwaardig gedrag vertonen tegenover zijn kind. Deze verplichting kan een vertaling zijn van de plicht om in te staan voor de ontplooiing van het kind (art. 203, § 1 BW).

Het plegen van strafbare feiten tegenover het kind is een voorbeeld van onwaardig gedrag van een ouder. Net zoals dit als gevolg kan hebben dat het ouderlijk gezag exclusief toegekend wordt aan de andere, niet onwaardige ouder, kan dit ook tot gevolg hebben dat deze onwaardige ouder niet langer zijn omgangsrecht met het kind kan uitoefenen. Om die reden kan het omgangsrecht opgeschort of sterk beperkt worden⁸⁹¹ en kan een verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen worden.

555. In 2005 werd dit criterium één maal weerhouden. De voorzitter in kort geding van de rechtbank te Brugge achtte het onwaardige gedrag van de vader een reden die volstond om zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen, andere redenen werden door de voorzitter niet in overweging genomen.⁸⁹²

556. In 2013 werd het criterium vaker opgeworpen, maar nog steeds niet in 1 % van de onderzochte zaken.⁸⁹³ In elke zaak werd het criterium door de magistrat weerhouden en werd (minstens mee) om die reden het verzoek om verblijfsco-ouderschap verworpen.⁸⁹⁴

In enkele zaken werd het, net als in 2005, als enige reden weerhouden en het verzoek om verblijfsco-ouderschap enkel om die reden verworpen.⁸⁹⁵ In andere zaken ging het gepaard met andere argumenten, zoals de slechte verstandhouding tussen de ouders⁸⁹⁶ en de onbekwaamheid om voor het kind te zorgen⁸⁹⁷, die *in se* te koppelen waren aan de feiten die tegenover het kind gepleegd werden en aanleiding gaven tot de onwaardigheid van de verzoekende ouder. Ook de justitieassistent sprak zich in deze zaken negatief uit over het verzoek om verblijfsco-ouderschap⁸⁹⁸ en de magistraten achtten het verblijfsco-ouderschap in

---

⁸⁹¹ P. SENAËVE, C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 359.

⁸⁹² KG Brugge 23 maart 2005, 05/53/C.

⁸⁹³ In 7 van de 1069 zaken werd het criterium in overweging genomen, *i.e.* in 0,65 % van de zaken.

⁸⁹⁴ Antwerpen (3^e bis k.) 28 mei 2013, 2012/RK/112; KG Dendermonde 9 oktober 2013, 13/484/C; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 6 maart 2013, R.V. 660/2013; Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Ieper 23 april 2013, 12/309/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/535/B; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15.

⁸⁹⁵ Antwerpen (3^e bis k.) 28 mei 2013, 2012/RK/112; KG Dendermonde 9 oktober 2013, 13/484/C.

⁸⁹⁶ Jeugdrb. Gent (27^e k.) 6 maart 2013, R.V. 660/2013; Jeugdrb. Ieper 23 april 2013, 12/309/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/535/B.

⁸⁹⁷ Jeugdrb. Ieper 23 april 2013, 12/309/B; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15.

⁸⁹⁸ Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15.

deze zaken ook niet in het belang van het kind.⁸⁹⁹ Slechts in één van de zaken was het de moeder in wiens hoofde de onwaardigheid weerhouden werd⁹⁰⁰, in alle andere zaken was het vader die niet waardig geacht werd om het kind in een verblijfsregeling van verblijfscoouderschap bij zich te mogen houden.⁹⁰¹

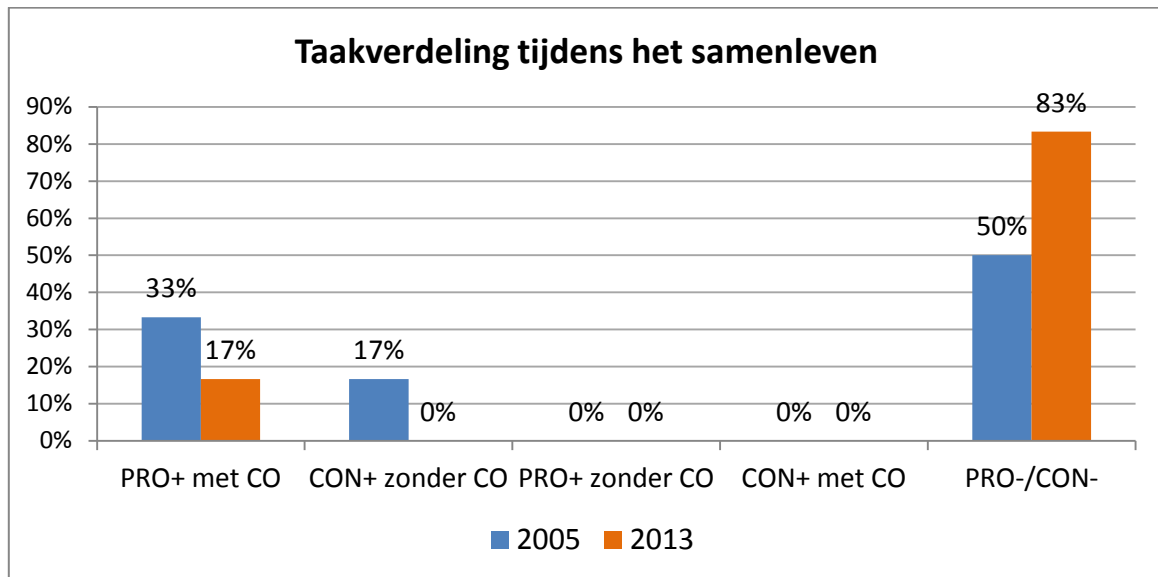
⁸⁹⁹ Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/535/B; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15.

⁹⁰⁰ Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15.

⁹⁰¹ Antwerpen (3^e bis k.) 28 mei 2013, 2012/RK/112; KG Dendermonde 9 oktober 2013, 13/484/C; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 6 maart 2013, R.V. 660/2013; Jeugdrb. Ieper 23 april 2013, 12/309/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/535/B; Jeugdrb. Mechelen 25 juni 2013, 5551.B.2012/15.

26. De taakverdeling tijdens het samenleven

GRAFIEK 40

2005 $n = 6$

2013 $n = 6$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De ouder die om het verblijfsco-ouderschap verzoekt werpt de door de ouders toegepaste taakverdeling op als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De ouder die om het verblijfsco-ouderschap verzoekt werpt de door de ouders toegepaste taakverdeling op als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verweert tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap werpt de door de ouders toegepaste taakverdeling op als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verweert tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap werpt de door de ouders toegepaste taakverdeling op als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument niet.

557. Bij ouders die een gezin vormen, groeit er vaak een zekere verdeling van de taken die met dit samen-leven gepaard gaan. Zelden zal iedere ouder zich op exact dezelfde wijze en even veel met iedere huishoudelijke of andere taak bezig houden. De ene ouder zal zich meer

met het administratief-financiële bezig houden, terwijl de andere meer de zorgfunctie op zich neemt.

Deze taakverdeling wordt in de discussie omtrent de verblijfsregeling van de kinderen soms opgeworpen. De ouder die meer de zorgfunctie op zich nam tijdens het samenleven acht zich meer geschikt om dit ook na het beëindigen van het samenleven verder te doen, hij acht de andere ouder niet in staat de zorg voor het kind op zich te nemen.

558. Zowel in 2005 als in 2013 werd het argument slechts zes maal in overweging genomen. Hoewel het criterium in verhouding tot het aantal zaken waarin om verblijfsco-ouderschap verzocht wordt dan ook veel vaker in 2005 dan in 2013 werd opgeworpen, bleef het in beide onderzochte jaren nog onder de 1 %.⁹⁰²

559. In 2005 werd het argument slechts één maal aanvaard als contra-argument en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden afgewezen.⁹⁰³ De magistraat volgde hiermee ook het advies van de justitieassistent, die zich in het maatschappelijk verslag negatief uitgelaten had over het verzoek om verblijfsco-ouderschap.

In de andere onderzochte zaken van 2005 waarin de taakverdeling als contra-argument werd opgeworpen, werd het argument niet weerhouden. De magistraat meende dat een zekere taakverdeling tijdens het samenleven niet *a priori* met zich meebrengt dat deze taakverdeling zich ook na het beëindigen van het samenleven dient verder te zetten. Het beëindigen van het samenleven brengt een reorganisatie en een verschuiving van de taken met zich mee, de ouder die tijdens het samenleven in mindere mate de zorgtaken op zich nam kan dit in het nieuwe leef-kader mogelijks wél doen. Het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd in deze zaken toegekend, (mede) omwille van het verwerpen van het contra-argument van taakverdeling.⁹⁰⁴

560. In 2013 werd de taakverdeling geen enkele keer weerhouden als contra-argument. Het feit dat één van beide ouders tijdens het samenleven de zorgtaken voor het kind meer of volledig op zich nam vormde voor de magistraat geen argument om de andere ouder af te wijzen van zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap na het beëindigen van het samenleven.⁹⁰⁵

561. De taakverdeling tijdens het samenleven kan evenzeer *voor* het verblijfsco-ouderschap spreken. Indien de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder aantoont dat hij tijdens het samenleven evenzeer de zorg over het kind op zich nam dan de andere ouder, kan dit een reden zijn om de door hem verzochte verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap uit te spreken. De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder moet de kans krijgen dit verder te

---

⁹⁰² In 2005 werd het criterium in 6 van de 644 zaken in overweging genomen, *i.e.* in 0,93 % van de zaken. In 2013 werd het in 6 van de 1069 zaken in overweging genomen, *i.e.* in 0,56 % van de zaken.

⁹⁰³ Gent (15^e k.) 10 oktober 2005, 2004/RK/238.

⁹⁰⁴ KG Gent 9 maart 2005, 03/574/C; KG Tongeren 4 november 2005, 05/231/C; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 24 mei 2005, 80/05/4B.

⁹⁰⁵ KG Antwerpen 17 mei 2013, 13/110/C; KG Antwerpen 18 september 2013, 13/282/C; KG Dendermonde 18 december 2013, 12/724/C; Vred. Haacht 6 maart 2013, 13A61.

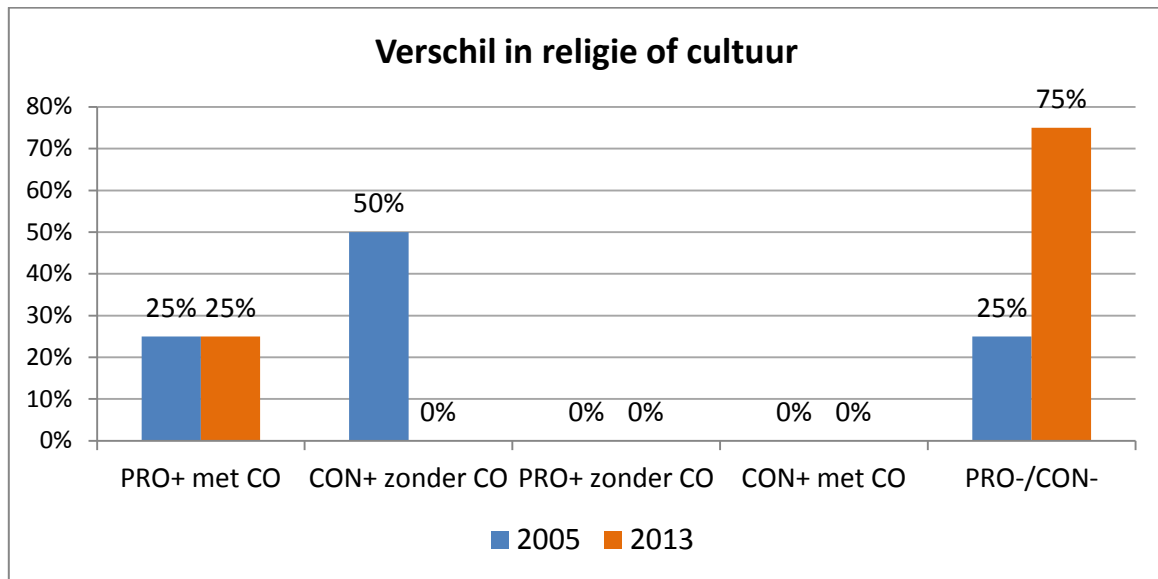
zetten na het beëindigen van zijn samen-leven met de andere ouder. Zowel in 2005 als in 2013 deed de onderzochte rechtspraak uitspraken in die zin.⁹⁰⁶

---

⁹⁰⁶ KG Gent 22 april 2005, 05/39/C; KG Turnhout 16 september 2013, 13/202/C; Vred. Heist op den Berg 24 november 2005, 05A960.

27. Het verschil in religie of cultuur

FIGUUR 41

2005 $n = 4$

2013 $n = 4$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder werpt het verschil in religie of cultuur van beide ouders op als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder werpt het verschil in religie of cultuur van beide ouders op als argument ten voordele van het verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De zich tegen een verzoek van verblijfsco-ouderschap verwerende ouder werpt het verschil in religie of cultuur van beide ouders op als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De zich tegen een verzoek van verblijfsco-ouderschap verwerende ouder werpt het verschil in religie of cultuur van beide ouders op als argument ten nadele van het verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument niet.

562. In onze hedendaagse multi-culturele samenleving is het al lang geen uitzondering meer dat een gezin gevormd wordt door koppels waarvan iedere partner opgroeide binnen een cultuur en/of religie die er (zeer) verschillende waarden of normen op na houdt.

563. Dit verschil kan bij de discussie omtrent de verblijfsregeling van het kind vervolgens opgeworpen worden als contra-argument door de ouder die zich verzet tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de andere ouder, ook ingeval het beëindigen van de relatie volledig los stond van het verschil in religie of cultuur maar bijvoorbeeld veroorzaakt werd door een overspelige relatie of partnergeweld.

Omgekeerd kan dit ook gelden. Het belijden van een verschillende godsdienst en leven binnen een andere cultuur kan als plus-punt opgeworpen worden door de ouder die om verblijfsco-ouderschap verzoekt.

564. In 2013 werd het argument in minder dan 1 % van de onderzochte zaken waarin één van de ouders om verblijfsco-ouderschap verzocht opgeworpen.⁹⁰⁷ Het had niet veel succes, slechts in één zaak had de rechter oor voor het argument. Het verschil in religie en/of cultuur werd in deze zaak als positief criterium opgeworpen. De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder wierp het criterium op ter ondersteuning van zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap, en de magistraat sprak de regeling van verblijfsco-ouderschap onder andere om die reden uit.⁹⁰⁸ In de andere zaken waarin het verschil in religie of cultuur als argument werd opgeworpen, werd er geen rekening mee gehouden.⁹⁰⁹

565. In 2005 werd het argument procentueel nog iets vaker opgeworpen, maar haalde het evenmin de grens van 1 %.⁹¹⁰ Het criterium werd wel vaker weerhouden. Slechts in één zaak werd het niet weerhouden.⁹¹¹ In de andere zaken werd het niet alleen weerhouden, maar werd er ook het beoogde gevolg aan toegekend. Wanneer het criterium als argument in het voordeel van verblijfsco-ouderschap was opgeworpen, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap onder andere om die reden toegekend.⁹¹² Wanneer de partij die zich verzette tegen de regeling van het verblijfsco-ouderschap het verschil in religie of cultuur had opgeworpen als reden om

---

⁹⁰⁷ In 4 van de 1069 zaken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 0,37 % van de zaken.

⁹⁰⁸ KG Kortrijk 8 mei 2013, 12/97/C. De andere criteria die in deze beschikking weerhouden werden in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap waren de leeftijd van het kind (de leeftijd zelf werd niet vermeld in de beschikking), de beschikbaarheid en het sterke familiaal en sociaal netwerk van de verzoekende ouder, en het belang van het kind. Tevens wees de magistraat op het prioritair karakter van het regeling van verblijfsco-ouderschap.

⁹⁰⁹ KG Brugge 21 augustus 2013, 12/314/C; KG Turnhout 31 oktober 2013, 09/271/C; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 13 maart 2013, 10/1306/B.

⁹¹⁰ In 4 van de 644 zaken werd het criterium opgeworpen, *i.e.* in 0,62 % van de zaken.

⁹¹¹ KG Kortrijk 2 november 2005, 04/182/C. De ouder die zich verzette tegen de regeling van verblijfsco-ouderschap wierp het verschil in religie of cultuur op in het nadeel van verblijfsco-ouderschap. De voorzitter in kort geding weerhield het argument niet, maar het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd niettemin afgewezen.

⁹¹² Jeugdrb. Dendermonde 27 september 2005, 05/431/B. Naast het verschil in religie of cultuur verwees de magistraat naar het positieve advies van de justitieassistent in het maatschappelijk verslag, de mening van het kind die naar buiten gekomen was in het maatschappelijk onderzoek en de goede verstandhouding tussen de ouders.

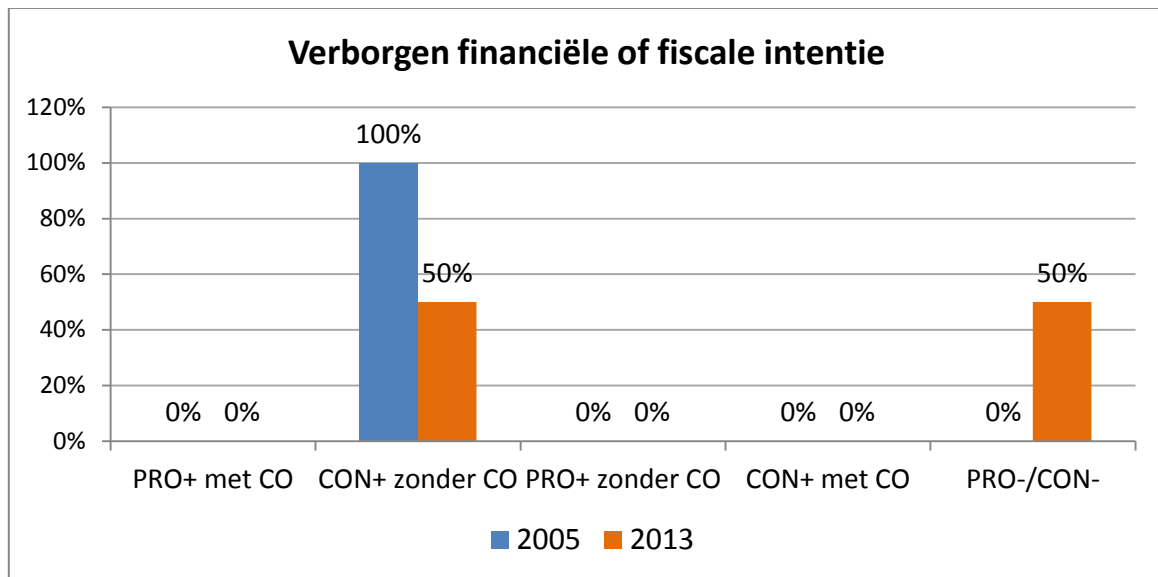
de regeling van verblijfsco-ouderschap niet toe te kennen, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap onder andere om die reden afgewezen.⁹¹³

---

⁹¹³ KG Antwerpen 26 oktober 2005, 99-451-C; Jeugdrb. Brussel (4^e k.) 31 mei 2005, 883/02/48. In de beschikking van de voorzitter in kort geding te Antwerpen wogen ook het advies van de justitieassistent, de mening van het gehoorde kind, de slechte verstandhouding tussen de ouders, de afstand tussen de woonplaatsen van de vader en de moeder en het samen houden van broer(s) en zus(sen) in negatieve zin door. In het vonnis van de jeugdrechtbank te Brussel werden ook het advies van de justitieassistent, de mening van het kind die naar buiten gekomen was in het maatschappelijk onderzoek, de resultaten van het politieel onderzoek, de slechte verstandhouding tussen de ouders het belang van de continuïteit van de tot dan toegepaste regeling in overweging genomen ten nadele van het verblijfsco-ouderschap.

28. De verborgen fiscale intentie of de intentie van het ontwijken van betaling van een onderhoudsbijdrage voor het kind

GRAFIEK 42

2005 $n = 5$

2013 $n = 2$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : Deze codering komt niet voor, aangezien het argument alleen als contra-argument kan opgeworpen worden.
- PRO- : Deze codering komt niet voor, aangezien het argument alleen als contra-argument kan opgeworpen worden.
- CON+ : De rechter meent dat het verzoek om verblijfsco-ouderschap het ontwijken van de plicht tot het betalen van een onderhoudsbijdrage tot doel heeft.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is, (mede) omwille van het feit dat het verzoek enkel steunt op het ontwijken van de plicht tot het betalen van een onderhoudsbijdrage. De rechter weerhoudt het argument niet.

566. Wanneer de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap uitgesproken of overeengekomen wordt, kan dit gepaard gaan met de afwezigheid van een maandelijkse onderhoudsbijdrage. In de overeenkomst tussen partijen of de uitspraak van de magistraat staat geschreven dat iedere ouder de dag-dagelijkse (“gewone”) kosten van het kind op zich dient te nemen gedurende de periode dat het kind bij hem verblijft. Een maandelijkse

onderhoudsbijdrage wordt niet overeengekomen of uitgesproken. Wel wordt er geschreven dat iedere ouder voor een bepaald percentage – meestal 50 % – dient bij te dragen in de buitengewone kosten. Dit laatste gebeurt door middel van een kindrekening of een periodieke afrekening van de limitatief omschreven buitengewone kosten.

Er wordt soms voorgehouden dat sommige ouders de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap verzoeken louter om reden van het ontwijken van de maandelijkse onderhoudsbijdrage. Indien het kind een groter deel van de tijd bij de andere ouder zou verblijven, zou dit gepaard gaan met de verplichting tot het betalen van een onderhoudsbijdrage. Hoewel dit noodzakelijk is voor het onderhoud van het kind, blijft het voor de onderhoudsplichtige vaak moeilijk om de door hem te betalen onderhoudsbijdragen op die manier te kaderen. De ouder die de bijdrage dient te betalen aan de andere ouder, blijft het vaak zien als een onderhoudsuitkering voor de ex-partner zelf. Om die reden wordt vervolgens het verblijfsco-ouderschap verzocht.

567. In 2013 werd het argument in de onderzochte zaken slechts twee maal opgeworpen, waarvan één maal weerhouden.⁹¹⁴ De voorzitter in kort geding te Brugge weerhield het argument en wees mede om die reden en omwille van de beperkte beschikbaarheid van de verzoekende ouder het verzoek om verblijfsco-ouderschap af.⁹¹⁵ In een gelijkaardige procedure voor de voorzitter in kort geding te Veurne werd het argument niet weerhouden. De moeder wierp op dat de om verblijfsco-ouderschap verzoekende vader zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap enkel instelde om financiële redenen. De voorzitter volgde de moeder hierin niet en sprak de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap uit, zich hierbij enkel steunende op het prioritair karakter van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap.⁹¹⁶

568. In 2005 werd dit argument nog iets vaker opgeworpen, maar nog steeds in minder dan 1 % van de onderzochte zaken.⁹¹⁷ Telkens wanneer het argument opgeworpen werd, werd het weerhouden door de oordelende magistraat en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden afgewezen.⁹¹⁸ In één van de zaken zorgde het als enige argument voor het afwijzen van het verzoek⁹¹⁹, in de andere zaken ging het steeds gepaard met één⁹²⁰ of twee⁹²¹ andere argumenten ten nadele van het co-ouderschap.

---

⁹¹⁴ In 2013 werd het criterium in 2 van de 1069 zaken opgeworpen, *i.e.* in 0,19 % van de zaken.

⁹¹⁵ KG Brugge 2 oktober 2013, 13/161/C. De voorzitter weerhield ook de beperkte beschikbaarheid van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende vader als contra-argument bij afwijziging van zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap.

⁹¹⁶ KG Veurne 19 juli 2013, 13/028/C.

⁹¹⁷ In 2005 werd het criterium in 5 van de 644 zaken opgeworpen, *i.e.* in 0,78 % van de zaken.

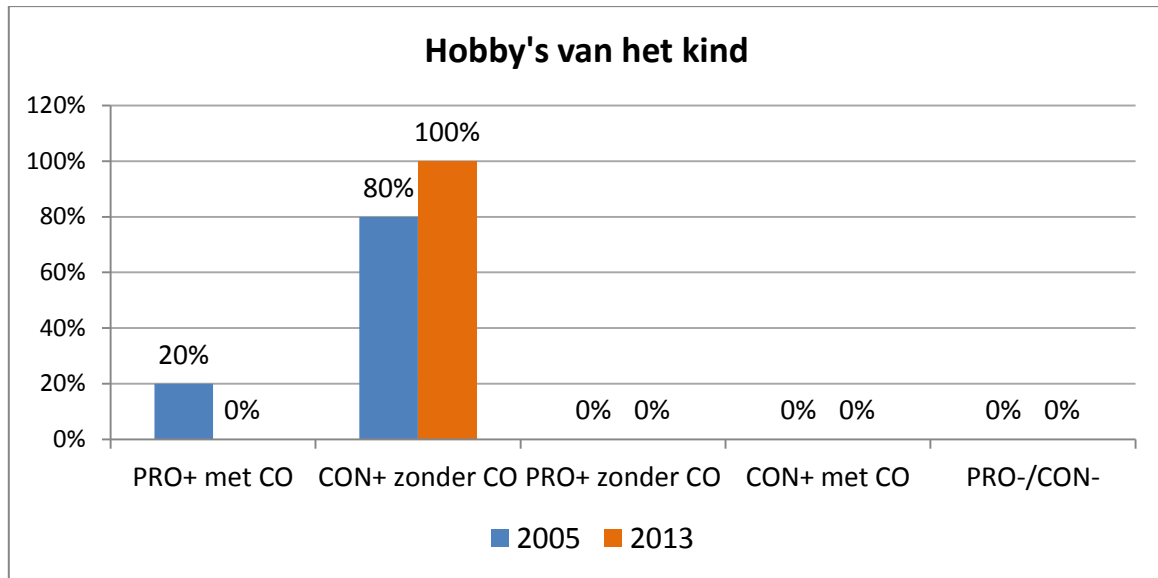
⁹¹⁸ KG Gent 8 november 2005, 05/364/C; KG Dendermonde 23 november 2005, 04/438/C; KG Dendermonde 21 december 2005, 04/131/C; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 13 april 2005, R.V. 286/2004; Jeugdrb. Turnhout (12^e k.) 26 september 2005, 04-2541-B.

⁹¹⁹ KG Dendermonde 23 november 2005, 04/438/C.

⁹²⁰ KG Dendermonde 21 december 2005, 04/131/C (de slechte verstandhouding tussen de ouders); Jeugdrb. Turnhout (12^e k.) 26 september 2005, 04-2541-B (het negatieve advies van de justitieassistent in het maatschappelijk verslag).

29. De hobby's van het kind

GRAFIEK 43

2005 $n = 5$

2013 $n = 2$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de hobbybeoefening van het kind aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de hobbybeoefening van het kind aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de hobbybeoefening van het kind niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de hobbybeoefening van het kind niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.

⁹²¹ KG Gent 8 november 2005, 05/364/C (de slechte verstandhouding tussen de ouders en de beperkte beschikbaarheid van de verzoekende ouder); Jeugdrb. Gent (27e k.) 13 april 2005, R.V. 286/2004 (de mening van het gehoorde kind en de slechte verstandhouding tussen de ouders).

569. Vanaf iets oudere leeftijd kunnen hobby's een belangrijke rol spelen in het leven van een kind. Twee maal per week voetbaltraining én op zondag een match is geen uitzondering en een eigen paard moet goed verzorgd en regelmatig bereden worden, al dan niet in voorbereiding op de wedstrijden.

Een ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap, zou kunnen opwerpen dat het gezien de hobby's van het kind belangrijk is dat het kind het merendeel van de tijd bij hem doorbrengt. Hij woont op een boogscheut van de plaats waar de trainingen plaatsvinden en hij heeft het kind steeds gesteund in zijn passie voor de ene of de andere sport. De andere ouder woont een stuk verder en heeft de hobby's van het kind altijd een last gevonden, laat staan dat hij het kind meerdere keren per week naar de trainingen zou brengen.

Omgekeerd kan de ouder die de rechter vraagt om hem de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap toe te kennen opwerpen dat hij graag in gelijke mate betrokken wil blijven in de hobby's van zijn kind. Hij vond het aangenaam om het kind tijdens de week te kunnen begeleiden naar de training en bleef er graag naar kijken.

570. Hoewel dit criterium in het merendeel van de gevallen opgeworpen wordt door de ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap, als reden om het verzoek om verblijfsco-ouderschap af te wijzen, is er één uitspraak van het hof van beroep te Antwerpen van 2005 waarin de magistraat het criterium weerhoudt als pro-argument en waarin het verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden uitgesproken wordt. Het hof oordeelde dat elk van beide ouders zeer betrokken was bij het uitoefenen van de hobby van het kind. Bovendien had zowel de justitieassistent in het maatschappelijk verslag als het kind in zijn gesprek met de rechter zich positief uitgelaten over het verblijfsco-ouderschap.⁹²²

In de overige verzoeken om verblijfsco-ouderschap waarin het argument wordt opgeworpen, weerhoudt de magistraat het in de onderzochte rechtspraak van 2005 zowel als 2013 als contra-argument en wijst het verzoek om verblijfsco-ouderschap (minstens mee) om die reden af. Meestal wordt het argument gekaderd tussen andere argumenten⁹²³, in enkele zaken wordt het als enige argument weerhouden⁹²⁴, al dan niet gekoppeld aan het belang van het kind.⁹²⁵ Dit laatste is m.i. vanzelfsprekend; het feit dat het kind zijn hobby's kan blijven uitoefenen in de frequentie en op de manier dat hij dit deed toen hij nog samen met zijn ouders een gezin vormde, is *a priori* in het belang van het kind.

---

⁹²² Antwerpen (jeugd.) 17 maart 2005, 2004/JR/170. De magistraat hield hier tevens rekening met het positieve advies van de justitieassistent, de mening van het gehoorde kind en de aanwezigheid van een sterk familiaal/sociaal netwerk bij de verzoekende ouder.

⁹²³ KG Brugge 9 februari 2005, 04/589/C (de magistraat hield hier tevens rekening met het belang van de kinderen en de ouders en het samenhouden van broer(s) en zus(sen)); KG Brussel 18 oktober 2005, 04/1825/C (de magistraat hield hier tevens rekening met de leeftijd van de kinderen (pubers) en het feit dat er 4 kinderen waren); Jeugdrb. Veurne (13° k.) 17 mei 2013, 12/473/B (de magistraat hield hier tevens rekening met de slechte verstandhouding tussen de ouders, de verre afstand tussen de woonplaatsen, de beperkte beschikbaarheid van de verzoekende ouder en het belang van het kind).

⁹²⁴ KG Turnhout 5 augustus 2013, 13/236/C.

⁹²⁵ Antwerpen (3° k.) 26 juli 2005, 2004/RK/405; KG Hasselt 10 november 2005, 05/249/C.

571. In 2005⁹²⁶ werd het argument vaker opgeworpen dan in 2013⁹²⁷, maar steeds werd het criterium in minder dan 1 % van de onderzochte zaken opgeworpen.

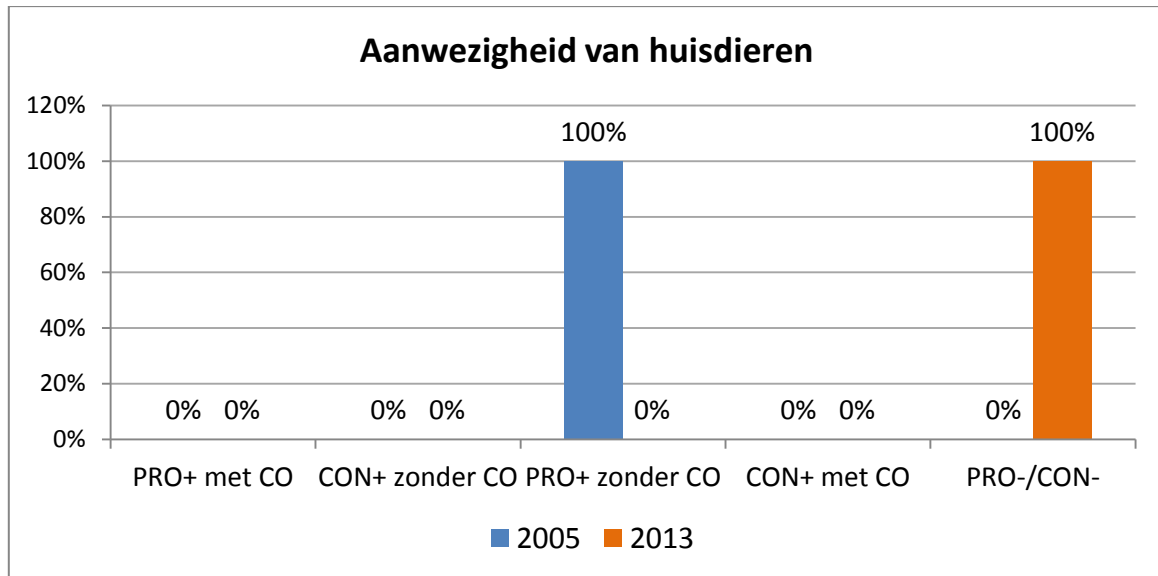
---

⁹²⁶ In 5 van de 644 uitspraken wordt het argument in overweging genomen, *i.e.* in 0,78 % van de zaken. Antwerpen (jeugdtk.) 17 maart 2005, 2004/JR/170; Antwerpen (3^e k.) 26 juli 2005, 2004/RK/405; KG Brugge 9 februari 2005, 04/589/C; KG Brussel 18 oktober 2005, 04/1825/C.

⁹²⁷ In 2 van de 1069 zaken wordt het argument in overweging genomen, *i.e.* in 0,19 % van de zaken. KG Turnhout 5 augustus 2013, 13/236/C; KG Hasselt 10 november 2005, 05/249/C; Jeugdrb. Veurne (13^e k.) 17 mei 2013, 12/473/B.

30. De aanwezigheid van een huisdier

GRAFIEK 44

2005 $n = 1$

2013 $n = 1$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling (mede) omwille van de aanwezigheid van een huisdier bij hem aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling (mede) omwille van de aanwezigheid van een huisdier bij hem aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de aanwezigheid van een huisdier bij de verzoekende ouder, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de aanwezigheid van een huisdier bij de verzoekende ouder, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.

572. De mogelijkheid bestaat dat in of bij de woonplaats (één van) beide ouders een huisdier leeft. De aanwezigheid van dit dier is een criterium dat in overweging kan genomen worden, zowel in negatieve als in positieve zin.

De aanwezigheid van een huisdier kan een pro-argument zijn. In het gezin dat het kind met zijn moeder en zijn vader vormde, kan ook een dier geleefd hebben. Het is mogelijk dat het kind een zeer nauwe band met dit dier had of dit zelfs zijn eigen dier was. Indien na het verbreken van de samenleving van de ouders het dier bij één van beide ouders leeft, kan dit een argument zijn om het kind gedurende lange(re) periodes bij deze ouder te laten verblijven en een reden zijn om de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder bij wie het huisdier leeft tegemoet te komen in zijn verzoek.

De aanwezigheid van een dier kan ook in negatieve zin gelden. Indien de nieuwe partner van één van beide ouders een agressief of onbetrouwbaar dier bij zich heeft of een dier waar het kind allergisch op reageert, kan dit in overweging genomen worden als reden om het kind geen (al te) lange periodes bij deze ouder te laten verblijven.

573. In de onderzochte rechtspraak van 2005 werd het criterium steeds één maal opgeworpen. Het hof van beroep te Gent weerhield het criterium in deze zaak in het voordeel van de regeling van verblijfsco-ouderschap, maar kende het verzoek van de vader toch niet toe.⁹²⁸ De vader had om de regeling van verblijfsco-ouderschap verzocht en wierp op dat hij het huisdier van het gezin bij zich hield, waarmee het kind een goede band had. Door veel tijd bij zijn vader door te brengen, kon het kind ook zijn huisdier veel blijven zien. Het hof volgde de vader in zijn redenering, maar achtte het belangrijker dat het kind zijn vertrouwde leefomgeving behield. De moeder was blijven wonen op de plaats waar het gezin had samengeleefd, en om die reden was het belangrijk dat het kind gedurende langere periodes bij zijn moeder verbleef. Bovendien liep de relatie tussen het kind en de nieuwe partner van de vader stroef en had het kind zelf in zijn gesprek met de rechter te kennen gegeven geen voorstander te zijn van het verblijfsco-ouderschap.

574. In 2013 had de moeder, die zich verzette tegen de door de vader verzochte regeling van verblijfsco-ouderschap, de aanwezigheid van huisdieren bij de vader opgeworpen als contra-argument. De voorzitter in kort geding verwierp het argument en kende het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de vader toe.⁹²⁹ Volgens de magistraat leende de 10-jarige leeftijd van het kind zich tot de regeling van verblijfsco-ouderschap en woonden de ouders ook op een geschikte afstand van elkaar.

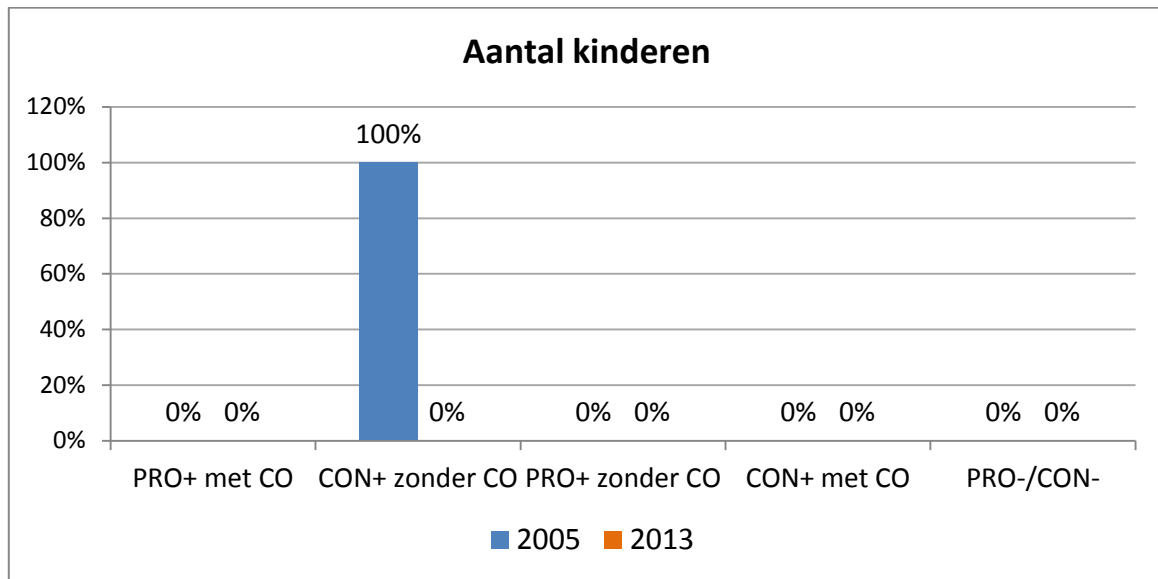
---

⁹²⁸ Gent (15^e k.) 20 juni 2005, 2004/RK/287.

⁹²⁹ KG Veurne 12 juni 2013, 13/034/C.

31. Het aantal kinderen

GRAFIEK 45

2005 $n = 1$

2013 $n = 0$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat het verblijfsco-ouderschap aangewezen is, gezien het aantal kinderen. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat het verblijfsco-ouderschap aangewezen is, gezien het aantal kinderen. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap meent dat de verblijfsregeling niet aangewezen is, gezien het aantal kinderen. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap meent dat de verblijfsregeling niet aangewezen is, gezien het aantal kinderen. De rechter weerhoudt het argument niet.

575. Het aantal kinderen van een gezin waarin de ouders beslissen niet langer samen te leven kan mee in overweging genomen worden voor het beoordelen van een verzoek om verblijfsco-ouderschap van één van beide ouders.

576. Het criterium werd in de onderzochte rechtspraak slechts één maal teruggevonden. De voorzitter in kort geding te Brussel weerhield het criterium in een beschikking van 2005. In 2013 werd het argument nergens opgeworpen.

In de zaak van 2005 meende de moeder dat het verzoek van de vader om verblijfsco-ouderschap niet kon toegewezen worden, onder andere omwille van het aantal kinderen die partijen samen hadden. Volgens de moeder zou het organiseren van een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap voor vier kinderen zeer belastend zijn, zowel voor de ouders als voor de kinderen. Er dient een groot aantal praktische informatie doorgespeeld te worden, er zijn wekelijkse variaties en de organisatie is te belastend, mee omwille van de verschillende hobby's die de kinderen beoefenen. De voorzitter volgde de redenering van de moeder en wees het verzoek van de vader om verblijfsco-ouderschap af.⁹³⁰ Ook de puberale leeftijd van de kinderen en de organisatie van hun hobby's weerhield de voorzitter als indicaties tegen de regeling van verblijfsco-ouderschap.

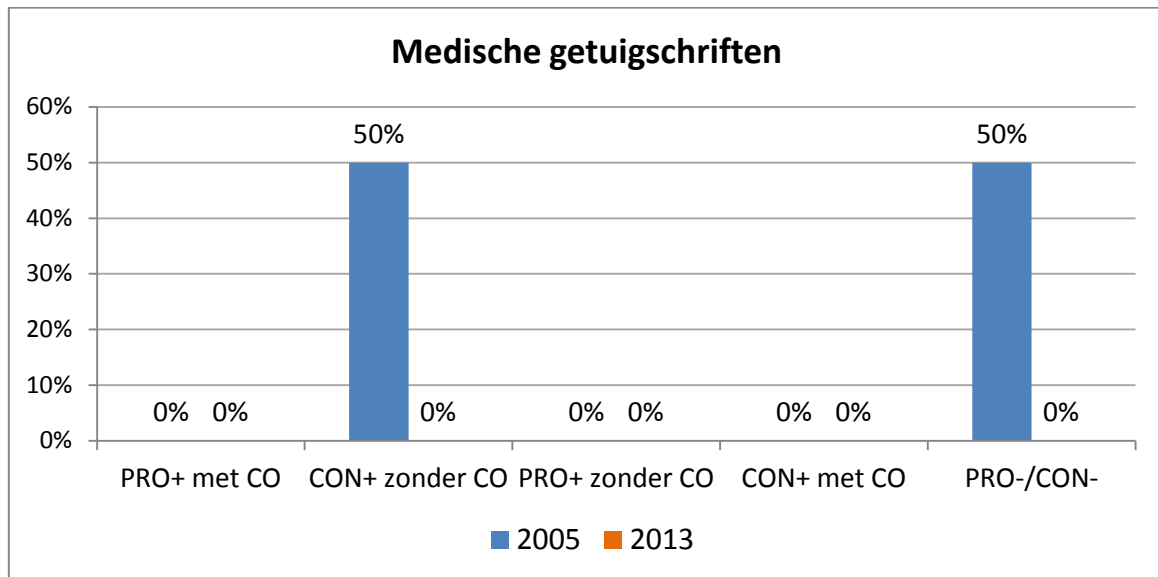
---

⁹³⁰ KG Brussel 18 oktober 2005, AR 04/1825/C.

32. Medische getuigschriften

GRAFIEK 46

2005 $n = 2$

2013 $n = 0$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De ouder die verzoekt om verblijfsco-ouderschap legt een getuigschrift neer van een arts die niet door de rechter aangesteld werd als deskundige en die de regeling van verblijfsco-ouderschap aangewezen acht. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De ouder die verzoekt om verblijfsco-ouderschap legt een getuigschrift neer van een arts die niet door de rechter aangesteld werd als deskundige en die de regeling van verblijfsco-ouderschap aangewezen acht. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen de regeling van verblijfsco-ouderschap legt een getuigschrift neer van een arts die niet door de rechter aangesteld werd als deskundige en die de regeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen acht. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen de regeling van verblijfsco-ouderschap legt een getuigschrift neer van een arts die niet door de rechter aangesteld werd als deskundige en die de regeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen acht. De rechter weerhoudt het argument niet.

577. Ouders zullen soms zelf een arts onder de arm nemen en hem verzoeken een verslag op papier te zetten over de medische situatie van het kind.

In het bijzonder bij kinderen die in behandeling zijn zal dit gebeuren. In dit geval zullen ouders zelfs niet noodzakelijk een arts contacteren in het kader van de procedure. In hun kast zullen documenten liggen die in de procedure gebruikt worden.

578. In 2013 werd het criterium in de onderzochte rechtspraak nooit opgeworpen, in 2005 kwam het twee maal ter sprake.⁹³¹ Wanneer het opgeworpen werd, was het steeds ten nadele van de regeling van verblijfsco-ouderschap. Eén maal werd het weerhouden en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen⁹³², één maal werd het attest niet weerhouden en werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend.⁹³³

In de zaak waarin het attest er voor zorgde dat het verzoek werd toegekend, ging het om een verzoek tot afschaffing van de regeling van verblijfsco-ouderschap en steunde de moeder, die de rechter verzocht om afschaffing van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, haar verzoek op een medisch attest. Het kind werd gehoord en wenste eveneens de afschaffing van het verblijfsco-ouderschap. De rechter volgde de moeder in haar verzoek om afschaffing, zich steunend op zowel het medisch attest als de mening van het gehoorde kind.⁹³⁴

In de tweede zaak verzocht de moeder van het kind om uitspraak van verblijfsco-ouderschap en trachtte de vader dit te verhinderen door de fysieke of mentale beperking van de moeder op te werpen, gesteund door een medisch attest. Geen van beide criteria werd weerhouden, de voorzitter in kort geding kende het verzoek van de moeder om verblijfsco-ouderschap toe, steunend op de sterke band moeder-kind die de moeder opwierp.⁹³⁵

---

⁹³¹ KG Turnhout 24 maart 2005, C/19/05; KG Brussel 18 mei 2005, 2001/1633/C.

⁹³² KG Brussel 18 mei 2005, 2001/1633/C.

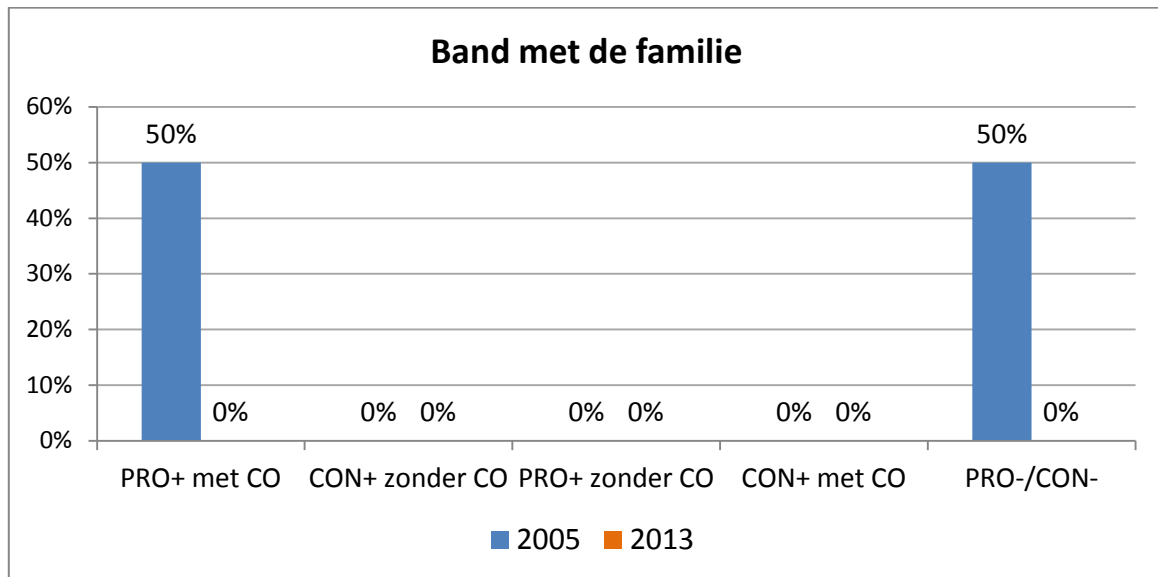
⁹³³ KG Turnhout 24 maart 2005, C/19/05.

⁹³⁴ KG Brussel 18 mei 2005, 2001/1633/C.

⁹³⁵ KG Turnhout 24 maart 2005, C/19/05.

33. De band tussen het kind en de familie van de verzoekende ouder

GRAFIEK 47

2005 $n = 2$

2013 $n = 0$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling (mede) omwille van de goede band van het kind met zijn familie aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling (mede) omwille van de goede band van het kind met zijn familie aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de slechte band van het kind met de familie van de verzoekende ouder, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de slechte band van het kind met de familie van de verzoekende ouder, niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.

579. De rechtbank kijkt soms naar de band die het kind heeft met de familie van de ouder die om verblijfsco-ouderschap verzoekt.

Dit kan in twee richtingen overwogen worden. Een goede, maar ook een slechte band met de familie van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder wordt in overweging genomen.

580. In 2013 werd het argument niet in overweging genomen. In 2005 kwam het twee maal voor. In een eerste zaak werd het argument van de goede band van het kind met de familie van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder niet in overweging genomen. Steunend op het maatschappelijk verslag wees de jeugdrechter het verzoek om verblijfsco-ouderschap af.⁹³⁶ In de tweede zaak beweerde de zich tegen verblijfsco-ouderschap verwerende moeder dat de slechte verstandhouding tussen de ouders en de afstand tussen hun woonplaats ervoor zorgden dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen was. Bovendien was het volgens haar belangrijk het kind samen te houden met zijn (half-)broer of (half-)zus, in een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap zou het kind te weinig contact hebben met de andere kinderen. De rechter hield geen rekening met deze argumenten, de goede band van het kind met de familie van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende vader en de goede relatie van het kind met de vader zelf zorgden ervoor dat de jeugdrechter de regeling van verblijfsco-ouderschap het meest aangewezen achtte.⁹³⁷

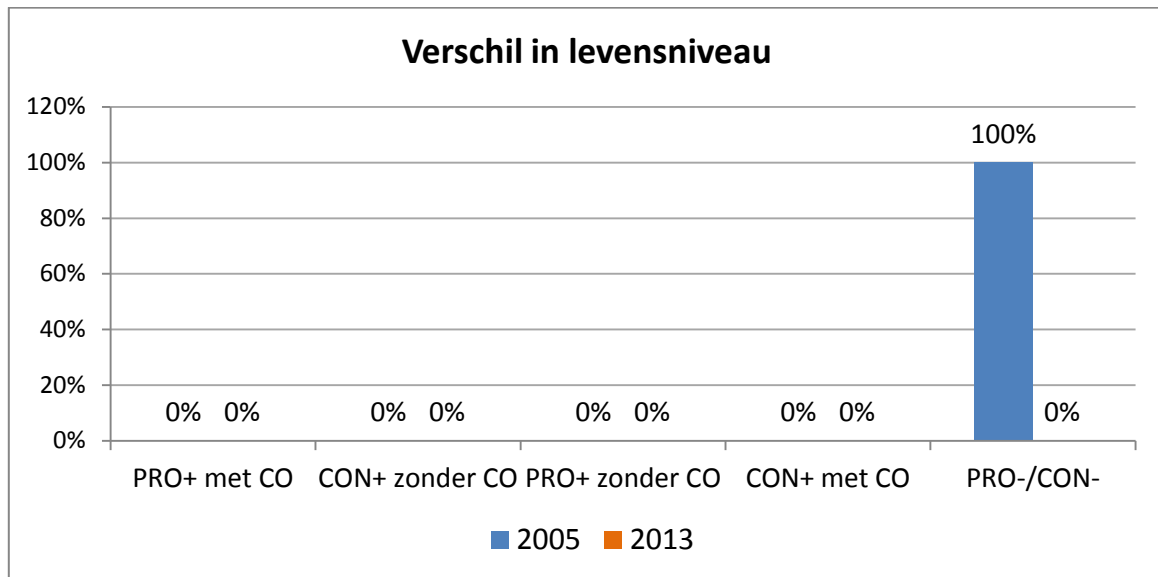
---

⁹³⁶ Jeugdrb. Gent (27^e k.) 4 mei 2005, R.V. 84/2004.

⁹³⁷ Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 31 mei 2005, 149.B.2004/14.

34. Het verschil in levensniveau

FIGUUR 48

2005 $n = 1$

2013 $n = 0$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien het verschil in levensniveau van de ouders, aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien het verschil in levensniveau van de ouders, aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is, gelet op het verschil in levensniveau van de ouders. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is, gelet op het verschil in levensniveau van de ouders. De rechter weerhoudt het argument niet.

581. Het beëindigen van het (al dan niet huwelijkse) samenleven van ouders brengt soms een grote terugval in de economische situatie van één van de ouders met zich mee.

Deze terugval kan veroorzaakt worden door het feit dat één van beide ouders er een voltijdse tewerkstelling op na hield, terwijl de andere ouder zich bezig hield met de huishoudelijke taken. In het bijzonder bij een niet huwelijkse samenleving, waar geen beroep gedaan kan worden op de onderhoudsuitkering na echtscheiding *ex* artikel 301 BW, kan dit na het beëindigen van het samenleven voor een groot verschil in de economische toestand van de ouders leiden.

582. Ook bij ouders met een gelijk(w)aardige tewerkstelling kan dit probleem zich voordoen. Mogelijks kan één van beide ouders terugvallen op een sterk familiaal netwerk, bij wie hij een ruime financiële steun geniet, terwijl de andere ouder er alleen komt voor te staan. De ene ouder krijgt het kosteloze genot van het riante buitenverblijf van zijn (groot)ouders of een rijke tante en nonkel, waar de kinderen ieder hun eigen kamer genieten, een aparte badkamer hebben en er een prachtig zwembad in de tuin ligt. De andere ouder komt op de wachtlijst voor een sociale woning, terwijl hij voorlopig bij een vriend kan intrekken waar hij met de kinderen een slaapkamer moet delen.

583. Dit verschil in levensniveau kan opgeworpen worden als contra-argument in een verzoek om verblijfsco-ouderschap. Het is voor de kinderen verwarrend om de ene week in grote luxe te leven, terwijl ze het de volgende week met veel minder moeten stellen.

Omgekeerd kan gesteld worden dat dit net verrijkend kan zijn voor kinderen. Een kijk hebben op beide kanten van de maatschappij door het doorbrengen van even veel tijd in elk van beide “milieus” kan er voor zorgen dat kinderen een realistische, open visie ontwikkelen op het leven *an sich*.

584. In 2005 werd dit criterium onderzocht in een zaak voor de jeugdkamer van het hof van beroep te Brussel.⁹³⁸ De moeder, die zich verzette tegen een verzoek tot verblijfsco-ouderschap van de vader, wierp dit argument op als verweermiddel. Ze meende dat het verschil in levensniveau tussen haarzelf en de vader van de kinderen ervoor zorgde dat een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen was en het verzoek mede om die reden diende afgewezen te worden. Samen met dit argument had de moeder ook het (tekort aan) comfort in huisvesting voor de kinderen bij de vader en de slechte verstandhouding tussen de ouders opgeworpen. Het hof achtte geen van deze argumenten overtuigend en kende het verzoek van de vader om verblijfsco-ouderschap toe.

Er waren volgens het hof *in casu* talrijke argumenten die ten voordele van het verblijfsco-ouderschap konden aangehaald worden. De kinderen leefden in deze zaak reeds enige tijd in de feitelijke regeling van verblijfsco-ouderschap en het hof van beroep weerhield dan ook in een sterk geargumenteed arrest het belang aan continuïteit, gekoppeld aan het belang van het kind, als belangrijk argument ten voordele van de door de vader verzochte regeling van verblijfsco-ouderschap. Eveneens bleken de ouders beiden in ruime mate beschikbaar voor de

---

⁹³⁸ Brussel (jeugdk.) 25 februari 2005, 2004/JR/177.

kinderen en waren hun woonplaatsen dicht (genoeg) bij elkaar gelegen om de regeling van verblijfsco-ouderschap een kans op slagen te geven.

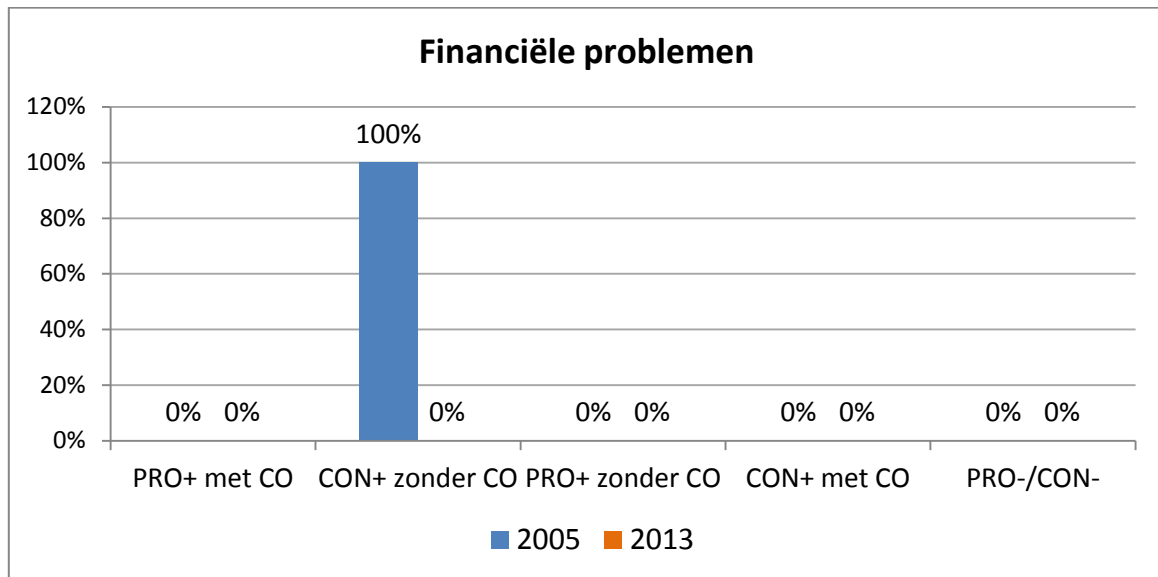
In het maatschappelijk onderzoek had het kind zich ook positief geuit over de huidige verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap, wat er (minstens mee) toe geleid had dat de justitieassistent een positief advies geschreven had in het maatschappelijk verslag.

Andere zaken waarin dit argument in 2005 opgeworpen werd zijn niet te vinden.

585. In 2013 werd het argument in de onderzochte rechtspraak geen enkele maal opgeworpen.

35. De financiële problemen van de verzoekende ouder

GRAFIEK 49

2005 $n = 3$

2013 $n = 0$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien de afwezigheid van financiële problemen in zijn hoofd, aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien de afwezigheid van financiële problemen in zijn hoofd, aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat de financiële problemen in hoofd van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder er voor zorgen dat de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat de financiële problemen in hoofd van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder er voor zorgen dat de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.

586. De aan- of afwezigheid van financiële problemen van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder kan worden opgeworpen als argument in de betwisting aangaande het verblijfsco-ouderschap.

587. In 2005 werd het criterium in ieder van de drie zaken waarin het opgeworpen werd weerhouden. In een procedure voor de voorzitter in kort geding te Brugge had de moeder had in haar verweer tegen het verzoek van de vader opgeworpen dat de vader met zware financiële problemen worstelde en om die reden niet in staat was de kinderen gedurende geruime tijd op te vangen.⁹³⁹

De voorzitter had oor voor dit argument en onder andere om die reden werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de vader afgewezen. Ook de justitieassistent had zich negatief uitgelaten over de situatie van de vader en achtte een regeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen.

Ook de jeugdrechtbank te Gent deed uitspraak in die zin.⁹⁴⁰ De moeder had in deze zaak om de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap gevraagd, maar ook hier had de justitieassistent in het maatschappelijk verslag het verblijfsco-ouderschap afgeraden, onder andere omwille van de financieel precaire situatie van de moeder. Bovendien had de justitieassistent een gesprek gehad met het kind, dat geen voorstander was van het verblijfsco-ouderschap en zijn voorkeur geuit had om langere periodes bij zijn vader door te brengen. De justitieassistent hierin volgend, wees het jeugdrechter het verzoek van de moeder af. In versterking van de beslissing haalde de jeugdrechter de met het eerst aangehaalde probleem samenhangende feiten aan van gebrek aan stabiliteit in het leven van de moeder en haar verschil in opvoedingsvisie met de vader.

Zonder de steun van een maatschappelijk verslag – in deze zaak had geen maatschappelijk onderzoek plaatsgevonden – maar wel gesteund door een gebrek aan stabiliteit in de leefomgeving van de ouder, zorgden de financiële problemen van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende vader er volgens de voorzitter in kort geding te Kortrijk (mee) voor dat een regeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen was. De voorzitter wees het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de vader af.⁹⁴¹

588. In de onderzochte rechtspraak van 2013 kwam het criterium niet voor.

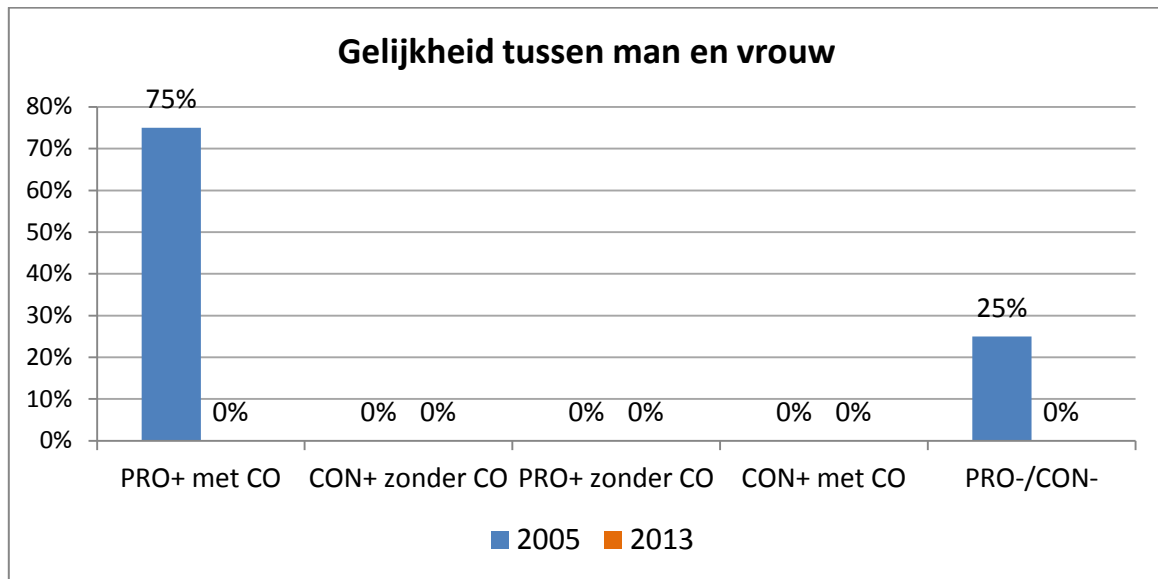
⁹³⁹ KG Brugge 5 januari 2005, 03/471/C.

⁹⁴⁰ Jeugdrb. Gent 29 juni 2005, R.V. 250/2004.

⁹⁴¹ KG Kortrijk 23 juni 2005, 04/467/C.

36. De gelijkheid tussen man en vrouw

GRAFIEK 50

2005 $n = 4$

2013 $n = 0$

De codering van de resultaten van het onderzoek moet als volgt gelezen worden:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de gelijkheid tussen man en vrouw aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van de gelijkheid tussen man en vrouw aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : Deze codering komt niet voor, aangezien het argument alleen als pro-argument kan opgeworpen worden.
- CON- : Deze codering komt niet voor, aangezien het argument alleen als pro-argument kan opgeworpen worden.

589. In enkele uitspraken, steeds in 2005, wierp de om verblijfsco-ouderschap verzoekende vader de gelijkheid tussen man en vrouw op als argument voor te bekomen van de door hem verzochte verblijfsregeling.⁹⁴²

⁹⁴² In 4 van de 644 uitspraken werd het argument in overweging genomen, *i.e.* in 0,62 % van de zaken.

De rechters hadden meestal oor voor dit argument en kenden het verzoek om verblijfsco-ouderschap toe, (minstens mee) omwille van de gelijkheid tussen man en vrouw.⁹⁴³ Waar het argument weerhouden werd en het verzoek om uitspraak van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap toegekend werd, werd het criterium evenwel ook steeds gesteund door andere argumenten of criteria die in het voordeel van het verblijfsco-ouderschap spraken, zoals de relatie tussen de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder en het kind⁹⁴⁴, de behoefte van het kind aan continuïteit⁹⁴⁵, het familiaal-sociaal netwerk voor steun en opvang⁹⁴⁶, de bekwaamheid van de verzoekende ouder om voor het kind te zorgen⁹⁴⁷, de leeftijd van het kind⁹⁴⁸ en een positief advies van de justitieassistent in het maatschappelijk verslag⁹⁴⁹.

De jeugdrechtbank te Brussel aanvaardde het argument niet en wees het verzoek om verblijfsco-ouderschap af, eveneens omwille van de slechte communicatie tussen de ouders en het feit dat het kind volgens de magistraat te jong was voor de regeling van verblijfsco-ouderschap (3,5 jaar).⁹⁵⁰

590. *In se* is het enigszins verwonderlijk dat er in de rechtspraak niet meer aandacht geschonken wordt aan dit argument en de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouders dit niet vaker opwerpen als pro-argument in hun argumentering. Het is een waardevol argument, in het bijzonder na de wet van 2006. In de memorie van toelichting die de minister van Justitie voegde bij het wetsontwerp van 17 maart 2005, werd de keuze voor het verblijfsco-ouderschap als “model” verantwoord door de gelijke behandeling van de ouders in het bijzonder en het gelijkheidsbeginsel in het algemeen.⁹⁵¹

De jeugdrechter die het argument verwierp meende dat de gelijkheid tussen man en vrouw niets te maken heeft met een gelijke verdeling van de verblijf-tijd van een kind, hier anders over oordelen zou het kind als het ware verschuiven naar de vermogensrechtelijke vereffening-verdeling en het catalogeren als een goed dat zo eerlijk mogelijk moet worden verdeeld.

---

⁹⁴³ Jeugdrb. Kortrijk 8 februari 2005, 04/2136/B; Jeugdrb. Kortrijk 28 juni 2005, 04/385/B; Vred. Brasschaat 30 augustus 2005, 05A03.

⁹⁴⁴ Jeugdrb. Kortrijk 8 februari 2005, 04/2136/B.

⁹⁴⁵ Jeugdrb. Kortrijk 28 juni 2005, 04/385/B.

⁹⁴⁶ Vred. Brasschaat 30 augustus 2005, 05A03.

⁹⁴⁷ Jeugdrb. Kortrijk 8 februari 2005, 04/2136/B; Jeugdrb. Kortrijk 28 juni 2005, 04/385/B.

⁹⁴⁸ Vred. Brasschaat 30 augustus 2005, 05A03.

⁹⁴⁹ Jeugdrb. Kortrijk 28 juni 2005, 04/385/B.

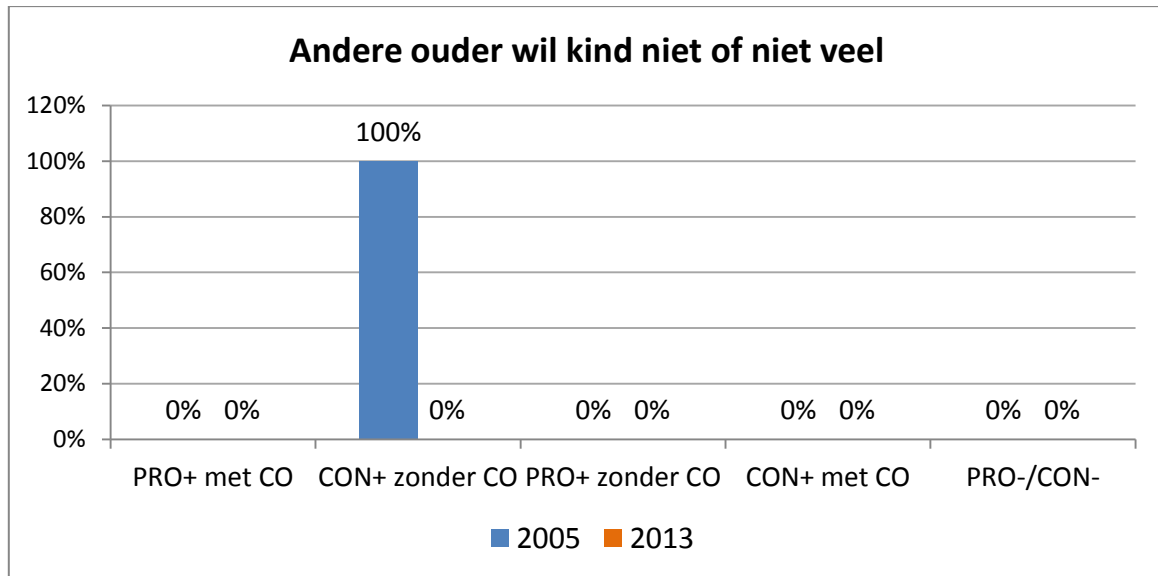
⁹⁵⁰ Jeugdrb. Brussel (13^e k.) 9 mei 2005, 1061/04/13B.

⁹⁵¹ MvT bij het wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, Parl.St. Kamer 2004-2005, nr. 51-1673/001, 4-5.

De koppeling aan het algemene gelijkheidsbeginsel kan nochtans vragen om aandacht voor de gelijke behandeling van man en vrouw. Gezien het belang van deze gelijke behandeling verbaast de stiefmoederlijke behandeling van dit criterium in de praktijk.

37. De andere ouder wil het kind niet veel bij zich

GRAFIEK 51

2005 $n = 1$

2013 $n = 0$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : Deze codering komt niet voor, aangezien het argument alleen als contra-argument kan opgeworpen worden.
- PRO- : Deze codering komt niet voor, aangezien het argument alleen als contra-argument kan opgeworpen worden.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is, (mede) omwille van het feit dat hij het kind slechts voor korte duur bij zich wenst te hebben. De rechter weerhoudt het gemaakt argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verblijfsco-ouderschap meent dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is, (mede) omwille van het feit dat hij het kind slechts voor korte duur bij zich wenst te hebben. De rechter weerhoudt het argument niet.

591. Een bijzonder criterium, enkel op te werpen als contra-argument, is het feit dat één van beide ouders niet openstaat voor een ruim(er) verblijf van het kind op zijn adres (in de zin van een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap), terwijl deze regeling wel de voorkeur van de andere ouder draagt.

Dit criterium werd in de onderzochte rechtspraak één maal teruggevonden, in een vonnis van de jeugdrechtbank te Brussel van 2005.⁹⁵² In deze zaak bood de moeder van het kind aan de vader een regeling van verblijfsco-ouderschap aan. De moeder stond zelf op het punt een horeca-zaak op te starten en had hiervoor nood aan voldoende eigen tijd. Ook los van deze ambitie tot het opstarten van een eigen zaak, meende de moeder onvoldoende flexibiliteit te hebben op de arbeidsmarkt met een verblijfsregeling waarin het kind lang(er)e periodes bij haar zou verblijven. De vader van het kind verzette zich tegen deze regeling en achtte het voldoende zijn kind iedere twee weken een weekend bij zich te laten verblijven. Zijn werk stond hem niet toe het kind voor langere periodes bij zich te laten verblijven. *In se* is er in een zaak zoals deze een bepaalde periode (de weekdays van de tweede week) dat geen van beide ouders het kind bij zich wenst te laten verblijven. De jeugdrechtbank meende dat er in deze zaak *in se* geen praktische of materiële bezwaren waren tegen de regeling van verblijfsco-ouderschap, maar dat het verblijfsco-ouderschap niet gedwongen opgelegd kan worden als de vader het niet wil. De rechtbank liet het kind in hoofdorde verblijven bij de moeder en om de twee weken een weekend naar de vader gaan.

592. Dit criterium komt in de onderzochte rechtspraak slecht één maal voor, maar kan, in het bijzonder naar de toekomst toe, niet als onbelangrijk gecatalogeerd worden.

Zeker in de arbeidsmarkt voor de personen met een hogere opleiding, nemen vrouwen alsmaar meer een belangrijke plaats in. Een gevolg van deze verschuiving in de opleidingen is het feit dat de moeder minder vaak haar beroep zal opzij schuiven om voltijds de gezinstaken op zich te nemen. Bovendien zal het uitoefenen van een beroep dat volgt op een hogere opleiding vaak aanleiding geven tot langere werkdagen en meer onregelmatige werkuren. Zo zullen moeders die het beroep van vasculair chirurg of advocaat uitoefenen, minder temporele ruimte hebben om de kinderen in een verblijfsregeling bijna steeds bij zich te laten verblijven dan moeders die werken als kleuterjuf of deeltijds secretaresse.

Een gevolg van dit laatste kan zijn dat deze moeders zich minder verzetten tegen de regeling van verblijfsco-ouderschap, en deze regeling zelfs spontaan aanbieden. Indien de vader niet geïnteresseerd is in de regeling van verblijfsco-ouderschap, geeft dit een moeilijk probleem in hoofde van de magistraat die diende te oordelen in een zaak die in het empirisch onderzoek aan bod kwam. *In casu* oordeelde de magistraat dat het verblijfsco-ouderschap niet aangewezen was, omdat de vader het niet wilde en het verblijfsco-ouderschap niet gedwongen opgelegd kan worden. Dit laatste is correct, het kan niet in het belang van het kind zijn om te moeten verblijven bij een ouder die het verblijf niet wenst. Nochtans zal dit in een zaak zoals deze steeds het geval zijn, het kind zal steeds gedurende enige tijd dienen te verblijven bij een ouder die het kind op dat ogenblik niet bij zich wenst te hebben. De rechter oordeelde *in casu* dat het kind één weekend om de veertien dagen bij de vader zou verblijven, waardoor het in deze zaak de moeder was die het kind meer bij zich moest laten verblijven dan zij het zelf

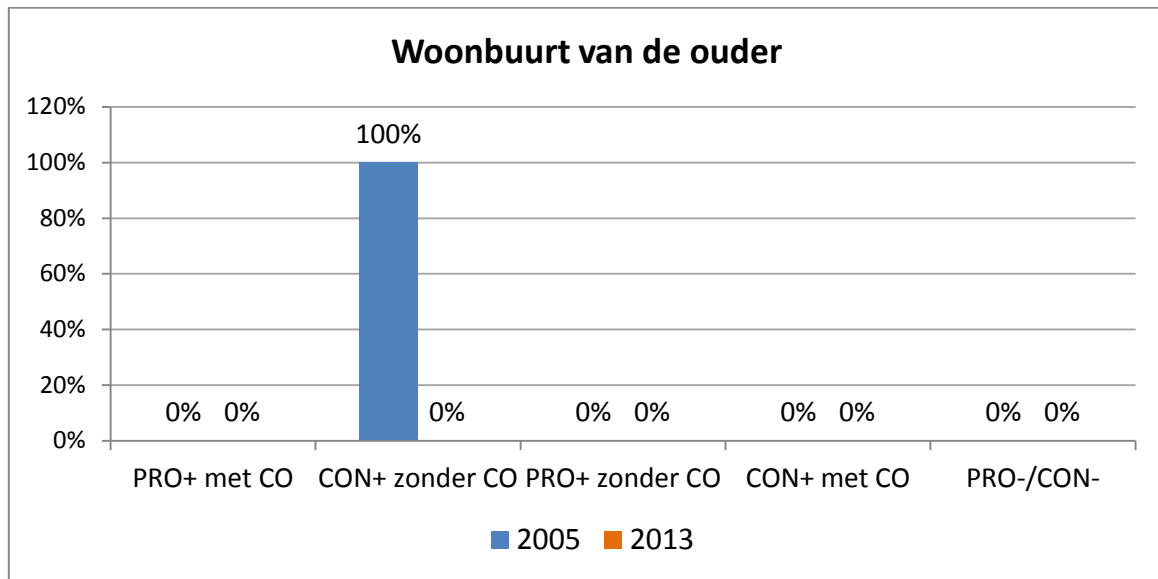
---

⁹⁵² Jeugdreb. Brussel (4^e k.) 6 september 2005, 373/05/4B.

aangewezen achtte. De rechter dient op dat ogenblik te oordelen welke ouder het best zal omgaan met dit “gedwongen” verblijf of wiens agenda nog het meest flexibel is, wat *in casu* blijkt de moeder was.

38. De woonbuurt van de verzoekende ouder

GRAFIEK 52

2005 $n = 1$

2013 $n = 0$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van zijn woonbuurt, aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat deze verblijfsregeling, (mede) omwille van zijn woonbuurt, aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling niet aangewezen is, (mede) omwille van de woonbuurt van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen het verzoek om verblijfsco-ouderschap meent dat deze verblijfsregeling niet aangewezen is, (mede) omwille van de woonbuurt van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder. De rechter weerhoudt het argument niet.

593. De woonbuurt van een ouder kan een rol spelen in de beslissing om een kind gedurende lange(re) periodes te laten verblijven bij die ouder. Het is een criterium dat zowel positief als negatief getint kan zijn. Een ouder die een regeling van verblijfsco-ouderschap beoogt kan de oordelende magistraat trachten te overtuigen door hem te er op te wijzen in welke goede woonbuurt het kind zal verblijven gedurende de periodes dat het bij hem zal doorbrengen. Omgekeerd kan een ouder die zich tegen de regeling van verblijfsco-ouderschap verzet de magistraat er op wijzen dat het geenszins aangewezen is het kind lange(re) periodes bij de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder te laten doorbrengen, gezien de kwestieuze omgeving waar deze ouder woont.

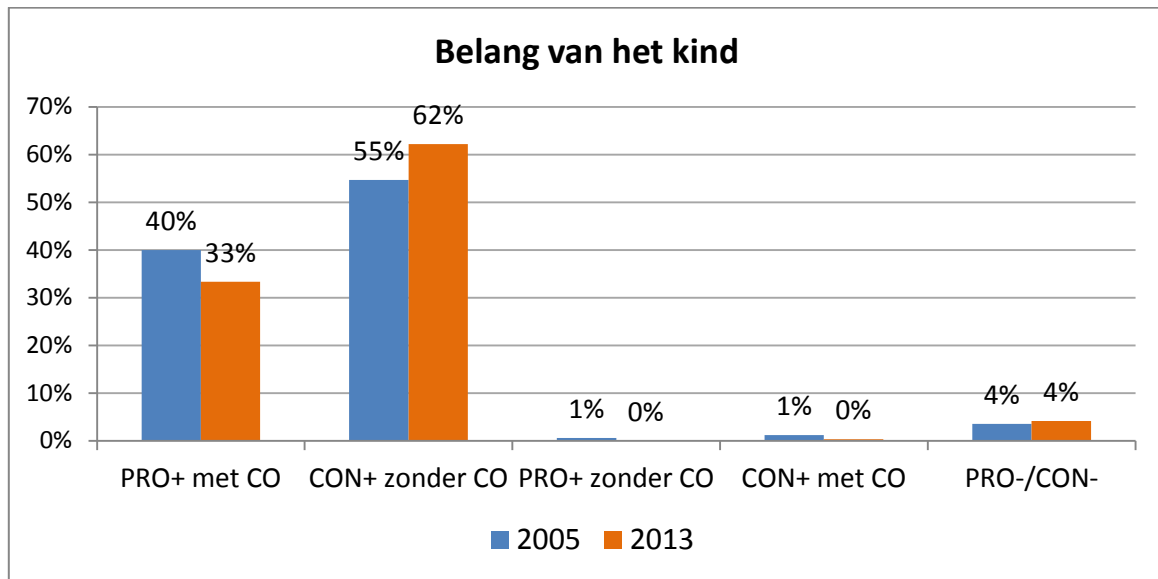
594. Ondanks het feit dat dit criterium een valabel argument lijkt, werd dit in de onderzochte rechtspraak slechts één maal teruggevonden. In 2013 werd het geen enkele maal opgeworpen, in 2005 kwam het één maal voor. De voorzitter in kort geding te Kortrijk wees het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de vader van een kind af, omwille van de kwestieuze omgeving waarin de vader woonde. Het kind was in deze zaak door de voorzitter gehoord en had aan de voorzitter zelf te kennen gegeven dat hij het niet aangewezen achtte (al te) veel in de leefomgeving van zijn vader te vertoeven. Hij wilde de omgeving waar vader woonde vermijden, om niet langer in contact te komen met de vrienden van vroeger onder wiens invloed hij met drugs in contact gekomen was. Om die reden had de voorzitter het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de vader afgewezen.⁹⁵³

---

⁹⁵³ KG Kortrijk 12 mei 2005, 05/83/C.

I. Het belang van het kind

GRAFIEK 53

2005 $n = 170$

2013 $n = 336$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien het belang van het kind, aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien het belang van het kind, aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen de regeling van verblijfsco-ouderschap meent dat de regeling in strijd is met het belang van het kind. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen de regeling van verblijfsco-ouderschap meent dat de regeling in strijd is met het belang van het kind. De rechter weerhoudt het argument niet.

595. Het belang van het kind is het enige criterium dat geacht wordt tot de openbare orde te behoren (*supra* nr. 153).

596. In 2013 werd het belang van het kind, geplaatst naast andere criteria, vaak in overweging genomen. In 31 % van de zaken verwees de magistraat naar het belang van het kind.⁹⁵⁴

597. *In se* is dit percentage niet zo hoog. Uitgaande van het laatste lid van artikel 374, § 2 BW zou dit cijfer veel hoger moeten liggen. Eventueel kan gezegd worden dat het niet letterlijk vermeld worden van het belang van het kind in de uitspraak niet wil zeggen dat het belang niet in overweging genomen wordt. Het louter opnemen van een standaardclausule, steunende op het laatste lid van artikel 374, § 2 BW, zou geen meerwaarde betekenen voor de uitspraak.

In de uitspraken waarin woordelijk verwezen werd naar het belang van het kind speelde dit belang waarschijnlijk een doorslaggevende rol en werd het om die reden in de uitspraak opgenomen, al dan niet na ambtshalve opwerping door de magistraat. Deze overweging wordt gesterkt door het feit dat in de zaken waarin het belang in overweging genomen werd, het belang in 96 % van de zaken gevolgd werd.⁹⁵⁵ In 33 % van deze zaken⁹⁵⁶ werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend waar het in het belang van het kind geacht werd⁹⁵⁷, in

---

⁹⁵⁴ In 336 van de 1069 gevallen werd verwezen naar het belang van het kind, *i.e.* in 31,43 % van de gevallen.

⁹⁵⁵ In 321 van de 336 gevallen werd het belang van het kind gevolgd, *i.e.* in 95,54 % van de gevallen.

⁹⁵⁶ In 112 van de 336 gevallen, *i.e.* in 33,33 % van de gevallen.

⁹⁵⁷ Antwerpen (16° bis k.) 23 januari 2013, 2012/JR/195; Antwerpen (16° bis k.) 11 februari 2013, 2012/JR/195; Antwerpen (16° bis k.) 20 februari 2013, 2012/JR/203; Gent (11° ter k.) 28 februari 2013, 2012/RK/25; Antwerpen (16° bis k.) 3 april 2013, 2012/JR/272; Brussel (3° k. NL) 4 juni 2013, 2011/KR/159; Antwerpen (3° k.) 18 juni 2013, 2012/RK/185; Antwerpen (3° k.) 15 juli 2013, 2013/RK/172; Antwerpen (3° k.) 31 juli 2013, 2012/RK/30; Antwerpen (3° k.) 12 augustus 2013, 2013/RK/202; Gent (15° k.) 25 september 2013, 2012/JR/110; Antwerpen (3° k.) 10 december 2013, 2012/RK/226; KG Brugge 4 januari 2013, 12/285/C; KG Dendermonde 7 januari 2013, 11/579/C; KG Veurne 9 januari 2013, 12/109/C; KG Brugge 16 januari 2013, 12/316/C; KG Brugge 23 januari 2013, 12/513/C; KG Dendermonde 28 januari 2013, 12/644/C; KG Antwerpen 7 februari 2013, 12/119/C; KG Antwerpen 11 februari 2013, 12/803/C; KG Brussel 20 februari 2013, 2012/1769/C; KG Brussel 6 maart 2013, 2012/1761/C; KG Tongeren 25 maart 2013, 13/30/C; KG Antwerpen 24 april 2013, 13/192/C; KG Ieper 25 april 2013, 13/16/C; KG Tongeren 29 april 2013, 13/79/C; KG Kortrijk 8 mei 2013, 12/97/C; KG Brussel 28 mei 2013, 2013/366/C; KG Veurne 5 juni 2013, 13/006/C; KG Hasselt 6 juni 2013, 11/178/C; KG Brussel 14 juni 2013, 2012/1674/C; KG Brussel 14 juni 2013, 2013/589/C; KG Hasselt 20 juni 2013, 13/97/C; KG Brussel 24 juni 2013, 2013/103/C; KG Hasselt 27 juni 2013, 13/190/C; KG Ieper 27 juni 2013, 13/30/C; KG Brussel 31 juli 2013, 2011/2051/C; KG Brussel 28 augustus 2013, 2013/199/C; KG Dendermonde 2 september 2013, 10/49/C; KG Antwerpen 18 september 2013, 13/282/C; KG Kortrijk 25 september 2013, 13/94/C; KG Turnhout 26 september 2013, 13/257/C; KG Hasselt 14 november 2013, 13/400/C; KG Brussel (115° k.) 11 december 2013, 13/1082/C; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 7 januari 2013, 12.211.B; Jeugdrb. Leuven 8 januari 2013, 423.B.2010/14; Jeugdrb. Gent (27° k.) 9 januari 2013, R.V. 314/2012; Jeugdrb. Ieper 11 januari 2013, 12/318/B; Jeugdrb. Leuven 15 januari 2013, 182.B.2012/14; Jeugdrb. Tongeren 24 januari 2013, 12/917/B; Jeugdrb. Mechelen 28 januari 2013, 5307.B.2012/14; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 31 januari 2013, R.V. 158.B.2011; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/644/B; Jeugdrb. Leuven 5 februari 2013, 275.B.2011/14; Jeugdrb. Dendermonde (24° k.) 14 februari 2013, 11/1818/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 18 februari 2013, 12/1103/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 18 februari 2013, 11/2113/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 26 februari 2013, R.V. 421.B.2009; Jeugdrb. Tongeren 6 maart 2013, 2011/B/319; Jeugdrb. Ieper 8 maart 2013, 12/231/B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 14 maart 2013, R.V. 560.B.2012; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 8 maart 2013, 1802.B.2012; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 21 maart 2013, 12.374.B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 25 maart 2013, 11/1691/B; Jeugdrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/961/B; Jeugdrb. Tongeren 28 maart 2013, 12/95/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 3 april 2013, 11/1585/B; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 293.B.2010/14; Jeugdrb. Tongeren 17 april 2013, 2009/B/801; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 18 april 2013, R.V. 16.B.2012; Jeugdrb. Tongeren 24 april 2013, 10/962/B; Jeugdrb. Dendermonde (24° k.) 25 april 2013, 12/517/B; Jeugdrb. Leuven 7 mei 2013, 461.B.2012/14; Jeugdrb. Gent (27° k.) 29 mei 2013, R.V. 374/2012; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 31 mei 2013, 1643.B.2012; Jeugdrb. Kortrijk 4 juni 2013, 12/197/B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 6 juni 2013, R.V. 69.B.2013; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 13/10/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 14 juni 2013,

62 % van de zaken⁹⁵⁸ werd het verzoek afgewezen waar de verblijfsregeling niet in het belang van het kind geacht werd.⁹⁵⁹

12/420/B; Jeugdrb. Kortrijk 18 juni 2013, 12/1518/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 19 juni 2013, 12/1814/B; Jeugdrb. Tongeren 20 juni 2013, 11/439/B; Jeugdrb. Kortrijk 27 juni 2013, 13/273/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 28 juni 2013, 12/128/B; Jeugdrb. Mechelen 3 juli 2013, 5082.B.2012/16; Jeugdrb. Mechelen 3 juli 2013, 5629.B.2013/16; Jeugdrb. Kortrijk 12 juli 2013, 12/1835/B; Jeugdrb. Leuven 16 juli 2013, 118.B.2010/14; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 12/1596/B; Jeugdrb. Kortrijk 10 september 2013, 12/231/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 14 oktober 2013, 12/605/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 15 oktober 2013, R.V. 484.B.2006; Jeugdrb. Tongeren 13 november 2013, 12/108/B; Jeugdrb. Tongeren 13 november 2013, 2012/B/928; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 18 december 2013, 478.B.2013; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 23 december 2013, 12.1096.B; Vred. Heist op den Berg 25 juni 2013, 13A367.

⁹⁵⁸ In 209 van de 336 gevallen, *i.e.* in 62,20 % van de gevallen.

⁹⁵⁹ Gent (11° ter k.) 3 januari 2013, 2011/RK/307; Antwerpen (3° k.) 8 januari 2013, 2011/RK/240; Antwerpen (16° bis k.) 21 januari 2013, 2012/JR/170; Antwerpen (3° k.) 5 februari 2013, 2011/RK/382; Antwerpen (3° k.) 6 februari 2013, 2011/RK/304; Brussel (33° k. NL) 7 februari 2013, 2012/JR/19; Antwerpen (3° k.) 13 februari 2013, 2012/RK/35; Gent (15° k.) 20 februari 2013, 2011/JR/211; Antwerpen (3° k.) 6 maart 2013, 2012/RK/57; Antwerpen (3° k.) 13 maart 2013, 2012/RK/82; Antwerpen (16° bis k.) 18 maart 2013, 2012/JR/19; Gent (15° k.) 27 maart 2013, 2011/JR/134; Gent (15° k.) 3 april 2013, 2012/JR/108; Antwerpen (16° bis k.) 15 april 2013, 2012/JR/277; Brussel (33° k. NL) 22 mei 2013, 2012/JR/129; Antwerpen (16° bis k.) 29 mei 2013, 2012/JR/109; Antwerpen (16° bis k.) 29 mei 2013, 2012/JR/330; Brussel (33° k. NL) 27 juni 2013, 2013/JR/1; Antwerpen (3° k.) 31 juli 2013, 2012/RK/154; Brussel (33° k. NL) 5 september 2013, 2013/JR/28; Brussel (3° k. NL) 10 september 2013, 2012/KR/149; Brussel (3° k. NL) 17 september 2013, 2011/KR/77; Antwerpen (3° k.) 24 september 2013, 2012/RK/249; Antwerpen (16° bis k.) 30 september 2013, 2013/JR/13; Brussel (3° k. NL) 8 oktober 2013, 2013/KR/18; Antwerpen (3° k.) 9 oktober 2013, 2010/RK/184; Gent (15° k.) 9 oktober 2013, 2012/JR/248; Antwerpen (16° bis k.) 16 oktober 2013, 2013/JR/19; Antwerpen (16° bis k.) 21 oktober 2013, 2012/JR/269; Antwerpen (16° bis k.) 4 november 2013, 2013/JR/57; Antwerpen (3° k.) 13 november 2013, 2012/RK/238; Gent (15° k.) 20 november 2013, 2013/JR/179; Antwerpen (3° bis k.) 10 december 2013, 2012/RK/200; Antwerpen (16° bis k.) 23 december 2013, 2013/JR/103; KG Dendermonde 7 januari 2013, 12/281/C; KG Mechelen 14 januari 2013, 12/356/C; KG Mechelen 21 januari 2013, 2012/151/C; KG Hasselt 24 januari 2013, 12/604/C; KG Mechelen 4 februari 2013, 2013/5/C; KG Hasselt 14 februari 2013, 13/35/C; KG Hasselt 21 februari 2013, 13/43/C; KG Hasselt 28 februari 2013, 12/349/C; KG Leuven 7 maart 2013, 12/464/C; KG Kortrijk 13 maart 2013, 12/394/C; KG Kortrijk 20 maart 2013, 12/327/C; KG Kortrijk 27 maart 2013, 12/402/C; KG Kortrijk 29 maart 2013, 12/87/C; KG Hasselt 6 juni 2013, 12/499/C; KG Hasselt 6 juni 2013, 13/160/C; KG Turnhout 24 juni 2013, 13-48-C; KG Hasselt 4 juli 2013, 13/191/C; KG Hasselt 9 juli 2013, 12/462/C; KG Antwerpen 6 september 2013, 13/596/C; KG Gent 20 september 2013, 12/99/C; KG Hasselt 3 oktober 2013, 13/307/C; KG Hasselt 17 oktober 2013, 13/369/C; KG Hasselt 24 oktober 2013, 13/338/C; KG Kortrijk 6 november 2013, 13/122/C; KG Antwerpen 15 november 2013, 13/738/C; KG Brugge 27 november 2013, 13/333/C; KG Hasselt 5 december 2013, 13/376/C; Jeugdrb. Dendermonde (24° k.) 3 januari 2013, 06/1219/B; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 4 januari 2013, 12-1544-B; Jeugdrb. Ieper 8 januari 2013, 11/390/B; Jeugdrb. Kortrijk 8 januari 2013, 14728/UOG/A; Jeugdrb. Mechelen 8 januari 2013, 5147.B.2011/14; Jeugdrb. Gent (27° k.) 9 januari 2013, R.V. 214/2012; Jeugdrb. Gent (27° k.) 9 januari 2013, R.V. 460/2010/1; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 9 januari 2013, 715.B.2012; Jeugdrb. Mechelen 14 januari 2013, 5411; Jeugdrb. Kortrijk 15 januari 2013, 12/243/B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 17 januari 2013, R.V. 430.B.2012; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 21 januari 2013, 11/1822/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 23 januari 2013, 11/44/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 28 januari 2013, 12/624/B; Jeugdrb. Dendermonde (22° k.) 31 januari 2013, 12/1978/B; Jeugdrb. Tongeren 31 januari 2013, 11/1186/B; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/648/B; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 12/645/B; Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, 11/1452/5; Jeugdrb. Gent (27° k.) 6 februari 2013, R.V. 657/2011; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 6 februari 2013, 117.B.2012; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 8 februari 2013, 12/246/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 11 februari 2013, 12/927/B; Jeugdrb. Leuven 12 februari 2013, 200.B.2011/14; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 13 februari 2013, 11/1713/B; Jeugdrb. Ieper 19 februari 2013, 12/158/B; Jeugdrb. Mechelen 19 februari 2013, 5583.B.2012/16; Jeugdrb. Tongeren 21 februari 2013, 11/349/B; Jeugdrb. Mechelen 5 maart 2013, 5580.B.2012/15; Jeugdrb. Tongeren 6 maart 2013, 2011/B/1204; Jeugdrb. Dendermonde (24° k.) 7 maart 2013, 10/1817/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 12 maart 2013, R.V. 678.B.2010; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 469.B.2011/14; Jeugdrb. Leuven 12 maart 2013, 229.B.2008/14; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 13 maart 2013, 10/1306/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 18 maart 2013, 10/1613/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 19 maart 2013, R.V. 465.B.2012; Jeugdrb. Ieper 19 maart 2013, 12/459/B; Jeugdrb. Tongeren 20 maart 2013, 2012/B/791; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 22 maart 2013,

598. Slechts in één zaak werd de regeling van verblijfsco-ouderschap uitgesproken, ook al werd de regeling *in se* tegen het belang van het kind geacht en had de justitieassistent zich bovendien ook negatief uitgesproken over het verblijfsco-ouderschap in het dossier.⁹⁶⁰ De magistraat had het kind gehoord en in dit gesprek had het kind zich positief uitgelaten over het verblijfsco-ouderschap. Bovendien woonden de ouders niet ver van elkaar en achtte de rechter de ouders elk van beiden even bekwaam om het kind op te vangen.

599. In 2005 werd het belang van het kind nog iets minder in overweging genomen. In 26 % van de zaken waarin om een regeling van verblijfsco-ouderschap verzocht werd, werd het

---

11.828.B; Jeugdrb. Turnhout (Bijk. k.) 22 maart 2013, 811.B.2012; Jeugdrb. Kortrijk 26 maart 2013, 12/251/B; Jeugdrb. Mechelen 26 maart 2013, 4888.B.2011/15; Jeugdrb. Tongeren 27 maart 2013, 08/1698/B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 28 maart 2013, R.V. 565.B.2010; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 13647/OR/B; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 12/1047/B; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, 13476/UOG/B; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 185.B.2011/14; Jeugdrb. Dendermonde (22° k.) 11 april 2013, 10/1056/B; Jeugdrb. Ieper 12 april 2013, 11/334/B; Jeugdrb. Kortrijk 16 april 2013, 14169/OR/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 22 april 2013, 12/1454/B; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 22 april 2013, 09.459.B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 23 april 2013, R.V. 357.B.2012; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 25 april 2013, R.V. 108.B.2013; Jeugdrb. Ieper 26 april 2013, 12/525/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 6 mei 2013, 11/2042/B; Jeugdrb. Kortrijk 7 mei 2013, 1325.B.2010/B; Jeugdrb. Kortrijk 7 mei 2013, 948.B.2011/B; Jeugdrb. Gent (27° k.) 8 mei 2013, R.V. 623/2011 en 145/2012; Jeugdrb. Ieper 10 mei 2013, 12/471/B; Jeugdrb. Kortrijk 14 mei 2013, 12/1090/B; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5578.B.2012/14; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 16 mei 2013, R.V. 461.B.2007/1/Ka; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 17 mei 2013, 12/473/B; Jeugdrb. Kortrijk 21 mei 2013, 12/1348/B; Jeugdrb. Kortrijk 28 mei 2013, 12/1240/B; Jeugdrb. Turnhout (Bijk. k.) 31 mei 2013, 221.B.2013; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 3 juni 2013, 12.654.B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 5 juni 2013, 11/2225/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 5 juni 2013, 12/1109/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 5 juni 2013, 12/491/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 11 juni 2013, R.V. 478.B.2012; Jeugdrb. Kortrijk 11 juni 2013, 12/1185/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 12 juni 2013, 12/1638/B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 13 juni 2013, R.V. 427.B.2012; Jeugdrb. Kortrijk 13 juni 2013, 385.B.2012/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/353/B; Jeugdrb. Ieper 14 juni 2013, 12/513/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 17 juni 2013, 12/1544/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 19 juni 2013, 11/1547/B; Jeugdrb. Tongeren 19 juni 2013, 2012/B/170; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 19 juni 2013, 276.B.2013; Jeugdrb. Ieper 25 juni 2013, 13/75/B; Jeugdrb. Mechelen 26 juni 2013, 5474.B.2012/16; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 28 juni 2013, 13/463/B; Jeugdrb. Ieper 28 juni 2013, 13/150/B; Jeugdrb. Tongeren 28 juni 2013, 13/354/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 4 juli 2013, 11/342/B; Jeugdrb. Kortrijk 8 juli 2013, 12/717/B; Jeugdrb. Kortrijk 12 juli 2013, 12/1756/B; Jeugdrb. Gent (vakantiek.) 17 juli 2013, R.V. 98/2013; Jeugdrb. Tongeren 6 augustus 2013, 13/163/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 14 augustus 2013, R.V. 195.B.2012; Jeugdrb. Gent (26° k.) 14 augustus 2013, R.V. 656.B.2011; Jeugdrb. Gent (26° k.) 14 augustus 2013, R.V. 637.B.2009; Jeugdrb. Turnhout (vakantiekamer) 16 augustus 2013, 1577.B.2010; Jeugdrb. Tongeren 22 augustus 2013, 12/810/B; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 29 augustus 2013, 11.414.B; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 5 september 2013, R.V. 91.B.2013; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 13/355/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 12/983/B; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 08/1991/B; Jeugdrb. Leuven 18 september 2013, 383.B.2012/14; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 2 oktober 2013, 1944-B-2012; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 7 oktober 2013, 923.B.2012; Jeugdrb. Gent (25° k.) 14 oktober 2013, R.V. 113/2012/1; Jeugdrb. Mechelen 15 oktober 2013, 5659.B.2013/16; Jeugdrb. Leuven 16 oktober 2013, 98.B.2013/14; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 16 oktober 2013, 389-B-2013; Jeugdrb. Gent (27° bis k.) 17 oktober 2013, R.V. 52.B.2013; Jeugdrb. Leuven 22 oktober 2013, 59.B.2008/14; Jeugdrb. Gent (27° k.) 23 oktober 2013, R.V. 321/2012; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 6 november 2013, 714.B.2013; Jeugdrb. Gent (27° k.) 13 november 2013, R.V. 380/2012; Jeugdrb. Hasselt (3° k.) 14 november 2013, 12.1052.B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 15 november 2013, 12/422/B; Jeugdrb. Gent (25° k.) 18 november 2013, R.V. 99/2013; Jeugdrb. Ieper 19 november 2013, 11/41/B; Jeugdrb. Tongeren 4 december 2013, 12/810/B; Jeugdrb. Veurne (13° k.) 13 december 2013, 11/272/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 17 december 2013, R.V. 199.B.2013; Jeugdrb. Gent (27° k.) 18 december 2013, R.V. 609/2010/1; Jeugdrb. Tongeren 18 december 2013, 2013/B/452; Jeugdrb. Tongeren 19 december 2013, 12/972/B; Vred. Heist op den Berg 3 december 2013, 13A1045.

⁹⁶⁰ Jeugdrb. Veurne (13° k.) 13 december 2013, 12/205/B.

belang van het kind door een van beide partijen opgeworpen of door de oordelende magistraat ambtshalve in overweging genomen.⁹⁶¹ Een reden hiervoor kan zijn dat noch artikel 374, § 2 BW, noch artikel 22*bis*, vierde lid Gw. er op dat ogenblik reeds waren.⁹⁶² Verdragsrechtelijk bestonden artikel 8, eerste lid EVRM en artikel 3 (1) IVRK, doch het empirisch onderzoek toonde aan dat elk van deze verdragen een uiterst marginale rol speelden in de onderzochte rechtspraak (*infra* nr. 616 en 617).

In bijna 95 % van deze zaken werd het criterium gevolgd. In 40 % van de zaken⁹⁶³ werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend, (minstens mede) omwille van het feit dat de oordelende magistraat deze verblijfsregeling in het belang van het kind achtte.⁹⁶⁴ In bijna 55 % van de zaken⁹⁶⁵ werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen, (minstens mede)

---

⁹⁶¹ In 170 van de 644 uitspraken werd het belang van het kind in overweging genomen, *i.e.* in 26,40 % van de zaken.

⁹⁶² De tweede paragraaf van artikel 374 BW werd ingevoegd door de wet van 18 juli 2006, *BS* 4 september 2006, het vierde lid van artikel 22*bis* Gw. werd ingevoegd door de wet van 22 december 2008, *BS* 29 december 2008 (vierde uitg.).

⁹⁶³ In 68 van de 170 zaken, *i.e.* in 40 % van de zaken, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend, (minstens mede) omwille van het feit dat de oordelende magistraat deze verblijfsregeling in het belang van het kind achtte.

⁹⁶⁴ Brussel (Jeugd. NL) 25 februari 2005, 2005/JR/177; Antwerpen (Jeugd.) 12 mei 2005, 2004/JR/117; Brussel (3^e k. NL) 21 juni 2005, 2003/KR/327; Antwerpen (Jeugd.) 23 juni 2005, 2004/JR/119; Gent (15^e k.) 29 juni 2005, 2005/JR/19; Brussel (3^e k. NL) 4 juli 2005, 2004/KR/16; KG Brussel 25 januari 2005, 03/636/C; KG Mechelen 7 februari 2005, 2004/162/C; KG Brugge 16 februari 2005, 04/044/C; KG Brugge 23 februari 2005, 04/59/C; KG Antwerpen 25 februari 2005, 04-749-C; KG Gent 11 maart 2005, 04/425/C; KG Dendermonde 4 april 2005, 01/282/C; KG Antwerpen 15 april 2005, 02-979-C; KG Mechelen 9 mei 2005, 2005/62/C; KG Brugge 15 juni 2005, 05/020/C; KG Antwerpen 24 juni 2005, 03-226-C; KG Hasselt 5 juli 2005, 04/347/C; KG Antwerpen 15 juli 2005, 05-166-C; KG Brugge 15 juli 2005, 04/580/C; KG Antwerpen 29 juli 2005, 04-529-C; KG Dendermonde 21 september 2005, 05/26/C; KG Dendermonde 3 oktober 2005, 04/687/C; KG Kortrijk 6 oktober 2005, 05/354/C en 05/363/C; KG Hasselt 10 november 2005, 05/120/C; KG Antwerpen 18 november 2005, 05-889-C; Jeugdrb. Hasselt 10 januari 2005, 03.2195.B; Jeugdrb. Kortrijk 8 februari 2005, 04/2136/B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 10 februari 2005, 272.B.2004/20; Jeugdrb. Dendermonde 15 februari 2005, 03/3464/B; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 17 maart 2005, 75.B.2004/19; Jeugdrb. Antwerpen (JR 4 k.) 22 maart 2005, JR 4975; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 26 april 2005, 185.B.2004/15; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 3 mei 2005, 155.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 31 mei 2005, 149.B.2004/14; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 3 juni 2005, 49.B.2005; Jeugdrb. Antwerpen (JR 4 k.) 14 juni 2005, JR 5193; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 11/2005; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 28 juni 2005, 173.B.2004/14; Jeugdrb. Antwerpen (JR 1 k.) 7 juli 2005, JR 5302; Jeugdrb. Gent (vakantiekamer) 24 augustus 2005, 414.B.2004; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 12 september 2005, JR 5264; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 16 september 2005, 359.B.2004; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 22 september 2005, 223.B.2005/20; Jeugdrb. Hasselt 3 oktober 2005, 04.1594.B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 11 oktober 2005, 286.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 18 oktober 2005, 300.B.2004/14; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 21 oktober 2005, 311.B.2004; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 25 oktober 2005, 389.B.2004/14; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 3 november 2005, 340.B.2005/20; Jeugdrb. Veurne (14^e k.) 4 november 2005, 05/118/B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 22 november 2005, JR 5238; Jeugdrb. Brugge (19^e k.) 24 november 2005, 191.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 1 december 2005, 420.B.2004/20; Jeugdrb. Veurne (14^e k.) 2 december 2005, 04/547/B; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 6 december 2005, 367.B.2004/14; Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 13 december 2005, 156.B.2005/15; Jeugdrb. Gent (26^e k.) 16 december 2005, 513.B.2004; Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 16 december 2005, 05/370/B; Jeugdrb. Mechelen (15^e k.) 20 december 2005, ARVJ 2206; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 29 december 2005, 26.B.2005/20; Vred. Gent (IV) 27 januari 2005, 2005A31; Vred. Vilvoorde 24 maart 2005, 04A1432 en 04A1449; Vred. Gent (IV) 19 mei 2005, 2005A452; Vred. Brasschaat 30 augustus 2005, 05A503; Vred. Gent (IV) 19 september 2005, 2005A604 en 2005A605; Vred. Heist op den Berg 24 november 2005, 05A960; Vred. Heist op den Berg 24 november 2005, 05A964.

⁹⁶⁵ In 93 van de 170 zaken, *i.e.* in 54,71 % van de zaken, werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen, (minstens mede) omwille van het feit dat de oordelende magistraat deze verblijfsregeling in strijd met het belang van het kind achtte.

omwille van het feit dat de oordelende magistraat deze verblijfsregeling in strijd met het belang van het kind achtte.⁹⁶⁶

600. Hoewel het belang van het kind in 2005 minder vaak in overweging werd genomen dan in 2013 en het percentage aan vonnissen waarin het gevolgd werd ongeveer gelijk lag in de onderzochte jaren, werd er in de vonnissen waarin het criterium ter sprake kwam in 2005 aan het criterium zélf meer belang gehecht. Het hof van beroep te Brussel schreef zelfs dat het belang van het kind het enige échte criterium is waar de magistraat die uitspraak doet over een verblijfsregeling zijn uitspraak op dient te steunen.⁹⁶⁷

---

⁹⁶⁶ Brussel (Jeugd. NL) 25 januari 2005, 2004/JR/223; Brussel (Jeugd. NL) 25 februari 2005, 2004/JR/178; Brussel (Jeugd. NL) 3 maart 2005, 2004/JR/84; Brussel (Jeugd. NL) 22 april 2005, 2004/JR/12; Brussel (Jeugd. NL) 22 april 2005, 2004/JR/190; Gent (15° k.) 25 april 2005, 2004/RK/212; Brussel (3° k. NL) 14 juni 2005, 2004/KR/24; Antwerpen (3° k.) 26 juli 2005, 2004/RK/405; Antwerpen (3° bis k.) 25 oktober 2005, 2004/RK/196; Antwerpen (3° bis k.) 15 november 2005, 2004/RK/261; Brussel (Jeugd. NL) 6 december 2005, 2005/JR/35; Antwerpen (16° k.) 22 december 2005, 2005/JR/103; Brussel (3° k. NL) 22 december 2005, 2004/KR/474; KG Ieper 13 januari 2005, 04/90/C; KG Brugge 26 januari 2005, 02/485/C; KG Brugge 26 januari 2005, 04/491/C; KG Ieper 3 februari 2005, 04/106/C; KG Brugge 9 februari 2005, 04/589/C; KG Kortrijk 14 april 2005, 04/466/C; KG Brugge 11 mei 2005, 04/590/C; KG Brugge 11 mei 2005, 05/145/C; KG Brugge 25 mei 2005, 05/136/C; KG Antwerpen 27 mei 2005, 04-958-C; KG Brugge 8 juni 2005, 05/041/C; KG Brugge 8 juni 2005, 05/111/C; KG Gent 5 juli 2005, 03/387/C; KG Hasselt 7 juli 2005, 05/174/C; KG Antwerpen 8 juli 2005, 05-461-C; KG Brugge 15 juli 2005, 04/013/C; KG Dendermonde 15 juli 2005, 05/304/C; KG Brugge 28 september 2005, 05/297/C; KG Kortrijk 29 september 2005, 05/182/C; KG Kortrijk 19 oktober 2005, 05/169/C; KG Gent 10 november 2005, 05/518/C; KG Hasselt 10 november 2005, 05/249/C; KG Kortrijk 8 december 2005, 04/265/C; KG Tongeren 19 december 2005, 04/260/C; KG Hasselt 22 december 2005, 05/84/C; Jeugdrb. Antwerpen (JR 5 k.) 11 februari 2005, JR 4533; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 14 februari 2005, JR 4239; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 22 februari 2005, 147.B.2004/14; Jeugdrb. Antwerpen (JR 6 k.) 28 februari 2005, JR 4199; Jeugdrb. Ieper (5° k.) 4 maart 2005, 04/753/B; Jeugrb. Brussel (9° k.) 11 maart 2005, 1615/2004/9B; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 15 maart 2005, 196.B.2004/14; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 17 maart 2005, 385.B.2004/19; Jeugdrb. Antwerpen (JR 4 k.) 22 maart 2005, JR 4128; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 22 maart 2005, 12.B.2005/14; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 24 maart 2005, 324.B.2004/20; Jeugrb. Brussel (4° k.) 25 maart 2005, 808-2004-4B en 835-2004-4B; Jeugdrb. Turnhout (12° k.) 11 april 2005, 05-327-B; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 13 april 2005, ARVJ 2334; Jeugdrb. Dendermonde 14 april 2005, 04/1502/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 15 april 2005, 56.B.2004; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 27 april 2005, ARVJ 2107; Jeugdrb. Gent (27° k.) 4 mei 2005, R.V. 84/2004; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 11 mei 2005, ARVJ 2327; Jeugdrb. Antwerpen (JR 3 k.) 12 mei 2005, JR 4958; Jeugdrb. Antwerpen (JR 5 k.) 3 juni 2005, JR 4380; Jeugdrb. Antwerpen (JR 2 k.) 7 juni 2005, JR 4761; Jeugdrb. Turnhout (12° k.) 13 juni 2005, 05-282-B; Jeugdrb. Antwerpen (JR 5 k.) 17 juni 2005, JR 5152; Jeugdrb. Gent (27° k.) 22 juni 2005, R.V. 572/2004; Jeugdrb. Gent (25° k.) 27 juni 2005, R.V. 66/2003; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 28 juni 2005, 162.B.2004/14; Jeugdrb. Turnhout (11° k.) 29 juni 2005, 04/2180/B; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 30 juni 2005, 8.B.2005/20; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 5 juli 2005, 62.B.2005/14; Jeugdrb. Hasselt 7 juli 2005, 04.1457.B; Jeugdrb. Brugge (vakantiekamer) 14 juli 2005, 91.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (vakantiekamer) 14 juli 2005, 147.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (vakantiekamer) 14 juli 2005, 153.B.2005/19; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 24 augustus 2005, ARVJ 2307; Jeugdrb. Tongeren 7 september 2005, 04/1302/B; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 15 september 2005, 229.B.2005/19; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 29 september 2005, 289.B.2005/19; Jeugdrb. Hasselt 17 oktober 2005, 04.925.B; Jeugdrb. Turnhout (12° k.) 24 oktober 2005, 05-815-B; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 25 oktober 2005, 211.B.2004/14; Jeugdrb. Brugge (19° k.) 27 oktober 2005, 87.B.2005/19; Jeugdrb. Tongeren 2 november 2005, 04/162/B; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 3 november 2005, 148.B.2005/20; Jeugdrb. Leuven (14° bis k.) 8 november 2005, 280.B.2001/14; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 17 november 2005, 202.B.2004/20; Jeugdrb. Mechelen (15° k.) 13 december 2005, ARVJ 2517; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 15 december 2005, 212.B.2004/20; Jeugdrb. Brugge (20° k.) 15 december 2005, 206.B.2005/20; Jeugdrb. Hasselt 19 december 2005, 04.1049.B; Jeugdrb. Dendermonde 22 december 2005, 05/890/B; Jeugdrb. Gent (26° k.) 23 december 2005, 314.B.2004; Jeugdrb. Gent (26° k.) 23 december 2005, 253.B.2005; Verd. Gent (IV) 25 februari 2005, 2003A1403; Vred. Haacht 7 september 2005, 05A222.

⁹⁶⁷ Brussel (3° k. NL) 21 juni 2005, 2003/KR/327; Brussel (3° k. NL) 28 juni 2005, 2004/KR/16; Brussel (3° k. NL) 1 december 2005, 2005/KR/183; Brussel (3° k. NL) 22 december 2005, 2004/KR/474.

601. Interessant blijven de zaken waarin de regeling van verblijfsco-ouderschap in het belang van het kind geacht werd, maar het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen wordt, en de zaken waarin de regeling in strijd met het belang van het kind geacht wordt, maar het verzoek toch toegekend wordt.

602. Slechts in één zaak werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen, ook al had de magistraat de regeling in het belang van het kind geacht.⁹⁶⁸ De reden waarom de regeling in deze zaak niet toegekend werd, was de verre afstand tussen de woonplaatsen van de ouders. Het behoeft geen uitleg dat een te verre afstand tussen de woonplaatsen van de ouders een regeling van verblijfsco-ouderschap onmogelijk maakt, ondanks het feit dat de regeling *an sich* het belang van het kind dient.

603. In twee zaken kende de magistraat het verzoek om verblijfsco-ouderschap toe, ondanks het feit dat hij de verblijfsregeling *in se* in strijd met het belang van het kind achtte. In een procedure voor de jeugdrechtbank te Ieper verzocht de moeder om de afschaffing van een vroeger overeengekomen of uitgesproken regeling van verblijfsco-ouderschap, doch achtte de jeugdrechter dat de moeder onvoldoende gewijzigde omstandigheden kon aantonen en wees om die reden het verzoek van de moeder af, ook al was hij van mening dat de regeling in strijd was met het belang van het kind.⁹⁶⁹ De voorzitter in kort geding te Dendermonde kende het verzoek om verblijfsco-ouderschap van de vader toe, ook al achtte hij het in strijd met het belang van het kind. De vader werd echter zeer bekwaam geacht om voor het kind te zorgen en kon het kind een comfortabele huisvesting garanderen.⁹⁷⁰

604. In minder dan 4 % van de zaken waarin het belang van het kind opgeworpen werd, werd het criterium in de uitspraken van 2005 niet weerhouden.⁹⁷¹

---

⁹⁶⁸ Jeugdrb. Leuven (14^e bis k.) 8 februari 2005, 121.B.2004/14.

⁹⁶⁹ Jeugdrb. Ieper (5^e k.) 4 februari 2005, 04/299/B.

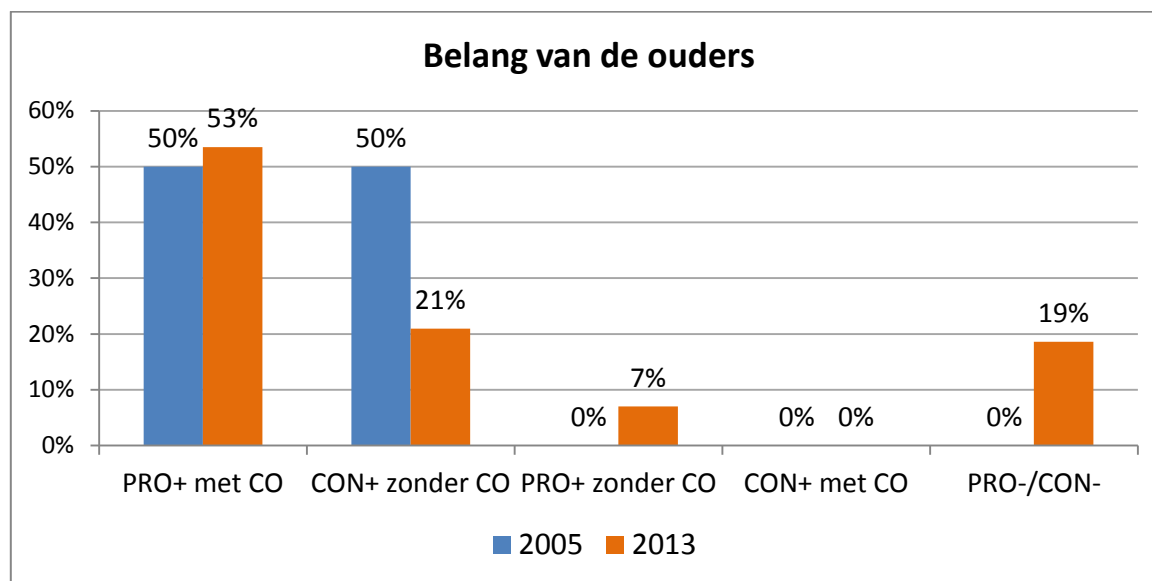
⁹⁷⁰ KG Dendermonde 12 augustus 2005, 05/385/C.

⁹⁷¹ In 6 van de 170 uitspraken werd het opgeworpen belang van het kind door de magistraat niet weerhouden als criterium, *i.e.* in 3,53 % van de zaken. Jeugdrb. Gent (25^e k.) 24 januari 2005, R.V. 462/2003; Jeugdrb. Dendermonde 15 februari 2005, 04/2047/B; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 20 april 2005, R.V. 173/2003; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 22 juni 2005, R.V. 503/98; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 29 juni 2005, R.V. 173/2005; Jeugdrb. Mechelen (14^e k.) 9 november 2005, ARVJ 2548.

J. Het belang van de ouders⁹⁷²

GRAFIEK 54

2005 $n = 16$

2013 $n = 43$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien het belang van de ouder(s), aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende partij meent dat het verblijfsco-ouderschap, gezien het belang van de ouder(s), aangewezen is. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen de regeling van verblijfsco-ouderschap meent dat de regeling in strijd is met het belang van de ouder(s). De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen de regeling van verblijfsco-ouderschap meent dat de regeling in strijd is met het belang van de ouder(s). De rechter weerhoudt het argument niet.

⁹⁷² Zie hierover ook C. VAN ROY, "Verblijfsregeling van kinderen ingeval ouders hun (al dan niet echtelijke) samenwoningsrelatie verbreken. Artikel 374, § 2, vierde lid BW en het belang van de ouders – Van theorie naar praktijk", *T.Fam.* 2015/2-3, 72-81.

605. Hoewel het belang van de ouders in de nieuwe tweede paragraaf van artikel 374 BW specifiek werd opgelegd als te toetsen criterium, werd dit belang in de onderzochte rechtspraak van 2013 slechts in 4 % van de zaken door de rechter in overweging genomen.⁹⁷³ Indien opgeworpen werd het argument steeds weerhouden, maar niet steeds gevolgd.

606. Binnen de zaken waarin het belang van de ouders in overweging genomen wordt, liggen de resultaten verspreid over vier mogelijke redeneringen door de rechter.

607. In een eerste categorie zaken

- werd het verblijfsco-ouderschap door de rechter beschouwd als in het belang van de ouders, en
- werd het verblijfsco-ouderschap als verblijfsregeling uitgesproken, al dan niet in samenhang met andere overwegingen of criteria.

Meer dan de helft van de onderzochte zaken waarin het belang van de ouders in overweging werd genomen leidde tot dit resultaat. In 53 % van de zaken waarin het belang van de ouders in overweging werd genomen⁹⁷⁴, wordt het verblijfsco-ouderschap in het belang van de ouder(s) geacht en werd het (minstens mee) om die reden uitgesproken.⁹⁷⁵

608. In een tweede categorie

- achtte de rechter het verblijfsco-ouderschap weliswaar in het belang van de (verzoekende) ouder, doch
- werd het verblijfsco-ouderschap niet uitgesproken als verblijfsregeling.

In deze zaken zijn er criteria die tegen de verblijfsregeling spreken, die zwaarder doorwogen dan het belang van de ouder(s).

In slechts 7 % van de zaken waarin het verblijfsco-ouderschap als in het belang van de ouders geacht wordt⁹⁷⁶, wordt het verzochte verblijfsco-ouderschap toch niet toegekend.⁹⁷⁷

---

⁹⁷³ In 43 van de 1069 uitspraken werd het belang van de ouders in overweging genomen, *i.e.* in 4,02 % van de zaken.

⁹⁷⁴ In 23 van de 43 uitspraken wordt het verblijfsco-ouderschap door de magistraat in het belang van de ouders geacht en wordt het verzoek om verblijfsco-ouderschap vervolgens toegekend, *i.e.* in 53,49 % van de zaken.

⁹⁷⁵ Antwerpen (3^e k.) 31 juli 2013, 2012/RK/30; Gent (11^e ter k.) 5 december 2013, 2013/RK/83; KG Brugge 4 januari 2013, 12/285/C; KG Veurne 9 januari 2013, 12/109/C; KG Brugge 16 januari 2013, 12/316/C; KG Brugge 23 januari 2013, 12/513/C; KG Leper 25 april 2013, 13/16/C; KG Brussel 24 juni 2013, 2013/103/C; KG Leuven 15 juli 2013, 13/195/C; KG Antwerpen 18 september 2013, 13/282/C; KG Brugge 23 oktober 2013, 13/252/C; Jeugdrb. Brugge 31 januari 2013, 626.B.2011/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 129.B.2012/21; Jeugdrb. Brugge 21 februari 2013, 493.B.2012/21; Jeugdrb. Turnhout (Bijk.k.) 8 maart 2013, 1802.B.2012; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 293.B.2010/14; Jeugdrb. Dendermonde (24^e k.) 25 april 2013, 12/517/B; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 13 mei 2013, 1612/2012/136; Jeugdrb. Mechelen 15 mei 2013, 5363.B.2012/14; Jeugdrb. Brussel (136^e k.) 27 mei 2013, 537/2012/136; Jeugdrb. Brugge 6 juni 2013, 307.B.2012/21; Jeugdrb. Gent (27^e k.) 18 december 2013, R.V. 483/2013; Vred. Heist op den Berg 25 juni 2013, 13A367.

⁹⁷⁶ In 3 van de 43 uitspraken wordt het verblijfsco-ouderschap door de magistraat in het belang van de ouders geacht, maar wordt het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet toegekend, *i.e.* in 6,98 % van de zaken.

In deze zaken zijn er steeds één of meerdere contra-argumenten die het belang van de ouder opzij schuiven.

609. Bij de jeugdrechtbank te Brugge achtte de rechter het verblijfsco-ouderschap niet alleen in het belang van de verzoekende ouder, maar was hij bovendien van mening dat het comfort in huisvesting en het waardevolle familiale en sociale netwerk van de ouder(s) pleitten voor een regeling van verblijfsco-ouderschap. Toch werd de regeling niet toegekend. Naast de beperkte beschikbaarheid van de verzoekende ouder, de (te) verre afstand tussen de woonplaatsen en de manke communicatie tussen de ouders, vond de rechter het in het bijzonder omwille van de jonge leeftijd van het kind (twee jaar) niet aangewezen een regeling van verblijfsco-ouderschap uit te spreken.⁹⁷⁸

Het hof van beroep te Brussel achtte in twee zaken de regeling van verblijfsco-ouderschap aangewezen wanneer gekeken werd naar het belang van de ouder(s), maar vond in beide zaken dat de beschikbaarheid van de verzoekende ouder niet voldeed om het gelijke verblijf te verantwoorden en wees het verzoek om verblijfsco-ouderschap af.⁹⁷⁹ In één van beide zaken wees het hof ook op het belang van de continuïteit, het was niet aangewezen het kind (weer) uit zijn inmiddels vertrouwde leefwijze te nemen.⁹⁸⁰

Dit laatste argument is zeker te begrijpen, maar toch enigszins precair. Zeker in de procedure voor het hof van beroep zal het kind, aangezien de uitspraken aangaande de verblijfsregeling uitvoerbaar bij voorraad zijn (art. 1398/2 Ger.W.), steeds reeds enige tijd – minstens enkele maanden, vaak meer dan een jaar – in de door de eerste rechter uitgesproken verblijfsregeling leven.

610. Een derde categorie zaken is deze waarin

- het belang van de ouder(s) opgeworpen werd door (een van) de ouders – de verzoekende ouder achtte het verblijfsco-ouderschap in zijn belang – maar de rechter het criterium niet weerhield, en
- de rechter (minstens mee) om deze reden het verblijfsco-ouderschap niet uitsprak.

Bijna 19 % van de zaken waarin het belang van de ouder(s) opgeworpen wordt beantwoordt aan deze omschrijving.⁹⁸¹

---

⁹⁷⁷ Brussel (3^e k. NL) 19 februari 2013, 2011/KR/320; Brussel (3^e k. NL) 11 juni 2013, 2012/KR/142; Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, 225.B.2012/21.

⁹⁷⁸ Jeugdrb. Brugge 10 januari 2013, A.R. 225.B.2012/21.

⁹⁷⁹ Brussel (3^e k. – nl.) 19 februari 2013, 2011/KR/320; Brussel (3^e k. – nl.) 11 juni 2013, 2012/KR/142.

⁹⁸⁰ Brussel (3^e k. – nl.) 19 februari 2013, 2011/KR/320.

⁹⁸¹ In 8 van de 43 uitspraken acht de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder de verblijfsregeling in zijn belang als ouder, doch volgt de magistraat hem niet in deze redenering, en wordt het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet toegekend, *i.e.* in 18,60 % van de zaken.

611. Op één na⁹⁸² ging het in de zaken van deze categorie om een verzoek tot wijziging van een andere (meestal klassieke) verblijfsregeling naar de regeling van verblijfsco-ouderschap. De ouders leefden al enige tijd (uit de echt) gescheiden en er was een overeenkomst of rechterlijke uitspraak waar de huidige verblijfsregeling – die geen verblijfsco-ouderschap was – zich op grondde. Het belang aan continuïteit voor het kind werd dan ook bijna steeds als contra-argument ingeroepen en weerhouden als belangrijkste reden voor de afwijzing van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.⁹⁸³ In de twee zaken waarin de continuïteit zich niet profileerde als reden tot afwijzing van het verzoek tot wijziging naar verblijfsco-ouderschap, waren het de leeftijd van het kind⁹⁸⁴ en de slechte verstandhouding van de ouders⁹⁸⁵ die er voor zorgden dat het verzoek om wijziging naar verblijfsco-ouderschap afgewezen werd.

In deze uitspraken is regelmatig ook terug te vinden dat de verstandhouding tussen de ouders te slecht is voor een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap.⁹⁸⁶ Het valt te plaatsen dat de rechter het niet in het belang van de ouder(s) acht om te leven in een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap met een andere ouder met wie (bijna) iedere vorm van communicatie uitgesloten is. De regeling van verblijfsco-ouderschap vergt een hoge inzet en medewerking van de ouders en in geval van volledige afwezigheid van communicatie tussen de ouders kan eventueel worden gezegd dat een regeling niet in het belang van de ouders is, die hierdoor in onnodige stress-situaties gedwongen worden.

612. Als laatste zijn er zaken waarin

- het belang van de ouder(s) als contra-argument ingeroepen werd en de rechter het ook als zodanig weerhield, en
- (minstens mee) om die reden het verblijfsco-ouderschap niet uitsprak.

Het verblijfsco-ouderschap werd in deze zaken niet in het belang maar *tegen* het belang van de ouder(s) geacht. In 21 % van de onderzochte zaken waarin het belang van de ouder(s) door de rechter in overweging werd genomen, weerhield de rechter het als contra-argument.⁹⁸⁷ Het verzoek om verblijfsco-ouderschap werd vervolgens afgewezen.⁹⁸⁸

---

⁹⁸² Jeugdrb. Mechelen 11 juni 2013, A.R. 5564.B.2012/14.

⁹⁸³ Jeugdrb. Kortrijk 5 februari 2013, A.R. 12/648/B; Jeugdrb. Kortrijk 28 maart 2013, A.R. 12/500/B; Jeugdrb. Kortrijk 16 april 2013, A.R. 14169/OR/B; Jeugdrb. Kortrijk 11 juni 2013, A.R. 12/1185/B; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 5 juli 2013 2013, A.R. 140/2013/136.

⁹⁸⁴ Jeugdrb. Kortrijk 11 juni 2013, A.R. 12/1185/B. Het kind was hier reeds 16 jaar. Naar het eventuele horen van het kind werd in het vonnis echter niet verwezen.

⁹⁸⁵ Jeugdrb. Brussel (136° k.) 18 juni 2013, A.R. 1939/2012/136.

⁹⁸⁶ Jeugdrb. Mechelen 11 juni 2013, A.R. 5564.B.2012/14; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 18 juni 2013, A.R. 1939/2012/136; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 15 juli 2013, A.R. 140/2013/136.

⁹⁸⁷ In 9 van de 43 uitspraken acht magistraat de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap in strijd met het belang van de ouder(s) en wordt het verzoek om verblijfsco-ouderschap niet toegekend, *i.e.* in 20,93 % van de zaken.

⁹⁸⁸ Gent (15° k.) 3 april 2013, 2012/JR/108; KG Turnhout 24 juni 2013, 13-48-C; Jeugdrb. Turnhout 4 januari 2013, 12-1544-B; Jeugdrb. Brussel (136° k.) 22 maart 2013, 1397/2012/136; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 185.B.2011/14; Jeugdrb. Brugge 11 april 2013, 603.B.2011/19; Jeugdrb. Mechelen 26 juni 2013, 5474.B.2012/16; Jeugdrb. Dendermonde (23° bis k.) 9 september 2013, 08/1991/B; Jeugdrb. Gent (25° k.) 14 oktober 2013, R.V. 113/2012/1.

Deze categorie wekt belangstelling, aangezien het belang van de ouders een criterium is dat de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder zal opwerpen in zijn voordeel.

613. In de zaken waarin de rechter het verblijfsco-ouderschap *tegen* het belang van de ouder(s) achtte, ziet men andere – vaak dezelfde – criteria terugkeren die kunnen verklaren waarom de regeling niet in het belang van de ouders kan worden geacht.

De belangrijkste – en eenvoudig te verklaren – criteria hierbij zijn de beschikbaarheid van de verzoekende ouder en de verstandhouding tussen de ouders.

Het is mogelijk dat de rechter een verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap niet in het belang van een professioneel druk bezette ouder acht. Om de regeling van verblijfsco-ouderschap op een goede manier na te leven en te beleven, zal deze ouder zich in zeer stresserende en moeilijk haalbare bochten dienen te wringen, wat tot (over)vermoeidheid en negatieve gevoelens leidt en tegen het belang van de ouder (en ook het kind) is.

Hetzelfde kan worden gezegd van ouders tussen wie de spanning te snijden is. Communicatie tussen ouders is in iedere verblijfsregeling belangrijk, maar een regeling van verblijfsco-ouderschap vraagt de ouders nog meer om samen te werken, te regelen en te communiceren dan een klassieke regeling, waarbij de praktische regeling van school, hobby's en medische zorgen veelal bij de ouder rust waar het kind het merendeel van de tijd doorbrengt. Ingeval de relatie tussen de ouders danig verzuurd is, zal een meer intense samenwerking en communicatie zorgen voor stressvolle momenten en negatieve gevoelens, wat niet alleen tegen het belang van de kinderen, doch ook tegen het belang van de ouders is.

614. In het merendeel van deze zaken weerhoudt de rechter samen met het belang van de ouders ook dat van het kind, de rechter acht het verblijfsco-ouderschap in deze zaken niet enkel tegen het belang van de ouders maar ook tegen dat van het kind.⁹⁸⁹

615. In 2005 werd het belang van de ouders nog niet woordelijk vermeld in artikel 374 BW. Toch is het verschil in het in overweging nemen tussen 2005 en 2013 procentueel niet danig groot. Waar het belang van de ouders in de onderzochte rechtspraak van 2013 in 4 % van de zaken in overweging genomen werd, was dit in 2005 reeds in 2,5 % van de onderzochte rechtspraak.⁹⁹⁰

In exact de helft van deze zaken werd het criterium opgeworpen en weerhouden ter ondersteuning van het verzoek om verblijfsco-ouderschap⁹⁹¹, in de andere helft werd het

---

⁹⁸⁹ Gent (15^e k.) 3 april 2013, 2012/JR/108; KG Turnhout 24 juni 2013, 13-48-C; Jeugdrb. Turnhout 4 januari 2013, 12-1544-B; Jeugdrb. Leuven 9 april 2013, 185.B.2011/14; Jeugdrb. Brugge 11 april 2013, 603.B.2011/19; Jeugdrb. Mechelen 26 juni 2013, 5474.B.2012/16; Jeugdrb. Dendermonde (23^e bis k.) 9 september 2013, 08/1991/B; Jeugdrb. Gent (25^e k.) 14 oktober 2013, R.V. 113/2012/1.

⁹⁹⁰ In 16 van de 644 zaken, *i.e.* in 2,48 %, werd het criterium in overweging genomen.

⁹⁹¹ KG Brugge 23 februari 2005, 04/59/C; KG Leuven 23 mei 2005, 03/154/C; KG Antwerpen 29 juli 2005, 04-529-C; Jeugdrb. Kortrijk 8 februari 2005, 04/2136/B; Jeugdrb. Brugge (20^e k.) 24 maart 2005, RV

opgeworpen en weerhouden in verdediging tegen het verzoek om deze regeling.⁹⁹² Steeds sloot het “karakter” van het argument, pro dan wel contra-argument, aan bij het uiteindelijke resultaat van het verzoek.

174.B.2004/20; Vred. Gent (IV) 27 januari 2005, 2005A31; Vred. Gent (IV) 19 mei 2005, 2005A452; Vred. Gent (IV) 19 september 2005, 2005A604 en 2005A605.

⁹⁹² Brussel (jeugd.) 22 april 2005, 2004/JR/190; KG Brugge 9 februari 2005, 04/589/C; KG Brugge 11 mei 2005, 04/590/C; KG Brugge 8 juni 2005, 05/041/C; KG Brugge 8 juni 2005, 05/111/C; KG Brugge 15 juli 2005, 04/013/C; Jeugdrb. Ieper (5e k.) 18 november 2005, 05/428/B; Vred. Gent (IV) 25 februari 2005, 2003A1403.

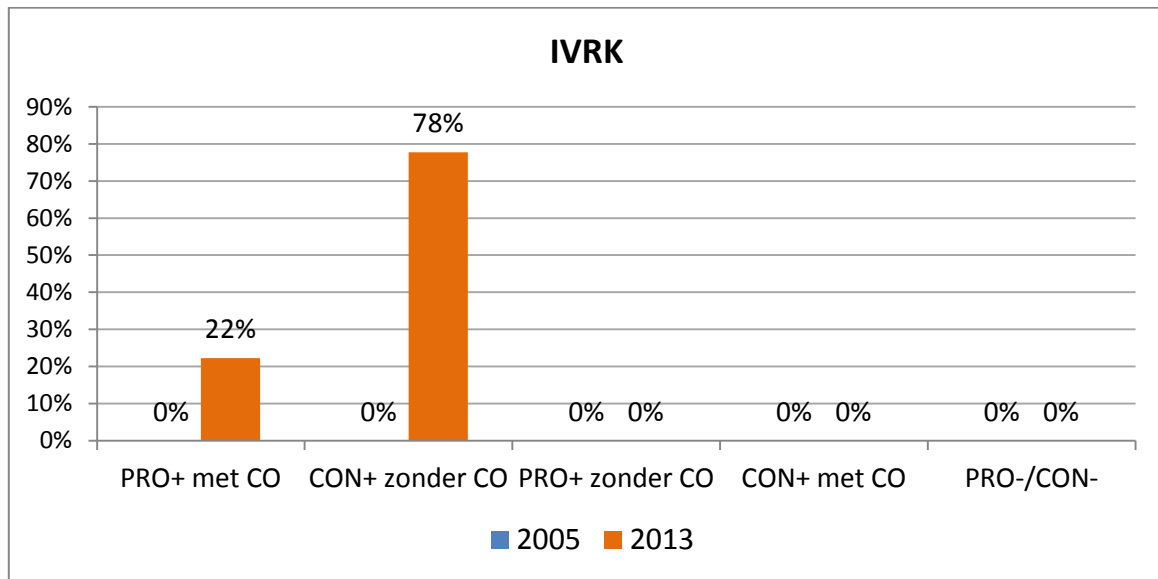
K. De Europese en internationale regelgeving

1. EVRM

616. In geen van de onderzochte uitspraken werd verwezen naar het EVRM.

2. IVRK

GRAFIEK 55

2005 $n = 0$

2013 $n = 9$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder werpt het IVRK op ter ondersteuning van zijn verzoek. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder werpt het IVRK op ter ondersteuning van zijn verzoek. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich tegen het verblijfsco-ouderschap verzet werpt het IVRK op ter ondersteuning van dit verzet. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich tegen het verblijfsco-ouderschap verzet werpt het IVRK op ter ondersteuning van dit verzet. De rechter weerhoudt het argument niet.

617. Het IVRK werd uiterst weinig opgeworpen in de onderzochte rechtspraak. Waar het verdrag in 2005 geen enkele keer werd opgeworpen als argument, werd het in 2013 in minder dan 1 % van de onderzochte zaken opgeworpen.⁹⁹³

In deze casussen lijkt het alsof het verdrag enkel wordt aangehaald als steun van het standpunt van magistraat. Telkens als het verblijfsco-ouderschap uitgesproken werd, werd het IVRK aangehaald ter ondersteuning van deze beslissing⁹⁹⁴, werd het IVRK opgeworpen als tegenargument, dan werd het verzoek om verblijfsco-ouderschap afgewezen.⁹⁹⁵

---

⁹⁹³ In 9 van de 1069 zaken werd het IVRK opgeworpen, *i.e.* in 0,84 % van de onderzochte zaken.

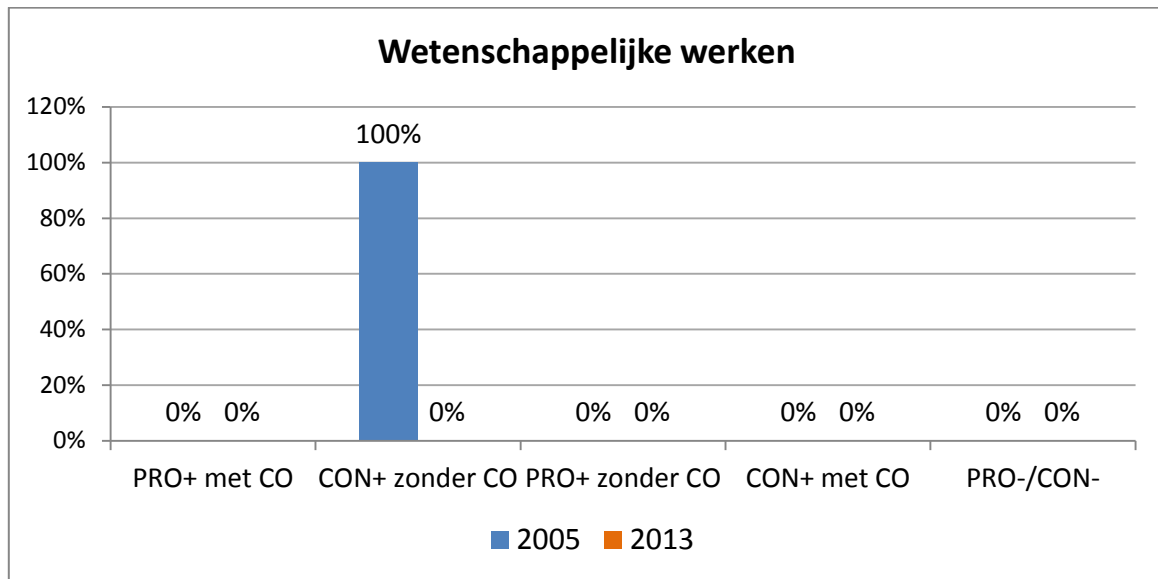
⁹⁹⁴ Antwerpen (3^e bis k.) 10 december 2013, 2012/RK/226; Jeugdrb. Leuven 5 februari 2013, 275.B.2011/14.

⁹⁹⁵ Antwerpen (3^e k.) 13 februari 2013, 2012/RK/35; Antwerpen (3^e k.) 6 maart 2013, 2012/RK/57; Brussel (33^e k.) 27 juni 2013, 2013/JR/1; Brussel (3^e k.) 17 september 2013, 2011/KR/77; Antwerpen (3^e k.) 24 september 2013, 2012/RK/249; Antwerpen (3^e k.) 26 november 2013, 2012/RK/99; Jeugdrb. Ieper 28 juni 2013, ARV 13/150/B.

L. Een buitenbeentje: De wetenschappelijke werken

GRAFIEK 56

2005 $n = 2$

2013 $n = 0$

Codering van de resultaten van het onderzoek:

- PRO+ : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder verwijst naar wetenschappelijke werken ter ondersteuning van zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument.
- PRO- : De om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder verwijst naar wetenschappelijke werken ter ondersteuning van zijn verzoek om verblijfsco-ouderschap. De rechter weerhoudt het argument niet.
- CON+ : De ouder die zich verzet tegen de toekenning van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap verwijst naar wetenschappelijke werken ter ondersteuning van zijn standpunt. De rechter weerhoudt het argument.
- CON- : De ouder die zich verzet tegen de toekenning van de verblijfsregeling van verblijfsco-ouderschap verwijst naar wetenschappelijke werken ter ondersteuning van zijn standpunt. De rechter weerhoudt het argument niet.

618. Gekoppeld aan het argument van de leeftijd van het kind, verwijzen ouders soms naar wetenschappelijke werken die hun standpunt met betrekking tot deze leeftijd zouden

ondersteunen. Aangezien het wetenschappelijk werk *in se* geen criterium is in de zin van een “concrete omstandigheid eigen aan de zaak” dient dit afzonderlijk bekeken te worden.

Ouders verwijzen soms naar wetenschappelijke publicaties met betrekking tot de medische of psychologische effecten van verblijfsco-ouderschap op (de ontwikkeling van) jonge kinderen. In het bijzonder het belang van de quasi permanente aanwezigheid van de moederfiguur bij jonge kinderen komt hier aan bod. De moeder zou naar deze wetenschappelijke publicaties kunnen verwijzen om het verzoek om uitspraak van de regeling van verblijfsco-ouderschap, uitgaande van de vader, te betwisten.

619. In de onderzochte rechtspraak van 2005 werden twee uitspraken gevonden waarin het steeds de zich tegen verblijfsco-ouderschap verwerende moeder was die zich steunde op wetenschappelijke werken die zouden aantonen dat een regeling van verblijfsco-ouderschap niet aangewezen is voor een jong kind.⁹⁹⁶ Het hof van beroep te Brussel meende dat voorzichtigheid aan de dag diende gelegd te worden, nu vastgesteld werd dat sommige psychische stoornissen hun oorsprong vinden in de onderbrekingen van de moeder-baby relatie.⁹⁹⁷

Ook de vrederechter te Haacht volgde dit standpunt⁹⁹⁸ en in beide zaken werd het verzoek van de vader om verblijfsco-ouderschap afgewezen en ging het steeds om vrij jonge kinderen.⁹⁹⁹

In de onderzochte rechtspraak van 2013 kwam het criterium niet aan bod.

---

⁹⁹⁶ Brussel (jeugd.) 22 april 2005, 2004/JR/12 (kind van 2 jaar); Vred. Haacht 27 april 2005, 05A41 (kind van 3 jaar).

⁹⁹⁷ Brussel (jeugd.) 22 april 2005, 2004/JR/12.

⁹⁹⁸ Vred. Haacht 27 april 2005, 05A41.

⁹⁹⁹ Brussel (jeugd.) 22 april 2005, 2004/JR/12 (2 jaar); Vred. Haacht 27 april 2005, 05A41 (3 jaar).

M. Een vergelijking van de criteria tussen 2005 en 2013

620. In het onderzoek werden in de uitspraken van het jaar 2005 criteria teruggevonden die in 2013 niet meer in overweging genomen werden. In 2005 namen de magistraten 8 criteria in overweging die in 2013 niet meer opgeworpen werden.

Dit is opmerkelijk. Ondanks het feit dat er bij de uitspraken van het jaar 2013 425 verzoeken om verblijfsco-ouderschap méér gevonden werden dan bij de uitspraken van het jaar 2005, werden in het jaar 2013 slechts 30 verschillende criteria teruggevonden, waar het in 2005 nog om 38 criteria ging.

621. In 2013 werden volgende criteria niet opgeworpen, die wel teruggevonden werden in de uitspraken van 2005:

- het aantal kinderen,
- medische attesten,
- de band met de familie,
- het verschil in levensniveau tussen de ouders,
- financiële problemen in hoofde van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder,
- gelijkheid tussen man en vrouw,
- het feit dat de andere ouder het kind niet vaak bij zich wenst te hebben, en
- de woonbuurt van de om verblijfsco-ouderschap verzoekende ouder.

De nuance dient te worden gesteld dat niet met zekerheid kan gezegd worden dat deze criteria in de onderzochte rechtspraak niet opgeworpen werden, enkel kan met zekerheid gezegd worden dat de criteria in de rechterlijke uitspraken niet meer vermeld werden.

N. De bijzondere motiveringsplicht

622. Met de wet van 2006 werd de bijzondere motiveringsplicht geboren voor de magistraat die uitspraak zou doen over een casus aangaande de verblijfsregeling van kinderen (*supra* nr. 195). Magistraten die uitspraak deden in een casus als deze zouden dit doen in een *met bijzondere redenen omkleed vonnis* (art. 374, § 2, vierde lid BW). Aangezien de wet, noch de parlementaire voorbereiding aangaf op welke manier de magistraten hun uitspraken in deze zaken meer nauwlettend dienden te stofferen dan hun collega's die slechts rekening dienen te houden met artikel 149 Gw., kan gekeken worden naar een eventueel verschil tussen de uitspraken van 2005 (vóór de wet van 2006) en deze van 2013 (reeds meer dan 5 jaar na de inwerkingtreding van de wet van 2006).

623. Ondanks de nieuwe verplichting is geen grote discrepantie te vinden in de rechtspraak. Nog steeds werd er in 2013 in 4 % van de onderzochte zaken geen enkele reden in overweging genomen bij het beoordelen van het verzoek om verblijfsco-ouderschap (*supra* nr. 363). In 2005 was dit nog 6 %, doch de invoeging van de bijzondere motiveringsplicht creëerde andere verwachtingen.

Het merendeel van de casussen bleef hangen op één tot drie criteria, zowel voor als na de wet van 2006 (*supra* nr. 363).

DERDE DEEL : HET ONDERZOEK EN ZIJN NUT VOOR DE PRAKTIJK – ADVIES VOOR DE WETGEVER

624. Ik wens de resultaten van empirisch onderzoek in het privaatrecht met enige nederigheid te aanschouwen en te relativieren. Zoals Willem VAN BOOM terecht aanhaalt dienen we ons als civilisten te waken voor het trekken van te brede conclusies door te weinig bij de concrete resultaten van de empirie te blijven.¹⁰⁰⁰ Daarnaast blijf ik een jurist, niet vertrouwd met een bepaalde sociaalwetenschappelijke discipline, wat ook leidt tot beperkingen.¹⁰⁰¹

Om die reden is het belangrijk in huidig empirisch onderzoek niet al te zeer te gaan schermen met zware statistische methodes, doch wel na te gaan welke criteria het vertrouwen van de rechtspraak genieten en doorwegen in het tegemoet komen aan het desideratum van verblijfsco-ouderschap van de wetgever.

625. Als primaire empirie werd in dit onderzoek op basis van eigen dataverzameling en data-analyse nagegaan in hoeverre de wetgever zijn doel heeft bereikt, namelijk:

- de onvoorspelbaarheid van de geschillen inzake de verblijfsregelingen aan banden te leggen, en
- de keuze van de magistraten in geval van betwisting van een verzoek om verblijfsco-ouderschap in de richting van het verblijfsco-ouderschap te sturen (gelijkheid).

In se volstaat het om hiervoor te kijken naar het cijfermatige resultaat van het antwoord op de vraag hoe vaak het verzoek om co-ouderschap ingewilligd werd door de onderzochte rechtspraak. Hoewel HEMELSOEN er terecht op wijst dat men zich binnen een empirisch onderzoek dient te hoeden voor het generaliseren van de resultaten¹⁰⁰², durf ik te verdedigen dat in het gevoerde onderzoek bijna iedere uitspraak van de Nederlandstalige jurisprudentie van de jaren 2005 en 2013 werd opgenomen (*supra* nr. 351 en 355) en het in het bijzonder voor het beantwoorden van de vraag of de magistraat het verzoek om toekenning van de regeling van verblijfsco-ouderschap toekende een accuraat ja-nee-antwoord betreft.

Waar in de onderzochte rechtspraak van 2005, vóór de wet van 2006, slechts in 36 % van de zaken het verzoek om verblijfsco-ouderschap toegekend werd, groeide dit 7 jaren na het in werking treden van de wet van 2006 slechts tot een percentage van 40 % (*supra* nr. 368).

Ik durf te vermoeden dat dit resultaat waarschijnlijk niet hetgeen is dat de wetgever voor ogen had.

---

¹⁰⁰⁰ W. VAN BOOM, I. GIESEN, “Tien jaar civilologie: hoe ver staan de luiken open?” in J. BAECK (ed.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge, die Keure, 2018, 18.

¹⁰⁰¹ W. VAN BOOM, I. GIESEN, “Tien jaar civilologie: hoe ver staan de luiken open?” in J. BAECK (ed.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge, die Keure, 2018, 38.

¹⁰⁰² R. HEMELSOEN, *EOT-overeenkomsten. Een empirisch-juridische studie*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2012, 110.

626. De resultaten van het empirisch onderzoek in overweging nemend, lijkt het mij meer aangewezen de rechtszekerheid te zoeken in de voorspelbaarheid van het resultaat, afhankelijk van het concrete criterium dat de rechter in overweging neemt. Er kan gekeken worden in welke mate het aanwezig zijn en in overweging genomen worden van een criterium leidt tot het al dan niet tegemoet komen aan het verzoek om verblijfsco-ouderschap.

De vraag of de onvoorspelbaarheid van het resultaat van een geschil meer aan banden gelegd wordt, kan worden beoordeeld door te kijken naar de manier waarop het in overweging nemen van een criterium steeds of vaak leidt tot een zelfde resultaat.

Bij het bekijken van deze resultaten van het empirisch onderzoek is meer relativering en nederigheid aan de orde, en minder veralgemening.¹⁰⁰³ Niet alleen worden criteria niet steeds op dezelfde manier geformuleerd, een magistraat zal ook niet steeds in zijn uitspraak ieder criterium of elke overweging in zijn uitspraak opnemen die bijdroeg in het uiteindelijke toekennen of afwijzen van het verzoek om verblijfsco-ouderschap.

627. In 2013 zijn er 6 criteria die in meer dan 20 % van de onderzochte zaken in overweging genomen worden door de magistraten. In de deze “top 6” van de onderzochte rechtspraak van 2005 staan dezelfde criteria, doch in een andere volgorde.

De “top 6” van het jaar 2005 zag er als volgt uit:

TABEL 8

criterium	n	%
1. Maatschappelijk verslag	167	25,9%
2. Continuïteit (behoud huidige regeling)	150	23,3%
3. Verstandhouding tussen ouders	136	21,1%
4. Mening van het gehoorde kind	121	18,8%
5. Beschikbaarheid van ouders	111	17,2%
6. Leeftijd van het kind	96	14,9%

In 2013 bleven dezelfde criteria in deze “top 6” staan, doch verschoven in graad van belangrijkheid en lagen procentueel dichter bij elkaar:

TABEL 9

criterium	n	%
1. Beschikbaarheid van ouders	303	28,3%
2. Leeftijd van het kind	280	26,2%

¹⁰⁰³ R. HEMELSOEN, *EOT-overeenkomsten. Een empirisch-juridische studie*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2012, 110.

3. Verstandhouding tussen ouders	276	25,8%
4. Maatschappelijk verslag	260	24,3%
5. Continuïteit (behoud huidige regeling)	244	22,8%
6. Mening van het gehoorde kind	243	22,7%

628. Interessanter nog is te overwegen hoe vaak deze criteria het gewenste gevolg boden en de ouder zijn doel van verblijfsco-ouderschap bereikte, de voorspelbaarheid als *ratio legis* in het achterhoofd houdende (*supra* nr. 5).¹⁰⁰⁴

Indien de criteria weerhouden werden, verkreeg de ouder die het criterium opwierp het door hem nagestreefde resultaat in volgend percentage van de onderzochte zaken:

TABEL 10

criterium	2005
1. Leeftijd van het kind	100%
2. Mening van het gehoorde kind	99%
3. Maatschappelijk verslag	99%
4. Verstandhouding tussen ouders	97%
5. Continuïteit (behoud huidige regeling)	97%
6. Beschikbaarheid van ouders	97%

TABEL 11

criterium	2013
1. Continuïteit (behoud huidige regeling)	99%
2. Mening van het gehoorde kind	99%
3. Maatschappelijk verslag	98%
4. Leeftijd van het kind	95%
5. Verstandhouding tussen ouders	94%
6. Beschikbaarheid van ouders	93%

De leeftijd van het kind leidde, indien op dezelfde manier weerhouden als opgeworpen, in 2005 het meest tot hetzelfde resultaat, al dan niet in samenhang met andere criteria. Het leidde, indien weerhouden, in de onderzochte zaken *steeds* tot het beoogde resultaat¹⁰⁰⁵, in

¹⁰⁰⁴ Uiteraard dient dit genuanceerd te worden, aangezien er steeds interactie zal zijn met andere criteria, al dan niet expliciet opgenomen in de uitspraak.

¹⁰⁰⁵ Het criterium werd weerhouden in 90 % van de zaken waarin het opgeworpen werd en leidde in al deze zaken tot het beoogde gevolg, *i.e.* in 100 % van de zaken waarin opgeworpen en weerhouden.

2013 was dit nog steeds het geval in 95 % van de onderzochte zaken waarin het criterium weerhouden werd.¹⁰⁰⁶

In 2005 zowel als in 2013 staat de mening van het gehoorde kind op de tweede plaats. Indien de magistraat het criterium weerhield, werd in 2005¹⁰⁰⁷ zowel als in 2013¹⁰⁰⁸ de mening van van het gehoorde kind in 99 % van de onderzochte zaken gevolgd.

Ongeveer even vaak werd in 2005 het resultaat van het maatschappelijk onderzoek, zijnde het advies van de justitieassistent in het maatschappelijk verslag, gevolgd. Achttende de justitieassistent de regeling van verblijfsco-ouderschap aangewezen, werd de regeling uitgesproken, een negatief advies leidde tot het afwijzen van het verzoek van verblijfsco-ouderschap. Het criterium werd in 2005, indien weerhouden, in 99 % van de onderzochte zaken gevolgd.¹⁰⁰⁹ In 2013 was dit percentage licht gedaald naar 98 %.¹⁰¹⁰

Ook de verstandhouding tussen de ouders bood enige rechtszekerheid. In 2005 verkreeg de ouder die het criterium opwierp in 97 % van de onderzochte zaken het door hem beoogde resultaat¹⁰¹¹, in 2013 verminderde dit tot 94 %.¹⁰¹²

Indien weerhouden, woog het belang van het behoud van de bestaande situatie in 2005 ongeveer even zwaar door. Indien de magistraat oordeel had voor de opgeworpen continuïteit leidde dit in 97 % van de onderzochte zaken tot het beoogde resultaat.¹⁰¹³ In 2013 steeg dit percentage zelfs naar 99 % van de onderzochte zaken.¹⁰¹⁴

---

¹⁰⁰⁶ Het criterium werd weerhouden in 86 % van de zaken waarin het opgeworpen werd en leidde in 82 % van de zaken waarin het opgeworpen werd tot het beoogde gevolg, *i.e.* in 95,34 % van de zaken waarin opgeworpen en weerhouden.

¹⁰⁰⁷ Het criterium werd weerhouden in 96 % van de zaken waarin het opgeworpen werd en leidde in 95 % van de zaken waarin het opgeworpen werd tot het beoogde gevolg, *i.e.* in 98,95 % van de zaken waarin opgeworpen en weerhouden.

¹⁰⁰⁸ Het criterium werd weerhouden in 83 % van de zaken waarin het opgeworpen werd en leidde in 82 % van de zaken waarin het opgeworpen werd tot het beoogde gevolg, *i.e.* in 98,80 % van de zaken waarin opgeworpen en weerhouden.

¹⁰⁰⁹ Het criterium werd weerhouden in 95 % van de zaken waarin het opgeworpen werd en leidde in 94 % van de zaken waarin het opgeworpen werd tot het beoogde gevolg, *i.e.* in 98,94 % van de zaken waarin opgeworpen en weerhouden.

¹⁰¹⁰ Het criterium werd weerhouden in 94 % van de zaken waarin het opgeworpen werd en leidde in 92 % van de zaken waarin het opgeworpen werd tot het beoogde gevolg, *i.e.* in 97,87 % van de zaken waarin opgeworpen en weerhouden.

¹⁰¹¹ Het criterium werd weerhouden in 75 % van de zaken waarin het opgeworpen werd en leidde in 73 % van de zaken waarin het opgeworpen werd tot het beoogde gevolg, *i.e.* in 97,33 % van de zaken waarin opgeworpen en weerhouden.

¹⁰¹² Het criterium werd weerhouden in 64 % van de zaken waarin het opgeworpen werd en leidde in 60 % van de zaken waarin het opgeworpen werd tot het beoogde gevolg, *i.e.* in 93,75 % van de zaken waarin opgeworpen en weerhouden.

¹⁰¹³ Het criterium werd weerhouden in 90 % van de zaken waarin het opgeworpen werd en leidde in 87 % van de zaken waarin het opgeworpen werd tot het beoogde gevolg, *i.e.* in 96,67 % van de zaken waarin opgeworpen en weerhouden.

¹⁰¹⁴ Het criterium werd weerhouden in 70 % van de zaken waarin het opgeworpen werd en leidde in 69 % van de zaken waarin het opgeworpen werd tot het beoogde gevolg, *i.e.* in 98,58 % van de zaken waarin opgeworpen en weerhouden.

Indien een ouder de beschikbaarheid opwierp als positief of negatief criterium en dit criterium door de rechter weerhouden werd, bereikte deze ouder in 2005 in 97 % van de onderzochte zaken het door hem beoogde resultaat.¹⁰¹⁵ In 2013 was dit nog in 93 % van deze zaken.¹⁰¹⁶

629. Er zijn andere criteria die in de onderzochte rechtspraak (bijna) steeds leidden tot hetzelfde resultaat, doch waarvan ik het resultaat ten zeerste wens te relativieren of zelfs minimaliseren, aangezien er slechts één of enkele uitspraken gevonden werden waar dit criterium (mee) in overweging genomen werd. Ik denk hierbij aan criteria zoals het verschil in levensniveau tussen de ouders, de financiële problemen van één van de ouders, de woonbuurt van de verzoekende ouder of het aantal kinderen.

630. Hoewel ik bij al deze resultaten niet te kort door de bocht wens te gaan, aangezien elk dossier een symbiose aan feiten, criteria en nuances is, die expliciet of impliciet in overweging genomen worden door de magistraat om te leiden tot de beslissing die in het vonnis of arrest genomen wordt, verrast het resultaat bij de zes criteria die het meest in overweging genomen worden.

Enige terughoudendheid en nuancering in het achterhoofd houdende, is de belangrijkste ervaring in dit onderzoek immers dat de rechtspraak haar eigen weg vindt naar de rechtszekerheid, niet door prioritair een bepaald “model” van verblijfsregeling te (moeten) onderzoeken, doch wel door consequent om te springen met belangrijke criteria die in overweging worden genomen.

631. De criteria die de Franse wetgever in artikel 373-2-11 Cc opnam, kunnen geplaatst worden naast de resultaten van de gevoerde empirie.

In artikel 373-2-11 Cc worden de magistraat acht criteria aangegeven om in overweging te nemen:

- Het handhaven van een bestaande situatie (de verblijfsregeling die de ouders voor de discussie toepasten of de akkoorden die zij hadden);
- De mening van het kind;
- De mogelijkheid van een ouder om zijn verplichtingen op zich te nemen;
- De aanvaarding van de rol van de andere ouder;
- Het resultaat van een deskundigenonderzoek, in het bijzonder rekening houdend met de leeftijd van het kind;
- Het advies gegeven in het kader van een maatschappelijk onderzoek;

---

¹⁰¹⁵ Het criterium werd weerhouden in 90 % van de zaken waarin het opgeworpen werd en leidde in 87 % van de zaken waarin het opgeworpen werd tot het beoogde gevolg, *i.e.* in 96,67 % van de zaken waarin opgeworpen en weerhouden.

¹⁰¹⁶ Het criterium werd weerhouden in 70 % van de zaken waarin het opgeworpen werd en leidde in 65 % van de zaken waarin het opgeworpen werd tot het beoogde gevolg, *i.e.* in 92,86 % van de zaken waarin opgeworpen en weerhouden.

- Het uitoefenen van druk op de andere ouder;
- Het fysieke of psychische geweld uitgeoefend op de andere ouder.

Deze criteria lopen volledig parallel met de in de onderzochte Belgische rechtspraak gevonden criteria. De zes belangrijkste criteria in zowel 2005 als 2013 (*supra* nr. 627) maken deel uit van de criteria die de Franse wetgever aangeeft in artikel 373-2-11 Cc.

632. De lijst van artikel 373-2-11 CCF is niet limitatief, maar het woord *notamment* (*met name of in het bijzonder*) dat deze lijst voorafgaat, geeft wel aan dat de wetgever deze criteria als de meest belangrijke beschouwt en van de rechters verwacht dat ze bij het beoordelen van de verblijfsregeling van een kind minstens deze criteria in overweging zullen nemen.

Als eerste verwijst de Franse wetgever naar het handhaven van een bestaande situatie, wat geplaatst kan worden naast het gevonden criterium van continuïteit. Ook de mening van het kind en de resultaten van een maatschappelijk (en deskundig) onderzoek staan in de lijst van artikel 373-2-11 Cc, en de mogelijkheid van een ouder om zijn verplichtingen op zich te nemen is vergelijkbaar met het criterium van beschikbaarheid dat naar boven kwam in het empirisch onderzoek. Drie criteria die door de Franse wetgever in artikel 373-2-11 Cc worden aangegeven kunnen samen geplaatst worden onder het gevonden criterium van verstandhouding tussen de ouders. De wetgever verwijst naar de aanvaarding van de rol van de andere ouder, het uitoefenen van druk op de andere ouder en het fysieke of psychische geweld, uitgeoefend op de andere ouder, wat samen te plaatsen valt onder de noemer van de verstandhouding tussen de ouders.

633. De Belgische wetgever heeft er in 2006 voor geopteerd in de wet geen lijst van concrete criteria op te nemen met het oog op het beoordelen van het verzoek om verblijfsregeling, maar een prioritair te onderzoeken regeling op te leggen aan de magistraten, maar de rechtspraak heeft m.i. in stilte gekozen voor het systeem van de Franse wetgever en gaat de concrete situatie consequent toetsen aan bepaalde criteria.

634. Ik acht het bijgevolg aangewezen de magistraten niet te verplichten om een bepaald model van verblijfsregeling prioritair in overweging te nemen, maar wel om hen een lijst van in overweging te nemen criteria aan te reiken. Criteria zoals de leeftijd van het kind en de resultaten van een maatschappelijk onderzoek, zowel als de verstandhouding tussen de ouders wegen zwaarder door dan de wens van de wetgever om “voorrang” te geven aan een zekere verblijfsregeling.

Uit het onderzoek is gebleken dat het prioritaire karakter van de regeling van verblijfsco-ouderschap eerder een lege doos is. De magistraten zouden meer gediend zijn met een coherente, exemplatieve lijst aan criteria die in overweging te nemen zijn bij het beoordelen van *ieder* verzoek om uitspraak van een verblijfsregeling, niet alleen het verzoek om uitspraak van de regeling van verblijfsco-ouderschap. Hierdoor zou de nadruk meer gericht kunnen worden op het belang van het kind, eventueel een trapje hoger dan het belang van de ouders.

635. De wetgever kan m.i. hiervoor volstaan met een wijziging van § 2 van artikel 374 BW. Door deze wijziging kan eveneens de marginale toets aan het belang van het kind plaats maken voor een volwaardige toets aan het belang van het kind.

De tweede paragraaf van artikel 374 BW kan als volgt vervangen worden:

§ 2. Ingeval de ouders niet samenleven en hun geschil bij de familierechtbank aanhangig wordt gemaakt, wordt het akkoord over de verblijfsregeling van het kind door de rechtbank gehomologeerd, tenzij het akkoord strijdig is met het belang van het kind.

Bij gebrek aan akkoord oordeelt de rechtbank bij een met bijzondere redenen omkleed vonnis, als eerste rekening houdend met het belang van het kind, daarnaast met het belang van de ouders en de concrete omstandigheden van de zaak.

Ter invulling van deze concrete omstandigheden van de zaak zal de rechtbank onder meer rekening houden met:

1° de verstandhouding tussen de ouders,

2° de mening van het door de rechtbank gehoorde kind,

3° de continuïteit in het leven van het kind,

4° de beschikbaarheid van de ouders,

5° de betrokkenheid van de ouders in het leven van het kind en hun bekwaamheid om voor het kind te zorgen,

6° de leeftijd van het kind,

7° de afstand tussen de woonplaatsen van de ouders,

8° het comfort in huisvesting dat door de ouders geboden wordt aan het kind,

9° het samen houden van broers en zussen.

Voor onderzoek naar deze concrete omstandigheden kan de rechtbank een politieel en/of maatschappelijk onderzoek bevelen.

636. De voorspelbaarheid die de wetgever in 2006 voor ogen had is een nobele doelstelling, maar binnen de niet-positieve wetenschap die het recht is, is dit naar mijn mening onhaalbaar.

De doelstelling van de rechtszekerheid dient niet opzij geschoven te worden, maar dient anders ingevuld te worden. De rechtszekerheid dient niet te duiden op voorspelbaarheid, wel op *recht-zekerheid*. Deze recht-zekerheid houdt voor vader en moeder als eerste de zekerheid in dat zijn/haar rechten geëerbiedigd worden en duidt als tweede op het feit dat zij er als rechtzoekende op kunnen rekenen dat de rechter de bestaande regels in acht neemt.

Een exemplatieve opsomming van de criteria die de rechter in overweging dient te nemen bij het beoordelen van een verzoek om uitspraak van een verblijfsregeling, zal de ouders een gevoel van recht-zekerheid geven bij de manier waarop hun verzoek zal beoordeeld worden door de rechter en waarmee de rechter rekening zal houden.

637. De wetgevende macht kan en zal in een materie zoals deze van de verblijfsregeling van kinderen de rechters (willen) sturen, doch zoals Piero Calamandrei inmiddels reeds meer dan 80 jaar geleden aangaf, blijft de magistraat een mens. Vóór hij een wet toepast is de magistraat als mens geneigd hem te beoordelen en al naargelang hij hem volgens zijn moreel bewustzijn en zijn politieke of andere visies goed of fout acht, zal hij de wet met meer of minder overtuiging toepassen, en dus met meer of minder trouw.¹⁰¹⁷

638. Het zou huichelachtig zijn te ontkennen dat een magistraat als mens een (eventueel beperkte) voorkeur heeft voor de ene, dan wel de andere verblijfsregeling. Het prioritair onderzoeken van een welbepaalde verblijfsregeling kan m.i. een te strak keurslijf zijn om de magistraten in te duwen. Het aanreiken van concrete criteria is meer aangewezen, maar deze trein heeft de wetgever in 2006 gemist. De rechtspraak heeft zelf haar weg gezocht naar de rechtszekerheid en is hier m.i. in geslaagd, wat niet wegneemt dat het exemplatief opnemen van de belangrijkste concrete criteria in het Burgerlijk Wetboek aangewezen is, minstens om de rechtzoekende het zo belangrijke (gevoel van) rechtszekerheid te bieden.

---

¹⁰¹⁷ P. CALAMANDREI, *Lof van de rechter, geschreven door een advocaat* (vertaling van 1959), 1936, 133.

BIBLIOGRAFIE

A. INTERNATIONALE REGLEMENTERING

1. Internationale normen

Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en Fundamentele Vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950, *BS* 19 augustus 1955, in werking getreden 14 juni 1955.

Verdrag van Den Haag van 25 oktober 1980 over de burgerlijke aspecten van de internationale ontvoering van kinderen, goedgekeurd bij artikel 2 van de Wet van 10 augustus 1998, *BS* 24 april 1999, en voor België in werking sinds 1 mei 1999.

Artikel 3.1 Internationaal verdrag voor de Rechten van het Kind van 20 november 1989, *United Nations Treaty Series*, vol. 1577, nr. 27531, 46.

2. Europese normen

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, ondertekend te Rome op 25 maart 1957, *Pb.C.* 83, 30 maart 2010, err. *Pb.C.* 181, 6 juli 2010.

EU-verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid en tot intrekking van verordening 1347/2000, *Pb.L.* 338/1 van 23 december 2003.

Verdrag van de Europese Unie, ondertekend te Maastricht op 7 februari 1992, *Pb.C.* 83, 30 maart 2010, err. *Pb.C.* 181, 6 juli 2010.

Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van 13 december 2007, *Pb.L.* 17 december 2007, C 306/1.

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, *Pb.L.* 30 maart 2010, 083/02.

B. INTERNE REGLEMENTERING

1. Wetgeving

Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, *BS* 15 april 1965, in werking getreden op 1 september 1966 (art. 100, art. 1 KB 30 juni 1966, *BS* 2 juli 1966).

Wet van 1 juli 1974 tot wijziging van sommige artikelen van het Burgerlijk en het Gerechtelijk Wetboek, *BS* 1 augustus 1974, 10.249, en *erratum BS* 26 september 1974, 11.772.

Wet 25 november 1991 houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989, *BS* 17 januari 1992.

Wet van 30 juni 1994 houdende wijziging van artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek en van de bepalingen betreffende de procedures van echtscheiding, *BS* 21 juli 1994, in werking getreden op 1 oktober 1994 (art. 21).

Wet van 13 april 1995 betreffende de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag, *BS* 24 mei 1995, in werking getreden op 3 juni 1995.

Wet van 21 februari 2005 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek in verband met de bemiddeling, *BS* 22 maart 2005.

Wet van 18 juli 2006 tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *BS* 4 september 2006, in werking getreden op 14 september 2006.

Wet van 2 juni 2010 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en het Burgerlijk Wetboek, wat de behandeling in raadkamer van gerechtelijke procedures inzake familierecht betreft, *BS* 30 juni 2010.

Wet van 16 juli 2012 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek, met het oog op een vereenvoudiging van de regels van de burgerlijke rechtspleging, *BS* 3 augustus 2012.

Wet van 30 juli 2013 betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank, *BS* 27 september 2013, met ingang van 1 september 2014.

Wet van 12 mei 2014 houdende wijziging en coördinatie van diverse wetten inzake Justitie (II), *BS* 19 mei 2014, 39863.

Wet 22 mei 2014 tot wijziging van diverse bepalingen ter voorkoming van internationale kinderontvoering door een ouder, *BS* 23 juli 2014, met inwerkingtreding op een bij KB te bepalen datum.

Wet houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie 19 oktober 2015, *BS* 22 oktober 2015.

Wet van 19 maart 2017 tot wijziging van de wetgeving tot invoering van een statuut voor pleegzorgers, *BS* 5 april 2017, 48369-48372.

Wet tot wijziging van artikel 375bis van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 1253ter/1; 1253ter/3 en 1253quater van het Gerechtelijk van 15 juni 2018, *BS* 2 juli 2018, met ingang van 12 juli 2018.

Wet houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing van 18 juni 2018, *BS* 2 juli 2018.

2. Decreten en ordonnanties

Decreet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989, *BS* 13 juli 1991.

Dekret zur Billigung des Übereinkommens von 20 November 1989 über die Rechte des Kindes, *BS* 9 augustus 1991.

Décret le 3 juillet 1991 portant approbation de la convention relative aux droits de l'enfant, adoptée à New York le 20 novembre 1989, *MB* 5 décembre 1991.

Decreet betreffende de integrale jeugdhulp van 12 juli 2013, *BS* 13 september 2013.

3. Besluitwetten op grond van buitengewone macht aan de koning

KB van 13 juni 1999 houdende de organisatie van de dienst Justitiehuisen van het ministerie van Justitie, *BS* 29 juni 1999.

KB van 23 augustus 2014 tot vaststelling van het model van informatieformulier bedoeld in artikel 1004/2 van het Gerechtelijk Wetboek, *BS* 29 augustus 2014.

KB van 28 april 2017 tot vaststelling van het model van informatieformulier bedoeld in artikel 1004/2 van het Gerechtelijk Wetboek, *BS* 22 mei 2017.

4. Wetgeving in Nederland

Wet van 27 november 2008 tot wijziging van Boek I van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met het bevorderen van voortgezet ouderschap na scheiding en het afschaffen van de mogelijkheid tot het omzetten van een huwelijk in een geregistreerd partnerschap, *Stb.* 12 februari 2009.

5. Gepubliceerde rechtspraak

EHRM 13 juni 1979, nr. 6833/74, Marckx/België, *RW* 1978-80, 947.

EHRM 7 juli 1989, Gaskin/UK, § 36-37, *Rev.trim.DH* 1990 (verkort), 353, noot LAMBERT, P.

EHRM (1e afd.) 25 januari 2000, nr. 31679/96, Ignaccolo-Zenide/Roemenie, *Juristenkrant* 2000 (weergave BREMS, E.), afl. 3, 3 en *RTDF* 2000, 429.

EHRM 13 februari 2003, nr. 42326/98, Odièvre/Frankrijk, *TBBR* 2003/6, 403, noot J. VANDEN BROECK.

EHRM (4e afd.) 23 september 2003, nr. 36141/97, Sophia Gudrun Hansen/Turkije, *NJW* 2003, afl. 43, 1154, noot BREMS, E.

EHRM 15 januari 2015 (nr. 62198/21, *TJK* 2015/4, 360, noot BROUWERS, S.

Benelux Gerechtshof 11 mei 1982, *RW* 1982-83, 289.

Cass. 14 oktober 1915, *Pas.* 1915-16, I, 455.

Cass. 20 april 1950, Waleffe/Belgische Staat, *Arr.Verbr.* 1950, 517.

Cass. 18 december 1950, *Arr.Cass.* 1951, 211.

Cass. 27 mei 1971, *Arr.Cass.* 1971, 959.

Cass. 4 maart 1976, *Arr.Cass.* 1976, 767.

Cass. 8 februari 1978, *RW* 1978-79, 605.

Cass. 11 maart 1994, *Arr.Cass.* 1994/1, 253.

Cass. 4 november 1999, AR C.99.0048.N, *RW* 2000-01, 232, noot VANDAELE, A. en *TJK* 2000, 62.

Cass. 4 november 1999, AR C.99.0111.N, *RW* 2000-01, 232, noot VANDAELE, A.

Cass. 10 november 1999, AR P.99.0689.F, *Arr.Cass.* 1999, nr. 599, 1419.

Arbitragehof 14 juli 1994, nr. 62/94, *JLMB* 1995, 164, noot PIRE, D.

Arbitragehof 6 juni 1996, nr. 36/96, *RW* 1996-97, 977, noot APS, F.

Cass. 11 juni 2010, *RTDF* 2011/1, 119, noot G. MATHIEU.

GwH 16 december 2010, nr. 144/2010.

Cass. (1^e k.) AR C.10.0470 25 februari 2011, *Pas.* 2011/2, 667.

Cass. 31 januari 2012, *RTDF* 2014, 949.

Cass. 4 januari 2013, *T.Fam.* 2014/2, 50, not VERCRUYSSSE, T.

GwH 7 maart 2013, nr. 30/2013.

Cass. 3 oktober 2014, *T.Fam.* 2016, 169, noot T. VERCRUYSSSE.

Cass. (1^e k.) 17 maart 2016, *RW* 2016-17, 1658.

Brussel 23 februari 1949, *Pas.* 1949, II, 102.

Brussel 5 november 1956, *Pas.* 1958, II, 63.

Brussel 9 juni 1962, *Pas.* 1963, II, 198.

Brussel 19 mei 1982, *RTDF* 1985, 353.

Antwerpen 20 april 1988, *Turnh.Rechtsl.* 1988, 125, noot N. GEELHAND.

Brussel 22 april 1997, *JLMB* 1999, 321.

Arbh. Antwerpen 7 mei 1999, *TJK* 2001, 21, noot BOUCKAERT, M., FOLETS, M.-C..

Arbh. Bergen 23 maart 1999, *JDJ* 2000, afl. 192, 36, concl. DE KOSTER, Ph.

Luik 4 april 2003, nr. 2002JE134, *JLMB* 2005, 455.

Bergen (jeugd.) 12 juli 2004, *J.dr.jeun.* 2005, afl. 244, 25, noot BEDORET, C.

Brussel (jeugd.) 9 september 2005, *RTDF* 2007/2, 537.

Gent 20 juni 2006, *TJK* 2007/1, 35, noot PAS, H.

Brussel (jeugd.) 13 juli 2006, *JLMB* 2007/2, 63.

Brussel (jeugd.) 21 maart 2007, *T.Fam.* 2007/8, 176, noot VANBOCKRIJCK, H.

Gent 29 augustus 2007, *NJW* 2008/183, 454, noot VERSCHULDEN, G.

Gent 13 september 2007, *NJW* 2008/183, 454, noot VERSCHULDEN, G.

Gent 25 oktober 2007, *NJW* 2008/183, 456, noot VERSCHELDEN, G.

Brussel (jeugd.) 2 maart 2009, *TJK* 2009, afl. 4-5, 339, noot VASSEUR, R.

Brussel (32° k.) 25 maart 2009, *RW* 2009-10, afl. 40, 1692, noot STEVENS, L.

Gent 11 januari 2010, *NJW* 2011, 24.

Brussel 12 mei 2010, *TBBR* 2010, 283, noot HEPS, R.

Gent (15° k.) 17 juni 2010, *TGR-TWVR* 2011/5, 341.

Brussel (jeugd.) 22 juni 2011, *RTDF* 2012/2, 413.

Bergen (3° k.) 21 maart 2012, *RTDF* 2012/2, 434.

Bergen (jeugd.) 29 oktober 2012, *Act.dr.fam.* 2013, afl. 1, 3, noot GALLUS, N.

Antwerpen (16° bis k.) 12 februari 2014, *T.Fam.* 2015/1, 18, noot VERCRUYSSSE, T.

Antwerpen 10 maart 2015, *TBBR* 2016, 564.

Brussel (42° k. NL) 7 juni 2016, *T.Fam.* 2016/8, 193, noot FERMYN, L.

KG Luik 20 december 1976, *JL* 1976-77, 146.

Rb. Nijvel 6 oktober 1981, *RTDF* 1983, 208, noot J. RENCHON.

Rb. Brussel 25 maart 1992, *RTDF* 1992, 138.

Rb. Nijvel 22 juni 1982, *RTDF* 1983, 212.

Rb. Brussel 22 mei 1989, *TBBR* 1990, 80.

Rb. Kortrijk 8 december 1992, *RW* 1992-93, 1272, noot CAPPELAERE, G., VERHELLEN, E., SPIESSCHAERT, F.

Rb. Kortrijk 22 december 1992, *RW* 1992-93, 1141 (verkort).

Rb. Dendermonde 6 december 1995, *KIDS*, Deel 3, 3.2.1, 9.

Arbrb. Brussel 17 december 1996, *JDJ* 1997, 176, noot B. VAN KEIRSBILCK, B.

Jeugdrb. Luik 17 april 1997, *RRD* 1997, 335;

Arbrb. Brugge 24 december 2001, *RW* 2002-03, 833;

Arbrb. Brussel 9 december 2004, *Soc.Kron.* 2005, 135.

Jeugdrb. Leuven 29 november 2005, *RW* 2006-07, afl. 11, 483.

Jeugdrb. Charleroi (vakantiekamer) 5 juli 2007, *RTDF* 2009/1, 222.

Jeugdrb. Luik 30 oktober 2007, *Act.dr.fam.* 2008, 90.

Jeugdrb. Gent (27^e k.) 28 november 2007, *T.Fam.* 2009/4, 77, noot VASSEUR, R

Jeugdrb. Gent 10 april 2008, *TJK* 2009, afl. 4-5, 345, noot VASSEUR, R.

Jeugdrb. Luik 14 april 2008, *J.dr.Jeun.* 2008, afl. 280, 35.

KG Brussel 2 april 2010, *Act.dr.fam.* 2010/7, 141, noot CARRE, D.

Jeugdrb. Dinant (14^e bis k.) 30 juni 2011, *RTDF* 2011/4, 932.

Jeugdrb. Turnhout 8 februari 2012, *Juristenkrant* 2012, afl. 254, 16.

Jeugdrb. Brussel 9 oktober 2012, *Act.dr.fam.* 2013, 12.

Jeugdrb. Charleroi (15^e k.) 23 oktober 2012, *RTDF* 2013/2, 640.

Jeugdrb. Turnhout 14 juni 2013, *T.Fam.* 2015, 16.

Jeugdrb. Nijvel 26 februari 2014, *Act.dr.fam.* 2014, 231.

Famrb. Waals-Brabant (26^e k.) 2 juni 2015, *RTDF* 2015/3, 642.

Vred. Kortrijk 3 oktober 2006, *RW* 2007-08, afl. 12, 497.

6. Belgische rechtsleer

a. Boeken en bijdragen en boeken

ALEN, A., PAS, W., “De directe werking van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind” in VERHELLEN, E. (ed.), *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming “Rechten van het Kind”*, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 29.

ALLEMEERSCH. B., “De taakverdeling tussen rechter en partijen in het burgerlijke proces. Stand van zaken en actuele ontwikkelingen” in VAN ORSHOVEN, P., (ed.), *Gerechtigd Recht*, Themis, Brugge, die Keure, 2006, 1.

BAECK, J. (ed.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge, die Keure, 2018, 5.

BEKKERS, A., in SENA EVE, P., en BEKKERS, A., *De wet betreffende de familie- en jeugdrechtbank. Commentaar, gesystematiseerde uittreksels uit de voorbereidende werken en gecoördineerde wetteksten* in de reeks *Nieuwe wetgeving*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2014, 32.

BEKKERS, A., “De interne territoriale bevoegdheid van de familierechtbank” in SENA EVE, P. (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, nr. 215.

BOONE, I., BOURGEOIS, N., “De onderzoeksmaatregelen in de familierechtbank” in SENA EVE, P. (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 353.

BROUWERS, M. GOVAERTS, M., *Huwelijk en (echt)scheiding, een modellenboek*, Mechelen, Kluwer, 2009, 78.µ

CALAMANDREI, P., *Lof van de rechter, geschreven door een advocaat* (vertaling van 1959), 1936, 133.

DECOCK, G., “De wet van 19 maart 2017 tot invoering van een statuut voor pleegzorgers” in SENA EVE, P., VERSCHULDEN, G., *Wetgeving en rechtspraak familie(proces)recht 2017*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2017, nr. 133.

DENOYELLE, C., “Beoordelingscriteria voor een verblijfsregeling – een persoonlijke kijk vanuit de praktijk” in CBR (ed.), *Verblijfsregeling*, Antwerpen, Intersentia, 2008, 59.

DE STERCK, A., “Commentaar bij art. 1253ter/7 Ger.W.” in X., *Comm. Pers.*, Mechelen, Kluwer, *losbl.*, (2015), afl. 78, 479.

DIRIX, E., TILLEMANN, B., VAN ORSHOVEN, P. (eds.), *De Valks juridisch woordenboek*, Antwerpen, Intersentia, 2010, 295.

DUELZ, A., BROUWERS, J.-C., en FISCHER, Q., *Le droit du divorce*, Brussel, Larcier, 2017, 44.

DRIESEN, L., *Ik wil mama én papa, allebei! : Over echtscheiding, verwerking, loyaliteit en hulpverlening*, Antwerpen, Garant, 2012, 85-86

GARNER, R.A., “Recent trends in divorce and custody litigation”, *Academy forum* 1985, www.fact.on.ca/Info/pas/gardnr85.htm, 3-7.

GARNER, R.A., SAUBER, S.R., LORANDOS, D., *International Handbook of parental alienation syndrome: Conceptual, clinical and legal considerations*, Springfield (IL), Charles C Thomas Publisher, 2006, 5.

GOEGEBUER, M., “Artikel 375bis BW” in X., *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2011, 25.

HEIRBAUT, D., *Privaatrechtsgeschiedenis van de Romeinen tot heden*, Gent, Academia Press, 2013, 183.

HEMELSOEN, R., *EOT-overeenkomsten. Een empirisch-juridische studie*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2012, 484 p.

HUYBRECHTS., L., “Openbaar Ministerie” in *Artikel & Commentaar*, Mechelen, Wolters Kluwer Belgium, 2014, randnr. 1.

LAENENS, J., SCHEERS, D., THIRIAR, P., RUTTEN, S., VANLERBERGE, B., *Handboek Gerechtelijk Recht*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2016, 359 met verwijzing naar Cass. 23 mei 2013, RW 2014-15, 663.

LORANDOS, D., “Parental Alienation” in MOREWITZ, S.J., GOLDSTEIN M.L. (eds.), *Handbook of Forensic Sociology and Psychology*, New York, Springer, 2014, (323) 328;

MALLIEN, M., *Le contentieux judiciaire parental à propos de l'éducation de l'enfant*, Brussel, Larcier, 2017, 63.

MASSON, J.-P., “Le tribunal de la famille et le divorce” in L'ASSOCIATION FAMILLE & DROIT A.S.B.L (ed.), *Etats généraux du droit de la famille. Actualités juridiques et judiciaries de la famille en 2014*, Limal, Anthemis, 2014, 105.

MORTELMANS, D., PASTEELS, I., BRACKE, I., MATTHIJS, K., VAN BAVEL, J., VAN PEERS, C. (eds.), *Scheiding in Vlaanderen*, Leuven, Acco, 2011, 11.

MOSSSELMANS, S., “Persoonlijke verschijning voor de familierechtbank” in SENAEEVE, P. (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, nr. 671.

SAUVAGE, J., en SCHYNS, I., “Tribunal de la famille: premiers bilans” in N. GALLUS (ed.), *Actualités en droit de la famille*, Brussel, Bruylant, 2015.

SENAEEVE, P., *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, Boekdeel 2, 1991, nr. 909.

SENAEEVE, P. (ed.), *Co-ouderschap en omgangsrecht. Commentaar op de Wet van 13 april 1995*, Antwerpen-Apeldoorn, Maklu Uitgevers, 1995, 15.

SENAEEVE, P., LEMMENS, P., *De betekenis van de mensenrechten voor het personen- en familierecht*, Antwerpen-Groningen-Oxford, Intersentia, 2003, 37.

SENAEEVE, P., “Artikel 387ter BW” in X., *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2010, 25.

SENAEEVE, P., DECLERCK, C., *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 2017, 649.

SENAEVE, P., “De blijvende saisine van de familierechtbank” in SENAEVE, P., (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 266.

SENAEVE, P., “De rechtspleging inzake voorlopige maatregelen tussen echtgenoten en tussen wettelijk samenwonenden en inzake spoedeisende procedures voor de familierechtbank” in P. SENAEVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 844.

SENAEVE, P., “Het hoorrecht van minderjarigen” in SENAEVE, P. (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 412.

SENAEVE, P., “De rechtspleging inzake uitvoerings- en dwangmaatregelen m.b.t. verblijfs- en omgangsregelingen (art. 387ter BW)” in SENAEVE, P., (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 885.

SPRUIJT, E., HORSTING-KORMOS, H., *Handboek Scheiden en de Kinderen*, Houten, Bohn Stafleu van Loghum, 2010, 86-87.

SWENNEN, F., *Het Personen- en Familierecht. Een benadering in Context*, Antwerpen, Intersentia, 2017, 328.

SWENNEN, F., VERSTAPPEN, A., “De raakvlakken tussen het familierechtelijke en het protectionele contentieux” in SENAEVE, P. (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 391.

TILLEMANN, B., DEMARSIN, B., *Inleiding tot de rechtswetenschap, Deel I*, Leuven, Acco, 2013, 228.

VAN BOCKRIJCK, H., “Het juridisch kader en de toepassing in de rechtspraak, inclusief knelpunten op sociaal en fiscaal vlak” in CBR (ed.), *Verblijfsregeling*, Antwerpen, Intersentia, 2008, 18.

VAN BOCKRIJCK, H., “Deel IV. Twee jaar toepassing van de wet van 18 juli 2006 inzake het verblijfsverblijfsco-ouderschap en de uitvoering en sanctionering van verblijfs- en omgangsregelingen” in P. SENAEVE, F. SWENNEN, G. VERSCHULDEN (eds.), *Knelpunten echtscheiding, afstamming en verblijfsregelingen*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 196.

VAN BOOM, W., GIESEN, I., “Tien jaar civilologie: hoe ver staan de luiken open?” in BAECK, J., (ed.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge, die Keure, 2018, 16.

VANDAELE, A., “De directe werking van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind: Een stand van zaken” in E. VERHELLEN, *De implementatie en het toezicht op de naleving van het IVRK. Verzamelde lezingen naar aanleiding van de postacademische vorming*

“*Rechten van het Kind*”, Gent, Universiteit Gent – Centrum voor de Rechten van het Kind, 1999, 78-80.

VANDAELE, A., “De directe werking van en capita selecta uit het internationaal verdrag inzake de rechten van het kind” in VERHELLEN, E., CAPPELAERE, G., DECOCK, G. e.a. (eds.), *Kinderrechtengids: commentaren, regelgeving, rechtspraak en nuttige informatie over de maatschappelijke en juridische positie van het kind*, Mechelen, Wolters Kluwer België, 2003, (Deel 1 – 1.1 -1) Deel 1 – 1.1 – 17.

VAN GRUNDERBEECK, D., *Beginselen van personen- en familierecht. Een mensenrechtelijke benadering*, Antwerpen, Intersentia, 2003, 346.

VAN ROY, C., “Art. 387ter BW” in AERTS, C., VAN ROY, C., (ed.), *Wet en Duiding. Kids-Codex. Boek II. Personen- en Familierecht*, 2014, 161.

VAN ROY, C., “Het empirisch onderzoek in het familierecht – Een verrijkende duik in het gewoonterecht” in BAECK, J., (ed.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge, die Keure, 2018, 82 e.v.

VAN THIENEN, A., “De rechtspleging inzake echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting” in P. SENA EVE (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, nr. 1086.

VERSCHELDEN, G., *Origineel ouderschap herdacht*, Brugge, die Keure, 2005, 182 en 195.

VERSCHELDEN, G., *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, die Keure, 2016, 831.

VROMAN, F., “De rol van het Openbaar Ministerie in de familierechtbank” in SENA EVE, P. (ed.), *Handboek Familieprocesrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 225.

WESTER, F., en VAN SELM, M., “Inhoudsanalyse als systematisch kwantificerende werkwijze” in WESTER, F., RENCKSTORF, K., en SCHEEPERS, P. (eds.), *Onderzoekstypen in de communicatiewetenschap*, Alphen aan den Rijn, Kluwer, 2006, 121-150.

WIJNANT, T., “Van familierechtelijke overeenkomst tot uitvoerbare titel: afweging van diverse wegen en kosten” in SENA EVE, P., VERSCHELDEN, G., *Wetgeving en rechtspraak familie(proces)recht 2017*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2017, 319 p.

WUYTS, T., *Ouderlijk gezag*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, 990 p.

b. Bijdragen in tijdschriften

ANTOKOLSKAIA, M.V., “Opkomst van empirical legal studies: een vloek, een zegen, of allebei?”, *TPR* 2016, af. 2-3, 423.

BOONE, I., “Gezag over de persoon van de minderjarige”, in VERSCHELDEN, G., BOONE, I., BROUWERS, S., DE SCHRIJVER, L., en VAN THIENEN, A., “Overzicht van rechtspraak. Familierecht (2012-2017)”, *TPR* 2017, afl. 2-3, 1058.

BROUWERS, S., “Hoe waarborgt het Belgisch recht de naleving van de omgangs- en verblijfsregeling voor kinderen?” (noot onder EHRM 15 januari 2015), *TJK* 2015/4, 365.

BUYSSSEN, F., “Overzicht van rechtspraak EOT (2001-2012)”, *T.Fam.* 2013, afl. 3-4, 6.

DE BOER, J., “Omgang als mensenrecht”, *NJB* 1982, 1128.

BENKHELIFA, S., RIAD, H., “Artikel 22bis Grondwet: directe werking ook voor kinderen zonder papieren? (1)” (noot onder RvS 29 mei 2013), *TJK* 2013, 269.

COENE, E., “De verblijfsregeling in perspectief” (noot onder Gent (protectionele zaken) 14 januari 2015), *TJK* 2015/4, 388.

DECLERCK, C., “*Leave a light on*. Scheiden zonder schade voor de kinderen”, *T.Fam.* 2018/4-5, 94

DELAGE, M., “Le thérapeute familiale et l’aliénation parentale”, *Thér.Fam.* 2010, (27) 29-30.

DE MOL, M., PAHLADSINGH, A., VAN HEIJNINGEN, L.R., “Inroepbaarheid in rechte van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie: toepassingsgebied en het onderscheid tussen ‘rechten’ en ‘beginselen’”, *SEW* 2012, 223.

DESMET, N., “De inschatting van het belang van het kind” (noot onder Gent (vakantiekamer, zetelende in familiezaken) 24 augustus 2016), *TJK* 2017/1, 53.

DEVOLDER, K., “De invoering van een familie-en jeugdrechtbank. Commentaar bij de wet van 30 juli 2013”, *T.Fam.* 2014, 143.

DE WOLF, A., APS, F., “Rechtsbescherming bij materiële bewaring van een kind door een derde”, *EJ* 2004/4, 54.

DRIESEN, L., *Ik wil mama én papa, allebei! Over echtscheiding, loyaliteit en hulpverlening*, Antwerpen-Apeldoorn, Garant, 2012, 169.

ENGBERTS, B., DE GROOT, H., “België en het Europees Verdrag voor de rechten van de mens”, *Jura Falc.* 1983-84, 236.

FERMYN, L., “Recht op persoonlijk contact van grootouders: (on)splitsbaar van het conflict tussen ouders en grootouders?” (noot onder Brussel (42e k. NL) 7 juni 2016), *T.Fam.* 2016/8, 197.

FISCHER, Q., “Hébergement subsidiaire – Pouvoir du juge de l’imposer durant des périodes non demandées par un parent”, *Div.Act.* 2002, 72.

GALLUS, N., “Chronique de législation en droit privé. Droit des personnes”, *JT* 2014, 467.

GARDNER, L.R.A., “Parental Alienation Syndrome vs. Parental Alienation: Which Diagnosis Should Evaluators Use in Child-Custody disputes?”, *Am.J.Fam.Ther.* 2002, (93) 97.

HANSON, K., “Directe werking van het IVRK en ‘het belang van het kind’”, *TJK* 2000, 65.

HEPS, R., “Het recht van broers en zussen om niet van elkaar te worden gescheiden: een reeds bestaand recht?”, *TJK* 2011/1, 29.

HERBOTS, K., PUT, J., “De Grondwettelijke verankering van kinderrechten”, *TJK* 2010, 18.

MELKEBEEK, C., “Oudervervreemding en het belang van het kind” (noot onder Corr. Brussel (60^e k.) 1 december 2012), *TJK* 2012/1, 70 met verwijzing naar Corr. Brugge 21 december 1992, *AJT* 1998-99,641.

MERCKX, E., “Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk”, *T.Fam.* 2017/9, 243.

PAS, H., “Kunnen minderjarige kinderen persoonlijk tussenkomen aangaande het ouderlijk gezag en het omgangsrecht in een echtscheidingsprocedure tussen hun ouders?” (noot onder Gent 20 juni 2006 en Antwerpen 24 maart 2004), *TJK* 2007/1, 38.

PLUYM, L., “Het recht van een kind op zijn ouders te kennen (art. 7.1 IVRK) na heterologische medisch begeleide voortplanting, adoptie en draagmoederschap in België”, *TJK* 2012/1, 9..

REISSE, S., BELLEFROID, M., “Het maatschappelijk onderzoek: opheldering ten behoeve van de familierechtbank”, *T.Fam.* 2014/9, 219.

REYNAERT, D., “Het belang van het kind. Zoektocht naar een lading voor de vlag.”, *TJK* 2007, 204.

SENAEVE, P., VANBOCKRIJCK, H., “De wet van 18 juli 2006 op het verblijfsco-ouderschap, de blijvende saisine van de jeugdrechtbank en de tenuitvoerlegging van uitspraken aangaande verblijf en omgang”, *EJ* 2006, afl. 8-9, 140.

SENAEVE, P., “De rechtspleging voor de jeugdgerechten in civielrechtelijke zaken”, *CABG* 2009, afl. 4, 1-84.

SENAEVE, P., “Drie jaar toepassing van artikel 387ter BW (wet van 18 juli 2006)”, *T.Fam.* 2010, afl. 6, 114.

SENAEVE, p.;, “Het hoorrecht van minderjarigen sinds de wet op de familie- en jeugdrechtbank”, *T.Fam.* 2014/8, 176.

SENAEVE, P., “De voorlopige tenuitvoerlegging van vonnissen in materies van familierecht na de wet van 19 oktober 2015 (Wet Potpourri I)”, *T.Fam.* 2015/10, 248.

SPRUIJT, A.P., “Omgang met scheidingskinderen en ouderlijke ruzie”, *FJR* 2009, 18, afl. 2, 41.

VAN BOOM, W.H., “Empirisch privaatrecht. Enige beschouwingen over de rol van empirisch onderzoek in de hedendaagse privaatrechtswetenschap”, *TPR* 2013/1, 11.

VAN HEK, B., “Het belang van het kind als primordiaal beoordelingscriterium bij wijziging EOT overeenkomst inzake ouderlijk gezag: een breuk met het verleden?” (noot onder Cass. 28 juni 2012), *T.Fam.* 2013, afl. 6, 127.

VAN DE MERWE, D., “Gezags- en verblijfsco-ouderschap vanuit ontwikkelingspsychologisch perspectief” in SENAEVE, P., SWENNEN, F., en VERSCHELDEN, G. (ed.), *Ouders en kinderen*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, 233.

VANLERBERGHE, B., “Omgangsrecht in het licht van artikel 8 E.V.R.M.”, *Jura Falc.* 1990-91, 154-156

VAN ROY, C., “Artikel 374, § 2, vierde lid BW en het belang van de ouders – Van theorie naar praktijk”, *T.Fam.* 2015/2-3, 73

T. VERCRUYSSE, “Burgerrechtelijk statuut voor pleegzorgers – Commentaar bij de wet van 19 maart 2017”, *T.Fam.* 2018/1, 11.

G. VERSCHELDEN, “Empirisch familierechtelijk onderzoek in België: *Yes, we can!*”, *T.Fam.* 2011, 234

X., “Familierechtbank”, *NJW* 2013, 740.

X., “Wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake Justitie (BS 22 oktober 2015)”, *NJW* 2015, 796.

7. Buitenlandse en internationale rechtsleer

AKKERMANS-WIJM, J.C.E., BRANDS-BOTTEMA, G.W., “De invoering van het ouderschapsplan: goed bedoeld, maar slecht geregeld”, *Trema* 2009/2, 46.

ASSER, C., *Personen- en Familierecht in Asser-serie. Handleiding tot de beoefening van het Nederlandse Burgerlijk Recht*, Deventer, Kluwer, 2010, 477.

BLAUWHOFF, R.J., *Foundational Facts, Relative Truths. A comparative law study on children's right to know their genetic origins in European Family Law Series*, nr. 25, Antwerpen, Intersentia, 2009, 57.

DETRICK, S., *A commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*, Den Haag, Kluwer Law International, 1999, 91.

8. Voorbereidende werken

MvT bij het wetsontwerp houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989, *Parl.St.* Kamer 1990-91, nr. 1568/1, 1-2.

Adv.RvS 1568/1 bij de wet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989, *BS* 17 januari 1992.

Verslag namens de Commissie van Justitie, *Parl.St.* Senaat 1994-95, nr. 1270/2, 8.

Adv. RvS 7 februari 1996, nr. 58.032.

Adv. RvS 11 juni 1996, nr. 60.097

Adv. RvS 26 september 1996, nr. 61.990.

Adv. RvS 1 april 1997, nr. 65.754.

Voorstel tot herziening van artikel 22*bis* van de Grondwet teneinde een lid toe te voegen betreffende de bescherming van de aanvullende rechten van het kind, *Parl.St.* Senaat 2003-04, nr. 3-265/1, 3.

Wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van kinderen van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van een gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/001.

Wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van kinderen van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van een gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/001, MvT.

Wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van kinderen van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van een gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1673/003, Amendement nr. 9 (Swennen).

Verslag namens de commissie voor de institutionele aangelegenheden bij de herziening van artikel 22bis van de Grondwet, teneinde een lid toe te voegen betreffende de bescherming van aanvullende rechten van het kind, *Parl.St.* Senaat 2004-05, nr. 3-265/3, 5

Verslag namens de commissie voor de institutionele aangelegenheden bij de herziening van artikel 22bis van de Grondwet, teneinde een lid toe te voegen betreffende de bescherming van aanvullende rechten van het kind, *Parl.St.* Senaat 2004-05, nr. 3-265/3, 39 en 51.

Amendement nr. 1 (DEFRAIGNE, DE 'T SERCLAES en CHEFFERT), *Parl.St.* Senaat 2005-06, nr. 3-1645/2, 1-2.

Amendement nr. 5 (NYSSENS), *Parl.St.* Senaat 2005-06, nr. 3-1645/2, 6

Amendement nr. 7 (DEFRAIGNE, DE 'T SERCLAES en CHEFFERT), *Parl.St.* Senaat 2005-06, nr. 3-1645/2, 9-10.

Amendement nr. 7 (Verherstraeten), *Parl.St.* Kamer 27 juni 2005, nr. 51-1673/003.

Amendement nr. 13 (Swennen), *Parl.St.* Kamer 27 juni 2005, nr. 51-1673/003.

Amendement nr. 21 (Wathelet), *Parl.St.* Kamer 27 juni 2005, nr. 51-1673/006,

Verslag namens de Commissie voor de Justitie uitgebracht door de heer Mahoux bij het wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Senaat 2005-06, nr. 3-1645/4, 37.

Voorstel tot herziening van artikel 22bis van de Grondwet, *Parl.St.* Kamer 2007-08, nr. 52-0175/001, 6.

Verslag namens de commissie voor de herziening van de Grondwet en de hervorming der instellingen bij de herziening van artikel 22bis van de Grondwet, *Parl.St.* Kamer 2007-08, nr. 52-0175/005, 5 en 32.

Verslag namens de commissie voor de herziening van de Grondwet en de hervorming der instellingen bij de herziening van artikel 22bis van de Grondwet, *Parl.St.* Kamer 2007-08, nr. 52-0175/005, 4, 13 en 31.

Wetsvoorstel betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank, *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-0682/001, 126.

Adv.RvS nr. 49.212/2 van 28 maart 2011, *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53K0682/006, 51.

Advies HRJ over het voorontwerp van wet betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank, goedgekeurd door de Algemene Vergadering op 1 december 2010, 17-18.

Wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van kinderen van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van een gedwongen tenuitvoerlegging

inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 10 juni 2011, DOC 53 0682/007, amendement nr. 51 van BROTCORNE, 25

Wetsvoorstel tot wijziging van de wetgeving met het oog op de invoering van het ouderschapsplan bij echtscheiding 14 juli 2014, *Parl.St.* Kamer BZ 2014, 54K0066001.

Wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek betreffende de persoonlijke banden tussen broers en zusters van 26 augustus 2014, *Parl.St.* Kamer BZ 2014, 54K0148001.

Toelichting bij artikel 10 van het wetsvoorstel tot wijziging van de wetgeving voor wat betreft de rechten en plichten van pleegouders, *Parl.St.* Kamer 2014-15, nr. 54-0697/001, 11.

Committee on the rights of the Child, General Comment nr. 14 on the right of the child to have his or her best interests taken as primary consideration (art. 3, 1 VRK), paragraph 50.